Auguste Maquet

Den skønne Gabrielle

Auguste Maquet

Den skønne Gabrielle

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Auguste Maquet: *Den skønne Gabrielle* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Auguste Maquet: *Den skønne Gabrielle* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

BY NC SA

1. del

1. Hunger i lejren

På bagsiden af det lille bjerg, der behersker Seinefloden mellem Triel og Poissy, udstrækker flere landsbyer sig, som er halvt skjulte af klipper eller af skove.

Klipperne har lidt efter lidt dækket sig med vinranker, og det er så at sige de sidste druer, Frankrigs sol nedlader sig til at opvarme, ret som om den, efter at have udtømt sine strålers kraft på Rhône, Loire og Saone-floden, kun havde et goldt kærtegn til overs for Vexin, et koldt blik til overs for Normandiet.

Disse fattige vinranker, vi taler om, kunne have frydet sig ved solen i året 1593. I et helt århundrede havde ingen varmere ånde berørt dem. Dette år kunne druerne være blevet fuldmodne og have ydet et ualmindeligt stort kvantum af den magre vin fra Medan og Brezolle; men hvad solen ville gøre, forbød politikken, allerede i juli måned fandtes ingen druer mere på rankerne. Den lille armé, der anførtes af kongen af Frankrig og Navarra, bearnerkongen, den tålmodige Henrik den Fjerde, havde nemlig camperet en hel uge i denne egn.

I fire år havde Henrik, Frankrigs monark efter Henrik den Tredjes død, måttet tilkæmpe sig alle sit riges dele, den ene efter den anden, som om der blev spillet skak om Frankrig mellem ligaen og kongen. Slagene ved Arques, Ivry, Aumale, Rouen og Dreux havde indviet denne fyrste og dog havde han ikke kunnet trænge ind i Rheims for at modtage den hellige salving. Han havde soldater, men ingen undersåtter, en lejr, men intet hus, nogle byer og flækker, men hverken Lyon eller Marseille eller Paris. Med stort besvær havde han etableret sig i

Nantes med et slags hof, der bestod af ryttere og lanseknægte. En tapper adel omgav ham; men det fattedes ham overalt på et egentligt folk. – Lad ham blive katolik! sagde katolikkerne. – Lad ham vedblive at være huguenot! sagde de reformerte. – Lad ham forsvinde, hvad enten han er katolsk eller reformert! sagde liguisterne.

Henrik, der var ganske forlegen og genert, fordi han følte, at han selv generede, vedblev at kæmpe med list og magt, altid opretholdt af den idé, at Himlen havde ladet ham komme til verden i elleve trins afstand fra tronen, og at siden otte fyrsters død havde udjævnet disse elleve trin, måtte Forsynet have haft noget til hensigt med det.

Imidlertid havde han, for at udtænke nye planer, såvel som også for at lade sine af den lange venten ruinerede og over krigen opbragte partigængere hvile, modtaget en ham af pariserne foreslået våbenstilstand. Paris er en by, som holder meget af borgerkrige, når de blot ikke varer for længe.

Mens herr de Mayenne værgede sig mod sine gode venner og allierede, spanierne, der kvalte ham i deres favntag, stod Henrik, fattig, men stærk; forhungret, men karsk på sjælen; skjorteløs, men bepansret med ære, i underhandlinger med paven om sin forsoning med Gud og lod sine kanoner polere for hurtigere at forsone sig med sit folk. Han lo, fastede, gik på eventyr, tænkte som en konge, handlede som en kornet, og mens han således klamrede sig fast til de mere eller mindre blomsterrige buske på sin vej, gik hans skæbne fremad med kæmpeskridt under Guds uimodståelige ånde.

En stilstand var altså blevet undertegnet mellem royalisterne og ligaen, en stilstand, som begærligt ønskedes af den sidste,

der havde mange sår at læge.

I tre måneder skulle geværsalverne forstumme og underhandlinger knyttes mellem Mantes og Rom, mellem Paris og Mantes. Kurerer kom og afgik, præster mæglede, fanatikere tav, for selv de ivrigste til at tordne mod denne kætter, denne Nebuchadnezzar, mens krigen stod på, var bange for lyden af deres egen stemme under våbenstilstandens stilhed. Vejene var fri, og krigsfolkene ombyttede deres hjelme med filthatte. Liguisterne brystede sig i deres fede byer, og de kongeligsindede i armeen, der nu spillede samme rolle som jagthunde, man har givet mundkurve på, vankede omkring i Vexin og kastede griske blikke på slottene, mejerierne og de liguistiske flække, fra hvis velforsynede køkkener uforskammede røgstøtter steg op.

Denne ørkesløshed havde sin grund i våbenstilstandens fjerde paragraf, som under dødsstraf påbød personers og ejendommes ukrænkelighed, lige fra madame de Mayenne ned til den fattigste negbinderske, lige fra ligaens skatkammer ned til det kornaks, der gulnedes på sletten.

Kongen holdt Mantes og omegnen besat. Deraf kan man forklare sig, at royalisterne på deres fortvivlede vandringer afrev de grønne vindruer mens de gik på jagt efter en eller anden hare eller agerhøne, der var for svag til at flyve over Seinen.

Men disse hjælpekilder var snart udtømt, og alle de i den kongelige hær, som ikke havde fået afsked eller permission, begyndte at føle, hvad pariserne havde lært så grundigt at kende de foregående år: hungersnød og dyrtid.

I begyndelsen af juli måned havde to af garderegimentets kompagnier under Crillons kommando fået ordre til at campere mellem Midan og Vilaines og således danne armeens avantgarde. Crillon, der var fraværende den største del af dagen, stolede, hvad tjenesten angik, på sin første kaptajn. En lille artilleripark på højen bragte herr de Rosny, Henrik den Fjerdes tilkommende Sully, til denne egn, for at inspicere samme. Da gardisterne bestod af unge mennesker af gode familier, var selskabet på dette poetiske sted udsøgt. Men man var desuagtet ved at dø af kedsomhed og sult. Stående på bjerget, med udsigt over den spejlklare flod, der som et vatret bånd omgav skønne, pittoreske småøer – forbrændte af den strålende sol – blændede af pile- og espetræernes yppige grønne løv, spurgte de stakkels gardister sig selv, hvorfor fuglene kløvede luften så glade, hvorfor fiskene svømmede så muntert i vandet, hvorfor lammene sprang så overgivent på græsgangene, nu da det var forbudt de kongelige soldater at røre alle disse næringsmidler, som smager så godt, og som Gud, efter hvad man siger, har skabt til fornøjelse og gavn for mennesket.

Blandt de mest fortvivlede af disse omvandrende skygger var der navnlig én, der karakteriserede sig ved sine jeremiader, som han ledsagede med en pantomime, der var hurtigere end en vindmølles. Begge hans arme havde travlt med at kløve det tomme rum, når de ikke var beskæftiget med at holde styr på en lang sabel, der dinglede ved hans venstre hofte i et slapt lædergehæng, og som, ikke mindre utålmodig end sin herre, altid trængte sig frem og med fæstet nysgerrigt bankede på en

vis lomme, der kun indeholdt en lille kniv og en luntestump til at tænde fængkrudtet på hans bøsse med.

Denne gardist var en ung mand, i det højeste 20 år gammel, firskåren, muskuløs, med et sortsmudset ansigt, der beskyggedes af lange ravnsorte kår, som frisørens olie ikke havde gjort smidige siden Rouens belejring, det vil sige næsten et helt år. Efter at han, som sagt, havde givet sine arme og sin sabel en dygtig motion, holdt han hånden som en slags visir over sine opspilede ørneøjne og mønstrede med dette forskende blik hele horisonten mellem Medan og Saint-Germain, denne umådelige halvcirkel, hvor det har behaget Gud at sammendynge de rigeste prøver af sine værker.

"Nå, Pontis," sagde kaptajnen, der stod i skyggen af et blomstrende lindetræ, "hvad er det for skønne sager, vor rekrut har opdaget i skyerne? Kan man herfra skimte Deres herrer forfædres borg? Ja, hvem ved! Disse skyer er måske sejlet over den."

"*Sambioux*, min kaptajn," svarede den unge mand med et tvungent smil, "Pontis i Dauphiné ligger for langt borte, til at man kan øjne det. Forresten tænkte jeg ikke på det; Pontis tilhører min ældste broder, som på en høflig måde har sat mig udenfor. Og det er en lykke for mig," tilføjede han, mens smilet blev mere og mere tvungent, "for hvis jeg nu lå hjemme og syltede valle, ville jeg ikke have den ære at tjene kongen under Deres kommando."

"En gold ære!" brummede en dump stemme, der kom fra en gruppe gardister, reformerte adelsmænd, som lå henstrakte i en malerisk stilling på en højskråning i nærheden.

Hverken Pontis eller kaptajnen syntes at høre denne bemærkning. Den sidste snoede sit mundskæg, den første vendte sig om for at fortsætte sin mønstring, idet han mumlede:

"Ak, nej, det er ikke skyerne, jeg betragter."

"Hvad er det da?" spurgte på engang flere af kammeraterne, idet de rejste dig halvt op af deres liggende stilling.

"Jeg beundrer alle disse sorte, blå og rødlige røgstøtter, som stiger op fra skorstenene i Poissy!"

"Hvad har De med røgen at bestille?" sagde kaptajnen. "I røgen er tomhed."

"Ja," svarede Pontis, som om han var hensunken i en melankolsk begejstring, "men den blå røg henleder min tanke på boblende vand, hvori der koges æg, fisk og fjerkræ; den rødlige synes mig at hidrøre fra en med koteletter og pølser dækket rist; den sorte kommer naturligvis fra bagerovnene... O, man bager velsignet brød i Poissy!"

"Vi er ikke i Poissy," bemærkede en af de på det svedne græs udstrakte gardister i en filosofisk tone, "vi befinder os på Hans Majestæts territorium."

"Kan jeg tilføje Hans *allerkristeligste* Majestæt?" spurgte en anden med en spottende mine.

"Endnu ikke, men snart håber jeg," svarede Pontis hastigt, "kongen lader os dø af hunger, fordi han ikke er katolik. Hvorfor er han det ikke?"

"Hør, min herre af messen," råbte flere huguenotter, som dette ønske af Pontis ikke syntes at behage, "det er nok, at De ikke bekender Dem til vor religion ... gør ikke andre kede af den!"

Kaptajnen fjernede sig nynnende, for ikke at kompromittere sig.

"Bliv ikke hidsige for så lidt, mine herrer," sagde Pontis. "Vi hører dog alle til den samme kirke."

"Så?" udbrød huguenotterne. "Hvor længe har det været tilfældet?"

"*Sambioux!* Vi bekender os alle til et religions samfund, hvori ingen spiser eller drikker."

Denne vittighed af Pontis blev optaget med en sørgelig, så at sige, forsulten skoggerlatter.

"Jeg ville bemærke," vedblev han opmuntret, "at al denne røg hist nede er katolsk, at de slotte, der omgiver og driller os, er katolske. Jeg vil lade mig hænge, om ikke alt, hvad der er godt i livet er romersk katolsk. Det er derfor, jeg ville ønske, at Hans Majestæt ville indtræde i et nærende religionssamfund. O, I kunne knurre længe nok, I ville dog aldrig skrige så højt som min mave!"

"Hvis kongen går over til messen," bemærkede en huguenot, "træder jeg ud af hans tjeneste."

"Det samme gør jeg," sagde Pontis, "hvis han ikke omvender sig."

"Fanden i vold med paven," råbte huguenotten, idet han rejste sig på albuen.

"Ah! De har endnu kræfter nok til at blive vred! Hvad mig angår, vil jeg spare på mit åndedræt til en bedre lejlighed. I stedet for at tvistes, skulle huguenotter og katolikker optænke et middel til at friste livet."

"Hvad var det for en idé af kongen," vedblev den brummende huguenot, "at han bevilgede den tykke Mayenne våbenstilstand?

I dette øjeblik ville vi have stået udenfor Paris! ... Men nej, i stedet for at udrydde ligaen, skåner man den. Alt dette vil ende med kys og favntag."

"Hvorfor ikke begynde straks?" sagde Pontis. "Vi ville i det mindste være med ved festen; hvorimod vi kreperer til hobe, hvis man opsætter den. *Sambioux*, hvor jeg er sulten!"

En ny person nærmede sig gruppen; det var en ung gardist ved navn Vernetel.

"Mine herrer," sagde han, "jeg har anstillet refleksioner – siden der er indtrådt våbenstilstand, hvorfor er vi da ikke sammen med hoffet i Mantes? I Mantes spises der."

"Sommetider," mumlede huguenotten.

"Ja," sagde Pontis, "Vernetels idé er god; hvorfor er vi her, hvor man intet bestiller, og ikke i Mantes, hvor kongen opholder sig?"

"Fordi kongen ikke er i Mantes," svarede Vernetel.

"Se, der har De beviset!"

Og han gjorde gardisterne opmærksomme på en lille mand, som gik forbi med alle symptomer på hastværk og med en bylt under armen, som om det kunne være en skrædder eller garderobeleverandør.

"Hvor er han?" spurgte Pontis, "og hvorfor bringer han Dem på den tro, at kongen ikke er i Mantes?"

"Man hører klart, at De nylig er kommet til lejren," svarede huguenotten, "De kender ikke mester Fouquet la Varenne."

"Hvem er la Varenne?"

"Han, som færdes overalt hvor kongen kan ventes i al hemmelighed ... han, som åbner de alt for godt aflåsede døre for

ham … han, som modtager de prygl, Hans Majestæt ofte ville have fortjent … han, endelig, som bærer kongens kyllinger."

"Hør, min gode mand!" råbte den unge soldat, "server os én her! Vi trænger mere til den end kongen!"

"Det er en upassende spøg, unge mand," lød en streng og mandig stemme, som fik gardisterne til at vende sig om.

"Herr de Rosny!" mumlede Pontis.

"Ja, min herre," sagde den berømte huguenot med alvor, idet han skred over den åbne plads, læsende i et bundt papirer.

"De har et fint øre, min herre," bemærkede Pontis.

"Vi har dog ikke kræfter til at tale højt."

"Det ville være bedre at tie rent stille," svarede Rosny, uden at standse i sin gang.

"Vi ønsker intet hellere, min herre; men luk da vor mund."

Og soldaterne fuldstændiggjorde frasen med en pantomime, der er brugelig blandt alle sulte folkeslag.

Rosny trak på skuldrene og gik videre.

"Den gamle gniepind!" brummede Pontis. "Han spiste til middag i går, og han er i stand til at spise til middag i dag igen."

"Hvad? Gammel?" sagde huguenotten. "Ved De, hvor gammel herr de Rosny er?"

"Syvhundrede år i det mindste."

"Næppe tre og tredive, herr katolik – syv år yngre end kongen."

"Det er besynderligt," sagde Pontis, "i de tyve år, jeg har eksisteret, har jeg altid hørt tale om herr de Rosny som om Abraham eller Metusalem. Tro mig, det er et menneske, der har begyndt ved Skabelsen."

"Det ligger deri, at han længe har arbejdet på at blive navnkundig," mente huguenotten. "Han er en af vore piller, en af vore sjæles manna."

"Hvorfor er han ikke vore mavers? Jeg, ser De, har ikke de samme grunde, som De, til at tilbede den store Rosny: De er en huguenot, ligesom han, jeg er katolik. Jeg trådte ind i garden af forkærlighed for vor oberst Crillon, som også er katolik. De vover ikke at bede Deres afgud Rosny om noget; hvis herr de Crillon var her, i stedet for at være, Gud ved hvor, ville jeg ikke betænke mig på at låne en daler af ham. Jeg er ikke stolt, når jeg er hungrig, jeg. *Sambioux,* hvor jeg er sulten!"

Mens han udtalte de sidste af suk afbrudte ord, hørte man hovslag på den tørre jord og så et velnæret æsel nærme sig, belæsset med to kurve og ledsaget af herr de Rosnys hushovmester samt en bonde og en lakaj.

Denne procession tog vejen midt imellem gardisterne, som slugte både kurvene og dyret selv med øjnene; og straks efter så man, i skyggen af de skønne lindetræer, vi har omtalt, et bord blive dækket, hvorpå hushovmesteren anbragte nogle levnedsmidler, hvis farve og lugt fornærmede de forhungrede soldaters næsebor.

Herr de Rosny nærmede sig bordet med sine papirer og sin alvorlige mine og tog plads ved samme tilligemed gardekaptajnen og artillerichefen samt nogle andre privilegerede personer, blandt hvilke man bemærkede Fouquet la Varenne, bæreren af de kongelige kyllinger.

Under en højrøstet samtale påbegyndte disse herrer deres måltid, som man kunne kalde tarveligt i forhold til gæsternes rang, men som man måtte anse for sardanapalsk, når man tog

hensyn til de gardisters nød og glubende appetit, som overværede det i nogen afstand.

Pontis kunne ikke længe udholde dette syn.

"Sagde jeg ikke, at han ville spise til middag i dag igen? *Sambioux!*" udbrød han, "hvor freden er en dum historie for folk, som ingen hushovmestre har! I krigstid kan man i det mindste plyndre og gå på jagt; spiser man også blot hver anden dag, så tager man så meget til sig, at man kan holde ud i to dage."

"Der findes levnedsmidler i omegnen," bemærkede en huguenot, som slikkede på en tør, med hvidløg indrevet skorpe, "hvorfor køber De ikke noget?"

"Hvorfor køber De ikke selv noget?" svarede Pontis, bragt til det yderste, "i stedet for at mimre på Deres skorper som en mager rotte."

"En skorpe er bedre end ingen skorpe," sagde huguenotten. "Gør ikke så mange ophævelser, min unge herre, og hvis De ingen penge har, så snør Deres bug til."

"Er der nogen her, der har penge?" udbrød Pontis; "har De, Castillon! Har De, Vernetel? Er en eneste af jer alle sammen ved muffen?"

Med en uvilkårlig bevægelse, der lignede et militært greb, slog alle på deres lommer, der gav en mat og dump lyd fra sig.

"Hvorfor skulle vi også have penge?" sagde Vernetel. "Kongen har ingen."

"Men kongen spiser."

"Når man inviterer ham til middag. Lad Dem invitere af hr. de Rosny."

"Eller bed ham efterlade Dem sine levninger."

"*Sambioux!* Jeg ville hellere – – ah, mine herrer, jeg får en idé! Hvem er sulten her?"

"Jeg!" svarede et imponerende kor.

"Lad os bryde op fire mand stærk og byde os til gæster hos naboerne. Vi ser jo alle anstændige ud."

"Hm!" brummede huguenotten, idet han så på sine kammeraters luvslidte uniformer.

"Vi er gode adelsmænd," vedblev Pontis, "og kongens gardister – –"

"En bestridt konges – – det er ubestrideligt."

"Det er umuligt andet end at vi i omegnen må finde en ven, en bekendt, en fætter, en mere eller mindre fjern slægtning. Lad os variere nationaliteten så meget som muligt for at der kan være så meget større sandsynlighed for, at vi træffer en landsmand. Fra hvilken egn er Vernetel?"

"Fra Touraine."

"De må med. Og Castillon?"

"Fra Poitou."

"De må også med. Jeg er en dauphineser; nu mangler vi blot en gascogner. En gascogners stamtræ udstrækker sine rødder over alle fire verdens hjørner."

"Hvor det er skade, at kongen ikke er her!" sagde Vernetel. "Vi ville da have taget ham med; hvor mange kusiner og svogre har han ikke – – du milde Gud!"

Alle lo; Henrik den Fjerde ville selv have lét, hvis han havde hørt disse unge galninge.

"Det er da et ord," vedblev Pontis. "Vi byder os uden omstændigheder til gæst på det første det bedste landsted. Se på de smukke huse, der hæver sig op imellem træerne med

deres hvide hoveder. Til venstre hist nede ... slottet mellem de grønne enge. Men der skal vi over vandet, og det er for langt borte. Til højre ... Ah! midt i den unge park står et indbydende tårn, bygget af nye brændte sten ... Der må vi ned ... det er næppe en lille fjerdingvej herfra. Afsted, kammerater! ... Gudsdød, hvor jeg er sulten!"

Pontis spændte sit bælte fastere om sig. Han gjorde det med en beklagelsesværdig lethed.

"Afsted!" gentog han, "ellers kommer jeg derned som et skelet."

"Men vi må have tilladelse til det," mente Vernetel, "lad os spørge kaptajnen."

"Nej, for alting, nej!" udbrød Pontis.

"Hvorfor ikke?"

"Nej; for hvis han nægtede os den, ville vi blive nødt til at dø af hunger, og det vil jeg ikke. Sagde han nej, ville jeg ikke kunne afholde mig fra at overtræde forbuddet, og det ville lede til uendelige ubehageligheder."

"Som for eksempel til at blive hængt."

"Det ikke, for vi er adelsmænd; men til at blive skudt, og det er næppe mindre ubehageligt."

"Bah!" sagde Pontis med sin alders determinerthed. "Mens vi opsøger dette uundgåeligt nødvendige måltid, vil vore kammerater holde udkig; vi skal bringe dem nogle levninger til tak for deres ulejlighed. Hvis kaptajnen spørger, hvor vi er, vil man svare ham, at vi så en hareunge skjule sig i buskene, og at vi har gjort en afstikker for at hente den."

"Men hvis der bliver kommanderet til våben under vor fraværelse?" indvendte Vernetel.

"Til våben? Når vi har stilstand?"

"Kongen må snart være her – – når man ser hans kyllingebærer et sted, er det et tegn på at man venter Hans Majestæt. Desuden ... herr de Crillon kan komme."

"Vor oberst er ikke slem mod sine gardister. Når han kommer, vil han som sædvanlig slå op med hånden og sige: – Så, tambur, det er nok! – og det hele vil gå af, uden at vi bliver råbt op. Hovedsagen er, at jeg er sulten, og hvis kongen var her, ville jeg sige det til ham selv. *Sambioux!* Lad os komme afsted!"

Vernetel og Castillon begyndte at forlænge deres skridt, henrevet af deres kammerats iver. Men Pontis gjorde dem opmærksomme på at de ville blive bemærket, måske kaldt tilbage, når de løb; de måtte bevæge sig langsomt, med en slentrende gang, stirrende på himlen og vandet; men når de var kommet til en ombøjning af vejen, måtte de tage fod i hånd og tilbagelægge afstanden mellem lejren og deres bestemmelsessted på fem minutter.

Alle tre begav sig nu på vejen ved deres kammeraters bistand, som rejste sig fra græsset og stillede sig mellem officerernes bord og de bortilende gardister, for således at unddrage deres opbrud fra alles blikke. Men pludselig kom, bag ved en hæk, en rytter til syne, som spærrede vejen for dem.

2. Om en kanin og to ænder, samt hvad de kunne koste i Vexin

Det var en ung, smuk, tyveårig mand, bygget som en Adonis, med blondt hår, en fin knebelsbart og tænder, der glimrede ligesom øjnene. Han red på en gråskimmel, der tillige bar en vadsæk af anselig størrelse. Hans fine grå, med grønne borter kantede vams, hvis snit var halvt borgerligt, halvt militært, røbede en søn af god familie; en ny kappe, som han bar sammenrullet under armen, og en lang spansk kårde fuldstændiggjorde indtrykket, og intet af alt dette, hesten, ansigtet, kostumet og figuren, behøvede at skamme sig for dagslyset, men besvarede solens stråler med et strålende udseende, som Phoebus selv, denne skønhedens Gud, sikkerlig ville have lånt, hvis han nogensinde var kommet til hest gennem det franske Vexin.

"Om forladelse, mine herrer," sagde den unge rytter, idet han standsede de tre gardister i det øjeblik, de ville tage tilløb, "dette er gardens lejr, ikke sandt?"

"Ja, min herre," svarede Pontis.

Og han gjorde mine til at fortsætte sit løb.

"Og herr de Crillon kommanderer garden?" vedblev den unge mand.

"Ja."

"Jeg beder Dem endnu engang tilgive, at jeg opholder Dem; for De synes at have hastværk; men vil De ikke have den godhed at betegne mig herr de Crillons telt?"

"Herr de Crillon er ikke i lejren," svarede Vernetel.

"Hvorledes? Ikke i lejren? – – Hvor skal jeg da finde ham?"

"Min herre, vi har den ære at hilse Dem til afsked," sagde Pontis hastigt, idet han gav Vernetel et tegn.

Og da Vernetel og Castillon endnu dvælede, tog Pontis dem ved hånden og trak eller rettere slæbte dem bort, for at få ende på samtalen.

"Ser I ikke," sagde han til dem, "at hvis denne passiar havde varet længere, ville jeg være styrtet om af svækkelse? Lad os løbe! Vejen går nedad, og mit legeme ruller af sig selv ned imod middagsmaden."

Smilende stirrede rytteren efter de tre vildkatte, som gjorde piruetter på den stenede skråning, og uden at have fattet grunden til deres hastværk, tog han retningen mod gardens lejr.

Pontis havde med urette misundt herr de Rosny hans måltid og hans hushovmester. Dette måltid var blandet med bitterhed. Herr de Rosny gjorde sig al optænkelig umage for at lokke ud af la Varenne, hvorledes og hvorfor denne var kommet alene til Medan, han, som aldrig rejste uden i selskab med sin herre? Og la Varenne, der antog den mest hemmelighedsfulde mine, besvarede disse spørgsmål med diplomatiske udflugter, som ærgrede Rosny ubeskriveligt, til trods for hele hans filosofi.

Mere end en gang bankede han på bordet i sin vrede og dadlede, med tilsidesættelse af etiketten, rent ud sin konges letsindighed og kapricer. I dette øjeblik var det, at gardisterne førte den unge rytter til ham, som nys var ankommet til lejren

"Hvem er De, og hvad vil De?" spurgte herr de Rosny, idet han lagde sin serviet sammen på en metodisk måde.

"Jeg ønsker at tale med herr de Crillon," svarede den unge mand høfligt.

"Hvem er De?" gentog Rosny, "kommer de ikke fra Rom?"

"Min herre, jeg ønsker at tale med herr de Crillon, oberst i den franske garde," sagde den adspurgte endnu engang i den samme tone, uden at dens blidhed formindskede sig overfor denne nysgerrighed.

"Det står Dem frit for ikke at navngive Dem," sagde den flegmatiske Rosny, "det er måske tjenestesager, der bringer Dem hertil; og i så fald kunne jeg, der har den ære at befinde mig på samme sted som herr Crillon i kongens interesse, have hørt Deres andragende og tilfredsstillet Dem. Det var derfor jeg spurgte. Jeg er Rosny."

Den unge mand bukkede.

"Det anliggende der fører mig til herr de Crillon, er ganske privat," svarede han, "hvad mit navn angår, hedder jeg Esperance, min herre, og jeg har den ære at være Deres ydmyge tjener. Jeg kommer ikke fra Rom, men fra Normandiet."

Det almægtige trylleri, som denne unge mand udøvede, gjorde også sin virkning på Rosny mod dennes vilje.

"Med et godt udsende" sagde han, "følger et smukt navn."

"Som intet navn er," mumlede kaptajnen.

Rosny vedblev: "Herr de Crillon er ikke her nu, min herre; han inspicerer de øvrige kompagnier af sit regiment, som er spredt langs med floden; men han må snart være her. Vent så længe!"

"Håb!" tilføjede kaptajnen smilende.

"Det har jeg gjort hele mit liv," svarede den unge mand med en elskværdig munterhed.

Rosny og kaptajnen rejste sig.

"Esperance!" sagde Rosny hviskende til sin bordfælle. "Håb! Hvilket skønt navn for en galant eventyrer!"

Og begge tog retningen ned mod floden, for at hjælpe på fordøjelsen med en smule motion.

Esperance bandt sin hest til et træ, foldede sin kappe sammen og satte sig på den, idet han med en drømmers eller en elskendes instinkt vendte sit ansigt mod den mest poetiske side af panoramaet.

Et kvarter var næppe forløbet, førend han hørte en munter og højrøstet latter ved udkanten af lejren. Det var gardisterne, som larmende flokkede sig om de tre eventyrere, vi har set bryde op for at hente levnedsmidler.

Pontis holdt med begge hænder et stort fad i vejret over sit hoved, uden derfor at slippe et brød af flere punds vægt, som han med vidunderlig behændighed holdt under armen; to ænder og flere kvalte duer hængte om hans hals.

Vernetels trofæer bestod i en lang og fed kanin, et rundt brød og et helt knippe pølser. Castillon bar ikke andet end en stendunk; men et menneske havde også nok at gøre med at slæbe af med dén.

Den almindelige glæde gik over til beundring, da Pontis lod sit fad dale ned i niveau med tilskuernes blikke. Man bemærkede, at det indeholdt en postej af hakket kød, som endnu kogte i en solid og duftende saft.

Kammeraterne grupperede sig; nogle tog fat på ænderne og kaninen, som de gav sig til at plukke og flå; andre, endnu lykkeligere satte sig straks til bords; det vil sige, man afstak en plads i græsset og anbragte den duftende postej i centrum, hvorpå tolv individer, som den højmodige Pontis havde

indbudt, fik tilladelse til at dække homeriske brødskiver med et tykt lag saltet kød.

Smilende betragtede Esperance på afstand denne fest og disse ufortrødne lækkermunde; han beundrede også festens konge, Pontis, hvis strålende ansigt ligesom belyste hele gruppen.

Pludselig hørte man et skrig i det fjerne. Denne lyd vakte Esperances opmærksomhed og fik ham til at studse. Men bordgæsterne hørte det næppe; hungeren og glæden havde gjort dem døve.

"Der er nogen, der skriger," sagde Vernetel med hele munden fuld.

"Ja," svarede Pontis, "de har bemærket i slottet, at deres middagsmad er gået fløjten."

"Fortæl os, hvordan I bar jer ad med denne fangst, Pontis," sagde en af de gardister, der plukkede fjerkræet.

"Derved ville jeg gå glip af mange mundfulde," svarede den unge dauphineser, "dog vil jeg beskrive det med få ord. Vi foreviste vore næser ved indgangen på en høflig måde og bad om tilladelse til at gøre husets herre vor opvartning. Et æsel af portner, som åbnede gitteret på klem, svarede, at der ingen var hjemme. Vi gjorde ham forestillinger og erklærede, at vi var gode adelsmænd og stod ved Hans Majestæts garde. lømlen svarede, at der hverken gaves nogen majestæt eller nogen garde i Frankrig, og at der kun gaves en våbenstilstand."

"Det må være liguister ... spaniere!" råbte alle bordfællerne.

"Det antog vi også straks," tilføjede Pontis, som benyttede sig af den almindelige harme til på engang at fylde sin mund og sin bakke. "Jeg stak nu benet ind igennem portåbningen, så at

liguisten ikke kunne lukke den ... og trådte ind, fulgt af begge disse herrer. I køkkenet var der en duft, som ville have jaget den hellige Antonius på flugt. – Siden ingen er hjemme, sagde jeg – så er det synd, at dette måltid skal fordærves. Jeg rakte straks hånden ud efter dette fjerkræ; portneren gjorde anskrig, to tjenere kom ilende til, og fjenden bevæbnede sig med stegespid og spækkenåle. Vi kavalerer trak ikke blank ... nej; men på skorstenen lå en hel del halvt opbrændte brændestykker; dem bemægtigede jeg mig og bombarderede det liguistiske pak med. Blændede af denne ildregn retirerede de. Da greb jeg dette fad og kastede denne helligåndsorden om min hals. Vernetel og Castillon rørte sig ikke af pletten, i den grad lammede beundringen dem. Jeg gjorde den ene opmærksom på denne dunk, den anden på denne kanin, og vi trak os tilbage uden at blive foruroligede."

Pontis blev lykønsket med en torden af bravoråb og håndklap, som den leende Esperance, der endnu stadig sad på samme sted, tog hjertelig del i.

Pludselig blev skrigene tydeligere og nærmede sig mere og mere. Det var uden tvivl det lille bjergs konvekse former, der i nogle sekunder havde svækket lyden. Disse skrig blev udstødt af en mand, som man nu fik øje på i indgangen til gardens kvarter.

Forpustet, ivrigt gestikulerende, med vredeflammende øjne, tiltrak han sig straks alle tilskuernes opmærksomhed.

"Det er en person fra slottet, som vi har taget tiende af," sagde Vernetel i en dæmpet tone til Pontis.

Denne holdt inde i sit måltid. De andre gardister afbrød ligeledes deres gastronomiske sysler. Man så dem skjule det

halvt plukkede fjerkræ indenfor deres kapper.

Esperance blev, ligesom alle de andre, frapperet over det udtryk, der stod malet i den kommendes træk. Hans unge og karakteristiske ansigt havde fortrukket sig til hæslighed. Det mere røde end blonde hår stod stift på hans hoved; de smalle, blege læber dirrede af raseri.

Det var en mand på hen ved toogtyve år, høj og slank. Hans øjne og muskuløse former tydede på en kraftig natur, der var vant til voldsomme legemlige bevægelser. Den grønne vams, af et noget forældet snit og et temmelig groft stof, dækkede en ulastelig figur. Men den til et taffel for lange og til jagten for korte kniv, der blinkede uden skede i hans bævende hånd, forrådte et af disse ubetvingelige anfald af raseri, som ville slukkes i blod.

Den unge mand var klatret så hastigt op af højen, at han næppe kunne trække vejret og kun med møje få et ord frem:

"Hvor er officererne?"

En gardist, der ville standse den rasende i farten, var nær blevet væltet om.

En fændrik, som ilede til ved larmen, lagde sig der imellem, da han så sin skildvagt vakle.

"Hvad skal det betyde?" udbrød han, "trænger I således ind i den kongelige gardes lejr med en kniv i hånden?"

"Officererne?" råbte den unge mand endnu engang med hæs stemme.

"Jeg er en af dem," sagde fændrikken,

"Dem kan jeg ikke bruge!" svarede den anden med et slags vild ringeagt.

Og da et almindeligt råb optog disse ord og alle med undtagelse af Pontis og hans gæster truede fornærmeren, vedblev denne med undertrykt raseri i tonen:

"O, I gør mig ikke bange! Jeg søger en højtstående, en mægtig mand, der har magt og myndighed til at straffe!"

Rosny og kaptajnen havde langsomt nærmet sig, for at erfare årsagen til denne tummel.

"Hvad er på færde?" spurgte Rosny, for hvem rækkerne åbnede sig.

Og han fæstede sit gennemtrængende blik på dette af alle slette menneskelige lidenskaber vansirede ansigt.

"Der er det på færde, min herre," svarede den unge mand, "at jeg kommer her for at fordre hævn."

"Begynd med at kaste Deres kniv fra dem," sagde Rosny, "kast den, siger jeg!"

To gardister greb pludselig den fremmede om håndleddene og afvæbnede ham. Han blinkede ikke engang.

"Hvem vil De hævne?" vedblev Rosny.

"Mig og mine."

"Hvem er De?"

"Jeg hedder la Ramée og er adelsmand."

"Over hvem fordrer De denne hævn?"

"Over Deres soldater."

"Jeg har ingen soldater her," sagde herr de Rosny, såret af den hoffærdige tone, en sådan person antog.

"Så er det ikke med Dem, jeg har at bestille. Vis mig til chefen for disse folk!"

Han pegede på de af forbitrelse rystende gardister.

"Herr de la Ramée," sagde Rosny, "De taler for højrøstet, og hvis De er en adelsmand, som De påstår, så er De en slet opdraget adelsmand; dette er mænd, som i enhver henseende opvejer Dem, og som jeg råder Dem til at behandle høfligere. Jeg ville allerede have ladet Dem komme til forklaring med dem, hvis det ikke lod til, at De havde noget at gøre krav på. I herr de Crillons fraværelse er jeg den befalende her, og jeg er stemt til at lade Dem vederfares retfærdighed, trods Deres upassende adfærd. Derfor rolighed, høflighed, klarhed i Deres foredrag og den størst mulige korthed!"

Den unge mand bed sig i læberne, rynkede panden og knyttede sine hænder; men kuet af Rosnys koldblodighed og kraft, i hvis ansigt ikke en muskel havde bevæget sig, og hvis skarpe blik havde såret ham som odden af en kårde, fattede han sig, trak vejret dybt og svarede:

"Nuvel, jeg bor med min familie i det slot, De ser hist nede ved foden af højen, mellem træerne til højre. Min fader må holde sengen som følge af et sår."

"Af et sår?" gentog Rosny. "Er han måske kongelig soldat?"

Den unge mand rødmede ved dette spørgsmål.

"Nej," svarede han med en forlegen mine.

"Liguist!" mumlede de omstående soldater.

"Bliv ved!" sagde Rosny.

"Jeg stod ved min faders seng med mine søstre, da lyden af en kamp trængte til vore øre. Fremmede var med magt trængte ind i huset, hvor de havde mishandlet og såret mine folk og begået plyndring."

"Stille!" sagde Rosny, da fleres stemmer opløftede sig omkring ham.

"Ikke tilfredse med vold," vedblev la Ramée, "tog disse fremmede brændestykker fra skorstenen og slyngede dem op på laden, som brænder i dette øjeblik … se blot!"

Og virkelig så alle, da de vendte sig om, hvide røgskyer stige op over parkens træer i store spiralformede hvirvler.

Pontis og hans kammerater blegnede. En pinlig stilhed opstod blandt grupperne.

"Ja," sagde herr de Rosny med en bevægelse, som han ikke kunne beherske, "det er virkelig en ildebrand … man bør ile til hjælp."

"Alt vil være forbi, inden der kan bringes hjælp; strået brænder så gesvindt. Se, nu brænder allerede tagene!"

Efter disse ord tav den unge mand, tilfreds med den virkning de havde frembragt.

"Og Deres familie har sendt Dem hertil for at skaffe retfærdighed?" spurgte Rosny.

"Ja, min herre."

"De skyldige findes da her?"

"Det er gardister."

"Kongens?"

"Det er gardister," gentog la Ramée med en så synlig aversion for at udtale ordet kongen, at Rosny følte sig såret ved det.

"En eneste persons bekræftelse er ikke tilstrækkelig, herr de la Ramée," sagde han, "De må skaffe vidner."

"Lad da nogen følge mig hjem … ikke Deres soldater … de ville fuldende, hvad nogle af dem har begyndt … men en officer … og de sårede vil tale, de rygende mure vil vidne."

En forbitret mumlen hævede sig mod den frække, der således insulterede hele gardekorpset, og Rosny vendte sig oprørt mod

den unge mand.

"De hører, hvad man tænker om Deres fornærmelser, min herre. Man ser tydeligt, at De ved, vi har våbenstilstand, og at kongen af Frankrigs hellige ord beskytter Dem."

"Nys beskyttede det mig på en sælsom måde," udbrød la Ramée med en bitter ironi, "nej, det er ikke for, at det skal beskytte mig, jeg beråber mig på det, men for at det skal hævne mig. Jeg har alle beviser i hænde, jeg har hørt mine tjeneres forklaring, jeg har selv set tyvene flygte, og i nødsfald ville jeg kunne genkende dem ... Men siden De er herr de Rosny, siden De omtaler Deres konges ord ... så må jeg forvisses om, at man vil lade mig vederfares ret; ellers går jeg lige til Deres herre, og ..."

"Nok! nok!" sagde Rosny, som følte sit blod koge af vrede, "ikke så mange fraser og rasende øjekast! Jeg er tålmodig, men til en vis grænse."

"Ah ... De truer mig?" sagde la Ramée med sit skumle smil. "Det er i sin orden! Fuldfør De værket og overvæld den klagende med trusler! Leve våbenstilstanden og kongens ord!"

"Min herre," svarede Rosny hastigt og bed i sit overskæg, "De misbruger Deres fordele; jeg ser kun alt for godt, med hvem jeg har at bestille. Hvis De var en konges tjener, ville De hverken lægge denne bitterhed eller denne hævntørst for dagen. De må være en liguist, en ven af spanierne ..."

"I så fald" sagde la Ramée, "burde De så meget mere yde mig beskyttelse; thi for otte dage siden kunne Deres fjender forsvare sig med våben; nu har de kun Deres ord og Deres underskrift."

"De har ret, De skal blive beskyttet. Nys talte De om at genkende de skyldige; her står alle gardisterne ... gør Deres

runde og forsøg det."

"Man kunne have sparet mig denne ulejlighed," mumlede den hævngerrige klager ondskabsfuldt, "folk af ære ville angive sig selv."

"De kan ikke vente, at de skal gøre det," bemærkede Rosny; "siden De beråber Dem på våbenstilstanden, så må De kende dens paragraffer; og den straf, de bestemmer for den slags vold, De beklager Dem over, er af den beskaffenhed, at den må tilråde alle og enhver tavshed, hvis samvittighed ellers kunne bevæge dem til at tale."

"Jeg kender virkelig denne straf, min herre," udbrød den unge mand, "og jeg venter, at den vil blive strengt overholdt."

"Når De har genkendt de skyldige og disse er blevet overbevist."

"Nuvel, det skal ikke vare længe."

Med disse ord og med det blege ansigt strålende af glæde, fæstede la Ramée sit blik på de ham omgivende gardister, der uvilkårligt trådte tilbage, som om de følte sig brændte, og blev stående i uregelmæssige linjer, som den hævngerrige liguist begyndte at bevæge sig langsomt forbi, som om han holdt en revue.

Oprørt af tusinde indbyrdes stridige tanker, kæmpede Rosny på den ene side mod sin stolthed og på den anden mod en følelse for naturlig billighed, der forstærkede disciplinens og folkerettens grundsætninger i hans bryst.

Han lænede sig endelig til kaptajnen, hans forbitrelse havde nået sit højdepunkt, og sagde til ham:

"Det er en slem historie ... og jeg er ene her! Hvorfor er herr de Crillon ikke til stede! for det er dog egentlig ham, der er

ansvarlig for garden."

"Hvis man lod mig råde," svarede kaptajnen mellem sine sammenpressede tænder, "ville jeg snart bringe sagen i orden."

"Hvorledes da?" spurgte Rosny.

"Ved hjælp af en god løbeknude og den gren deroppe."

"Ti, min herre!" sagde huguenotten, som disse officerens uforsigtige ord endnu mere bidrog til at stemme til gunst for folkeretten, "ti, og lad det aldrig falde Dem ind oftere at behandle de af kongen undertegnede akter og konventioner med en sådan letsindighed; hvorledes ville det gå vor retfærdige sag, min herre, hvis vi anklagedes for at gå frem med vold og rov, gav klagerne ret ved at føje mord til de af vore krigere begåede tyverier?"

"Men," stammede officeren, "denne la Ramée er en topmålt skurk, en øgle ..."

"Det ser og hører jeg kun alt for godt. Men derfor bliver det ligefuldt sandt, at hans hus er blevet hjemsøgt med plyndring og ildebrand. Retfærdighed må vises ham. Jeg har søgt at forhale straffen eller gøre den umulig ved at tvinge den unge mand til selv at udpege de skyldige. Jeg ville lade denne udvej til frelse stå dem åben. Men jeg tror virkelig nu, at den er lukket; for krabaten standser og betragter denne lille gruppe med en alt for glad mine til, at vi ikke snart ville se os bragt til den nødvendighed at fælde en dom. Kom, følg mig, og lad os gøre vor pligt!"

Under hele dette optrin havde Esperance lyttet med begærlighed fra sin plads og følte sig gennemtrængt af den pinligste bevægelse. Men da han havde hørt samtalen mellem Rosny og officeren, blev han betaget af en ubeskrivelig

medlidenhed med disse stakkels gardister, som han kort i forvejen havde set så muntre og glade, ligesom han på den anden side blev optaget af en uforsonlig vrede mod klageren, hvis mine, tone, med ét ord hele personlighed oprørte ham, trods det retfærdige i hans klager.

Esperance nærmede sig Fouquet la Varenne, der betragtede optrinnet med et stoisk blik, som en borger, der ingen interesse føler for soldater.

"Min herre," sagde han, "tillad mig et spørgsmål: hvad bestemmer den artikel i våbenstilstanden, der handler om de voldsomheder, soldater kunne begå under samme?"

"Hm, unge mand," svarede den lille kyllingebærer, "den bestemmer døden."

3. Hvorledes la Ramée gør bekendtskab med Esperance.

La Ramée havde allerede besigtiget en hel mængde af gardisterne, uden at gøre nogen bemærkning, da han – som Rosny ytrede i sin samtale med kaptajnen – pludselig standsede.

Han nærmede sig den mistænkelige gardist, betragtede ham et øjeblik og udbrød derpå, idet han vendte sig mod Rosny:

"Her er den ene."

Det var Vernetel, han således udpegede, idet han berørte ham på brystet med fingeren.

I næste øjeblik strakte han sin arm ud imod Castillon med de ord:

"Her er den anden!"

De to anklagede forsøgte at forsvare sig; en dump mumlen gennemfløj alle rækkerne.

"Hvorpå genkender De disse herrer, som De siger at De kun har set bagfra?" spurgte Rosny.

Uden at svare, pegede la Ramée på en lille, næppe synlig bloddråbe på Vernetels køllert; ved den hang nogle hvidgule hår.

Hvad Castillon angik, havde han på sin højre skulder et ubetydeligt spor at det fugtige sand, man plejer at henlægge vinflasker på i kældre.

Vernetel havde virkelig båret kaninen, og Castillon dunken.

Disse beviser var tilstrækkelige for vedkommende, der allerede forud dels kendte, dels anede sandheden. Ingen tillod

sig nogen bemærkning, ikke engang de anklagede selv.

Men la Ramée var ikke færdig endnu. Han standsede foran flere gardister, som han mønstrede med opmærksomhed, indtil han fik øje på Pontis, der ventede ham med en fast holdning, skønt noget bleg. La Ramée tog ham ved hånden.

Pontis stødte hans tilbage.

"Rør mig ikke!" råbte han, "ellers har våbenstilstanden ende!"

"Her er den tredje," sagde la Ramée, "og den skyldigste af dem alle. Det var ham, der tog brandene på skorstenen ... se blot hans hænder; de er endnu ganske sodede."

"De antager dog ikke," sagde kaptajnen afbrydende, "at Deres beviser tilfredsstiller os?"

"Nu, så bringer man disse mænd til slottet og konfronterer dem med mine folk!"

"Det behøves ikke," udbrød Pontis, "det gøres virkelig ikke behov; det er ydmygende at rødme eller blegne foran en sådan anklager. I ti minutter har hele gardekorpset ladet sig insultere af denne person i anledning af noget fjerkræ og en gammel kanin; det er ydmygende!"

"Hvad vil det sige?" spurgte Rosny. "Hvad mener De?"

"Jeg mener, at det var mig, der begav mig til slottet ... siden det skal være et slot ... skønt det er en sand rønne. Jeg troede, jeg ville få at bestille med kongeligsindede undersåtter; jeg ville gøre fordring på en plads ved bordet ... som skik og brug er over alt mellem kavalerer, der rejser. I Dauphiné går man endnu videre; der løber en borgherre gæsterne i møde og fører dem med magt til sit gæstfrie arnested. Men siden vi her i selskab med en jammerlig franskmand, med en spanier, en gniepind ... og siden våbenstilstanden binder hænderne på os ... Sambioux!

så lad os underkaste os følgerne! Det var altså mig, som på denne herres folks vægring troede, at jeg burde skaffe proviant til veje ..."

"Købe den," udbrød Vernetel, "købe den!"

"Ja," sagde Castillon, "vi købte den."

"De lyver!" sagde la Ramée i en arrig tone.

"Jeg kastede et pengestykke i køkkenet," stammede Castillon.

"De lyver!" gentog den uforskammede anklager.

"Ja," sagde Pontis med blidhed til Castillon og Vernetel, idet han tog deres hænder og trykkede dem kærligt. "Ja, herren har ret: I lyver, mine stakkels, kære venner, vi har intet købt ... var der vel nogen af os, der havde penge? Nej, men på ære mangler det os ikke, og jeg skal bevise denne såkaldte adelsmand det. Det var mig, Pontis, mig alene, der faldt på den idé at marodere; det var mig, der lokkede mine venner med mig, uden at betro dem mine hensigter ... mig, der gjorde dem til mine medskyldige mod deres vilje. Det var mig, der kastede brændestykker omkring i køkkenet, dog uden at ane, at det ville foranledige en ildebrand ... men jeg gjorde det imidlertid, og jeg er her den ene skyldige. Jeg overgiver mig ... her er jeg."

"Min herre," råbte Castillon og Vernetel, "tro ham ikke; vi er også skyldige!"

"Det skulle jeg mene," sagde la Ramée.

"Ah!" udbrød Rosny, oprørt over denne uforsonlige hævnfølelse i den unge mands sjæl, "De fordrer tre ofre?"

"Et for hver and og et for duerne," tilføjede Pontis.

"De fordrer dem?" spurgte kaptajnen.

"Jeg fordrer retfærdighed."

"Hvad forstår De ved det?"

"Det er ganske simpelt. Stilstanden er blevet krænket; indrømmer De det?"

"Ja," svarede Rosny.

"Det er jo alle enige om," udbrød Pontis, "hvortil alle disse gentagelser? Ønsker herren et stykke af min hud som ækvivalent for ændernes?"

"Der står skrevet," sagde la Ramée i en tone, kort og skærende som et øksehug, "at overtrædelser af stilstanden, det vil sige plyndringer, voldsgerninger og ildspåsættelse, skal straffes med døden. Har Eders konge underskrevet dette ... ja eller nej?"

"Døden!" mumlede Pontis, bestyrtet over denne blodtørstige hårdnakkethed hos den unge mand.

"Det står skrevet; De burde have vidst det," gentog la Ramée.

"For to ænder ... det er dog alt for hårdt!" råbte Vernetel.

"Vi vil nu se," sagde la Ramée med en stemme, som lidenskaben næsten kvalte, "om en ed er en ed; og i tilfælde af, at paragrafferne i en våbenstilstand har så ringe vægt, at man kan overtræde dem ustraffet, så vil hele landet indse, at det ikke er med ord, man skal modtage de royalistiske soldater, når de indfinder sig i vore huse, men med gode musketter ... som vi, Gud være lovet, ingen mangel lider på. Da vil man kun kalde de regelmæssige feltslag for krig, men alle de myrderier, der foregår rundt om i landet, vil få navn af fred. Og da," tilføjede han, henrevet af sin egen vilde veltalenhed, "da vil alle midler være gode, hvorved disse menedere kunne udryddes. Man vil lade dem rane levnedsmidler, men levnedsmidlerne ville være forgiftede. Der ser I, hvad uretfærdighed leder til, mine herrer, enhver misbrug hævner sig selv. Kom og ran vores levnedsmidler, ligesom rotterne; vi vil give Eder arsenik,

ligesom rotterne. Og de stikker endda ikke folks huse i brand, selv om de gnaver."

Rosny, som havde stået med sænket hoved under disse ytringer, opløftede det nu.

"Min herre," sagde han, "siden De forlanger en ubetinget håndhævelse af stilstandens bestemmelser, skal Deres ønske blive opfyldt. Det er just ikke kristeligt, men De er i Deres gode ret."

La Ramée bukkede, og hans beroligede ansigtstræk viste sig nu således som de virkelig var, smukke og imponerende ved deres dristighed og stolthed.

"Jeg er," tilføjede Rosny, idet han vendte sig om imod Pontis, "nødt til at overlevere Dem til gevaldigeren, der vil holde Dem i arrest, indtil krigsretten har bestemt Deres skæbne."

Pontis gjorde en samtykkende bevægelse. Hans resignation gjorde intet indtryk på la Ramée.

"Hvad de andre angår," sagde denne, som om det var ham, det på engang tilkom at være dommer og lovens håndhæver, "vil jeg ikke forfølge min ret. Nogle dages fængsel vil tilfredsstille mig."

"De andre," afbrød Rosny ham med et vredeblussende ansigt, "disponerer jeg, og ikke De over, min herre. De andre fritager jeg for al ansvarlighed; de er frie; deres kammerat bøder for dem. Nu kan De derfor trække Dem tilbage, herr de la Ramée, og over alt bekendtgøre, at kongen af Frankrig lader enhver vederfares ret, selv sine fjender."

Med disse ord pegede Rosny hen ad den vej, la Ramée havde at tage. Denne tog ingen notits af det.

"Et øjeblik endnu," sagde han, "jeg tror ikke, vi forstår hinanden."

"Hvad behager?" spurgte Rosny, hvis retmæssige stolthed trættedes af en sådan modstanders frække fordringer.

Og han tilkastede ham et stikkende blik, en forløber for stormen. Dette Rosnys truende blik var velbekendt og i høj grad frygtet. Men la Ramée lod sig ikke skræmme af et øjekast.

"Nej, min herre," gentog han, "vi forstår ikke hinanden. Jeg kender stilstandsparagrafferne udenad. De glemmer dem hele tiden. Man er således ikke kommet overens om, at delinkventen skal overleveres til sit eget partis retsbetjente, for at dømmes af sit eget partis dommere; nej, det er altid skik og brug, at han overleveres til dem, som han har forurettet eller begået vold imod, for at retfærdigheden kan blive fuldbyrdet; se det er meningen. Derfor, min herre, burde man stille den skyldige til min disposition, for at han kunne blive dømt af stedets foged. Men her kan ikke mere være tale om fælde dom: forbrydelsen er klart bevist og tilstået; straffen står fastsat med rene og tydelige ord ... lad os skride til eksekutionen!"

Et skrig, der røbede både raseri og afsky, fløj gennem alle rækkerne. Dette menneske ville være blevet sønderrevet, hvis der ikke havde været energiske og respekterede officerer til stede, som havde holdt deres undergivne i tømme.

"Ha, skurk," mumlede Pontis og truede la Ramée med knyttet hånd, "du har god grund til at opbyde alt, for at få mig skudt; for hvis jeg var fri ... eller hvis skæbnen vil, at jeg slipper ..."

"Gør mig den fornøjelse at træde til side," sagde Rosny til la Ramée, "ellers kan jeg ikke svare for Deres liv. Herr de Crillon kommer straks, og han vil sikkert lade loven gå i opfyldelse.

Han er uindskrænket herre over sine gardister; afvent hans tilbagekomst, og vær imidlertid forsigtig; for ellers kunne følgen blive den: enten at herr de Pontis, som ikke har synderligt at risikere, jager Dem sin sabel gennem livet ... man bliver kun skudt en gang ... eller en af hans kammerater ypper klammeri med Dem. De forstår mig vel? Her er tyskere blandt disse herrer."

"Jeg takker Dem for Deres gode råd, min herre," svarede la Ramée med sit eddikesure smil; "men hvor De er til stede, frygter jeg hverken den ene eller den anden. Her de Rosny vil aldrig tillade, at en mand bliver myrdet, der beklager sig med rette."

Med disse ord hilste han den navnkundige reformerte baron, uden at lægge den ringeste dølgsmål på den frække ironi, der lå såvel i hans stemme som i hans blik.

Pludselig følte han en hånd på sin skulder. Han vendte sig om.

Det var Esperance, som, efter forgæves at have gjort vold på sig selv for at betvinge sig under de oprørende debatter, han havde været vidne til, nu gav efter for fristelsen til at træde frem på scenen og også overtage en rolle.

Han havde derfor forladt sin plads, som bar mærker af hans utålmodige trampen i jorden i de sidste ti minutter, skred igennem de opbragte rækker og indtog Rosnys plads i denne oprørende dialog.

Han lagde, siger vi, sin hvide, smuktformede, muskuløse hånd på la Ramées skulder. Denne vendte sig om med en kats arrighed, som man forstyrrer, når den godter sig ved nydelsen af et par gæller.

"To ord, min herre, om De behager," sagde Esperance med et indtagende smil.

Begge disse ansigter befandt sig nu side om side. Begge var de smukke, det ene ved den perlemorsagtige bleghed, under hvilken vreden rugede, det andet ved sin friske, lykkelige røde farve ... dette symptom på den såvel åndelige som legemlige sundhed, uden hvilke der hverken findes sand godhed eller sand kraft.

Ved det første ord, Esperance udtalte, fo'r la Ramée sammen; hans instinkt sagde ham, at han ville få med en hård modstander at bestille.

"Hvad vil De?" sagde han tørt.

"Vise Dem et middel til at få ende på denne sag, min herre. Under mislige omstændigheder føler man sig ofte lykkelig, når man finder den udvej, man søger."

Esperance havde hævet sin stemme i den grad, at såvel Rosny som menige af gardisterne hørte hans ord og nærmede sig atter, for selv at dømme om hvorvidt den udvej, der blev talt om, duede eller ej.

Esperance havde set, at Pontis var blevet omringet af gevaldigerens folk. Dette sørgelige syn ansporede ham til at skaffe sig et hurtigt resultat.

På den anden side ville la Ramée, ærgerlig over denne truende genoptagen af en sag, som han anså for endt, snarest muligt affærdige den besværlige mægler, hvis optræden havde omgivet dem med et nyt galleri af nysgerrige og ildesindede.

"Hvis De vil gøre, hvad jeg behager," sagde han til Esperance, "så vil De passe Deres egne anliggender og ikke blande Dem i mine."

"Min herre," svarede den smukke unge mand, "alt, hvad jeg nu har hørt, stemmer mig ingenlunde til at være Dem til behag. Men jeg tror, at Deres debut i denne sag har generet Dem i høj grad. De har gjort så megen kvalm på Deres lungers bekostning og skreget Dem så hæs, at Deres forurettelse er blevet langt større i Deres egne øjne end den virkelig er. Det ser man ofte. Desuden frygtede De for de menneskers partiskhed, De ville frembære Deres klage for. Derfor forlangte De straks så meget som muligt, for dog at få noget. Jeg kan ikke forklare mig Deres opførsel anderledes."

"Og jeg, min herre," afbrød la Ramée ham frækt, "behøver aldeles ikke Deres forklaringer! Jeg fritager Dem for dem."

Han vendte ham ryggen. Men uden at tabe sin fatning beskrev Esperance en halvcirkel omkring ham med en så behændig bevægelse og stillede sig atter foran ham med en så rolig fasthed, at opmærksomheden hos de omstående tilskuere blev afløst af beundring.

"Jeg ville bemærke," vedblev han i samme tone, "at hvis De havde bevaret Deres koldblodighed, måtte De have indset, at nogle stjålne fugle og en smule brændt strå ikke kan være en tilstrækkelig grund til at lade et menneske dræbe. Det står skrevet i stilstanden, jeg ved det nok. Men ransag Deres sjæl og hjerte, og jeg er overbevist om, at De finder paragraffen barbarisk og en kannibalsk nation værdig. Denne tanke gør Dem ære, jeg kan læse den i Deres øjne."

Bleg som et spøgelse, begreb la Ramée kun alt for godt, at den anden ville have ham til bedste. Et frygteligt lyn fo'r ud af hans rødlige pupiller.

"Jeg vil da." vedblev Esperance, "hjælpe Dem med at komme tilbage til de vilde slutninger, som Deres forbitrelse straks dikterede Dem; og det er her, at min måde at løse knuden på frembyder sig på en ganske naturlig måde. Det er tydeligt og konstateret, at et tab er blevet lidt, et tab, som bør erstattes."

"Skulle De måske være en advokat eller præst?" udbrød la Ramée, rystende af harme under indflydelsen af den popularitet, hvormed hvert ord af hans modstander blev optaget.

"Hverken det ene eller det andet, min herre; men man indrømmer mig gerne, at jeg taler med en vis lethed. Jeg har haft en fortræffelig lærer, en venetianer, der på engang var teolog og lovkyndig. Det er fra ham, jeg har det latinske ordsprog, som jeg oversætter til fransk, for ikke at forekomme Dem som en pedant: Pengetab erstattes ved penge. Men hvor meget er nu en and værd? Hvor meget kan man beregne fem hundrede knipper halm til? Det må vist være meget dyrt, når man plyndrer eller brænder det for Dem under en våbenstilstand. I fredstid ville man rigtignok, mellem os sagt, kunne arrangere hele sagen ved hjælp af to pistoler [Note 1)]. De korser Dem! ... Det er sandt: Jeg glemte, at laden blev brændt tillige med halmen. Ja, det er rigtignok værre. Så vil det i det mindste løbe op til tyve daler."

En frygtelig skoggerlatter blandt de omstående overvældede la Ramée, der knyttede hænderne og så sig om på jorden, som om han ledte efter den kniv, man havde frataget ham.

"Le ikke, mine herrer," sagde Esperance alvorligt, "ellers får I denne person til at glemme, at talen er om et menneskeliv."

"Jeg finder det skamløst," stammede la Ramée i sit raseri, "jeg finder det vanærende, at man således forstærker sig med to hundrede bundsforvandte imod en eneste fjende."

"Jeg – Deres fjende? Jeg er tværtimod Deres bedste ven. Jeg vil spare Dem evige samvittighedsnag."

Det frygtelige smil, der krusede den andens læber, viste Esperance, at dette ord samvittighedsnag ikke har betydning for alle mennesker. La Ramée optog det med en hånlig gebærde og afbrød samtalen med de ord:

"Vi ses igen!"

Og han fjernede sig endnu engang; men nu mistede Esperance tålmodigheden. Han strakte sin arm ud, greb la Ramée i bæltet, og hvor høj og kraftigt bygget denne end var, drejede han ham dog om imod sig, som om denne skabning af kød og ben havde været en papfigur, udstoppet med fjer.

La Ramée vaklede, og den forbandelse eller gudbespottelse, han udstødte, overdøvedes af de omståendes bifaldsråb.

"Nu," sagde Esperance, "har jeg udtømt alle bønner og alle høflige anmodninger. Lad os gå lige til teksten. De vil, at denne unge mand skal dø?"

Han pegede på Pontis.

"Men det vil jeg ikke," vedblev han, "De siger, at man har stukket Deres ejendom i brand; det er løgn ... den lade, der nys brændte, er ikke Deres; den er en del af et mejeri, som tilhører herr de Balzac d'Entragues. Deres fader er hans ven ... hans intendant, om De vil; det ved jeg; men derfor tilhører laden ikke Dem. Ah! det undrer Dem, at jeg kender Deres forhold så nøje, jeg, en rejsende, som tilfældigvis kommer her forbi? Bi lidt, jeg kan sige Dem mere endnu. De er en hovmodig person, en af

disse dydige katolikker, som i stedet for mælk har suget galde og eddike af den hellige moder Ligaens bryst, Deres fader er endnu syg af følgerne af et sår, som han fik, da han kæmpede mod kongen for spanierne ... en franskmand? ... Selv ville De intet have imod at lade nogle af Bearnerens soldater hænge, siden De ikke længere kan dræbe dem fra et baghold mellem buskene, således som i fjor i nærheden af Aumale ... Ah, se engang, hvor forbavset De bliver! Nuvel, min herre, jeg, som ved så meget om Dem, jeg, som hverken er Hans Majestæts gardist eller stilstanden underkastet ... jeg, som, hvis De ønsker det, kan fortælle Dem endnu flere små hemmeligheder i disse herrers påsyn ... jeg gentager de slutninger, jeg er kommet til: For de stjålne ænder og for den skade, Deres hus har lidt, kan der i det højeste tilkomme Dem tyve pistoler, men da det gælder om at frelse en af mine lige, får De firs pistoler til. Det er rigtignok at sætte ringe pris på en tapper mand, når man vurderer ham til firs pistoler; men jeg har ikke flere penge i min pung; ... her er de hundrede pistoler; giv mig et bevis for modtagelsen."

Med disse ord fremtog Esperance sin rigt broderede silkepung og åbnede den.

Overraskelse og skræk havde gjort la Ramée målløs. Denne fremmede, der kendte ham og, efter at have overbevist ham om løgn, således afslørede hans hemmeligste tanker; denne energi, denne skønhed, denne sikkerhed, samvittighedens skrig i hans indre og denne almindelige foragt og afsky berøvede ham evnen til at tænke, til at tale og til at bevæge sig.

Hvad Esperance angik, havde hans ridderlige ord, hans raske optræden, hans dristighed og måske også hans spækkede pung,

i gardisternes øjne forvandlet ham, ikke til en Gud, men til en afgud. Man kappedes om at kaste sig i hans arme, og Pontis, som holdt sig tilbage, såvel af ærbødighed og beskedenhed, som fordi de ham omgivende knægte tvang ham til denne forholdsregel, aftørrede en tåre eller i det mindste en vis fugtighed, der havde sat sig på randen af hans øjenlåg.

La Ramée blev stående og vedblev med en vanvittigs hårdnakkethed at gøre sig selv det spørgsmål:

"Hvorfra ved han alt dette? Og hvem er dette menneske?"

Note 1:

Pistol: Tyve francs

4. Hvorledes herr de Crillon fortolkede våbenstilstandens fjerde paragraf

Men da bestyrtelsen ikke altid tilkendegiver et blødgjort sind, og da tavshed ikke altid er ensbetydende med et samtykke, skønt ordsproget siger det, syntes Pontis sag ikke at ville tage en gunstigere vending, og det eneste håb stod i herr de Crillons snarlige tilbagekomst.

La Ramée kunne ikke betvinge den nysgerrighed, der fortærede ham.

"De kender da herr d'Entragues?" sagde han.

"Ja, min herre," svarede Esperance.

Og da han så en sælsom ild flamme op i la Ramées øjne, tilføjede han:

"Jeg kender ham løseligt."

"Alle disse omstændigheder, som De udhæver med så megen sikkerhed, synes dog at antyde, at De må stå i nøjere bekendtskab enten med ham ... eller ..."

"Med hvem?" spurgte Esperance, idet han fæstede et trygt blik på la Ramée, der vendte sine øjne bort, som om han frygtede for at have sagt for meget. – "Det er klart," tilføjede Esperance, som modstanderens tavshed gjorde stærk, "at jeg taler med kendskab til sagen, og at jeg har øst mine oplysninger om Dem af en god kilde."

"De har sagt for meget til ikke at sige alt, min herre," bemærkede den blege unge mand med sænket stemme, "og disse detaljerede oplysninger er ikke alle sammen blevet Dem

betroet, for at De skulle misbruge dem således som De netop har gjort."

I stedet for at indlade sig på den forlangte forklaring, hævede Esperance sin stemme og udbrød:

"Nå? Ja eller nej? Lad os få ende på sagen!"

"Jeg vil betænke mig."

"Jeg giver Dem ti minutter."

Denne korte og æggende tone sårede la Ramées stolthed og han svarede straks:

"Nuvel, jeg har betænkt mig. Ransmanden skal straffes med døden, og hvad os angår, vil vi senere tales ved."

"Ingenlunde; vi vil tales ved straks. Jeg er træt af Deres store ord og Deres dyriske blodtørst. Han, som De kalder en ransmand, er i mine øjne intet andet end en forhungret ung mand; De forlanger hans død, jeg forlanger hans liv, og da De, for at opnå Deres øjemed, er slået ind på alle veje, selv på dem, der er en adelsmand mindst værdige, så vil jeg på min side også benytte alle de midler, der står til min rådighed. Jeg erklærer Dem først og fremmest, at jeg anser Dem for en uloyal og ondskabsfuld knægt, som jeg, så sandt Gud er retfærdig, endnu i dag vil strække i støvet. Men da De dog kunne have lykken med Dem i denne kamp, vil jeg, inden jeg indlader mig på den, afskære Dem alt håb om at slippe fra det for godt køb. Jeg vil, at De ikke skal kunne undgå galgen, hvis De dræber mig. Det er mig en let sag. Hør kun efter."

Han bøjede sig hen over la Ramée.

"Jeg vil fortælle disse herrer," vedblev han ganske sagte, "at De i fjor, i nærheden af Aumale, vendte tilbage fra et baghold med en vis ring, som De sikkert ikke fandt på en hare; for det er en

adelsmands ring, og når man betragter den nøje, vil man bemærke et i kapslen indgraveret våben."

La Ramée gjorde en bevægelse, der forrådte hans uro.

"Selv om jeg skulle have fundet en ring," sagde han med et forvirret blik på Esperances rolige ansigt, "ville dét så være en grund til at lade mig hænge, som De siger?"

"Hvis denne ring nu har tilhørt en adelig huguenot, der blev dræbt, eller rettere myrdet, af et musketskud, da han i nærheden af Aumale passerede en hulvej, der er flankeret af en dobbelt tjørnehæk ..."

La Ramée blev hvid i ansigtet.

"I krigen," sagde han, "bærer man våben og benytter sig af dem mod sine fjender."

"Godt; men når man falder i sine fjenders hænder, hænger de en. Det var blot det, jeg ville sige."

La Ramée fo'r sammen.

"De ville da kunne bevise, at jeg har ..."

"Myrdet den reformerte adelsmand? Det ville være vanskeligt – men jeg vil bevise, at De har taget den omtalte ring af hans finger."

"Ah!"

"Ja, og hvad mere er, jeg vil sige, af hvilken person adelsmanden havde modtaget denne ring, og til hvem den blev leveret tilbage. Da vil man måske gætte, hvorfor adelsmanden blev myrdet; da vil man måske gøre opdagelser, hvis resultat bringer Dem i galgen ... De ser, at jeg bestandig kommer tilbage til det samme punkt ... og det holder jeg fast ved."

Drevet til det yderste bed la Ramée sig krampagtigt i fingrene.

"Det er godt," mumlede han efter en kort betænkning i afbrudte sætninger, "De er i besiddelse af en af mine hemmeligheder ... jeg giver efter ... Ransmanden beholder livet ... men, min herre, hvis De ingen kujon er, vil De efter denne samtale, i stedet for at lade mig myrde af alle disse soldater, som De har ophidset imod mig, møde om et øjeblik her i nærheden af vejen. Jeg kender en afsides, med kratskov bevokset plet, der egner sig til opgørelsen af vort regnskab ... jeg behøver kun ti minutter for at ile hjem og hente min kårde, og jeg står da til Deres tjeneste."

"Som De vil," svarede Esperance, "bring Deres kårde: men jeg siger Dem forud, at jeg vil gardere mig mod Deres musket; jeg har et brystharnisk befæstet til min saddel."

Inden la Ramée kunne besvare denne sårende fornærmelse, hørte man flere stemmer udråbe navnet Crillon.

Under lindetræerne bemærkede man virkelig, i selskab med Rosny og officererne, den navnkundige chevalier, som tre efter hinanden følgende konger havde givet navnet *den Tapre*, og som ingen rival havde i Europa, hvad djærvhed, kløgt og ædelmodighed angik.

Crillon var da to og halvtreds år; han var kraftigt bygget og bar det lille hoved højt på skuldrene ... lille, når man tog hensyn til legemets svære former. Uden den ild, der lynede ud af de aflange øjne, ville den tykke grå knebelsbart, den friske ansigtsfarve og de fyldige kinder have fristet beskueren til at antage ham for en reputerlig stadshauptmand i en oberstuniform. Men når denne knebelsbart rejste sig, når disse kinder dirrede for kampens åndedræt, da så man Crillon, og musklerne i dette firskårne legeme trådte da frem i deres

uimodståelige kraft som lige så mange fjedre; en guddommelig flamme lutrede da alt dette ler, og ud af stadshauptmandens rå puppe sprang den sublime helt.

Et stort antal gardister fulgte deres tilbedte anfører i en afstand. Crillon modtog af Rosny en rapport om den gjorte beskyldning og om anklagerens halsstarrighed.

"Hvor er den anklagede?" spurgte han.

"Det er mig, min herre," svarede Pontis i en nedslået tone.

"Ah, det er dig, dauphineser! Du debuterer slet, min junker! At mishandle fattige folk ... det er forbudt."

"Min herre, jeg var sulten, og det er ikke fattige folk, jeg har sat i kontribution, men en rig adelsmand, som burde have indbudt mig til sit bord."

"Hm! Hvor er han, denne adelsmand?" spurgte Crillon.

Rosny pegede på la Ramée der stod ved siden af Esperance.

"Hvem af de to?" vedblev Crillon.

"Det er ikke mig!" sagde Esperance og trådte hastigt et skridt tilbage.

"Ah ... så det er denne herre ..."

Og Crillon målte anklageren med den kolde myndighed, for hvilken al stolthed bøjer sig og tier.

"Hvad har man taget fra ham?"

"Fjerkræ," sagde Pontis.

"Og en lade er brændt," tilføjede Rosny.

"For hvilken denne højmodige herre har tilbudt ham hundrede pistoler," udbrød Pontis hastigt, som om han ville hindre sin oberst fra at dvæle ved en for ham ugunstig idé.

"Hundrede pistoler for fjerkræ og en lade ... det er anstændigt," bemærkede Crillon.

"Ikke sandt, min herre?"

"Ti, junker! ... Nå, lad da klageren modtage de hundrede pistoler og takke for god betaling!"

"Bah!" afbrød Rosny, "han forlanger noget ganske andet."

"Hvad da?"

"Han forlanger overholdelse af stilstandsparagraffen."

"Stilstand? Hvilken stilstand?"

"Jeg tror ikke, der gives mere end en," sagde la Ramée, som hidtil havde fundet det klogest at tie, og som, efter sin aftale med Esperance, nok ville skænke Pontis livet, men på den betingelse, at man takkede ham for det.

"Er det mig, De taler til?" spurgte Crillon, idet han spilede sine store, sorte øjne op, der kastede deres stråler på den ulykkelige la Ramée.

"Ja, min herre!"

"I så fald tager man sin hat af, patron."

"Om forladelse, min herre!"

Og la Ramée blottede sit hoved.

"Så vidt jeg forstod," vedblev Crillon, "forlanger denne herre noget andet end penge for sit fjerkræ og sin lade."

"Han forlanger fuldbyrdelsen af stilstandsartiklen," sagde Pontis, "det vil sige, at jeg skal skydes."

Crillon fo'r op med en heftighed, der just ikke lagde nogen stor respekt for artiklens indhold for dagen.

"Skydes?" gentog han, "for et par kyllinger?"

"Ænder, min herre ... og se, gevaldigeren har allerede bemægtiget sig mig."

"Hvem har givet den ordre?" spurgte Crillon og vendte sig om.

"Jeg," svarede Rosny lidt tvungent.

"Er De forrykt?"

"Herr oberst, kongens underskrift må respekteres."

"*Harnibieu!*" udbrød Crillon, "der kender jeg Eder igen, I herrer jurister, som anser jer for soldater, fordi I ser os føre krig. Overlevere en mand til gevaldigeren, fordi han har taget nogle ænder ..."

"Og stukket ild på ..."

"På en lade, det ved vi. Og det er dig," sagde Crillon til la Ramée, "som gjorde påstand på denne straf over min garde?"

"Ja," svarede la Ramée, der krympede sig under denne Crillons pludselige brug af *du* overfor ham.

Men stoltheden talte endnu højere end selvbevarelsesinstinktet.

"Og man ville give dig en erstatning af hundrede pistoler?"

"Ja," sagde la Ramée, i en mere dæmpet tone.

"Nuvel," vedblev Crillon, idet han nærmede sig ham med hænderne bag på ryggen og med et smil, der var lige så stikkende som hans knebelsbart, "jeg vil stille dig et andet forslag, og jeg tør vædde med dig om, at du intet vil indvende imod det, når du har hørt det. Herr de Rosny er en filosof, en habil mand, hvor det gælder om ord og artikler. Han har haft den tålmodighed at høre dig, som det synes; I er blevet enige, og han har lånt dig min gevaldiger; for gevaldigeren er min. Nuvel, jeg vil give dig ham hel og holden. Ser du denne smukke lindegren deroppe: om tre minutter vil du dingle under den, hvis du ikke inden to har vendt næsen hjemad mod din hule."

"*Morbleu!*" råbte la Ramée forfærdet, "jeg er adelsmand, og De glemmer, at kongen står over Dem!"

"Kongen?" gentog Crillon, som nu ikke kunne styre sig længere, "kongen? Det forekom mig, at du talte om kongen? Godt, jeg skal lade tungen rive ud af din hals. Her er ingen anden konge end Crillon, og kongen kommanderer ikke garden. Jeg gav dig to minutter, patron ... Jeg trækker det ene fra."

La Ramées gebærder og indsigelser var lamme overfor den frygtelige jubel, disse ord af Crillon blev optaget med. Gardisterne var ude af sig selv af glæde, de klappede i hænderne og kylede deres hatte op i luften.

"Et reb, gevaldiger!" vedblev Crillon, "men et, som kan holde!"

Skummende af raseri veg la Ramée tilbage for gevaldigeren, der allerede nærmede sig med rebet, som han lod hvine gennem luften.

"Vær fornuftig, min herre," sagde Esperance nu til den ulykkelige liguist, "og tag Deres penge; de tilhører Dem."

"Jeg tager noget med mig, der er bedre end penge," svarede la Ramée med så tæt sammenpressede tænder, at man næppe kunne forstå ham, "jeg medtager en erindring, som vil leve længe."

"Og vort regnskabs opgørelse, herr de la Ramée ... i den omtalte kratskov?"

"De vil intet tabe ved at vente," sagde la Ramée.

Og han begyndte straks at trække sig baglæns tilbage, som en tiger, der viger for flammen.

En bedøvende hujen ledsagede denne retræte. Skamfølelsen fik bugt med ham; det var for meget at døje i en hel time.

Med et dumpt, hæst, fortvivlet skrig, hvori der lå en blanding af hævntørst og rædsel, vendte han sig om og flygtede så hastigt

som hans ben kunne bære ham.

"Leve herr de Crillon, vor oberst!" råbte begge kompagnierne i deres glædesrus.

"Ja," sagde Crillon, "men lad dette ikke foregå oftere; for denne slyngel havde dog i grunden ret: I er galgenkandidater alle sammen."

Efter at Crillon havde overladt begge sine hænder til skaren, der flokkede sig om ham, for at kysse dem, vendte han sig til Rosny, der stod noget afsides og brummede mellem tænderne.

"Intet nag imellem os!" sagde han, "De ser, at alle Deres skrupler er på deres urette sted, hvor man har med slige uslinger at bestille."

"Lov er lov," svarede Rosny, "og De burde ikke hæve Dem over den. Deres svaghed i dag har beruset gemytterne; en anden gang vil de ikke kunne holde sig i tømme, og i stedet for en mand, som man burde have ofret for eksemplets skyld, vil De komme til at ofre ti."

"Lad så være; jeg vil ofre dem. Men da vil grunden være gyldig, hvorimod det i dag ville have været en overflødig grusomhed."

"Min herre," sagde Rosny bittert, "jeg handlede kun i den hensigt at skaffe kongens våben respekt."

"*Harnibieu!* Skaffer jeg dem ikke respekt?" spurgte Crillon med en ung mands fyrighed.

"Det er ikke det, jeg mener … men fremfor alt må jeg bede Dem: hvis De har nogen bemærkning at gøre mig, så lad det ske mellem fire øjne, for at ingen skal blive vidne til den uenighed, der opstår mellem den kongelige armés officerer."

"Men, min kære Rosny, der er ingen uenighed mellem os; jeg er hidsig og går rask til værks, De er forsigtig og langsom. Det er det eneste, der nu og da drager en grænselinje mellem os. For resten foregår jo alt her *en famille*, i vore folks påsyn, og jeg ser ingen generende vidner, der kunne afholde os fra at omfavne hinanden hjerteligt."

"Undskyld ... der er et," svarede Rosny, og pegede på Esperance.

"Denne unge mand ... det er sandt. Var det ikke ham, der tilbød sig at ville betale hundrede pistoler for Pontis?"

"Jo ... og se, med hvilken varme Pontis trykker hans hænder."

"Det er en vakker knøs," tilføjede Crillon, "en ven af Pontis uden tvivl?"

"Ingenlunde, det er en fremmed, som kom ridende gennem lejren, og som straks tog Deres gardisters parti."

"Virkelig? Så må jeg takke ham."

"Det vil fornøje ham så meget mere, som det var Dem, han søgte i gardens kvarter ved sin ankomst hertil."

"Nu, så har han fundet mig," sagde Crillon oprømt, idet han nærmede sig Pontis og Esperance.

Disse stod endnu ansigt til ansigt overfor hinanden, med hånd i hånd ... Pontis, idet han takkede med et erkendtligt hjertes varme, der gerne overdriver den beviste tjeneste ... Esperance, idet han værgede sig mod denne erkendtlighed med en ædel sjæls beskedenhed, der frygter for at blive takket for meget.

Crillons ankomst gjorde ende på denne skønne strid.

"Min herre," sagde Pontis til sin unge frelser, "jeg er ikke færdig med Dem, og dette vil vare evigt."

"Bravo!" sagde obersten, "bravo, junker! Jeg holder af folk, som erkender en sådan gæld, og som betaler den. Pak dig!"

Og han bibragte Pontis skuldre et kærtegn som vejede hundrede pund.

Pontis bøjede sig under respekten og den mytologiske næves dobbelte vægt; han tilkastede Esperance endnu et smil og sluttede sig til sine kammerater.

"Hvad Dem angår, min herre," sagde Crillon til Esperance, "så takker jeg Dem på mine gardisters vegne ... *Harnibieu!* De behager mig. De har noget at sige mig ... skulle det være en begæring, som jeg kan opfylde?"

"Nej, min herre."

"Det gør mig ondt. Hvad er det da, om jeg tør spørge?"

"Min herre, det er en ganske simpel omstændighed: jeg bringer Dem et brev."

"Giv hid!" sagde Crillon med velvilje, "forfatteren af brevet har valgt et behageligt sendebud. Fra hvem er dette brev?"

"Fra min moder, så vidt jeg ved."

Ved dette svar og den besynderlige uvished, der lå deri, kastede Crillon et forundret blik på den unge mand.

"Hvorledes?" sagde han, "så vidt De ved? Er De ikke vis på det?"

"Nej, min herre ... men læs, og De vil da erfare lige så meget som jeg, måske mere."

Disse ord, der blev udtalt med en vis skælmsk ynde, forhøjede Crillons interesse. Han modtog brevet al Esperances hånd.

Det var forsynet med et stort, sort vokssegl, hvorpå en arabisk devise var aftrykt. Det mindede om en af disse gamle

østerlandske mønter, på hvilke kalifferne havde for skik at præge forskrifter af Koranen eller en lovtale over deres dyder.

Brevet var indesluttet i et omslag af italiensk pergament. Der udstrømmede en duft fra det, som lignede duften af en kostelig røgelse.

Esperance trådte beskedent nogle skridt tilbage, mens Crillon rev omslaget af. Men skønt han ikke ville bære sin nysgerrighed til skue, blev han yderlig frapperet over udtrykket i Crillons ansigt, mens denne læste de første linjer. I begyndelsen var det overraskelse og dernæst en så dyb opmærksomhed, at den næsten lignede bedøvelse.

Alt som den gamle kriger læste, sank hans hoved dybere og dybere. Endelig blegnede han, støttede sit hoved mod hånden og udstødte et dybt suk.

Det var som en sort sky, der gik hen over en af Lombardiets solbestrålede dale. Alt var formørket i chevalierens velvillige og oprømte ansigt.

Crillon opløftede med en vis anstrengelse sin hånd, der ligesom var segnet ned under brevets lette byrde. Han læste det atter og atter, og hver gang med en bevægelse, der gik over til bekymring og sjæleangst.

"Min herre," stammede han med et usikkert blik på den unge mand, "jeg tilstår, at dette brev overrasker ... frapperer mig. Det ville være forgæves, om jeg søgte at lægge skjul på det."

"O, min herre," sagde Esperance hastigt, "hvis indholdet er Dem ubehageligt, så bær intet nag til mig for det. Gud er mit vidne til at jeg har besørget det i al troskyldighed."

"Jeg bærer intet nag til Dem, unge mand ... det være langt fra," svarede Crillon med den samme velvilje, "men jeg må have

en fuldstændig forklaring over dette indhold, som jeg ikke ganske fatter ... og jeg må derfor bede Dem om ..."

"De vender Dem i så henseende til den urette, min herre; for jeg har også fået et brev, men det er mig umuligt at fatte det. Hvis De vil hjælpe mig ved at læse mit, så vil jeg forsøge at hjælpe Dem med hensyn til Deres."

"Gerne, min unge ven," svarede Crillon med bevæget stemme, "lad os da tale omstændeligt om det ... men fremfor alt vil vi tale åbenhjertigt med hinanden ... ikke sandt? De er her hos en ven, min herre; lad os træde lidt til side, for at ingen skal høre os."

Med disse ord tog Crillon den unge mand ved hånden og førte ham til sit kvarter, hvorfra han lod alle fjerne sig.

"Jeg gør effekt," tænkte Esperance, "jeg gør for megen effekt."

5. Hvorfor han kaldte sig Esperance

Crillon gik selv ud, for at forvisse sig om at ingen kunne høre dem; hvorpå han vendte tilbage og tog plads lige over for Esperance.

"Vi kan tale frit," sagde han; "begynd med at sige mig, hvad De hedder."

"Esperance, min herre."

"Det kan i det højeste kun være et døbenavn ... og dog er det mig ikke bekendt at der gives en St. Esperance. Men Deres familienavn?"

"Jeg hedder ikke andet end Esperance. Min familie kender jeg ikke."

"Men Deres moder, som De talte om ... Hun må dog have et navn?"

"Det er sandsynligt; men jeg kender det ikke."

"Hvad?" udbrød Crillon forundret, "De har aldrig hørt Deres moder blive tiltalt ved navn?"

"Aldrig, ... og det af den gode grund, at jeg aldrig har set hende."

"Hvem har da opdraget Dem?"

"En amme, som døde, da jeg var fem år gammel, og senere en lærd mand, som bibragte mig en del af de kundskaber, han selv besad, og i øvrigt holdt lærere til mig. Han underviste mig i videnskaber, kunster og sprog og lønnede beridere, officerer og fægtemestre for at lære mig alt, hvad en mand bør og kan vide."

"Og alt det er De bevandret i?" spurgte Crillon med en slags naiv beundring.

"Ja, min herre. Jeg kan spansk, tysk, engelsk, italiensk og græsk; jeg forstår botanik, kemi og astronomi; og hvad det angår at styre en hest, føre en kårde eller en lanse, håndtere en musket, svømme og aftegne fæstningsværker, så lykkes det mig ret godt, efter hvad mine lærere påstår."

"De er en elskværdig knøs," sagde den gamle chevalier, "men lad os komme tilbage til Deres moder. Det må have været en meget god moder, siden hun har båret så megen omhu for Deres opdragelse."

"Det betvivler jeg ikke."

"De taler så koldt om det?"

"Ja," svarede Esperance sørgmodigt, "som følge af at jeg altid har levet afsondret under en egenkærlig og gerrig mands opsigt, som aldrig talte til mig om min moder, men kun om sine penge, og som – hver gang mit hjerte åbnede sig for håbet om at erfare noget angående denne moder, som jeg ville have elsket så højt – straks skyndte sig med, ikke at tillukke, men isne dette hjerte ved en trussel eller en plump overgang til noget andet ... blev jeg lidt efter lidt bragt til at betragte min moder som fabelagtig, som en kimære, og følte den varme flamme dø hen og slukkes, som et eneste ord, en eneste øm hentydning ville have vedligeholdt i mit indre."

"Skulle De være blevet hård og følelsesløs?" sagde Crillon, hvis hjerte krympede sig smerteligt sammen.

"Jeg, min herre?" udbrød den unge mand med et henrivende smil, "jeg hård? O, nej, min natur er ejendommelig. Gud har ikke hældt en eneste dråbe galde i den. Kærlighed til alt, hvad der er skønt og godt i universet, er hos mig trådt i stedet for den sønlige kærlighed. Som barn sværmede jeg for fugle, heste

og hunde, senere for blomster, dernæst for mine barndomsvenner; jeg var aldrig sørgmodig, når solen skinnede, og jeg kunne underholde mig med en menneskelig skabning. Alt, hvad jeg har erfaret om verdens slethed og menneskehedens ufuldkommenheder, har min hovmester lært mig, og jeg må sige Dem, at det er den slags studium, der har fundet min sjæl mindst lærvillig. Jeg ville ikke tro på det; endnu tror jeg det ikke ganske. Et ondt menneske forbavser mig; jeg drejer mig omkring ham som omkring et mærkværdigt dyr, og når han viser sin tand eller sin klo, tror jeg, det er for spøg, og ler; når han river eller bider, skænder jeg på ham, og når jeg holder ham for giftig og dræber ham, sker det blot for at han ikke skal gøre andre skade. O, nej, herr chevalier, jeg er ikke ond. Undertiden har man endog opfordret mig til at hævne en fornærmelse, som jeg ikke har fattet, og da har man kaldt mig fej, kaldt mig en kujon."

"Skulle De være frygtsom af Dem?" sagde Crillon.

"Det ved jeg ikke."

"Men når man tålmodigt finder sig i en fornærmelse, må det være af mangel på mod."

"Tror De? Det er muligt. Jeg troede, at hver gang man var overbevist om at være den stærkeste, burde man afholde sig fra at slå til."

"Men," indvendte Crillon, "imod magten kunne de svage sætte deres kløgt og således slå den stærke af marken."

"Ja, men hvis man på den anden side er vis på at være den kløgtigste ... Hvor mange finder man ikke, som i så fald indlader sig i kampen uden den fjerneste fare? Og den, der gør det, er ingen retskaffen mand i mine tanker. Netop fordi jeg altid har

følt mig stærkere og behændigere – eller kløgtigere, om De vil – end andre, har jeg aldrig villet drive min trætte med dem til det yderste. Hvis jeg nogensinde skulle komme til at støde på et ondt menneske, der både er stærkere og behændigere end jeg, så skal jeg sandelig bekæmpe ham til min sidste blodsdråbe."

"Det er godt ... jeg vil endog tilføje, at det er alt for godt. For med en sådan karakter vil det gå Dem, som det er gået mig: De vil få et sår i enhver kamp. Men nu er jeg blevet forsonet med Deres tænkemåde, og jeg kunne næsten fristes til at være vred på Deres moder, fordi hun så hårdnakket har fjernet Dem fra sig. For dette har jo varet i mange år. Hvor gammel er De?"

"Tyve år, siger man."

"Hvad? De ved ikke engang selv, hvor gammel De er?"

"Hvad gør det til sagen! Jeg beregner min egen alder efter min hukommelses, og den første begivenhed, jeg erindrer, er min ammes død. Da var jeg fem år, efter hvad man fortæller. Nuvel, siden den tid har jeg set femten somre rinde hen."

"Der vil komme en dag, da Deres moder åbenbarer sig for Dem ... Stol på det."

"Min herre, det håb nærer jeg ikke mere. En morgen for seks måneder siden, da jeg ville gå på jagt og var i begreb med at sige min lærer farvel – De må vide, at jeg bor på et lille gods i Normandiet, og at jagten optager en stor del af min tid – så jeg en sortklædt mand træde ind i mit værelse, en olding med et smukt ansigt og hvidt hår. Efter at han havde betragtet mig opmærksomt og hilst mig med en slags ærbødighed, der overraskede mig hos en så gammel mand, så han, at jeg ville kalde på Spaletta, min hovmester; han standsede mig da og sagde:

"Seigneur, led ikke efter Spaletta, for han er her ikke."

"Hvor er han da?"

"Det ved jeg ikke, seigneur, men jeg lod ham underrette om min ankomst ved en kurer, som rejste i forvejen, og da jeg nys betrådte huset fortalte Deres tjener mig, at Spaletta var steget til hest og pludselig taget bort."

"Det var besynderligt," udbrød jeg, "De kender altså Spaletta, min herre?"

"Lidt," svarede oldingen; "og jeg gjorde regning på, at han skulle forestille mig for Dem. Hans fraværelse overrasker mig."

"Mig foruroliger den; for han plejer ellers ikke således at forlade huset; men siden De nu er blevet introduceret, så behag at meddele mig grunden til Deres besøg."

Jeg havde næppe udtalt disse ord, førend oldingens pande formørkede sig, som om jeg havde vakt en bitter tanke til live i hans sjæl ... en tanke, som synet af mig i begyndelsen havde forjaget.

"Det er sandt," mumlede han, "grunden til mit besøg ... nuvel, min herre, det er denne."

Hans stemme skælvede, og man skulle tro, han gjorde sig umage for at holde en tårestrøm tilbage. Han rakte mig nu et brev i et omslag af pergament, lig det, jeg nys havde den ære at overlevere Dem, herr chevalier, og, ligesom Deres forseglet med sort voks. Her er det, min herre; hav den godhed at læse det."

Crillon, hvis bevægelse var steget under denne fortælling, begyndte straks i dæmpet tone at læse følgende brev, hvis fine skrifttegn syntes at hidrøre fra en usikker og vaklende hånd:

> "Esperance, jeg er din moder. Det er mig, som fra min afkrog, hvor mindet om dig har styrket mig til at bære

livet, har våget over dig og samvittighedsfuldt ledet din opdragelse. Nu appellerer jeg til din taknemmelighed, da jeg ikke kan påkalde din ømhed. Jeg har lidt meget over, at jeg ikke har kunnet kalde dig min søn; men jeg har lidt så meget over at jeg ikke kan omfavne dig, at mine år er henrundet i denne brændende tørst som i en feber. En sådan lykke var mig forbudt.

Et berømt navns ære var afhængig af min tavshed. Ethvert af mine sukke blev beluret; det mindste skridt jeg ville have gjort imod dig, ville have kostet dig livet. Nu, da døden har lagt sin hånd på mig, da jeg for stedse er befriet fra den frygt, der har forgiftet min hele tilværelse, vover jeg, overbevist om Guds tilgivelse og den tjeners troskab, jeg sender dig, at kalde dig mit barn og i dette brev nedlægge det søde kys, der vil svinge sig fra mine læber med min sjæl.

Man fortæller mig, at du er høj, at du er smuk, du er god, stærk, behændig. Alle mennesker vil elske dig. Dine egenskaber, din opdragelse vil hæve dig lige så højt, som din byrd ville have formået det. Jeg har bestræbt mig for at gøre dig rig, Esperance; men skønt jeg lige fra din fødsel af har ombyttet mine juveler og mine ædelstene med uægte, for at kunne samle skatte til dig, overrasker døden mig nu, inden jeg har kunnet skabe en formue, der er min kærlighed og dine personlige fortjenester værdig. Imidlertid vil du aldrig komme til at trænge til noget, og hvis du skulle finde for godt at gifte dig, så vil ingen familiefader, selv om han var en fyrste, nægte dig sin datters hånd på grund af din armod.

> Esperance, jeg må forlade dig, min søn; livsvarmen svinder fra mine fingre; kun mit hjerte er endnu levende. Jeg bønfalder dig først om ikke at forbande mig, men nu og da tage kærligt mod min stakkels tungsindige ånd, som vil komme og besøge dig i dine drømme. Jeg var en øm og fyrig sjæl i et legeme, som du kan forestille dig skønt og ædelformet.
>
> Endelig besværger jeg dig ... hvis din tilbøjelighed skulle anspore dig til at vælge den militære løbebane: tjen aldrig en sag, der nøder dig til at bære våben mod herr chevalier de Crillon: min tjener vil levere dig et brev til denne navnkundige mand. Du må selv bringe herr de Crillon det.
>
> Farvel! Jeg har kaldt dig Esperance, fordi hele mit håb på jorden stod til dig. Endnu i dette øjeblik hedder du Esperance for mig. Jeg venter dig i Himlen til evigheden."

Der stod intet navn under dette brev; man så kun et langt og bredt tomt rum ... hvad enten nu døden, grisk efter sit bytte, havde hindret det i at anføre sit navn, eller den døende selv havde holdt inde, idet hun ville navngive sig, for – den hemmelighedsfulde lov tro, der havde styret hele hendes liv – at kaste sin hemmelighed ned i tilintetgørelsens dyb tillige med sig selv.

"Altså," sagde Crillon efter en lang pause, "De ved ikke hvem denne person var?"

"Jeg har ikke den fjerneste anelse om det."

"Lige meget; det er et rørende brev," mumlede chevalieren, der syntes at være et bytte for den dybeste bevægelse, "man kan se, det er en moders brev."

"Ikke sandt? Det finder De også, herr chevalier?"

"Fortsæt Deres fortælling, unge mand, og fortæl mig, hvad der blev af Deres såkaldte hofmester."

"Det vil De selv snart kunne gætte, min herre. Da jeg havde læst dette brev fra min moder, tog oldingen, der så mig dybt grebet, min hånd med tårer i øjnene og kyssede den.

"Sig mig ... har man anmodet Dem om at opgive mig det navn, der ikke findes skrevet på dette papir?" spurgte jeg.

Og jeg viste ham den åbne plads, hvor underskriften skulle stå.

"Min herre," svarede oldingen – man har netop pålagt mig den modsatte forpligtelse."

"Det er godt," sagde jeg med bitterhed, "jeg håbede dog, at man ville have haft tillid nok, om end ikke til min diskretion, så dog til min stolthed, til at betro mig en hemmelighed, som det er mig en så stor ære at bevare."

"Når De intet ved, min herre, vil De aldrig blive udsat for at forråde Dem og derved styrte Dem i fordærvelse. Det er for sin egen skyld, Deres fru moder har tiet, så længe hun levede; det er for Deres skyld, hun bevarer denne tavshed efter sin død."

Jeg trængte ikke videre ind på ham. Den gode olding overleverede mig nu det til Dem bestemte brev. Jeg spurgte ham, hvorfor det var blevet mig forbudt at bære våben mod herr de Crillon.

"Fordi herr de Crillon," svarede min moders tjener, "aldrig kæmper for en sag, med mindre den er loyal og retfærdig, og desuden også fordi han var en ven af en højtstående person i Deres familie."

Jeg havde intet at indvende imod dette. Den tapre Crillon er virkelig den loyaleste af alle riddere, og selv om min moder ikke

havde forbudt mig det, ville det aldrig være faldet mig ind at bære våben mod ham."

Crillon rødmede og slog øjnene ned.

"Oldingen," vedblev Esperance, "opfordrede mig derpå til at gå ind i min hovmester Spalettas værelse, for at se, om denne ikke havde efterladt nogen underretning med hensyn til sin afrejse. Nej, der var ingen at finde. Mens vi vandrede gennem huset lagde min moders tjener en forbavselse for dagen, der gik over til en slags vrede, da jeg viste ham hele møblementet og husgerådet, hvis simpelhed jeg hidtil havde betragtet som luksus. Endnu værre blev det, da oldingen kom ned i stalden og kun så en eneste hest, nemlig den, jeg plejede at benytte. Det var et kraftigt dyr, men af en almindelig race.

"Og dette er et liv, man har ladet Dem føre?" udbrød han, "en eneste hest! Og hele denne nødtørftige husholdning! Hvor mange folk har De i Deres tjeneste? De har måske sparet penge sammen?"

"Jeg har en husholderske, der bestyrer køkkenet, og en lakaj. Spaletta fandt selv disse bekostninger for store, og han havde ret. Den årlige pengesum, min moder under mig, er næppe tilstrækkelig, siden jeg anskaffede mig et kobbel af syv hunde."

Oldingen stampede i gulvet af vrede.

"Seigneur," udbrød han, "nu forstår jeg, hvorfor Spaletta tog flugten, da jeg kom. Den årlige pengesum, Deres moder sender Dem, er næppe tilstrækkelig, siger De? ... Ved De selv, hvor meget denne sum beløber sig til?"

"Tusinde daler om året, tror jeg."

"Jeg har afsendt tusinde hver måned," sagde oldingen, blussende af harme, "og De burde have seks lakajer her, lige så

mange heste og en ordentlig park. Men Spaletta har bedraget Dem for ti tusinde daler om året. Nu, efter ti års forløb, må han være en rig mand."

"Jeg er heller ikke fattig," svarede jeg smilende. "Desuden er jeg af mangel på heste til at skifte med, blevet nødt til at strejfe omkring til fods på højene og i dalene; af mangel på lakajer har jeg ofte måttet betjene mig selv, og De ser nu selv, hvor høj og stærk jeg er blevet. Den tarvelighed, der mishager Dem, har gjort mig store tjenester. Og Spaletta, som De forbander, burde vi snarere velsigne, fordi han har tilegnet sig mine penge. Opdraget i den luksus, De ville have omgivet mig med, ville jeg være blevet fed og kejtet."

"Måske, seigneur," sagde oldingen, "men det ville have været en stor sorg for Deres fru moder at erfare, hvis De har ønsket eller savnet noget. En sådan ulykke vil ikke tilstøde Dem oftere. Jeg bringer den første tolvtedel af den årlige pension, der herefter vil blive Dem udbetalt."

Og han overrakte mig to tusinde daler i guld."

"Fireogtyve tusind daler om året!" udbrød Crillon.

"Ja, min herre."

"De er meget rig, unge mand."

"Alt for rig. Det er en kongelig formue på en tid, hvor ingen har penge. Derfor sagde jeg også til min moders tjener: Den sum, der er udsat for mig, må være meget betydelig; for sæt at jeg levede i halvtreds år?"

"Deres børn ville arve pensionen efter Dem," svarede oldingen med et smil, "nær kun ingen bekymringer; De vil ikke udtømme Deres chatol."

"Min ven," sagde jeg, "siden min moder har indløst alt dette for sine juveler, må hun have haft mange."

"Det havde hun," svarede han alvorligt.

"Alt dette," tilføjede Esperance og vendte sig til Crillon, "er højst besynderligt, ikke sandt?"

"Jo, unge mand," sukkede chevalieren.

"Oldingen tilbragte hele dagen hos mig og overvældede mig med ærbødige kærtegn, der vandt hele mit hjerte. Efter at han derpå havde taget det løfte af mig, at jeg ikke ville følge ham eller udfritte noget menneske, hvad ham angik, rejste han. Jeg har ikke set ham siden; men hver måned modtager jeg regelmæssigt to tusind daler."

"Men denne Spaletta må dog vide noget," bemærkede Crillon.

"Nej; for oldingen, som jeg stillede det samme spørgsmål, svarede mig, at Spaletta var blevet antaget af ham til hovmester for mig og aldrig havde korresponderet med andre end ham. Nu bliver kun det spørgsmål tilbage, herr chevalier, om min fortælling har opklaret det gådefulde i mine ord, og om De nu forstår min moders brev bedre."

Uden at svare, åbnede Crillon atter dette brev og læste det på ny; så sagde han til Esperance:

"Jeg tror, at jeg forstår det."

"Hvis der skulle være noget i det, som interesserer mig og som måske kunne opklare min uvidenhed, ville det da være ubeskedent at spørge?"

"Ubeskedent vel ikke, men ..."

"Jeg tier, min herre; undskyld mig!"

Crillon tænkte et øjeblik efter.

"Det forekom mig, De sagde, at det er seks måneder siden De modtog disse breve?"

"Ja."

"De har ikke haft synderligt hastværk i disse seks måneder."

Esperance rødmede.

"Har jeg handlet urigtigt?" spurgte han. "Jeg troede ikke, det hastede. Hvad fordrede min moder af mig? At jeg ikke måtte tage parti mod herr de Crillon; det har jeg ikke gjort. Endvidere, at jeg skulle overbringe herr de Crillon et budskab; det har jeg nu gjort. Jeg kunne unægtelig have skyndt mig mere; men De befandt Dem i felten, snart hist, snart her, langt fra mig. Det var en rejse, som jeg må tilstå, at det ville have generet mig at foretage forinden."

"Måske en kærlighedsintrige holdt Dem beskæftiget?"

"Ja, min herre," svarede Esperance med et fortryllende smil, "jeg beder Dem tilgive mig. Unge mennesker er egoistiske; de vil ikke miste en eneste af de blomster, ungdommen planter på deres vej."

"Jeg dadler Dem ikke," sagde Crillon. "Men denne kærlighedshistorie er da endt, disse blomster er da visnet, siden jeg ser Dem nu?"

"Nej, min herre, Gud være lovet for det; for min elskede er tilbedelsesværdig."

"Og dog har De forladt hende for min skyld."

"Nej," svarede Esperance oprømt, "nej, herr chevalier; jeg kan ikke engang rose mig af denne gode handling. De vil undskylde mig på grund af min oprigtighed. Jeg er kun kommet her for at følge min elskede."

"Virkelig?"

"Hun har boet i mit nabolag henved et halvt år. Hendes fader har nu kaldt hende tilbage til et gods, som han ejer i nærheden af Saint-Denis, og jeg må også tilstå, skønt det ingenlunde er høfligt, at jeg kun opsøgte Dem her, fordi jeg på vejen til Saint-Denis erfarede, at De camperede på denne kant. Jeg ville da, som man siger, slå to fluer med et smæk. Endnu engang, herr chevalier, beder jeg om Deres overbærelse. Denne min oprigtighed er rigtignok ikke synderlig bedre end plumphed, men jeg ville hellere være ubeleven mod den tapre Crillon end lyve for ham. Nu da mit ærinde er udrettet, vil jeg hilse Dem med den dybeste ærbødighed og derpå fortsætte min vej."

"Allerede?"

"Jeg har undervejs fået en vis lille billet fra bemeldte person. Hun sætter mig stævne til en vis tid, et vist klokkeslæt, og på et vist sted. Det er et rendezvous, som jeg umuligt tør forsømme ... det er mig helligt som en militær ordre ..."

"Er det et gift fruentimmer?"

"Nej, det er en demoiselle; men alligevel er hun ingenlunde fri. Jeg må tage alle forsigtighedsregler ... Og jeg har just ikke megen tid."

"Men ..." begyndte Crillon urolig.

"Har jeg mishaget Dem, min herre?"

"Nej, men De foruroliger mig, og jeg vil ikke være ængstelig til mode, hvor talen er om Dem."

Esperance så forundret på Crillon.

"Det kommer af, at De er blevet anbefalet til mig," skyndte chevalieren sig at tilføje. "Hvornår skal stævnemødet gå for sig?"

"I morgen."

"Hvor? ... Jeg spørger ikke, for at erfare Deres elskedes navn, men blot for at kunne bedømme afstanden."

"Det er tæt ved en lille landsby, som hedder Ormesson."

"Jeg kender den; jeg har duelleret der engang og blev såret."

"Virkelig? Det er et ubehageligt bekendtskab."

"Ja. Så vidt jeg ved, har familien Balzac d'Entragues et landsted i den egn, et lille slot med voldgrav."

Esperance blev purpurrød. Men da chevalieren ikke så ham i ansigtet, kunne han dølge denne rødme, som var blevet fremkaldt af det af Crillon troskyldigt udtalte navn.

"Det vil tage otte timer at komme der hen," vedblev chevalieren, som intet mærkede; "De har mere end den behørige tid for Dem. Bliv her lidt endnu; jeg tror, jeg vil få noget at tale med Dem om."

"Som De ønsker, min herre," svarede Esperance med et ærbødigt buk, "men hvad skal jeg foretage mig, mens jeg venter på Deres befalinger?"

"Hold Deres protegé Pontis ved selskab; han slentrer omkring dér nede og venter Dem med utålmodighed. Forlad mig nu ... Jeg ønsker at være ene."

Esperance fjernede sig; Crillon fulgte ham med et kærligt blik, og da han havde tabt ham af sigte, støttede han panden på sine hænder og drømte.

6. Et eventyr i Crillons liv

Indenfor de lukkede øjenlåg svævede begivenhederne i hans lange og rige liv langsomt gennem hans hjerne.

Først var det hans bedrifter som ung mand under kong Henrik den Anden, de store religionskrige og borgerkrigens rædsler under Frants den anden og Charles den Niende; dagen i Amboise, Bartholomæusnatten i Paris.

Alt dette passerede revue i purpurets farve … tre blodrøde perioder.

Men Crillons hukommelse har gjort holdt ved en vis dag; en herlig dag; solen spejler sig i det umådelige hav; fem … femhundrede … tusinde sejlere, smykket med alle bekendte flagfarver, vugge sig på Lepantobugtens blå bølger. Hele Europa repræsenteres her af sine riddere. Sultan Selim den anden driver sin frygtelige flåde mod de kristnes. Sammenstødet finder sted.

Crillon ser sig selv, med kården i hånd, på et skrøbeligt fartøj, som ingen anden har vovet at tage kommandoen over. Denne lille bark åbner vejen for Don Juan d'Austrias svære galejer. På den dag lærer hele Europa hans sværds lyn at kende. Det er Crillon, der bringer sejrsefterretningen til Rom, til pave Pius den Femte. Rom! – Hvor er det smukt! Og den gamle prælat slutter Crillon i sine arme og takker ham for hans tapperhed i hele kristenhedens navn.

Nu påfølger andre kampe, andre triumfer. Den frygtelige duel med Bussy; Rochelles belejring efter myrderierne 1572, dernæst rejsen til Polen, som han foretog for at eskortere Henrik af Anjou, da denne, begærlig efter at komme i

besiddelse af en krone, sagde farvel til Frankrigs, som hans broder, Charles den Niende, så snart skulle efterlade ham.

Charles den Niende, Crillons tredje herre, er nedsteget i graven; Henrik, Polens konge, kaster sit kolde diadem, for at ombytte det med Frankrigs. Crillon hjælper ham til at flygte; de ankommer begge til Venedig.

Her gør den ædle krigers tanker et langt ophold. Her bliver hans pande tungere; på dette bøjede hoved neddaler, fremmanet af en tro hukommelse, smilende ungdomsideer, livets vårerindringer, æren i forening med glæden, kærligheden, legende mellem skærf og våben.

Det er i året 1574. Crillon en to og tredive år gammel; han er sejrrig, han er stolt, han er smuk. Hans navn lyder som en krigersk fanfare i soldatens øre og får kvinderne til at fare sammen som et kys.

Ved kongen af Frankrigs ankomst rejser Venedig sig, endnu rigt og mægtigt, for at modtage sin allierede, der beklæder verdens første trone. San Marcos klokker, galejernes kanoner og senatets komplimenter hilser Henrik den Tredje. Men folkemassen jubler omkring Crillon, sejrherren ved Lepanto, og når han skrider over Piazzettaen, for at betræde dogens palads, beundrer venetianerne og tilsmiler venetianerinderne ham.

Hvilken gunst af lykken og æren kan opveje et kærtegn af Venedig, når den dalende sol kaster sit guldstøv over lagunerne, når San Marcos kupler rødmer, når en diamant stråler fra enhver rude i prokuratoriet, når begge kobberringene på pladsuret løfter deres bronzehamre og angiver tiden for de lige over for slavonierne fortøjede fartøjer, når processionen skrider

langsomt ud af San Marcos gyldne hvælvinger og kaster roser og røgelse over de troendes bøjede hoveder?

Men hvad vil man da sige, når marmoralleernes plads opfyldes med tilskuere, når man der træffer tilberedelser til en turnering, hvor man vil se Crillon kæmpe!

Dagen er oprunden, Venedig, der nærer så stor beundring for sin marmorkriger, den hellige Theodorus; Venedig, der kun kender sine bronzeheste, ledsager den franske ridders bedrifter med rasende bifaldsklap.

Rytterens styrke og behændighed, gangerens stolthed og lydighed, begges kappelyst og sejrsiver, de splintrede lanser, ti rivalers tunge fald ned i det tykke sandlag, der dækker pladsens stenbro … hele denne kamprus stiger op i de af julisolen allerede ophedede hjerner, og fra Prokuratoriets vinduer, fra Dogepaladsets balkoner, fra skarens tætsluttede rækker opstiger et rungende, bedøvende bravoråb, der forfærder duerne på tinden at blytagene og jager dem helt hen over Giudeccaen.

Aldrig havde noget så storartet og heltemæssigt forbavset Venedig, der dog var rigt på ære. Crillon blev forgudet og tilbedt af denne stad, som om han havde været San Marco selv.

Alle de blomster, han forefandt i sin bopæl – og blomsterne er sjældne i Venedig – alle de kostbare foræringer og bønlige indbydelser, han modtog … hvor er det muligt at opregne dem på disse blade!

Tyve år var henrundet siden denne triumf, og under den stabel af laurbærkranse, som hundrede senere sejre indbragte ham, indåndede helten endnu med sand fryd duften af disse blomster, der var sprunget ud under Adriaterhavets friske kys.

En aften vendte han tilbage fra aftentaflet i Arsenalet efter en glimrende regatta, som dogen havde ladet anstille til ære for Henrik den Tredje. Regattaen er Venedigs nationalfest. Det er det bedste offer, man bringer Gud og San Marco. Denne regatta havde ved sin glans og ved den færdighed, der her blev lagt for dagen, overgået alle andre.

Altså ... Crillon vendte efter aftentaflet tilbage til sit palads, ene og grublende over den vidunderlige kendsgerning, at mens kongen og han sad ved bordet, havde Venedigs arsenalotti på to timer tilhugget tømmeret til en lille galej, sat det sammen efter alle kunstens regler, tiltaklet fartøjet, udstyret det med alle rekvisitter og manøvreret med det i de feterede gæsters påsyn. Udstrakt på sine puder, vugget af gondolens jævne bevægelse, lå han og betragtede ved skinnet af den i forstavnen anbragte lanterne de spillende farvenuancer på sin kostbare, hvide, guldbroderede atlaskesvams og de fuldkomne omrids af sine muskuløse ben, indesluttede i stramme silkebenklæder. Ja, han var smuk, beundringsværdig smuk, denne kavaler, hvis bedrifter tidligere ville have været tilstrækkelige til at hæve en simpel ridder til kejsertronen. Han besad ungdom, sundhed, rigdom, ære: Ham fattedes intet andet end kærlighed.

I det øjeblik, gondolen fo'r ind under Rialtobroen, der den gang var bygget af træ, kom den på siden af en større bark, hvorfra man pludselig hørte tonerne af blid musik. Crillon vidste allerede, at Venedigs gondolierer elsker musikken så højt, at de ofte kunne følge de på bølgerne svømmende koncerter i hele nætter. Det undrede ham derfor ikke, at fartøjets fart sagtnedes; han lænede sig med albuen til det lille vindue til højre og lyttede, ligesom gondoliererne.

Intet kunne gøre et mere smeltende indtryk end disse dæmpede akkorder. Tonekunstnerne syntes kun at musicere for nattens usynlige ånder, uden at bekymre sig om at noget menneskeligt øre hørte dem. Fløjterne, theorberne og violoncellen sukkede så sagte, at man hørte, hvorledes vandet omkring barken taktmæssigt faldt fra årerne tilbage i dybet.

Over alt, hvor dette fartøj svævede frem, åbnede vinduerne sig lydløst, og i den blålige skygge skelnede man svagt hvide former, som nysgerrigt lænede sig ud over balkonerne. Crillon kendte ikke den fes beruselsesmidler, som man kalder Venedig; han vidste ikke, at hun benytter sig af natten til at bestorme den fremmedes sjæl med alle sine yndigheders uimodståelige tillokkelser, og at hun ikke forsmår noget middel til at friste den, hun elsker. Hun taler på en gang til sanserne, ånden og hjertet.

Lydig som i en drøm, besejret både gennem øret og øjnene, bemærkede Crillon ikke, at han var kommet forbi paladset Foscari, hvor han boede sammen med kongen, og at hans gondol endnu stedse fulgte den hemmelighedsfulde harmoni, hvis smægtende toner tolkede den ømmeste kærlighed.

Båden svævede forbi toldbygningerne, og man nåede San Giorgio-øen, hvor Palladios geni tre år i forvejen havde fremtryllet den herlige kirke på lagunernes barm. De gigantiske stilladser og kranerne med deres sorte arme aftegnede sig skarpt i horisonten; og ved siden af disse tømmer- og marmorstabler, som med deres sorte masser formørkede en uhyre vandflade, bemærkede man lagunens langlige og ligesom med sølv besprængte bølger.

Musikken varede ved Crillon vedblev at lytte.

En lille gondol, hvis sorte ruf var prydet med silkekvaster nærmede sig nu den, hvor Crillon befandt sig.

En maskeret mand styrede den med lethed. Efter at have bragt fartøjet side om side med Crillons, tog han den samme retning og roede i nogen tid uafbrudt, som for at give sin herre tid til at betragte og genkende den franske ridder. På et signal, som uden tvivl blev ham givet, henvendte han sig derpå med et par ord til Crillons gondolierer, og disse holdt pludselig op at ro.

Crillon havde ikke lagt mærke til denne manøvre. Ærgerlig over at se musikken fjerne sig, gjorde han mine til at spørge sine folk om grunden til dette uforklarlige holdt; men i det samme hældede båden over til venstre, som om en fremmed byrde var blevet anbragt på rælingen; en besynderlig raslen, som af en silkekjole, nåede hans øren, og en skygge, der stillede sig foran ruffet, betog chevalieren udsigten til den del af kanalen, der lå foran gondolen.

Inden Crillon fik tid til at betragte denne skygge nøjere eller forvisse sig om dens beskaffenhed, trådte en kvindelig skikkelse ind under baldakinen og tog plads på puderne til højre, uden at ytre et ord.

Gondolen satte sig straks i bevægelse igen, og begge fartøjerne svævede nu side om side hen ad havfladen.

Den båd, hvorfra musikken lød, beholdt sin afstand fra de andre.

Med ægte fransk galanteri havde Crillon nærmet sig den ubekendte med en kompliment på læberne i anledning af hendes skønhed. Men damen var maskeret og desuden indhyllet i en vid silkekåbe, prydet med tykke kniplinger fra

Burano. Intet hos hende, intet blik, ikke det mindste glimt af huden, ingen lyd af åndedræt røbede, at det var et menneskeligt væsen, Crillon havde for sig.

Da han åbnede munden, for at spørge, løftede damen langsomt sin behandskede hånd op til sine læber, for at påbyde ham tavshed. Han adlød.

Da lod hun sin hånd falde tilbage på kjolen og hensank i sin tidligere ubevægelighed. Men ved skinnet af en lygte på Giudecca-kajen så Crillon to ildpailletter lyne gennem øjenåbningerne på masken. Den ubekendte betragtede ham. Hun betragtede ham med hele sin sjæl. Hun betragtede ham med et fast blik, uden at blinke, og lignede i så henseende de nyfigne stjerner, som, skjult bagved skyernes sorte flor, uophørligt stirrer ned på jorden.

Imidlertid gled gondolerne fremad med en langsomhed, der rettede sig efter det flydende orkesters fart. Giudecca-kanalen havde aldrig været mere tillokkende; aldrig havde en skønnere nat sænket sig ned over Venedig.

Alle de myriader af diamanter, der pryder himmelhvælvingen, strålede i den stærkeste glans. Havde Joseph oplevet en nat som den, ville hans bronzehjerte være smeltet.

Hvad Crillon angik, vovede han nu også at betragte den ubekendte og strakte sin hånd ud for at gribe den, som et øjeblik i forvejen havde påbudt ham tavshed. Men denne hånd løftede sig atter med den samme kolde og højtidelige gebærde. Da han gav sin forundring luft i et uvilkårligt udråb, vendte den ubekendte sig om imod kahyttens indgang og begyndte at betragte himlen og havet, mindre for at beundre disse

naturgenstande, end for at betage chevalieren synet af den forvirring og det stærke oprør, som forrådtes af hendes heftigt bankende barm.

Crillon benyttede sig som en kavaler af denne gode lejlighed til at beskue damen, uden at genere hende ved denne undersøgelse. Hun var høj og bar sit hoved med en stolthed, der er ejendommelig hos venetianerinderne, som frem for alle andre kvinder synes at være skabt til at bære dronningediademet. Men den dame, Crillon betragtede, kunne selv i Venedig fortjene dronningerangen. Under det broderede net, hvis guldfrynser faldt ned over skuldrene, så ridderen to usædvanlig svære hårfletninger; korsettet sluttede sig om de ædleste former, og disses konturer var en antik Cleopatra værdige.

Men var denne kvinde ung, var hun smuk? Hvorfor denne besynderlige idé at træde over i hans gondol og tage plads i samme, uden at ytre et ord? Hvorfor denne tilbageholdenhed og dog denne næsten ukvindelige frihed?

Gondolen med musikken gjorde pludselig omkring og tog atter retningen gennem Canale Grande.

Under denne lange sejlads ophørte venetianerinden ikke at betragte Crillon, som efter flere forsøg på at bringe en samtale i gang var kommet til den overbevisning, at hun måtte være stum. Han rakte atter sin hånd ud, for at gribe hendes, og denne gang lykkedes det ham; ja, hvad mere var, med sine ti handskeklædte fingre løftede hun hans muskuløse hånd i vejret, undersøgte den nøje, idet hun holdt den hen imod lygteskæret, og syntes fornemmelig at fæste sin opmærksomhed på en ring, som han bar på sin højre hånd.

Denne ring syntes at fremkalde mindre behagelige tanker hos hende. På den måde, fingrene gik på, idet hun drejede den rundt, kunne man se, at den generede hende. Endelig slap hun Crillons hånd, lod sit hoved synke og søgte ikke at lægge dølgsmål på den dybe nedslagenhed, der fulgte på den feberagtige spænding, hun hidtil havde været betaget af.

Chevalieren søgte forgæves at aflokke hende en forklaring.

Klokken slog et på St. Jobskirken. Den ubekendte slog tre slag med sin vifte på gondolens vinduesskod; hendes gondolier lagde straks bi og rakte ærbødigt armen ud imod hende.

Damen rejste sig, hilste ridderen med en hovedbevægelse og svang sig, let og behændig som en sylfide, ombord på sin gondol, hvor hun forsvandt, uden at Crillon, som søgte at holde hende tilbage, fik andet mellem sine hænder end gondolierens kolde åre.

Han gav sine folk ordre til at følge den lille båd; men musikanternes bark lagde sig pludselig på tværs for Crillons, og damens fartøj forsvandt som en drøm.

Crillon følte sig bittert skuffet. Da han henvendte sig til sine gondolierer, for at forlange en forklaring over deres opførsel, svarede disse med den naturligste mine af verden, at de havde fulgt musikanterne, fordi sligt er skik og brug i Venedig og den franske signore ikke havde givet ordre til det modsatte.

Hvad mødet med den hemmelighedsfulde gondol angik, erklærede de, at de ikke kendte den. Den maskerede gondoliere havde anmodet dem om at gøre holdt, og det havde de gjort, fordi det også er en ganske almindelig omstændighed på Venedigs kanaler. Damen var trådt ind i pavillonen, uden at de havde taget sig den frihed at betragte hende; for dette ville have

været ubeskedent. – Kort sagt, i disse brave folks øjne havde tildragelsen aldeles intet påfaldende ved sig; det skulle da være, tilføjede de, at damen var trådt over i kavalerens gondol; for i almindelighed plejede det omvendte at finde sted.

Med disse forklaringer måtte Crillon lade sig nøje. Alle de forsøg, han gjorde på at oplive sine gondolierers fantasi og lokke dem til formodninger angående damens navn, viste sig frugtesløse.

"Hun var maskeret." svarede de.

Ridderen, som således så sig reduceret til sine egne hjælpekilder, vendte tilbage til paladset Foscari, hvor Henrik den Tredje allerede havde begivet sig til hvile; og idet han nu selv lagde sig i den prægtige seng, som den venetianske gæstfrihed havde forbeholdt ham, gjorde han sig umage for at fatte den overbevisning, at hans eventyr var ganske naturligt, og at sligt foregik hver dag i Venedig.

For at trøste sig endnu mere, søgte han at overtale sig selv til at tro, at dette eventyr ingenlunde var faldet ud til hans gunst, og at damen, efter at have beskuet ham, havde følt sig skuffet i sin forventning. Og derpå slumrede han ind, idet han argumenterede således: Enten er det en hverdagshistorie, som ikke er værd at ødsle en tanke på, eller også er det et nederlag, som bør glemmes.

Høfligere end den ubekendte dame, havde musikken ledsaget ham lige til paladset Foscari, og dens hendøende toner vuggede ham i søvn.

Næste dag kunne han dog ikke lade være at tænke på den besynderlige begivenhed; navnlig dvælede hans tanker ved det

smertelige indtryk, som synet af ringen havde gjort på den maskerede dame.

Da han stod op, blev der bragt ham en kostelig buket af roser og liljer, på hvilke morgenduggen endnu perlede. I midten af samme prangede en stedmoderblomst [Note 2)]. Endnu mens han indåndede den førstes duft, bragte man ham en anden lignende buket, derpå en tredje, og således en ny hver time. Dette kunne ikke betyde andet end: Jeg tænker på dig til en hver tid på dagen; og skønt Crillon just ikke var synderlig indviet i blomstersproget, fattede han dog den duftende frase, man vedblev at tiltale ham med hele denne dag.

I stedet for at gå ud, blev han hjemme i sine værelser, for at vente på og modtage ethvert af disse budskaber. Men det var ham ikke muligt at opdage budbæreren. Den sindrige fe vidste at benytte døre, vinduer, balkoner, kaminer og trapper som veje for sine anonyme presenter, og altid strålede stedmoderblomsten midt i buketten som et ømt refræn.

Ærgerlig over sine folks mangel på agtpågivenhed, stillede han sig selv på lur og modtog den sidste buket om aftenen af et pigebarn, som erklærede, at en gondoliere havde anmodet hende om at bringe ham den.

En lille billet var befæstet ved et blåt silkebånd til stedmoderblomsten. Crillon åbnede og læste den med højtbankende hjerte.

"Signore," stod der, "hvis ringen på Deres højre hånd antyder, at De er gift og bundet til noget fruentimmer, så brænd denne billet og forvandl den til aske; men hvis De er fri, så indfind Dem i Deres gondol lige over for Arsenalets værfter. Klokken ti, hvis De er fri – forstår De, Crillon?"

Chevalieren udstødte et glædesskrig; han indså nu, at hans eventyr ikke var en sådan hverdagsbegivenhed, som hans gondolierer ville udgive det for. Om han var fri? Hans hjerte havde aldrig været det i den grad som denne aften.

Da klokken slog ti på det hertugelige palads, lå han med sin gondol under de plataner, der dengang begrænsede skibsværfterne og hvis gigantiske skygger unddrog kajen for alles blikke.

Han havde næppe ventet i fem minutter, førend en let lyd af åreslag forkyndte, at et fartøj nærmede sig. Han genkendte snart den sorte gondol, han havde set den foregående aften, og silhuetten af den maskerede gondoliere, som bøjede sig frem over sin åre.

Den lille båd lagde tæt op til ham; Crillon betrådte den, skyndte sig ind under baldakinen og blev højst forundret over at finde ruffet tomt.

Han ville befale sine gondolierer at opholde sig og vente på ham; men den maskerede opfordrede dem til at vende tilbage til paladset, og dette gjorde de straks.

Den hemmelighedsfulde båd tog retningen mod lagunerne.

"Hvor bringer han mig hen?" tænkte chevalieren, "nu må vi være et langt stykke fra byen."

Pludselig fo'r båden ind imellem det høje græs, der dækkede strandbredden. Gondolieren sprang i land og rakte Crillon sin arm, for at hjælpe ham med at følge eksemplet.

Chevalieren så sig nysgerrigt om. Han befandt sig under et slags porticus, der dannedes af vilde lianer og andre slyngplanter. Et granattræ med tykke blade hængte over en lille

indgang, som næppe var synlig, i den grad havde blomsterne og bladene udbredt sig over hængslerne og jernbåndene.

Gondolieren pegede tavs på denne indgang, der åbnede sig som ved trylleri. Crillon trådte ind. Gondolen fjernede sig atter fra strandbredden, og den lille dør lukkede sig efter chevalieren, hvis hjerte bankede stærkt ved synet af alle disse forsigtighedsregler.

Han befandt sig i en lille, mørk, uregelmæssigt beplantet have; intet lys ledede hans skridt; han standsede og strakte de famlende hænder ud, for at søge en gennemgang, da et mildt skær pludselig oplyste træerne og gav bladene udseende af lige så mange smaragder. En anden dør havde åbnet sig inden for den første, og Crillon skelnede indgangen til et hus.

I næste øjeblik betrådte han en marmorvestibule, fra hvis loft en brændende sølvlampe hang ned i kæder af samme metal. Tykke tapeter lukkede for åbningen mellem denne forhal og de tilstødende værelser. Sælsomt nok; næppe var Crillon trådt ind i denne vestibule, førend også den sidste indgang blev lukket efter ham.

Chevalieren løftede det tunge forhæng og gik ind i forgemakket. På et kostbart skulpteret og med elfenben indlagt ibenholtsbord var et måltid serveret på forgyldte tallerkener og i kunstfærdigt ciselerede sølvfade. Alle det rige Lombardis frugter, vine fra øhavet i krystalvaser lovede Crillon alene et festmåltid, som ville have mættet tyve hungrige konger.

Crillon undrede sig over den ensomhed, der herskede i dette eventyrpalads. Han tog plads i en lænestol, lagde sit sværd over sine knæ og ventede på at en menneskelig skabning skulle vise sig for at gøre husets honneurs.

Lige over for ham åbnede en dør sig i muren, for at indlade et fruentimmer, i hvem han troede at genkende den skønne fremmede fra den foregående aften. Den samme holdning, den samme vækst, det samme hår, den evige maske og det samme faste og forskende blik, som havde overrasket og generet Crillon i gondolen.

Denne dame standsede på dørtærsklen, uden at tale eller hilse. På brystet bar hun en stedmoderblomst, der var befæstet til hendes hvide atlaskeskjole. Når man så de tunge armbånd af zechiner, der gik lige ned til midt på hendes lille hånd, skulle man tro, at hele legemet, følgende armens bevægelse, segnede under vægten af denne guldmasse. Og dog var den ubekendtes indre bevægelse den eneste årsag, der fik hendes hoved til at sænke sig. Bøjende sig for over, som om hun var betaget at svimmel, blev hun, for at holde sig oprejst, nødt til at klamre sig fast med sine hvide fingre til en ciseleret ramme, som hendes hånd tilfældigvis lagde sig på.

Crillon ilede hen til hende og knælede som en diskret kavaler.

Og uden at forandre sin melankolske og drømmende stilling, sagde hun nu med en harmonisk og sonor, vibrerende stemme:

"Jeg ved, at De taler spansk. Nuvel, lad os da benytte dette sprog. Rejs Dem og hør mig!"

Crillon adlød og blev stående foran hende med fremadbøjet hoved, for at opfange hendes ord og hendes åndedræt.

"De er altså fri," vedblev den ubekendte, "siden De er kommet?"

Crillon bukkede.

"Denne ring," svarede han, "er en foræring, jeg har fra min moder."

"Så handlede jeg da rigtigt i at jeg ikke tog den fra Dem i går, for at kaste den i kanalen, som jeg følte mig fristet til."

"Det ville have bedrøvet mig meget, signora."

"Men hvis jeg nu bad Dem om den?"

"Jeg ville da være tvunget til at nægte Dem den."

"Den kommer fra Deres moder, siger De?"

"Signora, Crillon siger aldrig en løgn og gentager aldrig en sandhed."

"Det er sandt ... Crillon er Crillon."

Hun holdt inde og skred, nu dristigere, hen til en af puderne, hvor hun tog plads, idet hun gav chevalieren et tegn til at sætte sig lige over for hende.

"Siden De aldrig lyver," vedblev hun nu, "så sig om De elsker mig."

"Næsten, signora; jeg ville ubetinget sige ja, hvis jeg kendte Deres ansigt."

"O, mit ansigt ... er det da absolut nødvendigt for at skabe kærlighed? Jeg kender en person, som er blevet forelsket i en anden blot på grund af denne persons rygte ... og det forekommer mig, at et fruentimmers eller en mands åndedræt og blotte berørelse, når de virkelig elsker, måtte være tilstrækkelig til at bevirke kærlighedens gensidighed."

"Unægtelig," stammede Crillon, "men alligevel gør synet af et skønt ansigt en mægtig virkning."

"Hvorfor blive da visse grimme fruentimmer elsket?"

Crillon gyste.

"Forresten," vedblev den ubekendte, "er skønheden ideel. Skøn i andres øjne, kan man se grim ud netop i dens, hvis hjerte man ønsker at vinde."

"Det er sandt," sukkede helten, hvis forvirring tiltog.

"Se her," sagde venetianerinden hastigt, idet hun rejste sig, for at vise Crillon et maleri af Giorgione, på hvilket Diana sås i badet efter jagten; omgivet af sine nymfer; "finder De, at disse fortjener dette navn?"

"De er beundringsværdige, signora."

"Og disse madonnaer af Jean Bellini, som er mindre vellystigt profane, hvorledes finder De dem?"

"Det er fuldendte skønheder."

"Og denne Susanna af Palina?"

Mens hun talte således, løftede hun en vokskerte i vejret, for at belyse malerierne. Denne tvungne stilling fremhævede en talje, der lignede nymfernes, og da hun, for at hæve sig op, måtte sætte foden på en skammel af vellugtende læder, kom Crillon ved synet af denne barnefod, den fine ankel, det runde ben, den drejede læg og alle disse elegante former, der svulmede under atlaskesfolderne, til den overbevisning, at denne kvinde ikke trængte til ansigtets skønhed for dog at være skøn og vække kærlighed.

Han tænkte dette og sagde hende det.

"Virkelig?" udbrød hun, "hvad vil De sige, når De ser mig?"

"Hvad jeg sagde om nymferne, madonnaerne og Susanna."

"O, min herre," svarede venetianerinden med stolt ringeagt, "sammenlign mig dog ikke med disse ferníserede ansigter! Alt dette er koldt, dødt fuskerarbejde. Jeg er meget smukkere ... Døm selv!"

Og med en hastig håndbevægelse rev hun masken af sit ansigt ... Crillon udstødte et sagte råb, der forrådte den dybeste beundring.

Aldrig havde noget så skønt frembudt sig for hans blik, og han havde dog set både romerinderne og polakinderne.

Under de sorte, regelmæssigt tegnede bryn funklede to store og spillende øjne. Blikket var brændende som et glohedt jern. Når dette blik talte, forvandlede hele hendes fysiognomi sig: englen blev en ærkeengel. Hendes teint var bleg og mat, læberne lignede den reneste karmin; desuden havde hun en niobenæse, tænder som perler, et aspasiahoved på en venusbuste og var atten år gammel.

"Jeg elsker Dem!" råbte franskmanden blændet og faldt på knæ.

"Ikke så højt, som jeg Dem," svarede venetianerinden, idet hun rejste ham op og vaklede i hans arme.

Det smeltede voks randt ned på krystalpladerne; et blegt skær, morgendæmringens, jog mørket på flugt. Crillon opslog sine tunge øjenlåg og ledte efter venetianerinden ved sin side.

Hun kom atter til syne, strålende af glæde og smykker, gik hen til Crillon, som ville bebrejde hende hendes bortgang, hvor kortvarig hendes fraværelse end havde været, og sagde med en stemme, der smigrede hans øren endnu mere end hendes smil hans øjne:

"For fremtiden vil vi aldrig forlade hinanden mere. Det er for hele livet."

"For hele livet!" gentog Crillon beruset.

Venetianerinden greb hans højre hånd og kyssede ringen med de ord:

"Nu tilhører Deres moders ring os begge."

"Hvorledes?"

"Jo, for nu vil vi dele alt med hinanden. Først dette."

Hun viste ham et skrin, hvis fjeder hendes behændige hånd satte i bevægelse og som indeholdt en mængde juveler og ædelstene som dronninger ville have misundt hende.

"Men ..." indvendte Crillon.

"Og så dette," vedblev venetianerinden med barnlig glæde, "se!"

Det var en jernkasse, tre fod lang, to fod dyb og fyldt med guldzechiner.

Chevalieren troede at drømme.

"Og nu, da De både kender damen og medgiften ... Deres arm, Crillon!"

Hun tog den med venlig, men desuden bydende mine.

"Hvor vil min skønne engel føre mig hen?" spurgte han.

"Her ganske tæt ved."

Hun førte ham hen til væggen, hvor hendes lille hvide hånd trykkede stærkt på en stålfjeder.

Den i muren anbragte dør åbnede sig. Den førte ud til en lang gang, i hvis anden ende man så en lille kirke med sine marmorsøjler og sin guldmosaik reflektere det strålehav, der faldt på dem. Alteret var festligt smykket. Den knælende præst ventede, og tvende andre personer lænede sig op til balustraden.

"Hvad er dette?" udbrød chevalieren.

"En smuk kirke, en af de smukkeste og ældste i Lombardiet."

"Men jeg forstår ikke ..."

"De vil snart forstå mig, signor. Jeg er en patricierinde, meget rig, og jeg elsker Dem. De skal nu erfare mit navn. De kender min formuestilstand; jeg har bevist Dem min kærlighed. Min familie vil tvinge mig til et ægteskab, som jeg afskyr. Men jeg

har tænkt, at hvis jeg valgte herr de Crillon, ville min familie intet have at indvende, og i alt fald vil den mand, jeg har valgt, vide at gøre dette valg respekteret. De nærer måske en ufordelagtig mening om en ung pige, der synes at tage en elsker? Vær rolig i så henseende: Det er en ægtefælle, jeg vil have. Kom, Crillon, præsten venter os ved alteret."

Hvis lynet var slået ned i egegulvet, hvis huset var sprængt i luften af en mine, hvis venetianerindens sublime skønhed var blevet afløst af et medusaansigt, ville Crillon ikke have følt, hvad han følte i dette øjeblik. Han vaklede som bedøvet, og hans hånd blev iskold i den unge piges.

Dette pludselige forslag, disse tilberedelser forekom ham som en snare, man havde lagt for hans ære. Hele den unge dames skønhed, hendes berusende imødekommenhed, denne uforklarlige blanding af jomfruelig uskyldighed og dristighed, denne glimrende rigdom, dette eventyrpalads, var det ikke lige så mange djævelske fælder, for at stjæle hans sjæl og berede den evig fordømmelse ved at lokke ham til at overtræde sine ridderløfter?

Under denne forvirring, der bemægtigede sig ham, bildte Crillon sig ind, at hvis han vandt et minut, ville han se alt dette hekseri, alle disse redskaber for Satans fristelser, forsvinde som en tåge. Den skønne pige ville forvandle sig til en øgle, zechinerne til visne blade, lysene til gravflammer. På lyden af de søde elskovskys ville den onde triumferende engels skingrende latter følge, og Crillon ville stå ene og sønderknust tilbage i en frygtelig ørken. Men han ville da i det mindste have kæmpet på liv og død, ligesom på valpladsen.

Hvorledes kunne han meddele dette fruentimmer en eneste af de tanker, der myldrede i hans hjerne? Han betragtede hende stift og tav.

Hun troede tværtimod, at han var beruset af sin lykke.

Den idé kunne ikke opstå hos dette sælsomme væsen, at hendes patriciat, hendes rigdom, hendes skønhed, hendes kærlighed, kunne gøre hende i den grad fabelagtig og ubegribelig, at en elsker ville støde hende tilbage, forfærdet over sin triumf.

Hun troede sig i sit ædle hjerte så meget vissere på at have erobret Crillon, som hun uden den mindste tilbageholdenhed, foreskrevet af hendes livsforhold eller hendes ære, havde overgivet sig til den dristigste og ædelmodigste ridder i verden. Når han nølede, måtte det være af delikatesse og højmodighed.

"Jeg bør opmuntre ham med venlige ord," tænkte venetianerinden.

Og idet hun væbnede sig med sit uimodståelige smil sagde hun:

"Ja, det må De ... De må se at tåle Deres kone, trods hendes grimhed og dybe fattigdom."

"Umuligt!" udbrød han med sveden på panden ved det nye angreb af fristerinden.

"Umuligt? Hvorfor?"

"Jeg er malteserridder."

"Det var De i vuggen. Det er urimelige løfter, og den hellige fader, som ikke kan nægte helten fra Lepanto noget, vil løse Dem fra dem, når vi ønsker det."

"Signora," stammede Crillon, der nu havde taget sin beslutning, "disse løfter, som andre har aflagt på mine vegne,

mens jeg, som De siger, var et barn i vuggen, Dem gentog jeg i mit tyvende år som mand, da jeg vidste, hvad jeg gjorde."

Venetianerinden blev ligbleg og trådte tilbage med rynket pande.

"De vil ikke have mig?" mumlede hun i en hjerteskærende tone, "De forsmår mig?"

"Gud er mit vidne ..."

"Ja eller nej, min herre!" udbrød den unge pige, der følte sit patriciske blods stolthed stige op i sine tindinger.

Crillon sænkede hovedet.

"Man kalder Dem kæk; bevis det!" vedblev hun med ironi, "ja eller nej! Det er let at sige, skulle jeg mene. Vil De have mig?"

"Nuvel," svarede chevalieren, idet han knugede sine hænder sammen, så neglene trængte ind i kødet, "nej!"

Den unge piges ansigt antog et forfærdeligt udtryk af fortvivlelse. Ikke et skrig, ikke et suk undslap hendes bryst. Hendes dirrende læber, disse veltalende fortolkere af, hvad der foregik i hendes sjæl udtalte den stumme forbandelse, under hvilken Crillon bøjede sig som tilintetgjort.

Langsomt som et spøgelse skred hun forbi ham og udslyngede disse blodige ord, det ene efter det andet, over chevalierens hoved:

"Crillon, De var ikke fri. De har bedraget en kvinde med en fej løgn. De er ikke Crillon mere!"

Da han atter opløftede sit hoved, i den hensigt at retfærdiggøre sig, fandt han sig alene i værelset. Han ilede til vestibulen, hvor han troede at høre skridt. Han åbnede endog døren og stirrede ud i haven.

Der var intet at se.

I det øjeblik, han ville gå ind igen, lukkede døren sig.

Den ydre dør stod derimod åben endnu.

Crillon sank ned på en stenbænk. I hans brændende hjerne opsteg tusinde ubestemte planer, tusinde indbyrdes modsigende tanker.

Skulle han kaste sig for den fortørnede dames fødder? Var det ikke en forbrydelse at nægte oprejsning efter fornærmelsen?

Eller var det ikke på den anden side netop hans gode stjerne, der havde frelst ham fra en snare, hvori hans lykke og ære ville være omkommet?

Et hæst råb rev ham ud af hans smertelige drømmerier. Det var gondolieren, der kaldte på ham og gjorde ham opmærksom på den frembrydende dag.

Crillon fulgte opfordringen og kastede sig i gondolen, nu følelsesløs for det herlige skuespil: En solopgang over Lidoen.

Hele Venedig slumrede endnu, da gondolieren lagde an ved paladset Foscari og afsatte sin passager på marmortrappen.

Crillon lod sin fyldte guldpung glide ned i gondolierens hånd.

Med en kold ringeagt, der er umulig at beskrive, udstrakte denne sin arm, og pungen faldt midt i kanalen. Gondolieren styrede udefter, bøjede sig over sin åre og forsvandt tyve sekunder efter i den snævre og mørke Rio del Duca.

Fra dette øjeblik at var det ikke længere savn og anger, det var samvittighedsnag og fortvivlelse, der martrede chevalierens hjerte. Han var forelsket til raseri, til afgudsdyrkelse i den skønne og ædle kvinde. Han ville have givet sit liv for at gense hende, sin salighed for atter at opleve det for stedse svundne

øjeblik; for det var en kærlighed, som han var overbevist om aldrig oftere ville komme ham i møde i denne verden.

Han gennemstrejfede Venedig og de tilgrænsende øer, uden at kunne genfinde hverken gondolen eller den hemmelighedsfulde lille indgang. Han lejede spioner og udstrøede guld, uden at kunne opnå så meget som det dolkestik, han håbede og uophørligt bad om.

Ved dogens hof, på promenaderne, på assembléerne og festerne mønstrede han alle ansigter med grådige blikke. Aldrig genfandt han den ubekendte, og da han beskrev hende efter hukommelsen, for at lade hende male og derved lette sine efterforskninger, svarede de bedst underrettede ham, at en sådan fuldkommenhed ikke eksisterede, og at han sikkert måtte have drømt.

Otte dage efter forlod Henrik den Tredje Venedig, for at vende tilbage til Frankrig, uden at kunne være til stede hertugsønnens trolovelse med en af republikkens rigeste arvinger. Den skulle gå for sig, hed det, når han havde nået sin myndighedsalder.

Crillon fulgte sin herre; hans legeme vendte tilbage til Frankrig; men hans hjerte og sjæl blev tilbage i Venedig, i det mellem granatblomster og slyngplanter begravede landsted.

Således var det poetiske eventyr, som Crillon tyve år efter gennemgik i sine tanker, med panden skjult i sine hænder; og endnu kogte det fyrige blod.

Det brev, som den unge mand havde overbragt ham, indeholdt kun de ord:

> Jeg gør herr de Crillon bekendt med min søn, Esperance, for at tilfældet aldrig skal stille Dem over for hinanden

med våben i hånden. Han er født den 20. april 1575.

Venedig, på mit dødsleje.

Af den grund var såret atter blevet oprevet i heltens hjerte; af den grund sitrede han, når han betragtede Esperance.

Note 2:

Stedmoderblomst: På fransk *pensée*, som også betyder tanke.

7. Hvad man erfarer på rejser

Pontis var fordybet i en ivrig samtale med sin frelser, da Crillon kaldte Esperance tilbage til teltet.

Ved synet af det velvillige og rørte blik, gardeobersten fæstede på ham, indså venetianerindens søn, at Crillons eftertanke havde fået et for ham gunstigt resultat.

"Nå, min herre," sagde han, idet han nærmede sig med sin ærbødige og indtagende mine, "har De opdaget nødvendigheden af at lade mig hænge, ligesom nys mester la Ramée?"

"Hvis man ville skride til nærmere undersøgelser," svarede Crillon, ligeledes smilende, "ville man sikkert opdage en hel del småsynder."

Og han stak sin arm ind under den unge mands, der blev glad overrasket over denne kærlige fortrolighed.

"Men –" vedblev Crillon, "dem er der ikke tale om. De løber efter eventyr, min unge herre, og det på en meget uforsigtig måde, finder jeg. Hvorledes tør en kavaler af Deres udseende og rang i krigstid vove at befærde landevejene alene, med en hest og en vadsæk, der ville friste så mange ørkesløse mennesker?"

"Grunden er den, min herre," svarede Esperance, "at jeg på den rejse, jeg har for, hverken kan belemre mig med tjener eller eskorte. Det fattedes blot, at jeg skulle føre trompeter med mig og melde min nærværelse ved skingrende fanfarer."

Crillon afbrød ham.

"De må ikke optage mine spørgsmål ilde," sagde han, "man har anbefalet Dem til mig, og da jeg ved, at De er forældreløs og

står ene i verden, tror jeg mig bemyndiget til at tilbyde Dem mine råd, om end ikke min beskyttelse."

"Min herre, det er alt for megen godhed; vær overbevist om, at råd og beskyttelse er mig lige dyrebare, når de kommer fra Dem!"

"Nuvel. Jeg spørger da videre: Vi har et stævnemøde, og vi begiver os til det?"

"Ja, min herre."

"Til Saint-Denis, i nærheden af Ormesson?"

"Til selve Ormesson."

"Og det kan ikke opsættes?"

"På ingen måde, herr oberst."

Crillon vendte sig om imod teltet.

"En hest!" råbte han.

Han vendte sig atter mod Esperance:

"Jeg vil ledsage Dem et stykke af vejen; jeg har netop også forretninger på den kant. Generer det Dem?"

"Hvor kan De tro det, min herre? Men er det muligt? De, en så højtstående person vil ledsage mig?"

"De er bange for, at jeg vil føre en hel suite med mig? Vær rolig, vi vil ride side om side som to simple ryttere."

"Men, min herre, det er netop mig, der ikke kan tillade, at De færdes alene på vejene. Hvis der tilstøder Dem en ulykke ..."

"Der er stilstand. Desuden, blandt dem, der ikke kender mig, tager jeg vel min mand. Blandt de andre opvejer mit navn et troppekorps. Imidlertid er det ikke min mening at ride ganske ene."

Han kaldte på Pontis, som skyndte sig at efterkomme opfordringen.

"Har du en hest, junker?" spurgte han.

"Jeg, herr oberst? Havde jeg haft en, havde jeg allerede spist den."

"Sandt nok! Vælg dig da en i min stald. Du skal ledsage mig."

"Tak, herr oberst."

"Og jeg ledsager herr Esperance."

"*Sambioux!* Hvilken lysttur!" råbte dauphineseren henrykt og ilede til stalden, som om han der ville finde en hel formue.

Ti minutter efter var alt i orden. Esperance ville holde stigbøjlen for Crillon; men inden denne steg til hest, faldt en tanke ham ind, som standsede ham.

"Vi har glemt noget," sagde han.

Og idet han gav den unge mand et tegn til at følge ham, tog han retningen mod flodbredden, hvor herr de Rosny endnu stadig spadserede.

Den reformerte herre var, som sædvanlig, beskæftiget med at udkaste planer og nedskrive sine bemærkninger.

Et skottende blik sagde ham, at Crillon kom hen imod ham; men han lod, som om han ikke så det. Han havde endnu ikke glemt den reprimande, der var blevet givet ham.

Men Crillon gik lige til målet; han spærrede vejen for ham, og med smilende mund og velvilje i blikket sagde han, idet han greb hans hånd:

"Herr de Rosny, jeg agter at foretage en lille udflugt hen imod St. Germain, hvor jeg er blevet underrettet om at kongen, vor herre befinder sig. Dette i fortrolighed. Jeg tager denne dreng med mig samt dauphineseren ... ham, De ved, som undgik rebet. Jeg beder Dem, herr de Rosny, om at iagttage alt her med

Deres sædvanlige skarpe blik, styre alt som herre og betragte mig som Deres tjener."

Rosny kunne ikke modstå denne ædle imødekommen; han omfavnede Crillon hjerteligt, og denne, som ville benytte hans gode stemning, tilføjede nu:

"Jeg har selv villet præsentere Dem denne unge mand som er blevet mig anbefalet af sin familie. Det er en elskværdig knøs, ikke sandt, min herre? Og De vil forbinde mig i høj grad ved at skænke ham Deres velvilje."

Rosny gjorde mine til at svare.

Men Crillon vendte sig nu til Esperance med de ord:

"Og De, min ven, læg vel mærke til denne herre, som vil blive en meget stor mand blandt os; for han er begyndt tidligt."

Rosny rødmede.

"Om jeg end anstrenger mig nok så meget," sagde han, "Deres lige bliver jeg aldrig."

"Der gives mere end en ære, herr de Rosny; vor konge er den eneste, der er stor i alt. Jeg stoler da på, at vor unge ven her, Esperance, tør håbe Deres gunst!"

"Hvad ønsker han?" spurgte Rosny.

"Intet andet end Deres agtelse, min herre," svarede den unge mand.

"Vind den!"

"Jeg skal bestræbe mig for det."

"Godt; men hvad ønsker De, for at man kan hjælpe Dem til det?" sagde huguenotten.

Crillon lo.

"Det er snarere ham," sagde han, "der kan tilbyde os noget. Ved De vel, at denne knøs er herre, ligesom Zamet, ikke over

syttenhundrede tusind daler, men dog af fireogtyve tusind om året?"

"Fireogtyve tusind daler i renter?" udbrød Rosny i en tone, som forrådte begyndelsen af den agtelse, Esperance nys havde anmodet ham om.

"Netop."

"Gid kongen havde dem!" sukkede Rosny.

"Min herre," sagde den unge mand hastigt, "de står ganske til Hans Majestæts disposition."

"Godt! Godt! De er en brav kavaler!" udbrød Rosny, idet han trykkede Esperances hånd.

"Agtelsen er der allerede," tænkte Crillon med et fint smil.

De tog afsked, og da de var kommet et stykke bort, sagde Crillon i en gribende tone, hvis hele betydning Esperance ikke kunne fatte:

"De har der stiftet et godt bekendtskab, hvis jeg skulle falde fra. Men lad os skynde os at komme til hest og afsted!"

Obersten brød op, omgivet af sine gardister, der tilbad ham som en fader og fulgte ham flere hundrede skridt under lydelige ønsker om hans snarlige tilbagekomst.

Stolt over det fortrin, der var blevet ham givet, brystede Pontis sig på oberstens store hest. Han lod sine ledsagere ride i forvejen og fulgte dem langsomt uden for hørevidde som en diskret og betænksom tjener.

Vejret var herligt, og markerne, der fredede af stilstanden, stod fulde af gule aks, som solen spillede på. Hestene vrinskede af glæde ved hvert vindstød af den varme brise, som medførte duften af frisk hø og vellugtende kløver.

Da Crillon i nogen tid havde indåndet denne forfriskende landluft i tavshed, nærmede han sig Esperance med ordene:

"Endnu engang, jeg finder det uforsigtigt af Dem at rejse ene, uden panser eller hjelm, når De bærer to tusind daler hos Dem; for det er vel det mindste?"

"Jeg, min herre, to tusind daler? Jeg har ikke hundrede og tyve pistoler hos mig."

"De har da ikke fået Deres pension denne måned?"

"Jo, både denne og de foregående, men ..."

"Ah! De ødsler således med pengene?"

"I det mindste ikke på mig selv; tro aldrig det!" sagde Esperance hastigt.

"På hvem da?"

Esperance åbnede sin vams og fremtog en lille læderæske af en flad og aflang form.

"Et skrin!"

Esperance tog krogene af, for at lade Crillon se indholdet.

"Ørenlokker! ... O, hvilke skønne diamanter!"

"Mine øren ville ikke være Dem værdige ... vel?" sagde den unge mand.

"Der fordres meget smukke øren for at fortjene sådanne diamanter," mumlede Crillon. "O, min stakkels unge ven, hvis Rosny så Dem med denne æske, ville hans agtelse synke betydeligt."

"I mangel af hans agtelse vil jeg for denne gang lade mig nøje med en anden ..."

Crillon rystede på hovedet.

"Undervurder den ikke, min herre," sagde Esperance oprømt, "den holder sin pris."

"Det må De vide bedre end jeg, formodentlig; men for nu blot at tale om ørenlokkerne, finder jeg, at erobringen er meget kostbar. De har i det mindste betalt to hundrede pistoler for disse smykker?"

"Fire tusind livres."

"Til en jøde?"

"Ja, i Rouen. Jeg havde intet valg. I krigen forstikker diamanterne sig."

"Og De måtte absolut købe dem?"

"Til hvilken som helst pris."

"*Peste!* Deres skønne er højst fordringsfuld."

"Det er ikke just hende ..."

"Hvem da?"

"Hun har en moder, min herre."

Med en heftighed, der fik Esperance til at le, udbrød Crillon:

"En dejlig moder, som beder sin frøken datter forlange for fire hundrede pistoler i diamanter. *Harnibieu!* ... Det er en fortræffelig moder! De er kommet smukt afsted!"

"Så sagte, min herre!" sagde Esperance i den samme overgivne tone. "Hvor De tager på veje! Deres indbildningskraft er alt for levende. Nej, det er ikke moderen der forlanger diamanterne."

"Det sagde De jo!"

"Jeg sagde: Hun har en moder. Derved mener jeg, at moderen er en så fornem dame ..."

"At De, for ikke at ydmyge hende i hendes datters person, giver denne ørenlokker til fire hundrede pistoler ... er det det, De mener?"

"Så omtrent."

"Det må være nogle uforskammede kvinder, og De, min kære protegé, er en stor tåbe."

"De ville tale et andet sprog, hvis De kendte Henriette."

"*Harnibieu!* Hun er dog ingen kejserdatter?"

"Men ikke langt fra at være en kongedatter."

"Hvad behager?"

"Er hun det ikke, så har hendes broder dog den ære at være en kongesøn."

"Hvad er det for historier, De kommer med? Har vi andre kongesønner i Frankrig end vor egen konge?"

"Ja, min herre," svarede Esperance med blid hårdnakkethed.

"Gudsdød!" råbte Crillon og slog sig for panden med sådan heftighed, at hesten gjorde et sidespring, "hvilken ulykke! ... Ja, det må være hende!"

"De har gættet det?"

"Jeg vil håbe nej! Hvad kongeligt blod angår, vil De dog vel aldrig anføre greven af Auvergne, skulle jeg håbe?"

"Er han ikke en søn af Charles den Niende og ..."

"Hvad? Det er altså dog ham, De mener?"

"Ja, min herre."

"Og denne moder, denne fornemme dame, som sværmer for diamanter, er altså Marie Touchet?"

"Ja."

"Altså Balzac d'Entragues' gemalinde ..."

"Den samme."

"Og datteren er mademoiselle Henriette."

"Et mesterværk i skønhed!"

"Arme dreng!"

Efter dette udråb lod Crillon hovedet synke ned på brystet.

"Min Gud," sagde Esperance, "De forfærder mig! Jeg ser Dem bestyrtet, som om jeg var faldet i hænderne på en troldkvinde."

Crillon svarede ikke.

"Hvis der er noget i denne sag, der vedkommer æren," vedblev Esperance, "så hav den godhed at underrette mig om det. Hvor forelsket jeg end er, vil jeg da vide at tage mine forholdsregler."

"Hvorledes skal jeg sige Dem min mening, uden at bagvaske fruentimmerne," svarede Crillon langsomt, "eller uden at det dog ser ud, som om jeg bagvasker dem! Nej, det er en alt for oprørende opgave at løse, og jeg foretrækker at tie."

"Men, min herre," sagde Esperance, "madame Touchet kunne elskes af Charles den Niende, uden at nogen uoprettelig vanære for stedse fjerner hende fra hæderlige mennesker. Greven af Auvergne, kong Charles den Niendes søn, er vel ikke en legitim prins, men skønt bastard er han dog en født prins, og jeg ved ikke, om det ville klæde mig godt at spille den kræsne. Ved foden af min moders brev er der et tomt rum; intet navn findes, og denne omstændighed gør mig i høj grad tilbøjelig til kristelig overbærelse mod illegitime børn."

Crillon rødmede, og hans samvittighed måtte give den unge mand ret.

Esperance vedblev:

"For at komme tilbage til greven af Auvergne, som jeg forresten slet ikke kender, så er den rolle, han endnu har spillet, meget hæderlig. Han er blevet opdraget i kong Henrik den Tredjes gemakker og behandles ikke slet af den nuværende konge. I øvrigt besøger jeg ham aldrig. Det er datteren, jeg gør kur til, og ikke moderen."

Crillon vedblev at ryste på hovedet.

"Der er kræft i det ene lem," sagde han, "denne kræft vil udvide sig til alle andre lemmer, til hele legemet. Disse Entragues ligner ikke andre mennesker; hvad de har fået fat på, holder de fast. De er allerede kommet til bryllupspresenterne ... *Harnibieu!* De skulle ægte en Entragues, De!"

"Hvorfor ikke?" spurgte Esperance, frapperet over den myndighed, næsten vrede, hvormed Crillon, en fremmed, talte om hans hjertes anliggende.

"Hør mine grunde, min ven: for det første har De lagt nogle sympatier for dagen for kongens parti, som også er mit; det har, tror jeg, Deres fru moder tilrådet Dem ..."

"Ja, min herre, og jeg agter ikke at handle imod det."

"Det gør De, mere end De tror. Huset Entragues er liguistisk, med liv og sjæl liguistisk. Når De gør kur til datteren, som De siger, er det umuligt, at De kan vedblive at være kongens tro tjener ... Umuligt, at De ikke skulle have konspireret lidt med hans fjender."

"Det er aldrig sket. Selv lejligheden til at gøre det har ikke tilbudt sig. Henriette har vel undertiden talt til mig om en lille junker af deres venner, som er en fanatisk liguist, denne la Ramée, De ved, som De endnu i dag tilbød en strikke. Men De tilståelser, hun har givet mig om denne døgenigt, har netop hjulpet mig til at tjene kongen; for ved at minde denne la Ramée om de bedrifter, han har udført bag hække og grøfter, bedrifter, som han antog, var lige så ukendte som han selv, tvang jeg ham til at give slip på den stakkels Pontis, hvis afstraffelse han forlangte. Det er altså godt for noget at have sin elskede i den fjendtlige lejr, og for fuldkommen at berolige

Dem, min ædle beskytter, forsikrer jeg Dem, at Henriette og jeg, når vi er alene, aldrig taler om politik."

"Det vil komme. Hvis De ægter datteren, må De forstå at politisere med moderen. Denne dame, denne fornemme dame, som De kalder hende, erkender ingen anden konge i Frankrig end Charles den Niende. Vel sandt, han er død; men for hende er han ikke desto mindre konge, al den stund han var hendes konge. I det højeste vil hun samtykke i at krone hans herr søn. Og endnu har jeg ikke talt til Dem om hendes mand, Balzac d'Entragues ... O, han er en så snurrig blanding af ambition, gerrighed og lav beundring for sin kone, at jeg kan begribe, at De af kærlighed til kunsten har nærmet Dem datteren, for bedre at studere faderen. Nærm Dem da, om De vil; men *Harnibieu!* – intet ægteskab!"

Esperance gav sig til at le.

"Jeg kender ham lige så lidt som hans kone," sagde han, "så nær alle disse mennesker end står min elskede, har jeg dog aldrig set dem."

"Hvorledes er det muligt?"

"De skal erfare det. De ved, at jeg beboede et lille gods, som signor Spaletta, min hovmester, havde lejet. Omtrent en mil derfra bor en gammel og meget gerrig tante til familien Entragues. Undertiden, når jeg var på jagt, kom jeg lige forbi hendes territorium. Når jeg var uenig med mig selv om, hvor det dræbte vildt egentlig hørte hjemme, sendte jeg den gamle dame det. En dag for henved syv måneder siden bragte jeg hende nogle agerhøns og så da en ung pige af blændende skønhed sidde ved hendes bord. Det var hendes niece Henriette de Balzac d'Entragues, som forældrene havde sendt til hende,

for ikke at udsætte datteren for de farer, kongens angreb dengang truede staden Paris med."

"Hvad?" sagde Crillon afbrydende og med heftighed, "det var dumt! Der kunne ikke være tale om farer, hvis vi havde fået Paris. Kongen voldtager byerne, men ikke pigerne."

"Man sagde det imidlertid," vedblev Esperance, "og jeg skal ikke nægte: da jeg så denne beundringsværdige friskhed, denne levende blomst, så fandt jeg det rigtigt af herr d'Entragues at han ikke udsatte den for en belejrings ild eller for officerernes og lansedragernes sårende beundring."

"Ja, De fandt det rigtigt, at Entragues havde sendt sin datter til det nævnte sted, for at adsprede Dem. Vist ikke! Den smukke Henriette var blevet sendt derhen for at passe på arven efter tanten og forebygge, at den skulle falde alt for moden i hænder, der var beredt til at opsamle den."

"Jeg siger ikke nej, for da tanten var død og arven opsamlet, som De siger, blev Henriette øjeblikkelig kaldt tilbage til sine forældre."

"Der ser De. Bliv ved!"

"Sagen er den – som jeg sagde Dem i middags – at jeg aldrig kan bestemme mig til at se den slette side af menneskelig gøren og laden. Jeg så da Henriette; hun rødmede, da hun fik øje på mig; hun beundrede mine agerhøns, som om det havde været fasaner, og siden dette møde var der noget, der sagde mig, at tiden ville henrinde behageligere og hurtigere for os begge end hidtil."

Crillon snoede sin knebelsbart.

"Først," vedblev Esperance, "så vi hinanden i kapellet, siden i vore vinduer."

"Hvorledes? Og De sagde, at I boede i en mils afstand?"

"Ja."

"Og I så hinanden i en mils afstand? ... O, ungdom!"

"Hun har funklende sorte øjne."

"Og De funklende blå!" sagde Crillon med øm venlighed, "nå?"

"Det var om efteråret ... Vejret var smukt at promenere i, og hun red da ud på en lille hest og tog retningen gennem de gulnede skove ..."

"Fornemmelig på de dage, da De var på jagt?"

"Ja."

"Nå, hvad gjorde hovmesteren da, og hvad sagde tanten?"

"Spaletta var tit plaget af gigt, og tanten var ikke længere i den alder, at hun kunne ride. Imidlertid skændte Spaletta langt mere end tanten."

"Den brave tante! Hvor hun ligner den øvrige familie! Nå, og Spaletta, som tjente et par skilling på Deres moders bekostning – han generede Dem?"

"Ja, men på den dag, det brev ankom, som jeg har vist Dem, forsvandt Spaletta ..."

"*Harnibieu*, det har De fortalt ... Han forsvandt, og så var De ikke længere generet?"

"Ikke i mindste måde," svarede Esperance naivt. Crillon rev nogle hår ud af sit skæg og udstødte et suk.

Der var langt mere veltalende end alle *Harnibieux*.

– Der opstod en kort tavshed mellem begge de talende.

8. Et ubehageligt møde

Crillon var den første, der brød tavsheden.

"De elsker altså mademoiselle Henriette d'Entragues?" sagde han.

"Ja."

"Lidenskabeligt? De er rasende forelsket?"

"Min kærlighed spirer i hjertet, og rødderne er lange."

"Hvad hende angår ... hun elsker Dem igen?"

"Jeg tror det."

"Hvorfor kan De ikke sige, at De er vis på det?"

"Jeg ser," sagde Esperance tålmodigere og i en mere oprømt tone, end Crillon kunne have ventet, "at De, ligesom den hellige Thomas, ikke vil tro mig, førend De har berørt min side. Berør den da ... lige ved hjertet!"

"Hvad er det; et andet skrin?"

"Nej, en billet."

"Ah, hun skriver? Det er ærligere handlet end jeg havde troet."

"De har en sørgelig mening om fruentimmerne, kære chevalier."

"Om dem, der hedder Entragues!" sagde Crillon med heftighed. "Ikke om andre. Men hvad siger denne billet?"

"Kære Esperance, du ved, hvor du kan finde mig; du har hverken forglemt den dag eller den time, der blev fastsat af din Henriette, som elsker dig. Kom! ... Vær forsigtig!"

"Der står din Henriette?" brummede Crillon.

"Helt ud, uden forkortning. Se selv!"

"Hverken datum eller stedet, hvorfra billetten er kommet! Hun er også forsigtig: Det er familien Touchets dyd."

"Vær billig! Er det ikke rimeligt, at en ung pige frygter for at kompromittere sig?"

"Fejhed! Det er familien Entragues last."

"I sandhed, min herre," sagde Esperance i en tør tone, "det fattes Dem på overbærelse."

"Jeg ser, min ven, at jeg må fortælle Dem alt," afbrød chevalieren ham, "det er en sørgelig opgave, den kolde olding har, som opløser kærlighedens knude. I almindelighed kalder man denne olding for *Tiden*, og jeg spiller her dens rolle. Men lige meget; jeg vil forklare mig, med fare for at mishage Dem. Forresten var det til dels af den grund, jeg vil ledsage Dem."

"Jeg brænder af længsel efter at oplyses," sagde Esperance med en ironi uden galde, "lad os høre mademoiselle Henriettes forbrydelser. De må nok være værd at omtale, siden den tapre Crillon nedlader sig til at være deres historieskriver."

"Lad os først gøre os bekendte med præmierne, min unge ven, så kan vi senere ride til rings om dem, hvis De vil. Da De opregnede Deres Entragues-familie, omtalte De faderen, moderen, broderen og en søster?"

"Ja, min herre."

"Men et medlem har De glemt, tror jeg."

"Hvem da?"

"En anden datter af madame d'Entragues, mademoiselle Henriettes kødelige søster."

"Hun regnes ikke med. Ingen taler om hende. Det er grunden til, at jeg heller ikke har omtalt hende."

"Så? Ingen taler om hende?" sagde Crillon med et sælsomt smil, "ikke engang mademoiselle Henriette?"

"Nej. I det højeste har hun kun berørt hendes tilværelse med nogle løseligt henkastede ord."

"Mademoiselle Henriette havde måske sine grunde til at tie. Men alle mennesker hedder ikke Entragues, og jeg beder Dem tro, at alle mennesker har talt højt og tydeligt."

Crillon håbede at bibringe Esperance et hårdt slag ved disse ord. Denne vaklede ikke i sadlen. Med et fint smil svarede han:

"Jeg ved, hvad De mener."

"De kender historien?"

"Ja."

"Den skandaløse?"

"Ordet er måske noget massivt; men en historie er der i alt fald, og jeg kender den."

"Må jeg bede Dem have den godhed at fortælle mig den, således som De kender den?"

"Jeg er i stand til at berette alt, således som det forholder sig," svarede Esperance, "herr d'Entragues havde en page, en ung adelig huguenot, som forglemte sig i den grad, at han gjorde mademoiselle Marie d'Entragues en kærlighedserklæring. Følgen blev, at man jog ham bort."

"En kærlighedserklæring!" udbrød chevalieren. "Var det det hele?"

"Var det ikke nok? Slutningen på historien er alvorligere og vil sandsynligvis tilfredsstille Dem mere. Det er en hemmelighed; men De kender den måske?"

"Lige meget; kom med Deres slutning, så skal jeg komme med min begyndelse."

"Nuvel, Marie havde opført sig letsindigt i sit forhold til denne page; hun havde givet ham en ring."

"Se, se! Marie?"

"Og da pagen havde forladt sin tjeneste hos herr d'Entragues, roste han sig af det."

"Vil man høre! ... Nå?"

"Da man burde afværge den plet, som dette praleri kunne kaste på familiens ære, henvendte madame d'Entragues sig hemmeligt til en adelsmand, en søn af en af husets venner, og bad ham udfordre denne page, som var vokset til og tjente i kong Henrik den Fjerdes garde. De må kende ham, min herre; han hed Urbain du Jardin."

"*Harnibieu!* Om jeg kendte ham, den brave dreng!" udbrød Crillon, hvem den lange tvang havde gjort ganske rød i ansigtet, "men jeg rødmer virkelig over at høre Dem således, lig veltræneret skade, efterplapre de løgne, man har tilhvisket Dem gennem den lille øgle; den reformerte adelsmand blev ikke udfordret til nogen duel; han blev myrdet."

"Jeg ved det, og jeg ville netop omtale det."

"En bravo ... om forladelse, Esperance, det er således, man i Venedig benævner de lejede mordere – en bandit blev hidset løs på denne huguenot, den herligste unge mand man kan tænke sig; og dagen efter slaget ved Aumale, hvor den arme dreng havde kæmpet som en helt, gennemborede den bag en hæk forstukne morder ham med tre kugler."

"Jeg ved det."

"Jeg løftede ham op i mine arme," vedblev Crillon, stakåndet af forbitrelse, "og jeg sukkede, som om han havde været min nevø eller søn."

"I sandhed, jeg ..."

"Men det finder De meget rigtigt," vedblev chevalieren, som nu var kommet i hede, "det var smukt, loyalt siden det hidrører fra familien Entragues!"

"Om forladelse," svarede Esperance, "jeg ved, det var et afskyeligt mord; men man må ikke tilskrive familien Entragues det. Henriette forbandede selv morderen, da hun berettede mig det hele."

"Gjorde hun dog den vold på sig selv? ... Hvad mig angår, har jeg svoret, at jeg vil lade ham hænge ... nej, partere, hvis han nogensinde kommer i min magt."

"Så har De brudt Deres ed, min herre; for nu nys havde De ham i Deres magt, og han lever endnu."

"Hvad? Denne bandit ..."

"Er herr la Ramée," sagde Esperance, leende ad chevalierens raseri.

"*Harnibieu!* Jeg lugtede det næsten."

"Og jeg, som straks kendte ham, da han navngav sig for herr de Rosny, havde også den største lyst af verden til at lade ham klynge op af Deres gardister; men frygten for at mishage Henriette afholdt mig fra det, og jeg sagde ikke, hvad jeg vidste om ham."

"Den skurk!"

"Han er kun en fej storpraler, som ikke vovede at møde huguenotten ansigt til ansigt, men foretrak at rane mademoiselle Maries ring fra et lig."

"Altid Maries ring!" sagde chevalieren, idet han standsede sin hest og lagde armene over kors, "unge mand," tilføjede han i en tone fuld af dyb medlidenhed, "vil De nu også høre, hvad jeg har

at sige? Og hvis jeg fortæller historien som den er ... vil De da tro mig?"

"Man tror altid herr de Crillon," svarede Esperance med uro, "men," vedblev han, idet han lidt efter lidt atter antog denne livlige oprømthed, der hos ham fordoblede hans tyve års ynde og desuden deres kraft, "hvorledes den historie, De kender, end lyder, bryder jeg mig lykkeligvis hverken om madame d'Entragues eller om hendes yngste datter, mademoiselle Marie. Lad den sidste have givet huguenotten sin ring, eller måske noget mere; lad den første have afsendt herr de la Ramée, for at myrde ringens bærer og begrave en vanærende hemmelighed tillige med et lig ... det er afskyeligt, det indrømmer jeg; men det bliver disse slette menneskers egen sag. Jeg ... jeg elsker Henriette, hendes skønhed, hendes ynde, hendes ånd, hende retskaffenhed, alle hendes sjæls og legemsfuldkommenheder. Hun besvarer min kærlighed; hun er seksten år, jeg er nitten, og lever livet."

Crillon greb blidt Esperances hånd og trykkede den med en kærlig, men tungsindig mine.

"Min unge ven," sagde han, "De har ikke ladet mig betro Dem huguenottens bekendelse."

"Er der endnu noget at erfare?" udbrød Esperance, affekterende en utvungenhed, som han fra dette øjeblik af dog ikke følte.

"Det vigtigste. Læg vel mærke til, at De fra begyndelsen af vor samtale bestandig har talt om mademoiselle Marie d'Entragues, hvorimod jeg blot siger mademoiselle d'Entragues."

"Nuvel, hvortil sigter denne forskel, som jeg må tilstå lyder noget subtil for at komme fra herr de Crillons mund."

"Til at gøre Dem opmærksom på, at De, som følge af den lektie, De har lært, tilskriver den ene søster fejlen, hvorimod den måske ligger hos den anden."

"O, min herre, denne tvivl om Henriette ..."

"Der er ingen tvivl; jeg sagde for at skåne Dem *måske*; jeg skulle have sagt *virkelig*."

"Men beviset?"

"Urbain du Jardin tog det med sig i graven. Men hvad han betroede mig, husker jeg, og det navn, han opgav, har jeg heller ikke glemt: den elskerinde, for hvis skyld man myrdede ham, var mademoiselle Henriette d'Entragues. Det gør mig ondt, at De mellem to damer, af hvilke den ene fortjener en ærlig mands agtelse, netop har valgt den, der ikke fortjener samme. Forresten, min kære Esperance, er min opgave nu løst. Jeg kendte en hemmelighed, hvis opdagelse kunne have forskånet Dem fra mange fremtidige sorger. Jeg har åbenbaret Dem den; De ved nu, hvad De har at rette Dem efter; og jeg tier. Hvad bryder jeg mig for min egen skyld om madame d'Entragues og hele hendes slæng? Har jeg ikke andet at bestille end at beskæftige mig med en gammel kones sladderhistorier? Står jeg så lavt i verden, at jeg skulle være bange for at blive generet af en d'Entragues; nej, nær ikke den dårlige mening om mig! Men jeg ser, at vi har udtømt dette punkt. Lad os derfor ikke dvæle længere ved det; gør, hvad De vil, og læg Dem ikke andre af mine ord på hjertet end disse: Jeg er Deres ven, Esperance!"

"O, min herre," udbrød den unge mand, hvis fortræffelige hjerte svulmede af taknemmelighed, "skylder jeg ikke Gud store

forpligtelser? Betager han mig på den ene side en kærlighedsillusion, så sender han mig i samme øjeblik den ædelmodigste og mægtigste beskytter. Ja, jeg er født til lykke!"

"Det elskværdige barn!" mumlede Crillon, rørt af denne ædle naturs begejstring, "hvor er det muligt ikke at elske ham!"

Og for at dølge den bevægelse, som ellers måske ville have givet sig til kende på hans ansigt, vendte den kække chevalier sig om med de ord:

"Hvor denne skov ved Saint Germain er smuk!"

Begge havde forglemt deres tro tjener, Pontis, der havde fulgt dem lige fra Vilaines.

Esperance kom ham først i hu og ville belønne ham med nogle venlige ord; men da han så sig om, bemærkede han ingen bag ved sig.

"Hvor er herr de Pontis?" udbrød han.

"De har ret," svarede Crillon, "junkeren har svigtet os, som det lader."

De ledte og kaldte forgæves, ingen svarede dem. De befandt sig ved de yderste buskadser af Saint-Germain-skoven.

Husene i Argenteuil viste sig i den hvidlige aftentåge, der begyndte at indhylle sletten.

For ikke at vente, ville Crillon, at man skulle vende tilbage til korsvejen, for at anmode en brændehugger, som de havde set der, om at gøre Pontis, når han kom, opmærksom på den retning, de havde taget. Men Esperance indvendte bekymret, at klokken nys var slået seks i Saint-Germain, at der endnu var fulde to timers vej til Ormesson, og at det med mademoiselle Henriette aftalte rendezvous var bestemt til klokken otte.

"Nuvel," sagde Crillon koldt, "så vil vi ikke vente."

Efter en pause, der ofte blev afbrudt af utålmodige bevægelser, vedblev chevalieren i en ligegyldig tone:

"De er fast bestemt på at besøge familien Entragues nu i aften?"

"Jeg tilstår, min herre, at jeg har så alvorlige forklaringer at affordre mademoiselle d'Entragues, at jeg ville bestige en ildsprudende drage, for at komme hurtigere af sted. Men det er ikke til familien Entragues, jeg agter mig … O, nej, Henriette beboer en pavillon, som vender ud til marken."

"Og De har nøglen?"

"Det behøves ikke. Balkonen vender ud til et kæmpemæssigt kastanjetræ. Vinduet er den bekvemmeste dør."

"Fortræffeligt! … siden jeg ikke kan besøge dette … kram … jeg kunne vel, men det ville se besynderligt ud: de ved godt, at jeg afskyr dem … nej, jeg kan ikke," sagde den gode chevalier, hvis bekymringer, som han gjorde sig så megen umage for at skjule, røbede sig i hver bevægelse, hvert ord, selv i det usammenhængende i hans tanker.

Esperance følte alt dette.

"Min Gud," sagde han, "hvor jeg er dum og fjantet! På den ene side har jeg Crillons ord, på den anden en lille …"

"Ud med sproget!" udbrød chevalieren.

"Kokettes!"

"Det er for mildt!" brummede Crillon.

"Og jeg vakler …"

"Nej, De vakler ikke engang, siden De vedbliver at nærme dem disse stinkende dyrs hule. Stinkende er ikke det rette ord; de er kun alt for duftende og sminkede, de sirener! Nå, min kære Esperance, fortsæt da Deres vej, men forvild Dem ikke,

hverken i moserne eller på anden måde! Farvel ... vi ses igen ... Farvel!"

Han bevægede sig så heftigt på sin hest, at han virkelig foruroligede det stakkels dyr, som kendte den faste og rolige holdning, der udmærkede dette ideal af en rytter.

"Min herre," udbrød Esperance, "tro ikke at jeg vil lade Dem ride således ene herfra!"

"Hvorfor ikke?"

"Hvis der tilstøder mig en ulykke, vil det være velfortjent, og alle ville le ad det; men hvis så meget som en tjørnebusk bibringer Dem en skramme ... vil hele Frankrig anlægge sorg."

"Hør, Esperance, jeg må kysse Dem," sagde den hærdede kriger, idet han bøjede sig hen imod den unge mand og trykkede ham til sit brede bryst, "så, nu er jeg fornøjet! Og nu farvel! Alle mine ord smager af alderdom og podagra. Skynd Dem! En mand på tyve år må ikke lade en smuk pige på seksten vente på sig. Afsted, siger jeg, og gør mig den navnkundige Marie Touchet til bedstemoder! ... Men *Harnibieu!* intet ægteskab!"

Esperance gav sig til at le.

"Det kalder jeg at tale," sagde han, "og jeg genkender Crillon; men jeg bliver hos Dem, til Pontis har sluttet sig til os."

"Han er blevet tilbage i et værtshus, den drukkenbolt!"

"Han er en elsker af vin?"

"Det er alle disse unge mænds mani. Pontis er især en sand svamp. Husker De, at vi kom forbi en lille knejpe ved en korsvej i skoven? ... Der er jeg vis på, at krabaten stikker. Fordybede i vor samtale lagde vi ikke mærke til at han forlod os. Men jeg

skal trække ham ved benet frem fra hans leje under skænkebordet."

"Jeg følger Dem."

"Vist ikke! Gå pokker i vold ... det vil sige, til disse Entragues! Farvel! ... Desuden hører jeg hovslag nu; det må være min tro Achates. Han er en god klinge og bidsk som fnat, når han kommer fra vinkruset. Ve dem, som da ville yppe klammeri med os!"

"Jeg hører virkelig lyden af en hest," sagde Esperance, som brændte af begærlighed efter at komme afsted. "Nuvel, min herre, siden De tillader det ..."

"Jeg befaler det."

"Så vil jeg da lade min hest trave ud. Bemyndiger De mig til at vende tilbage til dem, for at meddele Dem mademoiselle Henriettes forklaringer?"

"*Harnibieu!* Jeg ville blive ængstelig til mode, hvis De undlod at besøge mig i morgen i Saint-Germain, hvor De vil finde mig. Opsøg mig i værtshuset *De grønne Bomme* og fortæl mig da, hvorledes eventyret er løbet af."

"Hvor De er god imod mig, som ikke volder Dem andet end kedsomhed!"

"Jeg efterkommer Deres moders anmodning," svarede Crillon og gav i det samme Esperances hest et slag med sin ridepisk. Dyret gjorde et spring fremad.

Med slappe tøjler fo'r den unge mand afsted som en pil; men så stærk hans fart og så larmende den vind end var, der susede om hans øren, hørte han endnu engang Crillons stemme tilråbe ham i en lang afstand:

"*Harnibieu!* Intet ægteskab!"

Crillon så efter Esperance, så længe han kunne øjne ham, og vendte derpå tilbage til skoven.

Den galop, han havde hørt, kom nu nærmere og nærmere, og endelig skimtede chevalieren gennem mørket en genstand, der fo'r gennem krattet i hundrede skridts afstand fra ham med en larm, som om det kunne være en hel rytterafdeling, der afrev og nedtrampede grenene.

"Det kan ingen hjort være. Det forekommer mig snarere som en hest. Hvad pokker bringer dette dyr ind i krattet?" tænkte Crillon, "er det herreløst?"

Hesten forsvandt, og Crillon blev tvivlrådig holdende.

"Ja, jeg vil ride lige til værtshuset; det må være der, min dauphineser har slået rod."

Pludselig kom hesten atter til syne; den dansede hen imellem bregnerne med en glæde og en lethed, der kun findes hos fri skabninger.

Den var af hvidgrå farve og nærmede sig nu chevalieren, idet den på sin vej snappede efter egebladene til højre og venstre.

"Det er jo min egen hest," udbrød Crillon, "ja, det er Coriolan, men uden Pontis. Skulle en ulykke være tilstødt den stakkels knøs?"

Crillon red hen imod hesten. Han kaldte den ved navn i denne på engang lokkende og bydende tone, der mindede det vælige dyr om de lektioner i disciplinen, det kun alt for ofte havde fået. Coriolan nærmede sig med bøjet hoved og sænkede øren.

"Pontis er blevet fuld og er faldet af," tænkte Crillon, "af menneskekærlighed må jeg lade ham oplede; men i morgen har han arrest for fjorten dage."

Pludselig hørte han råb i det indre af skoven, og straks efter kom en mand løbende henimod Crillon, badet i sved, dækket med støv, med sønderrevne klæder og tungen ud af halsen. Trods alt dette genkendte obersten sin gardist under denne dækning, der snarere syntes at ligne en vagabond eller en vildmand.

"Ah!" udbrød Pontis, "endelig! – Hvad vil dette sige? Du har drukket og er faldet af?"

"Ja, jeg har drukket; men jeg har også set noget ..."

"Hvad har du set?"

"To mænd til hest ... De må være kommet her forbi."

"Nej."

"Så må de fra korsvejen være drejet af til venstre. Lige meget ... jeg beder Dem, lad os skynde os ud af skoven."

"Hvorfor?"

"Jo; på fri mark vil de ikke så let kunne komme os på skud."

"På skud? Hvem?"

"Denne bandit ... denne røver ... la Ramée, og hans slæng!"

"La Ramée? Er han her?"

"Han kom nys igennem skoven; fra værtshuset, hvor jeg tog ind for at give Deres hest en forfriskning, genkendte jeg ham i selskab med en anden, der også så mig noget mistænkelig ud. Jeg ville følge dem og listede mig ind i skoven; men imidlertid rev min hest sig løs. Hvad skulle jeg gøre? At løbe efter dem begge var umuligt."

"Du skulle have forfulgt la Ramée."

"Ja, men mens jeg vaklede mellem manden og hesten, var manden forsvundet."

"Og hesten med. Men hvor kan denne la Ramée agte sig hen?"

"*Sambioux!* Kan De spørge om det? Han forfølger herr Esperance."

"Tror du?"

"Det er jeg vis på. De skulle have set hans sidste blik, da han sagde til ham: De vil intet miste ved at vente."

"*Harnibieu!*" råbte chevalieren, "du har ret; han ved måske, hvor han kan finde eller vente på ham. Ja, du har gættet fuldkommen rigtigt; jeg burde selv ride efter ham ... men kongen, som venter mig! ... Hvad skal jeg gøre? ... Op i sadlen igen, junker, og indhent Esperance, som begiver sig over Epinay til landsbyen Ormesson!"

"Godt, herr oberst!"

"Indhent ham, selv om både du og Coriolan skulle styrte!"

"Jeg forstår."

"Og advar Esperance! ... Skulle han have fået for stort forspring, så brug dine falkeøjne i omegnen af godset Entragues, navnlig ved udkanten af parken, under en balkon, der beskygges af et kastanjetræ."

"Vær rolig; jeg skal være på min post!"

"Og husk på," tilføjede Crillon, idet han lagde sin svære hånd på gardistens skulder, "at hvis der tilstøder Esperance en ulykke, så hviler ansvaret på dig!"

"Jeg vil huske på, at han har reddet mit liv, herr oberst," svarede gardisten med adel, "hvor kan jeg træffe Dem igen?"

"I Saint-Germain, hvor jeg overnatter."

Pontis jog sporerne ind i den rapfodede Coriolans sider og forsvandt i en støvsky.

9. Godset d'Entragues

Hundrede skridt fra den landsby, som man i vore dage kalder Ormesson, knejsede i ældre tider et slot, som man senere har forvandlet til en slags flække eller rettere til stumper af et slot. Men på den tid, vi omtaler, var slottet fuldstændigt, med sine små firkantede tårne, sine med klart, koldt vand fyldte grave og sit brystværn. Det skrev sig fra Ludvig den Niendes tid.

Fra vinduerne i det store tårn, selv fra terrassen, svævede det henrykte bik ud over disse smilende høje, der danner et bælte af skov og vinhaver om Saint-Denis-sletten. Slottet syntes selv at lukke denne slette mod nord; og dets grundlægger, som måske var en eller anden mægtig baron, der ikke havde de strengeste begreber om mit og dit, kunne på engang overse vejene fra Normandiet og fra Picardiet og nu og da rejse enten til Deuil, for at bede den hellige Eugenius om absolution, eller til Saint Denis, for at lade sit sværd indvie til et udsonende korstog.

Det lille slots beliggenhed var fortryllende. Vandet af de nærende kilder, der senere skabte hele Enghiens rigdom, bar jorderne de skønneste frugter og blomster i den del af landet. Halvhundrede år efter grundlæggelsen var de tre fjerdedele af slottet skjult af de poplers og plataners kroner, der kappedes om at hæve deres løvrige hoveder op over hovedtårnets tinde.

En park, der var mere overfyldt end omfangsrig, parterrer, der var mere omfangsrige end velplejede, en have, hvis frugter havde haft den ære mere end en gang at figurere på kongelige borde, det klare, rislende vand, hvis lægende kraft i sårtilfælde var blevet fremhævet af Ambroise Paré, en elegant og bekvem fordeling i det indre … en sjælden egenskab ved gamle

bygninger … alt dette gjorde det lille gods til et behageligt opholdssted og til en genstand for hoffolkenes misundelse.

En dag, da kong Charles den Niende kom tilbage fra en jagt, aflagde han et hemmeligt besøg på dette slot, der netop var til fals, og købte det til sin maitresse, Marie Touchet, for at denne, uden at generes af Catharine af Medicis skinsyge, uden fare kunne opdrage den anden søn, hun havde skænket kongen, nu denne fyrstes eneste mandlige ætling, siden døden, – en mistænkelig død, efter hvad mange fortæller – havde berøvet ham såvel Marie Touchets første søn, som den legitime datter, han havde haft med sin gemalinde, Elisabeth af Østrig.

Men Charles den Niende havde ikke nydt sine faderglæder længe. Han havde sluttet sig til sine forfædre i Saint-Denis, og Marie Touchet havde ægtet messire François de Balzac d'Entragues, kongelig ordensridder og guvernør i Orleans. Hun bragte ham sin søn og sit slot i medgift.

Sønnen var, som vi ved, blevet omhyggeligt opdraget af Henrik den Tredje; slottet blev på en passende måde vedligeholdt af herr d'Entragues, og det var her, ægtefællerne plejede at tilbringe de varme sommerdage, når de ikke tog til deres mere anselige gods, som førte navnet Malesherbes i Lunden.

Ormesson var siden ligaens opkomst blevet et farligt, men meget bekvemt punkt; farligt, hvis dets besiddere havde været kong Henrik den Fjerdes tro tilhængere. For ligaen, der havde allieret sig med spanierne, drev uophørligt sine bataljoner ind på Saint-Denis-sletten for at beskytte Paris, der uophørligt blev truet af den bestridte konge. Og ve da de ejendomsbesiddere, som ikke var liguister! Men familien Entragues var gode venner

med herr de Mayenne og stod sig godt både hos ligaen og spanierne.

Madame d'Entragues havde, som Crillon rigtigt bemærkede, kun med nød og næppe tolereret Henrik den Tredje, skønt hele Frankrig kårede ham; og hun benyttede sig af den modstand, der ydedes Henrik den Fjerde, til ikke at erkende denne fyrste, der forresten var ligeglad med hendes samtykke til at erobre sit franske kongerige med stormende hånd. Marie Touchet svandt hen af ærgrelse ved enhver ny sejr, og hendes bitreste græmmelse havde sin grund i, at hendes egen søn, greven af Auvergne, fulgte Henrik den Fjerdes banner og allerede havde kæmpet tappert ved Arques til gunst for denne bearner, der – efter hvad madame d'Entragues påstod – fraranede ham tronen.

Siden det bekvemme slot altså ikke var farligt for sine besiddere, blev det så meget desto bekvemmere. Dets nære afstand fra Paris bevirkede, at man erfarede alle nyheder fra første hånd, og hvad besøgende angik, kunne enhver nogenlunde tålelig rytter let, når han trådte ud af en liguistklub, sætte sig til hest, ride til Ormesson, konspirere der mod bearneren og vende tilbage, for at spise til middag i Paris, uden at have brugt mere end tre timer til det. Derfor så man også altid i slottet et talrigt, om just ikke et udsøgt selskab; for i deres begærlighed efter at erfare alt foretrak Entragues'erne kvantiteten hos deres gæster frem for kvaliteten.

Den dag, som her er tale om, henved klokken seks, da heden havde lagt sig og træernes skygger på græsset begyndte at blive lange, skred madame d'Entragues ud af sin store sal, støttet til en lille otte- eller niårig page, der bar sin herskerindes hånd på

sit hoved, en fugl på sin højre knyttede hånd og en feltstol under sin venstre arm. En anden lidt større page, skønt også et barn, bar en hynde og en parasol. To store mynder, som tumlede sig omkring og kastede hinanden omkuld af overgivenhed, afstedkom ved siden af deres herskerinde en frygtelig ravage mellem de blomster, der flankerede gangen.

Marie Touchet var da femogfyrre år gammel, og uden at have mistet den skønhed, der aldrig forlader regelmæssige ansigtstræk, svarede hun dog nu langtfra til sit bekendte anagram [Note 3)].

Dette navnkundige ansigt, som man så tit havde sammenlignet med solen og alle nogenlunde forsvarlige himmellegemer, og som i Charles den Niendes tid var mere rundt end ovalt, med en snarere lille en høj pande, en mere nydelig end lille mund og med mere vidunderlige end store øjne, dette forgudede ansigt havde med tiden udvidet og forstenet sig. Det runde var blevet noget firkantet, den lille pande var blevet endnu lavere, for at lade kindbenene antage den fremspringende form, der forråder snedighed og forstillelse. De vidunderlige øjne, hvis skønne lange frynser var blevet decimeret, havde vel beholdt deres ild, men en ild uden varme.

To dybe skrå rynker var trådt i stedet for gruberne ved den "nydelige" mund og bidrog end mere til at betage ansigtet hele dets trylleri, hele den forførende ynde, som havde triumferet over en konge. Et alvorligt, næsten mandligt udtryk, en majestætisk tørhed, smukke linjer, en tilvant værdighed, eller rettere sagt stivhed, alt dette, udstyret i et prægtigt kostume, fuldstændiggjorde, i forening med små, noget magre hænder

og tilsvarende fødder, ikke portrættet, men den svage erindring om hende, der tyve år i forvejen med rette havde kaldt sig: "Jeg fortryller alt."

Ved siden af madame d'Entragues gik en kavaler af moden alder, som ved det mest udsøgte koketteri i toilettet havde søgt at dølge de ti til tolv vintre, hvis sne dækkede hans delvist skaldede hoved.

Han bar et rødt spansk skærf og bevægede sig med denne pralende arrogance, som Trivelin og Scaramouche så godt vidste at antage, når de repræsenterede spanske eisenfressere.

Fra denne herre, der hvert øjeblik vendte sig om imod indgangen, som om han ventede nogen, udgik ved ethvert skridt, han gjorde, en ubeskrivelig blanding af flere sorter parfume, som Marie Touchet, uden tilsyneladende at lægge mærke til det, fra tid til anden jog fra sig med sin fjervifte.

Hidalgoen hed Castil. Han var en af de officerer, som hertugen af Feria, kommandant over den spanske garnison i Paris, havde posteret ved hovedstadens porte i sin højmægtige herres, Philip den Andens, interesse; og for at blive forekommende behandlet, når de kom til Paris, viste Entragues'erne sig gæstfri mod denne blanding af spion, officerer og portner i kongen og Spaniens sold.

I denne gyldne tidsalder for det politiske og religiøse had generede partierne sig ikke ved at indbyde udlændinge til at hjælpe sig mod landsmænd. Da ligaen, ifølge sin bestemmelse, var den katolske religions genføder og opretholder, havde hans katolske majestæt, Philip den Anden, i dybet af sit skumle Escorial anset lejligheden for god til at antage sig religionsanliggenderne i Frankrig og hos os, ved hjælp af vort

eget brænde, anstille skønne autodaféer, som det hjemme hos ham selv begyndte at skorte på brænde til, på grund af det store forbrug.

Ved samme lejlighed tænkte denne værdige fyrste på sine verdslige interesser og grundede på midler til at forene Frankrigs krone med alle dem, han allerede besad. I sin fromme iver havde han derfor sendt herr de Mayenne mange soldater og en lille pengesum, for at hjælpe ham med at befri Paris og Frankrig fra den afskyelige kætter Henrik den Fjerde, der drev sin frækhed så vidt, at han ville herske i Frankrig, uden at overvære messen.

Og herr de Mayenne og hele ligaen havde slået til; og spanierne besatte Paris, til stor forargelse for alle rettænkende; og det øjeblik stundede til, da Philip den Anden, træt af sin gæsterolle, ville overtage husherrens taknemmeligere parti.

Det var en selvfølge, at den spanske garnison i Paris var krigsvant og tapper, som det sømmede sig Cids efterkommere. De fleste af dem havde kæmpet under storhertugen af Parma, den berømte feltherre, som døden havde bortrevet det foregående år. Det var altså kække soldater, men lagde desuden en hårdnakkethed i galanteriet for dagen, som selv de liguistiske damer begyndte at finde trættende. Jeg taler ikke om de liguistiske ægtemænd: de var trætte af det for længe siden: men man må tåle noget for den gode sags skyld.

Denne lille digression vil læseren undskylde, siden den sætter os i stand til bedre at opfatte den mands karakter, der ledsagede madame de Entragues ud i haven efter et særdeles delikat middagsmåltid, der dog, som vi snart skulle se, ikke var den interessanteste bevæggrund til hans besøg.

Men bagved spanieren og slotsfruen gik herr de Entragues, en allerede aldrende kavaler, der ligeledes fulgtes af to pager *en miniature*.

Charles den Niendes efterfølger gik arm i arm med en skøn sekstenårig pige, som lyttede med en adspredt mine til hans faderlige fraseologi. Det var en brunette med sorte øjne og lokker, en purpurrød mund og udspilede næsebor, der mindede om en vellystig indianerinde. Hendes brede pande og runde hoved husede endnu flere ideer end der fo'r lyn ud af hendes øjne. Et fint brunt dun kastede en skygge på de dirrende læbers skønne omrids. Alt hos hende åndede fyrighed og kraft, og midjens bugnende former, denne runde, faste arm og den dristige måde, som halsen sluttede sig til de hvide, fyldige skuldre på, forrådte en energisk natur, der stedse var rede til at blusse op for hendes vælige, næsten ubetvingelige ungdoms hede ånde.

Således var Henriette de Balzac d'Entragues, en datter af Marie Touchet og den herre, der af lutter kærlighed havde ægtet kongen af Frankrigs maitresse. Den foregående dag var hun vendt tilbage fra Normandiet til det faderlige tag med arven efter sin tante og gjorde nu sin papa regnskab for visse omstændigheder, som denne udfrittede hende om. Men læseren gætter vist, at hun intet svarede angående en mængde andre, som ligeledes stod i forbindelse med hendes fraværelse.

Hidalgoen, Don Jose Castil, drejede sig, som sagt, ofte om, ikke blot for at skotte til slotsporten, men også for til samme tid at betragte den skønne pige, hvis adspredthed lidt efter lidt syntes at antage udtrykket af bekymring.

Også hun ventede en person, men ikke fra den samme kant som spanieren; og hun så med uro den retning, som moderen gav spadsereturen. Hvor parterrerne endte, begyndte parken, og i hundrede skridts afstand inde i parken lå den pavillon, som Henriette beboede, og hvis hvide mure allerede tittede frem under de svære kastanjetræer. Henriette havde sine grunde til at ønske, at selskabet ikke på denne tid lejrede sig i nærheden af pavillonen.

Men madame d'Entragues fortsatte sin gang i hele sin langsomme majestæt; Henriettes urolighed gik over til vrede. Til alt held forvildede moderens lille fod sig i den lange kjole og gjorde et fejltrin. Hidalgoen og herr d' Entragues stod straks ved hver sin side af hende for at yde den vaklende guddom deres bistand. Henriette benyttede sig af denne omstændighed og udbrød:

"De er træt, madame. Gesvindt, page, hid med feltstolen!"

Pagen med feltstolen slap fuglen; fuglen svingede sig op på en gren; pagen med hynden kastede denne hynde mod pagen med feltstolen; hundene, som troede, at man ville lege med dem, fo'r glubende løs på disse forskellige genstande. Der opstod en forvirring, som ingenlunde harmonerede med den værdighed i det ydre, der karakteriserede denne familie.

Pagerne blev skarpt irettesatte.

"De er meget unge," bemærkede hidalgoen – "og hvorfor vælge så unge pager? Det er en sælsom, men ejendommelig skik i visse franske familier. Hvorfor ikke hellere antage unge kraftige mænd, der forstår sig på tjenesten, på krigen, på alt?"

"Min herre," svarede moderen, "de franske huse, hvori der findes unge damer, foretrækker drengebørn som pager. Jeg

troede forresten, at man nærede de samme anskuelser i Spanien."

Hidalgoen indså, at han havde sagt en sottise. Han gjorde mine til at ville rette den; men Marie Touchet gav straks samtalen en anden vending. Hun satte sig i skyggen af en høj hæk i nærheden af fontænen. Hendes datter tog plads ved siden af hende. Herr de Entragues inviterede i egen person den spanske kaptajn til at nedlade sig på en bænk.

"Bringer De os ingen interessante nyheder fra Paris?" spurgte Henriette, glad over denne standsning i promenaden, idet hun skottede til pavillonen, som moderen nu ikke kunne se.

"Altid de samme, señora, altid kraftige forberedelser til at tage mod bearneren, hvis han skulle komme igen. Men det gør han ikke; det er vi overbevist om."

Denne pralende ytring tilfredsstillede ikke herr de Entragues.

"Han har allerede vist sig der," sagde han, "og De var dengang selv i Paris. Det var i Eders storhertug af Parmas tid, som nu ikke længere kan skræmme nogen. Hvad mig angår, tror jeg ikke, der går en måned hen, førend bearneren atter indfinder sig foran Paris."

"Hvis De ved det bedre end jeg," sagde spanieren nysgerrigt, "så tal, min herre! De er uden tvivl vel underrettet; for greven af Auvergne, deres stedsøn, er jo ansat som general i royalisternes armé, og fra ham har De det altså fra første hånd."

"Min herr søn," sagde Marie Touchet afbrydende, "tilmelder os aldrig sit partis planer; overhovedet se vi ham yderst sjældent. I øvrigt ved han, at vi tæller os blandt bearnerens bitreste fjender og nærer en dyb hengivenhed for den hellige

liga; ligesom vi også omgås meget med herr de Brissac, den ny guvernør, som herr de Mayenne har givet Paris."

"Herr de Brissac! En fortræffelig herre i Spaniens øjne!" udbrød don Castil, som navnet Brissac, udtalt ved denne særlige lejlighed, syntes at indgyde en vis mistro. "Det forekom mig, De sagde, señora, at guvernøren i Paris er en af Deres venner?"

"En af vore bedste venner," svarede herr d'Entragues på sin kones vegne,

"De ser ham ofte?" vedblev spanieren.

"Nej, desværre. På den senere tid er han blevet en sjælden gæst."

Hidalgoen indregistrerede denne tilståelse i sin hukommelse.

"Han har så meget at tage sig af nu," skyndte madame d'Entragues sig at tilføje; for hun ville nødig anses for negligeret, "men hvad enten han er fraværende eller til stede, er jeg overbevist om at han nærer det varmeste venskab for os. Og det er mig kært; for hans venskab har meget at betyde."

"Unægtelig," sagde spanieren, "señor Brissac er vore landsmænds tro allierede; han er en loyal, rettænkende liguist. Men hvilken sælsom uenighed i familierne! Hvilket frygteligt eksempel!" tilføjede hidalgoen. "Tænk, at greven af Auvergne er sin moders erklærede fjende!"

Madame d'Entragues bed sig i læberne. Den sorg, at hendes søn, som hun var så stolt af, hyldede andre politiske anskuelser end hun, kæmpede i hendes indre med den ikke mindre store frygt for at mishage det magthavende parti.

Herr d'Entragues lagde sig imellem, for at befri sin gudinde fra den ubehagelige forlegenhed, spanierens ord havde bragt hende i.

"Nej, señor," sagde han, "greven af Auvergne står ingenlunde fjendtlig sindet overfor sin moder. Som en søn og nevø af vore to sidste konger tror han at blive deres minde tro ved at tjene den mand, som Henrik den Tredje havde betegnet som sin efterfølger; for når vi taler alvorligt om tingene, kan man dog ikke andet end indrømme, at den salig afdøde monark havde den svaghed i sine sidste øjeblikke at udnævne kongen af Navarra til konge af Frankrig."

"Er man ganske vis på det?" spurgte hidalgoen med forstilt uvidenhed.

"Min søn, greven af Auvergne, var vidne til det," svarede madame d'Entragues.

Don Castil bukkede. Henriette, der ville bringe lidt mere liv i samtalen, der begyndte at udtvære sig, gentog sit spørgsmål.

"Hvad nyt fra Paris, señor, andet end herr de Brissacs udnævnelse til guvernør?"

Og hun tilføjede:

"Undskyld min uvidenhed, señor, jeg kommer lige fra rejsen."

"Mademoiselle, jeg ved intet nyt ... det skulle da være den spændte forventning med hensyn til generalstaternes forsamling."

"Generalstaterne?"

"Undskyld min datter, señor," sagde madame d'Entragues, "vi taler sjældent eller aldrig om politik. Generalstaterne, min kære Henriette, består af landets tre stænder, som forsamler sig under vanskelige omstændigheder, for at rådslå om de

forholdsregler, der bør tages for det offentlige bedste. Først og fremmest drejer spørgsmålet sig naturligvis om at fordrive bearneren, og dette spørgsmål har uden al tvivl majoriteten for sig."

"Ikke blot majoriteten, señora, men enstemmighed," sagde kaptajnen med en vis mine.

"Hvis der var enstemmighed," bemærkede Henriette, "så finder jeg virkelig, at man ikke behøvede at sammenkalde de såkaldte generalstater."

Herr d'Entragues smilede til sin datter, for at belønne hende for denne sindrige bemærkning.

Hidalgoen riposterede:

"Det er forresten slet ikke den franske nation, der sammenkalder generalstaterne; det er kongen af Spanien, vor allernådigste herre."

"Virkelig?" udbrød Henriette overrasket, mens begge de franske individer, faderen og moderen, skamfulde så ned for sig.

"Ja, señora; denne forholdsregel hidrører fra os. Det er det eneste middel, hvorved der kan gøres ende på Eders borgerlige uroligheder. Generalstaterne vil, som grækerne siger i de gamle skrifter, overhugge den gordiske knude. Hvis De har lyst til at overvære forhandlingerne, så skal jeg gerne skaffe Dem adgang."

"Hvem får jeg så at se?"

"For det første vor general, hertugen af Feria; dernæst Don Diego de Taxis, vor ambassadør; ligeledes Don ..."

"Ja, men jeg mener, hvem af mine landsmænd?" sagde Henriette med et ironisk smil.

"Hertugen af Mayenne," svarede d'Entragues i spanierens sted.

"Og disse herrer vil have til hensigt at udelukke Henrik den Fjerde fra Frankrigs trone?" vedblev Henriette.

"Ja, naturligvis."

"Men det er ikke nok at fatte beslutninger; det gælder også om at udføre dem."

"Det bliver vor sag," sagde hidalgoen. "Så snart den franske nation har udtalt sig, vil vi bemægtige os kætteren og drive ham ud af Frankrig. Det er rimeligt, at han vil blive sat i det samme fængsel, hvor Frants den Første sad. Jeg har en fætter, som er alcalde i paladset; han har skrevet mig til, at dette fængsel netop nu bliver sat i brugbar stand."

"Alt dette klinger meget godt," bemærkede Henriette, "men vil det blive så let at tage kætteren, som De synes at antage?"

"Let? O, det vil blive en yderlig bagatel."

"Så finder jeg virkelig, at man burde have gjort det for længe siden, i stedet for at lade ham vinde så mange slag mod spanierne."

"Det er ikke mod spanierne, bearneren har vundet disse slag, señora; det er mod franskmændene," udbrød hidalgoen rødmende.

Henriette tav, advaret af et strengt blik fra moderen og den uro, der bevirkede, at faderen ikke kunne sidde roligt på bænken.

"Og når bearneren bliver udelukket," sagde Marie Touchet, idet hun vendte sig til sin datter med en mine som om hun ville opklare hendes forvirrede politiske begreber, "så vil generalstaterne udnævne en konge?"

"Hvem?"

Dette naive og frygtelige spørgsmål, der på en måde indeholdt et resumé af hele borgerkrigen, var næppe blevet udtalt, førend en barnestemme, en pages, udbrød i en pompøs tone:

"Hans Excellence, grev de Brissac!"

Alle vendte sig om. Herr de Entragues udstødte et glædesskrig, og hans kone rødmede let, som om synet af den nye gæst havde trængt videre ind end til øjnene.

"Herr de Brissac, guvernøren i Paris!" råbte Entragues og ilede den velkomne gæst i møde.

"Atter en forhindring!" – tænkte Henriette med et ængsteligt blik på pavillonen under kastanjetræerne. "Det klokkeslæt nærmer sig, da jeg burde være derovre."

Greven fik straks øje på spanieren og fo'r sammen.

"Hvilket lykkeligt tilfælde fører herr grev de Brissac til hans gamle, så længe forsømte venner?" spurgte madame d'Entragues.

"Våbenstilstanden, madame, som tillader den stakkels guvernør af Paris at trække en smule frisk luft; og mens våbnene hviler, er det en mands første pligt at gøre damerne sin opvartning."

Med disse ord hilste han hende på den måde, hun holdt af at blive hilset; det vil sige: han bukkede meget dybt og kyssede hendes hånd. Formodentlig trykkede han den tillige med en vis varme; for hun rødmede i den grad, at hun næsten blev smuk.

Derpå gjorde han med fuld og oprigtig overbevisning Henriette en kompliment i anledning af hendes strålende skønhed.

Hidalgoen ventede med en alvorlig mine, til turen kom til ham. Den kom. Brissac omfavnede og kyssede ham vel ikke; men han tog hans hånd mellem begge sine under udråbet:

"Vor brave, tapre allierede, Don José Castil ... en sand helt, en Cid Campeador!"

Idet han opfyldte sine høflighedspligter, hvorved han fordelte de tilstedeværendes opmærksomhed, rakte han sin hat og sine handsker til en stor lakaj med en militær holdning, til hvem han hviskede:

"Spanieren har pistoler i sine sadeltasker; tag dem bort uden at blive set, og tag kuglerne ud!"

Grev Charles de Cone Brissac, en mand på fem og fyrretyve år, med et fornemt og ædelt udseende, var en stor herre af herkomst og i manerer, en rasende tilhænger af ligaen, som pariserne tilbad, fordi han havde kommanderet dem imod tyrannen Valois ved barrikaderne.

En af hans grundsætninger var, at man aldrig gjorde uret ved at kaste skælmske øjne til damerne, at de smukke føler sig smigret ved det og de grimme henrykte.

Af denne opførsel havde han draget de største fordele. Hans behændige øjekast indbragte ham store renter. Iblandt hans erobringer kunne man regne madame d'Entragues, som han i adskillige årtier havde betalt med et aftensmåltid og et håndtryk tre til fire gange om året. Madame d'Entragues, som fast ansat, tilbød en sikker fremtid.

Brissac havde måske med samme mønt betalt madame Mayenne og madame de Montpensier. Denne sidste var alligevel, efter den skandaløse krønikes fortællinger meget streng i sine fordringer med hensyn til betalingsterminerne.

Men Brissac stod dog på en god fod med dem begge, siden han nylig var blevet udnævnt til guvernør i Paris, det vil sige, til offentlig bevogter af disse damer og deres hovedstad.

Greven havde siden sin udnævnelse vist en så rasende iver for ligaen, at de mere klartsynede havde fået ham mistænkt for forstillelse, så meget mere, som han havde underskrevet traktater med bearneren, under risiko af at mishage sine venner i ligaen. På denne tid, var der rygter i omløb angående herr de Mayennes misfornøjelse over, at spanierne ikke hurtigt nok havde givet ham Frankrigs krone, og da den meget katolske kong Philip den Anden selv higede efter denne krone, havde han med urolighed set denne regeringsforandring, som Mayenne havde bevirket, fattet mistanke til Brissac og anbefalet ommeldte Brissac til sine spioner, så at han i særdeleshed efter våbenstilstanden blev bevogtet i sine ubetydeligste skridt med denne overlegne duelighed, som er egen for de mennesker, man tilskriver opfindelsen af den hellige inkvisition.

Brissac, der var snu som en gascogner, det vil sige, som to spaniere, havde gennemskuet sine allierede. Endskønt kreatur af Mayenne, men bestemt på at løsrive sig fra dette herredømme, ville han ikke længere holde kortene for nogen, og spillede for fremtiden for egen regning. Han vildledte også bestandig sine spioner ved en påtagen oprigtighed; hans korrespondance havde, så at sige, ingen hemmeligheder, hans hus ingen døre, han gik aldrig ud alene og forkyndte hver gang, hvor han gik hen, han talte spansk og tænkte fransk. Han troede at kunne smigre sig med at have bragt Argus til at sove.

Morgenen på den dag, da han havde bestemt sig til at tage en stor beslutning, forkyndte Brissac i sit forgemak, der var

opfyldt af mennesker, at han for fremtiden opsatte sine audienser til om eftermiddagen, at man havde våbenstilstand, at, da enhver vederkvægede sig, ville guvernøren i Paris også vederkvæge sig, og at forresten de herrer spaniere holdt så godt vagt, at alle kunne sove i fred. Og han sluttede med at forlange sine heste og sin vogn for at køre ud.

Derpå henvendte han sig fortroligt til hertugen af Feria, spaniernes anfører, og foreslog ham at tage med ud til et landsted, hvor han havde en vis gammel veninde.

Han nævnte ganske sagte madame d'Entragues.

Hertugen vægrede sig med ti tusinde høflige undskyldninger, og da Brissac kom til Ormesson, blev han, om end ikke tilintetgjort, så dog overrasket ved at bemærke den hidalgo, der var en af Spaniens berømteste spioner, og som man havde overdraget at udspejde, hvad dette besøg hos d'Entragues havde at betyde.

Men da han var bestemt på ikke at spare noget for at sikre sit foretagendes heldige udfald, tænkte han kun på at dæmpe hidalgogens mistanke lige indtil udførelsens øjeblik. Han afskedigede derfor sin tjener med det tegn, hvis vigtighed Castil, som han vidste, havde erkendt, og idet han satte sig imellem de to damer for ikke at tabe kaptajnens ansigt af syne, sagde han:

"Hvor landet dog er smukt! Herlig skygge, smukke vande, allevegne skønheder!"

Han blinkede skælmsk til Marie Touchet.

Hidalgoen, der var blevet adspredt ved Brissacs hvisken til sin lakaj, havde rejst sig. Brissac rejste sig ligeledes.

"Hvad ønsker De?" spurgte herr d'Entragues.

"Jeg har sagt til min tjener, at han skal bringe mig noget at drikke, og han kommer ikke!"

"Jeg vil selv besørge det," skyndte Henriette sig at sige, for hun kogte af utålmodighed, og ledte efter påskud til at unddrage sig selskabet.

Hidalgoen styrtede sig i vejen for hende.

"Det er mig," sagde han, "der vil spare señora denne ulejlighed."

"Hvorledes, min herre?" spurgte Brissac, "vil De tjene mig som page?"

Disse ord holdt den dybt ydmygede Cid tilbage.

"Sæt Dem, Henriette, sæt Dem, kaptajn!" afbrød Marie Touchet ham tørt. "Har man ikke pager her til at tjene, og en fløjte for at hidkalde pagerne?"

Hun blæste majestætisk i en fløjte af forgyldt sølv ligesom en borgfrue i det trettende århundrede.

Henriette satte sig igen med ærgrelse, spanieren med bedrøvelse; Entragues forsøgte atter at oplive samtalen, madame d'Entragues skændte på sine langsomme tjenere; spanieren grundede på et middel til at få at vide, hvad Brissac havde sagt til lakajen, Brissac tænkte over, hvorledes han kunne komme bort uden at få spanieren med, Henriette brød sit hoved for at kunne flygte inden klokken otte.

Imidlertid vedblev man at drikke, uden at nogens fantasi havde fundet noget sindrigt.

Pludselig kom to pager springende i fuld fart for at undgå de mynder, som truede med at bide dem i deres små ben, og meldte:

"Hr. greven af Auvergne er ankommet til slottet."

"Min søn!" udråbte Marie Touchet, rørt af overraskelse.

"Greven!" stammede hr. d'Entragues, forfærdet ved at se den virkning, som dette uventede besøg frembragte på spanieren.

Denne slugte Brissac med et ironisk triumferende smil, der betød:

"Du er fanget! Du havde sat hr. d'Auvergne stævnemøde. Jeg indfinder mig til det ... Hvorledes vil du komme fra det?"

Brissac gættede hans tanker og sagde ved sig selv:

"Vent, tosse! Jeg skal nok narre dig! Og jeg har allerede udkastet min plan!"

Imidlertid var hele huset kommet i bevægelse over denne begivenhed. Madame d'Entragues forstod ikke spøg, hvad ceremoniellet angik. Hendes folk beredte sig derfor til at modtage hr. d'Auvergne som en prins.

Henriette var nær ved at besvime af raseri over denne nye streg af skæbnen; men hun overvandt sig selv for at ledsage madame d'Entragues.

Denne, der sad som en statue på sin stol, rejste sig nu for at gå sin søn i møde. Hofceremoniellet i Frankrig befaler, at selv dronningen skal gå sin kongelige søn i møde.

Da spanieren så Brissac forblive ubevægelig, troede han, at denne havde tabt sin fatning; han nærmede sig derfor hyklerisk for at sige til ham:

"Finder I det passende, min herre, at vi dvæler her i selskab med obersten for det kongelige infanteri?"

"Bah! Under våbenstilstanden?" svarede Brissac, idet han spillede den troskyldige.

"Man kunne tænke ilde om dette møde," tilføjede hidalgoen påtrængende, "og dog siger I, at I er tvivlrådig."

"Jeg er tvivlrådig, fordi det ikke er høfligt i Frankrig at flygte, når der kommer nogen."

Denne forstilte modstand havde allerede hildet spanieren i snaren.

"Min herre," sagde han, "jeg besværger Eder i ligaens navn ikke at kompromittere Eder ved at blive her."

"I har måske ret!" svarede Brissac.

"Gå, min herre, gå!"

"Nu velan! Siden I endelig vil det. I er et godt hoved, Don José."

"Jeg iler med at lade Eders heste sadle!"

"*Vore* heste! Jeg antager, at I ledsager mig, Don José!"

Den beundringsværdige høflighed i denne sidste indbydelse gjorde det af med spanieren. Han bildte sig ind, at Brissac, efter at have villet en sammenkomst med hr. d'Auvergne nu ønskede, at ingen blev vidne til, hvad der foregik mellem herr d'Auvergne og hans familie. Komplotter, bestandig komplotter, som det var forbeholdt Don José Castil ved sit geni at tilintetgøre.

I stedet for at svare lagde spanieren hemmelighedsfuldt sin finger på læberne.

Hr. d'Entragues' fortvivlelse i denne almindelige bevægelse var et meget ynkeligt skuespil.

Hvad ville ligaen tænke om besøget af en så mistænkelig royalist! Og det, da han nylig havde sagt til Castil, at herr d'Auvergne aldrig kom til Ormesson? Brissac gik bort, uden tvivl i harme, Castil rynkede brynet.

D'Entragues ilede efter de to liguister for at forsikre dem om sin uskyldighed. Han nedlod sig til at sværge hidalgoen, at herr

d'Auvergnes besøg var aldeles uforudset.

"Lige meget," sagde Brissac, "jeg kan ikke træffe sammen med ham uden at udsætte mig for ubehageligheder. Han er gået ind i haven, lad os tage en sideallé, Don José, for at det kan hedde sig, at vi ikke engang havde hilst på hinanden. I er vidne, Don José."

"Ja!" svarede denne.

Brissac bad d'Entragues om at bringe damerne hans undskyldning, og med en kold hilsen forlod han den trøstesløse.

Castil hviskede imidlertid til Brissac, som trak ham afsted:

"Vi lod os dog ikke narre … vel? – Og imedens I protesterer ved Eders bortgang, vil jeg blive tilbage, for at man ikke skal spille os et puds."

"Hvorledes? I lader mig i stikken?" sagde Brissac med de varmeste håndtryk, "men det er Eder, som bliver kompromitteret! Jeg beder Eder, kom!"

"Ja, for min del risikerer jeg intet," sagde hidalgoen mere end nogensinde overbevist om, at han ville opdage en royalistisk sammensværgelse.

Herr de Brissac tog bort, spanieren fulgte herr d'Entragues fodspor og ankom netop ved mødet imellem Charles den Niendes søn og Marie Touchet.

Herr d'Auvergne bar sine tyve år og sin titel af kongelig bastard godt. Han var meget ydmyg og meget uforskammet. Hans moder havde lært ham at foretrække sig selv for hele verden og det endog for hende selv.

Han trådte ind i slottet som en sejrherre, men som en hovmodig sejrherre, og hilste på sin moder, der nejede

ærbødigt for ham.

"Goddag, madame," sagde han, "tilstå, at jeg er en begivenhed her. Ah, det er herr d'Entragues, som jeg ser ... i sandhed, han bliver ung igen ... Serviteur, herr d'Entragues!"

D'Entragues bukkede. Den unge mand fik øje på spanieren.

"Don José Castil, kaptajn i spansk tjeneste!" sagde Marie Touchet, for at skynde sig med at få ende på denne ubehagelige præsentation.

Greven tog let til sin hat og spurgte:

"Var min herre med ved Arques?"

Hidalgoen brummede et ærgerlig nej og skyndte sig bagved d'Entragues. Denne greb Henriette ved hånden og førte hende frem for hendes broder.

"Mademoiselle d'Entragues," sagde han, "som I ikke kender, herr greve; for I har kun set hende en eneste gang, og da var hun kun et barn."

Greven betragtede den smukke pige, der hilste på ham som på en fremmed. Han betragtede hende med en opmærksomhed, der ikke undgik faderen og moderen.

"Jo, jeg kender hende!" udråbte han.

"Hvorledes er det muligt?" spurgte Marie Touchet.

"Var hun her i går?"

Denne fortrolige, næsten ringeagtende tone fornærmede hverken Entragues familie eller den unge pige, så nysgerrig var man efter at høre grevens tanke.

"Henriette ankom først i går," svarede hr. d'Entragues.

"Fra ...?"

"Fra Normandiet."

"Hun er passeret igennem Pontoise?"

"Ja."

"Hun var ledsaget af to lakajer?"

"Ja."

"Og besteg en sort krallike, der haltede?"

"Ja! Hvor ved du det fra?"

"Vent ... da hun steg op ad banken, blev hendes kjole hængende i en tornebusk, så at hun var nær ved at falde."

"Det er sandt!" sagde Henriette overrasket.

"Og idet hun vaklede, viste hun et meget nydeligt ben frem?"

Henriette rødmede.

"Nå, min herre?" sagde hun smilende.

"Ih, mademoiselle, De kan smigre Dem med at have en lykkelig skæbne ... dette halve fald har skaffet Dem en smuk erobring."

"Ah!" sagde faderen og moderen også smilende.

"De husker vel nok," vedblev greven med kynisk fortrolighed, "at have set tre mænd under et lille skur nær ved færgemandens hytte?"

"Jeg ved ikke," stammede Henriette.

"Nuvel, jeg skal sige Dem det. Ved De, hvad det var for tre mennesker? Jeg, herr Fouquet la Varenne, som fortsatte sin rejse på vejen til Medan ... og endelig ... men det er jo godt ... han er jo konge!"

"Bearneren?" udråbte madame d'Entragues.

"Nej, kongen," svarede herr d'Auvergne, "kongen, som har set mademoiselle d'Entragues og hendes ben! Kongen, som har udstødt beundringssuk, og som er rasende forelsket i mademoiselle d'Entragues."

"Er det muligt?" sagde Marie Touchet, der mente at have en bedre smag.

"Hvilken galskab!" stammede Entragues, hvis hjerte begyndte at banke.

"Det er måske en galskab, men den kunne have haft følger, hvis ikke færgemanden havde kaldt på ham. Han indskibede sig sukkende, fordi han ikke kunne forfølge den ubekendte, og vi har talt om dette brune ansigt og dette runde ben lige til Pontoise, hvor vi skulle overnatte. Fanden tage mig, om jeg anede det var et familieben!"

Henriette var rød som ild. Hendes barm bankede, en art rus bemestrede sig hendes hjerte, hun, der fornylig havde været så ivrig for at se sin pavillon igen, satte sig nu ved siden af sin moder, spøgende ligesom for at lokke sin broder til sig.

"Kongen af Navarra har en god smag," sagde Marie Touchet.

"Kongen," svarede grev d'Auvergne, "ja, han har sikkert god smag, for mademoiselle d'Entragues er et lille vidunder."

"Kongen vil blive meget overrasket," sagde faderen, "når han af Dem får at vide, at denne fremmede dame er en adelsdame, søster til hans ven grev d'Auvergne; han skal få det at vide, for I vil sikkert sige det til ham."

"Hvorfor det?" mumlede Henriette koketterende.

"Ih, mon Dieu," udråbte den unge mand, "jeg tør vædde på, at han allerede ved det, for det er ham, som har sendt mig hid i dag. – Benyt Dem af våbenstilstanden, – har han sagt til mig – og af naboskabet for at se til Deres moder, for at man ikke skal beskylde mig for at adskille Dem fra hende."

"Det har han sagt ... og han vidste altså intet!" indvendte madame d'Entragues.

"Bah, han kunne jo ikke sige til mig: – Gå og meld mademoiselle d'Entragues, at jeg finder hende skøn, – ikke fordi han generer sig for mig, men det er nu engang herr Fouquet de la Varennes forretning at besørge disse kommissioner."

"Men at sende Dem herhen … i dette øjemed …" sagde madame d'Entragues, "skulle kongen have vidst min datters navn?"

Den unge mand smilede ondskabsfuldt, da han lagde mærke til, at Marie Touchet, som få minutter i forvejen kaldte Henrik *bearneren*, nu kaldte ham *kongen*.

"Kender da la Varenne," svarede han, "ikke alle Frankrigs smukke kvindfolk? De er alle rangeret, alle ordnet efter etiketten i hans hukommelse, og ved lejlighed trækker han en ud af dette bur, ligesom en værthusholder tager en flaske af skabet."

"Der er dog flasker på bordet i dette øjeblik," sagde fader Entragues for at blive ved metaforen, uden at lægge mærke til det upassende i en sådan samtale med en ung pige.

"På min ære, nej! Kongen har gjort alt for liden lykke hos marquise de Guercheville, alt for megen lykke hos madame de Beauvilliers, og han havde allerede fået en anden passion. Men denne sidste, tror jeg, vil få ende, førend den ret er begyndt."

"Hvem da?" spurgte Marie Touchet lige så oprørt som sin mand.

Henriette slugte hvert ord.

"Det er en pige af huset d'Estrées, så vidt jeg tror; hun hedder Gabrielle; det er en uforlignelig blondine, siger man, men jeg kender hende ikke."

"Nu, og hvad så videre?" spurgte fader Entragues.

"En datter, som oprøres imod kærlighed, en fader, i stand til at dræbe sin datter ligesom – jeg ved ikke, hvilken slagter i oldtiden – kongen vil blive træt, hvis han ikke allerede er det. Han sukker dybt, vor kære sire, øjeblikket ville være gunstigt til at blive ..."

"Hvad?" udråbte Marie Touchet med en falsk værdighed, Entragues med en falsk overraskelse, Henriette med en falsk undseelse.

"- dronning, naturligvis," svarede den kyniske mand ironisk, "så snart vor konge har opløst sit ægteskab med dronning Marguerite. Det hænger i en tråd."

"Den ene gang efter den anden," mumlede Entragues.

"Bah! I dette øjeblik har kongen nok forglemt sin skønne ubekendte," sagde Marie Touchet.

"Hvis han nogen sinde har tænkt på hende," tilføjede Henriette rødmende og tankefuld.

Klokken slog langsomt otte i Deuil. Aftenvinden førte hvert slag til den unge piges øren, uden at vække hende af hendes drømme. Der var nødvendigt, at hendes moder forandrede konversationen, og råbte:

"Klokken er otte!"

Da sprang den vækkede Henriette op fra sin stol.

Faderen og moderen havde vekslet et forståelsesblik, som betød:

"Lad os få dette barn af vejen for at tale mere frit med grev d'Auvergne!"

Noget, ligesom hestevrinsken henne ved pavillonen under kastanjetræerne, forstyrrede den almindelige tavshed og

Henriette rejste sig med rynket bryn.

Mørket begyndte at stige ned over de høje træer; man kunne næppe se hinanden. Spanieren, der under hele denne scene havde ledt efter en hemmelighedsfuld betydning af ordene, og prøvet på at læse i grev d'Auvergnes pralende ytringer ligesom i en diplomatisk kodebog, pinte sig med tusinde kombinationer, der stødte sammen i hans hjerne, og forkyndte hans afrejse, som han sagde, på grund af portenes lukning, der fandt sted klokken ni.

Men hans sande bevæggrund var, at han ville følge Brissac, hvis pludselige afrejse begyndte at indgyde ham mistanke.

"Jeg skal få fat på ham!" sagde spanieren ved sig selv, "det er der, at komplottet er."

Han tog altså afsked, høfligt ledsaget af Entragues, men uden det hastværk, som borgherren ellers plejede at vise, når det angik ligaens affærer.

Denne kulde oven på så mange kærtegn forekom Marie Touchet ubetimelig, og hun kunne ikke lade være at sige det ganske sagte til sin mand.

"Det ville stride imod gæstfriheden," svarede Entragues, "at vise en liguist så meget venskab i en royalists nærværelse. Kaptajnen er spanier, det er sandt, men når alt kommer til alt, er grev d'Auvergne kongens søn – og Deres søn!"

Derpå skyndte Entragues sig at blive færdig med Castil, der ikke ønskede noget hellere.

Henriette smuttede bort i skyggen uden at sige godnat til nogen, for hun agtede at komme snart tilbage.

Da madame d'Entragues var alene med grev d'Auvergne, beredte hun sig til at bringe ham til at tale, da en tililende page

meldte, at en adelsmand, der i største hast var kommet fra Médan, ønskede at tale med madame.

"Hans navn?" spurgte borgfruen.

"La Ramée."

"Lad ham vente!"

"Gener Dem ikke, madame," sagde grev d'Auvergne, "modtag ham."

"Han siger, han bringer efterretninger," tilføjede pagen.

"Meget vigtige, madame!" udråbte la Ramée, som næppe kunne styre sin utålmodighed.

"Kom da, herr de la Ramée," sagde madame d'Entragues urolig, "kom, siden grev d'Auvergne tillader det."

Note 3:

Sit bekendte anagram: Bogstaverne i navnet Marie Touchet kan omsættes til: *Je charme tout* (jeg fortryller alt).

10. Om en dårligt bygget mur og et dårligt lukket vindue

Da la Ramée fremstillede sig, havde han ikke længere sin muntre mine. Den hurtige rejse og følgerne af hans oprørte tilstand om dagen havde kastet en mørk skygge over hans ansigt.

Madame d'Entragues, der brændte af begærlighed efter at befinde sig alene med ham, vovede imidlertid ikke straks at tage ham afsides. Heri fandt hun en hjælp i den unge mands forstand, eller rettere poliskhed.

La Ramée, som vidste, at han stod overfor grev d'Auvergne, en royalist, begyndte således:

"Jeg bringer Dem, madame, en slem krigsefterretning."

"Hvorledes? Krigsefterretning?" sagde herr d'Entragues, som kom tilbage, "har vi da krig, herr la Ramée?"

Så vendte han sig til grev d'Auvergne, og forklarede ham, hvem Ramée var: sønnen af en nabogodsejer.

"Vi har fred eller rettere, vi kunne have den, min herre," svarede den unge mand, "men det er blot i ord og på papiret. I virkeligheden har vi krig, for bearnerens soldater er i dag ..."

"Kongens?" spurgte herr d'Entragues, urolig ved at se grev de Auvergne rynke brynene.

"Soldater –" vedblev la Ramée med en tungefærdighed, som vidnede om hans vrede "har tiltvunget sig indgangen i vort hus, plyndret levnedsmidlerne og endelig opbrændt ..."

"Opbrændt!" udråbte madame d'Entragues.

"Ja, Deres lade, madame, hvor hele høsten for dette år er bragt ind i."

Madame d'Entragues tav på et tegn af sin mand, men denne tavshed var veltalende på begge sider. Han spurgte om herr d'Auvergnes mening.

Denne, der ikke et øjeblik havde tabt sit spydige smil, sagde:

"Hvilke soldater har gjort det?"

"De, som man kalder gardere."

"Ah, garderne ... Men der er en artikel i våbenstilstanden ..."

La Ramée besvarede spydighed med spydighed.

"I vort land," sagde han, "bruger soldaterne den slags papir til at sætte ild på laderne med."

"Har De klaget til nogen chef?"

"Ja, min herre."

"Nå, og så?" spurgte han.

"Man har foreslået mig at lade mig hænge."

Grev d'Auvergne brast i en sådan skoggerlatter, at la Ramées øjne begyndte at funkle af harme.

"Min herr greve er en god royalist!" mumlede han, idet han knyttede næverne og pressede tænderne sammen.

Marie Touchet blev noget forlegen ved denne glæde hos Charles den Niendes søn, men herr d'Entragues, der svævede imellem værtens fortørnelse og hofmandens høflighed, smilede med den ene side af ansigtet og truede med den anden ligesom en Janus-maske.

"Jeg tør vædde på, at han har henvendt sig til Crillon!" tilføjede herr d'Auvergne, idet han holdt sig i siderne.

"Netop," sagde la Ramée, "og det var en stor dumhed af mig, det har jeg erfaret. Jeg vil derfor heller ikke beklage mig videre,

men selv forskaffe mig ret."

"I vil blive parteret, min stakkels fyr," sagde grev d'Auvergne, idet han atter brast i latter, "på min ære, det bliver Deres egen sag!"

Og med sin sædvanlige duelighed, når samtalen begyndte at blive farlig, drejede han sig rundt på hælene, idet han greb herr d'Entragues arm, ganske trøstet over sit brændte korn.

La Ramée blev alene med borgfruen. Denne sænkede hovedet. Hun følte fornærmelsen, hun følte la Ramées harme. Imidlertid vovede hun ikke at blive vred.

"Tag Deres beslutning!" sagde hun til den unge mand. "Når alt kommer til alt, kan det onde dog igen oprettes."

La Ramée svarede med dæmpet røst:

"Det er sandt, madame. Man kan slukke en ild; ofte slukkes den af sig, selv. Men hvorledes skal man slukke en hemmelighed, som udbredes og fortærer en families ære?"

"Hvad mener I?" udråbte Marie Touchet med en bevægelse af skræk.

"Ladens brand er den mindste af vore ulykker, og det er ikke grunden til mit besøg. I erindrer Eder, madame, at Eders godser i Vexin grænser umiddelbart til vore, at min fader ikke er fremmed for herr d'Entragues, og at jeg, så at sige, er blevet opdraget sammen med Eders døtre."

"Ja, det erindrer jeg."

"For den ene af dem, for den ældste, kort sagt for mademoiselle Henriette, har jeg, som I ved, et så varmt venskab ..."

Marie Touchet gjorde en gebærde af utålmodighed.

"I har bemyndiget mig til det den dag, da I henvendte Eder til mig, som en af Eders nærmeste," vedblev la Ramée. "I havde den godhed at betro mig, at Eders yngste datter, mademoiselle Marie, stod i fare for at blive kompromitteret ved sin letsindighed, da hun havde givet en af Eders pager en ring ... o, Gud er mit vidne til, at jeg ikke blev urolig således som I; hun var næppe tolv år gammel, og jeg kaldte det hele en ubesindighed uden videre følger, men da I appellerede til min hengivenhed ..."

"Ja, alt det ved jeg," sagde borgfruen hurtigt, "I har taget denne ring igen og bragt den tilbage. Det er en uhyre tjeneste, som jeg vurderer efter fortjeneste."

"Det håber jeg, madame," sagde la Ramée skælvende, "for jeg har kompromitteret min evige frelse for at hævne Eders ære; jeg har dræbt et menneske, og siden den dag er mange ting, som jeg var uvidende om, blevet mig åbenbaret."

"Hvorledes?" spurgte Marie Touchet urolig.

"Ja, madame, jeg troede, at det menneske som var død, ikke kunne komme igen, og at en hemmelighed, som er begravet, aldrig kunne åbenbares; men jeg tog fejl; den huguenottiske adelsmands blege og mørke åsyn viser sig bestandig for mine øjne, skinnende i mørket, ligblegt ved dagslyset. Hvad hemmeligheden angår, da er vi to ikke ene om at kende den; for, da jeg i går var kommet til bearnerens lejr for at få tyvene og mordbrænderne straffet – disse gardere, jeg ville ønske, at de var udryddet – nuvel, madame, i disse garderes lejr stillede et ungt menneske sig i vejen for mig og hviskede mig vor så dyrt købte hemmelighed, vor familiehemmelighed i øret ..."

"Han sagde ...?"

"Aumale ... tjørnehækken ... den myrdede adelsmand!"

"Og ... ringen?"

"Også ringen med sit våbenmærke."

"Vé! ... Hvem er da dette unge menneske?"

"Jeg ved ikke hans navn, men jeg vil aldrig glemme hans ansigt, og der er noget, som siger mig, at jeg vil finde ham igen."

"Det må ske!" sagde Marie Touchet med dump stemme.

"Nu, madame, af hvem kan han have fået det at vide, som vi troede alene at være vidende om? Lad os lede i vor familie. Har måske mademoiselle Marie kendt hemmeligheden?"

"Aldrig! Marie er i et kloster. Bestemt til at aflægge klosterløftet behøver hun ikke mere at interessere sig for denne verdens anliggender. Forresten er det et barn, som ikke kan huske mere ..."

"Hun har måske betroet sin søster Henriette sin kummer?"

Med en forunderlig sikkerhed svarede madame d'Entragues:

"Nej, nej! Det er ikke Marie, og hvis det er Marie, så må hun have fundet en meget sikker fortrolig!"

La Ramée syntes at begribe sammenhængen, for hans ansigt antog et skrækkeligt, truende udtryk.

Madame d'Entragues skyndte sig derfor at sige:

"Dette øjeblik er ikke belejligt til at tale om slige sager. Herr grev d'Auvergne tilbringer aftenen, måske natten her. Bliv på slottet, så vil vi finde en lejlighed til at fortsætte denne samtale."

La Ramée, der var dybt hensunket i sine tanker, hørte næppe disse ord. Han lagde ikke engang mærke til, med hvilken iver Marie Touchet søgte at fjerne ham. Hun, der var mere

klartseende eller mindre adspredt, iagttog denne tankefulde mine og antog den for en stum bebrejdelse.

Sandsynligvis troede hun det farligt at lade la Ramée gå bort med et slet indtryk, for hun rørte sagte ved hans arm og sagde til ham:

"Apropos, hvorledes befinder Deres herr fader sig?"

"Stadig mindre godt. Hans sår er slet plejet. Vi har ingen læge, og heden i denne årstid er meget skadelig for ham."

"Jeg beder Eder ikke om at spise til aften med os," sagde Marie Touchet efter denne høflighedsoprejsning. "Herr grev d'Auvergne holder ikke af nye ansigter, og desuden har I vist Eder som en alt for ivrig liguist."

"Vil I, at jeg skal vende tilbage til Médan?" spurgte la Ramée.

"O, det siger jeg ikke."

"Genér Eder ikke," vedblev den unge mand med fordulgt bitterhed. "Min hest er en smule træt, men jeg vil tage en frisk her. Jeg ønsker ikke, at herr grev d'Auvergne skulle bedrøves ved at se mit mørke ansigt. Men førend jeg går bort, vil jeg bede Eder om tilladelse til at hilse på mademoiselle Henriette, som jeg ikke har set i lang tid, og som må være blevet meget smuk."

Der var i alle disse ord, der blev udtalt med rolighed, noget ildespående ligesom den stilhed, som går forud for stormen.

Madame d'Entragues fandt ikke, at det var dyrt købt på denne måde at blive en generende gæst kvit.

"At se Henriette," sagde hun; "det er ikke mere end billigt. Hun var her for et øjeblik siden. Jeg tror, at hun er gået til sit værelse; I kender jo vejen til pavillonen? Gå derhen og bank på døren; Henriette vil lukke op eller komme ned i haven. Jeg forlader Eder for at lede min søn op."

La Ramée bukkede næsten glad. Han havde fået tilladelse til at besøge Henriette. Madame d'Entragues gik ud, tilfreds på sin side, for hun frygtede endnu mere la Ramées medskyldighed end enhver andens. For hende var la Ramée ikke blot en fortrolig, men en kreditor, til hvem hun i nødens øjeblik havde indgået en gæld, som det var hende umuligt at betale.

"Hvem ved," sagde hun ved sig selv, mens hun gik for at opsøge sin søn og sin mand – om ikke denne la Ramée har talt til mig om sine syner og vor hemmeligheds opstandelse for at skræmme mig og tvinge mig til at give ham Henriette? Men nu er faren langt borte! Den fraværende Marie kan ingen forklaring give. Henriette vil ikke selv forråde sig og vil vide at befri sig for denne besværlige la Ramée.

Hun vedblev at gå, mens hun anstillede disse betragtninger.

"Det er øjensynligt," vedblev hun ved sig selv, "at la Ramée lægger denne snare for mig. Den unge mand, som har indjaget ham en sådan skræk i gardernes lejr, er en opfundet person; jeg har anklaget Marie for at retfærdiggøre Henriette, min ældste, mest elskede datter."

"Men hvis Urbain før sin død har fortalt denne unge mand alt, så er det ikke Maries navn, som han ville have udtalt. Kort sagt, la Ramée tror at have ført mig bag lyset, og det er ham selv, som bliver narret af mig. Eller skulle det virkelig være Henriette, som har betroet vort eventyr til nogen, til denne hemmelighedsfulde unge mand ... Men hvornår? Hvorledes? I hvilken hensigt?"

Madame d'Entragues stødte her, som alle rænkefulde mennesker, an imod et ubekendt skær. Hun kunne ikke kende den simple bevæggrund, som havde aftvunget den unge pige en

falsk fortrolighed. Denne uvidenhed beroligede hende ganske. Hun faldt tilbage i sin forrige tryghed. Hendes opvågnen skulle blive skrækkelig.

Næppe befandt hun sig hos herr d'Entragues og grev d'Auvergne, førend alle hendes sørgelige betragtninger forsvandt. Hun traf de to hofmænd beskæftiget med at flette deres venners blomsterkæde. Man gav sig i færd med at drøfte udsigterne til held eller uheld, man analyserede skønhederne og manglerne; man talte om denne forbigangne tid, om den glimrende epoke, om familiens hæder; man kritiserede Deportes' vers og Charles den Niendes ditto.

Hvad kunne man ikke vente sig af en ny fyrste, rigtignok endnu en smule gerrig, men hvis hjerte dog lukkede pungen op!

Hvis kongen afsvor sin religion, havde han alle udsigter for sig. Hvis han forblev huguenot, ville han ikke desto mindre til sidst erobre sig en høj stilling i Frankrig med sin kårde. Hvis han ikke blev konge, ville han dog stedse være en helt, understøttet af England og et stort parti reformerte. Hans fremtid kunne ikke forringe ham. Hans hus ville stedse være et palads, om det end ikke var et hof. Hvilken fare var der ved at følge en sådan fyrstes lykke? I værste tilfælde var det et godt giftermål og kongedømmet i Navarra.

Så mange drømme byggedes på det spor, som en ung piges lille fod havde efterladt i sandet!

De tre gæster holdt et muntert aftensmåltid. De talte sammen i dette kunstige sprog med hemmelig betydning af ordene, ligesom banditterne taler i tyvesproget. Man udtrykte sig på denne måde for ikke at forarge lakajerne eller rettere for

ikke at kompromittere så smukke planer ved at gøre dem almindeligt bekendt.

Hvad genstanden for disse planer angik, da var den ikke tilstede; man behøvede altså ikke at skåne den. Henriette havde ladet sig undskylde hos sin moder, fordi hun ikke viste sig ved aftensmåltidet. Da hun var træt, som hun sagde, så ville hun hellere hvile sig alene på sit værelse; hun havde endog sendt sin kammerpige bort. Marie Touchet troede hende i samtale med la Ramée og vogtede sig vel for at være påtrængende. Grev d'Auvergne klagede ikke over den frihed, som denne fraværelse skænkede ham. Han benyttede sig tværtimod af den, for efter at have spist og drukket, foretog han et angreb på den moderlige kasse.

Denne falske prins var en meget farlig døgenigt. Hvor mange gange i sit liv ville han ikke være blevet hængt, hvis hans fader havde heddet Touchet eller selv Entragues! Han begyndte tidligt med den mest uforskammede kynisme denne karriere af små tyverier og lumpne skurkestreger, der ikke hævede sig højt nok for ham til at opnå kongedømmet iblandt røverne.

Efter snildt at have talt om den gunst, som han nød hos Henrik den Fjerde, fortalte han nogle træk af dennes fattigdom, der hindrede dennes gunst i at blive indbringende.

Han besad forstand og den lethed at kunne sige alt. Han underholdt i begyndelsen sine gæster, og da han havde fået dem til at le, antog han sin sag for vundet.

Madame d'Entragues gjorde virkelig et tegn til sin mand, og den forekommende svigerfader tilbød virkelig på den mest graciøse måde af verden, således som man tilbyder en fyrste, to

hundrede pistoler, som han under dybe suk opstablede i sin ibenholts kuffert, en foræring fra Charles den Niende.

Greven tog imod dem, gav sig igen til at drikke, og man viste lakajerne og pagerne bort for at kunne tale frit fra leveren.

Herr d'Auvergne fortalte igen ny rygter: Det indtryk, som synet af Henriette havde frembragt på kongen; han anførte spådomme, der forudsagde, at en gren af hans familie ville få kongedømmet. For ham, der allerede var drukken, gaves der ingen hindringer, ingen opsættelse mere. Den første person, som trådte ind i slottet, ville uden tvivl være Henrik den Fjerde, der kom for at fri til Henriette.

Allerede kaldte d'Auvergne kongen svoger, og herr d'Entragues havde sagt til ham:

"Tag min hånd, svigerfader!"

Næsten en halv time gik hen under denne behagelige fortrolighed. Søster Henriettes ansættelse blev mere og mere tydelig.

Pludselig, imedens madame d'Entragues med den største tryghed nød fristerens gift, drog en sælsom støj hendes opmærksomhed hen til ruden i den store dør.

Hun alene havde ansigtet vendt imod den dør, Entragues og greven lænede sig til. Mørket udenfor var så meget tykkere, som salen var klart oplyst.

Noget blegt med to ildpunkter klistrede sig til ruden, og madame d'Entragues genkendte la Ramées ansigt aldeles forstyrret af et udtryk, som hun endnu aldrig havde set hos ham.

Ved siden af dette skrækkelige ansigt gentog en urolig finger uophørligt et vinkende tegn. Og når man betænker dette tegns

bydende fortrolighed, og hvor upassende det var imod en dame som borgfruen, kan man begribe, hvor forundret og forfærdet Marie Touchet blev, da hun trods sin krænkede majestæt stadig så denne befalende finger ved vinduet.

Grebet af den skræk, som omstændighederne kun alt for meget skulle retfærdiggøre, rejste hun sig uden så meget som at vække de to mænds opmærksomhed, der i dette øjeblik forenede deres hjerter og deres glas; hun adlød la Ramées vink og gik ud i haven.

"Hvad er der nu på færde?" spurgte hun med stolthed, "er I gal, min herre?"

"Måske, madame, for jeg kan ikke længere føle, at jeg har noget hoved."

"Hvad vil De have af mig?"

"Følg mig, jeg beder Eder!"

La Ramée gyste, hans iskolde hænder havde grebet madame d'Entragues hænder.

"Hvor fører I mig hen?" spurgte hun for alvor forskrækket over den hæse stemme og dette forvildede blik.

"Til mademoiselle Henriettes pavillon."

Madame d'Entragues fo'r uvilkårligt sammen.

"Hvad vil jeg få at se der, min herre?"

"Jeg ved ikke, om I vil få noget at se, men I vil sikkert få noget at høre."

"Forklar Eder!"

"For det første, madame, ved I, om mademoiselle Henriette ikke ventede et eller andet besøg i aften?"

"Intet, i det mindste ikke noget, som jeg havde givet lov til."

"Så kom, det er nødvendigt!"

La Ramée understøttede med sin arm den skælvende madame d'Entragues, og førte hende hurtigere, end ceremoniellet ville have tilladt det, hen imod den yderste ende af lunden, på det sted, hvor pavillonen hævede sig under kastanjetræerne.

"Døren er lukket," sagde han derpå ganske sagte, "og jeg ville nylig til at banke på, da jeg syntes at høre stemmer deroppe igennem et halvtåbent vindue."

"Hvorledes? Stemmer? Og Henriette er alene!"

Uden at svare løftede la Ramée armen i vejret og pegede på bygningen, hvorfra der hørtes en vel utydelig, men dog let genkendelig stemme.

Marie Touchet lyttede. Snart svarede mademoiselle d'Entragues stemme på den andens, og de to stemmer blandede sig i en ingenlunde harmonisk duet.

"Der er en mandsperson deroppe?" hviskede moderen til la Ramée.

"Ja!" nikkede denne.

"Hvorledes skulle et mandfolk have sneget sig ind hos Henriette?"

La Ramée førte madame d'Entragues hen til plankeværket, som man kunne se igennem ved hjælp af en sprække, og viste hende imellem kastanjetræerne en hest, som roligt stod og græssede, imedens den ventede på sin herre.

"Jeg vil kalde på min datter," sagde Marie Touchet.

"Hun vil lade manden undvige igennem vinduet," sagde la Ramée, "har I en nøgle til døren dernede?"

"Ja, og jeg vil hente den."

La Ramée holdt hende tilbage.

"De har måske slået skodderne for, og den støj, som I må gøre for at åbne denne dør, vil advare dem."

"Hvad er der da at gøre?"

"Har denne pavillon to udgange?"

"Nej, med mindre I vil kalde vinduet ud til marken en udgang."

"Ja, det er det! Siden man kan komme ind igennem det til Henriette, må man også kunne komme ud igennem det."

"Madame, I skal banke på døren nedenfor. Når mademoiselle Henriette genkender eders stemme, vil hun sikkert lukke op."

"Men vinduet?"

"Jeg påtager mig at bevogte det," sagde la Ramée, "og jeg indestår for, at ingen skal slippe bort på den side; bank på, madame!"

I det samme forsvandt han imellem træerne.

11. Guld og bly

Denne hest, som græssede bagved plankeværket, havde til herre Esperance, som, ankommet i det øjeblik, da klokken slog otte, ganske muntert havde givet sig i færd med at lære terrænet at kende.

Elskende er udmærkede topografer. Henriette havde nøjagtigt beskrevet sin pavillon og alle dens omgivelser. Esperance genkendte uden anstrengelse sin elskedes kendetegn. Efter at han var gået rundt om slottet, idet han undgik de mest banede veje, tjente murenes linje ham som fører og førte ham ganske naturligt til pavillonen, som dannede et af hjørnerne.

Som vi har sagt, begyndte mørket at sænke sig ned imellem de tætte træer. Esperance så sig omkring, men øjnede kun nogle landmænd, som begav sig til deres hytter, og sprang ned af sin hest.

Det stakkels dyr havde ventet med utålmodighed på dette øjeblik; den var nær ved at dø af sult og tørst, men en lille bæk, samt nogle græsstrå vederkvægede den.

Den dukkede sine prustende næsebor i det friske vand, og alt var forglemt: Dagens hede, det forcerede løb og den uretfærdige spore.

Da Esperance havde forvisset sig om, at remmen var stærk og lang nok til at lade hesten græsse efter behag, tænkte han på sin opstigning. Dette arbejde var ikke vanskeligt, og øjeblikket var velvalgt.

Der var ingen i nærheden. Heller ingen, det er sandt, som ventede ham på balkonen, men hvad betød det? Henriette

spejdede måske bag gardinerne. Det vigtigste var, at vinduet stod åbent, og det på vid gab.

At sætte en fod på hestens ryg, at klamre sig fast med hænderne til en gren, at svinge den anden fod over en anden gren, det var kun fire sekunders værk.

Det knagede rigtignok i kastanjetræet; kjolen blev rigtignok revet itu, og huden skrabet på adskillige steder, men hvad gjorde det til sagen? Læges ikke skindet igen? Vokser grenene ikke sammen igen? De gamle kastanjetræer havde så meget saft, de unge mennesker også!

Da Esperance først havde nået balkonen, kiggede han forsigtigt ind i værelset. Det var tomt.

Han smuttede ind for ikke at blive set udefra. Dette værelse, der var tapetseret med gammelt, grønt damask, forekom ham alt for rummeligt. En mængde forskrækkede fugle, som tumlede sig i et stort fuglebur, skræmte i begyndelsen Esperance og bragte ham siden til at smile. Han hørte sin hest vrinske, ligesom for at kalde på ham og sige ham farvel.

Da den unge mand så sig alene, betragtede han opmærksomt alt, hvad der frembød sig for hans øjne. Værelset havde kun et vindue, nemlig det, som Esperance var krøbet ind igennem, og som gik ud til balkonen. Det var ikke Henriettes sovekammer, for sengen stod i et kabinet til venstre, der oplystes af et lille vindue ud imod skoven, forsynet med jernstænger.

En elsket kvindes værelse! Det er et syn, som bringer et tyveårs hjerte til at banke! Gardinerne have beholdt hendes åndedrag; hendes blottede fødder have betrådt gulvtæppet. Enhver brugt genstand bliver poetiseret af kærligheden; det

stumme bliver veltalende. Er hun nærværende, er der kun hende; er hun fraværende, findes hun der hundrede gange.

Esperance betragtede dette værelse med en art utydelig rørelse. For ham var allerede Henriette ikke mere den tilbedelsesværdige herskerinde, som en elsker gør til sin afgud indtil hendes fald, der er hans eget værk. Crillons ord, der endnu genlød i hans øren, berøvede Henriette hendes skønneste prydelse. Esperance anklagede hende i sit sind ikke for svaghed, men for løgn; elskede han hende endnu?

Alligevel udøvede dette tavse, øde opholdssted en uimodståelig indflydelse på ham. I stedet for skovenes og markernes frihed, som gør to elskende lige, eftersom himlen er for alle, så Esperance sig så at sige fængslet under sin herskerindes tag, og omringet af ubekendte genstande, der modtog ham som en fremmed. Selv fuglene, der blev skræmt ved hans nærværelse, gulvet, der knagede under hans fod, gardinet, der viftede i hans hånd, syntes ham at bebude noget ondt. Det forekom ham, at han så sælsom ud i den unge piges spejl, og han indbildte sig, at stolen ville støde ham tilbage, når han ville sætte sig.

"Dernede," tænkte Esperance, der var blevet sørgmodigt stemt, "pyntede skoven sig for at kalde på os; jeg så violerne spire frem i græsset, på det sted, hvortil jeg førte Henriette, og fuglene langt fra at flygte satte sig på grenene over vore hoveder. Jeg havde sluttet venskab med en sisken, som stadigt besøgte os og bragte sine musikalske kammerater med for at opføre en koncert for os. Bor da tilliden kun der, og tvivlen her? Bringer jeg da mistilliden hid med mig her, og kærligheden hist?"

Han sukkede, da i det samme en slå blev trukket for i den nederste etage; på trappen hørtes hurtige skridt. Esperance følte hele sit mod svigte. En elsket piges skridt, som iler til, vækker altid et ekko i vort hjerte.

Han havde allerede glemt Crillon, bebrejdelserne og indledningen til sit forhør. Forsigtigt skjult bag ved gardinets folder kunne Esperance, når han så den unge pige træde alene ind, komme frem af sit skjul med forelsket blik og åbne arme.

"Ah, er I der?" sagde hun i så forunderlig tør en tone og med en så adspredt mine, at den unge mand uvilkårligt fo'r sammen.

Men vi ved, at han ikke kunne tro på dette onde, og at hos ham enhver sky opløste sig blot ved et åndedrag.

"Hvad er der i vejen?" sagde han. "Er I forfulgt? Er I bange?"

Hun svarede ikke; hun vendte og drejede hovedet med større forvirring end skræk.

"Hvis I ønsker det," tilføjede han, "vil jeg igen stige ned, og komme igen, når I er roligere."

Idet han sagde disse ord, ville han atter gå hen til vinduet.

Hun standsede ham.

"Nej," sagde hun, "senere; siden I nu engang er her så lad os bruge dette øjeblik til at snakke sammen."

Dette "siden I nu engang er her" bragte Esperance til at spidse ører. Denne frase forekom ham ulogisk og uhøflig; alligevel svarede han forekommende:

"Ja, min skønne, lad os snakke sammen!"

Og han omslyngede Henriette med sine arme.

For at løsrive sig gjorde hun en så heftig og hurtig bevægelse, at han ikke mærkede den, førend han så hende sætte sig to

skridt fra ham på en stol.

Han løste sin kårde fra og lagde den på et møbel nærved balkonen; derpå knælede han for Henriette, der støttede sin albue til stolens arm, og hæftede sit blik, hvori hele hans sjæl spejlede sig, på den unge pige. Hvis Henriette havde betragtet dette ædle ansigt, denne på engang tankefulde og smilende mund, ville hun ikke kunne have modstået sin higen efter at trykke sine læber på den, men også hun drømte og betragtede ikke.

"Det synes mig," sagde Esperance med blidhed, "at I betaler mig dårligt for min rejse, Henriette, og for de strabadser, og den kedsommelighed, som jeg har lidt i disse tre dage. I det mindste har jeg givet min gode hest frisk vand og blødt græs. I mangel af havre har *den* fundet sig tilfreds med dette; men I, slemme, giver mig intet."

Henriette udstødte et suk.

"Jeg tør vædde på, at jeg er bedre end I," vedblev Esperance, "og at jeg ikke har glemt noget af det, som kan vinde Eders bifald, eller adsprede Eder. I erindrer Eder måske ikke mere, at I for ti dage siden i Normandiet ved bredden af vor lille kilde rystede vanddråber ned over et nøddetræs blade og lod mig beundre disse diamanter, der, som I sagde, lignede Eders moders. Da øste jeg disse glimrende dråber ud over Eders skønne sorte hår, og de trillede ned til Eders skønne øreflip, hvor jeg drak dem, så diamantagtige de end var."

"Nuvel?" spurgte Henriette.

"Nuvel, jeg lod blot, som om jeg drak dem. Mit fyrige kys har hærdet dem. Jeg giver Eder dem igen faste nok til at forblive ved Eders øren."

Han bød hende de diamanter, som Crillon havde beundret så meget. De havde den lykke at behage hende, og hun sendte dem et lige så ømt blik som Esperance.

"I er god!" sagde hun.

"Ah, det indrømmer I?" udråbte den brave unge mand med en så oprigtig glæde, at han for enhver anden kvinde ville være uimodståelig. "Nuvel, se mildt til mig!"

Ved disse ord rejste hun sig halvt op og stødte skrinet tilbage, idet hun sagde med den samme kulde, hun tidligere havde vist:

"Jeg må tale med Eder!"

Esperance tog overrasket ørenringene og lagde dem på bordet.

"Jeg ved aldeles ikke," sagde han i en tone fuld af værdighed uden vrede, "hvad I kan have at sige mig på en sådan måde. Opholdet i det faderlige hus må have bragt Eder til at anstille betragtninger. Når alt kommer til alt, er det ikke umuligt."

"Ja, herr Esperance, jeg har anstillet betragtninger."

"Herr?" gentog den unge mand mere og mere krænket. "så vil jeg kalde Eder mademoiselle."

"Det ville være det bedste imellem mennesker, som er bestemt til at skilles ad."

"Ah," sagde Esperance med halvkvalt stemme.

"Skilsmissen er uundgåelig! Den er fremtvunget! I må kunne se af min bedrøvelse, af mine afbrudte ord, hvor meget det koster mig at sige Eder det."

"Skulle man have opdaget vor forståelse?" sagde Esperance med sin uovervindelige vantro.

"Omtrent."

"Ved klogskab og forsigtighed vil vi afvende mistanken."

"Det ville ikke være tilstrækkeligt, herr Esperance, og den fare, der en gang undgås, ville uden tvivl atter indfinde sig. Det vigtigste er, at vor hemmelighed dør for bestandig: det er, at I elskede mig nok til at glemme mig."

"Hvorledes kan I forene disse to ord, mademoiselle? At elske og forglemme kan ikke følges ad. I øvrigt, hvis I ikke elskede mig mere, hvorfor skulle I da forlange kærlighed af mig?"

"Det siger jeg ikke. Hver dag adlyder man nødvendigheden."

"Hvilken nødvendighed?"

"Der findes grusomme nødvendigheder i en kvindes liv."

"Ønsker I at ægte nogen?"

"Om end ikke jeg, så dog min familie måske."

Henriette udtalte dette svar med så megen tørhed og stolt udfordring, at den unge mand følte sig såret i hjertet. Det syntes ham, at han var blevet angrebet, ja selv fornærmet, og at det ville være en fejhed ikke at svare energisk på det ubarmhjertige angreb, som man havde gjort på ham. Dette hævnende slag havde Crillon lært ham på vejen.

Han rettede sig i vejret med mørk pande, strøg sig over sit smukke hår og talte i en imponerende tone:

"Men, mademoiselle," sagde han til hende, "jeg ved ikke, om I handler forsigtigt i at lade Eders familie opsøge Eder en mand."

Hun betragtede ham overrasket.

"En mand," vedblev han, "vil være fordringsfuld. Det er ikke mere en elsker, som bliver begejstret og sukker på begge sine knæ, imedens han lader sig binde for øjnene af en kvinde."

Henriette vaklede imellem forbavselse og vrede, da hun hørte disse sælsomme ord.

"En mand," vedblev Esperance, "vil kræve regnskab af Eder for hele Eders liv, mademoiselle, og enhver af Eders handlinger vil give ham stof til spørgsmål og efterforskninger."

"Jeg antager dog," svarede Henriette blegnende, "at disse spørgsmål aldrig vil lede til min vanære ... I er en ædel mand, min herre, det tror jeg i det mindste, og enhver, hvem som helst, ville forgæves søge at udspørge Eder angående mig ... min hemmelighed kan kun være røbet af Eder ... skal jeg være bange for, at det nogensinde vil ske? Hvis I ikke er sikker i Eders sag, så sig mig det i det mindste, for at jeg kan vide, hvad jeg har at rette mig efter."

Esperances ædle hjerte bankede med stærke slag i dette yderste øjeblik. Men han fattede atter mod ved sin modstanders giftige blik.

"Eders hemmelighed, mademoiselle," sagde han med rørt stemme, "er ikke i nogen fare. Jeg taler om den hemmelighed, som vi har sammen. Den indestår jeg Eder for, den alene; jeg kan ikke forpligte mig angående de andre."

"Hvad siger I?" udråbte Henriette med en hjerteklemmelse, der jog alt blodet bort fra hendes ansigt, "hvilke andre hemmeligheder kan jeg have?"

"Det vedkommer ikke mig, mademoiselle, men Eders mand vil beskæftige sig med det, og i stedet for, som jeg, at tro på denne ring, der var blevet foræret til Eders moders page af mademoiselle d'Entragues, et barn på tolv år, vil han spørge Eder, om det ikke snarere er Eder, som har givet en ring bort, som en snigmorder har stjålet til Eder fra Urbain du Jardins lig."

Henriette blegnede, udstødte et dumpt skrig og skælvede for dette faste blik og denne dristige tale. Esperance slog armene over kors og ventede på svaret.

"Hvem har lært Eder dette navn?" stammede hun.

"Lige meget! Jeg ved det, og det er hovedsagen."

"Men, hvad anklager I mig da for, idet I knytter hans navn til mit?"

"Jeg tror at have sagt Eder det, mademoiselle, og Eders forvirring vidner tilstrækkeligt om, at I har forstået mig."

"Jeg føler en bagvaskelse, en fornærmelse og jeg kommer i oprør, det er det hele. Forresten, hvorledes går det til, at I først i dag anklager mig for denne forbrydelse?"

"Fordi jeg først for to timer siden lærte den at kende."

"Og," tog hun atter ordet med liv, "hvorfor lå I for ti minutter siden for mine fødder og mindede mig om kærligheds erindringer?"

"Fordi jeg endnu for ti minutter siden håbede, hvad jeg nu ikke mere håber."

"Hvad da?"

"At finde Eder uskyldig."

"Nævn mig bagtalerne!"

"Hvad nytter det at kende dem? I har nylig afskediget mig, det er tegn på, at I ikke elsker mig mere. Når man ophører at elske nogen, bekymrer man sig da om, hvad de tænker?"

"Min herre! I fornærmer mig!"

"Vrede er ikke noget svar."

"Fornærmelse er ikke noget bevis, og hvis I blot er kommet for at fornærme mig, så havde I gjort bedre i ikke at komme."

Esperance var god, men han var ikke svag. Dette ny angreb pirrede ham.

"Jeg er kun kommet efter Eders indbydelse, mademoiselle," sagde han, "for I har kaldet mig, og heldigvis har jeg dette brev hos mig. Måske vil I sige mig, at det ikke er fra Eder, for den person, som nylig behandlede mig således, er ikke den samme, som skrev: *Kære Esperance! Du ved, hvor jeg er at finde, du har hverken forglemt timen eller dagen, som er fastsat af din Henriette, som elsker dig.*"

"Ikke sandt, mademoiselle," tilføjede han, idet han holdt den åbne billet for den gysende unge piges øjne, "I begriber måske ikke, at I har kunnet skrive disse linjer?"

Henriette så virkelig med forfærdelse denne billet i Esperances hånd. Han, der var beroliget efter dette første vredesudbrud, lagde billetten sammen og puttede den ned i den broderede pung, som han bar ved sit bælte. Henriettes øjne slugte dette anklagende papir og funklede af raseri over at se det forsvinde.

"Altså," tog den unge mand atter ordet, "jeg er kun kommet hid for at fortsætte vor kæresterolle, som blev afbrudt ved Eders løgn. Man rådede mig at vende tilbage. Af svaghed har jeg ønsket at få en forklaring af Eder. Her er jeg: I nægter mig denne forklaring, I møder mine forsonlige forslag med trusler ... jeg modtager krigen ... Farvel, mademoiselle, farvel!"

Han gik hen imod vinduet; hans beslutning stod skrevet i hans træk. Henriette, som så ham i begreb med at gå bort, styrtede fortvivlet hen imod ham og greb om begge hans hænder.

"Esperance," råbte hun, "bliv; du ved nok, at jeg elsker dig."

"Nej," sagde han, "jeg ved det ikke mere."

"Så begrib dog min smerte ... begrib dog det skrækkelige i min stilling!"

"Hvorfor jage mig bort?"

"Du anklagede mig."

"Hvorfor lyve mig på?"

"Husk på, under hvilke omstændigheder. Det er la Ramée, som er skyld i alt. Han vover at elske mig, så ulykkelig er jeg! Han skrev mig et latterligt brev til, som tilfældigvis faldt i dine hænder: Du bliver forundret og udspørger mig. I dette skæbnesvangre brev var der tale om hemmeligheden, om Marie, om familiens ære. Jeg betror mig til dig, jeg forklarer dig, hvorledes denne la Ramée anmasser sig rettigheder over mig for at få sin hengivenhed betalt. I sit brev talte han kun om Maries fejltrin, fordi min moder af ømhed for mig kun havde talt om min søster. Ville du have, at jeg for at retfærdiggøre min yngste søster, som du aldrig har set og måske aldrig vil få at se, skal anklage mig selv til ingen nytte og udsætte mig for at miste din kærlighed? Din kærlighed, der er kostbarere for mig end æren, det ved du, for hvem jeg har glemt alt. Tilgiv mig, du er ikke ond. Hav medlidenhed med din maitresse, hvis første elsker du er. Jeg har været letsindig; hvilken ung pige er ikke det? Men en ubesindighed er ikke nogen forbrydelse; det er kun en ubesindighed ... men bevis mig det modsatte ... tilgiv, forglem jeg elsker dig, Esperance, og aldrig har ophørt at elske dig."

Hun omslyngede ham med sine skønne arme og trykkede sine brændende læber til Esperances.

"I jog mig dog bort!" stammede han forvirret.

"Tilgiv en ædel sjæl den vrede, som en skammelig anklage vækker."

"I jog mig bort, førend jeg var blevet anklaget."

"O, tilgiv den stakkels unge pige, som er omringet af sine slægtninge, og som ser sig i fængsel, adskilt, måske for stedse, fra den, som hun elsker. Min fader er uden medlidenhed, min moder drømmer om et stort parti for mig. En mistanke fra deres side er min visse død."

"I skal alligevel ikke lide for Eders kærlighed til mig," sagde Esperance, "og hos mig behøver I hverken at frygte fattigdom eller vanære."

"I kender ikke pårørende," sagde den unge pige med hyklet blidhed, "og mine ville aldrig samtykke i vor forening. O, ellers ville jeg med glæde forlove mig med Eder! Men nu er I jo blevet fornuftig, I er ikke mere den rasende, som mishandlede en stakkels pige, hvis ulykke er hendes eneste brøde. Jeg læser forglemmelsen i Eders skønne øjne, jeg læser endnu mere deri, ikke sandt! I elsker mig stadig."

"Jeg må vel!" sukkede dette ømme hjerte.

Et lyn af triumf oplyste Henriettes blege ansigt.

"Er det muligt," sagde hun, "at stolthed i den grad kan beherske en ædel sjæl, at den bliver utaknemmeligt indtil mangel på delikatesse?"

Hun indhyllede disse bitre ord i et kys.

"Hvorledes det?" spurgte Esperance.

"Ja, I bebrejder mig et kærlighedsbevis, et brev."

"Jeg har ikke bebrejdet Eder det, jeg har kun anført det."

"Rødmen farver mit ansigt. I min smerte sagde jeg ved mig selv: hvis han væbner sig imod mig i dag, da han elsker mig,

hvilken brug vil han da gøre af det, når han engang ikke elsker mig mere?"

Et nyt kys forsødede denne ny giftdråbe.

"Tror I, at jeg i den grad er Eders fjende?"

"Ikke I, men man vil indvirke på Eder … I er svag imod alle mennesker undtagen imod mig, og når vi er adskilt … o, min kære Esperance, hvis Eders svaghed, hvis en ulykkelig hændelse bringer denne billet i fremmede hænder, da er det ude med mig … jeg er ødelagt af den, som jeg har elsket så højt … Hvilken straf! Den vil være retfærdig!"

Hun var dybt rørt, da hun udtalte disse ord; Esperance greb hende i sine arme med heftighed.

"Frygt ikke dette brev længere," sagde han, "vi vil brænde det."

Stakkels Esperance, som antog den djævelske ild i Henriettes øjne for et englesmil og hendes judaskys for et blidt kærlighedstegn!

Han ledte i sine lommer efter billetten; Henriette rakte skælvende af begærlighed sin hånd frem.

Pludselig genlød flere slag på døren til pavillonen, og en utålmodig stemme råbte:

"Henriette! Henriette!"

"Det er min moder!" råbte denne forskrækket. Esperance ilede til balkonen, Henriette holdt ham tilbage, i den tanke, at han tog brevet med sig.

"På mit værelse!" sagde hun.

Hun stødte den unge mand ud, lukkede døren og steg ned for at lukke op.

12. Husets sædvaner

Henriette havde endnu ikke fattet sig af sin indre bevægelse, da hun åbnede døren til trappen for sin moder.

Det begyndte at blive mørkt i vestibulen; Marie Touchets stemme skælvede; da hun bemærkede sin datters forvirring, tav hun.

"Her er jeg, moder," sagde Henriette, idet hun vendte øjnene bort.

"Hvorfor lukkede du ikke straks op?"

"Jeg var ved at slumre ind, jeg tror, jeg sov allerede, men nu, da jeg igen er vækket, kan jeg gerne spise til aften med Eder, moder."

Idet hun sagde disse ord, søgte hun at støde Marie Touchet ud af pavillonen.

Marie Touchet stødte igen.

"Lad os gå op!" sagde hun, idet hun trådte ind.

"Det er ude med mig!" tænkte Henriette, som nu angrede, at hun ikke havde ladet Esperance flygte.

Efter at moderen havde kastet et hurtigt blik omkring sig, gik hun lige hen til det åbne vindue, og da hun så la Ramée, der holdt vagt nedenfor, spurgte hun ham, om nogen var gået ud på denne side.

"Nej!" svarede la Ramée.

Da vendte madame d'Entragues sig til sin datter og sagde:

"Hvor er den mand, som du skjuler her?"

"Hvem?" svarede Henriette forskrækket.

"Hvis jeg vidste det, ville jeg ikke spørge."

"Men der er ingen, moder."

"Jeg har hørt hans stemme."

"Jeg sværger Eder til ..."

Moderen begyndte at lede i enhver krog af værelset med feberagtig heftighed.

Da hun intet fandt, begav hun sig til sovekammeret, stødte Henriette, som ville spærre hende passagen, voldsomt til side, og trådte ind.

Henriette håbede, at den unge mand havde skjult sig på de almindelige elskeres vis, enten under sengen eller i et skab, men Esperance stod oprejst ved det lille vindue ved jerngitteret. Han havde hørt alt, og var belavet på alt.

Ved synet af dette mørke ansigt, der kun utydeligt kunne skimtes i tusmørket, greb Marie Touchet et fyrtøj for at tænde lys.

Henriette skjulte sig i en stor lænestol.

Marie Touchet løftede vokslyset i vejret, belyste Esperances ansigt, og fo'r sammen ved at se ham så smuk, så rolig, så værdig til at blive elsket.

En sådan elsker hos hendes datter kuldkastede alle hendes fremtidsplaner. Endnu en plet, som skulle afvaskes! Det var altså hendes families ubønhørlige skæbne: Skændsel og blod.

"Hvad bestiller I her?" spurgte hun med truende stemme. "I tier? ... Svar i det mindste du, mademoiselle."

Forfærdet til det yderste råbte Henriette:

"Men, moder, jeg kender ikke denne herre ..."

"En forbryder måske!" sagde Marie Touchet harmfuld.

I det samme faldt hendes blik på bordet, hvor diamanterne funklede.

"Hvad er dette?" sagde hun med fordoblet raseri. "Jeg ved ikke, at I besidder diamanter, mademoiselle."

"Jeg ikke heller!" stammede Henriette, overvældet af skam og forfærdelse.

Rørt af medlidenhed fandt Esperance den løgn, som skulle til for at redde hans maitresses ære.

"Sandheden er denne, madame," sagde han med blød og harmonisk stemme, "jeg kom igennem Rouen for seks dage siden. Der så jeg mademoiselle, som jeg blev dødelig forelsket i, uden at hun engang havde lagt mærke til mig. Det var en markedsdag. Mademoiselle betragtede disse diamanter i en jødes bod. Jeg fik det indfald at købe dem, siden de havde fortjent hendes opmærksomhed."

"Jeg finder det dristigt af Eder at købe diamanter til min datter."

"Tillad, madame, det er ikke nogen synd at føle kærlighed; så måtte det også være synd at indgyde kærlighed. Jeg, som ikke ville fornærme mademoiselle, har fulgt hende i afstand og med den største ærbødighed."

"Hvorfor det?" spurgte Marie Touchet med sin dronninghøjhed.

"For at få hendes navn og stand at vide og for at finde en gunstig lejlighed til at give hende disse diamanter, som ikke er nogen present, men et hemmelighedsfuldt pant på de følelser, som jeg agtede en dag at gøre hende bekendt med. Det er tilladt, madame, at prøve på at behage, når man er ærbødig, og når man ikke søger at kompromittere en kvinde; således har jeg handlet. Fra i går af har jeg studeret dette slots væsener og sædvaner, og i aftes, da jeg troede, at mademoiselle var ved at

spise aftensmad sammen med Eder, har jeg vovet mig herind; det er en stor uret af mig at trænge ind i hendes værelser for at lægge diamanterne på hendes bord, men den tanke tilsmilede mig, at de ville beskæftige hendes sjæl, om end ikke hendes hjerte. Men mademoiselle, som jeg troede fraværende, er pludselig kommet tilbage, har set mig og udstødt et skrig; jeg har søgt at berolige hende og at forklare hende mine rene hensigter, og jeg var i færd med at bekæmpe hendes betænkeligheder, da Eders røst, madame, lod sig høre på trappen. Dette er hele sandheden. Jeg bønfalder Eder om at tilgive mig, og i særdeleshed om ikke at anklage mademoiselle, som er uskyldig, og som i dette øjeblik lider for en uretfærdig mistankes skyld. Jeg alene fortjener Eders bebrejdelser og bøjer mig med ydmyghed for Eders vrede."

Efterhånden som han talte, vendte farven og livet tilbage på Henriettes kinder; hun beundrede denne åndsnærværelse, som frelste hende. Hendes rolle forekom hende så smuk, at hun optog den og tog masken fra ansigtet.

"Ja," udråbte hun, "ja, det er sandhed."

Marie Touchet lod sig ikke bedrage. Hendes vrede forøgedes, da hun så det snilde forsvar.

"Og," sagde hun, "det er altså det forsvar, som man vover at komme frem med, for at være smuttet ind til min datter igennem vinduet?"

"Døren var lukket for mig," svarede Esperance roligt. "For resten ville jeg ikke ses af mademoiselle d'Entragues – og, hvis jeg var kommet igennem døren, ville jeg være blevet set."

"Der står endnu tilbage at forklare," sagde moderen idet hun konvulsivisk knugede sine fingre, "hvorfor I ved min ankomst

skjulte Eder i dette værelse, i stedet for at tage den samme vej tilbage, ad hvilken I var kommet?"

Henriette segnede ved dette nye slag.

"Mademoiselle havde vist mig bort med skam," svarede Esperance forvirret, "men jeg har villet blive – et håb ledede mig. Måske, sagde jeg ved mig selv, vil jeg være så lykkelig, at få mademoiselle Henriettes moder at se, og at overbevise hende om mine ærbødige følelser, og af min dumdristighed selv vil denne dame kunne dømme om min heftige kærlighed. Se, derfor skjulte jeg mig, madame. Mademoiselle skulle tro mig bortgået … min krigslist er lykkedes til ærgrelse for mademoiselle, siden jeg har været lykkelig nok til at nedlægge disse oprigtige forklaringer for Eders fødder."

Henriette drog atter sin ånde. Marie Touchet betragtede hende med et roligere blik. Men virkningen af hendes vrede gik ud over den ulykkelige Esperance.

"Hvem er I da?" udråbte hun forbitret.

"Jeg er ikke fattig," sagde han.

"Det er ikke det, der handles om. Er I prins eller konge?"

"Nej, madame."

"Eders navn! Eders navn!" råbte Marie Touchet mere og mere opbragt over den unge mands forstilte ydmyghed. "Det handler ikke om at købe diamanter, vi er ikke jøder, men I, er I virkelig adelsmand?"

Esperance benyttede øjeblikket, da hun drog sin ånde til at svare:

"Jeg ved det ikke, madame."

Virkningen var skrækkelig; moderen rettede sig i vejret som en gigantinde, og sagde med en stolt mine:

"I må være en dristig karl for således at udfordre galgen. Ikke adelsmand, og man lægger an på at forføre adelige piger! ... O, ulykkelige, hvis jeg ikke var bange for at drage hendes faders og hendes broders vrede ned over min uforsigtige datter, skulle I allerede have betalt denne uforskammethed."

"Men, madame, jeg har ikke fornærmet nogen," sagde den unge mand, henrykt over at se opløsningen af knuden nærme sig, uden at hans maitresse blev kompromitteret.

"Ti stille!"

"Jeg tier."

"Og gå ... gå bort, elendige."

"Det ville jeg have gjort for længe siden, hvis jeg ikke havde den skyldige respekt for damerne," sagde Esperance med et slet skjult smil.

"Og glem ikke Eders diamanter," tilføjede Marie Touchet, "de vil komme Eder til nytte hos Eders lige."

Idet hun sagde disse ord, kastede hun skrinet for Esperances fødder, som lo ad dette kvindelige raseri og ikke bukkede sig for at tage det op. Etter en graciøs hilsen til de to damer tog han vejen til balkonen.

"Undskyld mig," sagde han, "at jeg tager den forbudte vej, men min hest står dernede, og jeg vil ikke forårsage nogen skandale i Eders hus."

"Jeg heller ikke," svarede Marie Touchet rasende, "derfor har jeg opfordret Eder til ikke at tage denne vej. I vil nedenfor dette vindue finde nogen, som jeg vil forskåne Eder for at møde. I fortjener sikkert at blive straffet, men det skal ske senere. Husk vel på, at, hvis I nogen sinde får det indfald blot at betragte dette vindue eller at tale om Eders eventyr, så skal

mademoiselle for livstid træde ind i et kloster. Hvad Eder angår ..."

"Jeg ved, hvad I vil sige," mumlede Esperance med et mindre muntert smil. "Velan, madame, vær rolig; fra i dag af er jeg stum og blind. Ad hvilken vej befaler I, jeg skal gå bort?"

"Vent, indtil jeg har givet den person et vink, som holder udkig efter Eder dernede."

I det øjeblik, da Marie Touchet nærmede sig til vinduet for at advare la Ramée, som hun endnu troede på sin post; i det øjeblik, da Esperance i Henriettes øjne ledte efter en taksigelse, som han ærligt havde fortjent ved sin tålmodighed og sin forstand, viste la Ramée sig på dørtærsklen med øjnene flammende af vild harme; han så Esperance og råbte:

"Jeg var sikker på at have genkendt hans røst!"

Disse ord, der udtaltes i en hadefuld tone, bragte madame d'Entragues til at vende hovedet om; hun ilede hen til la Ramée for at bede ham om en forklaring.

Ved synet af sin fjende begreb Esperance faren, anede kampen, og i stedet for at fortsætte sin gang hen imod balkonen, vendte han samme vej tilbage indtil midten af værelset. La Ramée betragtede ham med et fortærende blik. Han gjorde nogle skridt hen imod madame d'Entragues. Henriette var straks ved dette ny vidnes ankomst flygtet hen til døren til sit værelse, ligesom for bedre at skjule sin undseelse.

"Ah, det er Eder, min herre!" sagde la Ramée i en skarp tone, der bragte Esperance til at fare sammen, som ved et giftigt dyrs hvislen.

Instinktivt tænkte han på at nærme sig til sin kårde, der lå på en konsol nær ved balkonen. Men frygten for at synes urolig

holdt ham tilbage. – "Modstanderens højmodighed" – siger et arabisk ordsprog – "er en fej fjendes sikreste våben."

La Ramée begreb denne tvivlrådighed. Han gik langsomt omkring, som for at nærme sig madame d'Entragues, og undervejs knuste han Henriette med et truende og fortvivlet blik.

"Det forekommer mig, madame," sagde han til moderen, "at I var nylig gerådet i trætte med herren. Hvis jeg kan være eder til nogen nytte, så er jeg her."

"Nej," svarede madame d'Entragues ydmyget ved en sådan persons beskyttelse. "Herren har forklaret sin nærværelse på en tilfredsstillende måde, og han rejser."

La Ramée sprang hen til balkonen, så at han stillede sig imellem Esperance og hans kårde.

"I ved altså ikke, madame," sagde han til Marie Touchet, "hvem den mand er, som I lader rejse?"

"Nej."

"Det er ham, som har truet mig … ham, som kender hemmeligheden … ham, som kan styrte os alle i fordærvelse … og som kun derfor er kommet hid."

Madame d'Entragues udstødte et udråb af overraskelse og skræk.

"Denne morgenstund er han undsluppet mig," tilføjede la Ramée, "i aften skal han ikke undgå mig!"

Under denne samtale spændte Esperance sit bælte og betragtede med et ringeagtende smil sin modstander.

Bleg og heftigt bevæget sagde Marie Touchet:

"Det er en anden sag! Det fortjener en forklaring!"

"Og herren vil forklare sig," tilføjede la Ramée, idet han støttede sig på det konsolbord, kården lå på.

Henriette foldede angst sine hænder og kastede et bedende blik til Esperance, ikke for at han skulle være tålmodig, men for at han skulle være tavs.

Denne sagde roligt:

"Jeg forstår intet mere; denne herres ankomst bringer alt i forvirring."

"Alt vil igen komme i orden!" sagde la Ramée, imedens han legede med sit kårdehæfte.

"Madame, det er til Eder, at jeg henvender mig," vedblev Esperance, "jeg vil ikke have noget at bestille med herren. Jeg tror, I gjorde mig den ære at forlange forklaring. Af hvad?"

"Angående de foregivne hemmeligheder, som I i dag har underholdt herr la Ramée med ... dødbringende hemmeligheder!"

Esperance betragtede Henriette, der skjulte sit ansigt i sine hænder.

"Jeg burde," sagde han, "give herr la Ramée forklaring i en eller anden tæt skov. Men her er ikke stedet til det, og vidnerne behager mig ikke."

"Alligevel, I skal tale!" sagde Marie Touchet, idet hun nærmede sig med flammende øjne og knyttede hænder til den unge mand.

"Ja, I skal tale!" sagde la Ramée, idet han ligeledes trådte nærmere med hånden på en kniv, som han bar i sit bælte.

"Tror I?" sagde Esperance, smilende ad den enes svaghed og den andens raseri.

"Jeg er vis på det!" svarede la Ramée med et skrækkeligt blik.

Henriette begyndte, overvældet af skræk, at mumle bønner foran sit krucifiks. Esperance stod alene med korslagte arme og betragtede sine to modstandere. La Ramée trak sin dolk helt ud af skeden.

"Ah, ja," sagde Esperance, "jeg glemte, hvor jeg er, og hos hvem jeg er. Det er huset d'Entragues' sædvane. Når én, der kender en hemmelighed, generer, så myrder man ham!"

"Min herre," udråbte Marie Touchet ligbleg, "I tvinger os til det."

"I ser, at det må ske!" hylede la Ramée tænderskærende.

"Bah!" svarede Esperance, "jeg er ikke nogen lille page, jeg er ikke Urbain du Jardin, og jeg er hverken bange for madames onde øjne eller for herrens stygge kniv. O, det nytter Eder kun lidt, at I har stillet Eder imellem mig og min kårde! Jeg skal nok få fat i den, hvis det er nødvendigt, men imod slige fjender er kården unødvendig. Nå, plads, madame, og I, skurk, tilbage!"

Henriette flygtede forskrækket ind i sit kammer, hvor hun lukkede sig inde; madame d'Entragues veg tilbage til døren; la Ramée med dolken i hånden bøjede hovedet som en tyr, der vil styrte løs på sin modstander.

Esperance styrtede frem.

"Du er ikke blevet hængt i morges," sagde han, "du skal blive kvalt i aften."

Og idet han slyngede begge sine hænder ud som to knibtænger, greb han la Ramées næve, afvæbnede den, kastede kniven på gulvet og tog fat i hans strube; hans kraftige fingre pressede sig ind i det levende kød. Man så la Ramées kinder blive røde under det uhyre tryk af det sammenstrømmende

blod, hans øjne udvidede sig uforholdsmæssigt, og skummet stod på hans læber. Han faldt, eller lod som han faldt.

Pludselig udstødte Esperance et skrig, hans hænder åbnedes, hans legeme bøjede sig. Den befriede la Ramée sprang tilbage med sveden på panden, og lod Esperance tumle sig midt i værelset med et bredt sår, hvoraf blodet sprudlede ud. Idet niddingen bukkede sig, havde han taget sin kniv op og boret den i hans bryst.

Marie Touchet veg forfærdet tilbage for denne uheldsvangre strøm, som overskyllede gulvet lige hen til hendes fod.

Hvad Esperance angik, da ville han strække hånden ud for at gribe sin kårde, men denne bevægelse udtømte ganske hans kræfter, en tåge lagde sig for hans øjne, hans ben bøjede sig, og han sank om, idet han mumlede:

"Crillon! Crillon!"

Det var et skrækkeligt skuespil på hver side af dette lig nær ved balkonen og Henriettes værelse at se de to mordere ligblege og stumme betragte hinanden ligesom i vanvid; i sideværelset hørtes kvalte skrig, imedens nattergalen hilste den første månestråle imellem kastanjetræerne.

Pludselig hørtes leende og berusede stemmer, og hårde slag på porten genlød i pavillonen. Man kaldte på Henriette og madame d'Entragues.

"O," udråbte denne, "min mand og grev d'Auvergne."

"Luk op! Luk op! Jeg vil se den lille søster," sagde Charles den Niendes søn, idet han trippede på trinnene op til pavillonen, "vis mig hende ... den smukke lille dronning!"

Og herr d'Entragues skoggerlo.

Disse ord vakte madame d'Entragues ligesom den yderste dags basun. Hun pustede til vokslysene, af hvilke et atter tændte sig trods hendes pust, og ilede ud for at forhindre grev d'Auvergne i at komme længere ind.

La Ramée, hvis tænder klaprede af rædsel, famlede efter en udgang, som om han var blind. I sin forvildelse rystede han i den dør, som Henriette overvældet af skræk klamrede sig fast til. Da åbnede la Ramée døren til balkonen, sprang ud og nåede det frie.

I det øjeblik, da han faldt ned på jorden, hørte man et dobbelt skrig af overraskelse og raseri, og derpå en larm af rasende forfølgelse, der lidt efter lidt tabte sig i nattens stilhed og mørke.

Esperance var mere bedøvet end besvimet efter sit fald. Stødets heftighed gengav ham ganske bevidstheden. Han åbnede møjsommeligt øjnene, og så sig udstrakt på gulvet i dette værelse, der kun var svagt oplyst af et vokslys.

Han havde lagt den ene hånd på såret; den anden havde han støttet på gulvet. Den unge mands tanker afløste forvirrede hinanden, ligesom en legion spøgelser eller som en sværm uordentlige drømme.

Det forekom ham, at døren til Henriettes værelse blev umærkeligt åbnet, og at den unge pige selv viste sig, med blegt ansigt, med stive blikke, og langsomt bevægede sig ud fra sideværelset.

Det var virkelig mademoiselle d'Entragues. Esperance genkendte hende. Hun lyttede, hun så sig om. Hendes kjole raslede. Hun gjorde et skridt fremad, og fæstede et forfærdet blik på den stakkels Esperance.

Denne sidste ville gerne have talt, men han havde ikke kraft til det; han forsøgte vel at smile, men skyggen tilhyllede hans hoved, og det ædle smil forsvandt.

"Hun kommer," tænkte han, "for at forbinde mit sår eller for at modtage mit sidste suk. Det er en barmhjertig idé, som vil forskaffe hende Guds nåde."

Da Henriette var kommet hen til den unge mand, bøjede hun sig ned og udstrakte hånden imod ham. Men det var ikke for at forbinde hans sår eller for at modtage hans dødssuk.

Med skælvende fingre trak hun den store pung til sig, hvor Esperance havde gemt billetten angående stævnemødet, og begyndte at løse de snore, som bandt den til bæltet.

Gud tillod, at Esperance ved synet af denne vanhelligelse atter for et øjeblik genvandt sin livskraft.

Han gjorde en bevægelse for at forsvare sig, og et suk hævede sig fra hans oprørte bryst.

Ved at se ham genopvakt til livet rejste Henriette sig forfærdet. Hun åbnede munden, men kunne ikke skrige; hun veg tilbage, efterhånden som den døende rettede sig i vejret med et forfærdeligt udtryk af vrede og fortvivlelse.

"O," sagde Esperance til hende med en gravstemme, "o, du usle, du skændige, som plyndrer lig! ... Du vil altså have Esperances billet ligesom Urbains ring! Min Gud, straf hende! ... Min Gud, jeg forlanger ikke at leve, men giv mig kraft til at dø langt herfra!"

"*Sambioux!*" udråbte en tordenstemme i samme øjeblik, som en mand sprang ind i værelset fra balkonen, "hvem taler her om at dø? ... Kære herr Esperance ... o, jeg var vis på det ... den skurk har dræbt ham!"

"Pontis ... red mig!"

"*Sambioux de bioux!*" råbte gardisten, idet han rev sig i håret med begge hænder.

"Bær mig bort, Pontis!"

Straks greb Pontis Esperance med en herkulisk arm, lagde ham på sin brede skulder, hængte sig med den ene hånd ved balkonen og med den anden ved en gren, der knagende bøjede sig til jorden, og forsvandt med sit bytte.

Henriette lukkede øjnene, udstrakte armene og faldt bevidstløs omkuld foran vinduet.

13. Kongen

Måske vil læseren finde sin regning ved at følge herr de Brissac, efter at han var gået ud af d'Entragues hus, da han var så bange for at blive ledsaget, det vil sige generet, af spanieren.

Guvernøren i Paris spillede et højt spil; et uheld kunne bringe ham døden og ødelæggelse over en stor del af Frankrig; et held derimod viste ham en glimrende fremtid og fædrelandets frelse.

Det gjaldt om at vælge imellem ligaen og kongen, imellem Frankrig og Spanien. Men for at træffe dette valg gjaldt det også om at kende begge partiers styrke og svaghed.

Denne tvivlrådighed havde bragt Brissac til at tilbringe mange søvnløse nætter. Men en tapper mand lever ikke altid med en slange i sit hjerte: Han foretrækker at vove en kamp, han dør eller dræber.

Brissac havde besluttet at bekæmpe slangen. Tilstrækkeligt underrettet, hvad spanierne og ligaen angik ved sin deltagelse i deres planer, og nøje oplyst om deres troløshed, ville han vide, hvad der var at holde sig til på det andet parti. Han ville selv lære bearnerens idéer og kræfter at kende. Og han sagde ved sig selv, at en foragtelig fjende aldrig kunne være så frygtet.

Der måtte altså vælges en herre, og denne herre måtte være en ven, mægtig nok til at gøre dens lykke, som forskaffede ham tronen. Skulle det være Mayenne, eller Philip den Anden, eller Henrik den Fjerde?

"Taknemmelighed," tænkte han, "er ikke en frugt, som plejer at drives frem på politikkens træ. Man må hjælpe den til at modnes; man må, når den er moden, hindre den i at falde ned

hos naboen eller blive stjålet af den første den bedste tyv, som går forbi."

Der gives virkelig adskillige midler til at tiltvinge sig en stormands taknemmelighed. At bevise ham så mange og så store tjenester, at han til trods for sin gode vilje ikke kan glemme dem, eller at styrte ham i en sådan fare eller forlegenhed, at han ikke kan nægte den løn, som man forlanger for hans udløsning.

Brissac valgte dette sidste middel, fordi han havde hørt, at bearneren var utaknemmelig og glemsom. Han besluttede derfor at indjage denne fyrste en sådan skræk, at han aldrig skulle glemme den. Betalingen ville da blive bedre og falde mere prompte.

Hans plan var at bemægtige sig Henrik den Fjerde under den frihed som våbenstilstanden giver. Foretagendet frembød ingen vanskelighed. I otte dage havde Henrik strejfet om i omegnen af Paris; beskæftiget med nye kærlighedshistorier forsømte han alle forsigtighedsregler. Hvis Brissac ikke bragte denne plan til udførelse, ville uden tvivl hertugen af Feria gøre det på kongen af Spaniens regning.

Ville det ikke være bedre, sagde Brissac ved sig selv, at lade en franskmand nyde godt af det? Med tolv tapre folk, og det så meget taprere, som de ikke skulle få at vide, imod hvem man brugte dem, ville Brissac bevogte den vej, som kongen hver aften tog. Henrik, der altid var forklædt, ville ikke blive genkendt og ville vel vogte sig for at give sig til kende. Man ville føre fangen til Brissac, til et eller andet afsides, men sikkert sted. Og så ville det vigtige spørgsmål, som beskæftigede hele

Europa, blive afgjort. Henrik skulle overleveres til Mayenne, og i det mindste indløse sig dyrt. Sådan var Brissacs snilde plan.

Den første betingelse for et heldigt udfald var en dyb tavshed; for, hvis fangen blev kendt af en eneste af angriberne, så god nat til valget imellem hans frihed og hans fangenskab. Man måtte aflægge liguisterne regnskab, ja selv spanierne; man skulle have arbejdet for andre. Det er sandt, at hertugen af Mayenne og kong Philip den Anden kunne vise sig taknemmelige, men de kunne også lade være. Når man spiller et sådant spil uden at have alle trumfer, taber man, og tabet er stort. Det var for at besidde denne vigtige hemmelighed for sig selv, at Brissac havde bortfjernet hidalgoen, idet han berøvede ham enhver udsigt til at skade, hvis en konflikt skulle opstå.

Han gik altså ud fra madame d'Entragues hen imod klokken halv otte; den skyfulde himmel lovede en mørk nat. Greven, der fulgtes af sin tjener, tog vejen til Paris i skridtgang, imedens han med en øvet krigsmands øje spejdede omkring sig. Da han nu ikke opdagede nogen spion omkring sig, drejede han pludselig til venstre, trængte igennem noget krat, som skjulte hans ny rute, og tog vejen hen imod sletten, således, at han stadig havde Argenteuil og Seinen på sin venstre hånd.

Hans tjener, hvis troskab han troede at kunne regne med, var en ung og kraftig soldat, der i et helt år havde tjent ham som spion, og havde vist ham store tjenester.

"Du sagde altså, Arnaud," spurgte Brissac, "at vi bør passere bækken oven for Argenteuil?"

"Ja, min herre, og følge den lige til Chatou; det er der, eller i nærheden, at den person, som I søger, hver dag kommer forbi."

"Hvorfor i nærheden? Er hans vej ikke så vis, som du påstod?"

"Det afhænger af tiden til afrejsen, herre. Når personen kom fra Mantes, ankom han igennem Marly; men målet er altid det samme."

"Altid denne mademoiselle d'Estrées hus ved bredden af vandet, nær ved Bougival?"

"I landsbyen La Chaussée, ja, min herre."

"Men, slyngel, hvis han i aften kommer igennem Marly, så vil mine lurere gå glip af ham, siden jeg efter din anvisning har sendt dem befaling til at opstille sig echelonvis lige fra Argenteuil til Bezons."

"I aften kommer personen fra Montmorency ad den samme vej, som vi, og vore spejdere er sikre på at møde ham der."

Brissac betænkte sig et øjeblik.

"Jeg tror ikke, at han vil forsvare sig," sagde han, "og du?"

"Nej, herre, han er alene."

"Er du sikker?"

"Det ved I nok, herre, i går var han i Pontoise tillige med grev d'Auvergne og herr Fouquet. Denne sidste er rejst til Medan, det har I fået underretning om; herr d'Auvergne er i Entragues, der har I set ham, han er altså alene i aften."

"Og forklædt?"

"Som altid. I de to måneder, som jeg har beluret ham efter Eders befaling, har han seks gange besøgt mademoiselle Gabrielle d'Estrées, og altid forklædt. O, ellers ville faderen genkende ham, og ville være i stand til ikke at lade ham komme ind."

Brissac fortsatte sine betragtninger. Fra Epinay af rendte hestene hurtigere, og man øjnede snart landsbyen Argenteuil. Der var et vadested, som soldaten lod sin herre passere for at

undgå bækken, og de to ryttere fortsatte deres vej, imens de opmærksomt iagttog enhver skygge, enhver fordybning i terrænet og enhver lyd.

Brissac bevidnede sin overraskelse. Intet viste sig. Bagholdet måtte være beundringsværdigt anført.

"Jeg ville selv have ladet mig narre," sagde han, "hvilken ensomhed, hvilken stilhed! Og dog er her det sted, som jeg har anvist dem til bagholdet!"

Man kunne virkelig hverken se mennesker eller heste; man hørte ingen anden lyd end vandets rislen over flintestenene. Stedet var øde, næsten vildt. På den ene side floden, på den anden en stejl bred bekranset af buskads, gennemskåret af hulveje.

"Det er dog sælsomt," tænkte Brissac, "sagen burde allerede være afgjort; mine folk burde være her tilbage."

Arnaud fulgte sin herre uden at anstille betragtninger; hans opmærksomhed var andetsteds; Brissac beskæftige sig kun med at lytte og spejde fremad.

Pludselig råbte han:

"Der er en!"

En mand viste sig virkelig ved omdrejningen af en sti; hans klæder var simple og af mørk farve.

Han havde noget martialsk i sit væsen, som syntes at retfærdiggøre Brissacs udråb. Denne mand kom forresten lige hen til guvernøren, der på sin side skyndte sig ham i møde; han var utålmodig efter at få efterretninger:

Da de kom i nærheden af hinanden, sagde den fremmede i en munter tone:

"Godaften, herr greve, kender I mig igen?"

"Herr de Crillon!" udråbte Brissac, forbavset over synet af en sådan mand, som han var langt fra at vente på et sådant sted og til en sådan tid.

"Eders tjener!" svarede ridderen.

"Ved hvilken sælsom hændelse træffer jeg her herr de Crillon?"

"For at adlyde kongen, herr greve."

"Det er kongen ... kongen af Navarra, som har sendt Eder hid?"

"Kongen af Frankrig og Navarra," sagde Crillon roligt.

"Men," spurgte Brissac, hvis urolighed næsten gik over til skræk, "det var i sandhed heller ingen spøg at møde Crillon på et sted, hvor man kunne komme til at slås. Hvorfor har man sendt Eder herhen?"

"For at arrestere Eder, herr greve!" svarede Crillon med en forfærdende flegma.

Brissac var tapper, men han blegnede dog. Han vidste, at Crillon ikke plejede at drive spøg.

"Hvad siger I til det?" vedblev ridderen. "Skulle I have lyst til at sætte Eder til modværge?"

"Ja," svarede Brissac, "for det er ikke muligt, at en bevæbnet adelsmand lader sig fange af en eneste fjende uden at blive vanæret."

"O," sagde Crillon, "I er så slet bevæbnet, at det ikke er værd at tale om det."

"Jeg har en kårde, herr de Crillon."

"Bahl I ved nok, at ingen mere drager kårde imod mig."

"Det er sandt, men jeg har de svages våben, det våben, hvis stød ikke kan pareres, og jeg ville fortvivle over at have dræbt

den tapre Crillon med dette usle våben. Alligevel, hvis han spærrer mig vejen, så vil jeg dræbe ham."

I det samme greb han til sine pistoler i sadelhylsteret.

"Jeg sagde Eder, at I skulle være rolig," svarede Crillon, "put Eders pistoler ind igen ... de er ikke ladt."

"Er de ikke ladt?" råbte Brissac med vrede. "Er I vis nok på det til at vente på et skud lige på livet?"

Idet han sagde disse ord, satte han den ene pistolmunding for ridderens bryst.

"Hvis det kan more Eder at gøre lidt spektakel og svie nogle hår af min knebelsbart, min kære greve," sagde Crillon koldt uden at prøve på at støde våbenet til side, "Eders pistoler er måske ladet med krudt, men ikke med kugler."

"Det er umuligt!" råbte Brissac forvirret.

"Så skynd Eder at skyde for at blive overbevist .... skyd kun, men tag Eder i agt for at beskadige mine øjne med forladningen."

Efter at Brissac forgæves havde ledt efter et blik fra Arnaud, der vendte hovedet bort, lod han sin hånd falde ned med mørk forbavselse. Man havde spillet ham den samme streg, som han havde spillet spanieren.

"Jeg forstår det," mumlede han, "Arnaud har solgt sig til Eder."

"Nej, ikke solgt," svarede Crillon, "vi har ikke penge til at købe for: Han har givet sig hen. Men hvad leder I efter omkring Eder? I tænker dog vel ikke på at slippe ud af mine hænder, vel?"

"Jo, det tænker jeg på, og det er Eder, chevalier de Crillon, som uden at ane det har leveret Eder i min vold. Da jeg ville gribe herren, fik jeg også fat på tjeneren."

"Jeg forstår Eder ikke ret," sagde Crillon.

"Om lidt vil tolv mand, som jeg har posteret på vejen, fange kongen og Eder med."

Crillon brast i en latter, som næsten bragte Brissac ud af fatning.

"I må ikke blive vred, fordi jeg ler," råbte chevalieren, "jeg kan ikke lade være! Men eventyret er alt for morsomt; forestil Eder engang, at Eders tolv mand ikke havde haft bedre lykke end Eders pistoler og Eders kårde, og at disse stakkels folk er smeltet bort som sne. Tolv mand er jo kun en mundfuld for Crillon."

"I har altså dræbt dem!" råbte Brissac, som denne bedrift af en sådan kæmpe ikke forundrede.

"Dræbt? Nej, men konfiskeret dem, og disse brave folk vandrer nu i denne time roligt til Poissy, hvor de skal overnatte, og i morgen vil de have nået vor armé, som de nu for fremtiden udgør en del af. Nå, min kære greve, se ikke så mørkt: stig ned af hesten og følg med mig til et smukt lille sted tredive skridt herfra; vi har mange ting at sige hinanden. I er min fange; men jeg skal tage behørigt hensyn. Arnaud skal passe Eders hest, vær kun rolig. Om forladelse ... Eders kårde, om I behager."

Ganske forvirret gav Brissac sin kårde fra sig og lod sig føre bort af Crillon. Han hverken hørte eller så mere; bedøvet ligesom en ræv, der er faldet i en grav, kunne han have ladet sig lede af et barn indtil verdens ende.

"Nå," tænkte Brissac, "der er stærkere spillere end jeg ... og jeg har tabt!"

Efter at Crillon havde stillet Arnaud som skildvagt på den lave side af vejen, førte han Brissac hen til et åbent sted i skoven ikke langt derfra. Der stod to heste og snakkede sammen på deres

måde ved skraben med fødderne og denne velklingende vrinsken, som er grundvolden i hestesproget.

I græsset sad en mand på en ulden kappe nær ved disse to heste. Den venstre hånd hvilede på et sværdhæfte, der blinkede i måneskinnet. Kappen dækkede det øvrige.

Denne mand, der lænede sig til en ung gran, og støttede sin albue til det højre knæ, syntes at være nedsunket i dybe drømme. Skyggen af løvet indhyllede hans ansigt og hans skuldre; to lyse punkter var at se: det var en guldkæde og en spore.

Da Brissac fik øje på ham, spurgte han chevalieren, hvem denne siddende person var.

"Kongen!" sagde Crillon roligt.

Og idet han straks bortfjernede sig, lod han Brissac blive alene med Henrik den Fjerde.

Man måtte besidde et tredobbelt jernkyrads for ikke at føle en levende bevægelse ved dette uventede syn. Hvor meget man end er liguist, hvor gascognisk man end er, så tiltaler man ikke uden hjertebanken den fjende, som man tror at have i sin magt, og i hvis magt man befinder sig, den fyrste, som man fornægtede, og som åbenbarer sig så meget skrækkeligere i ensomheden. Og Brissac havde for sine øjne det sværd, som havde sejret ved Aumale, Arques og Ivry.

Han blev stående stum, forvirret, fortvivlet, to skridt fra fyrsten, der enten af distraktion eller for at søge en indledning endnu ikke havde fremført et ord.

Og denne stilhed, denne ubevægelighed skænkede Brissac endnu en smule rolighed. Det var øjensynligt, at den, hvis

frihed og måske liv Brissac truede, nu holdt sin uforsigtige modstanders liv i sin hånd.

Greven bukkede dybt. Kongen rev sig løs af sine drømme, løftede hovedet i vejret og sagde:

"Sæt Eder, min herre!"

Han pegede på en plads ved sin side på den brede kappe. Brissac betænkte sig et øjeblik af høflighed; derpå, efter en ny indbydelse, satte han sig ned i så lang afstand som muligt.

Da først kunne han se kongens ansigt; månen sendte sit blege skin over den fri plads i skoven.

14. To berømte omvendelser

"Herr Brissac," sagde kongen, "jeg ved, at I har ønsket at se mig. Det var Eders hensigt endnu i aften, og jeg ved, hvorledes I har anstrengt Eder for, at det skal lykkes Eder. Jeg har ligeledes ønsket at se Eder. Vi har begge, hver fra sin side, higet efter et fælles mål."

"Svar mig ikke endnu," vedblev Henrik, "I vil snart kunne gøre det, når I kender sagen ret. I ville, min herre, i dag bemægtige Eder min person: det var en smuk plan. Ikke fordi den var smuk ved foretagendets vanskelighed, men det tilbød ved første øjekast adskillige fordele, som nok kunne forføre Eder, så begejstret som I er for Eders parti. Det er naturligt, og jeg kan ikke bebrejde Eder det."

Brissac følte, at han rødmede, og drog sig tilbage i skyggen for at skjule sit ansigt. Kongen tog atter ordet:

"Jeg vil ikke, min herre, henholde mig til Eders underskrift, som står ved siden af min nedenfor våbenstilstandsakten. Guvernør i Paris, I har sagt Eder selv, at den sande troskab består i at vogte de interesser, som er en betroede. Ved at udlevere mig til ligaen, frelste I Eders stad, som jeg bestandig truer med en belejring. Der er sikkert ikke en eneste liguist, som er i stand til at dadle Eders plan. Selv jeg, som ikke er nogen liguist, vil ikke gøre nogen bebrejdelse. I har tænkt, hvad nytter det til at lade pariserne nok engang lide elendighed, hungersnød og selv døden? Alle disse kanoner, som dræber og opbrænder, myrderierne på valpladserne, kvindernes og børnenes dødskamp sønderriver mit hjerte; jeg vil med ét slag ende krigen; jeg vil gøre Paris lykkelig og Frankrig blomstrende;

jeg vil frelse mit fædreland ved at gøre kongen uskadelig. Se, det har I sagt Eder selv."

Brissac ville svare, men Henrik standsede ham med en venlig gestus.

"Det er øjensynligt af venskab for herr de Mayenne," sagde han, "at I fører denne krig imod mig? Men er det virkelig ham, som I tjener? Jeg tror det ikke, og mine grunde til det er følgende:"

Kongen tog et papir frem, som han knugede i sine hænder:

"Det er, fordi spanieren bedrager Eder, og narrer Eder, det er fordi sammenkaldelsen af generalstaterne, som skulle udnævne en konge af Frankrig, er en uforskammet mystifikation. Herr de Mayenne tror, at det er ham, som man vil sætte på tronen. Eller man tror fejlagtigt, at kongen af Spanien vil sætte sin datter, infantinde Clara-Eugenia, på den, og gifte hende med den unge hertug af Guise, herr de Mayennes nevø. Hvis dronningens mand dør, og det er ofte tilfældet i de spanske ægteskaber, så regerer infantinden af Spanien alene. I vil så indvende: Den saliske lov, men I tager fejl! Philip den Anden vil ikke længere lade den gælde i Frankrig; han vil afskaffe denne grundlov, som forbyder den kvindelige linje scepteret. Og altså vil Charles den Femtes søn, selv med de franske stænders samtykke, blive konge af Spanien og Frankrig. Han vil komme til at beherske verden! Jeg tror, I gyser, herr de Brissac, det er måske, fordi ligaens ånd ikke ganske har dræbt den franske karakter i Eder. Måske I også tvivler om sandheden af mine ord. Nuvel, tag denne depeche, som en af mine trofaste i dag har bragt fra Spanien; læs den, og I vil der finde hele den plan, som jeg har udviklet for Eder. Infantindens udnævnelse, hendes

giftermål, den saliske lovs ophævelse; læs, siger jeg, denne depeche, og vis den til hertugen af Mayenne, siden I er hans ven; det vil være en nyttig underretning for Eder begge, og I vil for fremtiden vide, hvem I tjener så ivrigt."

Kongen rakte med det samme Brissac depechen, som denne modtog med en skælvende hånd.

"En så afskyelig nederdrægtighed!" mumlede han forvirret. "O, det ulykkelige land! ... Alt dette ville ikke være sket, havde vi haft en katolsk prins at sætte imod Spanien: kætteriet har skabt ligaen ..."

"Påskud, min herre," svarede Henrik den Fjerde, "min forgænger, Henrik den Tredje, var, så vidt jeg tror, en god katolik, hvilket dog ikke var til hinder for, at man kaldte ham den onde Herodes, og at han blev snigmyrdet af munken Jacques Clement. Hvad mig angår, da er jeg ikke katolik, og det er grunden til, at man støder *mig* tilbage. Derfor er Paris lukket for mig. Paris, Frankrigs port! Det er, fordi jeg er kætter, at liguisterne har kaldt spanieren til hjælp, overgivet ham deres fædreland og lært deres børn det spanske sprog, så at de vel engang aldeles glemmer det franske. Fordi jeg ikke er katolik! *Ventre-saint-gris!* Påskud! Hvis liguisterne ikke havde det, ville de finde på et andet! Nuvel, min herre, de skal ikke længere have det: jeg vil berøve dem det. Det skal ikke siges, at jeg har begået en eneste fejl eller ladet et eneste hul åbent, hvorigennem den fremmede usurpation kan smutte ind i Frankrig."

Brissac betragtede kongen med forbavselse.

"Ja," vedblev Henrik, "mit folk, mit sande folk, det, som er fransk, ønsker virkelig en konge, som bekender sig til dets

religion; jeg har ladet mig undervise i den katolske religion; jeg har i de få fritimer under krigen ladet de lærdeste doktorer og teologer kalde til mig. De har lært mig, at Gud bliver dyrket mere ædelt, mere pragtfuldt efter den romerske kultus. Jeg har lært denne religions høje skønhed at kende og er trængt dybt ind i dens mysterier. Gud, som så min iver og min kærlighed, har velsignet mine anstrengelser; han har sendt mig sit lys, han har givet mig kraft, han, som opofrede sin søn til menneskenes frelse, så at jeg kan ofre en forfængelig hårdnakkethed, en tåbelig vildfarelse for mit folks frelse, og det er i dag en oprigtig omvendt, en brændende tilbeder af den katolske kultus, en overbevist søn af den romerske kirke, som tager Eders Gud, herr de Brissac, til vidne, og bekender ham højt med hånden på et trofast hjerte. Om otte dage, i Saint Denis, under hvælvingerne af den kirke, hvor Frankrigs gamle konger slumrer, skal mit folk se mig, omringet af min adel, at gå rolig og med bøjet pande hen imod alteret. Jeg vil uden at skamme mig afsværge en vildfarelse, som Gud har tilgivet mig; jeg vil sværge troskab imod den katolske kirke uden nogensinde at glemme den beskyttelse, som jeg skylder mine trosfæller, som, allerede ulykkelige nok, fordi den guddommelige nåde ikke har oplyst dem, vil gøre krav på min medlidenhed og min understøttelse. Det vil jeg gøre, min herre, og så vil vi få at se, hvad ligaen siger. Vi vil få at se, om den derfor ophører med at lade sine kanoner og hvæsse sine dolke, og om kugler og kårdespidser vil blive rettet imod en katolsk fyrstes bryst, lige så katolsk som herr de Mayenne, lige så katolsk som kongen af Spanien."

"En omvendelse!" mumlede Brissac overvældet ved tanken om denne uhyre politiske begivenhed.

"Vær kun rolig," sagde kongen med et sørgmodigt smil, "krigen vil endnu vare længe, Paris er ved Eders hjælp meget stærk, og vil forsvare sig grusomt."

Henriks pande tilsløredes af en poetisk tungsindighed.

"Se," sagde han, "herr de Brissac, mange gange i de sidste fem år har jeg spurgt mig selv, om det ikke var på tide at stikke sværdet i balgen, om det ikke var en mand af hjerte uværdigt at kæmpe således for en trone, som et helt folk udelukker ham fra. Jeg har spurgt mig selv om, hvad der skal erstatte mig mine strabadser og mine uophørlige sjæls- og legemsanstrengelser, der fortærer mit liv og hvidner mine hår før tiden. Jeg udråbte ligesom profeten: Jeg har arbejdet nok med mine hænder og nok med mit hoved, og gjort opofrelser nok for at tilfredsstille et levende lig, som higer efter at kaldes konge. Og alligevel har jeg atter grebet sværdet, jeg har tilbragt nætterne ved arbejde, jeg har udmattet mit råd! Alt, hvad en mand kan løfte af den almindelige byrde, det har jeg løftet uden at beklage mig, og når I ved hvorfor, vil I måske sige, at jeg har gjort vel. Det gælder nu ikke mere om at gøre en fransk prins kronen stridig, men om at frarive en udlænding den, som taler højt nok til at blive hørt fra Spanien til Frankrig. Derfor kæmper jeg, og vil vedblive at kæmpe indtil min død."

Idet han udtalte disse ord med en ædel heftighed, havde Henrik rettet sig i vejret; hans øjne lynede, og hans store sjæl strålede i hans blik, og med en ophøjet gestus havde han draget sin ærlige klinge, der luede i månens stråler.

Brissac skjulte sit ansigt i sine hænder-, hans bryst stønnede voldsomt.

"Nu, herr greve," sagde Henrik roligt, "ved I hele min mening. Mit hjerte er trøstet. Jeg er glad ved at have åbnet det for Eder. Allerede i meget lang tid har I hørt spansk i Paris, i dag har I hørt nogle ord godt og rent fransk. Rejs Eder, gå, I er fri; Crillon vil give Eder Eders kårde igen."

Brissac rejste sig langsomt i vejret; hans ansigt var furet af tårer.

"Sire," sagde han med bøjet hoved, "hvilken dag vil Eders Majestæt holde indtog i staden Paris?"

Kongen udstødte et glædesskrig, han sluttede Brissac i sine arme.

"O, jeg er franskmand, tro det, sire, og det god franskmand," sagde greven, idet han styrtede ned for sin konges fødder, men denne rejste ham op igen og trykkede ham til sit bryst.

I samme øjeblik lød to pistolskud på vejen, ved det sted, hvor Crillon havde stillet sig for at våge over kongens sikkerhed under hans samtale med Brissac.

Henrik bukkede sig for at tage sin kårde, Brissac ilede til for at understøtte Crillon, hvis det behøvedes.

Han fandt chevalieren leende som altid efter en bedrift.

"Hvad er der på færde?" spurgte Brissac, som kongen fulgte ganske nær.

"En spanier, som herr greven godt kender," sagde Arnaud, "en af hertugen af Ferias spioner, der trods vore omveje havde fulgt vort spor, og som ledte med stor urolighed efter herr Brissac."

"Og som jeg har arresteret, for at han ikke skulle forstyrre kongen," sagde Crillon, "og som har skudt to gange fejl af mig,

den usling!"

Brissac brast i latter og sagde:

"Arnaud havde sørget for disse pistoler på samme måde som I for mine."

Disse ord blev, som man let kan tænke, modtaget af en almindelig munterhed.

"Meget godt," sagde Crillon, "men han fører noget bort med sig, som I ikke har haft, greve."

"Hvad da?"

"Jeg troede, hans pistoler var alvorlige, og jeg har svaret med et pistolskud, der måtte gennembore hans vams og huden indenfor; selv hesten måtte få sin andel. Hverken hest eller rytter er dræbt, men kun strejfede. Hør, hvor de rider ... Hvilken rasende galop!"

"Har han genkendt Arnaud?" spurgte Henrik den Fjerde.

"Jeg ved det ikke, sire!"

"Nu er I godt kompromitteret, Brissac," sagde kongen muntert. "Denne spanier vil angive Eder ... hvorledes vil I drage Eder ud af den sag?"

"Ved at fremskynde Eders indtog i staden, sire," hviskede greven sagte til Henrik.

"Vi vil tænke på det, greve. Men begynd med at tage Eders forholdsregler godt, for ikke at blive snigmyrdet af spanierne; for, hvis de fatter mistanke ..."

"Eders Majestæt er alt for god ved at tænke på mig; det er min pligt at bede Eder om at være forsigtig. Er afsværgelsen først udtalt, så ligger ligaen på sit yderste, og da ve snigmorderne!"

"Jeg vil gøre mit muligste, Brissac, for at komme hel og holden til den kære stad Paris."

"Jeg vil lade Eders værelse i Louvre sætte i stand, sire."

"Og jeg vil lade Eders marskalstav forgylde."

Henrykt af glæde ville Brissac til at tale. Kongen lagde blidt sin hånd på hans mund og hviskede til ham:

"Tilgiv Arnaud, som er en skikkelig mand, det ved jeg bedre end nogen, og behold ham hos Eder; han vil tjene os som mellemhandler hver gang, I har noget at meddele mig, hvilket fra i dag af hyppigt vil finde sted. Nu må vi adskilles; vær forsigtig! Vær ikke urolig for Eders ven Mayenne; jeg hader ham ikke. Jeg hader ikke engang madame de Montpensier, min dødeligste fjende. Jeg hader ingen undtagen spanierne. Mayenne skal få gode vilkår og alt, hvad han forlanger. Indret Eder efter det, og hold af mig."

"O, som I fortjener det! Af hele min sjæl!"

"Tag denne vej, jeg er posteret ved; den fører til Colombes, og derfra kan I uden at blive set nå Paris en halv time før spanieren, hvis Crillons hug tillader ham at nå Paris … Han hugger så drøjt, denne Crillon!"

"Farvel, sire!"

"Farvel, marskal!"

Brissac trykkede begge Crillons hænder, og denne gengældte hjerteligt hans håndtryk. Arnaud stod ubestemt bagved kongen, Henrik gav ham et venskabeligt tegn, idet han pegede på Brissac. Straks greb det unge menneske grevens stigbøjle og red bagefter ham stille og tavs, som om der intet var forefaldet, som kunne forandre Europas udseende.

Da Henrik og Crillon var ene, betragtede de hinanden.

"Det forekommer mig," sagde chevalieren, "at Eders Majestæt ikke er ilde tilfreds med Eders samtale med Brissac."

"Du har set, Crillon, hvorledes vi skiltes ad?"

"Med håndkys. Men, sire, Brissac er en gascogner."

"Jeg også, min kære Crillon."

"Om forladelse, sire, jeg mener, at han er halvt en spanier."

"Han er det ikke mere; alt er nu forbi: Paris er min uden belejring, uden storm, uden artilleri. Stik sværdet i balgen, tapre Crillon, vi får ingen af de skønne bataljer mere, hvori du glimrede så smukt!"

"Paris vor! O, sire, har I også takket Gud, fordi han giver Eder kronen for så godt køb?"

"Tyve gange hver fem minutter eller rettere, siden Brissacs afrejse, har jeg kun gentaget en og samme bøn. Intet fransk blod skal mere udgydes, tapre Crillon, jeg er lykkelig, meget lykkelig, det lykkeligste menneske!"

"Sire," svarede Crillon hjertensglad, "det må man aldrig sige: man ved ikke hvad der foregår i de andres hjerter."

"Er det i dit eget navn, du taler?" sagde Henrik, "så meget desto bedre, hvis du kunne være endnu lykkeligere end jeg! Forresten skulle jeg næsten tro det, ved at se dine funklende øjne og dit glade åsyn."

"Sagen er, at jeg er ude af mig selv af glæde, og mener at jeg er endnu mere begunstiget af lykken, end I, sire, for hos Eder er det hovedet, som i dette øjeblik er tilfredsstillet, ærgerrigheden har holdt et godt måltid, og den godter sig, – hos mig er det hjertet, som skælver, og som efter ordsproget spiller på basfiol."

"Du elsker mig så højt!"

"Og jeg elsker også en anden, sire!"

"Du skulle være forelsket?"

"Jovist, jeg ville ikke være så fornøjet, hvis jeg var forelsket, og desuden, hvorledes ville det klæde mig at være forelsket med gråt skæg."

"Jeg har gråt skæg, og jeg er skrækkelig forelsket," afbrød Henrik ham.

"Men I, sire, I er konge, og I har ret til at begå alle mulige dårskaber."

"Du kalder det en dårskab? For pokker, hvis du så min maitresse, ville du bide dig i fingrene for at have talt så letsindigt."

"Jeg ved, at Eders Majestæt har en god smag, men enhver har sin i denne verden."

"Hør, min tapre Crillon," sagde kongen, idet han slog sin arm om chevalierens hals, "min Gabrielle er den mest tilbedelsesværdige pige i hele Frankrig ... Og nu, da kongen har endt sine forretninger, tør vel den stakkels Henrik tænke på sine fornøjelser. Følg med mig hen til mademoiselle d'Estrées bolig, du skal se hende og tilstå mig, at hun er uforlignelig."

"Jeg tilstår det straks, sire, fordi jeg i aften har lovet at gå til sengs i Saint Germain, og det vil jeg også."

"Vel; men på vejen dertil kommer du forbi Gabrielles hus. Du kan forresten være mig meget nyttig!"

"Ah," sagde Crillon, "med hvad?"

"Med at bortlede en urimelig faders mistanke."

"Fader d'Estrées? Det er virkelig en brav mand med en fast vilje."

"Han er vild, siger jeg dig, og bringer mig til fortvivlelse."

"Fordi han ikke vil bevise Eder den ære at lade Eder vanære hans hus."

"Crillon, Crillon, det er hårde ord."

"Sire, således går det mig, når man betror mig hemmeligheder: jeg misbruger dem straks. Men, tilgiv mig!"

"Jeg tilgiver dig så meget hellere, som Gabrielles ære er ren som den første sne. Ak, den unge piges hjerte er lige så hårdt som faderens stolthed er ubøjelig. Skulle du tro, at jeg for at være nogenlunde vis på at se Gabrielle i aften har måttet sende herr d'Estrées til Medan hen til Rosny? Han venter mig der, denne brave adelsmand, og alligevel er jeg ikke fast overbevist om, at datteren samtykker i at modtage mig."

"Nuvel, så er Eders Majestæt ikke så lykkelig, som I nylig sagde."

"Al ulykke får ende, ligesom enhver lykke går over," svarede Henrik med et smil. "Håbet er en af mine dyder. Mine fjender kalder det hårdnakkethed, mine venner tålmodighed. Velan, lad os stige til hest; det er en smuk aften efter en streng dag. Jeg har besejret ligaen og taget mit kongerige i besiddelse. Lad os håbe, at min maitresse ikke vil være mindre føjelig end ligaen."

"Lad os håbe det, siden det gælder om at tilfredsstille Eders Majestæt," sagde Crillon. "Men jeg vil tage vejen tværs over sletten for at komme hurtigere til Saint-Germain. Jeg føler mig ikke rolig. Jeg beder kongen om at give mig min frihed igen, med mindre jeg er ham uundværlig."

"Vær fri, farvel og tak, min brave Crillon! I morgen til vort stævnemøde!"

Crillon hjalp kongen til hest og så ham hurtigt bortfjerne sig. Han beredte sig til selv at tage bort, da han pludselig hørte en rask galop på vejen bagved i det fjerne.

"Skulle det være spanieren, som kommer tilbage med forstærkning?" sagde han. "Men nej, der er kun én hest, og hvis den ikke kommer alene tilbage efter at have tabt sin herre, så begriber jeg ikke, hvad spanieren vil søge her! Men forresten, nu standser galoppen."

Hesten standsede virkelig.

"Hører jeg ikke en stemme? ... Et suk? ..." Vedblev Crillon; "mere endnu, et skrig og en dyb sukken ..."

Han så nu på spidsen af skrænten, som månen oplyste, en mand, der steg ned for at øse vand af bækken, og ved hans venstre side hesten, nær ved hvilken man skimtede ligesom en mand udstrakt på sandet.

"En grå hest!" råbte chevalieren, hvis hjerte blev opfyldt af mørk mistanke.

Dyret udstødte en lang og uheldvarslende vrinsken.

"O," tænkte Crillon, "der er måske sket en stor ulykke ... Denne hest er Coriolan, som har mærket min nærhed ... til hjælp!"

Den mand, som Crillon havde set stige ned til bækken, vendte sig om ved lyden af ridderens skridt, og som om synet af en menneskelig skabning havde gengivet ham noget mod, gav han sig til at råbe:

"Hjælp! Hjælp!"

"*Harnibieu!*" udråbte chevalieren, som lyden af denne stemme dækkede med en kold sved, "det er Pontis."

"Herr de Crillon!" råbte gardisten, idet han af alle kræfter kom løbende hen imod chevalieren, som han havde genkendt på det berømte "*Harnibieu*".

"Nå, hvad er der på færde? Hvorfor denne skræk? Hvem er denne mand, som ligger her?"

"Ah, min herre, gætter I det ikke? Når jeg siger Eder at la Ramée var på sporet efter os?"

Crillon udstødte en ed eller snarere et suk og ilede hen til Esperance, som Pontis havde lagt ned på grønsværet med hovedet hvilende på det dugvædede græs.

Det stakkels unge menneske lukkede øjnene, en dødelig bleghed dækkede hans ansigt, hans farveløse hænder faldt iskolde ned ved hans sider.

Under hans åbne overkjole så man det lommetørklæde, som Pontis havde bundet for såret.

Ved synet af dette blodige linned, dette ubevægelige legeme og Pontis fortvivlelse begyndte Crillon selv at tabe besindelsen og kastede sig på knæ ved siden af den sårede med alle tegn på den dybeste sorg.

Pludselig rejste han sig igen, idet han råbte:

"Elendige! Du har ladet ham blive myrdet!"

"Ih, min herre, det var sket, da jeg kom. Imidlertid havde jeg været meget hurtig. Men det gælder ikke om at anklage mig, min herre: han er ikke død. Jeg har gode tanker trods alt, og hvis vi ikke lader ham ligge uden hjælp, og hvis vi finder en god læge til ham, vil han komme frisk og sund fra det. Det er sikkert ikke på landevejen, at vi skal finde nogen læge."

"Jeg kender ikke denne egn," sagde Crillon med en rynken af øjenbrynene, som Pontis til enhver anden tid ville være blevet forskrækket over.

"Det første, det bedste hus," sagde Pontis.

"Der er ingen huse før Bezons eller Argenteuil, og dette dybe sår, som blodet strømmer fra, forbander dig, fordi du har ført det stakkels unge menneske så langt bort."

"Jeg ville helst have bragt ham i sikkerhed straks, men når man er forfulgt ..."

"Du er bange, når man forfølger dig!" udråbte Crillon lykkelig over at finde en retfærdig grund til vrede. "Du er bange, æsel!"

"Når jeg har en såret i mine arme, når jeg med knæene må styre en udmattet hest, når jeg ved omdrejningen af en skov hører kugler pibe om mine øren, når hesten vakler, ramt af en af disse kugler, når jeg hører den rasende snigmorder løbe efter os og atter lade sin bøsse, da jeg betænkte, at man, når jeg først var dræbt, snart ville gøre det af med den sårede, som herr de Crillon havde anbefalet mig, da, min herre – det er sandt – sporede jeg min hest, så udmattet den end var, trykkede den sårede endnu fastere til mit bryst, anbefalede mig til alle Paradisets helgener, fløj hen ad vejen uden at vide hvorhen, lige indtil hesten styrtede, og jeg var bange, meget bange!"

Idet han sagde disse ord, viste Pontis Crillon et blødende sår i den stakkels Coriolans kryds.

"Hvis det forholder sig således," sagde Crillon, "så har du ret: men denne la Ramée kan altså ikke dræbes?"

"O jo, min herre; kun tålmodighed! Men lad os først bære herr Esperance et sted hen."

"Der kommer en mand hen ad vejen."

"Med noget under armen. Jeg iler derhen! Han skal vise os et hus her i nærheden!"

Og Pontis gav sig til at løbe denne mand i møde.

Manden bar en kurv på sin arm og i kurven en uhyre fisk, hvis hoved og hale stak frem under låget; denne fisk bevægede sig endnu i de sidste krampetrækninger.

Ved synet af Pontis bloddækkede klæder udstødte denne mand et skrig af rædsel og rakte kurven frem, idet han sagde med kvalt stemme:

"Tag min fisk, men dræb mig ikke! Jeg er mølleren Deris, og jeg bringer denne fisk fra mademoiselle Gabrielle d'Estrées til prioren i Genovevas kloster ... hundrede skridt herfra ... dræb mig ikke!"

"Hundrede skridt herfra!" udråbte Pontis. "Er der et kloster? Er det også sandt?"

"På venstre bred af bækken, bag ved det krat, som I ser på denne lille høj," svarede mølleren med klaprende tænder.

"Brave mand, vær ikke bange," sagde Pontis, "du redder vort liv! Kom, kom!"

Crillon, som havde hørt alt, råbte nu:

"Kom, kom, og du skal få to pistoler, hvis du hjælper os med at bære dette stakkels sårede menneske."

Mølleren ville ikke have taget sig af disse løfter, men Pontis stødte ham frem foran sig, så at han kom hen til den sårede, som han betragtede med skræk, men dog noget beroliget ved at se, at de formodede mordere, i stedet for at kaste liget i bækken, ville føre en såret til Genovevas kloster.

Han tog altså imod Crillons pistoler, satte kurven på sin skulder og løftede halvdelen af den sørgelige byrde. Pontis bar den anden halvdel. Crillon trak Coriolan, der kun møjsommeligt kunne slæbe sig frem, bagefter sig ved tømmen.

Ved omdrejningen af vejen øjnede man klosterets mørke bygninger. Crillon ringede på; snart viste der sig et lys, porten blev åbnet efter møllerens opfordring, og det sørgelige tog forsvandt i klosterets mørke.

15. Møllen

Imidlertid red kongen munter videre, uvidende om alle disse ulykker. Han var glad til mode, for han håbede, at hans elskede ville give efter.

Henrik tænkte på Gabrielle, den rene pige, som et halvt års kongelig opvartning ikke havde kunnet erobre, og som herskede despotisk over det største hjerte i kongeriget Frankrig. Han havde under påskud af vigtige forretninger sendt herr d'Estrées, den unge piges fader, og en streng fader, som vi ved, til Médan, og det uden at underrette Gabrielle om det, af frygt for, at hun skulle blive urolig og endog nægte ham adgang. Han ville overraske hende hjemme hos hende selv, ganske sikker på, at hun ikke ville være grusom nok til at vise en elsker bort, som var konge, og som blot forlangte en times samtale og måske en lille andel i aftensmåltidet.

Hr. d'Estrées hus lå på skråningen af en høj med en fløj ud til chausséen. Store træer omgav dette hus. Man så ved månens stråler en vidtstrakt eng, som nåede hen til en terrasse, der bekransedes af et tæt krat, der vederkvægede ved sin friskhed og sin skygge.

Ved randen af chausséen lå en uhyre lade med spidst tag, opført så fast som et fort, og indesluttede med sin vold frugthaven og baggrunden til slottet d'Estrées. Denne bygnings store sorte masse, som havde udholdt flere end én belejring og trodset flere end én ildebrand, aftegnede sig underligt på himmelen og delte med sit tags vidtudstrakte parallelogram den skrånende eng, vi nylig har talt om.

Fra ladens få vinduer øjnede man bækken og hele den frugtbare slette imellem Gabillons, Vésinet og Saint Germain; et uforligneligt skue!

Henrik plejede på de dage, da besøgene ikke var tilladt, at nærme sig til et lille vindue, som vendte ud til chausséen. Det var Gratiennes værelse. Han kastede da en lille sten imod den tykke glasrude. Vinduet blev åbnet, en hvid hånd gav et tegn, og kongen, der adlød dette tegn, som altid blev forstået, gik efter den lille fingers retning for at vente på Gabrielle, enten ved bredden af vandet, som flød omtrent ti skridt fra huset, eller til terrassen, som han nåede ad en sti imellem vinstokkene.

Den aften, vi tale her taler om, gjorde han sin sædvanlige manøvre med større tillid end sædvanlig. Herr d'Estrées var fraværende, Gabrielle var sandsynligvis gået til sengs, siden lyset var slukket i Gratiennes værelse. Henrik havde forsynet sig med kasteskyts. Han begyndte derfor at kaste små grønne æbler imod ruden med det ivrige ønske snart at blive hørt, fordi månen skinnede med hele sin klarhed på chausséen og belyste hesten og rytteren på en farlig måde.

Ruden klang, men vinduet blev ikke åbnet. Intet svar. Han ventede uden nytte. Af frygt for at vække opmærksomhed red han langs med muren i det håb, at Gratienne enten kunne vågne eller komme tilbage fra sin herskerinde, der måske benyttede hendes hjælp ved afklædningen.

Han vendte altså tilbage til vinduet og begyndte igen bombardementet.

Da svarede en sælsom lyd på disse angreb, ikke fra huset af, for det forblev stumt, men fra bækken, hvis ene halvdel

blinkede i måneskinnet, imedens den anden var indhyllet i skyggen af de hundredårige træer ved bredden.

Det forekom kongen som om en spottende latter modtog enhver af hans anstrengelser, og denne latter kom uden tvivl fra bækken, for med den blandede der sig en plasken i vandet og en utydelig hvisken.

Ved at lytte efter troede kongen at kende kvindelige stemmer, og dét kendte stemmer. Han skelnede endog sit navn, trods afstanden, som blev udtalt af elskede læber, sit navn, der harmonisk gled hen til ham langs ad vandets elastiske overflade.

Latteren nærmede sig; snart viste der sig to hoveder midt ude i floden. Henrik kunne ikke tvivle længere: han genkendte Gabrielle og Gratienne, der tumlede sig som to undiner i det klare vand, og stolte af den uoverstigelige hindring med kådhed udfordrede den ulykkelige rejsende, som var fængslet til bredden.

Men Henrik, der således blev udfordret, kendte ingen grænser. Hundrede kanoner ville ikke have holdt ham tilbage. Han drev sin hest ud i bækken og begyndte ligeledes leende at kløve bølgerne ved siden af de uforsigtige najader, som havde hidkaldt ham.

Latteren forvandlede sig nu til små skrig af skræk og til rørende bønner. Hesten svømmede frem med fornøjelse; Henrik strakte armen ud imod den forfærdede Gabrielle, hvis lange, blonde hår, rullet sammen i tykke fletninger, efterhånden blev våde, og viste sig mere glimrende, som om Gabrielle havde dykket sig ned i et bad af flydende sølv. Man øjnede undertiden hendes hvide arm, som perlerne rislede nedad, og det fine

draperi, der dækkede hendes skuldre ligesom Amphitrites tunika, og spidsen af en lille fod, som strejfede havets overflade.

Henrik sendte hende ømme kys og red stadig frem.

"Medlidenhed, sire, medlidenhed! Vend om!" sagde Gabrielle med bønlig stemme, og viste kongen et ansigt, hvorpå en veltalende fortvivlelse stod præget.

"Min skønne, I har kaldt på mig!" sagde Henrik.

"Hav agtelse for en kvinde, sire, ... tilgivelse ... barmhjertighed ... Hvis I kommer et skridt nærmere ... lader jeg floden rive mig med sig."

"O, barmhjertighed med mig selv, min søde kærlighed," sagde Henrik forfærdet og vendte øjeblikkeligt sin hest, "svøm kun roligt, mit liv, ingen skræk, ingen trusler mere! O, for at bevise Eder min ærefrygt, vil jeg hellere begrave mig selv i disse bølger! Se, jeg vender hovedet bort! Hvor vil I have, at jeg skal drage hen, siden jeg må sige Eder farvel?"

"I har nu allerede passeret de to tredjedele af vandet," sagde Gabrielle, beroliget ved kongens føjelighed, "bliv kun ved, om I så behager, så kan I tørre Eder ved møllen på bredden af øen."

"Jeg tager vejen derhen, men I ...?"

"O, lad os ikke tale mere om mig, jeg beder Eder ... og i særdeleshed, lad os ikke videre skænke den sag nogen opmærksomhed ... I forstår mig godt, kære sire."

"Ja, jeg forstår Eder og tager ind i møllen."

"Hvor jeg skal komme til Eder tillige med Gratienne, for der vil vi holde et lille gilde i møllerens fraværelse."

"Tak, hundrede gange tak!"

Den forelskede og sultne konge steg af i nærheden af møllen, lod sin hest klatre op ad skrænten til øen, hvor den kunne

græsse frit og begynde et delikat måltid i møllerens lille køkkenhave.

Henrik gik over den lange planke, som nåede fra båden og til bredden, og satte sig, med hjertet strømmende over af glæde og legemet drivvådt, ved yderkanten af hjulet, hvor ingen kunne se ham, og hvor følgelig hans nærværelse ikke kunne forurolige Gabrielle.

Imedens han beundrede nattens skønhed og det pragtfulde landskab, nåede de svømmende en lille bugt, hvor månens skin ikke kunne trænge ind. I dette øjeblik var sikkert kongen af Frankrig, imedens han lyttede til den mindste larm af sin elskede, den lykkeligste mand i hele sit kongerige.

Gratienne, den forreste af de to svømmende sprang let fra planken ind i møllen. Det var en ung og munter pige, lille og fyldig, med en skarp stemme og stærke tykke arme. Hun kendte kongen og elskede ham; det var endnu mere end at agte ham.

Henrik greb begge det smukke barns hænder og overvældede hende med tusinde spørgsmål angående Gabrielle. Gratienne svarede, at hendes herskerinde var undselig, at hun ikke havde passende klæder til at modtage en stor fyrste.

Imedens hun talte således tændte Gratienne en lille lampe og tog et par benklæder og et par hvide strømper i møllerens skab, og tilbød kongen dem. Hun henviste ham tillige til møllerens lille værelse for at han kunne skifte sine våde klæder, imedens hun selv beredte aftensmåltidet.

"Men hvad vil herren i huset sige," spurgte Henrik inde fra det værelse, hvor han gjorde sit toilette, "når man således benytter hans ny klæder?"

"Han ville føle sig meget lykkelig, hvis han vidste, hvilken ære der er dem forbeholdt," sagde Gratienne. "Men Denis skal ikke få det at vide! ... Han er forresten fraværende."

"For lang tid?"

"For så lang tid, som der behøves for at bringe en uhyre fisk, som er fanget i mølleåen, hen til prioren i Genovevas kloster, i nærheden af Bezons; det er to timers vej, hvis han ikke sværmer omkring."

"Til sidst vil han komme tilbage og se mig."

"Eders kongedømme er dog ikke skrevet på Eders ansigt."

"Ulykkeligvis!" sagde Henrik ved sig selv, lidet tilfreds med denne kompliment.

Men Gabrielle, der havde lyttet til, trådte ind i dette øjeblik og sagde smilende:

"Hvis kongeriget ikke er skrevet på hans ansigt, så er det dybt præget i hans sjæl og i hans hjerte!"

"O, min skønne! O, min kærlighed!" udråbte Henrik, idet han bukkede sig henrykt over de skønne hænder, som den unge pige rakte ham.

Hun var virkelig skøn. Folket, som så hende hver dag, har bevaret mindet om denne vidunderlige skønhed, ligesom det har bevaret mindet om den gode kong Henrik. Men måske var hoffets Gabrielle, marquise Gabrielle, hertuginde Gabrielle, aldrig under fløjl og broderier, under guld og diamanter, så skøn, som kongen så hende denne aften i månens og lampernes blandede belysning.

Vi har sagt, at hun var skøn, hun var endnu mere; hun var god. Hendes smil kom fra hendes sjæl ligesom duften fra en blomst; aldrig var hun misundelig, aldrig vredagtig, aldrig

hyklerisk! Der måtte hele års storme og hoffets forgiftede luft til at lære dette ædle ansigt brugen af maske, det eneste forsvar imod så mange dødelige gifte.

Da kongen længe havde holdt sin hånd for hendes mund med en beskeden fyrighed, et ufejlbarligt kendetegn på sand kærlighed, befalede Gabrielle Gratienne at lukke døren, og bød sin herre en træstol. Der var kun én, og den tilkom kongen af Frankrig. Men Henrik satte sig glad på et neg, og stolen tilfaldt Gabrielle, som snart atter antog sin alvorlige mine.

"Atter en uforsigtighed, sire," sagde hun med fortryllende stemme, "min fader er borte, men han kunne komme tilbage. Eders Majestæt risikerer intet af en af sine mest trofaste undersåtter; men jeg vil få skænd, og jeg vil, som altid, komme til at græde når I er rejst!"

"Græde? O, min elskede," sagde Henrik, "I skal ikke græde! Men forresten vil Eders fader ikke komme tilbage. Jeg har sendt ham til Mantes."

"Det er Eder, sire?" udråbte den unge pige. "O, slemme konge! ... Stakkels fader!"

"Ja, det har jeg gjort, siden man ikke kan se Eder, når han er til stede."

Gabrielle svarede med et endnu mere sørgmodigt udtryk:

"Hverken når han er her, eller ikke er her, sire. Det er nu på tiden at sige sandhed, endskønt det koster mig meget, men nu må jeg tale: Hør mig!"

"Hvilken sandhed?" råbte kongen uroligt.

"Vi kan ikke ses tiere ..."

"Ah!"

"Aldrig! Min fader har befalet mig det ... Han har gjort mig opmærksom på min stilling over for min konge ... for her er I jo konge i vore hjerter og i vore ønsker!"

"Det er ikke som i Paris," sagde Henrik for at opmuntre Gabrielle, hvilket virkelig lykkedes ham.

"Nå," udbrød hun, "vi vil tale om det siden. Det er grusomt af en trofast tjenerinde således at bedrøve sin herre, og det ville være grusomt af denne herre at forhindre sin tjenerinde i at spise til aften. Sire, badet var koldt, klokken er elleve, og vi er nær ved at dø af hunger."

"Og jeg da, min skønne?"

"O, sire, jeg skal opvarte Eder! Hvilken glæde! Jeg skal give den store Henrik et festmåltid! Et kosteligt måltid, det skal I få at se! Gratienne!"

Gratienne viste sig.

"Bring kirsebær og stikkelsbær!"

"For pokker," sagde kongen med en grimasse, "hvilket måltid!"

"Vi har kage, min konge, en kage, lækker, således som Gratienne forstår at bage den."

"Kage? Det er jo ypperligt!"

"Ja, det er en lækkerbisken ... I må tilgive os, konge, vi er lækkermunde. Der er en lille flaske med Noyau-likør: Hvor I skal godte Eder!"

Kongen følte en stærk hunger både som jæger og som kriger. En gysen gennemfo'r ham ved synet af de tillokkende frugter.

Bordet blev dækket; Henrik bød Gabrielle et stykke kage; han tog selv sukkende et andet.

Hun betragtede ham og forstod ham.

"Tåbe, som jeg er!" sagde hun, "kongen er sulten, og jeg byder ham et pigemåltid."

"Den skønneste pige i verden, min Gabrielle," svarede Henrik, "kan kun tilbyde mig, hvad hun har."

Gabrielle stødte sørgmodig kongen tilbage.

"Man må se at finde noget," sagde hun, "Gratienne!"

"Mademoiselle?"

"Ro mig hen til huset, der vil der sikkert findes levnedsmidler."

"Nej, nej," udbrød Henrik, "jeg vil hellere mætte mig ved synet af Eder; jeg spiser til aften, imedens jeg beundrer Eder. Jeg vil spise Eders små nydelige hænder ..."

"En dårlig næring for maven, sire ..."

"Jeg får sulten stillet ved den."

"Lad os lede!" svarede Gabrielle, idet hun blidt stødte Henrik tilbage, som efter at have kysset hendes hænder omslyngede hende med sine arme.

Han holdt inde for ikke at mishage sin elskede, og begyndte at tænke på næring for legemet.

"Jeg synes," sagde han, "at man nylig talte om uhyrer, som lader sig fange i mølleåen. Skulle der ikke findes nogen snøre lagt ud?"

"Jeg ved det ikke," sagde Gabrielle.

"Jeg skal nok finde den, håber jeg."

Efter nogle minutters forløb fik kongen øje på en snøre, som bevægedes hurtigt frem og tilbage. Det var virkelig en af de snører, som herr Denis hver aften plejede at udspænde. En smuk ål havde bidt på og søgte at sno sine bugter omkring en pæl, for at modstå den hånd, der trak den i land. Men kongen

forenede behændighed med styrke og drog sit bytte til sig, imedens Gratienne glad styrtede løs på det, og Gabrielle veg tilbage med skræk.

"Nå, her er kød," sagde Henrik, "men ild og krydderi?"

"Her er lidt flæsk," svarede Gratienne, "et løg, en brødskorpe og et lille glas vin. Her er krukken, og jeg beder kun om et kvarter for at opvarte Eders Majestæt."

"Et kvarter, som jeg vil benytte godt," sagde kongen, "for jeg vil sætte mig ved min Gabrielles fødder, og så tit forsikre hende om min kærlighed, at jeg skal smelte hendes hårde hjerte."

Den unge pige svarede med en yndig bevægelse af hovedet:

"O nej, det er umuligt!"

"Tag dette ord tilbage, min elskede!"

"Umuligt, sire!"

"Altså elsker I ikke Henrik?"

"Tværtimod, meget! Men hvis han elskede mig, som han siger, ville han ikke være hos mig i dette øjeblik."

"Hvad vil det sige?" spurgte kongen forundret. "Hvis jeg ikke elskede Eder, synes det mig at jeg tværtimod *ikke* ville være her."

"At elske betyder altså at bedrøve?"

"Hvorledes? Bedrøver min nærværelse Eder?"

"At elske betyder altså at fornærme."

"Fornærmer jeg Eder?"

"At elske betyder altså at styrte i ulykke og vanære?"

"Gabrielle! Gabrielle!"

"Min konge, I bedrøver mig! I fornærmer mig, I styrter mig i ulykke ved Eders nærværelse!"

"Det er hårde ord, min skønne!"

"Hårdere endnu er omstændighederne ... lad os tale oprigtigt og med hånden på hjertet."

"På Eders ..."

"Sire, lad os være alvorlige! Hvad vil I mig, som ikke kan blive Eders kone, siden I er gift?"

"Så lidt."

"Nok til ikke at ægte mig, hvilket jeg forresten ikke ville forlange af Eder, for I er en mægtig konge!"

"Konge, ja, mægtig, nej!"

"Tror I, at min fader nogensinde ville tåle min vanære?"

"Min elskede ..."

"Skulle jeg selv tåle det? Se, det er grunden til, at Eders nærværelse fornærmer mig ... men jeg bedrøver Eder med dette så hårde ord ... lad det være glemt ... Jeg har sagt, at I styrter mig i ulykke."

"Jeg opfordrer Eder til at bevise mig det."

"Meget let. Min fader har svoret mig til, at han vil sætte mig i et kloster, hvis jeg hørte på Eder, eller hvis I forfulgte mig, ... eller, hvad der er værre, at gifte mig bort."

Kongen gjorde en bevægelse.

"Det vil jeg se!" udråbte han.

"En fader behøver ikke kongens tilladelse for at gifte sin datter bort ... Når jeg er gift, er det ude med mig, og jeg vil dø af sorg!"

Henrik kastede sig på knæ og bad bønligt:

"Sig ikke slige ulykkelige ord til mig, min Gabrielle! I skulle dø?"

"For Eders skyld!"

"Tror I mig da så svag og så frygtsom, at jeg ikke til trods for en fader, til trods for hele verden, skulle formå at frelse den kvinde, som jeg elsker, fra fortvivlelse, og skulle I være svag nok, grusom nok til at overgive Eder til en anden, efter at I har afvist mig, Eders ven og Eders konge? Vær nådig imod mig, Gabrielle, og jeg vil have kraft for os begge ... det er ikke mig, som styrter Eder i ulykke, det er Eder selv! Hjælp Eder selv, og jeg skal hjælpe Eder! Forgæves vil man søge at rive Eder fra mig, når jeg først har fået Eder! I ser altså, Gabrielle, at alt afhænger af Eder alene. Hvis I elskede mig, ville I have mere mod."

"O, sire, jeg har endnu intet sagt! At fornærme mig, at styrte mig i ulykke, det er endnu intet, men I bedrøver mig, se, det er synd."

"Og hvorledes det? Jeg, som kun ånder for Eder og ved Eder!"

"I forlangte nylig, at jeg skulle ofre Eder min ære og mit liv; det skylder jeg måske min konge, men er det muligt at ofre Eder min sjæl og min evige frelse?"

"Eders frelse?"

"Vistnok; kan en god katolikinde ægte en kætter?"

"Ah, er I doktor?" spurgte kongen leende.

"Le ikke, sire, det er meget alvorligt."

"Nej, min skønne ... imellem os behøver der ikke at tales om kætteri eller messe."

"Det må alligevel ske; for jeg vil aldrig forlige mig med Helvede."

"Nå, nå, lad os heller ikke tale om Helvede ..."

"Jeg har venskab for Eder, jeg ønsker Eders frelse og jeg ønsker den så meget mere, som jeg ved at frelse Eder frelser hele Frankrig, der er beskæmmet ved Eders kætteri."

"Godt ... nu kommer vi ind på politikkens gebet, ... o, Gabrielle, jeg beder ..."

"Jeg beder, sire, lad os blive ved eller ganske bryde af!"

16. Hvorledes Henrik i møllen slog to fluer med ét smæk

Den unge pige udtalte disse ord med en så meget sælsommere fasthed, som hendes øjne var fyldt med tårer. Kongen, rørt og overrasket på samme tid, greb hendes hånd.

"I forvilder Eder," sagde han, "i tanker, som aldrig burde have fæstet bolig i Eders yndige hoved. Tro mig, lad kongen beholde sin samvittighed, og hold Eder blot ved elskerens samvittighed. Jeg sværger Eder til, Gabrielle, at hverken min eller Eders frelse er i nogen fare."

"Det er ikke alles mening, sire!"

"O, hvem har da givet Eder denne mening?"

"En meget hellig mand ..."

"Herr d'Estrées?"

"Nej, nej! Min fader sukker, ligesom alle skikkelige folk, men han anklager ikke Eders Majestæt, men den hellige mand ..."

"Ah, den hellige mand anklager mig ... hvem er han da ... Eders skriftefader ..."

"Min rådgiver ... en udmærket mand."

"Hvad hedder denne mand, og hvad er han?"

"Det er prioren for den hellige Genovevas kloster."

"Ah, ham, som Denis bringer en lille fisk til? Og han hedder?"

"Dom Modeste Gorenflot."

"Jeg kender ham ikke," sagde Henrik og ledte i sin hukommelse, "alligevel er dette navn ikke ganske fremmed for mig. Det er altså denne Dom Modeste, som skrifter Eder, og

som har sagt, at I ville styrte Eder i ulykke ved at høre på mig … ikke sandt?"

"Ham selv."

"Så må jeg gøre Eder bebrejdelser, Gabrielle," sagde kongen alvorligere. "I har ikke handlet ædelt."

"Hvorledes det, sire?" spurgte hun forskrækket.

"I havde svoret mig til ikke at nævne mit navn, ikke at åbenbare min nærværelse her for nogen, hvem det end var, og I har forrådt mig, I har angivet mig til disse munke, som er mine dødelige fjender."

"Sire, kære sire, jeg sværger Eder til, at jeg intet har sagt … at jeg intet har forrådt … at jeg aldrig har nævnet Eders navn."

"Denne Dom Modeste har altså sine spioner?"

"Nej, han er en alt for værdig mand til det; men han er snild, og intet undgår hans opmærksomhed; forresten hader han ikke Eder."

"Ah!" sagde kongen med et vantro smil.

"Han hader Eder så lidt, at han bestandig giver mig ganske andre råd, end I tilskriver ham."

"Hvilke, min kære?"

"Elsk kongen," siger han, "elsk ham, for han er god, han er født til Frankrigs nytte."

"Virkelig? … Nå, det er en god munk!"

"Men," tilføjer han, "i stedet for denne lykke vil det blive ulykke, som han vil bringe over Eder, hvis han vedbliver i sin vildfarelse."

"Der har vi den slette munk!" sagde kongen.

"O, sire, hvilke hedenske ord! Er man slet, fordi man vil Eders frelse? Er jeg da slet?"

"I, Gabrielle, I er en engel!"

"Her er aftensmaden til kongen!" råbte Gratienne, idet hun triumferende trådte ind med et fad, hvorpå den stegte ål lå.

"Jeg er sulten," sagde kongen ved sig selv, "men aftensmåltidet vil ikke bringe mig til at glemme denne underlige munk, som således råder Gabrielle."

Imedens Henrik nød det lækre måltid, ville han derfor fortsætte samtalen om denne veltænkende munk, hvis råd foruroligede ham, netop formedelst den velvilje de røbede.

"Dyrebare skønne," sagde han, "jeg ved ikke, om Eders Genoveva-munk i aften skal spise en lækrere fisk, men i alt fald får han ikke bedre selskab; jeg undtager blot de dage, da I skrifter for ham."

"Jeg skrifter ikke for ham!" sagde Gabrielle.

"Om forladelse, men det forekom mig, at I sagde ..."

"At Dom Modeste er min rådgiver ... men ikke min skriftefader."

"Det er en forskel," sagde kongen.

"Og det en vigtig, for prioren kan ikke mere skrifte, og mange troende beklager det!"

"Jeg forstår det slet ikke!" svarede Henrik, "hvorfor kan denne ærværdige, dette kirkens lys, ikke regere over samvittighederne?"

"Fordi han er lam på tungen, og følgelig ikke kan tale."

"Men I sagde nylig til mig, at han havde sagt ..."

"Han lod mig det sige."

"Af hvem?"

"Af talebroderen."

Henrik gjorde atter en bevægelse af overraskelse.

"Hvad er nu det?" sagde han, "en talebroder? Hvad er det for en bestilling?"

"Han er den broder, som taler. Prioren kan formedelst sin lamhed ikke udtrykke sig."

"Det er begribeligt."

"Men han tænker, men han ved, men han dømmer, og det er nødvendigt, at hans ideer og hans meninger bliver oversat ... at oversætte, det er talebroderens forretning."

"Det er sælsomt!" råbte kongen, idet han stødte sin tallerken tilbage, så levende var den interesse som denne underlige talebroder vakte hos ham. "Hav den godhed at forklare mig, hvorledes samtalen føres imellem denne prior, talebroderen og den person, som kommer for at spørge om råd."

"Intet er simplere, sire."

"Så må jeg være dum eller beruset af Eders skønne øjne. Jeg forstår det i sandhed ikke."

"Antag, at jeg går til klosteret," sagde Gabrielle, "for at rådspørge den ærværdige prior ... I må først vide, at det er en begavet mand ..."

"Ja, et lys ... Meget godt!"

"O, han var, efter hvad man siger, en uhyre taler, et af disse sjældne genier, som hersker ved ordet, fordum en liguist, men nu til dags forbedret."

"Siden han er blevet stum."

"Siden han har bøjet sig under Guds strenge hånd. Gud har sendt ham to skrækkelige prøvelser."

"Hvilken er den anden?"

"En forfærdelig tykkelse ... noget, som ville gøre enhver anden end denne mand latterlig uden den ærbødighed, som hans

tålmodighed og hans store ry forskaffer ham."

"Hvorledes? Er han da så fed?" spurgte Henrik, der havde stor møje med at beholde sin alvor.

"Jeg tror ikke," tilføjede Gabrielle, "at den værdige prior kan gå ind igennem porten til denne mølle ..."

"Hvor æslerne går igennem belæsset med to sække! For pokker! En slem sygdom! Og I siger, at han udholder den?"

"Heltemodigt! Man hører ham aldrig beklage sig."

"Tænk på, at han er stum. Dette forringer lidt hans fortjeneste ..."

"O, hvis han beklagede sig, ville man få det at vide af talebroderen."

"Det er sandt; nu kommer vi til det igen. Jeg beder Eder, bliv ved. I var i begreb med at forklare, hvorledes den ærværdige prior meddeler tolken sine tanker."

"Ved fingertegn. Det er et sprog, som er aftalt imellem dem. Ofte er selv et blik tilstrækkeligt. Prioren har endnu livlige øjne. Hvad broder Robert angår – det er talebroderens navn, – da er hans øje så hurtigt som en spurvs; lynet er mindre hurtigt end denne udveksling af ideer selv de fineste og mest indviklede, imellem prioren og hans tolk."

"Virkelig?"

"Det er overraskende og beundringsværdigt for dem, som ikke er vant til det."

"I er vant til det, ikke sandt?"

"Ja ... siden jeg har rådspurgt ham."

"Men for at begynde at rådspørge, må I have fået en underretning. Hvorledes er I faldet på at rådspørge ham?"

"Det er min fader, der først førte mig der hen, for at jeg skulle få gode råd. Enhver ung pige kan trænge til det. Den ærværdige priors ry var gået forud for ham til Bezons. Det lader til, at han først har resideret i Bourgogne i et priori, som salig kongen havde skænket ham, det var der, at ulykken ramte ham."

"Lamheden eller fedmen?"

"Ih, lamheden, sire; le ikke ad den stakkels prior. Hans råd ville være Eder selv nyttige, det svarer jeg for, trods alle Eders kongelige råder, i krigs- og finansvæsenet, trods de herrer Rosnys, Mornays, Chivernays og andre vismænds bistand."

"Hvis prioren råder mig til at elske Eder, ligesom han har rådet Eder med hensyn til mig, så tager jeg imod dette råd. Men jeg er meget bange for, at han snarere råder mig til en anden ting."

"O," svarede Gabrielle, "han ville for det første pålægge Eder lydighed imod hans forskrifter."

"Og de er?"

"At afsværge vildfarelsen, at anerkende den romersk-katolske kirkes fuldkommenhed, og at berolige alle Eders undersåtter ved denne oprigtige tilbagevenden til den rette tro."

Et flygtigt smil fo'r over kongens læber.

"Er det ikke dristigt af Dom Modeste således at betro sine politiske teorier til denne sladderbroder ... eller talebroder, ville jeg sige."

"O, deres tillid er gensidig og grundet på en solid grundvold."

"Godt; men er det ikke meget uforsigtigt af Eder således at betro alle Eders små hemmeligheder til Dom Modestes fortrolige? Eders fader kan få at vide alt, hvad vi skjuler for ham. Talebroderen kan tale til herr d'Estrées."

"Ingenlunde, siden det er ham, som befaler mig at elske Eder og formå Eder til at gå over til den sande kirke. Jeg er sikker på hans tavshed trods alt det venskab, som består imellem min fader og Genovevas munke. Hvis min fader fik at vide, at man vil gøre mig til et redskab til Eders frelse behøvede jeg ikke at berede min martyrdom."

Kongen, der stadig smilede under sin store knebelsbart, som han kælede for, svarede:

"Jeg ville give meget til for at høre den ærværdige, stumme fader og den værdige talebroder give Eder råd, og jeg ville endnu oven i købet give mere til for at se, hvorledes I hører på det. Har I slet ingen mistanke om, at I bliver holdt for nar af disse munke?"

"Man ser nok," svarede Gabrielle med et skuldertræk, "at I hverken kender prioren eller broder Robert! Holde mig for nar? Og hvorfor skulle de gøre det? Hvad kunne det nytte dem?"

"Om ikke for andet så for at få at vide, hvad jeg foretager mig. En smuk lille spion, sådan som I, er kostbar, og Philip den Anden eller herr de Mayenne ville dyrt betale den underretning, som I giver prioren for intet angående kong Henrik den Fjerdes handlinger."

"Endnu engang, jeg siger Eder, at jeg ikke fortæller noget," sagde Gabrielle stødt, "jeg siger Eder, at I ikke gør et skridt, som prioren og broderen ikke er underrettede om! Det må være Himlen, som giver Dom Modeste underretninger, og som inspirerer ham. I erindrer Eder, hvor hemmeligt I holdt Eders første besøg hos min fader. Det gjaldt om statshemmeligheder, sagde I. Og herr d'Estrées ville i sandhed hellere lade sig hugge i stykker end forråde Eder. Alligevel generede Eders besøg ham

meget. Nå, hvem var det, som underrettede mig om Eders hensigter med hensyn til mig, da jeg endnu ikke kendte dem? Dom Modeste. Hvem underrettede mig om, at I ville bestemme mig et stævnemøde? Dom Modeste. Hvem har foreskrevet mig den opførsel, som jeg skulle iagttage ved disse stævnemøder? Dom Modeste, altid ham, fortolket at broder Robert."

"Ah," råbte kongen, "man foreskrev Eder, hvorledes I skulle opfører Eder?"

"Ja!"

"Eders strenghed, Eders modstand, alt dette var foreskrevet Eder i forvejen ligesom et ceremoniel?"

"Ja, sire, og det var meget forsigtigt. Jeg har så liden erfaring, at jeg ellers af svaghed måske ville have styrtet Eder, Frankrig og mig selv i ulykke."

"Nuvel, men det er mine mest forbitrede fjender, disse munke; hvad har de i sinde?"

"At frelse Eder og staten."

"Og I vil høre på dem trods mine indstændige bønner?"

"Ja, jeg vil frelse Eder, selv imod Eders vilje."

"I vil ikke lade Eder formilde?"

"Jeg vil aldrig elske nogen anden end en katolsk fyrste."

"Og alt dette for at adlyde en dum og uvidende munk?"

"Dom Modeste dum? Broder Robert dum? Han har vel ikke ørnens flugt, således som prioren, men til at oversætte tanken ..."

"Er en gåsefjer tilstrækkelig, ikke sandt! Nu, det må være en eller anden hykler ... en eller anden kørehest ... lille og plump."

"Nej, han er høj, spinkel, og når han er fløjet op på sine to lange ben, ligner den stakkels mand en tungsindig hejre. Men

han er dog meget god, og det hjalp kun lidt, at det, som han siger, kommer fra et underligt udvortes, jeg hører på ham og bliver rørt ved det ... og jeg holder af ham, og jeg vil ikke have, at man skal gøre sig lystig over ham eller ønske ondt over ham!"

"Velan," svarede Henrik, "man vil adlyde Eder."

"I vil omvende Eder, sire?" udråbte Gabrielle, idet hun klappede i sine nydelige hænder med levende glæde.

"Om forladelse, det har jeg ikke sagt, min Gabrielle ... o, nej, det har jeg ikke sagt. Det ville være dumdristighed at forlange sligt af mig ... Tror I, at nogensinde en kvindes kærlighed kan betale en mand ofret af hans overbevisning og hans samvittigheds ro?"

Kongen havde lagt stærk vægt på ethvert af sine ord, idet han forstilte en alvor, som bragte Gabrielle til fortvivlelse.

"Så," mumlede hun, "så er hele min umage spildt ... han vil aldrig omvende sig! ... Hvor jeg er ulykkelig! Jeg, en adelig pige! Jeg, som elsker kongen så højt! Jeg, hvis fader og broder er Eders Majestæts ivrige tjenere, jeg, som har mistet en anden broder under Eders faner, sire! Havde jeg ikke ret til at håbe, at min herre ville lytte med velvilje til sin tjenerinde og antage mig som et ydmygt redskab til et helt folks frelse? Jeanne d'Arc, sagde Dom Modeste igennem broder Roberts mund, har reddet Charles den Syvende fra englænderne med sin kårde; I, min datter, skal redde Henrik den Fjerde fra spanierne."

"I har ingen kårde, min skønne!"

Gabrielle rødmede og slog øjnene ned, skønnere end nogen digters fantasi kan drømme om.

"Jeg håbede," mumlede hun, "at min konge ville gøre af kærlighed til mig, hvad ti tusind sværd ikke kan tvinge ham

til, ... det, som selv en krones tillokkelser og al denne verdens ære ikke kan bevæge ham til."

"Nuvel!" udråbte kongen, henrevet af kærlighed, "jeg lover intet ... o nej ... jeg kan intet love ... uden lang betænkning; en omvendelse, min elskede, er så vigtig! Men tro mig, at det ønske at behage Eder og at berolige Eders kummer vil for mig være den skarpeste spore. Imidlertid, min skønne, hvad har I gjort for at indgive mig mod? Jeg har kun fundet mistillid hos Eder. I har nylig tilstået mig, at Eders rådgivere forpligtede Eder til at gøre mig fortvivlet ... hvorledes skulle jeg da kunne komme til nogen overbevisning?"

"Nej, nej," råbte Gabrielle, fanget i den snare som den snilde bearner havde udspændt for hende i begyndelsen af samtalen, "nej, der handles ikke om nogen fortvivlelse ... tværtimod: håb, sire, men omvend Eder!"

"Pant, min elskede; Eders vilde dyd har gjort mig mistænksom, og dette pant er nødvendigt."

"Jeg tilbyder mit ord, sire."

Henrik trådte nærmere hen til den unge pige og betragtede hende med ømhed.

"Det er noget," sagde han, "en sådan piges ord; men lad os gøre nøjere bestemmelser; det er min sædvane, når jeg afslutter traktater."

"Jeg har aldrig undertegnet nogen," sagde Gabrielle med en fortryllende naivitet.

"Så lad mig diktere."

"Velan, min konge!"

"Lad os inddele traktaten i tre artikler. Det er et lykkeligt tal. Den første artikel ..."

"Den første artikel," råbte Gabrielle, "er den, at kongen skal omvende sig."

"Nej, det er ikke skik og brug at sætte ultimatum først. Den første artikel … men, min elskede, vi har begge taget fejl. Der er ikke og kan ikke være flere end én artikel for at undgå ethvert omsvøb og enhver svig."

"O, sire, affat traktaten som fyrste, som adelsmand, som ærlig mand."

"Det vil jeg, Gabrielle."

"Affat en traktat, som ikke forpligter mig uden også at forpligte Eder; for, som jeg siger Eder, en ægte pige holder sit ord, om hun end skulle dø! Gør I lige så, I, en så stor konge og helt."

"Nå, så diktér selv."

"Tak, jeg indvilliger … Ja, sire, der gives kun én mulig artikel. Den lyder således: Imellem den meget høje og meget mægtige herre, Henrik den Fjerde af navn, konge af Frankrig og Navarra, og Gabrielle d'Estrées, adelig frøken, datter af kongens gode og tro tjener, er følgende overenskomst besvoret:

– Den dag, da kongen højtideligt og offentligt har afsvoret sin såkaldte reformerte religion for at indtræde i den katolske, apostoliske og romerske kirkes skød …"

"Nuvel?" sagde kongen henrykt.

"Skriv resten, sire," stammede Gabrielle, idet hun skjulte sit ansigt i sine hænder.

Og straks fyldtes hendes ædle, ømme hjerte af en hulken, som gav sig luft i en tårestrøm.

Henrik kastede sig på knæ foran sin tilbedte.

"I skal også skrive i traktaten, at Gabrielle ville redde Frankrig;" tilføjede den unge pige.

"Jeg skal indskrive i mit hjerte, at I er en engel i godhed, i ynde, i kærlighed, og så dybt skal jeg indskrive det, at man må udrive mit hjerte for at udslette erindringen om Eder."

Han rejste sig og trykkede den unge pige til sit bryst med et samvittighedsnag over at have bedraget denne sjæl ved at hykle en svaghed af kærlighed.

Strålende af glæde takkede Gabrielle Himlen for at have rørt kongens hjerte, og i sin uskyldighed takkede hun også den ædelmodige fyrste, som bragte hende et sådant offer. Ak, hvis hun havde vidst, at en time i forvejen havde den samme artikel i en lignende traktat erobret Paris for Henrik den Fjerde.

Tvende slige erobringer: Gabrielle og Paris! Hvor mange konger ville ikke have ladet sig fordømme for den ene af dem!

Men Henrik lovede i sit hjerte at gøre sit hykleri godt igen ved så megen ømhed og troskab, at Gabrielle intet skulle tabe ved det.

Hånd i hånd underskrev de begge traktaten.

"Og I vil ikke tale om det til den ærværdige prior eller til broder Robert?" sagde kongen muntert. "Vi vil se til, om de gætter det! De, som ved alt, udfordrer jeg til at være vidende om, hvad der er foregået i møllen."

"Når hele Europa genlyder af denne uhyre begivenhed," sagde Gabrielle, "da vil jeg være stolt af at gentage for mig selv, skjult i en krog: Henrik har gjort det for min skyld."

Kongen ledte forlegen efter et svar, da Gratienne hurtigt trådte ind.

"Hr. Denis kommer tilbage!" sagde hun.

Virkelig hørtes der tunge skridt på trappen til møllen. Kongen rejste sig og kastede et spørgende blik til Gabrielle.

"Kald Eder hr. Guillaume," sagde hun rask, "I bringer mig efterretninger fra min broder, marquis des Couvres."

"Meget godt."

Denis trådte ind.

Den brave mand blev meget forbavset over at finde så godt selskab i møllen. Gabrielle kom frem med sin lille historie om hr. Guillaumes uventede ankomst; Gratienne fortalte ligeledes hr. Guillaumes uheld, idet han var blevet våd ved at falde ud af båden i bækken, og i stedet for at ytre den vantro, som begge ventede sig ved denne lidt usædvanlige historie, sagde mølleren:

"Det er i dag en mærkværdig dag! Det kan man kalde en begivenhed, gode Gud!"

"Hvorledes da?" spurgte de tre medskyldige i komedien.

"Der er dog ikke hændet de gode fædre noget?" spurgte Gabrielle.

"Aldeles intet, mademoiselle, dem er der intet hændet, men det er mig, som der er hændet noget ... jeg har på min vej fundet en myrdet mand."

De unge piger udstødte et skrig af skræk.

"Hvor er det?" spurgte kongen urolig.

"Hundrede skridt fra stien til Colombes, ved bredden af vandet."

Henrik tænkte på spanieren; men Denis rev ham snart ud af vildfarelsen.

"Et smukt ungt menneske ... en sand helgen Sebastian! ... Skulle man tro, at man ville dræbe en så smuk skabning, med så

smukt blond hår."

"Hvad har I gjort ved ham?" spurgte kongen.

"Jeg har båret ham til klosteret tillige med de andre."

"Hvorledes? Med hvilke andre?"

"Tillige med hans to kammerater."

"To andre døde?" udråbte kongen og Gabrielle.

"O nej, levende, siden de hjalp mig at bære den sårede. Der var en lille og en tyk."

"Den døde er altså nu kun såret?"

"Ja, men farligt! Forestil Eder, at den lille er en af kong Henriks gardister."

Kongen fo'r sammen.

"Hvem har sagt Eder det?" spurgte han.

"Han selv ... og den tykke er den lilles oberst."

Henrik gjorde en så voldsom bevægelse, at han nær havde væltet bordet.

"Obersten for garderne!"

"Ja, for gardisten kaldte ham engang min oberst."

"Crillon? Har du set Crillon?" spurgte kongen med en ængstelighed, som indjog mølleren skræk.

"Jeg siger ikke, at det er Crillon ..." stammede han.

"En firskåren, velskabt mand?"

"Ja."

"Med sorte øjenbryn, grå knebelsbart, dristigt øjekast?"

"Skrækkelige øjne! Men hans blik blev meget sørgmodigt, når det faldt på den stakkels sårede."

"Det kan ikke være Crillon," sagde kongen.

"Og nu tror jeg, at det må være ham," udråbte Denis, "formedelst den ærbødighed, som alle i klosteret viste ham, og

broder Roberts iver, der ellers ikke plejer at have hastværk. Se, se, så jeg skulle have set Crillon, den store Crillon! Disse ti pistoler skulle være kommet fra Crillon!"

"Lad høre," sagde kongen, "fortæl alting i orden og nøjagtigt!"

"Ja, fortæl!" sagde Gabrielle.

Denis åbnede sin brede mund med en talers tilfredshed, da en stærk og skingrende stemme, der kom fra chausséen, lod sig høre i nattens stilhed og råbte;

"Gabrielle! Gabrielle!"

Alle fo'r sammen.

"Min faders stemme!" sagde den unge pige forfærdet.

"Så snart tilbage! ... Han har mistanke!" tænkte kongen.

"Det er virkelig herr d'Estrées," sagde mølleren, idet han kastede et blik til det lille skod.

"Det er ude med mig!"

"Stille!" sagde kongen.

"Gabrielle!" kaldte stemmen atter, "send båden over, så jeg kan komme til Eder!"

Den unge pige tabte rent besindelsen. Gratienne og hun løb forvildede omkring i møllen som to skræmte fugle.

Kongen sagde koldblodigt til dem:

"Jeg vil gå over til øen, frygt intet! I øvrigt, hvis I gik ud til herr d'Estrées, så vil han ikke komme herind."

"Men Denis ..."

"Denis vil tie," sagde Gratienne.

Denis så sig forbavset omkring uden at begribe noget.

"Jeg bringer mademoiselle slemme efterretninger fra marquis de Couvres," hviskede kongen til ham, "og man må skjule dem for den stakkels fader."

"Atter en begivenhed ... Jo, det er en mærkværdig dag!" råbte Denis, "stakkels herr de Couvres! – O, ja, lad os ikke sige noget til faderen!"

"Gå nu hurtigt, mademoiselle d'Estrées, for at Eders fader ikke skal blive utålmodig."

"På øjeblikket!" sagde mølleren og sprang ned i den lille båd, hvor allerede Gabrielle og Gratienne befandt sig.

Imedens han løste fartøjet, lagde kongen sin finger på sine læber, og Gabrielle svarede med at lægge hånden på sit hjerte. Båden stødte fra. Henrik, skjult i skyggen, fulgte den med øjnene og med hele sin sjæl.

Som kongen havde forudset, tænkte herr d'Estrées, så snart han så sin datter, ikke på at sætte over til møllen. Henrik hørte dem veksle disse spørgsmål og svar, hvorved sejren til sidst altid bliver på den kvindes side, som det ikke er lykkedes at overraske. Derpå bortfjernede gruppen sig og trådte ind i huset ved chausséen.

"Det er for sent at gå til Genoveva-klosteret," tænkte Henrik, "jeg vil blive liggende natten over her i møllen, og i morgen vil jeg få at vide, hvorfor Crillon tilligemed en gardist eskorterede det unge, sårede menneske ... en blond ung mand ... skulle det være grev d'Auvergne, som er rødhåret? Denne skikkelige Denis kan let have taget fejl af farven ... jeg må vide, hvad jeg har at holde mig til ... jeg må i særdeleshed vide, hvorfor min Crillon er sørgmodig."

17. Munkene i Genoveva-klosteret i Bezons

Solen var opstået strålende og på en skyfri himmel. Et mildt skin faldt på klosteret i Bezons' gamle mure, og trængte ind i de andre gårde og haver, og i selve hjertet af dette lykkelige fristed, der var bygget i læ for nordenvinden bag ved en skovdækket høj.

Endskønt klokken allerede var fem, og dagen på denne årstid var begyndt at gry for de folk, som arbejde, syntes livet dog at være indslumret i klosteret, og man så næppe et par brødre at gå til køkkenhaven for at indsamle provision til det første måltid.

Dette broderskab var meget roligt og meget lykkeligt. Indskrænket til tolv munke ved sin direktørs indsigtsfulde vilje – men til tolv temmelig rige munke – havde det hverken spirer til uorden eller årsager til ødelæggelse, som dengang bragte en stor del af de andre munke til tiggerstaven. Overflødighed og enighed herskede hos Genoveva-munkene i Bezons. Det er umuligt, selv for munke, ikke at leve lykkeligt under en sådan bestyrelse.

Man kom til hovedbygningen igennem en stor gård, beplantet med elmetræer. Sidebygningerne, der bestod af store lader og stalde, var omgivet af kastanjetræer og hundredårige ege.

Hvad hovedbygningen angik, da var den rummelig, men lav, den havde vinduer til alle sider, så at der både fandtes passende udsigter for venner af ensomhed og drømmerier, og for verdslige, som ønskede at betragte et smilende landskab.

Klokken var fem om morgenen, og solens første stråler belyste klosteret. De skinnede ind i et smukt værelse i første

etage, betrukket med corduan; væggene var dækket med billeder af hellige martyrer og af helte, de første med deres forgyldte helgenglorier, de andre med deres ligeledes forgyldte sværd, som blev fremhævet på den mørke grund.

En stor seng med fløjlsgardiner var opstillet ved midten af væggen; denne seng var blevet den ærværdige prior foræret af en af hans gode veninder, Catherine-Marie de Lorraine, hertuginde at Montpensier, søster til hertugen og kardinalen af Guise, der blev dræbt i Blois efter Henrik den Tredjes befaling.

Hertuginden, som ved forskellige lejligheder havde taget sin tilflugt til priorens tjenstvillighed og visdom, havde efter hans forlangende sendt ham den seng, hvori hendes broder kardinalen, havde tilbragt sin sidste nat, dengang da Genoveva-klosteret i Bezons blev indviet, det vil sige, to år før denne histories begyndelse.

Det var i den, at der hvilede en ung, bleg mand med udslukte øjne, hvis blik med sørgmodig attrå spejdede efter solen og livet. Efter nogle timers søvn var Esperance vågnet og søgte at genkalde sine erindringer.

Hans hjerte slog svagt; hans hoved var tomt og smertefuldt. En brændende smerte fortærede hans bryst, og rystede enhver nerve i hans legeme. Han var tørstig, og gjorde et forsøg for at finde nogen, som han kunne bede om noget at drikke.

Men han så i begyndelsen ingen i værelset; først efter et minuts anstrengelser opdagede han under en uhyre lænestol et par støvede fødder, som man kunne have antaget for et ligs, hvis ikke en dyb snorken havde røbet den sovendes nærværelse.

Disse ben tilhørte den stakkels Pontis, der havde påtaget sig at våge over den sårede, men som efter to timers kamp imod

søvnen havde ladet sig overvælde af sin træthed, og lidt efter lidt var gledet ned af lænestolen og forsvundet på benene nær.

Esperance ville nødig forstyrre sin vogters ro, men tørsten udtørrede hans strube, og smerten aftvang ham et suk.

Pontis, som et kanonskud ikke kunne have vækket, hørte ikke dette suk; Esperance ville skrige, men en brændende smerte i hans bryst underrettede ham om, at han måtte udholde tørsten og tie.

Men imens han modløs lagde sit hoved til hvile, blev døren sagte åbnet, en stor skygge bevægede sig imellem solskinnet og sengen, sneg sig sagte frem i værelset og nærmede sig til Esperances seng, idet den gjorde tegn til, at han skulle tie. Samtidig strakte det velvillige fantom sin arm ud, og Esperance følte den forfriskende saft af en appelsin på sine tørre læber. En følelse af ubeskrivelig velvære udbredte sig over hele hans væsen, han sugede med vellyst uden at gøre nogen bevægelse, og da han var kommet lidt til sig selv, prøvede han på at se sin velgører og at takke ham, men skyggen havde allerede vendt ham ryggen og nået døren. Esperance så under hætten kun spidsen af et gråt skæg, og under munkekutten en figur, der forekom ham gigantisk, og bragte ham til at tro, at han drømte. Da fantomet var kommet hen til døren, vendte det sig om for at betragte den sårede og give ham et nyt tegn til at være tavs; alligevel så Esperance ikke andet end de to fingre, som ragede frem af ærmet.

Pludselig gjorde Pontis, der uden tvivl havde en slem drøm, et spring op fra gulvet, hvorved han slog hovedet imod lænestolen. Det var et latterligt syn, og Esperance ville gerne have leet, hvis smerten havde tilladt ham det. Den tapre

sygeplejer viklede sig løs fra stolens frynser, kom frem som et pindsvin af jorden med de tydeligste tegn på vrede imod lænestolen og imod sig selv.

Han ilede hen til sin syge, hvis øjekast han fandt næsten godt og livligt.

"Ah, bæst som jeg er," sagde han, "jeg har sovet! Hvorledes befinder I Eder? Tal sagte, ganske sagte!"

"Bedre!" svarede Esperance.

"Er det virkelig sandt?"

"Pontis," mumlede Esperance, "træd nær hen til mig, ganske nær, jeg har meget at sige Eder!"

"Meget, det er alt for meget, siden man har forbudt Eder at tale."

"Jeg skal være kort," tilføjede den sårede med svag stemme, "svar mig blot som en brav soldat, som en adelsmand."

"Men ..."

"Sværg at være sanddru!"

"Hvad gælder det da om?"

"I går har man undersøgt mit sår."

"Ja."

"Skal jeg dø, eller ikke? ... Ah, I betænker Eder ... vær sanddru!"

"Nuvel, den broder, som har forbundet Eder, sagde: Hvis der ikke støder noget til, vil han slippe fra det."

Esperance hæftede et gennemtrængende blik på Pontis. Han begreb, at denne ikke havde løjet.

"Der er stort håb," udråbte sygevogteren, "og nioghalvfjerds chancer imod én."

"Det er for meget! I alle tilfælde er der én chance for døden, og det er mig nok. Hvem ledsagede Eder, da man bragte mig

herhen?"

"Hr. de Crillon, som traf på os, og som blev fortvivlet og nær havde dræbt mig."

"Hvor er han? Hvad bestiller han?"

"Han sover, ligesom jeg gjorde før."

"I har vel ikke glemt den advarsel, som jeg gav Eder?"

"Om intet at fortælle angående Eders uheld?"

"Ja."

"Jeg har intet fortalt, men hr. de Crillon vidste om Eders afrejse til d'Entragues og Eders sandsynlige møde med denne la Ramée; han har udspurgt mig meget. Jeg kunne altså uden fare for selve hemmeligheden få ham til at tro, at I kun ved et tilfælde er blevet såret."

"Hvad har I da sagt ham?"

"At I kom tilbage fra Ormesson, at la Ramée havde luret på os ved hjørnet af en mur og givet Eder et knivstik."

"Er det alt?"

"Alt, så meget mere, som jeg forresten ved meget lidt."

"Hvad ved I?"

"Jeg stod nede ved pavillonen og hørte Eder trættes med fruentimmerne. Pludselig sprang en mand ud af vinduet, næsten på mine skuldre; jeg troede i begyndelsen, at det var Eder, og ville tage fat på Eder for at føre Eder tilbage, da jeg ved nærmere betragtning genkendte denne skurk la Ramée. Jeg griber fat med alle ti fingre, han river sin klædning itu og undviger; jeg forfølger ham, han forsvinder imellem træerne, og jeg taber ham af syne efter et rasende løb, hvori jeg har fået en snes skrammer på benene og en snes buler i panden. Pludselig, da jeg ved måneskinnet ser blod på mine klæder, får

jeg den idé, at han var blevet såret af Eder, eller I måske af ham. Jeg holder op med forfølgelsen og vender tilbage til pavillonen; ikke en lyd mere ... dødsstilhed! Snart hører jeg en sørgelig stemme, som bringer mig til at gyse ... det var Eders! Den lignede ikke nogen levendes. Jeg svinger mig op på en gren, og fra grenen op på balkonen. Jeg ser Eder ligge udstrakt og blødende, jeg griber Eder og bringer Eder ned til hesten; jeg holdt Eder på mine arme ligesom et barn i den hensigt at nå den første, den bedste bolig for at lade Eder forbinde. Ved kanten af den lille skov hører jeg nogen løbe; det var la Ramée. Ved synet af mig udstøder han et skrig; jeg svarer med et andet. Et flinteløb sænker sig; kuglen piber forbi min højre side; jeg farer på, han løber af alle kræfter og endelig når jeg bredden af vandet. Der traf jeg herr de Crillon, som hjalp mig at bringe Eder hid."

"Men," sagde Esperance, idet han søgte at samle sine erindringer, "har I set nogen hos mig i pavillonen?"

"Ja, en bleg, forfærdet kvinde, lænet til væggen, ligesom forstenet af skræk."

"Stille ... hvad enten jeg lever eller dør, så tal aldrig om, at I har set denne kvinde ... Hør, Pontis, har I venskab for mig?"

"O ... for min redningsmand!"

"Nuvel, sværg mig til, at aldrig noget ord om denne kvinde vil komme over Eders læber. Denne kvinde er ikke skyldig; jeg vil ikke have, at man skal anklage hende."

"I har allerede bedt mig om at tie. Jeg har tiet selv for herr de Crillon trods hans indtrængende spørgsmål; men jeg vil sige til Eder, at denne kvinde må være en forbryderske, siden hun

kunne se Eder såret og døende, og dog ikke kalde nogen til hjælp ... jeg siger, at hun bør straffes."

"Nok! I ved intet af alt dette ... glem det, Pontis! Jeg har endnu en tjeneste at bede Eder om."

"Til tjeneste, kære herr Esperance."

"Trods Eders nioghalvfjerds chancer var det dog muligt, at jeg døde."

"O! ..."

"Lad mig tale ud. Led i min pung, eller rettere, tag min pung. Den indeholder en billet, som I skal passe omhyggeligt på: Jeg betror den til en adelsmands ære, til en vens troskab."

"Sagtere! Sagtere!" sagde Pontis rørt, idet han med varme trykkede den såredes kolde hænder.

"Så tag denne billet, og hvis jeg dør, så brænd den straks efter at jeg har draget det sidste suk; hvis jeg lever, så giv mig den igen; forstår I mig?"

"Min herre, jeg sværger Eder til, at jeg skal adlyde Eders vilje, men I skal leve," svarede Pontis med en af smerte brudt stemme.

"En grund mere; tag hurtigt min pung, for at hverken herr de Crillon eller nogen skal se den her og opdage det, som jeg vil skjule."

"Lad os da straks brænde billetten."

"Nej! ... Jeg kan måske leve, og i dette tilfælde behøver jeg den."

"Jeg forstår Eder."

"Hverken for guld eller for blod, hverken i morgen eller om tyve år, hverken levende eller døende må I give dette brev til nogen anden end mig."

"Det sværger jeg!" sagde Pontis, idet han greb pungen. "Og jeg vil dø for dette brev, som I betror mig, ligesom jeg sværger at dø for Eder, hvis der gives mig lejlighed til det."

"I er en brav adelsmand, jeg takker Eder. Skjul hurtigt pungen ... der kommer nogen."

18. Besøg

Næppe havde Pontis skjult pungen under sin overkjole, førend herr de Crillon trådte ind i Esperances værelse, fulgt af klosterets kirurg, som allerede ved deres ankomst havde undersøgt såret.

Crillon var urolig og rørt. Men som en mand, der er vant til at lide og at se andre lide, lod han, som om han var aldeles tilfreds, og fandt alting ypperligt: vejret, den såredes udseende, værelset og tapeterne. Den værdige chevalier begyndte med en frase, som forrådte hele hans sjæls bevægelse, for den ville have været tåbelig i en ligegyldigs mund.

"Se her," sagde han, "en ung mand, der er meget lykkelig over at have fået denne skramme, som forskaffer ham det skønneste leje i det bedste gæstgiversted i Frankrig. Hilledød! En seng hos Genoveva-munkene i Bezons, hvilken lykke! Og det en kardinals seng, siger man."

Og da Pontis smilede, vedblev Crillon:

"Hvis jeg havde fundet en sådan seng hver gang mit legeme var blevet beskadiget, ville jeg glæde mig ved mine halvtredsindstyve sår."

Han ledte efter og fandt et svagt smil omkring Esperances blege læber.

Imidlertid havde kirurgen taget sine instrumenter frem, og begyndte at undersøge såret. For at beskæftige den såredes tanker ville Crillon bringe Pontis eller kirurgen til at tale. Denne sidste svarede så længe, som han var beskæftiget med forberedelserne, men i det øjeblik, da han tog forbindingen af, tav han, og Crillon forstummede ligeledes.

Imedens kirurgen med opmærksomhed undersøgte såret, hvor den helbredende natur allerede havde begyndt sit værk, stødte nogle munke af nysgerrighed døren sagte op, og betragtede i afstand dette rørende skuespil.

Uden at sige et ord fuldendte kirurgen sit arbejde, lagde alt igen i orden, og ville være gået ud af værelset, hvis ikke den utålmodige Crillon havde standset ham og sagt med et smilende ansigt:

"Nå, det er en frelst mand, ikke sandt?"

"Hvis det er Guds vilje!" svarede kirurgen, idet han med et dybt buk gik ud efter dette undvigende svar.

"I hører det," udråbte chevalieren, idet han nærmede sig til Esperance, "han siger: I er frelst, min unge kammerat."

"Hvis det er Guds vilje," mumlede Esperance, som tvetydigheden i kirurgens svar ikke var undgået.

"Jeg var vis på det," vedblev Crillon, "jeg kender til sår, og jeg har både set og selv haft værre, end dette. Nu til dags ville mit gamle skrog ikke kunne stå imod, men når man har Eders alder er man i sandhed udødelig."

Denne stolte overdrivelse beroligede ikke Esperance; da imidlertid den følelse, som de lagde for dagen, fortjente en belønning, strakte Esperance hånden ud for at gribe Crillons hånd.

"Nå," sagde chevalieren, idet han satte sig ved siden af sengen, "nu, da jeg er rolig angående Eders tilstand, ganske rolig," – han lagde vægt på disse ord, – "nu forkynder jeg Eder, at kongen venter mig denne morgen i Saint Germain, uden tvivl for en eller anden forretnings skyld. Jeg vil lade Pontis blive tilbage, indtil I er helbredet, han skal være Eders sygeplejer. Jeg

tror, han er en brav fyr, men derfor har jeg ikke tilgivet ham, at han kom for sent ... jeg vil aldrig tilgive ham."

"Min oberst, jeg har løbet så stærkt!" udråbte Pontis.

"Aldrig stærkt nok, klodrian, som I er. Coriolan er en hest, som burde have ført Eder til Ormesson et kvarter før Esperance, endskønt I først tog af sted en halv time efter ham. Coriolan! ... Man ser nok, at disse dauphinesere ikke har heste! ... hvem har lært Eder at ride? Når man har et dyr som Coriolan imellem benene, kommer man altid hvorhen, og hvornår man vil! Men lad os ikke tale mere om det; ulykken er nu sket. Jeg sagde altså, at I skal blive her hos herr Esperance, som jeg forærer Eder til; forstår I mig ret? Jeg siger ikke: Som jeg låner Eder til. Herr Esperance er en meget stor herre, som I vil gøre mig den fornøjelse at behandle med agtelse og ærbødighed."

"Min herre," stammede Pontis med tårerne i øjnene, "I straffer mig, endskønt jeg er uskyldig ... I krænker mig!"

"Hvorledes det?"

"I ser godt, at jeg holder meget af herr Esperance, følgelig er det unødvendigt at anbefale mig ærbødighed ... det er en langt mindre stærk følelse end mit venskab."

"Det er godt nok svaret," sagde Crillon, idet han vendte sig til Esperance. "Den nar har meget godt ved sig, og jeg tror bestemt, at han er en brav mand! Blot ingen udskejelser! Dette venskab bør være disciplineret! I har vel også venskab for mig, herr Pontis, antager jeg?"

"Ja, herr oberst."

"Nå, det kan da ikke hindre Eder i at adlyde mig blindt."

"Tværtimod."

"Lad os forstå hinanden. I skal gøre for herr Esperance alt, hvad I ville gøre for mig eller for kongen, det er alt sammen ét."

Pontis bukkede ærbødigt.

"Ordren?" spurgte han med en komisk alvorlighed, som glattede Esperances pande, og bragte Crillon selv til at smile.

"Stadigt ophold i dette værelse; udadlelig opførsel her i klosteret; lydighed imod priorens befalinger, der, efter hvad man siger, er en stor ånd og et godt hjerte."

Pontis bukkede atter.

"Er det alt, min herre?"

"Ah ... kun én eneste flaske vin om dagen."

Gardisten rødmede.

"Til slutning," vedblev Crillon, idet han trådte nærmere hen til Pontis, "ikke et ord om kongen eller om krigs- eller religionsaffærer. Vi er i en neutral egn, og det er ikke passende, at den sårede, som er forbundet af fjenden, plager sin vært."

"Er vi hos fjenden?" spurgte Esperance svagt.

"Man ved aldrig, hvor man er, når man opholder sig hos munke," sagde Crillon. "Man må blot aldrig glemme at betragte husets facade. Man ser der et kors, ikke sandt?"

"Jo, min herre," svarede Pontis.

"Nuvel, det betyder, at vi er i Guds hus. Indenfor altså fred og god vilje, se, det er ordren. Udenfor, som det bedst kan."

Crillon greb Esperances fine hånd i sin, trykkede den med ømhed og sagde med fast stemme:

"Nu vil jeg tænke på at hævne Eder, for forbrydelsen fortjener straf."

"Hævne mig ..."

"*Harnibieu!* Hvor I anstiller Eder forundret! Er da min idé faldet ned fra skyerne; I er altså en pige. Hvorledes! En bandit angriber Eder ved et murhjørne og giver Eder et knivstik – *la Collellata*, som man siger i Venedig – han dræber Eder, for I ville være død, hvis man ikke havde bragt Eder bort – og I vil ikke have, at jeg skal kalde det en forbrydelse?"

"Min herre, jeg tror, at sagen vedkommer mig, og at jeg, når jeg engang bliver frisk ..."

"I gør mig afsindig! Men jeg vil ikke tale så højt. Sagen angår Eder! Hvad skal det betyde?"

"At jeg vil give et kårdestød for et knivstik."

"*Harnibieu!* Hvis jeg vidste det, ville jeg være i stand til at lade Eder ganske alene krepere i Eders afkrog som en syg hund! Hvad er det for skikke? Kården imod dolken? Men man bærer ikke mere dolk nu til dags! I vil slås med en snigmorder? I? Jeg forbyder Eder det, jeg – det gælder Eders liv!"

"Min herre, man må undersøge omstændighederne; denne karl er måske blevet udfordret."

"Udfordret af en fredelig forbirejsende, af et ungt menneske, som står og gaber på balkonerne, eller kommer tilbage fra én! udfordret! Men så skjuler man sig ikke bag ved en mur, man overfalder ikke lumsk sin modstander!"

"Jeg gentager det, at omstændighederne ved dette møde måske ikke er sådanne."

Crillon vendte sig rask imod Pontis:

"Denne her har altså løjet for mig?"

"Det siger jeg ikke," tilføjede Esperance.

"Ja, ja, omstændighederne er nøjagtige," udråbte Pontis forbitret, "og det er et snigmord, forbundet med alle slags

gruelige omstændigheder, som bringer hårene til at rejse sig på et kristent menneskes hoved."

Esperance følte sig overvundet og tav.

"I forstår mig, godt! Jeg tager nu til Saint-Germain. Jeg vil fortælle kongen sagen. Kongen holder af historier. Denne vil interessere ham ... han var nær kommet til at læse en side af denne ... og, når han får alt dette at vide, som udgør denne histories prydelse ... jeg påtager mig at fortælle den med alle småomstændigheder ..."

"Min herre ... min herre ... tilstå mig i det mindste en gunst."

"Jeg ved, hvad I vil sige ... I vil bede om nåde for disse skurke ..."

"Min herre ... tal ikke så højt ..."

"For skurke, som er den første årsag til hele ulykken; som måske ikke er fremmede for forbrydelsen!"

"Min herre!"

"For forbrydelsen? ... Meget godt!" sagde Pontis, idet han gned sine hænder.

"Til bagholdet! For jeg påstår, at der er et!" vedblev Crillon, der mere og mere opflammedes af vrede.

"Ja, til bagholdet!" sagde Pontis strålende af glæde.

"Og I forlanger, at man skal skåne slige skabninger efter det, som jeg allerede har fortalt Eder om dem?"

"Barmhjertighed!" sagde Esperance. "I vil dog ikke drive hævnen længere, end jeg selv ville drive den?"

"Bah, hvorfor ikke? ... Hver dag tilgiver et svagt hjerte, men retfærdigheden tilgiver ikke."

"Bøddelen! Godt!" udråbte Pontis hoppende af glæde.

Esperance foldede hænderne, hans øjne formørkedes. Den voldsomme anstrengelse, som han gjorde for at bede, udmattede ham, og hans hoved sank tilbage, som om han ville besvime.

Crillon greb ham forskrækket i sine arme, bragte ham igen til live og kælede for ham som for et barn.

"Nuvel," sagde han, "lad os ikke tale mere om kvinder; I forsvarer dem, I tilgiver dem, lad så være. Man vil ikke mere omtale dem!"

"Til ingen!" mumlede Esperance.

"Ikke engang til kongen, er I nu fornøjet?"

"Tak," sagde den sårede svagt, med et taknemmeligt blik.

"I ser, at jeg føjer Eder," vedblev Crillon. "Altså, kvinderne er uden for sagen. Man vil snart finde dem igen. Hvad manden angår, da er det en forskel; jeg vil ikke indrømme Eder ham; når jeg kommer tilbage til Saint Germain lader jeg ham opsøge."

Esperance ville gøre et tegn.

"Ah, lad os nu ikke tale mere," sagde Crillon, "ikke et ord mere! Jeg forstår Eder! Siden I ønsker, at denne sag skal neddysses, så er I vel bange for en kriminalproces imod snigmorderen, I er bange for åbenbaringer og konfrontationer, ikke sandt?"

Esperance svarede udmattet ja ved en bevægelse med øjenlågene.

"Vi skal hverken have dommere eller sluttere," tilføjede Crillon, "hverken klage eller retslig undersøgelse ... jeg skal ordne det hele *en famille* uden komplimenter med herr la Ramée. Pontis, lad nu min hest sadle. Apropos om heste – hvad er der blevet af Esperances smukke hoppe?"

"Min stakkels Diana!" mumlede den sårede.

"Den er sandsynligvis blevet stående bundet ved træet, hvor jeg så den i går aftes."

"Bah, der, hvor man snigmyrder, kan man gerne stjæle en smule. Farvel, Esperance, godt mod, tænk blot på mig! Min hest, Pontis."

Gardisten ilede ud, men i døren stødte han imod en munk, som trådte ind med et brev i hånden.

"Til herr de Crillon," sagde munken.

"Hvad er det? Og hvorledes har man fået at vide, at jeg var her?" spurgte chevalieren forundret.

"En fremmed har leveret denne billet til broder portneren," svarede munken.

Crillon tog brevet og knugede det heftigt i sine hænder, så snart han kendte skriften.

"Han her!" sagde han uroligt. "Hvornår er han kommet? Hvorfra ved han, at jeg er i dette kloster?"

Han læste billetten med begærlighed, og hans pande opklaredes straks.

"Meget godt!" sagde han til Pontis med en rolig mine, "jeg vil ikke tage af sted straks. Bed den ærværdige prior om tilladelse til at lade en af mine venner, som har noget vigtigt at sige mig, træde ind i klosteret og tale med mig."

"Min herre," svarede broderen, "det er mig umuligt at komme ind til den ærværdige prior, men jeg skal, hvis I ønsker det, henvende mig til talebroderen."

"Talebroderen?" spurgte Crillon forundret, for denne sælsomme benævnelse forfejlede aldrig sin virkning.

"Det er ham," sagde munken, "som alene kan tale med vor prior, og forebringe Eders andragende for ham."

"Så gå til talebroderen, min kære broder," sagde Crillon med en høflig hilsen.

Derpå vendte han sig atter til Pontis.

"Hvad er en talebroder?" sagde han. "Ved I det?"

"Nej, min herre," svarede gardisten.

Begge to betragtede Esperance.

"Heller ikke jeg!" mumlede denne.

Munken kom næsten straks tilbage.

"Se, det er hurtigt afgjort!" udbrød chevalieren.

"Broderens celle er kun to skridt fra dette værelse, min herre," svarede munken, "og den værdige broder svarede, at han straks ville gå til prioren og bede om hans tilladelse. Og se, der stiger han ned og ser ud igennem vinduet i den store gård. Uden tvivl ser han den fremmede, som står ved døren, og han vil ikke lade ham vente længe,"

"Jeg må dog se, hvorledes en talebroder er beskaffen," tænkte Crillon, der hældede sig ud for med øjnene at følge den person, som man havde betegnet ham. "Hvor han er lang! Hvor han er mager! *Harnibieu!* Hvor han er lang!"

"Den værdige broder er virkelig undertiden meget høj," svarede munken.

"Hvorledes? Undertiden?" spurgte Crillon. "Er han da undertiden lille?"

"Når han bøjer sig, ja, min herre!"

Crillon betragtede munken med vantro øjne, og troede, at man ville gøre sig lystig over ham.

"Det er noget, som hændes alle," sagde han, "også mig: Når jeg bøjer mig, er jeg ikke så høj, som når jeg holder mig rank. I lærer mig intet nyt der, min broder."

Munken svarede ganske sagtmodigt:

"Ingen ligner talebroderen, min herre; han har ofte gigtsmerter, som bøjer ham i to stykker, og da er han lille som et barn. I sine sunde dage rejser han sig i vejret, og da når han til mange af vore lofter."

"Han befinder sig vel i dag," sagde Crillon. "Det glæder mig."

Man hørte nu den lille klokke i den nærmeste korridor.

"Nu træder vor broder ind til vor fader," sagde munken, "man kalder på mig, for at jeg skal overbringe svaret. Tillad, at jeg begiver mig derhen!" tilføjede han med et andægtigt suk.

"En munk er altid en snurrig fyr," sagde Crillon til Pontis, der stod ganske forbavset. "Men disse her er de snurrigste! Talebroder! ... hvor han er lang! ... Jeg har kun kendt en eneste, som var lige så lang ... stakkels Chicot!"

"Det må have været denne brave munk," sagde Esperance med svag stemme, "som nylig, da alle mennesker sov, og jeg klagede over tørst, trådte ind og gav mig at drikke. Denne barmhjertige broder forekom mig som en gigant, og jeg tilskrev feberen denne forstørrelse, der bragte mig til at antage hans arm for lige så lang som to almindelige."

"Tilladelsen er bevilget," sagde han til Crillon, "og den herre, som I venter, kan træde ind. Vil I have ham ført herhid, min kære broder?"

"Nej, til mit værelse, om I så behager, – jeg skal nu selv begive mig derhen," tilføjede Crillon.

Broderen gik ud for at oplede den fremmede og føre ham til det værelse, hvori Crillon havde tilbragt natten, og chevalieren trak Pontis til side imellem døren og korridoren, så at han ikke kunne blive hørt af Esperance, og sagde:

"Der er en billet i hr. Esperances lomme."

Pontis fo'r sammen.

"Du skal tage den og bringe mig den," sagde Crillon, "men uden at han mærker det ..."

Pontis ledte forvirret efter et svar.

"Skynd dig nu tilbage, og gør hvad jeg har befalet dig, hvis du får lejlighed til det."

Efter at have sagt disse ord, sendte han endnu et farvel til sin sårede og sluttede sig til munken i korridoren, ikke uden at have kastet et nysgerrigt blik til talebroderens celle, hvis dør det vistnok ville have gennemboret, hvis den ikke havde været af solide egeplanker.

Denne dør var forresten ikke hermetisk tillukket, for efterhånden som Crillon steg ned åbnede den sig, uden tvivl stødt op af lufttrækket, og lukkedes først ganske, da den fremmede, ført af Crillon, trådte derind.

Vi kunne tilføje, at Crillon, hvis han havde vendt sig om kunne have opdaget to funklende øjne under en uhyre munkekappe.

19. Den, som vil nå et mål, vil også midlerne dertil

Så snart Crillon var alene med kongen, spurgte han ivrigt om årsagen til dette uventede besøg.

Henrik kastede sin hat, som han havde dækket sit ansigt med ved indtrædelsen i klosteret, på et møbel, drog sin ånde frit og dybt og svarede med en sørgmodighed, der straks var chevalieren påfaldende:

"Der er flere årsager, min kære Crillon. Den første er min urolighed angående Eder. Hvad er det for en historie med denne sårede, gardisten og landevejen? ... Alt dette er altså sandt, skønt det er blevet mig fortalt af en møller?"

"Ulykkeligvis sandt, sire!"

"Og da jeg ser, at I nøler med svaret, og da man har sagt, at I var meget bekymret, så sig mig, om den sårede er grev d'Auvergne?"

"Ingenlunde, sire, atter ulykkeligvis!"

"O, o, det er hårdt for Charles den Niendes søn!"

"Jeg holder ikke af ham, sire, og jeg ville ønske, at han lå i den seng, hvori nu min stakkels sårede hviler."

"I sukker ... er denne unge mand en af Eders?"

"Ja, sire. Man har anbefalet ham til mig, jeg holder af ham!" svarede Crillon, idet han tyggede på hvert ord, som et menneske, der et overvældet af sorg.

"Såret ... i en kamp; af en modstander, måske af den gardist, som ledsagede han?"

"Nej, sire; af en snigmorder."

"Jeg vil lade ham partere, min brave Crillon."

"Jeg holder mig til Eders ord, sire."

"Jeg håber det."

"Godt!" sagde kongen, der allerede tænkte på andre ting.

"Sire," skyndte Crillon sig at sige, "I er ikke kommet hid blot for at underholde mig om mine egne affærer, og jeg antager, at der er noget påtrængende i Eders?"

"I sandhed, noget meget påtrængende. Hvad er det for munke, som ejer dette kloster?"

"Genoveva-munke, sire."

"Det ved jeg. Men der gives flere end én slags munke. Disse leder min elskedes samvittighed, og driver hende til en strenghed, som krænker mig."

"Jeg kender ikke vore værter, sire, men det, som I der siger, glæder mig. Vi er altså hos brave folk?"

"Disse munke forekommer mig at være underlige; den ene er fed, den anden er mager: den ene taler aldrig, den anden altid; jeg sporer noget lumskeri i alt dette."

"Den, som er mager," råbte chevalieren, "har også gjort et underligt indtryk på mig ... taleren ... ikke sandt?"

"Siden han taler til alle, så vil jeg have, at han også skal tale til mig," sagde Henrik. "Forresten har man pirret min nysgerrighed. Gabrielle påstår, at prioren i forvejen ved alt, hvad jeg foretager mig, og da jeg selv i dette øjeblik ikke ved hvad jeg skal gøre i et meget vigtigt anliggende, *ventre-saint-gris!* så vil vi se, om den munk er så god en spåmand, som han har ry for. Hvis han drager mig ud af min forlegenhed, så vil jeg erklære ham for et lys. Det er derfor, at han beskedent lader sig kalde den berømte Dom Modeste."

Ved at se kongens pande formørkes rystede Crillon på hovedet.

"Dagene ligner ikke hinanden," sagde han, "i går var vi glade og triumferede, i dag sorg og bedrøvelse! Imidlertid, sire, havde vi i går aftes vundet alt."

"Vi kunne gerne have tabt alt i morges," svarede kongen, "men, førend vi taler om vore affærer, hvor er vi?"

"I et smukt værelse, som I ser."

"Jeg holder ikke af klosterværelser, i særdeleshed ikke dem, som man bestemmer til de besøgende; de har altid et lille lurehul eller et rør, der leder lyden af stemmen til de steder, hvor den ikke skulle nå hen. Lad os tale sagte!"

Crillon trådte nærmere.

"Vid, min ven," sagde Henrik den Fjerde, "at måske alt det, som jeg har aftalt med Brissac, i dette øjeblik er så godt som ugjort."

Crillon fo'r sammen.

"Hvorledes?" udbrød han. "Vor afsluttede fred, vore spaniere slået uden kamp, kongeriget Frankrig, denne smukke kage, som I skulle sluge i en mundfuld ... er det alt sammen hjernespind?"

"Gud give det ikke var så! Jeg sukker hyppigt, det ved du, Crillon, men aldrig for ubetydelige tings skyld. Hør mig derfor, i dette øjeblik sukker jeg meget."

Crillon blev opmærksom.

"Jeg ventede i morges på min korrespondance ved broen ved Chaton. Jeg havde valgt dette sted til stævne, fordi det ligger i nærheden af huset d'Estrées, hvor jeg – i forbigående sagt – håbede at tilbringe en skøn nat."

Kongen sukkede.

"Hvor har I da tilbragt den, sire?"

"I en mølle."

"Der gives lige så smukke nætter i møller som andetsteds."

"Det afhænger af den måde, hjulet drejer sig på," sagde den ulykkelige elsker atter sukkende, "men lad os ikke blande Henriks affærer med kongen af Frankrigs. I morges altså bragte la Varenne mig mine depecher; der var også en fra Spanien."

"Atter?" spurgte Crillon.

"Atter!" svarede kongen, "altid Spanien! Skrækkelige land, som jeg drømmer om nat og dag! Det er skæbnens bestemmelse, at disse fordømte uden ophør skal ærgre mig, hvad enten jeg slår dem eller de slår mig! jeg troede dem i går godt slået, ikke sandt, og jeg meddelte dig denne lykkelige depeche, der var opsnappet fra det jesuitiske kollegium i Escorial."

"Meget lykkelig i sandhed, og vi velsignede sammen den spion, der var behændig nok til at narre inkvisitorerne og stjæle fra spanierne. *Harnibieu!* Skulle det være os, som er narret, sire, og stadfæstes ikke disse efterretninger ved denne depeche?"

"Det er netop knuden. Det er min hemmelige agents egen depeche, og den omtaler ikke med et ord det, som jeg har forkyndt Brissac som vist. Tværtimod, den melder mig, at stænderne vil vælge Mayenne."

Crillon satte store øjne op.

"Ja så!" sagde han.

"Og denne depeche er blevet mig bragt under min agents kuvert, som om den kom fra ham, denne depeche, som meldte mig det projekterede giftermål imellem infantinden og den

unge Guise; denne begivenhed, som har opirret Brissac og bestemt ham til at gå over på vort parti, er en falsk efterretning, som snart vil blive gendrevet og for Brissac vil ligne en mystifikation, et elendigt og plumpt kunststykke, bestemt til at omvende ham. Jeg selv er blevet et offer for en djævelsk plan, og jeg vil måske tabe hele gevinsten af denne meningsforandring hos guvernøren i Paris, og helt sikkert den uhyre nytte af den modbydelighed, som Philip den Andens plan ville have vakt i hele Frankrig."

"Det er en slem streg," mumlede Crillon forvirret, "men, sire, hvorledes har I således ladet Eder misbruge ..."

"Man tror det, som man ønsker, og liguisternes parti har kompromitteret sig så lykkeligt for mig ved denne antinationale intrige, at jeg har troet på det."

"Der var dog et segl for denne depeche?"

"Min agents."

"Altså er depechen fra i morges falsk?"

"Jeg håbede det i begyndelsen, men la Varenne har modtaget den af agenten selv, der er kommet fra Spanien, hvor han nær var blevet opdaget som spion og blevet hængt. Han er, som sagt, ankommet, og det så udmattet, at han ikke kunne komme til mig."

"Det er slemt, sire."

"O, livet, hvilket vippebræt! I går rørte vi ved skyerne, i dag ..."

"I dag tilsmudser vi os i et morads; men, sire, man må ikke fortvivle for så lidt. Hr. de Brissac vil atter skifte parti, siger I?"

"Ja, sikkert, når han får at vide, at jeg har leget himmelspræt med ham!"

"Nuvel, så griber vi igen til sværdet, og denne gang skal hr. de Brissac blive fornøjet, for vi vil give ham frit spil."

"Atter slås ... atter dræbe franskmænd ..."

"Den, som vil nå målet, vil også midlerne til det."

"Jeg *vil* nå målet," sagde Henrik i en kort tone, "og jeg skal nå det! Imidlertid er det af vigtighed, at jeg taler til disse munke. Jeg gentager for Eder, min ven, at de alt for godt kender mine affærer, og beskæftiger sig med dem alt for ivrigt til, at jeg ikke skulle vinde noget ved at snakke med dem. Sammensværgelserne udklækkes nu i klostrene. Jeg kender en her, hos Genoveva-munkene, og skønt den ikke synes at interessere andre end Henrik i hans maitresse Gabrielles person, interesserer hun også kongen, for Genoveva-munkene driver ham til religionsforandring ved at vise ham Gabrielle som belønning. Men hvor fra ved de, at jeg elsker Gabrielle? Hvorfor vil de have, at jeg skal afsværge min religion? Alt dette ægger mig til at udspørge dem. Forlang derfor, min kære Crillon, i Eders navn, en audiens hos prioren, en hemmelig audiens."

"Jeg går, sire."

"Tror I, at de ikke kender mig?"

"Intet beviser hidtil det modsatte. Men ved at se Eder kunne de måske genkende Eder."

"Lige meget! Jeg har udspillet! Vi er her i et kloster som bestyres af en prior, der er berømt for sin visdom. Henrik af Navarra, huguenotten, kan uden at kompromittere nogen komme for at rådspørge denne prior, ligesom han tidligere har rådspurgt så mange andre af alle slags sekter. Det er min

bevæggrund, hvis de genkender mig. Jeg vil gå endnu videre i mine efterforskninger, hvis de ikke genkender mig."

Efter at have betænkt sig et øjeblik svarede Crillon:

"Tror I, sire, på nogen nøje forbindelse imellem disse Genoveva-munke og Eders fjender?"

"Jeg tror intet, og jeg tror alt. Det er en logik, jeg befinder mig meget vel ved, siden jeg gør fordring på tronen."

"I har dog en person mistænkt, sire?"

"Jeg har flere mistænkt, men for det første er der en vis kvindes hånd med i spillet."

"Entragues?" spurgte Crillon rask.

"O," svarede Henrik med foragt, "Entragues'erne har ikke forstand på noget ... hvad er disse Entragues? Plumpe intriganter! Nej, chevalier, jeg mener hertuginden af Montpensier."

"Salig kongen vidste noget om det!" sagde Crillon.

"Det er en halt kvinde, som gør store skridt, når det behøves."

"Det er Eders dødelige fjende, sire."

"Ja, siden jeg vil være konge, og hun vil være dronning, og hun ved, at jeg ikke vil ægte hende. Jeg føjer derfor uvilkårligt navnet Montpensier til navnet Genoveva-munke, fordi dette navn altid slutter sig til et munkenavn, fordi man siger: – Montpensier og Jacques Clément."

"Ak, sire, I har ret, som altid."

"Gå derfor og bed den ærværdige prior om denne audiens."

Crillon tog straks vejen hen imod porten.

"Vent!" sagde kongen drømmende. "Hvis man bevilliger Eder denne audiens, så forlad ikke klosteret."

"Jeg skal ikke forlade det uden efter Eders befaling, sire," svarede Crillon, overrasket over denne næsten melankolske distraktion hos kongen.

"Ser I, det kommer af, at jeg tænker på to ting på én gang, min brave chevalier; jeg ville gerne bede Eder om at lade den lille trop rykke frem, som ledsagede la Varenne i morges, og som jeg har givet ordre til at krydse her omkring og vente mig ved bredden af bækken."

"Intet er lettere, sire, men frygter I noget mig angående?"

"Jeg frygter for Eder og for mig, Crillon," sagde Henrik rolig, "eller rettere, jeg frygter hverken for den ene eller den anden; men siden jeg har indåndet luften i dette hus, har jeg fattet en uendelig mistillid. Jeg ligner disse katte, der overalt, hvor de træder ind, prøve atmosfæren med deres næse, jordbunden med deres poter, og gør sig regnskab for enhver ting ved hjælp af deres sanser. Vi er hos munke, hvis dragt vi har set, men lad os lære dem lidt nøjere at kende."

Pludselig udstødte Crillon et udråb, som bragte kongen til at springe op fra den stol, han sad på.

"*Harnibieu!*" sagde han, "jeg er en slyngel!"

"Ih, hvorfor?"

"Et bæst, en okse, jeg kunne sige: En hest; men det er et alt for fornuftigt dyr til at kunne sammenlignes med mig!"

"Crillon, I er grov imod Eder selv, min ven ... Og hvorfor det?"

"Fordi jeg, sire, har glemt at sige Eder, at min stakkels sårede er gået til sengs ..."

"Det har I sagt mig, Crillon."

"Ved I, i hvilken seng, min konge?"

"Eders øjne er forfærdelige, chevalier!"

"I en Guises seng ... den kardinals seng, som blev dræbt i Blois ... den seng, som blev foræret af en veninde til en ven, af madame de Montpensier til Modeste Gorenflot, prioren. Hertuginden har blot skiftet munk: I 1589 jacobitten, nu til dags Genoveva-munken!"

"Hvad var det, jeg sagde til Eder, Crillon?" sagde kongen med kold rolighed, idet han slog armene over kors over brystet, "jeg sporede her en lugt af Guiserne."

"Vi er i hulen!"

"Nuvel, lad os prøve på at komme ud af den! Men ikke uden at have set beboerne nær ved! Gå nu hen og opsøg den eskorte, som jeg har talt om!"

"Forlade Eder, *Harnibieu*, i et hus, hvor der findes en Guises seng! Nej, derhenne har jeg Pontis, der vil opfylde sit hverv lige så godt som en anden."

"Hvem er denne Pontis?"

"En af mine gardister."

"Ah, den såredes kammerat?"

"Netop; men jeg tænker på, hvad det nytter til at tale med disse rasende munke, som måske blot vente på det. Lad os forlade dem uden at tale med dem ... I kunne måske i stedet for oplysninger få et godt stød ..."

"Bah, jeg vil parere med min kårde. Det, som I har sagt mig om husets skikke, har fordoblet min nysgerrighed."

"Tag Eder i agt for munkens ærme! Genoveva-munkene har dem uhyre vide! Og jeg råder Eder til at slå dem lidt på maven, hvilket kan gælde for en fortrolig spøg, og med det samme får man at vide om de skjuler en dolk under munkekutten."

"Ja, min Crillon, ja."

Kongen åbnede smilende den dør, som gik ud til korridoren, hvor en munk vandrede frem og tilbage med bøjet hoved ligesom i dybe betragtninger.

"Hav den godhed, ærværdige broder!" råbte Henrik til ham.

Munken bukkede uden at svare og steg ned ad en sidetrappe.

"Men, sire," sagde Crillon, "når de ser, at det ikke er mig?"

"Så vil det være for sent at tage sit ord tilbage. Send Eders gardist derhen, hvor I nok ved. Jeg venter her på priorens svar."

Crillon anbefalede for tiende gang sin herre forsigtighed, da en lille dreng, opvarter hos Genoveva-munkene, sagte bankede på døren og meldte, at den ærværdige fader prior ville føle sig hædret ved at modtage hr. chevalier de Crillon.

Henrik rejste sig, spændte sit bælte fastere, forvissede sig om, at kården gik let af skeden, trykkede sin brede hat ned over ansigtet, og fulgte den unge vejleder, efter at han med begge hænder havde trykket sin tapre gardeobersts hånd.

Denne gik bort for at give Pontis besked.

Henrik havde ingen lang vej at gå. Ved enden af korridoren fandt han en lille trappe, som førte op til priorens værelse.

Drengen åbnede døren til et stort værelse, hvis vinduesskodder var omhyggeligt tillukkede; han meldte hr. chevalier de Crillon og bortfjernede sig så.

Kongen blev nogle øjeblikke stående i skyggen, mens han beundrede denne forsigtighedsregel af prioren, der uden tvivl ønskede at skjule sit fysiognomis forandringer for den fremmede.

Denne forsigtighed kunne ikke mishage en mand, der netop ønskede det samme. Han gjorde to skridt frem, idet han så sig omkring, og lidt efter lidt blev hans øjne vant til mørket, så at

han formåede at skelne en scene, som læseren ikke vil finde uværdig til sin opmærksomhed.

20. Talebroderen

Sengen med de udhuggede ibenholts støtter stod i et hjørne af værelset. Kongen ledte i begyndelsen der efter den som havde ladet ham kalde, da han ikke kunne tro, at en frisk og rask prior ville modtage besøg i et sådant mørke. Men prioren sad på en stol, eller rettere på en forhøjning, for stolen var et sandt monument, der passede til den masse, som den skulle bære.

Denne vidunderlige prior tiltrak sig kongens opmærksomhed i den grad, at han i flere sekunder ikke betragtede nogen anden ting i værelset. Gabrielle havde ikke overdrevet: aldrig havde nogen mytologisk person, eller nogen fetich i Indien, eller noget dyr bestemt til at ofres, nået en så skrækkelig udvikling.

En lille låge i vinduesskoddet lod en smule lys falde hen på det ulykkelige offer for fedmen; hans kinder, der var af en uhyre tykkelse og vægt, faldt ned på hans bryst, der igen svulmede op til hagen. Denne firdobbelte hage, der alt for meget lignede en gevækst, vil vi ikke videre omtale, heller ikke denne uhyre bug, et kegleformet bjerg på en kolossal basis, hvorpå dette latterlige hoved er toppen.

Dom Modeste prøvede forgæves på at holde sine hænder over sin bug, men fingrene længtes blot efter hinanden, og deres fornemste forretning var at lege med den strikke, som holdt munkekutten sammen.

Prioren havde sine fødder liggende på en taburet, der lignede et lille bord i bredde og soliditet. Dybt puttet ned i puderne på stolen, kunne han ikke gøre nogen bevægelse, og hans små øjne blinkede i det svage skin, som faldt ind igennem vinduet.

Da kongen havde set sig mæt på dette ubehagelige syn, ledte han rundt omkring efter Gorenflots berømte kammerat.

Broder Robert havde taget plads ved sin priors fødder på en meget lav skammel, således at han vendte ryggen til den fremmede, men kunne iagttage enhver bevægelse hos den ærværdige prior.

Pludselig nåede en hæs skingrende stemme kongens øre; denne stemme råbte i en tone, som en offentlig udråber:

"Besøgeren bedes om at læse, hvad der står på denne tavle, og at undskylde den ærværdige fader prior, der med ydmyghed modtager æren af Eders besøg."

På samme tid, og førend kongen havde fattet sig efter den virkning, som denne skrækkelige stemme gjorde på hans nerver, løsnede den ene edderkoppearm sig fra legemet og overrakte kongen et lille maleri i egetræsramme, hvorpå følgende linjer var trykt:

"De personer, som besøger den ærværdige prior, underrettes herved om, at han, da Gud har straffet ham med lamhed på tungen, er nødt til at gøre sig forståelig ved en broders stemme, som er vant til at forstå ham.

Disse personer bedes om at henvende dem direkte til prioren og aldrig til tolken for at undgå enhver forvirring. Denne sidste er for at oversætte nøjagtigt nødt til at bruge pronomen "jeg", som om prioren selv kunne tale. Det er af vigtighed for de besøgende, at de er gennemtrængt af den idé, at de i virkeligheden taler med prioren, der også virkelig svarer dem: stemmen er rigtignok lånt, men tanken er hans egen."

Da kongen havde læst disse sælsomme linjer, udstrakte broder Robert på ny sin hånd, tog maleriet igen og lagde det på

det lille bord ved priorens fødder.

Derpå rakte han prioren den nøddetræs stok, som Dom Modeste mekanisk greb i sin store hånd, og rejste hovedet i vejret for at indlede en mere direkte kommunikation med prioren.

Stokken bevægede sig sælsomt imellem Gorenflots fingre; broder Robert oversatte på stedet hans mening i en skrigende tone.

"Det er en uventet ære for mig at modtage her den berømte chevalier de Crillon, hvem Gud bevare for alt ondt."

Da talebroderen havde udtalt disse ord, sænkede han hovedet; imens han ventede på svar, tog han en smule voks, som han begyndte at ælte imellem sine fingre med overordentlig livlighed.

"Det lader til, at jeg virkelig er Crillon for disse munk," tænkte Henrik den Fjerde, "de lader i det mindste, som om de tror, at jeg er Crillon. Enten bedrager de mig, eller jeg bedrager dem."

"Det er en stor fornøjelse," svarede han, "for Eders gæst at tale med en for sin visdom så berømt munk."

Gorenflot blinkede med øjnene; broder Robert løftede hovedet i vejret og spurgte:

"Hvad ønsker I af mig?"

"Mange ting!" svarede kongen, idet han nærmede sig som for at se talebroderen noget nøjere.

Denne rørte ved priorens fod. Stokken bevægede sig stærkt i Gorenflots hånd. Robert råbte pludselig:

"Vil hr. chevalier de Crillon behage at sætte sig."

Kongen kom stadig nærmere.

"Der," sagde broder Robert hurtigt, "der, bagved, på lænestolen."

Og samtidig pegede han på en lænestol, der stod over for Dom Modestes, men umiddelbart bag ved talebroderens skammel. Kongen trådte tilbage for at indtage sin plads.

"Crillon har sladret!" sagde han ved sig selv.

Gorenflots stok talte. Robert oversatte:

"Hvilket er det første spørgsmål, som I har at henvende til mig?"

"Det angår min herre, kong Henrik den Fjerde. Denne fyrste har fået underretning om de gode råd, som I ofte har givet en person, for hvem han har særdeles agtelse, og han har overdraget mig det hverv at takke Eder. Men han ønskede på samme tid at vide, hvorledes I har fået kundskab om, at det var kongen, som besøgte mademoiselle d'Estrées hus."

Gorenflot spilede øjnene op. Robert stødte atter til hans fod, og straks bevægede stokken sig.

"Alle mennesker kender kongen," svarede talebroderen, "og der er en, som har genkendt ham, når han besøgte d'Estrées hus, der ligger så nær ved vort kloster."

"Det var en lang snak!" tænkte kongen. "Kan to til tre slag i luften med stokken betyde så meget?"

Han tilføjede højt:

"Jeg troede at I måske selv på grund af naboskabet har set kongen gå forbi, og følgelig røbet ham for mademoiselle d'Estrées."

"Jeg har aldrig set Henrik den Fjerde," oversatte Robert, "altså kan jeg ikke genkende ham, om jeg også ser ham."

Dette svar tilfredsstillede ikke Henrik, som man vel kan begribe, men fordoblede hans mistro.

"Tillad, ærværdige fader," udbrød han, "at jeg meddeler Eder en betragtning, som falder mig ind."

"Kom frem med den!" sagde Robert.

"Det er så beundringsværdigt at se Eder udtrykke Eder med så stor lethed igennem talebroderen, at jeg næppe kan fatte mig af min forbavselse ... men ..."

Munkekutten bevægede sig, og ryggen krummede sig som en kats.

"Men," vedblev kongen, "det synes mig, at den ærværdige fader kunne tale lige så nyttigt, og mere hemmeligt med de besøgende ... Hvis han ville, kunne han jo, da han ikke er lam på hænderne, skrive på den tavle, som jeg ser ved hans fødder, og da ville tanken beholde sin friske blomsterduft."

Et vist ildebefindende malede sig i priorens oppustede ansigt; hans stok bevægede sig langsomt imellem hans fingre.

"Min lamhed," sagde Robert, "er ulykkeligvis ikke indskrænket til sproget ... den angriber ofte hænderne."

"Ikke dem begge!" svarede kongen.

"I særdeleshed den højre, og jeg kan kun skrive med den," sagde broder Robert.

"Det er slemt, min ærværdige fader, fordi mange vigtige ting kunne blive Eder betroet af Eders besøgende."

Henrik troede at kunne tvinge munkehætten til en bevægelse, men Robert forholdt sig aldeles rolig. Efter at have rejst hovedet i vejret for at få priorens svar svarede han:

"Hr. chevalier, den måde, som jeg har valgt for at korrespondere med verden, er den bedste ved sin hurtighed og

sikkerhed. Jeg har, som I ser, lært denne broder at kende mine tegn og gebærder. Den mimiske kunst har jeg især studeret. Lige fra Cadmus, der opfandt skrivning, indtil vore dage er der opfundet omtrent seks tusinde fem hundrede fortolknings systemer for at erstatte ordet. Ægypterne var mestre i det; I må have hørt tale om deres hieroglyffer. Jeg tegner med min stok tegn og figurer, som har nogen lighed med disse berømte hieroglyffer, af hvilke en eneste undertiden udtrykker en hel sætning: der findes i det indiske alfabet visse, lige så vigtige karaktertegn. Mine studier er også henvendt på dyrenes meddelelsesmåde. I har sikkert bemærket, hr. chevalier, at alle dyr af samme art forstår hinanden fortræffeligt, ikke ved skrig, som de kun bruger på afstand, men ved stampen med fødderne, rysten med ørene, rynken af øjenbrynene, sammenpresning af læberne og tænderne. Dette sidste middel i særdeleshed er deres yndlingsmiddel til korrespondance og forsyner mennesket med metamorfoser til hans sprog. Man siger: At vise tænder. I har vel hørt den vending?"

"Jeg har selv set tingen," sagde kongen, der beundrede dette tvetydige svar, og ikke vidste, om han skulle le eller blive vred, "man har ofte vist mig tænder, ærværdige prior."

"Deraf følger," vedblev talebroderen, "at jeg har sammensat mig et meget rigt sprog, som I ser."

Kongen strøg sit skæg, idet han mumlede:

"Af disse to mænd er der sikkert kun en virkelig ... men hvilken?"

Han tog ufortøvet sin beslutning.

"Jeg er overbevist," sagde han, "og jeg vil ikke længere betænke mig på at åbenbare Eder alt. Hvis I ikke kender kong

Henrik, så er Crillon Eder i det mindste så bekendt, at I kan undskylde hans ligefremme oprigtighed. Jeg tilstår, at den hemmelighedsfuldhed, hvormed man her omgiver sig, har indgydt mig mistro."

"Hvilken hemmelighedsfuldhed?" spurgte broder Robert.

"Dette mørke, som næppe oplyses af en dagsstråle."

"Mit syn er svagt!" fortolkede talebroderen.

"Broder Roberts hårdnakkethed med at skjule sit ansigt."

Hætten bevægede sig.

"Broder Robert er styg," sagde han med hæs stemme, "og han skjuler sit ansigt for ikke at støde nogen."

"O, hvis det ikke er andet," sagde kongen, "så ingen betænkeligheder … er vi ikke alle mere eller mindre stygge i denne verden?"

Og han strakte sin hånd ud imod hætten.

"Vis Eder da for chevalier de Crillon!" sagde broder Robert, idet han langsomt vendte sig om imod kongen.

Henrik rejste sig overrasket ved synet af dette sælsomme ansigt.

Broder Robert havde hule kinder, som om han kunne trække dem ind i sin mund; hans vidtopspilede øjne optog så at sige hele hans ansigt, uden at indeholde noget udtryk; den spidse mund forsvandt i et skæg, mere hvidt end gråt.

Kongen betragtede dette ansigt, som viste sig roligt og ubevægeligt. Men så snart han havde vendt øjnene bort for at overlade sig til sine betragtninger, sagde broder Robert, idet han rådspurgte prioren:

"I ser, at broderen ikke er så smuk at se til, og at han gør bedst i at skjule sig. Vi vil nu, om I synes, fortsætte samtalen,

for I har endnu ikke talt til mig om de utallige ting, som I sagde, at I havde at sige mig."

Kongen, der atter vandt sin fatning ved disse ords øjensynlige ironi, svarede rask:

"Jeg taler rent ud: det gælder om kongens overgang til den katolske religion."

"Jeg hører det," fortolkede Robert, der atter havde indtaget sin plads.

"Kongen, min herre, har overdraget mig at spørge Eder om, hvorfor I ved mademoiselle d'Estrées har rådet ham til at antage den katolske religion."

"Fordi den er den sande," fortolkede Robert.

"Det er ikke derfor," sagde kongen med liv, "det er enten, fordi I vil tjene kongen, eller fordi I vil skade ham."

Gorenflot blinkede med øjnene, og endskønt stokken næppe bevægede sig, blev der dog svaret:

"Det er, fordi jeg vil tjene ham."

"Jeg tror det ikke, ærværdige fader."

Hætten gjorde en bevægelse.

"Hvorfra kommer denne mistanke?"

"Fra kardinal Guises seng, som jeg har set her i huset."

Gorenflots fysiognomi antog et udtryk af dum skræk, som opmuntrede kongen til at vedblive med sine angreb.

"Det er en foræring," sagde Robert.

"Af kongens dødelige fjende, som I jo er en ven af."

"Man kan ikke afslå en så stor dame noget."

"Ikke engang Jacques Cléments kniv, hvis hun tilbød den?" sagde kongen.

Gorenflot skælvede, blegnede, åbnede munden, broder Robert rettede sig i vejret.

"Hun har ikke tilbudt den!" fortolkede han uden at oppebie stokkens vink. "hr. chevalier de Crillon har uret i at mistænke mig, hvad min hengivenhed og agtelse for kongen angår."

"Man kan ikke på engang elske hertuginden af Montpensier og kong Henrik den Fjerde!" råbte kongen, "og jo mere man bestræber sig for at bevise det, desto mere bliver man mistænkt, og når man først er mistænkt af Crillon for forræderi, da taler Crillon højt, og hans ord kan gælde for en trussel. Vogt Eder for Crillons trusler, for han repræsenterer kongen og ved alt, hvad der foregår i klostrene."

Ved disse ord, som blev udtalt med opbragt stemme, rettede Gorenflot sig forfærdet i vejret på sin stol, bevægede armene, og kastede forvildede blikke omkring sig; derpå faldt han udmattet og ubevægelig tilbage, idet han udstødte et smerteligt skrig.

"Hør, den stumme taler!" råbte kongen.

"Han taler ikke; han skriger!" svarede broder Robert, idet han vendte sig imod Henrik med en heftighed, der aldeles forandrede udtrykket i hans ansigt og hele hans legemes holdning og foryngede ham ti år.

"Ah," tænkte kongen, som der pludselig gik et lys op for, "min Gud, er det muligt? ... Jeg kunne sværge på, at jeg har set Chicot, hvis jeg ikke for to år siden havde holdt hans lig i mine arme."

Imens broder Robert ilede sin halvt besvimede prior til hjælp og lod ham lugte til likørflasken, fordybede kongen sig mere og mere i de betragtninger, som så mange sælsomme ting havde fremkaldt i hans sjæl.

Det var ikke mere nysgerrighed, som beherskede ham; Henrik følte en ubetvingelig lyst til at genfinde en mand i det fantom, som et lune af skæbnen havde fremkaldt for ham. At gøre en skygge af et menneske, det er let, siger Hamlet, men det er ikke så let at levendegøre en fantastisk skygge.

Hvorfor var prioren blevet så forskrækket? Hvorfor havde broder Roberts ansigt således skiftet udtryk? Hvad ville resultatet blive af denne samtale, der var begyndt i en simpel privat interesse?

Gorenflot gabede og pustede som en sælhund i den sidste dødskamp. Broder Robert, der nu viste sig åbenlyst, som for at udslette enhver mistanke hos kongen, havde atter antaget sit fromme ansigt og varierede hvert øjeblik ved en ny grimasse dets udtryk, så at han i en halv time kom til at ligne tredive forskellige personer eller rettere tredive forskellige dyr, hvilket endnu mere fængslede kongens opmærksomhed.

Talebroderen bragte imidlertid Gorenflot igen i ligevægt, gav ham atter stokken i hånden og satte sig igen på skamlen, idet han udstødte et "hm! hm!"-tegn til kongen at begynde samtalen på ny.

"Jeg befinder mig bedre," sagde han i priorens navn, "og er nu i stand til at svare på den berømmelige chevalier de Crillons spørgsmål. Mit følsomme hjerte er rørt over en så ædel persons mistanke og trusler. Men jeg har indstævnet til Guds domstol de uretfærdige bebrejdelser, som man har gjort mig. Lad os tale sammen, herr chevalier!"

Intet kunne forstyrre Henriks betragtninger. I stedet for at svare prioren nærmede han sig til Robert, betragtede ham med

en på engang kærlighedsfuld og bedrøvet mine, og idet han lagde sin hånd på hans kødløse skulder, sagde han:

"Betragt mig endnu engang ligesom før!"

Gorenflots stok bevægede sig heftigt i alle slags svingninger.

"Den ærværdige fader," udbrød broder Robert i en opbragt tone, "spørger, om herr chevalieren er kommet hid for at spilde sin tid med at gøre sig lystig over en stakkels munk, som naturen har behandlet stedmoderligt. Det er hverken barmhjertigt eller sømmeligt."

Og han ledsagede disse ord med et skævt øjekast, idet han fremviste fjerdedelen af et grotesk ansigt, så at kongen blev stående modløs og drømmende, og ikke videre trængte på.

"Jeg beder om undskyldning," sagde han, idet han atter satte sig bag ved broder Robert, "jeg beder om tilgivelse, fordi jeg et øjeblik har forstyrret den ærværdige priors rolighed ved trusler. En ven af madame de Montpensier kan kun være en genstand for mistanke og vrede for kongen af Frankrigs ven, og Crillon er en tro ven af denne fyrste."

"Jeg også!" svarede tolken i Gorenflots navn, som lidt efter lidt beroligede sig.

"Intet beviser det," sagde Henrik med blidhed, "og alt beviser det modsatte. I leder en ung piges samvittighed, som kongen elsker med ømhed, og i stedet for at lade denne unge pige give efter for de gunstige følelser, som kongen måske har vakt hos hende, leder I hende bort fra dem og betjener Eder af hende som af en politisk løftestang, for at forstyrre alle kongens planer. Det er ikke noget bevis på venskab. Ros Eder ikke af det! Nej, kongen har ingen venner i dette kloster, og det er skade. Omringet af snarer, som han er, beluret af uforsonlige fjender,

lidet elsket, selv af sine venner, behøver han sagtens mod og en stor tillid til Gud for at fortsætte den kamp, som han har begyndt på. O, nej, han har ingen venner!"

Efter at Robert havde rådspurgt Dom Modestes oppustede ansigt, svarede han:

"I bagtaler skikkelige folk, hr. chevalier, og I forglemmer Eder selv. Nylig lod i Eder melde som en tro ven af Henrik den Fjerde."

"O, ja, det har intet at betyde!" sagde kongen, mindet om sin rolle.

"Crillon har intet at betyde! ... Og Rosny ... og Mornay ... og d'Aubigné... og Sancy!"

"Rosny besidder store egenskaber, men han holder meget af at beherske kongen. Mornay er en hård og streng mand uden overbærenhed. Sancy har bevist Hans Majestæt uhyre store tjenester, men så uhyre store, at Hans Majestæt føler vægten af dem ... måske fordi han lader sig mærke med dem. Hvad Aubigné angår ... da elsker han Henrik den Fjerde som et barn elsker sin hund eller sin sisken, for at trække den i ørene eller rive fjerene af den."

"Den, som man elsker, den tugter man!" sagde broder Robert med hul stemme.

"Se," vedblev kongen, med et gennemborende blik, "af alle de venner, som denne stakkels konge har haft, husker jeg kun én. O, han var en perle af en ven! En ven, som tugtede, men med så muntert et smil, med en fløjlspote, som åndrigt bevæbnet med uskyldige klør! Det var en ven af kongen! Min ærværdige fader, jeg glemmer ham aldrig!"

Imens Henrik talte således, hældede han sig hen imod broder Roberts hætte, men denne dukkede hovedet ned, efterhånden, som kongens blik kom ham nærmere.

"Hvem var da denne Phønix?" mumlede stemmen, som man kunne kalde rørt, så pludselig var den blevet blid.

"Det er en brav adelsmand fra Gascogne, en landsmand af kongen, en tapper, en viis mand, Brutus' sjæl i Thersites' legeme, Aristides' retskaffenhed og Leonidas' kolde tapperhed."

"Herr chevalieren er belæst," sagde broder Robert, hvis hætte skælvede ligesom hans stemme, "*Habemus Crillonem non inficetum,* ville Cato have sagt."

"Broder Robert, I er selv meget lærd!" råbte kongen, hendraget til dette menneske af en følelse, som han ikke kunne beherske.

Talebroderen greb straks det maleri, som lå ved priorens fødder, og pegede med sine krogede fingre på dets indskrift.

Da Henrik havde læst den, svarede han, idet han betragtede den døde masse, som lå i priorens lænestol:

"Det er sandt. Men I må indrømme mig, at man kan tage fejl. Jeg kommer tilbage til min ven ... jeg mener min konges ven. Men han var også min ven, og I må ikke forundre Eder over at høre mig bruge pronomet "jeg", ligesom Eders udmærkede talebroder."

Stokken talte.

"Bliv ved," snøvlede Robert, "lovtalen over denne adelsmand, som I siger, er kongen så hengiven, interesserer mig i højeste grad. Venskab! *Rara avis in terris!*"

"I sandhed en meget sjælden fugl," sagde kongen, "men det var om denne brave mands dyd, at vi ville tale. Han havde først

et sjældent venskab for salig konk Henrik den Tredje: bestandig bekymring, klog omsorg, årvågenhed for at bevare den ofte truede krone, og en endnu større årvågenhed for at forsvare kongens kostbare liv."

En skingrende latter, der lignede et ligsuk, lod sig et øjeblik høre under hætten. Priorens ansigt var blevet dødeligt blegt, og denne gang udtrykte hans fysiognomi sikkert en idé.

"Hvad har denne omsorg og denne årvågenhed nyttet til?" mumlede talebroderen.

"Gud havde talt den stakkels konges dage," sagde Henrik med højtidelig værdighed, "et menneskes hengivenhed formår intet imod Guds hensigter – men jeg glemte," udbrød han pludselig, "at jeg trætter Eders øren ved fortællinger om smerter, der ikke er Eders, jeg glemte, at jeg talte med hertuginden af Montpensiers venner, og at salig kongens død ikke har vakt stor sorg i klostrene."

Talebroderens strenge ansigt antog pludselig et udtryk, som om det ved et skrig ville protestere imod denne anklage. Henrik ventede med utålmodighed på virkningen af sin list. Men broder Robert satte sig langsomt ned igen uden at have ytret et ord, og efter at Gorenflots stok havde tegnet nogle figurer i luften, tilføjede tolken:

"Lad os ikke tale mere om politik, herr chevalier!"

"Det er ikke om politik, det er om historien," svarede kongen, "den gascogniske adelsmands historie, som nylig interesserede Eder, knytter sig nøje til Henrik den Tredjes og Henrik den Fjerdes. Ved at tjene den første af disse fyrster, adlød vor ven en art personlig interesse. Han tjente sit eget had."

"Ah ... Had!" afbrød munken ham. "Dette fuldkomne menneske havde altså jordiske lidenskaber?"

"Mange, og netop derfor var han så god. Sjælens svagheder er ligesom det bløde kød, som den vise natur har lagt imellem senerne og musklerne. De hæmmer de alt for voldsomme bevægelser og bevarer musklerne for en gnidning, som ellers alt for hurtigt ville opslide dem. Desuden forskaffer svagheder sjælen en vis tilfredsstillelse og forsoner den med opholdet på jorden, et flovt opholdssted, hvis man ikke undertiden fandt en smule afveksling der."

Hætten gjorde et bifaldende tegn.

"Jeg gentager denne frase, fordi jeg har fundet den smuk," sagde kongen, "den er ikke af mig; vor ven udtalte den ofte. Han hadede dødeligt en mand, som havde fornærmet ham, fornærmet ham uden grund, og på en grusom måde. Hvis genstanden for dette had havde været en simpel privat mand uden for denne tids begivenheder, ville den gascogniske adelsmands rolle være blevet formindsket; fornærmelsen ville være blevet betalt med et kårdestik i en eller anden mørk krog. Men vor vens fjende var en høj person, en meget mægtig fyrste. Jeg kunne nok sige Eder navnet på denne fyrste, som gjorde Henrik den Tredje så meget ondt, men I har her i Eders hus en vis seng, som lukker min mund."

"Tal kun videre, herr chevalier!" sagde talebroderen.

"Denne fyrste var af det berømte hus *Guise*. Han hed og hedder endnu hertug af Mayenne. Fordum konspirerede han imod Henrik den Tredje, og nu kriger han imod Henrik den Fjerde. Det var den fjende, som vor ven, gascogneren, bekæmpede med heftighed. I ved nok, om hvem jeg taler ... og

hvis Eders hukommelse svigter Eder, så spørg broder Robert; han vil måske give Eder oplysninger angående denne uforlignelige mand, der, som jeg har sagt, var Henrik af Navarras eneste ven."

Ved disse ord, der udtaltes med varme og eftertryk, steg Gorenflots forbavselse til det højeste. Hans øjne adspurgte med begærlighed broder Robert, og bønfaldt ham om at komme til hjælp i en så grusom forlegenhed.

Efter nogle øjeblikkes betænkning sagde han:

"Jeg ved endnu ikke ret, hvad herr chevalieren vil tale om. Denne overdrevne ros har i begyndelsen bragt mig til at tabe sporet. Hvis den person, man beskæftiger sig med, havde været en ydmyg tjener hos salig kongen, meget hemmelighedsfuld i sit liv og i sine handlinger ... en meget hurtigt forglemt ... ville jeg måske lettere have genkendt ham."

"Hemmelighedsfuld!" sagde kongen. "Han, som på den tid, da den stakkels madame de Monsoreau levede, elskede og tjente Bussy d'Amboise imod hertugen af Anjou ... en mindeværdig og rørende historie, som aldrig vil glemmes af dem, som engang har kendt den. Ydmyg! Han, som med sin egen hånd, dræbte Nicolas David og kaptajn Borromée, Guisernes to skrækkelige kæmpere. Forglemt! Han, hvis blotte minde endnu den dag i dag vækker et suk af kongens barm ... og som, hvis han var til stede, kunne se i mine øjne, hvorledes man bestandig holder af ham, og hvorledes man begræder ham."

Kongen udtalte disse ord med et rørt hjerte; tårerne rullede ned ad hans kinder.

Talebroderen vendte sig om og så denne ædle rørelse på Henriks ansigt; derpå bøjede han atter hovedet og svarede med

brudt stemme:

"De kendsgerninger, som I har anført, herr chevalier, har fuldkommen oplyst mig. Den person, det gælder om, er netop den, som jeg straks havde mistanke om. Hedder han ikke ...?"

"Chicot!" råbte kongen med en skingrende stemme, som om han kaldte på nogen.

Munkehætten bevægede sig ikke; men Gorenflot skælvede ved dette navn på sin stol, som en indisk gud på sit sæde.

"Ja," sagde talebroderen koldt, "det er det navn, som ham, I taler om, fordum bar, og vi forstår hinanden fuldkommen. De lovtaler, hvormed I hædrer ham, er mig kære, fordi de kommer fra den store chevalier Crillon; de er mig kære, fordi ... jeg også er blevet hædret med herr Chicots venskab."

Det er umuligt at skildre det udtryk, hvormed dette navn blev udtalt af talebroderens læber.

"Har I været hans ven?" spurgte kongen, "jeg erindrer mig ... I er denne munk ... hans kammerat ... men om forladelse, jeg troede, at man fordum kaldte Eder Panurge."

"Panurge, det var ikke mig, det var vort æsel," oversatte Robert, "og det er dødt ligesom herr Chicot ... for herr Chicot er død, det et velbekendt. Flere krigsfolk har forkyndt mig det, og hvem kan vel bedre vide det, end I, hr. chevalier, siden I næsten aldrig har forladt kongen, og det jo var i kongens nærhed, at herr Chicot døde?"

"Ja!" sagde kongen.

"I var måske til stede ved den lejlighed?" spurgte broder Robert.

"Jeg var der."

En dyb tavshed modtog disse ord. Broder Robert afbrød et øjeblik sit arbejde og faldt i tanker. Derpå fortolkede han, idet han adlød stokkens vink:

"Jeg ville gerne benytte mig af denne lejlighed til at få nogen oplysning om den stakkels Chicots død. Givet af et øjenvidne ville den have en høj værdi for hans gamle ven. Vil I gøre mig den tjeneste at fortælle mig historien om det, herr chevalier?"

"Gerne, ærværdige herre. Chicot havde fulgt kong Henrik den Fjerdes lykke, og hans tjenester have været så meget mere behagelige for kongen, som Chicot kunne blive en farlig modstander, når han forfulgte nogen for at forsvare sin herre. Kun var Chicot ikke for Henrik den Fjerde denne daglige kammerat, denne ven, som lå i samme værelse, spiste ved samme bord og kendte alle sin herres hemmeligheder. Chicot var vant til Henrik den Tredjes pragtfulde liv. Henrik den Fjerdes seng var hård, hans sølvfad var ofte sat i pant, og erstattet ved lertøj."

Ved dette indirekte angreb, en bitter allusion til hans slette skæbne, håbede Henrik at gøre en eller anden vigtig opdagelse, men broder Robert svarede flegmatisk:

"Det er sandt, at Chicot var begærlig, gerrig, frådseragtig og kvindagtig. Det er undskyldelige svagheder hos simple folk. Han blev forresten forkælet af Hans Majestæt kong Henrik den Tredje, denne pragtfulde, ædelmodige fyrste, denne hånd, som bestandig var beredt til at åbne sig, dette taknemmelige hjerte! Denne salig konge, som udplyndrede sig selv for at berige sine tjenere; som spiste tørt brød på sit bord for at byde sine venner stegte fasaner på deres; salig kongen var tapper og stærk, og glemte sig selv ligesom alle store hjerter ... han har forkælet sin

ven Chicot! ... Denne adelsmand er blevet forfalden uden tvivl, og sanselig! Tilgiv, herre, monarken og hans ydmyge tjener!"

Gorenflot bøjede hovedet; broder Robert forlod sin skammel og lagde sig på knæ.

Henrik selv følte ærbødighed; det slag, som han i en rosværdig hensigt ville bibringe, var kommet føleligt tilbage og havde ramt hans hjerte.

"Jeg tror snarere," svarede han med liv, "at den gascogniske adelsmand ikke ville være fortrolig med Henrik den Fjerde, for ikke at svække sine erindringer og for ikke at lade et nyt venskab følge på det gamle til salig kongen: der gives visse venskaber, som er en hel kultus for de skønne ånder."

"Måske!" svarede tolken. "Men I har lovet nogle ord angående herr Chicots sidste øjeblikke."

"Han kæmpede i slaget ved Bures som en tapper soldat. Altid brændende begærlig efter at hævne sig på herr de Mayenne, tog han sin ven, sin slægtning, grev de Chaligny; til fange og førte ham triumferende til mig."

"Til Eder, herr de Crillon," afbrød Robert ham, "eller til kongen?"

"Jeg var så nær ved kongen, at han førte ham til os begge. – Se her," sagde han muntert, "Henrik, jeg bringer dig en foræring. Og han stødte Chaligny hen til mig."

"Sagde han "du" til kongen?"

"Han sagde kun "du" til kongen. Grev de Chaligny vendte sig rasende om, og med den kårde, som den ædelmodige Chicot havde ladet ham beholde, kløvede han hans hoved."

"Jeg er kun en munk, der kun kender lidt til krigens love," mumlede broder Robert, "men det forekommer mig, at den

gerning var skændig."

"Den var nederdrægtig!"

"Og ... den sårede?"

"Chicot faldt. Jeg lod ham forbinde og pleje af mine kirurger."

"Hjemme hos Eder? I Eders telt ikke sandt?" spurgte Robert.

"I mit telt ..." sagde kongen forlegen, "jeg havde ikke altid noget ..."

"Nå, så i kongens logis ... kongen boede dog altid et sted ... da kong Henrik den Tredje lå i felten, blev Chicot, efter hvad man har sagt mig, ofte såret i hans nærhed, og altid blev han plejet hos kongen. Han lå ved hans fødder ... det er de tro hundes privilegium."

Kongen rødmede; hans ædle og funklende øjne formørkedes. Et samvittighedsnag steg langsomt op i hans hjerte og til hans læber, og han stammede:

"Det er sandt ... Jeg glemte at lade Chicot forbinde hjemme hos mig ... jeg havde sendt ham til et sikkert hus ... jeg fik at vide, at han hver dag blev svagere ... og til sidst ... underrettede man mig om, at han lå på sit yderste ... jeg ilede til ... han var død!"

"Af Eder, herr chevalier, var det naturligt, men af kong Henrik den Fjerde ... o, hvis Chicot havde ligget ved kongens fødder," mumlede Robert med sørgmodig stemme, "ville han i det mindste have haft den usigelige lykke, at udånde sit sidste suk, idet han velsignede sin konge, og alle hans tjenester ville have været tilstrækkeligt betalt."

Kongen bøjede hovedet med en indre bevægelse, som han måske aldrig før havde følt.

"Altså," vedblev Robert i en højtidelig tone og med øjnene fæstede på Dom Modeste, "herr Chicot er død. Fred med hans sjæl! Det var en ærlig mand, og lad os nu prise ham lykkelig, fordi han ikke mere er i tjeneste hos Jordens store!"

Idet han talte således, løftede han sin næsten fuldendte figur i vejret. Kongen så den og blev overrasket.

Figuren forestillede ham selv i hans sædvanlige dragt med hans store skæg og hans berømte lange næse. Det var hans skikkelse, og hans krigerske, fri holdning. Han lå på knæ og holdt i sin hånd en messebog.

Grebet af forundring over synet af dette vidunderlige arbejde, der var udført midt under samtalen, foldede kongen sine hænder, og idet han hældede sig over den lille statue for at se den nærmere udråbte han:

"Ih, det er jo mit portræt! Altså kender I mig!"

Uden at vende sig om skrev broder Robert med spidsen af sin mejsel:

"Crillon. – Eques. – MCLXXXIV."

Kongen forstummede atter, således fjernet fra sit formål ved denne uforstyrrelige åndsnærværelse. Men han beredte sig på et svar, da døren til værelset blev åbnet, og den dreng, som havde ført Henrik ind hos Dom Modeste, kom løbende ganske ude af sig selv, og hviskede nogle ord til prioren.

Gorenflot blev violet; man skulle have troet ham ramt af et slagflod.

Uden at lade sig forstyrre lod broder Robert, som om han rådspurgte prioren, og sagde til kongen:

"Det ville måske være chevalier de Crillon ubehageligt her at træffe den person, som nu besøger os. Stig op ad den lille

trappe, min herre; den fører til broder Roberts værelse. Jeg skal ad en anden vej lade den ven komme, som vil tale med Eder. Gå og gør Eder umage for at blive overbevist om, at kongen har venner her."

Kongen fo'r sammen, og betragtede de to munke, som for at spørge dem, om de gjorde regning på at fange ham i en snare.

Med hånden på sin kårde steg han baglæns opad trappen, med øjet bestandig fæstet på prioren og hans ansigt. Han nåede snart det betegnede værelse, lukkede sig inde der, og så et øjeblik efter Crillon træde ind igennem en anden dør, som gik ud til korridoren.

"Sire, hvor I er bleg" udbrød chevalieren, "ved I allerede, at hun er kommet til dette hus?"

"Hvem?"

"Hertuginden ... madame de Montpensier."

"Hun her? ... Har du set hende?"

"Tillige med fire spaniere, to adelsmænd, hendes staldmester og et ubekendt ungt menneske. Lad os være på vor post, sire, og afvente Pontis og vor forstærknings ankomst."

"Skulle han således ville hævne sig over min utaknemmelighed?" mumlede Henrik, ganske hensunken i erindringen om den hemmelighedsfulde talebroder.

"Hævne sig på Eder, sire?"

Man kunne oppe i kammeret tydeligt høre hvert ord, som blev udtalt nede hos prioren.

21. Hertuginde Tisiphone

Det var virkelig den i hin periode så berømte hertuginde, som besøgte prioren i Genoveva-klosteret.

Crillon havde ikke taget fejl. Hun havde et følge talrigt nok til at indgyde ærbødighed, og igennem et kunstigt anbragt hul i muren kunne broder Robert se spanierne og det unge menneske, hvis besøg chevalieren havde meldt Henrik den Fjerde.

Begge dørene til Gorenflots værelse åbnedes, og efter at broder Robert ved hjælp af en vippe havde hævet sig op til loftet, for at stemmen skulle lyde ovenfra, trådte hertuginden ind hos Dom Modeste.

Catherine Marie de Lorraine, hertuginde af Montpensier, var omtrent en og fyrre år, og bevarede kun lidt af den ansigtsskønhed, hun havde været så stolt af. Hendes sorte, dybe og spillende øjne, hendes tykke øjenbryn, hvis buer næsten berørte en fin og lang næse, en lille mund fuld af snedighed, en høj, hvælvet pande; sådan var kvinden. Hun skjulte sin halten ved en hoppen, der måske ville klæde en ung pige, men som rigtignok var underlig hos en kvinde, hvis hår begyndte at blive grå. Lille og mager rodede og gnavede hun over alt ligesom en såret myre.

Hvad hendes moralske portræt angår, da var det endnu styggere. En dødelig fjende af Henrik den Tredje, der, som man sagde, havde fornærmet hende ved sin foragt, havde hun forfulgt kongen til det yderste, pustet til ligaens ild og bevæbnet fanatikeren Jacques Clements hånd, som hun skal have forført ved de skændigste ofre. Efter Henrik den Tredjes mord hørte

man hende udråbe: "Hvilken ulykke, at han før sin død ikke fik at vide, at slaget kom fra mig!"

Det var hende, som kaldte spanierne ind i Frankrig og efter Henrik den Tredjes død vedligeholdt borgerkrigen for at bringe Frankrigs krone til sit eget hus. Denne furie opvejede en armé ved sin hadefulde virksomhed og sine planers djævelske snedighed, der ikke veg tilbage for nogen forbrydelse. Hun ansporede Mayenne, der ofte var doven og lunken, og da hendes lue bestandig trængte til ny næring, havde Henrik den Fjerde erstattet Henrik den Tredje.

Hun trådte ind til Dom Modeste med en hurtighed, som vidnede om hendes urolighed og utålmodighed. Ved enden af korridoren kunne man se hendes spanske gardister og hendes liguister, som spadserede frem og tilbage, mens de ventede på hende.

"Luk dørene!" sagde hun i en bydende tone, og broder Robert skyndte sig at adlyde.

Da dørene var lukket, kom han ydmyg tilbage og satte sig med alle tegn på dyb ærbødighed ved sin priors fødder, med vokset og mejslen i hånden.

Hertuginden skred rask frem igennem værelset.

Gorenflot satte store øjne op, men talebroderen beroligede ham ved en lille bevægelse af øjenlågene, der var umærkelig for enhver anden end disse to mænd, der var så vant til at forstå hinanden.

Talebroderen, som så stokken bevæge sig, sagde til hertuginden, at hun var velkommen, og at hendes nærværelse fyldte hele klosteret med glæde.

Fnysende som en tigerinde i et bur, svarede hun:

"Det er ikke tilfældet med mig, og jeg er ikke kommet for at sige Eder komplimenter, herr prior."

"Hvorfor da, madame?" spurgte tolken.

"O, det er så vigtigt," sagde hertuginden tænderskærende, "at jeg har spurgt mig selv, om jeg skulle komme herhen eller lade Eder komme til mig."

"Madame hertuginden ved, at jeg ikke kan røre mig af stedet!" svarede broder Robert.

"I er tung, det er sandt, hr. prior, men jeg har bevæget endnu tungere masser, og det kunne nok være muligt, at ti af mine folk kunne bære Eder bort som en fjer enten til mit hus i Paris eller til Bastillen."

"Til Bastillen!" udråbte Gorenflots forvildede øjne, men broder Roberts stemme sagde koldt:

"Hvorfor til Bastillen, madame hertuginde?"

"Fordi det er der, man forsvarer sig imod anklage for forræderi."

Gorenflot følte sine hår rejse sig, en kold sved perlede på hans pande og rullede dråbevis ned over hans tykke kinder.

"Jeg forstår Eder ikke!" sagde broder Robert i en mild og sagtmodig tone.

"Og frem for alt," råbte hertuginden forbitret, "så er det umuligt at tale sammen ved hjælp af denne mellemmand."

Hun pegede på broder Robert, som indhyllede sig i sin hætte.

"Denne lømmel, dette dumme bæst," vedblev hun skummende af raseri, "oversætter Eders ord for mig med en stupid flegma! Han har altså ingen følelse, det dumme dyr! I, Dom Modeste, I, blegner dog, og I sveder af skræk, men han er

en klods! Jeg ville lade ham flå levende, hvis jeg var sikker på, at man kunne finde hud over hans ben!"

Broder Robert svarede uden at tabe sin fatning:

"De bebrejdelser, som madame gør min tolk, er uretfærdige. Han oversætter min tanke nøjagtigt. Han taler, som jeg mener."

"Er I ikke bange?"

"Ikke i mindste måde."

"I sveder ikke i store dråber?"

"Det er mit fedt, som smelter ved varmen."

"I skælver ikke ved at tale med mig?"

"Jeg skælver ikke, når jeg ved mig fri for enhver brøde. Og desuden kommer min styrke fra oven, og jeg frygter kun lidt de jordiske magter."

Intet kunne være sælsommere end denne usandsynlige fortolkning af de følelser, som rystede prioren. – Broder Robert talte om Gorenflots rolighed og mod, og Gorenflot syntes nær ved at segne ned af stolen, og alle hans træk fordrejedes.

Hertuginden kom hen til Robert, greb fat i hans hætte og rystede den rasende.

"Tal selv til mig!" sagde hun.

"Det er forbudt!" svarede han roligt.

"Jeg befaler dig det!"

Broder Robert slog sin hætte ned og tav. Man så hertuginden blegne og rødme, som om hun havde et bidsel at gnave på. De to munkes tavshed opirrede hende, og hun så intet middel til at få denne tavshed til at ophøre. Gorenflot, der havde fattet sig af sin skræk ved den uforfærdede Roberts eksempel, syntes endog at trodse hertuginden, og et ironisk smil spillede om hans tykke læber.

"Jeg tror, I vover at true mig med martyrdom!" råbte tolken med en stemme så skingrende som en trompet, "velan, madame, til martyrdommen! Vi vil gå glade dertil, ligesom broder David, som I har ladet dræbe, ligesom broder Borromeus, som I har ladet dræbe, ligesom broder Clément, som I har ..."

"Nok!" afbrød hertuginden ham, "nok, siger jeg Eder! Hvem taler om martyrdom?"

"I har nævnet Bastillen ..."

"Jeg var vred."

"En dødssynd."

Hertuginden trak på skuldrene.

"Jeg ved godt, at det er Eder ligegyldigt," sagde tolken, "men på Helvedes gloende rist vil I tale ganske anderledes."

"Vil I prædike?"

"Det er mit hverv, det er mit kald! Profeten talte strengt til den stolte Jesabel. Jesabel blev spist af ..."

"Af hunde! Det har jeg sagt Eder! Og siden jeg er Jesabel, som var dronning, så nævn mig de hunde, som opsluger mig! *Mort de ma vie!*"

"En ed ... gudsbespottelse ... en dødssynd!"

"Dom Modeste ..."

"Jeg tjener Herren! I fornærmer ham, desto værre for Eder!"

"Endnu engang," udråbte hertuginden rasende, "I prædiker, slette munk, og I svarer ikke!"

"Og I ... I fornærmer, I hyler ... I skummer af raseri, og I spørger ikke!"

Ved disse ord, som bragte Gorenflot til at gyse fra isse til fodsål, drejede hertuginden sig rundt med et spring. Hun var

skrækkelig at se til. Hendes flagrende hår syntes at hvisle ligesom Tisiphones slanger.

"I glemmer Eder selv, min herre," mumlede hun i en truende tone, "tror I da, at I ikke endnu har hals nok til at blive hængt?"

"Nu er vi atter ved martyrdommen," sagde Robert koldt, "vi drejer os i en cirkel: *vicioum circulum tenemus!* Hæng mig kun, men skift tone, underholdningen bliver ensformig!"

Denne ringeagtende rolighed dæmpede pludselig hertugindens raseri.

Hun nærmede sig til Gorenflot og sagde langsomt, og med eftertryk på hvert ord:

"Hvilken dag kom jeg til Eder for at rådspørge Eder angående den ny forvirring, som stænderne forårsager ligaen?"

"I dag for tre uger siden, madame," sagde tolken.

"Hvad har I rådet mig at gøre?"

"Det ved I lige så godt som jeg."

"I har rådet mig at forlade min broder, herr de Mayennes sag, og I støttede Eder på, at han kun havde liden udsigt til at komme til regeringen ..."

"Det er sandt ... han har kun megen liden ..." sagde Robert.

"Jeg er som altid lærvillig, fordi man må tilstå, at I besidder en mærkværdig skarpsindighed ... I har givet beviser på det ... I, som har gættet Jacques Clément ..."

Gorenflot blev ligbleg.

"Lærvillig, siger jeg, for jeg har forladt min broders sag og foreslået Spanien et giftermål imellem infantinden og min nevø Guise."

"Intet er mere naturligt," afbrød tolken hende, "siden kongen af Spanien vil gifte sin datter med en fransk prins, og da herr de

Mayenne allerede er gift ..."

"Og siden Frankrigs krone – takket være Eders indsigtsfulde råd – ikke således udgår fra Guisernes hus ... i sandhed, rådet er beundringsværdigt, og jeg takker Eder endnu engang for det."

"Det er måske derfor," sagde Robert, "at I nylig foreslog mig at lade mig hænge?"

"Bi lidt! Jeg er ikke færdig endnu. Hvem har opsat dette ægteskabsforslag for kongen af Spanien? I, ikke sandt?"

"Ja, men husk på, jeg har mistro til spanieren!"

"Hvilken dag kom jeg for at bringe Eder kongen af Spaniens svar?"

"I forgårs ..."

"Hvor mange personer kendte hemmeligheden?"

"Ak, det kan jeg ikke sige, madame!"

"Men jeg kan det! Der var tre personer indviet i hemmeligheden: kongen af Spanien, I og jeg. Jeg taler ikke om denne munk her ... siden I påstår, at han ikke har noget at betyde."

"Han har virkelig intet at betyde," svarede broder Robert, "nuvel, madame, hvad mener I?"

"Dette: I stedet for tre personer er der nu fem, som kender hemmeligheden, og ved I, hvem de to nyindviede er?"

"På min ære, nej, madame ... Men hvis I siger mig det, så ved jeg det."

"Den ene hedder hr. de Mayenne, min broder ... han, som i særdeleshed skulle være uvidende om vor hemmelighed."

"Er herr de Mayenne underrettet om det," råbte broder Robert, "nuvel, så er alt tabt!"

"Det er, hvad jeg sagde: Alt er tabt!"

"Eders sammensværgelse kommer for tidligt ned."

"Ja, Dom Modeste, jeg er kommet i uenighed med min broder ... der er sket en skilsmisse i vor lejr ... en krig forberedes i selve vor familie ... men det er endnu intet ... gæt engang, af hvem herr de Mayenne har fået dette komplot at vide?"

"Ak, madame ..."

"Af kongen af Navarra, af bearneren, som i går har sendt ham en nøjagtig kopi af traktaten imellem Spanien og mig angående infantindens giftermål."

"Det er utroligt!" råbte broder Robert med en ubeskrivelig grimasse. "Hvorledes? Bearneren ved alt? Hvem har fortalt ham det?"

"Det er netop det, som jeg agtede at spørge Eder om," svarede hertuginden med dump stemme, "se, derfor begyndte min utålmodige vrede med at true, se, derfor er jeg beredt til alt, om end ikke for at oprette det uhyre onde, som dette forræderi forårsager mig, så dog i det mindste for at opdage og straffe forræderen så grusomt, at den rædsomme straf skal blive mindet i århundreder. Er det ikke Eders mening, Dom Modeste?"

"Fuldkommen!" svarede tolken.

"Har I nogen idé om den dødsstraf, som man kunne tildele ham?"

"Vi ville, om I så synes, tage alle persernes og karthageniensernes pinsler; jeg har en tyk bog, som alene handler om dette; nogle af disse dødsstraffe er så sindrige, at de overgår enhver fantasi."

"Jeg kan lide at høre Eder tale således," sagde hertuginden, "men først ..."

"Jeg ved, hvad Eders Højhed vil sige, først må man kende den skyldige, secundo gribe ham ... tertio overbevise ham ..."

"Det er ikke vanskeligt, herr prior."

"Nå, hvem er det da?" spurgte broder Robert.

"Det er enten Eder eller broder Robert," sagde hertuginden.

Tolken vendte sig til madame de Montpensier og sagde koldt:

"Det tror jeg ikke."

"Hvorledes?"

"Jeg tror snarere, at det er Eder eller kongen af Spanien."

"Hvilken interesse skulle jeg have i det?" råbte hertuginden.

"Og jeg," spurgte broder Robert, "hvilken interesse skulle jeg have?"

"Det ved man ikke; en munks sjæl er en mørk hule."

"Kongernes og hertugindernes sjæl er en afgrund," sagde tolken stolt. "Forresten, bevis, ... og da I ikke kan det ... for kvinden er en svag sjæl, der bestandig higer efter ekstremer – så vil jeg bevise Eder, at I har forrædere hjemme hos Eder."

"Depechen fra Spanien har jeg endnu."

"Spanien bedrager Eder og har sendt en dublet af sin depeche såvel til kongen af Navarra, som til herr de Mayenne. Spanien vil regere i Frankrig uden Eder og uden Eders nevø! Det tror Eder alt for stærk, og vil svække Eder ved nu at styrke Eders fjende, Henrik den Fjerde."

Hertuginden betænkte sig, overrasket ved denne ny idé.

"Det er umuligt!" mumlede hun.

"Det er vist, og jeg opfordrer Eder til at lade Hans katolske Majestæt partere, med mindre I hellere vil halshugge denne troløse Catharine de Lorraine, hertuginde af Montpensier, til straf for hendes forræderi."

"I har ret, Dom Modeste."

"Det er sandt, at I i dag er kommet i en stor forlegenhed."

"Jeg skal komme ud af den."

"Jeg vil ikke spørge Eder om, hvorledes, af frygt for, at I i morgen skal anklage mig for at have advaret bearneren, som har svoret på at lade alle dem radbrække og brænde levende, som har haft del i kongens mord ... bearneren, hvis triumf ville medføre Eders som min undergang!"

"Tilgiv mig, smerten forvilder ..."

"Så at I fornærmer og truer slige venner som jeg, ja, endog mistænker dem ... Velan, lad os bryde med hinanden ... der kan intet venskab finde sted imellem mennesker, som mistror hinanden."

"I har altså mistro til mig?"

"På grund af Eders forseelser, madame ... ja ... I kan styrte Eders venner i ulykke ved det ..."

"Jeg skal ikke begå flere, Dom Modeste."

"I har styrket Henrik den Fjerde ved en alliance med Spanien, som I berøver Eder al popularitet i hele Frankrigs øjne ved et brud med herr de Mayenne, og I vil aldrig kunne hæve Eder igen."

"Alt dette skal være oprettet igen i morgen."

"Lad kongen skifte religion, og det er ude med Eder og hele ligaen."

"Jeg har tænkt på det; kongen skal ikke skifte religion."

"Man anmelder ceremonien til på søndag i Saint-Denis."

"I morgen vil kongen være indesluttet i en eller anden stærk fæstning."

"Af Eder?" råbte broder Robert.

"O nej, jeg vil ikke befatte mig med det, men hans venner vil påtage sig den ulejlighed."

"Hans venner skulle indeslutte ham?"

"Hans venner ... huguenotterne! Ja, rasende over de rygter, som er i omløb angående deres anførers religionsfrafald, har de stiftet et lille komplot, og bortfører ham i dag til det sted, som han har valgt sig ... hjem til hans ny maitresse, mademoiselle d'Estrées."

"Har de været så kloge?"

"Man har suffleret dem. De bortfører altså Henrik den Fjerde, de bevogte ham for at holde ham borte fra messen, deres antipati, og under hans fangenskab genvinder jeg de fordele, som Spaniens forræderi har berøvet mig."

"Det er sindrigt," fortolkede Robert, "således at gøre sig sin fjendes venner nyttige. Men er I vis på, at huguenotterne vil bortføre kongen inden han afsværger sin religion?"

"Hans egen eskorte har påtaget sig det. Han har ladet en trop komme til omegnen af Chatou for at beskytte sine elskovseventyr. Vor bearner er en vellystning. Nuvel, man vil beskytte ham så godt, at han ikke skal komme i nogen ny fare."

Broder Robert slog øjnene op imod loftet, hvorfra man hørte en sagte støj.

"Jeg ser, at madames forholdsregler er godt taget," sagde han, som om han adlød Gorenflots stok, "men, når huguenotterne have holdt Henrik nogen tid i fangenskab, vil de gengive ham friheden, om det så blot var for at levere slag eller for at belejre Paris; for I har vel forudset det tilfælde, at han kunne belejre Paris, ikke sandt, madame?"

"Jo, ærværdige fader!"

"Og i det tilfælde, at han indtager selve Paris?"

"Jeg har ikke forudset denne omstændighed ... Det behøves ikke; Henrik den Tredje belejrede Paris, ligesom Henrik den Fjerde kan gøre det, men han indtog dog ikke staden."

"Ah," svarede broder Robert med bævende stemme, "imellem Paris og Henrik den Tredje ... er der foregået ..."

"Begivenheden i Saint-Cloud ..."

"Ja, madame, og der er kun et Saint-Cloud i omegnen af hovedstaden."

"Det er sandsynligt; men det, som der er foregået i Saint-Cloud, kunne lige så godt foregå andetsteds."

Derpå rejste hertuginden sig fra sin stol, hilste venskabeligt på Gorenflot og sagde:

"Bær intet nag til mig! Jeg var blevet rent forvirret i hovedet som en følge af min trætte med min broder Mayenne. Hvis I vidste, hvor jeg blev forbavset i formiddags, da han trådte ind til mig med denne spanske traktat i hånden! Men I har ret, det er Spanien, som forråder os, og måske slutter fred med bearneren for at svække min magt."

"Det er just min tanke," sagde broder Robert.

"Nuvel, vær kun rolig," tilføjede hertuginden. "Bearneren skal ikke komme til at regere, om han så var tyve gange allieret med Philip den Anden; han skal ikke komme til at regere, det giver jeg Eder mit ord på."

"Ih nu," sagde broder Robert, idet han fortolkede Gorenflots tegn, "hvis han skifter religion, hvis han indtager ... Paris ...?"

"Vi har hans huguenotter til at forhindre ham i at skifte religion ... ville få vor begivenhed i Saint-Cloud for at hindre ham i at indtage byen, og hvis alt dette slår fejl, har vi endnu en

anden ting ... som jeg gemmer der," sagde hun, idet hun berørte sin pande med et djævelsk smil, "farvel, min kære prior, vi har nu forklaret os for hinanden, nu er vi gode venner ... farvel, jeg skal sende Eder syltetøj."

Gorenflots ansigt antog et udtryk af rædsel, som kun gjorde hertugindens syltetøj liden ære og bragte broder Robert til hemmeligt at le.

Talebroderen ledsagede madame de Montpensier lige til døren. Hun gav sine befalinger, og idet hun smilede til den unge mand, som ventede på hende, sagde hun med opfordrende fortrolighed:

"Hjælp mig at stige til hest, herr Chatel!"

Den ny favorit ilede til, rødmende af glæde over at turde byde hertugindens lille fod sin hånd.

"Hvem er denne unge adelsmand?" spurgte broder Robert staldknægten.

"Det er ingen adelsmand," svarede denne, "det er en søn af en klædekræmmer, som handler med hertuginden."

Broder Robert smilede i stilhed og betragtede den unge mand fra øverst til nederst, imedens han vedblev at ælte sit stykke voks imellem sine fingre.

22. Hvorledes Henrik undslap huguenotterne, og hvorledes Gabrielle undslap kongen

Der herskede stilhed hos prioren. Hertuginden var allerede ude af klosteret, da kongen og Crillon endnu lyttede.

Crillon tyggede på sin knebelsbart. Henrik satte sig i en lænestol.

"Jeg tror nok, sire, at jeg endnu kan få fat på skurken," sagde chevalieren, "og brække hans ben itu ... men hvad tænker I på, *Harnibieu*, siden I ikke taler mere?"

"Jeg tænker, at det er gode munke," sagde kongen rørt, "og at menneskene er bedre end man tror."

"Mandfolkene måske, men ikke kvinderne. Jeg antager, sire, at vi ikke vil sove, imedens liguisterne handler?"

"Ja, man må virkeliggøre det, som hun har sagt ... lad os skynde os!"

Kongen havde næppe endt, førend det bankede stærkt på døren til korridoren. Crillon lukkede op og Pontis viste sig.

Han var i heftig bevægelse; for at han ikke skulle bemærke kongen holdt Crillon døren på klem, og forhindrede gardisten i at se ind i det indre af værelset.

"Nuvel," sagde han, "kommer denne eskorte?"

"Min herre, den kommer. Men det er ikke blot en trop på otte mand, det er en armé, om jeg ikke tager fejl."

"Hvorledes? En armé?" udråbte chevalieren, mens kongen opmærksomt lyttede og nærmede sig til døren.

"Min herre," vedblev Pontis, "jeg har talt mindst firs ryttere, der i små grupper bevægede sig langs med bækkens bred."

"Af vore ryttere?"

"Ja, min herre! Men hvor det er underligt! Alle huguenotter!"

Crillon fo'r sammen og sendte kongen et hemmeligt blik.

"Men la Varenne?"

"Han var der ikke."

"Hvad sagde du da?"

"Jeg bad den første piquet om at tage vejen til klosteret. Straks råbte en rytter, som jeg ikke kendte: – Hvis hr. de Crillon er der, så er kongen også i nærheden. Er det sandt, herr chevalier, at kongen befandt sig i klosteret?"

"Lige meget! Bliv ved!"

"Huguenotterne holdt råd; jeg hørte navnene la Chaussée, Bougival og d'Estrées blive udtalt. Man trættedes, man blev hidsig; derpå satte hele detachementet sig i bevægelse, så at I om en halv time vil have hundrede mand til eskorte i stedet for otte."

Kongen blegnede lidt. Uden at skifte farve rev Crillon sig i skægget og grundede.

"Er det alt?" sagde Pontis, "for jeg har hastværk for at komme til min sårede, den stakkels hr. Esperance, der nylig klagede over sult. Kan jeg gå hen til ham?"

Crillon berørte med fingerspidsen Pontis ærme, som om han ved denne berørelse af den tapreste mand i Europa ville fordoble sin eneste soldats tapperhed

"Har du en god kårde?" spurgte han.

"Jeg tror ja, min herre!" svarede Pontis forundret.

"Du skal drage den ud af skeden; du skal stille dig ved enden af korridoren, lige ved trappen."

"Ja, min herre."

"Denne plads er let at forsvare, da den kun kan angribes af en mand ad gangen."

"Det er sandt."

"Nuvel, enhver, som vil passere der forbi, og som ikke er god katolik ..."

"Skal jeg arrestere?"

"Skal du dræbe!"

"Ah, det er altså en Bartholomæusnat?" udråbte Pontis med feberagtig glæde.

"En Bartholomæusnat, om du vil!" sagde Crillon.

Gardisten bukkede uden at svare og stillede sig på den af obersten betegnede post. Hans kårde luede i det purpurrøde genskin fra korridorens vindue.

"Hvad har du i sinde at gøre?" spurgte kongen drømmende. "Denne gardist kan dog ikke alene fælde hundrede mand?"

"Han er ikke alene," svarede Crillon, "jeg og I! Har vi ikke ofte krydset vort stål med hundrede mand i kampen? Har I ikke gjort det ganske alene i slaget ved Arques, hvor jeg ikke var med?"

"Hør," sagde kongen, "lad os undgå såvel skændselen ved et nederlag som skandalen ved en sådan sejr. At dræbe mine soldater, det er madame de Montpensiers sag ... lad os underhandle!"

"Og imidlertid trænger huguenotterne, disse rasende, herind og dikterer Eder betingelserne ... *Harnibieu!*"

"Crillon, min ven, er vi de stærkeste?"

"Nej, det er det, som gør mig rasende!"

"Nuvel, så må vi være de snildeste. Jeg får en idé."

"Det forundrer mig ikke, sire."

"Har vi nogen garnison i nærheden?"

"Tre hundrede mand i Saint-Denis."

"Huguenotter?"

"*Harnibieu!* Vist ikke! ... De er katolikker."

"Så bliv ikke her længere, men il hen og underret disse katolikker om det, som huguenotterne har i sinde. De sidste vil forhindre mig i at besørge messen, men de første vil føre mig til den."

"Det er virkelig beundringsværdigt!" udbrød chevalieren, "I er en stor konge!"

"Ikke sandt?"

"Jeg iler; men jeg tænker på: Hvad vil der foregå imens? Det ville være synd af mig således at forlade Eder!"

"Der kan intet foregå; hvad formår huguenotterne at gøre? Føre mig til den protestantiske kirke? Der har jeg allerede været tusinde gange! En gang mere har intet at betyde. Eller måske de vil holde mig som fange i dette kloster? Jeg vil forstå at undslippe herfra! Jeg har hemmelige forbindelser her. Selv om de bortfører mig, vil katolikkerne, som du skal føre med, bringe dem til at slippe mig. Lad os vinde tid, Crillon, og lad os ikke udgyde en dråbe blod."

"Man vil udgyde det strømmevis, sire; den ene halvdel af Eders armé vil ødelægge den anden, hvis det gælder om at redde Eder ud af den fæstning, huguenotterne indeslutter Eder i."

"Tror du da, at jeg vil lade mig fange og indeslutte?"

"Eders Majestæt vil hellere lade sig dræbe ... det ved jeg godt."

"Ingenlunde, min Crillon! – Min Majestæt vil nu straks lade sig vise en hemmelig dør her i klosteret."

"I vil flygte?"

"*Pardieu*, hvis det var for spanierne, der truer mig, da aldrig! For venner, der er alt for ivrige, og som står i begreb med at begå en dumhed, altid! Gå nu altså bort og vent mig i Saint-Denis, midt iblandt katolikkerne; der vil jeg træffe dig igen inden aften."

"Sire, jeg rejser, og på vejen vil jeg bringe disse huguenotter på vildspor ved at få dem til at tro, at I er et andet sted, og det netop ved at gå bort herfra, for de vil aldrig tro, at jeg lader Eder være her alene. I det mindste vil jeg bevise dem nødvendigheden af at respektere et kloster under våbenstilstanden, og jeg skal få dem til blot at holde Eder belejret hos Genoveva-munkene, mens I frit strejfer omkring på markerne."

"Det kalder jeg at tale, min Crillon."

"Man lærer i Eders Majestæts skole," svarede chevalieren.

Denne afløste Pontis fra sin post, lod sin hest sadle og red bort. Henrik så ham tage vejen hen imod huguenotternes eskadron, som lidt efter lidt kom nærmere. Uden tvivl genkendte man ham, for man omringede ham. Henrik tabte ham snart af syne iblandt hoben.

"Ja, jeg taler godt," mumlede kongen med ansigtet tæt til korridorens vindue, "men der er én, som taler endnu bedre end jeg ... den værdige talebroder ..."

En sagte raslen af tøj lod sig høre ved døren til værelset; kongen vendte sig om. Broder Robert, der bestandig vedblev at

ælte sit voks, lænede sig til kaminen. Kongen ilede hen til ham og lukkede døren. De var alene.

"Der er nogen dernede til herr de Crillon," sagde broder Robert roligt uden at se op fra sit arbejde.

"Det er godt ... lad ham vente!" svarede kongen. "Men I bør ikke vente, I, som jeg har så hjerteligt at takke ..."

Broder Robert rørte sig ikke af stedet og talte ikke et ord.

"I," vedblev kongen, "som i dag har bevist mig en så stor tjeneste, at den måske aldeles fordunkler den, som I viste mig i går."

Munken vedligeholdt sin tavshed og ubevægelighed.

"Ikke sandt, det er Eder, som i går tilstillede mig kopien af den traktat, som er afsluttet imellem Philip den Anden og hertuginden?"

Broder Roberts øjne udtrykte forundring og svarede:

"Hvilken traktat?"

"I vil nægte det, og det er i sin orden, siden I tjener mig i mørket, men det er også Eder, som nylig stillede mig således, at jeg kunne høre samtalen imellem prioren og madame de Montpensier, min dødelige fjende. Jeg opfordrer Eder til også at benægte denne tjeneste."

"Det var ganske naturligt at antage, at madame de Montpensiers nærværelse ikke ville være behagelig for chevalier de Crillon, og derfor lod jeg Eder gå ind i mit værelse."

"I ved godt, at jeg ikke er chevalier de Crillon!" udråbte kongen, "I kender mig, ligesom jeg kender Eder ... velan, gør mig den tjeneste at kaste denne maske ... kun én mand er i stand til at udføre det, som er udført her ... kun én mand

besidder denne finhed, denne snildhed, denne kraft, én mand i verden formår at spille denne rolle."

Munken forblev urokkelig, men rynkede sine bryn.

"Chicot!" råbte kongen med et udtryk af en uendelig ømhed, "Chicot, min gamle ven, jeg har gættet dig, jeg har genkendt dig! Tilgiv mig! Jeg har været utaknemmelig, siger du; det er ikke min skyld! Der er i mit hoved en hel verden, hvori der hersker en sådan tummel, at jeg undertiden ikke kan høre mit hjertes slag. Hvis det synes dig, at jeg har glemt dig, hvis jeg ikke har behandlet dig, som du fortjente, så beder jeg dig endnu engang om tilgivelse. Du har hævnet dig tilstrækkeligt ved ikke at omfavne mig, så snart du så mig; du har straffet mig nok. Vis et ædelt hjerte, omfavn mig!"

Broder Robert vendte sig bort. Et smerteligt udtryk fo'r over hans bronzeansigt. Man skulle have sagt, at blodet ville sprudle ud af enhver af hans porer.

"Chicot," vedblev kongen, idet han slog munkens hætte til side, "det er jo dig; du nægter det kun forgæves: se, jeg føler arret på din pande ... tilstå!"

"Hvad?" spurgte broder Robert med kvalt stemme.

"At du er min ven, at du aldrig har ophørt at elske Henrik."

"Det ville være en alt for stor ære for mig at være den tapre Crillons ven. Hvad det angår at elske Henrik, da er det min pligt."

"Endnu engang, du fornærmer mig; jeg er din konge, og jeg befaler dig at omfavne mig."

"Hvis I er konge, sire, ville en stakkels munk forsé sig imod den skyldige ærbødighed ved at berøre Eder."

"O," mumlede Henrik, idet han bedrøvet trådte tilbage, "mere end nogensinde genkender jeg i denne halsstarrighed Chicot, hvis jern-hukommelse aldrig har forglemt nogen velgerning eller nogen fornærmelse. Kunne jeg endnu tvivle om, at du er min gamle kammerat, så ville dog denne uforsonlighed overbevise mig om det. Vær ikke min ven, om du vil, men du er dog Chicot!"

"Chicot er død," svarede munken højtideligt, "og Eders Majestæt ved godt, at de døde ikke kommer igen."

"De taler alligevel," sagde kongen, "og de beviser tjenester. De laver endog portrætter ... hvad har du gjort af mit? Dette snilde råd i voks, hvorved du nylig rådede mig til at knæle for et katolsk alter ... det var en smuk statue."

"Jeg har ombyttet den med denne," svarede munken, idet han viste Henrik en ny figur, som han havde dannet.

"En ung mand ... med et elskværdigt ansigt ..."

"Ikke sandt?"

"Jeg kender ham ikke."

"Gid I altid kunne sige det."

"Du har givet ham en kniv i hånden," råbte Henrik, "hvorfor det?"

"For at I kan genkende ham, hvis I nogensinde træffer ham i denne stilling."

"Hvad er det da for en ung mand?"

"En lille pariser, som lover meget," svarede Robert, idet han stillede figuren imellem kongens fingre, "for øjeblikket er han en af hertugindens leverandører."

"Godt," mumlede kongen, idet han rørt betragtede figuren, "jeg skal erindre disse træk og denne kniv. Tak, Chicot!"

"Jeg beder Eders Majestæt om at kalde mig ved mit sande navn," sagde Robert i en tone, som udtrykte en urokkelig vilje og bragte Henrik til at gyse. "For en fyrstes lune vil jeg ikke forspilde min ro i denne verden og min salighed hisset. Jeg har haft den ære at sige Eders Majestæt, at en person venter dernede og medbringer interessante efterretninger til chevalier de Crillon."

Kongen begreb, at munkens beslutning var uigenkaldelig.

"Velan," sagde han, "hvor meget det end smerter mig, ikke at kunne overtale en ven, så vil jeg dog ikke trænge videre på. Der er måske grunde til denne hårdnakkethed, som jeg ikke har ret til at udforske. I er broder Robert – godt – men intet kan forhindre mig fra at overføre på broder Robert den uforanderlige velvilje og taknemmelighed, som jeg nærede imod den, jeg nylig talte om. Jeg venter en sidste tjeneste af Eder: Vis mig en udgang fra klosteret, jeg kan komme ubemærket bort gennem."

"Intet er lettere. Følg mig! Vi har en dør ud til marken; den vil måske om en time være bevogtet; nu er den det ikke."

"Lad os gå ... men, kære broder Robert, lad mig først omfavne dig."

Munken hældede sig langsomt fremad. Henrik støttede sig på hans skuldre med dyb rørelse.

Klokken genlød i korridoren.

"Det er grev d'Estrées, der uden tvivl bliver utålmodig," sagde broder Robert, idet han hurtigt bortfjernede sig for at skjule sin indre bevægelse.

"Herr d'Estrées!" råbte kongen, som ikke kunne høre dette navn med kulde. "Er han da her? Hvad vil han?"

"Han vil tale med chevalier de Crillon."

"O, min Gud, skulle der være hændet Gabrielle nogen ulykke?" råbte kongen urolig.

"Nej, med mindre det er sket i de sidste ti minutter," svarede munken flegmatisk, "for så længe siden så jeg hende sund og rask og vidunderlig skøn."

"Du har set hende? Er hun da i dette hus?"

"Ja, siden hendes fader er her."

"Lad os ile til hende, – kære broder," sagde Henrik, som allerede havde forglemt alt for kun at tænke på sin kærlighed.

"Måske Eders Majestæt ville handle viist ved ikke at lade sig se," sagde Robert, "herr d'Estrées er kommet her til vort kloster for at bede om gæstfrihed, fordi hans eget hus er ødelagt af de krigsfolk, som leder efter Eder. Måske har han også andre grunde til at bringe sin datter herhen. Den ærværdige prior, som holder meget af herr d'Estrées, har straks givet ham nøglerne til den lille bygning i haven, og i dette øjeblik flytter mademoiselle d'Estrées derind tilligemed sine kammerpiger. Hvis Eders Majestæt nu viste sig, ville herr d'Estrées måske tage sin datter med sig."

"Af mistillid til mig!" råbte Henrik. "Det er sandt!"

"Om ikke just af mistillid, sire, så dog i det mindste af ærbødighed, og for ikke at genere kongen ved at bo under tag med ham."

"Hvad enten han generer mig eller ej, vil jeg ikke tage bort, da jeg er så nær ved Gabrielle."

"Og jeg tror," sagde broder Robert roligt, "at kongen vil tage bort så meget snarere; for han vil ikke miste kronen og styrte sine venner i ulykke for et kærligt bliks skyld. Han vil ikke gøre

Genoveva-munkene mistænkelige i herr d'Estrées øjne, som har fuldkommen tillid til dem. Kort sagt, kongen og mademoiselle d'Estrées kan ikke bo her på samme tid."

"I har ret, broder Robert, Henrik glemmer altid at han kaldes konge! Jeg rejser, men et sidste farvel til Gabrielle – ... hvor er hendes værelse, jeg beder Eder?"

"Dernede!" svarede munken.

Henrik nærmede sig nu til det vindue, som vendte ud imod haven. Ved enden af køkkenhaven, det vil sige, omtrent hundrede skridt borte, stod der midt imellem nogle træer en ottekantet pavillon med to etager, hvis skodder nu var åbnet.

Igennem de åbne vinduer så Henrik Gratienne og en anden pige ivrigt beskæftigede med at fylde nogle vaser med vand, imedens Gabrielle, siddende ved balkonen, bandt friskplukkede roser og jasminer sammen i buketter.

Henriks hjerte fyldtes af bitter sorg, da han så sig så nær ved sin elskede, hvis blide stemme han hørte blande sig med iriskernes sang.

"O, min kærlighedsskat!" udråbte han. "Jeg skal komme tilbage, og jeg skal igen blive katolsk!" tilføjede han med et betydningsfuldt smil.

Broder Robert var allerede kommet forbi kongen. De gik igennem en åben dør, hvorfra man hørte en stemme, som råbte:

"Pontis, jeg er sulten!"

"Er det Crillons sårede, som taler?" spurgte kongen.

"Ham selv."

"*Pardieu*, så må jeg benytte lejligheden til at se Guisernes berømte seng."

Henrik stak hovedet ind i værelset og sagde:

"Der ligger på min ære et smukt ungt menneske ... han har vist ikke lyst til at dø!"

Fem minutter efter kom broder Robert tilbage. Kongen var ude af klosteret. Madame de Montpensier havde tabt partiet.

23. Stridigheder

Hr. d'Estrées, der var blevet ked af at vente på Crillon, var gået til sin datter. Han fandt hende midt iblandt hendes blomster og kniplinger, smilende til Gratienne for at skjule den urolighed, som en så pludselig omflytning forårsagede hende.

Ikke at spørge herr d'Estrées ville have været en uforsigtighed; de unge piger bliver ofte mistænkte ved det, de ikke siger. Gabrielle spurgte derfor greven:

"Har I set Dom Modeste? Er han bedre underrettet end vi? Hvad har han sagt om disse forsamlinger af huguenotterne, som har omringet vort hus ved chausséen?"

"Han tror, at der forberedes en ekspedition, og at jeg har gjort vel i at forlade det hus, hvor I ville være udsat for fare."

Gabrielle, der blev stødt ved sin faders tilbageholdenhed imod hende, svarede:

"Men disse huguenotter er kongelige tropper."

"Ja, vistnok."

"Og vi er kongens tro tjenere."

"Hvem tvivler om det?"

"Alle mennesker ville tvivle om det, når de ser Eder flygte for royalisterne ligesom for spanierne eller liguisterne."

Forundret ved dette svar, der blev givet med så megen rolighed, sagde herr d'Estrées:

"Det er godt, min datter; Eders fader ved, hvad han har at gøre, og ingen behøver at lære ham at opfylde en pligt."

"Siden I tager det på den måde, min herre," svarede Gabrielle alvorligere, "siden det ikke gælder om at tale fornuftigt med en

fader, men om at adlyde en herre, så tier jeg og adlyder. Mine nelliker, Gratienne!"

Herr d'Estrées holdt meget af den herlige pige, og var bange for at vise sig som en tyran imod hende. Men den faderlige svaghed kæmpede i dette øjeblik imod en bydende nødvendighed til at vise sig streng; denne nødvendighed vandt overhånd.

"I vil tvinge mig til at tale til Eder om kongen, det ved jeg godt; men da jeg hver dag opdager, at I ikke behøver Eders fader for at komme til at tale med kongen, så er det unødvendigt, at jeg bringer Eder efterretninger; I får dem nok at vide uden mig."

Gabrielle rødmede.

"Min herre," mumlede hun, "der kommer I atter med Eders mistanke ..."

"Vover I at sige, at I ikke var i møllen sammen med kongen?"

Gabrielle blev purpurrød og bøjede hovedet.

"Ih, min herre," svarede hun, "kan man da vægre sig ved at høre på en konge, når han taler? Jager man en konge bort, når man møder ham?"

"Man gør alt for at adlyde sin fader, mademoiselle. Faderen står over kongen."

"Det indrømmer jeg. Jeg tror at jeg aldrig har vist mig som en ulydig datter."

"Jeg ved, hvad jeg har at holde mig til i denne henseende. I vore tider sælger mange ægtemænd og fædre deres koners og døtres ære. En konge er den farligste af alle elskere, selv om han er gift, selv om han er berygtet for sine elskovseventyr, selv om han er gråhåret. Nuvel, mademoiselle – at kongen således

finder behag i Eder, det bekymrer jeg mig ikke om. Jeg er ikke Marie Touchets fader, jeg er ikke nogen forekommende, og det skal I erfare!"

Gabrielle betragtede sin fader med øjne fulde af tårer.

"I behandler Hans Majestæt ilde, endskønt I er en tro tjener af kongen."

"Jeg er både fader og undersåt. Faderen har ret til at bedømme den fyrste strengt, som truer hans datters ære; hvad undersåtten angår, da er han tro og hengiven."

Gabrielle rystede på sit nydelige hoved.

"En smuk hengivenhed," mumlede hun, "som skjuler sig på farens dag! En smuk troskab, som forlader et hus hvori en flygtende konge måske kunne have fundet et fristed."

D'Estrées begyndte at blive vred. Med funklende øjne og skælvende hånd udbrød han:

"Det er dristigt af Eder således at dadle Eders faders planer!"

"Min fader har ikke vænnet mig til at behandle kongen som en fjende."

"I må adlyde mig, når jeg har forbudt Eder at modtage kongen."

"I må have mod nok til at vise kongen bort, når han gør os den ære at besøge os."

"Måske jeg senere vil få mod til det. Men jeg har taget mine forholdsregler for ikke at komme til en sådan yderlighed."

"Vi skjuler os i et munkekloster."

"Jeg agter, mademoiselle, at indtage en plads ved kongens side, hvis der leveres et slag. Men jeg vil tillige våge over ham, imedens jeg forsvarer ham. Og så længe vi har fred, forsvarer

jeg min ære selv imod denne konge. Jeg fører min datter til et kloster, hvor hun skal blive for bestandig, eller indtil ..."

"Indtil kongen måske er død!" sagde Gabrielle.

"Hun er blevet gift!" udråbte herr d'Estrées, idet han iagttog virkningen af disse ord på den ulykkelige pige.

Den var skrækkelig: Gabrielle fo'r op, som om hun var blevet ramt i hjertet.

"Gift!" stammede hun, "er det muligt?"

"Det er sikkert. Eders mand skal forsvare Eder imod kongen, som han bedst kan. Hvis I vil hjælpe ham, så meget des bedre; hvis han svigter Eder, så bliver det hans sag."

"O, min herre," sagde Gabrielle, idet hun nærmede sig til sin fader med foldede hænder, "vil I være så grusom at ofre Eders datter? ... gifte mig bort? ... jeg elsker jo ingen!"

"Hvis I ikke elsker nogen, så kan det være Eder ligegyldigt at blive gift."

"Så det er Eders moral ..."

"Jeg ofrer alt for min ære."

"Hav medlidenhed med Eders barn!"

"Det er netop, fordi jeg har medlidenhed, at jeg gifter hende bort."

"I bringer mig til fortvivlelse!"

"Eders fortvivlelse vil forårsage mig mindre kummer end Eders skændsel."

"Jeg vil dø af det!"

"Hellere må I dø af denne smerte end for min hånd, hvilket ville ske, hvis jeg fik Eders vanære at vide!"

Gabrielle rejste sig dybt krænket.

"En romersk fader ..." sagde hun, "det er smukt ... men datteren er fransk."

"Og hun vil hævne sig på fransk! Ikke sandt?"

"Hun vil hævne sig, som hun bedst kan."

"Det bliver Eders mands sag, mademoiselle."

"Skal ægtemanden også være romersk?"

"Nej, han er fra Picardiet. Han er vel ingen konge, men dog en mand af fortjenester. Han vil måske ikke behage Eder, men han behager mig."

"Han hedder?"

"De Liancourt, seigneur d'Atmeval, guvernør i Channy."

Gabrielle udstødte et skrig af rædsel. Kvindens delikatesse oprørtes.

"Han er pukkelrygget!" sagde hun.

"Han vil blive lige i Eders arme."

"Han har skæve ben!"

"Og I har forstand."

"Børnene løber efter ham, når han går."

"Han kan ride."

"Min herre, det er en afskyelighed ... han er enkemand og har elleve børn."

"Og tusinde pistoler i indtægt."

Gabrielle gik fortørnet hen imod døren til sideværelset.

"Det er ikke mere min fader, adelsmanden, som taler," sagde hun med stolt ringeagt. "det er ågerkarlen Zamet."

Idet hun sagde disse ord, stødte hun døren op og trådte ganske bleg ind i sit værelse.

"Velan," sagde faderen, "gør kun oprør, men I skal adlyde, og fra i aften af skal I modtage herr de Liancourts besøg."

"I ville selv foragte mig, hvis jeg adlød."

"Ingen støj, ingen skandale," tilføjede herr d'Estrées noget urolig, for Gabrielle havde hævet stemmen, og nogle udbrud havde ladet sig høre udenfor, "... begynd med at lukke vinduerne."

"Godt, lad dem tilmure!" sagde Gabrielle.

Herr d'Estrées skar tænder, Gabrielle vedblev:

"Hvad om man bad Dom Modeste om en plads *in pace* i klosteret?"

Og den stakkels Gabrielle satte sig ganske skælvende og grædende på en stol.

Gratienne ilede til, greb hende i sine arme og dækkede hende med kys, imedens hun brummede tusinde forbandelser imod den tyran, som dræbte hendes kære herskerinde.

Herr d'Estrées gik rasende bort, harmfuld på sin datter og harmfuld på sig selv.

"Se," sagde han, "alle mennesker stiller sig ved vinduerne, og det manglede kun ... Skandale i et kloster, hvor man modtager mig af nåde!"

Flere vinduer var virkelig blevet åbnet i munkenes celler, og man så en mængde nysgerrige blikke.

Men det, som mest ærgrede herr de Estrées, det var at se broder Robert i selskab med en ung mand ved et af vinduerne i første etage.

Den strenge fader rødmede, følte sig ilde til mode og fordybede sig i det tætte krat, som omgav den ny bygning, for at skjule sin forvirring og forvinde sit slette lune i ro.

Denne unge mand, som stod ved siden af broder Robert, var Pontis, der var blevet kaldt bort fra Esperances sygeleje ved de

højrøstede stemmer.

Broder Robert besvarede med den største ligegyldighed gardistens spørgsmål; derpå gik han ud af værelset.

Pontis blev igen udspurgt af Esperance.

"Hvad er der på færde dernede?" spurgte den sårede.

"Intet ... kun nogle kvinder der skændes."

"Der er altså kvinder i dette kloster?" spurgte Esperance.

"Ja, ulykkeligvis. Som det lader, kan man finde dem over alt."

"Og de skændes?"

"Skændes sådanne kvinder ikke altid?"

Esperance smilede sørgmodigt.

"I har fået belønning, fordi I har så gode tanker om kvinderne!" tilføjede Pontis, og lukkede vinduet.

"Hvorfor berøver du mig den friske luft?" spurgte Esperance.

"Det er disse urimelige skabningers skyld."

"Nå, skrig ikke så højt; jeg får ondt i hovedet af det, og det er tomt, ser du, siden mine kirurger har forbudt mig at spise."

"Lad os ikke tænke på det," svarede Pontis, idet han rykkede sin stol hen til Esperances hovedgærde, "men lad os tale om kvindernes forbrydelser ... jeg kender nogle skrækkelige historier, som jeg vil fortælle Eder for at more Eder. Ah, I ler? Det er et godt tegn!"

Det er virkelig et godt tegn; Henrik havde spået sandt. Esperance havde ingen lyst til at dø, og han levede. Kirurgens og talebroderens forenede omsorg bortfjernede hans feber, og efterhånden, som den veg bort, indfandt sulten sig stærkere og stærkere. Hospitalets dråber, som Robert ikke sparede på, og den kylling, som Pontis hentede i køkkenet, lindrede hans bryst

og helbredte hans mave. Hans øjne oplivedes igen, og rødmen på hans kinder vendte tilbage.

Nogle dage efter viste Crillon sig igen hos Genoveva-munkene. Han fortalte i kongens navn broder Robert om katolikkernes begejstring, som bevogtede Henrik og lod katedral-kirken i Saint-Denis tapetsere. Han fortalte om huguenotternes raseri, som bestandig vandrede omkring deres bytte og hertuginden af Montpensiers forbitrelse, hvis foretagende var strandet.

Derpå gik han hen til den syge, som han fandt i god bedring.

Crillon overøste den sårede med venskabsbeviser, takkede Pontis og sagde til dem begge:

"Lad os skynde os med helbredelsen; man bør snart være på benene i en smuk anledning. Imellem os: det gælder om at hjælpe Hans Majestæt ind i Paris ... tys ... kom Eder snart, Esperance, for ellers ville I berøve den mand, som våger over Eder, æren af den første storm, som jeg på den dag kræver for mine gardister. Det vil blive et skønt skuespil, Esperance, og jeg vil have, at I skal nyde det. Jeg vil have, at I skal se Crillon med kården i hånden i en breche ... Enhver siger, at det er smukt at se ... bliv frisk!"

Den gamle soldats hjerte bankede af stolthed ved tanken om en ny triumf.

Ved at tænke på indtagelsen af Paris hoppede Pontis som en ung løve.

"Ja," sagde han, "bliv frisk i en fart, herr Esperance!"

"Nå," spurgte Crillon den sårede, "er I stadig fornøjet med denne fyr?"

Esperance greb Pontis hånd og smilede.

"Skriger han ikke? Drikker han ikke? Er han artig som en pige?"

"*Sambioux!*" råbte Pontis. "Hvis jeg var artig som visse piger, det ville være smukt!"

Esperance lukkede hans mund med et blik, som overraskede Crillon.

"De forstår hinanden, som det lader," sagde han ved sig selv, "nå, vi vil få at se ..."

"Alting går godt!" udbrød han med en munter mine. "farvel, Esperance, på snarligt gensyn ... Kom, Pontis, og hold min stigbøjle!"

Pontis fulgte slukøret Crillon, han anede godt den bevæggrund, som bragte chevalieren til at bortfjerne ham. Så snart de var kommet helt ind i korridoren, sagde Crillon:

"Og min kommission?"

"Hvilken kommission, min herre?"

"Den billet, som jeg har befalet dig at tage?"

"Ah ... rigtigt ... i hr. Esperances klæder ... men jeg har intet fundet, min herre ..."

"Du lyver!" sagde Crillon.

"Jeg forsikrer Eder, min herre."

"Du lyver!"

"Men, min herre, denne billet kan jo være tabt undervejs."

"Jeg siger, at du er en løgner og en slyngel! Du har fortalt Esperance det, som jeg havde befalet dig at fortie, den ædelmodige Esperance har fået dig til at love, at du ville opspore mig ligesom en gammel støver ..."

"Men, min herre ..."

"Nok ... jeg holder ikke af de folk, som trodser mig og som forråder mig ..."

"Forråde, hr. chevalier ... jeg?"

"Uden tvivl, siden du har åbenbaret det, som jeg havde betroet dig; du skylder mig dobbelt lydighed som din oberst og din beskytter ... Du skylder mig dit liv, hvis jeg havde forlangt det, og jeg troede, at du var brav nok til at betale din gæld ved lejlighed."

"O, min herre, skån mig!"

"Hvis vi lå i lejren," sagde Crillon, der blev mere og mere hidsig og drejede på sin knebelsbart, "så ville jeg lade dig skyde ... her, som adelsmand overfor en adelsmand, skænder jeg på dig ... som herre overfor en tjener, jager jeg dig bort ... pak dine sager sammen og gå!"

"Ak, herr de Crillon," sagde Pontis bleg og aldeles ude af fatning, "hav medlidenhed med et stakkels, forsvarsløst menneske!"

"Det vil jeg gerne ... giv mig den billet ..."

Pontis bøjede hovedet.

"Giv mig den ... eller du skal ikke blot miste den tillid, jeg hidtil har haft til dig, men også din plads i garden ... jeg er din oberst, og jeg kasserer dig! Du er ikke længere i kongens tjeneste!"

Pontis bukkede ydmygt med fortvivlelsen præget i sit ansigt.

"Billetten?" spurgte Crillon endnu engang.

Pontis tav.

"Herr Pontis," tilføjede Crillon rasende over denne modstand, "jeg giver Eder otte dage til at nå Eders provins. Jeg giver Eder fem minutter til at forlade klosteret."

Tårerne strømmede ud af den unge mands øjne, og han kunne næppe fremstamme disse ord:

"Tillad i det mindste, at jeg omfavner herr Esperance for sidste gang."

Crillon svarede ikke.

"Et eneste minut, og jeg kommer tilbage," tilføjede Pontis, idet han gik hen imod den såredes værelse.

Han trådte ind med svulmende hjerte og bøjede sig over sin vens seng.

"Hvad er der galt?" udbrød Esperance.

"Intet ... intet ..." svarede Pontis med brudt stemme, "tag Eders billet tilbage ... hurtigt ... og skjul den godt!"

"Hvorfor?" spurgte Esperance, idet han rejste sig i vejret.

"Herr de Crillon jager mig bort!" råbte Pontis, idet han som et barn brast i gråd.

Esperance udstødte et skrig og trykkede Pontis imellem sine to skælvende hænder.

"Vist ikke nej, dumme dyr," sagde pludselig chevalieren, som viste sig, idet han stødte døren op, "nej, jeg jager dig ikke bort ... bliv ... Du er en brav karl ... se, om de stympere ikke græder begge to ... behold Eders små papirer, siden det så behager Eder ... *Harnibieu*, hvor disse fyre er dumme."

Og han bortfjernede sig med store skridt, skamfuld over selv at føle en fugtig væske ved randen af sine øjenlåg. Efter at Esperance havde ladet Pontis fortælle alt, holdt de to venner længe hinanden omfavnet.

"Ja, jeg skal hurtigt komme mig," sagde Esperance, "for at være med ved stormen."

"Og for at hævne os på kvinderne!" sagde Pontis.

24. Herr Nicolas

Den næste dag spurgte Pontis, som var ganske beskæftiget med sine egne tanker, broder Robert, da han aflagde Esperance sit besøg, om det ikke var muligt at ombytte værelset i første etage med et andet i stueetagen, for at den syge ikke skulle have nødig at stige ned af nogen trappe, når han med tilladelse ville spadsere i haven.

Broder Robert svarede, at der netop i nederste etage fandtes et værelse, rigtignok mindre smukt, og uden nogen historisk seng, men som dog ville yde den forlangte bekvemmelighed.

Om dagen blev Esperance bragt til dette nye værelse. Om aftenen gik Esperance til sengs, efter at have tilbragt nogle timer i en lænestol. Det var den første gunst af hans læge. Han var en smule træt, en smule bedøvet. Han trængte til hvile, og hverken den skønne aftens mægtige ynde eller tillokkelserne ved et lille gilde, som Pontis havde beredt, kunne det lykkes at forstyrre de løfter, som en god søvn havde givet ham.

"Du skal spise til aften alene, nærved min seng," sagde han til sin kammerat, "du skal fortælle mig en morsom historie, imens jeg slumrer ind. Nå, sæt dig ved bordet og vis klosterets vin den ære, der tilkommer den, du, som ikke er blevet såret af hr. la Ramée."

Pontis lagde en finger på hans mund.

"Stille!" sagde han "nu, da vi er i stueetagen, må vi tale sagte; nej, jeg vil ikke spise til aften!"

Esperance betragtede ham forundret.

"Jeg vil endogså bede Eder," sagde Pontis, "om tilladelse til at blive stående her ved vinduet, og følgelig at holde vinduet

åbent. Tag Eder i agt for forkølelse i aften, men vinduet må blive stående åbent."

"Jeg forstår ikke ret, min kære Pontis ..."

"Siden vil I forstå mig, siden!" svarede gardisten.

"Men," råbte Esperance, idet han rettede sig i vejret, "siden i går har du påtaget dig en vis hemmelighedsfuldhed, som forundrer mig. I går aftes så du allerede ud igennem vinduet på vort forrige værelse; pludselig så jeg dig hælde dig ud og spejde, derpå slukkede du lampen, og begyndte atter at spejde."

"Det er sandt!" sagde Pontis i heftig bevægelse.

"Og i dag ... din vægring ved at spise til aften ... denne fordring at holde vinduet åbent ..."

Pontis tog lampen og skjulte den i Esperances alkove, så at værelset blev mørkt uden derfor at berøve ham lejlighed til at se, hvis det var nødvendigt.

"Se, nu begynder du på det samme ... der er noget på færde, Pontis!"

"*Sambioux!* Om der er!" svarede gardisten med dæmpet stemme. "Men der gives ting, som ikke angår sårede folk, som en heftig bevægelse kan skade."

"Det er altså noget skrækkeligt?"

"Det kan blive det."

"Skulle det være derfor, at du har bedt broder Robert om at flytte os, for påskuddet med trappen synes mig ugrundet."

"Det er en kendsgerning, hr. Esperance, at man har længere vej fra første etage end fra stueetagen, når man vil springe ned i haven."

"Ih, min Gud, springe ned i haven! Hurtigt ... fortæl mig, hvad det gælder om!"

"Senere! Når det er sket!"

"Du ser jo, at du ved således at holde mig i ånde, piner mig hundrede gange mere; utålmodighed er en feber ... du giver mig feber."

"Ah, hr. Esperance."

Esperance faldt ham i talen.

"Frem for alt," sagde han, "lad os være enige om at du, siden jeg kalder dig Pontis, kun kalder mig Esperance og ikke herre."

"Det var af ærbødighed ... men siden I endelig vil, så skal jeg fortælle det."

"Hvad er der på færde?"

"En mand sniger sig hver aften omkring i haven."

"Hvilken mand?"

"Hvis jeg vidste det, ville jeg ikke være så urolig, det kan I tro."

"Man må underrette brødrene ..."

"Jovist, for at jeg skulle forfejle min hensigt ..."

"Hvilken hensigt?"

"Manden viser sig dernede, se, der ved enden af den lille mur ... I kender jo stedets beskaffenhed, ikke sandt?"

"Fuldkommen; jeg har tilbragt hele dagen ved vinduet, og jeg har set og beundret disse smukke haver."

"I ved, at vi har den nye bygning lige overfor?"

"Hvor man skændes?"

"Ja, disse slemme fugle, som man kalder kvinder ... Nå, denne bygning er ganske adskilt fra klosteret ved en mur ... denne mur er dækket med ferskentræer."

"Meget godt, men der er en port i denne mur, som fører fra klosteret til de nye bygninger."

"Men denne port er lukket på pavillonens side. Det kan ikke være der igennem, at den omtalte mand sniger sig. Nej, han kommer fra den højre side, som om han kom ind igennem klosteret."

"Min Gud, du plager dig for ingen ting. Over alt, hvor der er kvinder, kommer der mænd. Den, som siger "kvinde", siger "intrige". Den, som siger "mænd", siger "sommerfugl". Et lys blinker i denne nye bygning, om det så kun var i disse kvinders øjne, hurtigt kommer en sommerfugl, og spejler sig deri; indtil den brænder sig."

"O, jeg har sagt mig selv alt det," svarede Pontis, "og med variationer, der var langt mindre smigrende for kvinderne. Men man må give efter for, hvad der er åbenbart. Hvis manden kom for den nye bygnings skyld, så ville han gå hen til den – ikke sandt?"

"Det tror jeg."

"Nå, hvorfor så jeg ham da i går under vore vinduer?"

"Ah!" sagde Esperance.

"Han ser sig omkring, spejder, går frem som en hund, der sporer vildtet og vælger det tykkeste krat for at skjule sig."

"Det er sælsomt!"

"I tror, at han kommer for den ny bygnings skyld, og jeg tror, at han kommer for vores skyld."

Esperance rettede sig i vejret.

"Led kun efter," sagde Pontis, "om der ikke er nogen, som har interesse af at få at vide, hvad der er blevet af hr. Esperance siden hans underlige bortrejse fra en vis balkon under kastanjetræerne."

"Du har ret."

"Er der ikke nogen, som har en endnu større interesse ved at ende her, hvad der er så godt begyndt hist; det vil sige, at tilintetgøre vore gode Genoveva-munkes arbejde og at erstatte den genopvakte hr. Esperance ved en smuk ung mand, der for bestandig bliver lagt i en ligkiste."

"Pontis," mumlede Esperance, "du har ikke haft nogen lykkelig idé ved at indlogere os på et sted, hvor den elendiges arm kan nå os."

"Det var, fordi jeg ville, at også *min* arm skulle kunne nå ham. Se, det var min idé! Hvis den natlige vandrer er la Ramée eller en af hans medskyldige, vil han komme tilbage og lægge sig i baghold på samme sted; han vil endog have fundet nogen forbedring i sin plan at nærme sig os. Pludselig falder jeg ud af dette vindue ned på ryggen af ham ... det vil blive et herligt syn ... lige så smukt som synet af Crillon på en breche ..."

"O, jeg vil være med!" sagde Esperance halvt vred.

"I vil gøre mig den fornøjelse at forholde Eder stille og rolig og ikke at fremskynde Eders hjertes slag. Jeg er ikke i den mindste fare; når man har med en sådan snigmorder at bestille, tager man ikke sine handsker på. Se engang marchen: Bum! så springer jeg afsted ... krak, så griber jeg ham i struben for at lære ham at kende ... prrrr, så jager jeg ham min klinge igennem livet lige indtil hæftet ... og jeg beder kun om et minut til at udføre alt dette."

"Men," sagde Pontis, "man må være belavet på alt. Hvis ulykken ville, at jeg skulle ligge under i denne kamp – det er vanskeligt, det er umuligt – men hos sådanne uslinger må man altid frygte forræderi: Min fod kan glide, ... jeg kan blive gennemboret af en af disse knive, som disse skurke altid er

forsynet med ... i hvert tilfælde tag min dolk ... I vil altid have kraft nok til at holde den med begge hænder ... når banditten har strakt mig til jorden, vil han angribe Eder ... han vil møde spidsen og ende sin bestemmelse, som man siger, imellem Eders arme. Hvis jeg da endnu ånder, så underret mig ved et skrig, og mit sidste suk vil blive en skoggerlatter."

"Hvilke tanker!" ville Esperance til at svare.

Da slog klokken ni i klosterkapellet.

"Tys!" sagde Pontis. "Frem for alt stille! Det er nær ved tiden."

Pontis knælede foran det åbne vindue efter at have indhyllet Esperance i gardinerne og givet ham dolken i hånden.

Natten var pragtfuld. Vinduerne i den ny bygning funklede i månens første stråler; hele haven ved klosteret var nedsænket i et så meget dybere mørke.

Kun Pontis hoved ragede frem over vindueskarmen; hidtil havde han skjult sig bag ved en stor blomstervase.

Også Esperance stak sit hoved nysgerrig ud imellem gardinerne og strakte sin bevæbnede hånd ud af sengen.

Pontis udstrakte ligesom en krybskytte, der fyrer, sin højre hånd til siden, hvilket skulle sige Esperance så meget som:

"Jeg ser noget."

Der viste sig virkelig en mand, hvis lange ben skred frem ad stien nærved muren, og hvis tykke ryg krummede sig for ikke at blive set: Han gik igennem bedene og trådte ind i orangealleen langs med klosterbygningen.

Han standsede tyve skridt fra det vindue, Pontis spejdede ved.

Man hørte hans skridt knirke i sandet.

De to unge menneskers hjerter slog så stærkt, at Esperances sundhed, trods Pontis hele forsigtighed, svævede i største fare.

Manden skjulte sig bag ved et orangetræ, som ganske skyggede for ham; derpå, efter utallige blikke, snart fremad, snart tilbage, snart opad og snart nedad, nærmede han sig til huset i en afstand at fem til seks skridt fra vinduet.

Pontis, der kogte af utålmodighed, af vrede, og af alle de vilde lidenskaber, som hos mennesket opflammer den tigeren ejendommelige blodtørst, ventede ikke længere. Med den blottede kårde mellem tænderne sprang han næsten lige ned på ryggen af den hemmelighedsfulde fremmede, greb ham med den ene hånd i struben, med den anden i bæltet, løftede ham op, bar ham bort og kastede ham som en klump ind i Esperances værelse. På et øjeblik lukkede han vinduet, fæstede sine luende øjne på sin fjendes ansigt og mumlede:

"Vi har dig, røver!"

Esperance løftede lampen fra alkoven, og nu viste der sig et sælsomt syn for hans øjne.

"Det er ikke ham!" udråbte Esperance, da han øjnede et magert og sælsomt ansigt, hæsligt af skræk og bleghed, en puklet ryg og skæve knæ.

"Det er en pukkelrygget!" svarede Pontis.

"Uden våben!" tilføjede Esperance.

"Ja, uden våben, mine herrer, uden våben og uden slette hensigter," stammede en skælvende stemme, mens mennesket møjsommeligt rejste sig.

Pontis tog sin kårde under armen, purrede sig i håret og sagde til den fremmede:

"For det første, hvem er I?"

"En ærlig adelsmand, min herre."

"Det synes mig, at ærlige folk ikke spadserer om natten og kryber omkring i haver; I ligner snarere en tyv."

Den fremmede trak en uhyre stor pung frem, hvis metalklang bragte Pontis til at sige:

"Det er virkelig ikke nogen tyvs pung, men alligevel har I vist ikke noget godt i sinde med således at vanke omkring under vore vinduer."

"Eders vinduer, min herre ... ak, min herre, det er ikke Eders vinduer, som jeg ville hen til."

"Alligevel stod I nedenunder dem."

"Det var, fordi jeg derfra bedst kunne se det sted, som jeg ville se."

"Hvilket sted?"

"Den lille dør i den bygning der nede!"

"I den ny bygning!" sagde Esperance, der nu først blandede sig i samtalen. "Den, hvor der er kvinder i?"

"Netop, min herre," svarede den fremmede med en høflig hilsen til den syge, der lige så høfligt gengældte den.

"Som jeg sagde dig," tilføjede Esperance med et blik til Pontis, "herren kommer for ..."

"Bah!" afbrød Pontis ham barsk, for det kostede ham alt for meget at opgive sine smukke drømme om hævn. "Herren vil dog vel ikke bringe os til at tro, at han frier til nogen i den ny bygning! En elsker med en sådan ryg og sådanne ben!"

"Pontis!" sagde Esperance.

Den fremmede gjorde en grimasse og svarede:

"Det er ikke som elsker, min herre, at jeg kommer, det er som ægtemand."

"Ah!" råbte de to unge mennesker, "fortæl os sammenhængen straks!"

"I belurer Eders kone?" tilføjede Pontis.

"Min tilkommende kone."

"En person, som forleden dag skreg højt op imod en temmelig gammel mand?"

"Min tilkommende svigerfader, grev d'Estrées," sagde den fremmede. "Hvad mig angår, mine herrer, da er jeg ingen tyv, som I har kunnet overbevise Eder om, heller ikke nogen mand af slette sæder; jeg hedder Nicolas d'Armeval de Liancourt."

"Meget godt, min herre! Gør Eder da den ulejlighed at sidde ned!" råbte Pontis, idet han tilbød den fremmede en stol.

"Og modtag hele vor beklagelse!" tilføjede Esperance, "vi antog Eder for en forbryder ..."

"Vi havde lagt en plan til at massakrere Eder," sagde Pontis. "Det er mig imidlertid en inderlig glæde at se Eder uskadt ... et sekund til, og I var død."

Nicolas d'Armeval de Liancourt gned smilende sin ryg og sine knæ.

"I er måske forslået?" spurgte Esperance.

"Ja, lidt, men det vil nok gå over; jeg vil beholde den evige fornøjelse, at have gjort Eders bekendtskab, mine herrer."

"Herr de Pontis," sagde Esperance, idet han forestillede sin ven, "Hans Majestæts gardist, herr chevalier de Crillons yndling."

Nicolas d'Armeval rejste sig for at hilse.

"Herr Esperance, en af de rigeste adelsmænd i Frankrig," sagde nu Pontis.

"Som beklager, at han ikke stående kan hilse på Eder," tilføjede Esperance med sit smilende ansigt, "men nu, da vi kender Eder bedre, kan vi da gøre noget, som ville være Eder behageligt?"

Herr de Liancourt vendte sig skiftevis til de to venner og sagde:

"Ja, mine herrer, I kunne for det første lade mig i fred udføre den forretning, som jeg har påtaget mig."

"At våge over Eders tilkommende kone?" sagde Pontis. "Gør det! Jeg ønsker Eder lykke, min herre!"

Nicolas d'Armeval bukkede med anstand.

"Men," sagde Esperance, "jeg indser ikke ret, hvad min herre kan våge over bag ved dette orangetræ. Den bygning, hvori Eders forlovede bor, er meget langt borte, og langt fra ser man ikke godt."

"Mine herrer," svarede herr de Liancourt, "I synes mig at være så elskværdige unge mennesker, at jeg har den fuldstændigste tillid til Eder."

Han gned sine skuldre med en grimasse af smerte.

"Vi vil vise os værdige til denne tillid," sagde Pontis.

"Jeg må da for det første sige Eder, at hr. d'Estrées og jeg inderlig ønske dette giftermål, men at bruden ikke synes at være lige så glad ved det."

"De unge piger har undertiden luner," sagde Esperance.

"Men ved I, hvorfor mademoiselle d'Estrées afslår mig?"

Esperance og Pontis målte med øjnene hr. de Liancourt fra isse til fodsål og vekslede et blik som sagde:

"Det er let at gætte!"

"Hun afslår mig," vedblev den tilkommende mand, "fordi nogen i denne tid gør kur til hende."

"Bah!"

"En meget høj person, som sender hende bud og billetter."

"Er I ganske vis på det?"

"Forleden dag opsnappede jeg ..."

"En billet?"

"Nej, et sendebud, en alt for bekendt mand til, at man ikke skulle genkende ham."

Hr. de Liancourt udstødte et suk.

"Hr. de la Varenne!" sagde han.

"Kongens kærlighedsbud?"

"Netop han!" sagde de Liancourt i en ynkelig tone.

"Altså ... skulle elskeren være ..."

"Tys!" hviskede Hr. de Liancourt, idet han vendte sig imod haven.

"Hvad er der på færde?"

"Imens vi taler sammen, er den ting foregået, som jeg ville forhindre!"

"Hvilken ting, kære hr. Nicolas?" spurgte Esperance.

"Mademoiselle d'Estrées havde sagt til buddet: I morgen klokken halv ti – mit svar ved den lille dør!"

"Nuvel."

"Nu, jeg havde den plan at ligge i baghold for at overraske la Varenne. Altså, klokken er halv ti, den lille dør er nylig blevet lukket igen, og svaret er givet! Det er ude med mig."

"Godt, min kære herre," sagde Pontis, "men ville I da dræbe la Varenne?"

"Nej, nej! At dræbe en officer i Hans Majestæts tjeneste! Nej, det var sandelig ikke min hensigt!"

"Jeg forstår Eder," sagde Esperance, "I ville benytte Eder af overraskelsen for aldeles at bryde med Eders svigerfader."

"Nej, heller ikke! Bryde med hr. d'Estrées! At miste mademoiselle d'Estrées! En så dejlig pige! Et så herligt parti!"

"Hvad ville I da gøre?" spurgte Pontis, der så Esperance rynke sine bryn.

"Jeg ville have vished ... fuld vished ... det ville have været mig til gavn senere ..."

De to unge mennesker så på hinanden.

"Tab ikke modet," svarede Pontis, "nu har I jo så godt som vished!"

"Jeg vil begynde forfra," sagde hr. d'Armeval, "og nu, da vi er venner, vil I hjælpe mig."

"Jeg vil gøre alt for at mishage en kvinde," sagde Pontis.

"Tak, min kære herre, og I, hr. Esperance?"

"Jeg er såret, jeg kan ikke røre mig ud af min seng!" svarede Esperance i en tør tone.

"Altså kan jeg gå omkring i haven så meget jeg vil, om natten ... I vil ikke hindre mig i det?"

"Ikke i mindste måde!" svarede Pontis.

"Så vender jeg tilbage for denne gang, jeg vil blive heldigere i morgen. Farvel, mine herrer, farvel! God bedring, herr Esperance. Ti stille med min hemmelighed ... ikke sandt?"

"*Sambioux*, det sværger jeg!" sagde Pontis.

"Men jeg ikke!" mumlede Esperance, mens gardisten høfligt lod herr Nicolas stige ud igennem vinduet.

Pontis vendte tilbage, idet han gned sig i hænderne.

"En smuk affære," udråbte han, "nu hævner vi os allerede på kvinder!"

"Kom herhen, Pontis," sagde Esperance, "du taler som en dosmer og ikke som en adelsmand. Sæt dig her ved mig; jeg vil bevise dig det med to ord."

"Se, se!" sagde Pontis og satte sig ved Esperances hovedgærde.

25. Vennetjenester

Pontis syntes ikke at kunne forstå, hvorfor Esperance havde fortolket den foregående scene anderledes end ham.

"Vi havde jo fattet den beslutning," sagde han, "at benytte enhver lejlighed til at gengælde kvinderne, hvad de har gjort ved os."

"Og hvad har da kvinderne gjort dig?" spurgte Esperance.

"De har dræbt min ven, eller næstendels dræbt ham."

"Det er en grund; men alle har ikke begået denne forbrydelse, og når jeg tilgiver dem, vil du også være nødt til at tilgive dem."

"Altså vil I tilgive?" råbte Pontis med udbrydende vrede, "sig os det straks, og i stedet for at gemme denne erindring i vore sjæle, vil vi give os til at digte og komponere for disse damer ... vi vil lave sammenslyngede guirlander, vi vil brodere d'Entragues' bogstaver ved siden af la Ramées ... *Sambioux!*"

"Du er morsom, min stakkels fyr," sagde Esperance, "og hvis du således altid går til yderligheder, vil vi aldrig træffe sammen. Ja, jeg hader kvinderne, ja, jeg er ked af dem, ja, jeg vil hævne mig, når lejligheden tilbyder sig ... men en god lejlighed, forstår du? Og for at oprette den skade, som en af dem har tilføjet mit skind, vil jeg ikke nedværdige min ære eller besmitte min samvittighed. Forresten, så lær en ting, hvis du ikke kender den: en adelsmand lader sig slå af fruentimmer, men han slår kun på mænd."

"Ah," brummede Pontis, "det er en teori, som disse damer snart ville bringe i mode! Ustraffelighed! Meget godt!"

"Hvem taler til dig om ustraffelighed? O, du skal få at se, om den kvinde, som vi taler om, er ustraffelig!"

"Det, som hun har gjort, beviser at hun ikke elskede Eder. Indrømmer I det?"

"Ja ... og så?"

"Nu, når hun ikke elsker Eder, hvad bryder hun sig da om, at I foragter hende?"

Esperance slog Pontis sagte på skulderen.

"Lad os vædde på," sagde han, "at du i provinsen kun har kendt kammerpiger?"

Pontis satte en vigtig mine op.

"Eller sypiger," tilføjede Esperance, "jeg vil gerne gøre din retfærdige stolthed indrømmelser. Min kære, der findes en vis slags kvinder, ligesom en vis slags heste. For at straffe disse tager man sin tykkeste pisk – men denne gode hoppe, som man har stjålet fra mig dernede, uden tvivl ... prøv på at slå den! Jeg behøvede kun at sige: Det er et dovent dyr; jeg vil sælge det! – så ville Diana have løbet Jorden rundt. Det er fordi den er af en ædel race og føler fornærmelsen. Indret derfor altid straffen i forhold til skabningen."

"En dejlig skabning denne d'Ormesson."

"Intet ord mere om det!" svarede Esperance med en stolthed, som hos ham vidnede om en heftig misfornøjelse. "Lad os tale om den dame, som bor i den ny bygning, og som en pukkelrygget lægger snarer for om natten, hvilket er en mand uværdigt. Jeg har aldrig kunnet lide lumskhed, ikke engang på jagt ... jeg må have åben kamp. Jeg vil have at min fjende, om det så er et vildsvin, ser mig lige i ansigtet og vælger det bedste forsvarsmiddel, som han formår. Her er dyret forsvarsløst. Jægeren er et lille uhyre, hvis sjæl er lige så vanskabt som hans

rygrad. Men partiet er ulige imellem disse to modstandere. Lad os genoprette ligheden."

Pontis ville råbe, gestikulere ... Esperance greb hans arm.

"Jeg ved hvad du vil sige, jeg ser ordene på dine læber; denne pukkelryggede er i begreb med at ægte en kvinde, og man bedrager ham."

"Netop!"

"Men han vil jo tvinge hende til ægteskabet, Pontis, siden hans forlovede ikke vil have ham."

"Hun har en elsker."

"En grund mere for hende til at afvise denne pukkelryggede."

"Hun afviser ham af forfængelighed, for, imellem os, kongen er ikke nogen smuk mand: Hans næse er vidunderlig stor, hans ben spinkle, hans hud solbrændt og stritter af hår som pindsvinebørster. Altid til hest og svedende under harnisket er han en underlig kæledægge i sengen. Han er fyrre år ..."

"Jeg ville give hundrede rigsdaler til, at Crillon stod skjult i en krog," udråbte Esperance, "han ville flå dig levende, og du havde ærligt fortjent det, du Judas, som forråder din herre."

"O," sagde Pontis forvirret og forskrækket, endskønt Esperance ikke talte i nogen vred tone, "det er ikke forræderi, det er spøg; mit hjerte er godt, om end min tunge er slem."

Tapetet bragede, og en kort latter lod sig høre.

Pontis gjorde et forskrækket spring. Esperance, der morede sig over denne skræk, havde al anstrengelse nødig for at hindre gardisten i at undersøge alle kroge.

"Det kan lære dig," sagde han, "at fremkomme med spotterier, som endog oprører væggene. Hver gang man taler ilde om en kvinde eller om en konge, er der et øre til at lytte. Du

talte ilde om denne pige i den ny bygning, og hun har måske hørt dig."

"Umuligt!" sagde Pontis med naiv frygtsomhed, "det er snarere om kongen, at jeg skulle have sagt visse ting, som aldeles ikke er udtryk for min tanke."

"Godt," svarede Esperance leende, "vær kun rolig! Jeg skal skaffe dig lejlighed til at gøre alt godt igen. I morgen tidlig skal du gå til den ny bygning."

Pontis satte store øjne op.

"Du skal forlange mademoiselle d'Estrées i tale. Du er en snild fyr, alle folk fra din egn er talere. Du skal fortælle hende nøjagtigt denne aftens begivenhed. Du skal ikke nævne her Nicolas de Liancourt. Du skal heller ikke sige, at han er pukkelrygget. Du skal heller ikke komme med nogen hentydning til la Varenne."

"Men hvad skal jeg da sige," råbte Pontis, "siden I forbyder mig alt dette?"

"Du kan ikke nævne herr de Liancourt, fordi det er uhøfligt at kende nøje til en ung piges forhold, som skal giftes. Du må ikke sige, at han er pukkelrygget, for, hvis hun ægter ham, så er det, fordi hun endnu ikke har lagt mærke til det. Hvad la Varenne og kongen angår, må du vide, at du, hvis du taler om dem, ikke er sikker på dit hoved."

"Nå, så sig mig da, hvad jeg skal sige!" afbrød Pontis ham stødt.

"Hør: Mademoiselle, jeg bor sammen med en ven, en adelsmand, i dette kloster, vi har hver aften bemærket en mand, der iagttager alt, hvad I foretager Eder, og hvis opmærksomhed i særdeleshed er henvendt på denne kommunikationsdør – du

skal betegne hende døren. – denne mand er lille, er lidt pukkelrygget, og han begynder sin runde præcis klokken halv ti. Jeg har tænkt, at disse oplysninger kunne være af nogen nytte. Tag dem op i en god mening, og tro mig mademoiselle, for jeg er Eders ærbødige tjener. Derefter skal du gøre din kompliment og komme tilbage."

"Ærbødig?" mumlede Pontis, "ærbødig imod herr Nicolas' forlovede? ... Jeg vil hellere bringe hendes spinderok i uorden!"

"Ærbødig hundrede gange, tusinde gange, en million gange imod den kvinde, som din fyrste hædrer med sit venskab. Ser du ikke, ulykkelige, hvor mange skrækkelige katastrofer der afhænger af din tavshed. Hvis kongen kom til dette kloster ... hvis man belurer ham! Hvis den pukkelryggede, der er forekommet dig som en tosse, og mig også, er en forræder ... hvis den religiøse ånd, den politiske ånd, disse blodbestænkte furier, bevæbnede en morders arm ... Pontis, du har altså hverken mod eller forstand ... du elsker altså ikke nogen, og du kan altså intet gætte! ... Jeg ville ønske, at jeg havde to ben, som var i stand til at bære mig, jeg ville ønske, at det var dag: Jeg ville give halvdelen af mit liv for, at disse ord, som jeg har dikteret dig, allerede havde nået denne piges øren."

"*Sambioux!*" råbte Pontis. "Det er sandt! ... Kongen ..."

"Nuvel, siden du er overbevist, så læg mærke til, at man altid vinder noget ved ikke at overvælde kvinderne. Ønsk mig godnat, og lad os snart falde i søvn, for at du i morgen kan være desto snarere på færde."

"Så snart morgenrøden viser sig!" sagde Pontis.

"Så snart pigen er stået op," svarede Esperance, der snart inddyssedes i en sød søvn.

Og den helbredende natur havde forlænget denne søvn indtil klokken ni om formiddagen, da den sårede åbnede øjnene, og alt sang omkring ham, fugle, vestenvinde og vandfald. Da fik han øje på Pontis, som med albuen støttet på sit knæ og hagen på sin hånd sad nær ved vinduet, der overøstes af orangetræets hvide blomster.

Esperance havde en så livlig farve, at Pontis ved at se ham udbrød:

"Hvem af os er den sårede, herre?"

"Jeg er sulten," sagde Esperance, "jeg er tørstig, jeg har lyst til at spadsere, jeg ville gerne synge med lærken ... min sjæl er let og svømmer i denne blå himmel."

Pontis åbnede døren, hvorigennem to munke bar det lille bord besat med den frokost, som man tilstod den syge.

Denne nød maden med begærlighed, bedrøvet over ikke at turde gøre mere for sin pirrede mave, da talebroderen trådte ind, betragtede tavs den sårede, trak en lille flaske frem og gav en af de tjenende brødre et tegn til at give ham et glas.

Glasset var af tyndt krystal og indgraveret. Dannet som en klokke hvilede det på en spiralformet fod. Allerede forgyldte solen dets facetter og antændte sin prismatiske ild i det, da talebroderen langsomt gød en rødgul, olieagtig vin deri, som farvede Esperances læber, så snart han nippede til den.

Pontis øjne funklede som karfunkler, men talebroderen satte atter forsigtigt proppen i flasken, puttede denne ind i sit ærme og gik ud efter at have beundret sin gamle bourgognevins virkning på rekonvalescentens kinder.

"Jeg gad gerne slutte en handel med talebroderen," sagde Pontis, "et glas af mit blod for et glas af denne ædle nektar."

"Vinen er ældre end Eders blod, min broder!" svarede en af munkene smilende ved at se gardisten slikke sig om munden.

"Og om den end var lige så kostbar, som talebroderens ord," tilføjede Pontis, "har jeg dog ingen udsigt til at nyde den tiere. Hvilken sælsom idé har man dog her i klosteret haft om en talebroder, siden man således benævner en mand, der aldrig åbner munden."

Munkene tog af bordet, og vore to venner blev alene tilbage.

"Nå," råbte Esperance straks, "hvad mener du om det?"

"Jeg mener, at det må være en Pomard," sagde Pontis.

"Jeg taler til dig om den forlovede ... hvad har hun sagt?"

"Ak ja ... hun har intet sagt. Jeg kom just i det øjeblik, da hun trættedes med sin fader. Det lader til at være deres vane ... jeg så kun en kammerpige ..."

"Smuk?"

"O, meget smuk, den elendige!" svarede Pontis. "Man må lægge mærke til, at alt for mange kvinder er smukke, det er den lokkemad, som Djævelen byder os."

"Javist ... og denne kammerpige?"

"Har skjult mig ved de første ord, som jeg sagde til hende. Disse rænkefulde er så vante til intriger! Hun har straks puttet mig ind under en trappe for at sladre mere i mag ... Og da jeg meldte, fra hvem jeg kom ... tænk Eder engang, at hun kender os!"

"Os?"

"Ved fruentimmerne ikke alt? Ah," råbte den smukke bedragerske, "det er fra den sårede ... meget godt ... og I siger, at det er farligt?" "Meget farligt! En mand spejder her rundt om ... han iagttager Eder ... det er en snare ..." Til sidst gjorde jeg

hende så forfærdet, at hun svarede: "I dette øjeblik og hele dagen igennem er det umuligt at få mademoiselle i tale; hendes fader passer på hende, men snart … i dæmringen … hen imod klokken ni eller halv ti …"

"Kan du vende tilbage?"

"Det ville ikke være til nogen nytte; man vil komme."

"Hvem? Kammerpigen?"

"Det kunne gerne være, at det blev mademoiselle selv …"

"Du er en nar!"

"Klokken halv ti skal man nærme sig hendes vindue; det vil være mørkt; man vil høre på, hvad du har at sige, og så er mit ærinde udrettet."

Esperance bøjede hovedet.

"Du finder det meget elskværdigt, ikke sandt?" sagde Pontis ironisk.

"Jeg finder det meget elskværdigt og meget forsigtigt," sagde Esperance tørt, "denne pige ved at jeg er såret, at jeg ikke kan røre mig! Men hvem er det, som har sat dig stævnemøde? Er det hende? Er det ikke kammerpigen, som du har talt med? Er det ikke kammerpigen, som vil komme?"

"Det er sandt!" mumlede Pontis.

De tilbragte dagen med at prøve Esperances kræfter, dels i værelset, dels foran huset under de blomstrende orangetræer. Forsøget lykkedes. Esperances hovedpine forsvandt lidt efter lidt; han følte sig frisk og stærk nok til at strække sig på to stole foran vinduet i stedet for at lægge sig i sengen.

Da det var blevet ganske mørkt, ventede de to venner roligt ved deres lampe.

Da hørte de lette skridt i den nærmeste allé, som hurtigt nærmede sig, og Pontis hviskede til Esperance:

"Der er hun!"

Gratienne kom virkelig løbende imellem træerne. Hun blev stående foran vinduerne og sagde i en næsten vred tone:

"Men, hvis I har lys, kan mademoiselle jo ikke nærme sig."

"Mademoiselle!" udråbte Pontis, "hun er altså her?"

"Se der ... imellem træerne!"

Esperance øjnede en skygge. Han slukkede lampen. Gratienne vendte tilbage til sin herskerinde.

"Nå, sagde jeg det ikke nok?" mumlede Pontis, "kvinderne er slanger!"

"Og I, Pontis, en tåbe!" svarede Esperance, som rettede sig i vejret.

De to kvinder blev stående foran vinduet: Gratienne stod nærmest, Gabrielle stod bagved hende og lænede sig til hendes skulder.

"Skynd dig," sagde Esperance til den ubevægelige Pontis, "byd en stol!"

Pontis tog en stol og satte den ud igennem vinduet foran den skælvende besøgerinde.

"Pas på, Gratienne!" sagde Gabrielle.

Gratienne gik forsigtigt frem i haven.

"Pas på, Pontis," sagde Esperance til gardisten, der straks steg ud af vinduet og stillede sig på post i nogen afstand fra bygningen.

Da Esperance så, at Gabrielle endnu ikke havde vovet at nærme sig, sagde han:

"Mademoiselle, behag at sætte Eder, så kan man ikke så let se Eder. Jeg beder Eder undskylde, at jeg ikke kommer til Eder, men aftenkulden er slem for sår, og jeg er altså til min store bedrøvelse nødt til at blive i værelset."

Mørket var så tæt, at den unge mand intet kunne skelne under det slør, Gabrielle dækkede sit hoved med.

"Ak, min herre," mumlede en så blid stemme, at den trængte lige til Esperances hjerte, "det er altså Eder, som vil advare mig imod en fare? I interesserer Eder altså for en forsvarsløs ung pige ... Eders uventede hjælp har givet mig mod ... den kan frelse mig ... vil I det, min herre?"

"Ja, mademoiselle, men jeg beder, sæt Eder!"

"Sætte mig! ... O, jeg ved ikke engang, om jeg vil få tid til at sige alt det, som jeg ville sige ... I finder dette skridt meget dristigt af mig, ikke sandt? Hvis I vidste, hvor ulykkelig jeg er!"

Esperance nænnede sig rørt til hende, for hendes tone havde en klang, der ikke lignede en menneskelig stemme.

"Jeg gætter ..." sagde han.

"O, nej, I kan ikke gætte ... min Gud! Hvem kommer der? Er det ikke min fader?"

"Nej, der er ingen ... frygt ikke! Vore vogtere passer på!"

"Min fader forlod mig for nogle minutter siden ... han ville se, om huguenotterne endnu holdt omegnen besat ... og han kunne komme uventet tilbage ... lad mig samle mine tanker!"

Gabrielle skjulte sit ansigt i sine hænder. Esperance ville have givet meget for at se, om hendes træk var lige så blide som hendes røst.

"Jeg ville underrette Eder om en vis persons spioneri angående Eder," sagde han.

Og med få ord fortalte han Gabrielle, hvad han vidste. Han opregnede de farer, som han havde forudset. Hun afbrød ham.

"Ja," sagde hun heftigt, "ja, der er farer, men der gives endnu flere og skrækkeligere end de, som I opregner. Dette giftermål, min fader har truet mig med, skal foregå – ikke om fjorten dage, – nej, om otte dage, det vil sige: straks!"

Idet Gabrielle udtalte disse ord, blev hun grebet af en krampagtig skælven og kvaltes næsten i tårer.

"Mod, mademoiselle," råbte Esperance, "græd ikke således, I sønderriver mit hjerte. I sagde nylig, at min hjælp kunne frelse Eder ... hvorledes? ... Hvornår? ... Hvilken hjælp? Tal!"

Den unge pige nærmede sig og lænede sig til vindueskarmen, idet hun foldede hænderne.

"Lov mig at høre på mig med et gunstigt øre," sagde hun heftigt, "hvis ikke, er det ude med mig, for alt svigter og forråder mig."

"O, med hele min sjæl ... men hvem forråder Eder da?"

"Døm selv: min fader har i dag erklæret mig, at han har beredt alt til mit bryllup. Ude af mig selv ilede jeg hen og rådspurgte min gamle ven Dom Modeste, prioren, der så tit har været mit forsyn. Jeg forklarede ham ved den udmærkede broder Roberts hjælp min sørgelige stilling. Jeg håbede på ham; han har så megen magt over herr d'Estrées."

"Nuvel, mademoiselle ..."

"Han har svigtet mig! Han har erklæret mig, at han aldrig ville handle imod en faders vilje. Det hjalp ikke, at jeg bad ... han var ubøjelig. Da indgav fortvivlelsen mig at opsøge Eder, min herre, ubekendte beskytter, som i morges har advaret mig ved Gratienne. Jeg vidste, at I var adelsmand, at I var gardist!"

"Ikke jeg, min ven ..." afbrød Esperance hende.

"Lige meget, jeg vidste, at I var en ven af Crillon, den trofasteste og ædleste ridder i verden. "En ven af Crillon –" sagde jeg ved mig selv, "- vil aldrig forlade en stakkels kvinde i forlegenhed," og i stedet for at sende Gratienne til Eder, er jeg selv frimodigt kommet for at bede Eder om en tjeneste, som alene formår at frelse mig. Lov mig at samtykke ..."

"Hvis Eders forlangende er muligt ..."

"Det er let at opfylde; dog behøves der megen tavshed og årvågenhed. Jeg har kun en eneste ven, men det er en mægtig ven. Han er fraværende; og ved ikke til hvilken yderlighed jeg er bragt. Hvis han vidste det, ville han ile mig til hjælp ... han ... han formår alt."

"Ah ... kongen?" sagde Esperance med en kulde, som ikke undgik Gabrielles opmærksomhed.

"Ja, min herre, kongen!" sagde hun, idet hun bøjede hovedet.

"Hvad skal jeg gøre, mademoiselle?" spurgte Esperance.

"Jeg har i hast skrevet nogle linjer, som Hans Majestæt snarest muligt må få ... o, min herre, hvilken tjeneste ... hvor jeg vil velsigne Eder hele mit liv."

"Det vil måske være en meget slem tjeneste, mademoiselle," mumlede Esperance, "men jeg har ikke ret til at meddele Eder mine iagttagelser. I elsker kongen."

"Det er en så stor fyrste! En helt!"

"Jeg begriber Eders begejstring ... Eders kærlighed!"

"Min beundring for Hans Majestæt ..."

"I behøver ikke at forsvare Eder, mademoiselle. Jeg ville gerne straks rejse bort og overbringe kongen Eders billet; men jeg er såret og lidende ... jeg kan næppe holde mig opret, endnu

mindre er jeg i stand til at ride ... men min ven er fri og i stand til at ride halvhundrede mile, hvis I vil betro ham Eders billet. Jeg indestår for hans tavshed og hurtighed."

"O, hvorledes skal jeg gengælde så megen tjenstvillighed! Her er billetten! Jeg ønsker Eder god bedring."

"Mademoiselle, jeg ønsker Eder lykke."

Man hørte hundene gø henne ved den ny bygning.

Gabrielles skælvende hænder trykkede det lille brev ind i Esperances hånd og flygtede.

Allerede var begge pigerne flygtet bort ligesom svaler, og det varme håndtryk i stedet for at slukkes udartede til et brandsår, som nåede lige til hjertet.

"Denne billet," mumlede Esperance overrasket, "indeslutter altså ild!"

Han erindrede sig nu, at billetten havde varmet sig ved Gabrielles barm.

Den næste dag klædte Esperance sig tungsindig på, imedens tusinde mørke tanker overvældede ham; pludselig blev døren åbnet, og en hætte viste sig.

Der var kun en eneste hætte i verden, som havde disse majestætiske bevægelser. Esperance genkendte broder Robert, som bragte den sædvanlige styrkedrik.

Denne kastede blikket omkring i værelset, som om han ledte efter noget.

"Jeg ser ikke Eders elskværdige kammerat, min kære broder," sagde han.

"Pontis er gået ud, min kære broder!" svarede Esperance.

"Ah ... gået ud ... jeg savner ham – her er folk, som kan besørge ærinder ... man kunne have sparet Eders herr ven den

ulejlighed."

Esperance tav; han forstod ikke at lyve.

"Så meget des bedre," tilføjede broder Robert, "siden herr de Pontis må være redet bort; for jeg så ikke hans hest i stalden, da jeg gjorde min runde."

Idet han sagde disse ord, fæstede broder Robert et gennemtrængende blik på Esperance, der forblev stum.

"Det lader til, at han rejser langt bort," sagde munken.

"Temmelig langt, kære broder."

Munken satte sig hen ved vinduet på det sted, hvor Gabrielle aftenen i forvejen havde trykket Esperances hånd.

"Herr de Crillon" tilføjede broder Robert, "havde befalet ham ikke at forlade Eder. Er det ikke urigtigt at være ulydig imod herr de Crillons ordre?"

Esperance rødmede.

Munken vedblev:

"Ofte begår de unge mennesker fejl af alt for megen forstand eller alt for meget hjerte. Kun den går den rette vej, som går retteligt frem."

"Tro mig, min kære broder," svarede Esperance forvirret, "at Pontis altid går den rette vej."

"Det kommer an på!" sagde broder Robert.

Esperance fo'r sammen.

"Ved I alt?" spurgte han.

"Jeg ved slet intet," svarede munken koldt, "undtagen at herr de Pontis er redet bort; men jeg slutter mig til, at han må have alvorlige bevæggrunde til således at forlade Eder."

"Meget alvorlige!"

"Så meget desto værre!" sagde munken.

"Døm selv," svarede Esperance, "kunne to mænd med hjerte koldblodigt se på de uretfærdigheder, som her begås?"

"Begås der uretfærdigheder?" spurgte broder Robert med en uskyldig mine.

"I har også del i dem, I, som kan frelse denne unge pige, og lader hende ofre."

"Jeg forstår ikke et ord, min kære broder ..."

"Og mademoiselle d'Estrées ulykke? Og den vold, man bruger imod hende?"

"Jeg vidste ikke, at I kendte denne pige!" sagde munken med et blik, som bragte Esperance til at rødme.

"Jeg kender hende nu."

"Og I dadler hendes fader?"

"Mindre end hendes tilkommende mand. At gøre sig til et redskab, som en fader martrer sin datter med, det er afskyeligt!"

"Et lægemiddel, som frelser, er aldrig for bittert."

"Vel! Men en mand er undertiden alt for pukkelrygget."

Broder Robert antog en andægtig mine og svarede:

"Det er alt for verdslige betragtninger for os stakkels munke, hvis pligt det er ikke at tage parti i andres affærer."

"Lykkeligvis tænker jeg ikke som I!" råbte Esperance.

Broder Robert løftede hovedet i vejret, som om han ikke ret havde forstået ham.

"Mange af de ting, som I har knyttet sammen," vedblev Esperance, "opløses nu, og det tilstår jeg Eder uden samvittighedsnag, overbevist om, at I af hjertet bifalder mig, for I er en værdig, menneskekærlig, barmhjertig, åndrig munk. Imidlertid vil jeg, hvis I endog skænder på mig, svare, at jeg

ikke er munk, at jeg har medlidenhed med en ung pige, som bliver ofret, og at jeg har dannet et lille komplot imod hendes tilkommende mand."

"Et komplot?"

"I denne time har Pontis underrettet en ... en meget mægtig mand, som tager sine forholdsregler."

"De må være hurtige!" sagde broder Robert lakonisk.

"Det skal de blive ... og afgørende tillige. Det skal I komme til at tilstå i aften."

"Trænger I ikke til noget i formiddag, min kære broder? Behøver I selskab i stedet for Eders sædvanlige kammerat?"

"Nej tak!" svarede Esperance, som gættede munkens ønske og ophørte med samtalen.

Pludselig blev der banket på porten, og en skingrende stemme råbte:

"Kære broder Robert, er I der?"

"Træd ind!" sagde Esperance.

Herr Nicolas d'Armeval trådte ind, hoppende og ganske forvildet.

"Ah, endelig finder jeg Eder, kære broder," sagde han til munken, "jeg har løbet en halv time ... det, som jeg har at sige Eder, er så vigtigt ... nej, lad os ikke gå ud ... Goddag, herr Esperance, hvorledes står det til denne morgen? ... Meget godt, det glæder mig ... og Eders ven, det er jo fortræffeligt ... nej, min kære broder Robert, lad os ikke gå ud for at snakke sammen, vi kan ikke have bedre selskab end herrens ... herren er en af mine venner ... jeg må altså sige Eder min meget kære broder, at vi har opdaget et komplot ... Når jeg siger "vi" ... så er det herr d'Estrées; det er en anonym ven, som har givet ham

underretning … jeg har mistanke til denne prior … en efterretning af højeste vigtighed … det må være den ærværdige Dom Modeste, den mand, som ved alt, og som er et forsyn for mig … kort sagt, jeg ledte efter Eder, jeg har fundet Eder … alt er i orden."

Denne flydende ordstrøm aflokkede ikke munken en mine eller et ord. Han så til og ventede.

"Hvad er der bragt i orden?" spurgte Esperance.

"Det er let at begribe … vi handler, man angriber, vi parerer. Jeg beder Eder kære broder Robert, om at give de sidste ordrer."

"Hvilke ordrer?" spurgte munken.

"Herr d'Estrées har i morges tidlig været hos prioren; men Dom Modeste var ikke synlig. Herr d'Estrées efterlod da den hemmelighedsfulde advarsel, idet han bad om et råd i sin kritiske stilling. Hvis advareren virkelig er godt underrettet, hvis man bortfører mademoiselle d'Estrées før brylluppet …"

Esperance gjorde en bevægelse, som den tilkommende ægtemand udlagde som en beklagelse.

"Ja, min herre," sagde han, "man vil bortføre hende! Og uden den ubekendte ven ville det allerede være sket."

Esperance betragtede den ligegyldige munk.

"Hvad svarede prioren?" spurgte Esperance med bankende hjerte.

"Blot to ord … men hvilke ord! Fremskynd tiden! Og vi fremskynder den."

Esperance rejste sig forskrækket.

"Heftige bevægelser er skadelige," sagde broder Robert, idet han holdt den unge mand tilbage ved den blotte berørelse med sin finger.

"Ah," tilføjede han, idet han vendte sig til herr d'Armeval, "vi fremskynde den?"

"Og jeg kommer i priorens navn og i herr d'Estrées navn for at bede Eder om at anordne alt i denne henseende."

"Jeg skal adlyde den ærværdige prior," sagde broder Robert, "kom, herr de Liancourt!"

"Jeg ville blot sige et par ord til herren," udbrød Esperance, idet han standsede den tilkommende ægtemand, "men jeg holder Eder ikke tilbage, kære broder."

"Jeg vil vente, indtil I er færdig!" sagde munken roligt.

"Har I også en advarsel at give mig?" spurgte herr d'Armeval Esperance.

"Måske."

"Jeg vil høre på Eder."

"Det er virkelig en god advarsel," tilføjede Esperance, "at opfordre en adelsmand til at betænke sig et øjeblik, når det gælder om at tage en så vigtig beslutning."

Herr de Liancourt satte store øjne op.

"Det gælder om Eders ære," vedblev den unge mand.

"Ikke sandt?" udråbte den tilkommende ægtemand. "Det gælder om min ære? Tænk Eder, at alle mine venner venter enden på denne latterlige affære. Man ved, at jeg er forlovet med mademoiselle d'Estrées; man kan have opdaget kongens forfølgelser. Enhver, som I ved, spørger spottende: Vil han ægte hende eller ej? Det er pinligt!"

"I misforstår meningen af mine ord," sagde Esperance, "det gælder om Eders ære, hvis I ægter en kvinde, som vægrer sig ved en forbindelse med Eder."

"O, det er mig ligegyldigt!" sagde den lille mand, "således er det altid med unge piger. Min første kone gjorde de samme vanskeligheder: Hun måtte tvinges til at gifte sig. En måned efter ville hun have styrtet sig i ilden for at følge mig. Nå, broder Robert, lad os gøre vore forberedelser."

"Jeg bønfalder Eder endnu engang om at betænke Eder," sagde Esperance, "det kunne være, I skaffede Eder dødelige fjender."

"Vi har love!" svarede den lille mand med eftertryk.

"Lovene vil ikke frelse Eder fra den offentlige foragt," sagde Esperance opbragt.

"Min herre, hvis I ikke var såret ... syg!" råbte herr d'Armeval harmfuld.

Esperance var nær ved at give sin harme luft, men broder Robert lagde sig imellem, idet han holdt den lille mand tilbage med et blik.

"Min broder," sagde han til den tilkommende mand, "I forstår ikke herr Esperances vise ord. Han er en alt for velopdragen adelsmand til at han skulle yppe kiv i et helligt hus, hvor han er gæst. Han vil blot sige Eder, at hvis det skulle hænde sig, at Eders kone senere hævnede sig, så ville Eders anseelse lide et skår ..."

"Meget godt!" sagde den lille mand, besejret ved den rolige og ikke angribende holdning, som Esperance iagttog. "O, nu ligesom senere indestår jeg for den anden fru de Liancourt ligesom for den første. Og siden Esperance kun har gode hensigter med hensyn til mig, så er der intet til hinder for at sige til ham i al venskabelighed: Kom i aften og spis til aften med os i Bougival hos svigerfader, hvor vi vil tage hen efter

ceremonien. For ikke uforsigtigt at vække opsigt, vil vi kun have få venner i kirken, men mange ved bryllupsgildet. Man vil le, det svarer jeg for, man vil le og trodse den misundelige. Det er en aftale, herr Esperance, I hører til vore, I og den anden adelsmand, den kongelige gardist. O, jeg skal have en kongelig gardist ved mit bryllupsgilde. Det er morsomt! Men jeg ser ikke denne adelsmand ... hvor er han?"

"Han er på togt!" svarede broder Robert.

"Han er derfor ikke mindre indbunden. Hurtigt, kære broder, lad os adlyde den ærværdige prior, og lad alt være forbi inden en time. Herr Esperance, farvel! Gør Eder ikke den ulejlighed at komme til kapellet; bevar Eders kræfter til i aften."

Med disse ord gik han ud. Broder Robert kastede et langt blik på Esperance, som for at læse på hans inderste sjæl, og han fulgte den tilkommende ægtemand.

"Jeg har gjort alt, hvad jeg formåede, for hende," sagde Esperance ved sig selv, da han var alene. "Det er kongens sag at komme hende til hjælp. Det er hendes sag at forsvare sig og at vinde tid. O, hun vil vide at trække sig ud af det. Kvinderne har altid udveje."

Han havde næppe alt ud, førend et sagte slag på ruden bragte ham til at fare sammen; han så derhen, og fik øje på Gratienne, der viste sit hoved ved siden af et orangetræ. Straks lukkede han op, og en lille pakke faldt ned midt i værelset. I samme øjeblik flygtede Gratienne ind i en skyggefuld allé og forsvandt.

Esperance åbnede en konvolut, som indesluttede brevet. Den tårevædede skrift åbenbarede ham den hånds skælven, som havde skrevet den.

Han læste med begærlighed.

"Jeg er blevet forrådt; for at berøve mig min sidste tilflugt efter en ny, voldsom og afgørende samtale, slæber min fader mig til alteret. Jeg ville allerede være død, hvis jeg ikke først burde forklare min opførsel for en, som har modtaget min ed. Jeg takker Eder, min herre, for Eders ædelmodighed. Tak Eders ven, der har gjort sig forgæves ulejlighed. Jeg har kun en tjeneste at bede om. Forlad mig ikke i dette kapel, hvor Gud selv vil forlade mig! Lad mig have en ven i nærheden, hvis medlidenhed kan lindre min kummer, og da jeg aldrig har set Eders ansigt, da jeg vil kende Eder for aldrig at glemme Eder, så lad mig se Eder på min vej igennem haven på bænken ved springvandet: Mine tårer vil sige Eder alt, hvad der bor i mit hjerte af taknemmeligt venskab."

Inde i omslaget fandt Esperance et armbånd, hvor Gabrielles navn var skrevet med små perler.

"Men," tænkte han, "jeg har jo heller ikke set hende ... skal vi da nu endelig lære hinanden at kende på en så sørgelig dag!"

Allerede ringede klokken, den unge mand begav sig rørt hen til det anviste sted og satte sig drømmende på bænken ved springvandet.

Stemmer lod sig høre i nærheden af den ny bygning. Døren blev åbnet, og man så hele brudetoget, som ledsagede de forlovede til kapellet, drage frem igennem den store allé, i hvis midtpunkt springvandet lå.

Herr d'Estrées holdt sin datter i hånden. Han var bekymret og urolig. Man kunne læse på hans ansigt den kamp, han var gået sejrrig ud af.

Gabrielle var bleg og så sig omkring med blikke, der funklede af harme og fortvivlelse, enten for at lede efter en uventet hjælp, et mirakel af Himlen, eller for i det mindste at finde den ven, som hun havde påkaldt. Hun nåede endelig til springvandet, som var omringet af vedbend og vilde rosentræer.

Esperance rejste sig for at se bedre. Men da fik han øje på hende selv. Begge blev forbavsede, idet de vekslede blikke. Aldrig havde han anet denne ædle skønhed, dette udtryk af rørende smerte og denne majestætiske ynde.

Hvad ham angik, da var den kvinde, som spejlede sine øjne i hans, over enhver digters drøm; denne guddommelige skabnings fuldkomne hele havde man aldrig set siden skabelsen. Blændet, forvirret, gjorde han et skridt hen imod hende og standsede fortryllet, henrykt ved synet af hende. Hendes trøstesløse øjne ville sige: Farvel! De funklede for at sige: Vi ses igen!

Herr d'Estrées førte sin datter med sig; hun gik frem med nedbøjet hoved og så sig bestandig omkring. Esperance, der fængsledes af dette blik, bemærkede ikke engang, at herr de Liancourt førte ham ved hånden hen imod kapellet.

En halv time efter hed Gabrielle fru de Liancourt. Esperance bad til Gud med ansigtet skjult i sine hænder.

Svigerfaderen og svigersønnen lykønskede hinanden på det inderligste.

"Nu er æren frelst!" udråbte herr d'Estrées. "I, min svigersøn, må nu forsvare den!"

Gabrielle, der grædende havde lænet sig til en af kapellets piller, vekslede nogle ord med talebroderen, der lidt efter lidt

oplivede hendes mod, ligesom duggen får blomsten til igen at rejse sig.

"Nå, mine venner," råbte herr d'Armeval muntert.

"Lad os gøre så megen støj omkring den ny kone, at hun ganske glemmer den unge piges sorger!"

"Min datter," sagde herr d'Estrées til Gabrielle, "der var kun et middel til at frelse æren, og det har jeg brugt. Tilgiv mig! Jeg elskede Eder alt for højt til at tåle Eders skændsel. Nu skylder I mig ikke mere lydighed. Lad mig beholde Eders venskab! Den offentlige agtelse vil holde Eder skadesløs for nogle ærgerrige drømme ... lad os vende tilbage til vort hus i Bougival."

Talebroderen nærmede sig til herr d'Estrées.

"Ikke endnu!" sagde han sagte og hemmelighedsfuldt.

"Man har set mistænkelige ryttere spejde omkring klosteret. Vent, indtil jeg har talt med prioren og pas omhyggeligt på Eders datter i den ny bygning."

Og han bortfjernede sig langsomt efter at have givet herr de Liancourt et tegn, og denne fulgte ham ud af kapellet.

"Hvad er der på færde?" spurgte denne.

"Næsten intet, undtagen at kongens ryttere er ankommet."

"Hvilke ryttere?" sagde den lille mand, heftigt bevæget ved kongens navn.

"Dem, som skulle bortføre mademoiselle d'Estrées."

"De kommer for sent!" råbte herr de Liancourt leende.

"Ja, for at bortføre hende ... men tidsnok for at bortføre Eder."

"Mig?"

"Ja, det er netop deres hensigt, og de leder af den grund efter Eder."

"De leder efter mig!" råbte den pukkelryggede forfærdet. "Men så vil jeg flygte og nå huset i Bougival ad disse omveje, som jeg kender."

"Jeg er bange for, at de griber Eder!" sagde broder Robert tørt.

"Men det er afskyeligt!"

"Det er rædsomt!"

"Hvad er der at gøre?"

"I Eders sted ville jeg være i forlegenhed."

"Hvad om jeg bad den ærværdige prior om at skjule mig her? Et kloster er et fristed."

"Det er en god idé ... men åbenbar ikke noget, for der er måske spioner her."

"Skjul mig! Skjul mig!" sagde herr Nicolas, betaget af skræk.

"Det vil jeg gerne, siden I forlanger det!" sagde broder Robert, idet han gik foran den lille mand, som stødte til ham for at fremskynde hans skridt.

Da de var ankommet til en mørk gang bag ved kapellet, steg de ned af nogle trin, og munken åbnede døren til et skummelt kammer.

"Hvor den er sort!" mumlede den lille mand rystende af kulde.

"Sort, men sikkert," svarede broder Robert, idet han stødte ægtemanden frem, "bliv roligt her ... jeg skal selv bringe Eder mad."

"I er en engel!" stammede den lille mand, hvis tænder klaprede af rædsel.

Broder Robert låsede døren efter sig og steg op ad trinnene med et stille smil.

26. Afsværgelsen

Søndagen den 25. juli 1593 var en vigtig dag for Frankrig.

Fra morgenstunden af hørte man i lang afstand klokkerne i Saint-Denis ringe og vække det tavse Paris tilligemed forstæderne.

Kurerer til hest, der krydsede hinanden i alle retninger, udstrøede proklamationer og forkyndte folket kongens omvendelse, og indbød enhver i Hans Majestæts navn til i Saint-Denis at bivåne denne ceremoni uden nogen som helst formalitet og med fuld tryghed for alle.

Man skulle have set den overraskelse og glæde, som udbredte sig hos alle, der hørte dette budskab.

I Paris havde en befaling af madame de Montpensier ladet portene lukke, og forbyde for enhver pariser at begive sig til Saint-Denis under den strengeste straf. Alligevel havde et stort antal af disse dristige mennesker, som intet frygter, når det gælder om et interessant skuespil, brudt sig en vej igennem murenes brecher, og man så alle vegne på markerne og vejene hele bander af mænd og kvinder, som, da de først var kommet udenfor, lo og sang og spottede de spanske soldater og de liguistiske borgere, som med forbitrelse så ned på dem fra murene.

Ved slottet d'Ormesson om morgenen tidligt opsadledes heste i den store gård. Man ventede blot på borgfruen, der endnu var inde i sit kabinet.

Strålende som en sol steg d'Entragues først ned ad trappen for at kaste et herreblik på alle tilberedelserne. Hans hus skulle vække gode tanker om ham i Saint-Denis. En ung mand, der

var mere bleg end sædvanlig, hilste på hr. d'Entragues uden at se på ham.

"Ih, goddag, la Ramée," sagde Henriettes fader, "er I så tidligt i Ormesson? I er altså omvendt, siden I kommer for at se på kongens omvendelse."

"Jeg er aldeles ikke omvendt," svarede han, "og jeg ønsker ikke at bivåne den omvendelse, som I gør mig den ære at tale om. Madame d'Entragues har overdraget mig at bringe efterretninger fra min fader … og jeg bringer dem … jeg var aldeles uvidende om, at I ville gå hen og se renegatens ceremoni i Saint-Denis."

"Hør, la Ramée," sagde herr d'Entragues vred, "I hører til vore venner på grund af Eders fader, som min kone og jeg holder meget af; men jeg underretter Eder om, at Eders udtryk lugter af hedenskab og liga på en utålelig måde."

"Jeg troede," sagde la Ramée. "At herr d'Entragues også var liguist … for fjorten dage siden."

"Om jeg så var det for fjorten dage siden, så kommer det ikke Eder ved. Så meget er vist, at jeg ikke er det mere i dag. Jeg elsker mit fædreland, og jeg tjener min Gud! Den modstand, som jeg har kunnet gøre en kættersk prins, den kan jeg ikke med rette gøre imod en katolsk konge. I har nu frihed til at vælge, hvilket parti I vil, men tud mig ikke ørene fulde og kom ikke frem med slige gudsbespottelser."

La Ramée bukkede skælvende af raseri. Hans øjne kunne have gennemboret herr d'Entragues.

Denne vedblev at gå hen imod Henriettes trappe.

"Leder I efter madame d'Entragues," sagde d'Entragues, "så vil I ikke finde hende her!"

"Jeg troede, hun var hos mademoiselle Henriette ..." mumlede la Ramée, "om forladelse!"

Og han vendte sig om for at gå bort, da Henriette viste sig oven for trappen.

"Goddag, fader," sagde hun, idet hun forsigtigt steg ned for ikke at indvikle sig i sin lange kjole, hvis slæb holdtes oppe af en page og en kammerpige.

Ved lyden af denne stemme stod la Ramée som naglet til pladsen, og alverdens Entragues'er ville ikke have formået ham til at vige et skridt.

Henriette strålede af skønhed. Hendes perlegrå atlaskes kjole med guldbroderi, en lille hue af rødt fløjl med en hvid fjerbusk, hendes lille fod beklædt med en rød atlaskes halvstøvle og hendes faste og fyldige læg, der forrådte sig ved hvert et trin på trappen, bragte faderen til at smile med tilfredshed og aflokkede la Ramée et beundringsudråb.

"Du er smuk, meget smuk, Henriette," sagde herr d'Entragues. "Dette snøreliv er net ... lad hovedtøjet hælde lidt ... de giver øjnene mere liv ... jeg synes, du er bleg."

Henriette havde bemærket la Ramée. Enhver glæde forsvandt fra hendes fysiognomi. Hun henvendte et langt blik og en anstandsfuld hilsen til den unge mand, som begærligt higede efter denne hilsen og dette blik.

"Din moder må være færdig," sagde d'Entragues, der med velbehag betragtede den unge pige, "lad os gå til hende."

Herr d'Entragues forlod et øjeblik sin datter for at forespørge sig om moderen. La Ramée benyttede dette øjeblik til at nærme sig Henriette og sige til hende:

"Jeg tror, I ikke ventede mig i dag?"

Hun rødmede. Ærgrelse og utålmodighed rynkede hendes pande.

"Hvorfor skulle jeg have ventet Eder?" sagde hun.

"Måske havde det været menneskekærligt at advare mig ... jeg ville da have været forberedt ... jeg ville have prøvet på ikke at mispryde Eders ryttertog ..."

"Jeg kunne ikke tro, at en erklæret liguist som I havde bestemt sig til at komme i Saint-Denis i dag."

"I ved godt, at jeg for Eder, Henriette, er beredt til at gøre alt!" sagde la Ramée rørt.

Disse ord blev sagt med et sådant eftertryk, at de fordoblede Henriettes bleghed.

"Stille!" sagde hun. "Der kommer min fader og min moder."

La Ramée trådte langsomt et par skridt tilbage,

Man så den ædle fru d'Entragues, majestætisk som en dronning, klædt i en dragt, som mindede om hendes dyrebare forårs og hendes efterårs fordringer, stige ned ad trappen.

Så snart den gamle dame fik øje på la Ramée, smilede hun til ham og kaldte på ham.

"Bort med hestene!" sagde hun. "Imens vil jeg underholde herr de la Ramée."

Alle skyndte sig at adlyde. Herr d'Entragues var den første.

Marie Touchet blev alene med la Ramée.

"Hvorledes går det med Eders faders sundhed?" spurgte hun.

"Lægen har sagt mig, madame, at han ikke kan leve en måned."

"O, stakkels adelsmand," sagde Marie Touchet, "men hvis I mister Eders fader, så beholder I dog venner."

La Ramée bukkede, idet han betragtede Henriette, som beredte sig til at stige til hest.

"Hvorledes er det med vor sårede?" spurgte Marie Touchet.

"Jeg ved intet, madame. Jeg har forgæves ledt; jeg har intet fundet. Blodsporene blev, som I ved, afbrudt ved bækken, og jeg bemærkede, at jeg blev mistænkt, fordi jeg forespurgte mig angående en såret kongelig gardist. Det har man ladet mig føle på flere steder. Jeg måtte ophøre med mine efterforskninger. Engang traf jeg en møller, der syntes at kende begivenheden. Han havde i et værtshus i Marly talt om et såret ungt menneske, om herr de Crillon, om en halt hest; men da jeg ville bringe denne mand til at tale, så han så underligt på mig og viste sig så tilbageholdende, ja, han afbrød endog samtalen så pludseligt, at jeg blev bange for, at han ville arrestere mig; derfor vendte jeg tilbage i galop."

"I har gjort mig meget urolig."

"I begriber min stilling, madame: Umuligt at skrive, umuligt at forlade min fader, umuligt at komme herhen ... for man kaldte mig ikke, og jeg tilstår, at jeg undrede mig."

Marie Touchet svarede forvirret:

"Man havde meget travlt her. Og desuden må vi være omhyggelige for ikke at vække nogen mistanke; sagen er kommet ud, trods alle mine forsigtighedsregler."

"O, det burde ikke hindre mademoiselle Henriette fra at være en smule mere høflig imod mig!" tilføjede la Ramée med dyb smerte.

"Tilgiv, det har været et hårdt stød for en ung pige."

"Nej, jeg tilgiver ikke," svarede han i en næsten truende tone, "visse begivenheder knytter for bestandig dem sammen, som er

hinandens medskyldige."

Marie Touchet gyste af frygt.

"Tag Eder i agt," sagde hun, "der kommer nogen."

Herr d'Entragues nærmede sig virkelig, forundret over, at la Ramées samtale med hans kone varede så længe.

Hvad Henriette angik, da tumlede hun sin hest med feberagtig utålmodighed for at bringe den frem mod de to samtalende.

"Jeg spurgte herr la Ramée," skyndte Marie Touchet sig at sige, "hvorfor han ikke ledsager os til Saint-Denis."

"Bah! Herren vil spille liguist!" udråbte herr d'Entragues.

"Forresten er han i rejseklæder, og når det gælder om at bivåne en ceremoni, så fordrer skik og brug, at man tager højtidsklæder på."

La Ramée nærmede sig til Henriettes hest, som om han ville binde en stigbøjlerem.

"I ser, at man jager mig bort," sagde han ganske sagte, "men jeg vil blive her."

Og han bortfjernede sig med en høflig hilsen.

Henriette betænkte sig et øjeblik; men et blik fra moderen som havde forstået alt, tvang hende til at bryde tavsheden.

"Herr la Ramée," sagde hun med anstrengelse, "kan gerne ledsage os til Saint-Denis uden derfor at træde ind eller bivåne ceremonien."

"Ganske vist!" svarede han med stolt selvfølelse.

"Som I vil," sagde herr d'Entragues, "men lad os tage af sted, mine damer, herr grev d'Auvergne har, som I erindrer, sagt, at vi før klokken halv otte må være ved kirken."

Hele ryttertoget satte sig i bevægelse med en imponerende larm. Hundene styrtede frem, hestene vrinskede, pager og staldknægte dannede arrieregarden, to løbere var i spidsen.

Ved en behændig manøvre stillede Henriette sig i midten med sin moder på højre og sin fader på venstre side, så la Ramée, der fulgte efter hende, ikke kunne veksle et eneste ord af vigtighed med hende.

Af og til vendte hun sig om ligesom for ikke at gøre sit offer ganske fortvivlet.

Ved Saint-Denis måtte han blive tilbage, imedens damerne tillige med grev d'Auvergne trådte ind i katedralkirken.

Da klokken slog otte under klokkens og kanonens lyd, viste kongen sig klædt i hvid atlaskes pourpoint, hvide atlaskes benklæder, sort kappe og hat af samme farve med hvide fjer. Hele hans trofaste adel fulgte ham; han havde Crillon ved sin venstre side som et sværd, prinserne ved sin højre. Hans skotske og franske garde gik foran ham, og foran dem igen schweizergarden. Tolv trompeter klang, og igennem de med tæpper dækkede og blomsterstrøede gader trængte en uhyre menneskemasse sig frem for at se Henrik den Fjerde og råbte med entusiasme:

"Kongen leve!"

En højtidelig tavshed bragte enhver mumlen til at forstumme, da ærkebiskoppen af Bourges trådte kongen i møde og spurgte ham:

"Hvem er I?"

"Jeg er kongen!" svarede Henrik den Fjerde.

"Hvad fordrer I?" sagde ærkebiskoppen.

"Jeg fordrer at blive optaget i den katolske, apostoliske og romerske kirkes skød."

"Ønsker I det oprigtigt?"

"Ja," sagde kongen med høj røst, som genlød under den umådelige kirkes hvælvinger, "jeg ønsker og vil det."

Derpå overleverede han sin skriftlige trosbekendelse til ærkebiskoppen.

Et langvarigt bifaldsråb udbrød, trods stedets hellighed og udbredte sig udenfor, hvor det overalt vakte glæde og taknemmelighed hos mængden. Fra nu af var der intet, som adskilte kongen fra hans folk: Intet undtagen Paris' mure.

Resten af ceremonien fuldendtes i den skønneste orden med den samme simple og rørende majestæt.

Da kongen efter messen gik ud af kirken, stormede folket omkring ham, knælede og udstrakte armene på hans vej. Nogle tilråbte ham glæde og sundhed, andre råbte: "Ned med ligaen og død over spanieren!" til alle, især til de sidste, smilede kongen.

Crillon omfavnede ham grædende ved kirkedøren.

"*Harnibieu!*" sagde han. "Vi kan nu for fremtiden blive sammen! Kongen leve!"

Og mængden gentog uophørligt det samme udråb.

Pludselig, da kongen var vendt tilbage til sin bolig, fik Crillon øje på grev d'Auvergne, som banede sig vej igennem og stræbte efter at komme ind.

På samme tid bemærkede Crillon med sit skarpe øje Marie Touchet, hendes datter og hr. d'Entragues, der stod oppe på en stentrappe for bedre at se eller for bedre at blive set.

"Min herre," sagde greven til Crillon, "jeg er meget lykkelig ved at træffe Eder. Her er to damer, som længes meget efter at bevidne kongen deres ærbødighed og taknemmelighed. De er alt for gode katolikker til ikke straks at få adgang iblandt de første for at lykønske Hans Majestæt."

"*Harnibieu,*" tænkte Crillon, som godt vidste, hvilke damer greven mente, "disse rasende vil allerede spise på katolsk! Men vent!"

"Hr. greve," sagde han til den unge mand, "kongen har stillet mig her for at hindre, at man træder ind."

"Det er min moder og min søster ..."

"Jeg er i fortvivlelse, min herre; men en ordre er for Crillon, hvad den ville være for Eder. Hvis I var i mit sted, og jeg i Eders, ville I nægte mig adgang, ligesom jeg nu nægter Eder."

"Damer ..."

"Og hæderlige damer, det ved jeg, endog meget smukke damer, men det er umuligt!"

"Senere, min herre, vil I vel indrømme mig ..."

"I vil spilde disse damers tid. Senere vil jeg være rejst bort, for jeg har en vigtig forretning, og hvis kongen også rejser ..."

Grev d'Auvergne indså, at han måtte strande på Crillons fasthed. Han hilste derfor og trak sig ærgerlig tilbage, men skjulte omhyggeligt sit slette lune.

Da han var kommet hen til damerne, der var meget urolige angående resultatet af hans samtale med Crillon, stødte han på la Varenne.

"Er det da sandt," spurgte han, "at kongen rejser så snart, at man ikke kan komme til at hilse på ham?"

"Så snart han har fået støvler på, hr. greve."

"Og eskorten? ... Har man ordrer?"

"Hans Majestæt vil ikke have nogen eskorte med."

"Det er farligt, hvorhen rejser kongen da?"

"Han vil besøge de nærmeste klostre."

"Det er vel ikke ubeskedent at spørge om, hvilke?"

"Ingenlunde. Hans Majestæt begynder med Genoveva-klosteret i Bezons."

"Tak!" sagde greven.

Og han skyndte sig tilbage til damerne.

"Vi er blevet afvist af Crillon," sagde han. "Det er en vildmand, som er vred på os, jeg ved ikke hvorfor. Men det er en grund mere til at se kongen endnu i dag. Hvil Eder nogle øjeblikke i min bolig, og når heden er forbi, så skal jeg føre Eder et sted hen, hvor vi kan se kongen i al magelighed. Kom, mine damer, i skygge og kølighed."

"Denne Crillon er skinsyg?" mumlede herr d'Entragues.

"Skinsyg eller ej," sagde den kyniske unge mand, "så vil han dog ikke forhindre kongen fra at se Henriette, der aldrig har været så smuk som i dag."

La Ramée havde atter sneget sig hen bag ved disse damer ligesom en pryglet hund, der surmuler, men vender tilbage. Han hørte disse ord.

"Ah, nu forstår jeg," mumlede han ganske bleg, "hvorfor man har bragt Henriette til Saint-Denis. Nuvel, også jeg vil tage til Genoveva-klosteret, og så vil vi se."

27. Hvori kongen hævner Henrik

Blot ledsaget af la Varenne og nogle tjenere tilbagelagde kongen hurtigt vejen fra Saint Denis til Bezons. Træt af at have arbejdet for kronen, ville han hellige resten af dagen til sin ven Henrik.

Han åndede atter frit, den ædle fyrste; efter så mange ceremonier, så megen salmesang og bedøvende råb hvilede han sig. Alt hvilede hos ham undtagen hjertet. Dette ømme hjerte, der svulmede af glæde, fløj hen til Gabrielle forud for den lette araber, som eskorten næppe kunne følge.

Alligevel blandede der sig nogen urolighed i hans lykke. Undervejs forundrede Henrik sig over herr d'Estrées' afgjort fjendtlige holdning. Han vovede altså at improvisere en ægtemand og at skræmme en ung pige i den grad, at hun blev nødt til at råbe om hjælp! Kongen havde virkelig modtaget det budskab, som Pontis havde bragt, og svaret på stedet ved det samme bud, at han ville komme dagen efter sin religionsafsværgelse, og at Gabrielle gerne kunne vise sig standhaftig indtil enden.

Pontis burde efter kongens beregning komme tilbage til klosteret om eftermiddagen. Gabrielle, der følte sig stærk ved den lovede hjælp, ville have gjort modstand. Intet var endnu tabt, og Henriks ankomst måtte forandre tingenes udseende, uden at regne på hjælpen fra den hemmelighedsfulde ven, talebroderen.

Under disse betragtninger nåede Henrik klosteret i en temmelig rolig stemning. Da han kom til buegangen, var den første person, som han stødte på, herr d'Estrées selv, som for tiende gang siden gårsdagen kom ud for at erkyndige sig

angående sin forsvundne svigersøn. Greven blev så forvirret ved synet af kongen, at han blev stående bleg og ubevægelig, imens alle andre kappedes om at hilse og lykønske fyrsten.

Henrik sprang af hesten med et ungt menneskes lethed, og med sin venlige mine, der dog var blandet med nogen misfornøjelse, tiltalte han herr d'Estrées:

"Hvorledes går det til, vor ven," sagde han, idet han fortroligt slog ham på skulderen, "at I alene af alle mine tro tjenere og allierede er udeblevet fra det stævnemøde, som jeg i formiddags gav enhver redelig undersåt af kongen af Frankrig?"

Greven blegnede og kunne intet svar finde.

"At I har mistet dette skønne skuespil," tilføjede kongen, "det tyder på et lunkent venskab, men at I har berøvet mademoiselle d'Estrées det, røber ikke nogen god fader."

"Sire," sagde greven med anstrengelse, "jeg vil helst sige Eder sandheden. Min fraværelse havde en lovlig grund."

"Ah ... hvilken? Jeg er nysgerrig efter at høre Eder udtale det ganske højt," svarede kongen for at tvinge greven til at røbe sig.

"Jeg var urolig på min svigersøns vegne, sire, og jeg ledte efter ham."

"Eders svigersøn?" udråbte Henrik med et ironisk smil. "Det ord har ondt ved at komme over Eders læber! Svigersøn kaldes den, som har ægtet ens datter. Men," tilføjede han smilende, "Eders er endnu ikke gift, antager jeg."

Greven svarede, idet han samlede alle sine kræfter:

"Jeg beder Eder om forladelse, sire, mademoiselle d'Estrées er blevet gift i går."

Kongen blegnede, da han ikke kunne læse nogen benægtelse i de tilstedeværendes ansigter.

"Gift i går!" mumlede han med knust hjerte.

"Netop ved middagstid!" svarede greven koldt.

Straks trådte kongen ind i salen, hvorfra alle på et vink af ham bortfjernede sig ærbødigt.

"Kom nærmere, herr d'Estrées," sagde han med en højtidelighed, som bragte denne til at tabe den smule sikkerhed, som han havde haft så megen møje med at bevare.

Henrik gik frem og tilbage i en heftig bevægelse, der hos en Charles den Niende eller Henrik den Tredje ville have været farlig; pludselig blev han stående foran greven.

"Altså, mademoiselle d'Estrées er gift," sagde han i en dump tone, "og det kan ikke gøres om?"

Herr d'Estrées bukkede uden at svare.

"Denne fremgangsmåde er meget grusom," sagde kongen, "og jeg ville ikke tro på den, hvis ikke Eders usikre blik og Eders skælvende stemme to gange havde gentaget det for mig; I er et slet menneske, min herre."

"Sire, jeg har villet bevare min ære."

"Og I har krænket kongens!" udråbte Henrik. "Med hvilken ret?"

"Men, sire ... det forekommer mig, at jeg ikke fornærmer Eders ære ved at råde over min datter."

"Hvorledes?" sagde Henrik. "Jeg har bevist Eder den ære at besøge Eder i Eders hjem, at kalde Eder min ven, og I gifter Eders datter bort uden at give mig underretning om det! Hvornår er det blevet skik i Frankrig ikke at føle sig hædret ved at indbyde kongen til bryllup?"

"Sire ..."

"I er et slet menneske!"

"Selv Eders Majestæts vrede beviser mig ..."

"At jeg har været fin, hvor I har været plump, tålmodig, når I var vild, at jeg har overholdt mit kongeriges love, når I krænkede alle høflighedens og menneskelighedens love! Ah, I var bange for, at jeg skulle tage Eders datter fra Eder! Det er en uslings frygt, og ikke en adelsmands betænkelighed. Hvorfor sagde I ikke rent ud til mig: Sire, lad mig beholde min datter. Tror I, at jeg ville have brugt magt for at tage hende? Er jeg en Tarquinius eller en Heliogabal? I har behandlet mig, som man behandler en tyv: Når en sådan kommer, gemmer man sit sølvtøj, eller man giver en nabo det i forvaring. *Ventre saint-gris!* Herr d'Estrées, jeg tror, at min ære er lige så meget værd som Eders."

"Sire," stammede greven forvirret, "hør mig!"

"Hvad har I mere at sige mig? I har på en lumsk måde giftet Eders datter bort ... vil I sige, at hun har tvunget Eder til det?"

"Begrib en faders pligter ..."

"Begrib en undersåts pligt imod hans konge. Det er ikke fransk, men spansk, hvad I der har gjort. Med dolken for brystet at drive en ung pige til alteret, at benytte kongens fraværelse, som hun kunne kalde til hjælp ... Herr d'Estrées, I er fader ... godt, men jeg er konge og jeg skal huske det!"

Efter disse ord, der blev afbrudt af rasende gebærder, begyndte Henrik atter at gå frem og tilbage i salen.

Med bøjet hoved, ligblegt ansigt, og den kolde sved på panden støttede greven sig til den ene dørstolpe, skamfuld over at se de talrige vidner til denne scene, som kongens klangfulde stemme havde lokket ind i vestibulen.

Pludselig vendte Henrik, hvis heftige vrede havde givet plads for en sindig betænkning, sig til greven og spurgte:

"Hvor er Eders datter?"

"Sire ..."

"I har vel forstået mig, skulle jeg tro?"

"Min datter er hjemme ... det vil sige ..."

"I har ret til at gifte hende bort, men jeg har ret til at bringe hende min beklagelse. Nå, min herre, hvor er hun?"

Greven rettede sig i vejret og svarede:

"Jeg skal have den ære at føre Eders Majestæt til hende."

"Godt! Vil I høre det, som jeg vil sige Eders stakkels barn? Nuvel, jeg ser gerne, at I hører det. Vis mig vejen!"

Herr d'Estrées bukkede og gik bort for at åbne dørene. Han førte Henrik hen imod den ny bygning.

"Sig til den ærværdige prior," sagde Henrik til de munke, som stod på hans vej, "at jeg om lidt vil aflægge ham mit besøg."

Gabrielle havde siden gårsdagens skrækkelige begivenhed opholdt sig på sit værelse, bevogtet af Gratienne, der aflagde hende nøjagtigt regnskab for den mindste larm, den mindste efterretning. Af Gratienne havde hun fået kongens svar, der blev bragt hende to timer efter vielsen, af Pontis, og mere end nogensinde havde hun beklaget sit nederlag, da hun så, hvor meget kongen stolede på hendes troskab. Nu gjaldt det kun at kæmpe for at blive hos Genoveva-munkene i stedet for at vende tilbage, enten til faderen eller til ægtemanden. Heri havde hun erkendt talebroderens hemmelige medvirkning. Da herr d'Armeval var forsvundet, så var der intet, som tvang hende til at rejse til Bougival; alt opfordrede hende til at blive i klosteret, omkring hvilket herr d'Estrées ganske forvildet ledte efter sin

svigersøn, hvis sælsomme fraværelse han tilskrev en eller anden af kongen lagt snare.

Gabrielle lignede den, hvis bøddel ikke indfinder sig på den tid, da dødsstraffen skal fuldbyrdes. Hun var ganske påklædt stået op før dag, og havde sat sig ved vinduet, hvorfra hun snart med ængstelse så ud over vejen, om hendes fader bragte den forsvundne ægtemand tilbage, snart kastede et spejdende blik ned i haverne for at opfange de signaler og budskaber, som hendes ny venner kunne sende hende.

Esperance befandt sig i en lignende tilstand. Pontis havde fundet sin sårede i en så eksalteret tilstand, at han ikke kunne begribe, hvorledes en ubekendt piges giftermål med en pukkelrygget kunne medføre en sådan forvirring i et fornuftigt menneskes hjerne.

Det var Pontis, som ved daggry underrettede Esperance om, at den lille ægtemand ikke endnu var blevet fundet.

Hvorfor rejste Esperance sig med øjensynlig glæde? Hvorfor stod han muntert og smilende op? Hvorfor overvældede han den hellige Nicolas med spydigheder og forbandelser? Det søgte Pontis forgæves at gætte. Esperance selv ville måske have været i stor forlegenhed med at forklare det.

Imidlertid satte de to venner sig efter måltidet under træerne ved vandspringet, hvor Esperance hensank i melankolske drømme, og Pontis morede sig med at plukke blade af lindetræerne.

Uden tvivl havde natten, denne på drømme så frugtbare moder, indgivet Esperance og Gabrielle nogle af disse drømme, som, når de finder samtidigt sted hos to sjæle, gør dem til søstre og veninder imod deres vilje, ved en hemmelighedsfuld

magt. For hele denne morgenstund betragtede Esperance med klarsynethed træerne foran mademoiselle d'Estrées vindue, og hans blik havde kraft til at drage Gabrielles til sig, for hun vendte fra dette øjeblik af ikke sine øjne fra springvandet.

Hun sad der endnu, tankefuld og sørgmodig, lig Jephtas datter, da lyden af en stemme i hovedalleen pludselig forandrede de to unge menneskers stilling i løvhytten. De rejste sig med tegn på en overraskelse og ærbødighed, som Gabrielle lagde mærke til, og i samme øjeblik kom Gratienne løbende med det udråb:

"Kongen!"

Gabrielle så herr d'Estrées gå langsomt frem i haven; kongen fulgte efter, og bag ved dem kom nogle munke og tjenere, der beskedent dannede en gruppe i omtrent tredive skridts afstand.

Den unge pige, der forglemte alt, ilede ned ad trapperne og ud i haven. Der kastede hun sig på knæ for Henrik og udråbte under en strøm af tårer:

"O, min kære sire!"

Kongen, der var så øm af hjerte, kunne ikke holde sine tårer tilbage ved dette syn, han rejste Gabrielle op og mumlede:

"Det er altså sket!"

Man forestille sig herr d'Estrées stilling ved denne lejlighed: Han bed i sine handsker af raseri.

"Mademoiselle," sagde kongen, "derfor er I altså ikke kommet til Saint-Denis i dag for at forene Eders bønner med alle mine venners!"

"Mit hjerte har udtalt disse bønner, sire," svarede Gabrielle, "og ingen i Eders kongerige har udtalt dem med større

oprigtighed."

"Imens I var ulykkelig! For det var I, ikke sandt, for det ægteskabs skyld, som I har måttet indgå?"

"Jeg måtte adlyde min fader, sire," svarede Gabrielle med fordoblede suk og tårer.

"En konge," tog Henrik atter ordet med en vred mine, "krænker ikke familiefædres ret, men når kvinder er ulykkelige, og de beklager sig for ham, da står det i en konges magt at yde hjælp. Henvend Eders klager til mig, mademoiselle! Ak, jeg bør sige: madame ... men så stor er uhøfligheden i dette hus, at jeg endnu er uvidende om Eders mands navn."

Herr d'Estrées troede at burde blande sig i samtalen.

"Det er en brav adelsmand, en hengiven tjener af Eders Majestæt. Forresten tror jeg at kunne påstå, at I nu kender ham, sire."

"Jeg forstår Eder ikke, min herre," sagde kongen med stolthed.

"Min fader mener, at herr de Liancourt er forsvundet straks efter vielsen!" råbte Gabrielle, hvis ædle hjerte ville på en gang berolige elskeren og beskytte faderen.

"Forsvundet!" sagde kongen henrykt.

"Og herr d'Estrées mener," tilføjede Gabrielle med et ondskabsfuldt smil, "at Eders Majestæt kunne vide noget om det."

"Hvad vil det sige?" spurgte Henrik.

"Kongen ved alting!" sagde herr d'Estrées meget genert.

"Når jeg ved en ting, spørger jeg ikke om den, min herre! Nu ved jeg af madames ord, at hendes mand hedder Liancourt, der, så vidt jeg ved, er fra Picardiet."

"Ja, sire!" sagde herr d'Estrées.

"Men den eneste Liancourt, som jeg kender, er pukkelrygget."

"Netop!" udråbte Gabrielle.

"Det bedrøver mig," sagde Henrik, der kun dårligt kunne skjule sin ærgrelse. "Men hvad der glæder mig, det er, at han har haft det gode indfald at forsvinde for ikke at vansire en så frisk og ædel blomst."

Herr d'Estrées skar tænder.

"Jeg vover dog," sagde han, "at bønfalde Eders Majestæt om at give befaling til, at herr de Liancourt skal opsøges. En sådan forsvinden vedkommer kongen, hvis der er begået en forbrydelse, siden offeret er en af hans undersåtter. Hvis det kun er en spøg, så er det en spøg, som bedrøver en hel familie, og angriber en ung kones ære. Det er altså atter kongens hverv at bringe dette angreb til at ophøre."

"O, I overdriver, min herre," udråbte Henrik. "Skulle jeg bekymre mig om forsvundne ægtemænd, om borteblevne pukkelryggede? Gud er mit vidne til, at jeg efter et slag opsøger mine stakkels sårede eller dræbte på valpladsen. Og jeg skåner ikke mig selv mere, end den ringeste soldat. Men, da I har giftet Eders datter bort, uden varsel, så vil I endda tvinge mig til at oplede Eders svigersøn, mig, som er henrykt over, at han er pokker i vold ... *Ventre saint-gris* ... I antager mig for en dukkekonge, herr d'Estrées. Hvis jeg vidste, hvor Eders yndling er, ville jeg ikke sige Eder det! Altså, tænd alle Eders lys og led!"

Gabrielle og Gratienne kunne ikke lade være, den ene at sukke den, anden at le umådeligt. Men bleg og mere rasende end nogensinde sagde herr d'Estrées:

"Hvis det er et svar, der er mine og min søns tjenester værdigt ... hvis det er alt, hvad jeg skal berette mine venner, som venter på mig i mit hjem, som jeg ikke vover at vende tilbage til af frygt for spot ..."

"Hvis man spotter Eder, min herre," svarede kongen i en opbragt herres tone, – "så er det velfortjent, siden I har mistro til en konge af Frankrig, en adelsmand uden plet! Hvad Eders tjenester angår, som I pukker på, så behold dem! Fra denne dag af vil jeg ikke mere gøre fordring på dem! Bliv hjemme; jeg skal i morgen sende Eders søn, marquis de Couvres, der dog er en brav mand, som jeg elsker som en broder, såvel for hans fortjenesters skyld som af venskab for hans søster. Bliv kun sammen, min herre, med Eders søn og Eders svigersøn. Jeg er født konge af Navarra uden Eders hjælp, jeg er konge af Frankrig uden Eders hjælp, og jeg kan sætte mig på min trone i Louvre uden Eders hjælp!"

"Sire," råbte herr d'Estrées forfærdet, for han så hele sit hus' fremtid ødelagt, "I overvælder mig!"

"Plads, min herre," sagde kongen, "alt er brudt imellem os!"

Greven bortfjernede sig, overvældet af skamfuldhed og smerte.

"Og imellem os?" hviskede Henrik til Gabrielle.

"I har været ædel, sire," svarede den blege unge pige, "jeg vil være lige så. I har holdt Eders ord, og nu er I katolik, jeg skal holde mit ... jeg er Eders, men hold blot Eders godt!"

"O, jeg skal holde det!" råbte Henrik med lidenskabelig kærlighed, "sværg mig endnu engang troskab! Hvis Eders mand findes igen ... glem den ikke!"

"Jeg skal erindre, at jeg tilhører en anden herre; men forkort min lidelse, sire!"

"Vær velsignet for dette ord ... Eders hånd!"

Gabrielle rakte ham sin bløde hånd, som kongen ærbødigt kyssede.

"Jeg rejser i nat," sagde kongen, "om kort tid skal I få efterretninger fra mig. Men hvorledes har I kunnet lade mig høre fra Eder, og det ved en af mine gardister?"

"Det er den ene af de to unge mennesker, som logerer i klosteret," sagde Gabrielle, "to ædle hjerter, to venner, fulde af mod og forstand."

"Ja, den ene af dem er den sårede, som Crillon har bragt hid, et ungt menneske, hvis ansigt jeg godt kan lide."

Gabrielle rødmede. Esperance, der stod oprejst foran en pilehæk, betragtede hende langt fra, ubevægelig og bleg, med den ene arm om Pontis hals.

Kongen vendte sig om for at følge Gabrielles blik, og da han så de to unge mennesker, sagde han:

"Jeg ville selv takke dem, hvis det ikke var at forråde Eder. Tak dem på mine vegne."

Og han sendte Pontis et venskabeligt blik, som bragte gardistens hjerte til at banke af glæde.

"Sire," sagde Gabrielle, lige så meget af kærlighed til sin fader, som for at bortdrage kongens opmærksomhed fra Esperance, "I må ikke rejse uden at have tilgivet min stakkels fader. Ak, han har været hård imod mig, men han er en ærlig og tro tjener ... og min broder? ... Skal han også lide for min skyld? Vil I nægte ham at tjene sin konge?"

"I er en ædel sjæl, Gabrielle," sagde Henrik, "og jeg er ikke hævngerrig. Jeg vil tilgive Eders fader, så meget hellere, som ægtemanden er alt for latterlig! Men jeg vil have, at han skal skylde Eder min tilgivelse, og at denne tilgivelse har gavnet os. Lad ham indtil videre tro, at jeg har beholdt min harme ... Noget bringer endnu mit hjerte til at bæve!"

"Det er hæderligt for Eder," vedblev den unge pige, "ikke at tilføje min stakkels mand noget ondt. Vedbliv at holde ham langt borte fra mig, uden at han forresten kommer til at lide noget, ikke sandt?"

"Men det er ikke mig, som har bevirket hans fraværelse!" udbrød kongen. "jeg troede, at I havde spillet ham denne streg."

"Virkelig?" svarede Gabrielle. "Jeg er uskyldig i det; hvad er der da hændet ham?"

Hun blev afbrudt ved broder Roberts ankomst, der for at træffe kongen havde forladt nogle personer, som man kunne se langt borte i klosterets vestibule.

"Det er meget bedrøveligt," sagde kongen, "at være tvunget til at rejse fastende, når man er kommet for at spise til middag hos venner."

"Den ærværdige prior," svarede broder Robert, "har tilberedt et måltid for Eders Majestæt. Har jeg handlet ret i at lade det anrette under de skyggefulde træer ved kilden?"

"Ja," råbte Henrik, "i fri luft! Man ser hinanden bedre, øjnene er oprigtigere, hjerterne mere åbne! I må gøre mig den ære at deltage i dette måltid, ikke sandt, madame! Det skal være Eders første fri handling."

"Tillad, sire," tilføjede Gabrielle, "at jeg går bort for at trøste min fader lidt."

"Men kom snart tilbage ... for mine øjeblikke er talt!"

– Gabrielle gik bort. Man så munkene i færd med at dække et bord i løvhytten, hvorfra Esperance og Pontis beskedent havde fjernet sig ved deres komme.

Kongen gik hen imod munken og betragtede ham med en mildt bebrejdende mine.

"Se dog," mumlede han, idet han med fingeren pegede på Gabrielle, "hvorledes man elsker mig og opvarter mig i dette hus. Jeg havde en kostbar skat ... man giver den til en anden ... o, broder Robert, jeg har bestemt fjender her!"

"Sire," svarede munken, "hør, hvad vor prior ville svare Eders Majestæt: – Det er en skrækkelig forbrydelse at bortføre en ung pige fra hendes fader. Det er blot en synd at bortføre en kone fra hendes mand, og når konen er blevet tvunget til giftermålet, så er synden mindre."

"Og for en hver synd er der barmhjertighed," svarede Henrik sukkende, "men imidlertid er Gabrielle gift."

"Er Eders Majestæt det da ikke?"

"Å jeg ... jeg vil en eller anden dag bryde mit ægteskab med Marguerite."

"Hvis I har magt til det over en prinsesse, der understøttes af paven, så kan I så meget lettere bryde madame Gabrielles forbindelse med en adelsmand. Så vidt er alting godt."

"Men denne ægtemand vil komme tilbage."

"Tror I, sire? Jeg tror det ikke."

"Og hvorfor ikke?"

"Eders Majestæt er alt for vred, og den elendige ved meget godt, at det ville være ude med ham, hvis han viste sig."

"Han skjuler sig" råbte kongen glad, "hvor da? Sig mig det!"

"Jovist," svarede munken med en komisk alvor, "for at overlevere ham til Eders hævn, ikke sandt? Det er en tyrans spørgsmål. Men jeg har lovet at redde offeret, og jeg skal redde det, om det så skulle koste mit hoved."

Idet han med en majestætisk mine sagde disse ord, rystede han et uhyre nøgleknippe ved sit bælte.

"O, broder Robert, hvor I dog altid er den samme!" mumlede kongen rørt og smilende.

"Jeg glemte at melde Eders Majestæt," afbrød munken ham, "at grev d'Auvergne venter Eder tilligemed damer og ryttere."

"Grev d'Auvergne? ... Hvad vil han mig?"

"Det vil han uden tvivl sige Eder, sire, for der kommer han med sit selskab."

28. Teatereffekter

På et vink af talebroderen kom de damer, som fulgte med herr d'Auvergne, nærmere.

Henrik følte sig fuldkommen lykkelig. Han modtog grev d'Auvergne med forekommenhed og hilste damerne med et:

"Ah, meget smukke damer!"

Hvorved han ganske vandt herr d'Entragues, som allerede var meget stemt for royalismen.

"Jeg har den ære at forestille Eders Majestæt min fru moder," tilføjede greven, idet han pegede på Marie Touchet.

Kongen kendte den berømte person og hilste som en mand, der forstår at tilgive.

"Min stedfader, herr grev d'Entragues!" vedblev den unge mand.

– Stedfaderen bukkede dybt.

"Og mademoiselle d'Entragues, min søster," fuldendte greven, idet han tog Henriette ved hånden og førte hende frem.

"En yndig pige!" mumlede Henrik, der med kenderblik betragtede hendes hele skabning.

Grev d'Auvergne trådte nærmere hen til kongen med et smil og sagde:

"Kender Eders Majestæt hende igen?"

"Nej, jeg har aldrig set så mange yndigheder."

Greven bøjede sig til Henriks øre og hviskede:

"Erindrer Eders Majestæt da ikke båden ved Pontoise og dette nydelige ben, som beskæftigede os så længe?"

"Jo," svarede kongen, "jeg erindrer det ... Er da dette nydelige ben ...?"

"Den dag, sire, havde mademoiselle d'Entragues, der kom tilbage fra Normandiet, den ære at møde Eders Majestæt ved Pontoise."

"Det har I ikke sagt mig, d'Auvergne."

"Jeg kendte endnu ikke min søster."

Under hele denne samtale rødmede Henriette som et jordbær. Herr d'Entragues bukkede dybt, og Marie Touchet lod med majestætisk værdighed, som om hun intet hørte, for at være mindre generet og ikke generende.

Kongen, der berusedes af to skønne øjne, udråbte:

"I har gjort vel, d'Auvergne, i ikke at være gerrig på Eders familieskatte, så meget mere, som disse damers nærværelse her modsiger visse rygter, der lidet passer til navnene d'Entragues og Touchet."

Turen var nu til de ældre at rødme.

"Sire," stammede herr d'Entragues, "skulle Eders Majestæt et eneste øjeblik kunne tvivle om vor ærbødige troskab?"

"Ih ... når der hersker borgerkrig," sagde kongen med et smil, "hvem kan da svare for sig selv?"

"Sire," svarede Marie Touchet højtideligt, "den katolske konge er alle franskmænds konge, og vi er rejste fire mil til hest for at erklære Eders Majestæt det."

"Nuvel," udråbte Henrik muntert, "jeg holder af dette svar: Det er frimodigt. I går var jeg ikke god nok, i dag hedder det: Kongen leve! *Ventre-saint-gris*, I har ret, madame, og hvis min religionsforandring blot skaffede mig en hilsen af smukke damer, så ville jeg glæde mig ved den. Men i dag er ikke i går; lad os begrave i går, siden den dag ikke behagede mine skønne undersåtterinder."

"Kongen leve!" råbte herr d'Entragues.

"O, kongen kan med et eneste ord vinde alle hjerter!" sagde Marie Touchet med en mine, som krænkede Henriette.

"Mademoiselle siger intet," bemærkede kongen.

"Jeg tænker meget, sire," svarede den unge pige med et blik, hvorimod hendes moders kun var to lygtemænd.

Kongen takkede Henriette med en hilsen, der var mere end høflig.

"Det synes mig, at det går godt," hviskede grev d'Auvergne til herr d'Entragues.

Broder Robert, som under denne scene havde set alt uden at lade sig mærke med det, sendte en af munkene afsted for at melde kongen, at bordet var dækket.

"Det er sandt, jeg glemte hungeren," sagde Henrik med dobbelt galanteri, "måltidet venter: Kom, mine damer; rejsen må have givet appetit; vi vil smage på klostervinen."

Denne indbydelse havde nær kvalt Entragues'erne. De troede sig allerede kronet.

"Og der er en yndig værtinde, som vil gøre honneurs for os," vedblev Henrik, idet han pegede på Gabrielle, som man så komme gående i hele sin strålende skønhed ned ad alleen.

Scenen forandrede sig; Entragues'erne blegnede; Henriette gjorde uvilkårligt et skridt fremad, som for at bekæmpe denne rivalinde, som kom til. Hun mønstrede hendes ansigtstræk, skabning, hænder, fødder og pynt med et eneste øjekast, som udtrykte hele hendes had, for alt, hvad hun så, var uforligneligt og fuldkomment.

Herr d'Entragues hviskede forskrækket til sin stedsøn:

"Hvem er hun der?"

"Jeg er bange for, at det er kongens ny lidenskab," sagde greven, "denne d'Estrées, som jeg talte til Eder om."

"Hun er også smuk!" mumlede herr d'Entragues. "Ikke sandt, madame?"

"Hun er blond!" svarede Marie Touchet med en foragt, som ikke beroligede disse herrer.

Kongen havde grebet Gabrielles hånd og ført hende til bords. Damerne gyste af raseri, da Henrik, i stedet for at forestille Gabrielle for dem, forestillede dem for den unge kone, der hilste på selskabet med en beskeden ynde og med en endnu større sikkerhed end hendes skønhed.

Kongen satte sig med Gabrielle på den højre side og Marie Touchet på den venstre. Henriette tog plads overfor imellem sin fader og sin broder. Hun kunne således med sit blik gennembore denne ubekendte, der havde berøvet hende pladsen ved kongens højre side.

Henrik havde ladet skænke i sit glas.

"Jeg drikker," sagde han, "på den ny marquise de Liancourts lykke, som i går hed mademoiselle d'Estrées."

Enhver burde efterligne kongen; men Henriette berørte ikke engang glasset med sine læber.

"Man må oprykke denne blomst med rod, førend den er spiret frem," hviskede grev d'Auvergne til sin moder, mens kongen smilede til Gabrielle, "tag fat!"

"Sire," sagde Marie Touchet, "vort besøg har en dobbelt hensigt. Det gælder ikke blot om at byde Eders Majestæt vore ydmyge lykønskninger, men også om at tilbyde Eders Majestæt vor tjeneste i det øjeblik, da felttoget skal åbnes. Det rygte udbreder sig over alt, at Eders Majestæt vil marchere imod

Paris; altså har kongen hverken nogen lejr eller noget hovedkvarter, som er en så stor fyrste værdig."

"Det er sandt," sagde Henrik uden endnu at begribe hensigten med denne tale.

"Jeg har ofte hørt sige," vedblev Marie Touchet, "og det af krigserfarne mænd, at en af de bedste positioner omkring Paris er det rum, som strækker sig imellem vejen til Saint-Denis og Pontoise."

"Det er atter sandt, madame."

"Vi har der et temmelig simpelt hus, men bekvemt og befæstet af naturen. Hvilken ære for os, hvis Eders Majestæt ville vælge det til opholdssted."

"Ormesson, så vidt jeg tror?" spurgte Henrik.

"Ja, sire. Opfyld hele vor familie med glæde ved at tage imod det. Det er et historisk hus, sire. Salig kong Charles den Niende fandt meget behag i det, og mange træer er plantet af hans kongelige hænder ... sig et ord, sire; og dette hus vil for stedse være berømt."

Henrik betragtede mademoiselle d'Entragues flammende øjne, som fortryllede ham, imedens de bønfaldt ham.

"Derfra kan man tage hvilken retning, man vil!" udbrød hr. d'Entragues.

"Man kan komme her til på halvanden time," tilføjede grev d'Auvergne.

"Uden at regne, at kongen, når han bor der, kan finde værelser for alle de personer, som han vil have om sig," sagde Marie Touchet

Pludselig så kongen bag ved Henriette talebroderens hætte ryste, som om han ville sige: Nej, nej!

Han så skarpere til ligesom for at adspørge munken, og hætten gentog: Nej, nej, nej!

"Chicot vil ikke, at jeg skal tage til Ormesson," sagde Henrik ved sig selv med overraskelse, "han må have sine grunde."

"Umuligt, madame," svarede han med et graciøst smil, "mine planer tillader mig ikke at opfylde Eders forlangende. Jeg er Eder derfor ikke mindre forbunden."

"Godt!" sagde hætten, idet den sænkede sig ned på munkens bryst.

"Nå," tænkte kongen med et smil, som ingen kunne begribe, "nu er jeg reduceret til prior Gorenflots rolle – med den forskel, at jeg taler for talebroderen."

Den misfornøjelse, som malede sig på alle ansigter, kunne have vist Henrik, hvorvidt den bygning, som han ville kuldkaste, allerede var avanceret.

"Atter slået denne gang må vi prøve på en anden ting!" sagde grev d'Auvergne ved sig selv.

Gabrielle kastede milde og venlige blikke omkring sig, som kunne have forsonet selv en tiger. Henriette bestemte sig til at bekæmpe kongens forstand, siden intet kunne gøre indtryk på hans hjerte.

Og allerede begyndte hun en af disse spydige samtaler, hvori hendes af ondskab og dristighed glimrende geni lovede hende en triumf. Allerede lyttede kongen mere opmærksom til hendes tale, da talebroderen nærmede sig til Henriette og sagde med lune:

"Skulle I ikke have tabt noget, madame?"

"Jeg!" råbte Henriette overrasket.

"På vejen … et smykke …"

"Mit armbånd måske ... men hvad har det at betyde?"

"Det er blevet Eder bragt igen af en adelsmand, som har fundet det."

"En adelsmand?" spurgte kongen.

"Jeg ved ikke hans navn!" sagde broder Robert uskyldigt.

"Nuvel, så lad ham træde ind og give armbåndet tilbage!" sagde Henrik.

Talebroderen vinkede til en munk, og man så et menneske nærme sig, hvis nærværelse aftvang Henriette og hendes moder et udbrud af vrede.

Det var la Ramée med armbåndet i hånden.

"Hvad vil dog denne evige la Ramée?" hviskede grev d'Auvergne til hr. d'Entragues. "Man skulle tro, han var en spion, som har fulgt efter os siden i morges."

"Det er et slemt ansigt," sagde kongen sagte til Gabrielle, idet han betragtede den unge mand. "Ved I, hvem han ligner?"

"Nej, sire."

"I skal få det at vide. Ikke sandt, madame," tilføjede Henrik, idet han vendte sig til Marie Touchet, "den unge mand ligner min salig svoger, kong Charles den Niende?"

"Ja i sandhed ... lidt ..." svarede Marie Touchet, idet hun kneb læberne sammen.

La Ramée gik ikke længere frem; han blev stående halvt skjult imellem træerne, stadig med armbåndet i hånden, som mademoiselle d'Entragues ikke krævede af ham. Det, som han så inderligt havde ønsket, havde han nu opnået, at holde øje med Henriette, selv på det sted, hvor han blev mindst ventet.

Og virkelig begyndte denne utrættelige vogters sejrrige belejring at forfærde den unge pige, der ledte efter hjælp i sin

moders kolde og ligegyldige blik.

Dette lille ildebefindende gik dog ubemærket over ved hjælp af den vane at forstille sig, hvilket udgør en del af enhver verdslig dannelse. La Ramée gav armbåndet tilbage til Henriette, som ikke engang takkede ham. Kongen talte endnu nogle sekunder om personens lighed med salig kongen. Damerne beroligede sig, grev d'Auvergne tog en beslutning, hr. d'Entragues lovede ved sig selv at kaste den næsvise unge mand, som vovede at ligne Charles den Niende, uden videre på døren, og la Ramée benyttede sig af denne pause til at bortfjerne sig nogle skridt, og at fortsætte sin iagttagelse uden at blive bemærket.

Som om denne onde genius havde gengivet Henriette hendes ånd og liv, begyndte hun igen med sine muntre indfald: så meget dristigere, som faren var så meget større, udfoldede hun så megen finhed og vittighed, at kongen brast i latter og gengav slag for slag, epigram for epigram, lystighed for lystighed, til denne sirene, der altid beredt til gensvar, ofte sejrende, aldrig overvunden, begyndte som enhver god general at lade sin reserve rykke frem.

Gabrielle havde i begyndelsen lét ligesom alle andre; hun havde givet sine tankefulde, fine ord med til den almindelige samtale; men da sagen udartede til en duel, hvori Henriette og kongen alene indlod sig, tav hun ligesom alle blide sjæle, som støj indjager skræk; hun smilede ikke mere og lod sig nøje med at lytte, blændet, udmattet, selv generet af denne uudtømmelige vulkan af vittigheder.

"Den blonde er slået," hviskede Marie Touchet til sin søn.

Pludselig trådte talebroderens skygge imellem solen og Henriette.

"Sire," sagde han, "disse unge mennesker, som I ville tale med, er dernede."

"Hvilke unge mennesker?" spurgte Henrik ganske adspredt, og måske lidt vred på broder Robert, fordi han forstyrrede ham, "jeg har ikke sendt bud efter nogen."

"De, som Eders Majestæt ville takke." vedblev talebroderen uden at bryde sig om kongens forundring.

"Ah ... jeg ved det ..." hviskede Gabrielle ganske sagte til Henrik, "denne gardist ... og hans ven ..."

"Meget godt!" råbte Henrik, "ja, vore venner! Kald på dem, broder Robert, de er ikke for mange her, og jeg vil gerne se dem før min afrejse."

En munk gik bort efter talebroderens vink.

Henrik vendte sig atter til madame d'Entragues og Henriette.

"Jeg vil have, at I skal se dem begge," sagde han, "i særdeleshed den ene; den anden er en af mine gardister, og har intet overordentligt ved sig; men den sårede er, hvad man kalder en herlig ung mand."

"Den sårede?" spurgte flere stemmer på engang.

"Er han såret?"

"Ja, Crillon, som holder af ham og beskytter ham, – imellem os, det er en udmærket anbefaling, – har ladet ham føre herhid, hvor disse værdige munke har plejet og helbredet ham som ved et mirakel. Og det er sandelig en velsignelse af Himmelen, at han er undsluppet døden, for såret var, siger man, skrækkeligt; ikke sandt, broder Robert?"

"Et dybt knivstik i brystet," sagde munken, som så sig ligegyldig omkring uden at synes at bemærke Henriettes sammenfaren eller moderens rødmen eller den krampagtige bevægelse, som la Ramée gjorde bag ved træet, som skjulte ham.

"Se, mine damer," tilføjede kongen, "der er disse unge mennesker, døm nu selv, om den, som jeg talte om, ikke er en sand skønhed."

"Lad os se dette vidunder," sagde Marie Touchet.

"Lad os beundre denne fønix," sagde Henriette muntert.

Pludselig blegnede Marie Touchet og lod det glas falde, som hun holdt i hånden. Henriette rejste sig som ved synet af en skrækkelig fare. Hun udstødte et skrig, og hendes hænder klamrede sig krampagtigt fast til bordet.

Esperance og Pontis, ledsaget af en tjener, kom ned ad alleen og trådte ind i lysthuset. Esperance, som gik foran, bukkede for at hilse på kongen. Da han atter rettede sig i vejret, så han tre skridt fra sig Henriettes ligblege ansigt, hvis læber stivnede af skræk. Han greb Pontis hånd og stod som naglet til jorden.

Et hæst udråb bag træerne havde svaret på den unge piges skrig. La Ramée havde også genkendt Esperance og betragtede ham med et forfærdet blik, ligesom Macbeth betragter Banquos skygge, ligesom samvittighedsnaget betragter straffen.

Hverken hr. d'Entragues eller hr. d'Auvergne syntes at begribe noget af denne scene. Hvad kongen angik, da havde han efter nogle ligegyldige ord til Esperance fæstet sine blikke på munken, der i dette øjeblik slog sin hætte tilbage for bedre at nyde hele skuespillet, og hans nysgerrige og spotske fysiognomi syntes at sige til Henrik:

"Her må foregå noget overordentligt, for vor gamle ven har et øjeblik glemt broder Roberts rolle."

Efter at Henriette forgæves havde søgt at beherske sin indre bevægelse, kunne hun ikke længere modstå den skrækkelige ild, som sprudlede fra Esperances øjne. Hun vaklede, den hånd, hun støttede sig på, bøjedes, hele hendes legeme sank sammen, og uden hendes faders hjælp ville hun være faldet omkuld.

Marie Touchets bleghed forklaredes straks ved hendes datters smertelige tilstand, og imedens Gabrielle med inderlig medlidenhed beskæftigede sig med Henriette for at bringe hende til bevidsthed igen, søgte grev d'Auvergne at adsprede kongen, hvis spørgsmål allerede begyndte at sætte ham i forlegenhed.

"Hvad kan der fejle denne unge pige?" spurgte Henrik med et blik til broder Robert. "Skulle det være synet af vor Adonis, som således har slået hende med kærlighed?"

"Mademoiselle har uden tvivl set en fæl edderkop," sagde munken roligt, "eller en snegl af den art, som man kalder *hirsuta*; de er almindelige i vore haver."

"Således er det," råbte hr. d'Entragues, idet han forsøgte at rejse sin datter og sin kone op, "ikke sandt, madame?"

Marie Touchet stammede nogle usammenhængende ord.

"Lad damerne bære omsorg for damerne," sagde Henrik. "Jeg vil igen stige til hest. Ingen må lade sig forstyrre af det!"

"Vi vil i det mindste ledsage Eders Majestæt indtil porten," sagde greven og hans stedfader, imedens de vekslede fortvivlede blikke.

Henrik kyssede ømt Gabrielles hånd og begav sig på vejen fulgt af de to Entragues'er og talebroderen.

Esperance og Pontis stod med sammenslyngede arme over for hinanden. La Ramée holdt sig ubevægelig på sin plads.

To pennestrøg ville være tilstrækkelige til at forklare den stilling, som enhver person indtog i dette maleri.

Gabrielle fulgte kongen med øjnene, og betragtede nysgerrigt snart mademoiselle d'Entragues, snart Esperance; Marie Touchet var ivrigt beskæftiget med at hjælpe sin datter; Henriette var roligere, siden kongens afrejse forhindrede enhver forklaring.

Inde i løvhytten var Esperance og Pontis og overfor dem la Ramée.

"Der er skurken," sagde Pontis til sin ven, "han trodser os!"

"Du tager fejl," svarede Esperance, "han er halvdød af frygt."

"Han burde være heldød, hr. Esperance."

"Å, husk på vore betingelser. Ikke et ord, som nogensinde kan røbe Henriettes hemmelighed. Se hendes bleghed, se denne besvimelse og tilstå, at hun har taget mig for et spøgelse! Ser du, at jeg hævner mig?"

"Middelmådigt!" sagde Pontis.

"Det er mig nok, kammerat."

"Men ikke mig!" mumlede gardisten. "I hvert tilfælde, om I end ikke har noget at bede demoisellen om, har jeg et regnskab at opgøre med fyren. Han har villet lade mig fange!"

"I vil bevise mig den tjeneste, Pontis," sagde Esperance med strenghed, "at lade Eders kårde blive i skeden! Det er en sag, som vedkommer mig alene ... nå, ingen indvendinger, kården i skeden!"

"Velan," svarede Pontis, "det skal ske, som I ønsker det."

"Lover du mig det?"

"Jeg sværger det."

"Nuvel, så følg mig; vi vil tage skurken hen i en krog, der skal jeg sige ham to ord, som han aldrig i sit liv skal forglemme."

Pontis, som var ked af snak under disse omstændigheder, hvor kårdestød syntes ham den eneste mulige opløsning, trak brummende på skuldrene.

Esperance greb hans arm og begyndte at gå sammen med ham hen imod la Ramée, hvis kinder blev blegere, efterhånden som hans fjender nærmede sig til ham.

– Men førend de havde nået deres mål, rev Henriette, som havde forstået samtalen, sig løs fra sin moders og Gabrielles arme. Hun ilede hen til Esperance, greb hans hånd og trak ham med en rask gebærde, hurtig som tanken, ud af løvhytten, hvor den kloge Marie Touchet holdt Gabrielle tilbage.

Esperance forsøgte vel at modstå, men endnu denne gang var Henriette uimodståelig. Pontis skyndte sig imidlertid gennem haven og forsvandt inde i klosteret, idet han sagde med en mørk ironi:

"I mine tanker vil Esperance intet have at sige, og kården skal forblive i skeden."

Det, som han agtede at gøre, vil vi snart få at se. Det er vist at la Ramée ikke anede det, og at Esperance, da han så ham flygte så hurtigt, lige så lidt anede det, selv da hans hele opmærksomhed ikke var henvendt på Henriette.

Denne standsede Esperance og sagde, idet hun betragtede ham med tårefyldte øjne:

"Tilgivelse, min herre! I anklager mig ikke for den skrækkelige begivenhed, som nær havde kostet Eder livet, vel?"

"Jeg anklager Eder ikke, mademoiselle," sagde Esperance i en rolig tone, "hverken for selv, at have efterstræbt mit liv på snigmordervis eller for at have ladet mig gennembore af en kniv."

"Hvad anklager I mig da for?"

"Men det synes mig, at jeg ikke har ytret nogen mistanke, mademoiselle. Jeg er i dette kloster for at komme mig; jeg har ikke kaldt Eder hid ... I kommer tilfældigvis ... I ser mig, det er ligetil, siden jeg er her."

"Levende! o, Gud være lovet, dette samvittighedsnag vil da ophøre at forgifte mine dage!"

"Det glæder mig, mademoiselle, at have bidraget til at gøre Eders søvn desto bedre. Men se der Eders moder, som betragter os, som om hun ville kalde på os."

"Min moder! ... O, hun må blive meget lykkelig over at jeg får Eders tilgivelse!"

"Hvorledes? En så streng moder, i hvis øjne I kompromitterer Eder ved at tale til mig?"

Denne ironi bragte Henriette til at fare sammen.

"Jeg beder Eder," sagde hun, "forskån mig ikke for vrede, for bebrejdelser, selv fornærmelser, det kan tilgives en så grusomt fornærmet mand ... men spot, foragt, ... o, min herre!"

"Og hvorfor skulle jeg da beære Eder med min vrede?" svarede Esperance. "Skinsyg med en dolk i hånden har I gennemboret mit bryst ... godt, jeg vil frygte Eder og ikke foragte Eder ... men erindrer I Eder denne kvinde, denne hyæne, som lagde sig over mit legeme ... I har måske glemt det, jeg husker det bestandigt. Jeg vil ikke have mere at bestille med denne kvinde. Gå I Eders vej, madame, og lad mig følge min!"

"Jeg har været fej, jeg har været ussel ... jeg var bange ..."

"Hvad kommer det mig ved? Jeg forlanger ingen retfærdiggørelse. Mit sår er er nu lægt, eller nærved at læges; se!"

Og han fremviste sit bryst, hvis hvide overflade var furet af en rød stribe.

Hun gyste og skjulte sit ansigt i sine hænder.

"I ser nok," sagde han videre, "at jeg ikke mere har ret til at nære noget nag til morderen. Legemlige lidelser, bitter smerte, sjælekvaler, tolv til fjorten nætters feber, hvad har det at betyde? Det er betalingen for de elskovstimer som min maitresse har skænket mig. Vi er kvit!"

Han bukkede på ny og ville fjerne sig, hun holdt ham tilbage.

"Og hvis jeg elsker Eder," råbte hun, "hvis jeg finder Eder smuk, retfærdig, ophøjet, hvis jeg ydmyger mig, hvis jeg bekender for Eder ... hvis hele mit liv er indviet til Eders tilgivelse ... hvis jeg siden den tid, da I forlod mig ... hvis jeg siden hin djævelske nat, Esperance, ikke har sovet ... hvis jeg kun har tænkt på at genfinde Eder død eller levende ... død for at kaste mig ned på Eders grav og ofre mit hjerte til udsoning ... levende for at gribe Eders hænder og sige til Eder: Tilgiv, jeg har båret mig skændigt ad! Tilgiv, jeg har været ærgerrig, jeg har udkastet kimæriske planer, som udtørrer hjertet, tilgiv, jeg er snart en dæmon, snart en fræk kvinde, snart en skabning, som er i stand til at gøre alt det gode, som en engel kunne gøre. Jeg har mere at tilgive dig, Esperance, der ikke er sammensat af dynd og galde, som vi andre; elsk mig, og jeg skal ved kærlighed hæve mig til en sådan højde, at vi fra disse nye sfærer ikke mere kan se den jord, hvor jeg nær havde fortjent dit had og din

foragt. Esperance, jeg bønfalder dig; øjeblikket er højtideligt! I morgen ville det ikke mere være tid, hverken for dig eller mig. Forglemmelse, håb, kærlighed."

Han vedblev at holde sit blik fæstet på jorden.

"Du vil svare, ikke sandt?" sagde hun, "du lader mig vente? Straf mig, men svar!"

"På øjeblikket," svarede den unge mand med fast stemme og med et luende blik, som forfærdede Henriette, så dybt skuede han ind i hendes inderste tanker. "Den kærlighed, som I forlanger af mig, den føler I ikke selv. – Afbryd mig ikke! – Det er en rest af ungdom, som alderen ikke endnu har fået tid til at forstene aldeles. Denne kærlighed er ikke andet end anger over at have forårsaget et menneskes død!"

"O, I misbruger min ydmygelse."

"På ingen måde; jeg siger Eder sandheden, det er en ret, som jeg har betalt dyrt. Jeg ville ikke benytte mig af den, hvis jeg ikke håbede, at det spejl, som jeg holder op for Eder, skulle vise Eder Eders eget billede og bringe Eder til at gøre fremskridt i det gode. Hvad mig angår, som I siger, at I elsker, da er jeg måske lige så svag som I. Denne kærlighed, som jeg havde, var en overflødig saft, som hentørredes med mit blod; måske ville den dog have levet endnu, hvis den havde haft nogen rod i mit hjerte; men jeg erklærer Eder, og det uden at lede efter ord, som kan støde Eder, – jeg undgår dem tværtimod omhyggeligt, – at jeg, når jeg lægger hånden på mit hjerte, ikke føler det banke stærkere end sædvanlig. Jeg elsker Eder ikke mere, mademoiselle, og jeg tror ikke, at I af den grund skal kunne gøre mig bebrejdelser."

Henriette vovede alligevel et sidste forsøg.

"Siden I tvinger mig til at bede om almisse," sagde hun, "så må jeg i det mindste anråbe Eders barmhjertighed. I sagde det nylig selv: I fremkaldte erindringer, som har bragt mig til at gyse. Hin forsvundne kærlighedstid, disse fortrolige timer, hvori Eders hjerte, der nu er isnet, slog så stærkt, skulle de ikke tale for mig? Og i stedet for at gentage med mig: forglemmelse og kærlighed, vil I ikke samtykke i at række mig hånden og gentage: forglemmelse og venskab?"

Esperance fæstede sit oprigtige blik på Henriettes sorte og dybe øjne. Han læste deri en art uheldsvanger begærlighed. Måske var denne kvinde i dette øjeblik oprigtig ligesom han selv, men Gud, som havde givet magten til at opflamme, havde nægtet hende den blidhed, som overbeviser, og den ynde, som forjager enhver mistillid. Hvis Esperance ikke havde været så ædel, kunne man have troet, at han ikke tilgav Henriette at have overvundet kærligheden for at erstatte den med venskab.

"Nuvel," svarede han langsomt, "jeg må beklage ikke endnu at kunne tilfredsstille Eder; jeg er ikke af Eders mening, hvad den gradation angår, som I opstiller – venskab gælder i mine øjne lige så meget, om ikke mere, end kærlighed; det taber sig ikke således som denne. For at skænke nogen venskab, må man være aldeles sikker på denne person. For at elske, ser man kun efter øjnene; skabningen, foden og benene forfører mig. Jeg har elsket Eder, jeg angrer det ikke, men jeg vil aldrig være nogen ven for Eder, lad os ikke tænke mere på det."

Hun blegnede og rettede sig i vejret.

"Denne gang," sagde hun, "respekterer I hverken min stilling eller mit køn. I fornærmer mig, som om jeg var en mand."

"Det mener I ikke et ord af; min natur er hverken udfordrende eller trættekær, det ved I. Hvori kan mit venskab være Eder til tjeneste?"

"O, om det så kun var for de dage, da tilfældet vil bringe os sammen."

"O, disse dage, mademoiselle, ville blive mere og mere sjældne. Vore stjerner vandrer ikke samme vej. Og desuden, det er en let sag; når vi mødes, så vil I, da I nu ved, at jeg ikke er død, heller ikke have nogen ubehagelig følelse; jeg vil ikke mere blive overrasket, vi vil høfligt vende hinanden ryggen, eller vi hilser endnu mere høfligt på hinanden, hvis I ønsker det."

"Jeg ønsker det ikke, hvis jeg ønsker det alene," sagde Henriette med en stolthed, som beviste Esperance meget hurtigt, at blidheds-fernissen ikke var meget tyk på denne rå bark. "Altså er jeg vist tilbage, min herre?"

Esperance bukkede.

"I alle henseender?"

Han bukkede atter.

"Der står nu kun tilbage," sagde Henriette med sammenpressede tænder, "at tale om affærerne."

Han betragtede hende med en forundret mine.

"Ja, min herre. En venskabsvægring betegner et løfte om had. I hader mig? Velan!"

"Det har jeg ikke sagt, mademoiselle, og jeg har sagt ganske det modsatte jeg gentager min trosbekendelse: ingen kærlighed, intet venskab, intet had."

"Fraser! Udflugter! Spidsfindigheder, som jeg har interesse af ikke at misforstå. Betragt mig ikke med dette forundrede øje! I er ikke mere forundret end jeg er forelsket. Siden jeg

fuldkommen giver afkald på Eder, kan det dog ikke være Eders hensigt at holde mig tilbage som Eders slave?"

"Min slave?"

"Det er jeg. I holder ved enden af en lænke, som altid vil genere min gang, min frihed, mit liv, en lænke, som vanærer mig! Bryd den, min herre, slip den løs!"

"Jeg anstrenger mig af alle kræfter for at forstå Eder," sagde Esperance, "og det vil ikke lykkes mig!"

"Jeg skal hjælpe Eder. Den elsker, som beholder panter på sin forbindelse med en kvinde, kan styrte denne kvinde i fordærvelse ... ikke sandt?"

"Ah," råbte Esperance, "nu forstår jeg ..."

"Det er meget heldigt."

"Eders billet, ikke sandt?"

"I vil svare mig, at I ikke har den hos Eder ..."

"Ja."

"Jeg tror det. Send et bud til Ormesson med denne billet. Jeg vil til gengæld udlevere de diamanter, som I har glemt hos mig."

"Unødvendigt, mademoiselle," sagde Esperance koldt, "jeg bryder mig ikke om disse diamanter. Kast dem i bækken, så dem ud på vejene, send mig dem tilbage, for at jeg kan give dem til de fattige, gør med dem, hvad I synes! Hvad billetten angår ..."

"Nå?!"

"I vil aldrig se den igen! Jeg vil ikke holde Eder i slaveri, som I sagde, eller bringe Eder til at rødme på min vej. O, jeg lover Eder, jeg sværger Eder til, at jeg skal vende mig til højre, når jeg ser Eder til venstre. Nej, mademoiselle, men jeg vil beholde dette frygtelige våben imod Eder."

"Det er skændigt!" udråbte Henriette med et skrækkeligt blik.

"Hvis jeg kan tro Eders øjne, er det snarere dumdristigt."

"Vil I ikke give mig denne billet igen?"

"Nej."

"Nå, så vil jeg tage den."

"Så længe I ikke har ladet mig myrde, så længe jeg står på mine ben, så længe jeg har en dråbe blod for at forsvare mig, så trodser jeg Eder!"

"Endnu engang, tænk efter!"

Esperance trak på skuldrene.

"Vær ikke bange for mig," sagde han med alvor, "I ser nok, at jeg ikke er bange for Eder."

"O ve," mumlede den unge pige med en skrækkelig gebærde. "Adieu, jeg vil ikke tale et ord mere til Eder ... Esperance, jeg hader Eder! ... Tag Eder i agt!"

"I har sagt to ord for mange," sagde Esperance, imedens Henriette hurtigt smuttede ind i løvhytten igen.

Hun greb sin moders arm, hilste ikke engang Gabrielle, der spurgte om hendes sundhed, og idet hun med en utrolig kraft trak Marie Touchet lige imod hr. d'Entragues og grev d'Auvergne, der vendte tilbage til løvhytten efter at have været til stede ved Henrik den Fjerdes afrejse, gentog hun ideligt:

"Lad os rejse! Lad os rejse!"

Imidlertid kastede hun urolige blikke til højre og til venstre.

"Hvad leder I efter?" spurgte greven i en barsk tone. "Kommer Eders besvimelse igen?"

"Ubehændige besvimelse!" mumlede hr. d'Entragues.

"Jeg leder efter la Ramée," svarede Henriette i en vild tone.

"Hvad bryder vi os om la Ramée?" svarede de to hofmænd i en vranten tone. "Spørg os snarere om, hvad kongen har ment om Eders besvimelse!"

"Kongen," sagde Marie Touchet heftigt, "ved godt, at en ung pige kan få nervøse kriser."

"Og hvad gør det forresten til sagen?" afbrød Henriette hende feberagtigt. "Jeg må have fat på la Ramée."

En gartner, som arbejdede i haven, hørte spørgsmålet. Han havde set den unge mand spejde omkring løvhytten, imedens Henriette talte med Esperance.

"Leder I ikke efter en adelsmand i en grøn kjole, som var her lige før?" sagde han.

"Netop!"

"Han er blevet kaldt bort for ti minutter siden."

"Af hvem?"

"Af hr. de Pontis, kongelig gardist, som bor her."

"Ah!" sagde Henriette.

"Ja, den unge, blege mand stod og kiggede ind i løvhytten, da nærmede herr Pontis sig og slog ham på skulderen. Den anden vendte sig hurtigt om; jeg ved ikke hvad de sagde til hinanden, men de er rejst bort sammen, og det for en god stund siden."

"Godt," sagde Marie Touchet, idet hun trykkede sin datters arm, "man vil finde ham igen. Lad os rejse!"

Hele familien forsvandt i buegangen.

Esperance var udmattet sunket om på en bænk.

Han ledte med øjnene etter Pontis, for han følte sig nær ved at besvime.

Gabrielle var vendt tilbage til sin fader.

Pludselig vakte en larm lig vildsvinets, når det gennembryder krattet, den blege unge mand; han så, eller snarere, han gættede Pontis, der forpustet og badet i sved, med sønderrevne klæder brød ind i løvhytten, omfavnede ham, som om han ville kvæle ham, og sagde med hæs stemme:

"Adieu ... snart igen ... hils de gode brødre tusinde gange!"

Og han flygtede. Esperance greb ham ved en flig af hans pourpoint og udråbte:

"I Himlens navn! Hvad er der på færde?"

29. Hund og ulv

Vi vil nu fortælle, hvad Pontis havde brugt sin tid til.

Efter hans samtale med Esperance har vi set ham forsvinde. Imidlertid havde la Ramée, der blev truet af de to venners fjendtlige blikke, pludselig befundet sig i frihed og alene fra det øjeblik af, da Henriette havde grebet Esperances arm.

Pludselig lagde en tung hånd sig på den unge mands skulder. Han vendte sig om og så lige for sig Pontis smilende og poliske ansigt.

Det var anden gang, at han ved højlys dag så dette mandige og sælsomme ansigt. Ved deres sammenstød i nærheden af Ormesson havde mørket hindret dem fra at se hinanden rigtigt.

Det som Pontis ansigt sagde til la Ramée, ville det ikke lykkes at udtrykke med mange linjer; imidlertid fortolkede et eneste blik det.

La Ramée vendte sig om med hånden på kårdehæftet.

"Jeg ser," sagde Pontis til ham, "at I straks har forstået mig; det er en fornøjelse at have at bestille med åndrige mennesker."

"Min herre," svarede la Ramée, "jeg er ikke åndrig; I har noget at sige mig – jeg er beredt."

"Denne frase er lige så meget værd, som alle oldtidens taler!" sagde Pontis.

"Men," afbrød den anden ham, "I antager vel ikke, at jeg vil drage kården i to skridts afstand fra damer ..."

"Godt! Det generer Eder? Herr de la Ramée, I må da have forandret Eder meget siden den sidste gang vi sås? Dengang trak I kniven uden videre i damers nærværelse ..."

La Ramée svarede med sit giftige blik:

"Skrig højere, så beviser I mig, at I søger at blive hørt for at man skal hindre Eder i at slås med mig."

"Vildfarelse! Imellem os kan der kun gives en stum forklaring. Hvis I alligevel vægrede Eder ved at følge mig, nu, så ville jeg tage en voldsom beslutning."

"Jeg gentager for Eder, at stedet er slet valgt."

"Jeg har også valgt et andet! I vægrer Eder vel ikke, vel?"

La Ramée fo'r sammen.

"Lad os gå!" sagde han.

Derpå fattede han sig og tilføjede:

"Hvor går vi hen?"

"I må have bemærket," svarede Pontis, "at jeg nylig fik øje på Eder, og at jeg i stedet for at komme lige hen til Eder, gik tværs igennem haven."

"Jeg har set det."

"I har tænkt: Denne Pontis er ingen tosse; han har noget i sinde imod mig."

"Det har jeg tænkt."

"Jeg gentager for Eder, at I har megen forstand. Kom altså med, som om der intet var på færde. Lad os gå sammen som to forelskede ... under vejs skal jeg forklare Eder mine små fif."

La Ramée gyste ved at være nødt til at forlade Henriette hvis samtale med Esperance i dette øjeblik nåede den yderste heftighed. Men Pontis holdt ham høfligt ved armen, og førte ham hen imod klosterets bygninger.

"Ser I," sagde Pontis, "jeg har boet så længe i dette kloster, at jeg kender alle kroge og hemmelige skjulesteder ... jeg kan ikke omstændeligt sige Eder, hvilke kunstgreb jeg har måttet bruge for uden talebroderens vidende at opdage de supper og stegte

agerhøns, der således har styrket den stakkels Esperance. I har tappet så meget blod af ham!"

"I kunne gerne gå uden så megen snak!" brummede la Ramée.

"Det er for at forkorte vejen. Forresten er vi nu ved stedet. Jeg vil nu sige Eder, hvor vi går hen. Vi vil nå en lille trappe bagved køkkenet, gå omkring kapellet og stige ned til den underjordiske etage, hvor brændekamrene er. Vær kun rolig, kældrene er en etage dybere. Dette kloster er fortræffeligt bygget, min herre, der er tre etager kældre."

I dette øjeblik trådte de to unge mennesker ind i korridoren, hvor den trappe begyndte, som Pontis havde talt om.

Det var virkelig et øde sted, som kun fik lys igennem nogle små luger, der vendte ud til den indre gård.

La Ramée standsede, idet han skulle til at stige ned.

"Da vi ikke uden hensigt begiver os til dette sted, min herre," sagde han, "og da denne hensigt ikke er tillokkende, så vil I finde det rimeligt at jeg tager mine forholdsregler."

"Hvorledes, min herre? Hvilke?"

"Jeg trækker først min kårde."

"Som I vil ... jeg lader min blive i skeden."

"Så går I forrest."

"O, min herre, det er at forlange for meget," sagde Pontis. "For jeg sætter, at I snubler, og at I uden nogen ond hensigt falder ned på mig, I strækker hånden ud for at holde Eder oppe, og denne djævleblændte kårde, som I har i hånden, ville gennembore mig til stor ærgrelse såvel for Eder som for mig. Nej, lad os indrette det anderledes."

"Ved jeg, om I ikke har lagt nogen snare for mig i dette mørke?"

"I har ret; det kunne forudsættes. Nuvel, blot Eders kårde, hvis I så synes, men for at tjene Eder, så tag min kårde tillige med Eders egen og stig først ned. Synes I om det? Hvis trappen var bred nok, ville vi stige ned sammen, men det er ikke tilfældet."

La Ramée tog de to kårder med en vild glæde, og han begyndte at stige baglæns ned med kårderne under armen og øjet begærligt fæstet på sin modstanders mindste bevægelse.

Således kom de ind i en lang korridor, der var bestrøet med fint sand. Der herskede en behagelig kølighed. Lyset, som faldt ind igennem lugerne, var blåagtigt, og spillede blegt på de gamle mure.

"Se," udbrød Pontis, "om man ikke her har et fortræffeligt sted. Mure på begge sider. Den jernbeslåede dør, som I ser der, fører uden tvivl ind til en vinkælder."

"Nuvel, lad os skynde os," sagde la Ramée, "men denne korridor er alt for snæver: vore kårder ville støde imod væggen ved hver parade."

Pontis svarede med et sælsomt smil.

"Den er bred nok til det, som jeg vil gøre, lad os først måle kårderne."

"Hvilken mængde formaliteter," sagde la Ramée, "man skulle tro, at I søgte at vinde tid, her er kårderne, mål!"

Idet han sagde disse ord, rakte han begge kårderne frem; Pontis greb dem og kastede dem ti skridt bort.

"Hvad gør I?" råbte la Ramée og veg forfærdet tilbage.

"Ah," sagde Pontis til ham, og forandrede pludselig fysiognomi og sprog, "du tror at jeg vil drage kården imod dig: Fordi jeg har kaldt dig en forstandig mand, har du ladet dig føre herhen, tredobbelte usling! ... Har du den lille kniv hos dig?"

"Min herre!" råbte la Ramée, "jeg kalder ..."

"Prøv på det," svarede Pontis, som med et spring greb ham i struben og klemte ham op imod muren.

Men la Ramée var kraftfuld, skrækken fordoblede hans kræfter; han gjorde en overmenneskelig anstrengelse og slap fri fra de senestærke næver, som var begyndt at kvæle ham.

"Nær eller fjern," sagde Pontis, idet han gik løs på la Ramée med knyttede næver, "så skal jeg nå dig! Det hjælper ikke, at du viger tilbage ... korridoren har ingen udgang."

La Ramée krummede sig som en kat, der vil gøre et spring.

"Jeg griber dig ikke på forrædervis," tilføjede Pontis, "betragt denne dør og disse jernstænger ... du ser dem ... læg mærke til, den strikke, som hænger der ... Jeg har nylig hængt den op ... det er den overraskelse, som jeg har beredt dig."

"Elendige!" hylede la Ramée.

"Hvad beklager du dig over? Du er tyve år gammel, jeg også; jeg er lille, du er stor – ingen af os har kårde – du har villet lade mig hænge, nu vil jeg hænge dig ... kun har du en udsigt, som jeg ikke havde i lejren: Hvis profossen havde fået fat på mig, kunne jeg ingen modstand have gjort, imedens du, hvis du vil gøre modstand, kan have den fornøjelse at hænge mig i den strikke, jeg har bestemt for dig. Jeg tilstår, at jeg ikke tror det, og jeg håber, at jeg vil blive den stærkeste ... men ... hold dig godt ... forsvar din hals. Krads, bid ... det er hunden Pontis' kamp med ulven la Ramée!"

Han havde næppe udtalt, førend hans modstander havde styrtet sig over ham med en ulvs raseri og kraft. Det var et skrækkeligt skuespil. Disse to mænd, hinanden lige i mod, om end ikke i kraft, kæmpede sammen i nogle minutter, som udtømte deres kræfter og kun fordoblede deres raseri. Engang kastede la Ramée, der var større og måske mere behændig, Pontis til jorden, men da rejste denne sig med kraft, slyngede ham op i luften, og da han så ham bedøvet af faldet, slæbte han ham hen til strikken og knyttede ham fast ved den knude, som han havde beredt. Hverken negle eller tænder eller spark afskrækkede gardisten; forgæves rev han hele håndfulde hår ud af hans tykke hovedhår, forgæves forkradsede han hans ansigt, Pontis trak strikken sammen og hejsede den elendige la Ramée i vejret, så at han snart tabte synet og bevidstheden.

Men da, i denne krampagtige spænding, da sanserne fornemme ethvert indtryk tredobbelt, hørte Pontis skridt i havealleen langs med korridoren, han troede at se en skygge bøje sig mod en af lugerne, han troede selv at høre et suk af rædsel, og da først var det, at han steg op ad trappen, snublende ved hvert trin, og at vi har set ham komme til løvhytten, hvor hans ven ventede ham, blind, døv, sønderknust og blodig.

Da Esperance så denne skrækkelige tilstand, blev han grebet af den eneste idé, som kunne forklare den.

"Du har truffet la Ramée?" sagde han.

"*Sambioux*, det tror jeg!"

"Hvad har du gjort ved ham? ... Hvor er din kårde?"

"Vi ville siden tale om det. Skynd dig at omfavne mig, giv mig et par pistoler og så farvel! ... Det vil blive slemt for mig her!"

"Tal i Himlens navn! Du har været oppe at slås med den skurk?"

"Nej, det var mig forbudt. Nej, det er en lille ulykke, som er hændet mig ... vi talte sammen ..."

"Om Henriette?"

"Nej, det var også forbudt ... vi talte, jeg ved ikke om hvad ... pludselig blev han indviklet i noget ..."

"Min Gud, i hvad da?"

"Jeg tror, det var en strikke ... han er egensindig, jeg også ... han trak til den ene side, jeg til den anden, så at jeg helst vil gå min vej ... Farvel!"

"Du har dræbt ham, ulykkelige!"

"Jeg er bange for det. Farvel! Undskyld mig hos den fortræffelige broder Robert ... sig ham, at jeg har afsky for konfrontationer ... forhør, processer ..."

"Du forlader mig ..."

"Den nygifte vil pleje dig ... omfavn mig!"

Med disse ord flygtede han. Men da han var kommet ti skridt bort, vendte han sig om og sagde:

"Jeg går til hr. de Crillon, jeg vil betro mig til ham, og han vil vise sig overbærende."

Tre minutter efter var han sprunget over et gærde, og dernæst over muren, og var således uden for klosteret.

Esperance, der nu befandt sig alene, spurgte sig selv med skræk, hvilken beslutning han nu skulle tage: han ville opsøge broder Robert, han ville sige ham alt og undskylde alt, da Gabrielle i det samme kom tilbage og udstødte et skrig ved synet af den forstyrrelse, som hun bemærkede i den unge mands træk.

"Jeg er vis på," sagde hun, "at samtalen med mademoiselle d'Entragues har gjort Eder mere ondt end godt."

"Jeg tror det samme," sagde Esperance, på hvem lyden af denne stemme og dette milde blik gjorde samme virkning, som en månestråle efter et uvejr.

"Jeg ville gerne være så meget Eders veninde," tilføjede Gabrielle, "at jeg kunne få at vide, hvad hun sagde til Eder med så megen heftighed. I var begge så blege."

"Jeg er jo altid bleg."

"Vistnok, men hun ... dog, jeg mærker, at min nysgerrighed generer Eder ... undskyld mig!"

"O, madame," svarede Esperance, idet han med taknemmelighed trykkede de fine fingre, som trykkede hans, "I er hverken nysgerrig eller generende, men Eders øjne er så klare, Eders sjæl spejler sig så ren deri, at jeg ville frygte for at besmitte dette skønne krystal ved at udøse min kummer for Eder."

"Eders kummer! Denne kvinde lader Eder altså lide?"

"Hun har ladet mig lide ... men det er forbi ..."

"Da hun gik bort, syntes hun at true Eder ... se, jeg anklager mig selv ... men imens jeg lod, som om jeg hørte på hendes moder, hørte jeg på hende; hun sagde til Eder: Tag Eder i agt!"

"Det er sandt."

"Nuvel, jeg var bange på Eders vegne, og jeg lovede mig selv, at jeg, så snart jeg var blevet forligt med min fader, ville komme tilbage, for at I skulle berolige mig."

"Tak, madame."

"For vi er venner, ikke sandt? I har bevist mig en tjeneste ..."

"Og en så stor tjeneste, madame," sagde Esperance smilende, "at den for bestandig kan gøre krav på Eders taknemmelighed. Og trods den ed, som jeg havde gjort mig selv, aldrig mere at smile til en kvindes yndigheder, forfører Eders tilbud mig, det tilstår jeg, og jeg vil gøre et sidste forsøg. Jeg tager imod det. Hele min sjæl kommer Eders venskab i møde."

"Det er en aftale; I vil altid sige mig sandheden, I vil give mig råd ... når jeg også kommer til at lide, vil I trøste mig."

"Ak," svarede Esperance sørgmodigt, "I vil måske komme til at trænge til trøst af mig."

"Hvorfor?" spurgte Gabrielle forskrækket.

"Fordi ... fordi I er kommet ind på den samme vej, som denne kvinde, vi taler om ... fordi I står hende i vejen ..."

"Nå?"

"Hun træder alt under fødder uden at sige: Tag Eder i agt!"

"O, så vil I forsvare mig!"

"Jeg må forlade dette hus i aften, madame!"

"I?" sagde Gabrielle blegnende.

"Hvor min ven drager hen, der må jeg følge med," svarede den unge mand, "for at undgå at forskrække en kvinde."

"Men ... han rejser altså, hr. de Pontis?"

"Han er rejst."

"O, min Gud," mumlede Gabrielle, "i hvert tilfælde ville vi finde hinanden igen ..."

"Jeg vil ikke være, hvor I er, madame ... I skal glimre, I skal herske, madame, den glans, som venter Eder, ville blænde mine øjne ..."

Hun sænkede rødmende sit hoved.

"Hvorledes?" sagde hun med svag og harmonisk stemme, "er allerede dette skønne venskab dødt, som I lovede mig? O, min herre, det har snarere aldrig været født."

Esperance gjorde en bevægelse for at svare, men da han mødte Gabrielles øjne, og da disse øjne havde aflokket ham flere ord, end han ville have sagt, vendte han sig bort og svarede intet.

Pludselig så han broder Robert, stadig med hætten nede over ansigtet, vise sig ved enden af alleen.

"Madame," råbte han, "jeg må forlade Eder, jeg må tilstå alt for denne gode munk, og derpå må jeg rejse, lykkelig, hvis man ikke jager mig bort herfra med rædsel."

"Min Gud, hvad er der da sket?" sagde Gabrielle, idet hun fulgte Esperance hen til talebroderen.

"En sidste nåde, madame, hør ikke, hvad jeg har at sige!" sagde Esperance.

"I forskrækker mig!" mumlede hun.

"Hvorfor er I bange?" sagde broder Roberts gennemtrængende stemme, for han havde på afstand hørt alt.

"Herren påstår, at han vil rejse herfra," svarede Gabrielle.

Esperance skælvede.

"I hvilken hensigt?" sagde munken roligt, "herren er ikke helbredt, og han trænger endnu til vor pleje."

"Ser I?" udbrød Gabrielle, "I bliver her! Vi bliver her!"

Munken greb dette ord og svarede:

"Madame, I vender i aften tilbage til Bougival; hr. d'Estrées har ladet vor ærværdige prior underrette om dette. Vejene er fri, og I kan ikke mere have nogen grund til at blive her."

Nu blegnede Gabrielle.

"Men min fader har ikke talt til mig om det," stammede hun, "og kongen tror mig her ... og hvis hr. Liancourt kom tilbage ..."

"Hr. de Liancourt kommer ikke tilbage," afbrød munken hende med alvor, "hvad de farer angår, som I kunne være udsat for, da tror jeg, at de vil forsvinde i Bougival."

Ved disse ord fæstede broder Robert et gennemborende blik på Esperance og Gabrielle, som bragte dem begge til at rødme.

De tog afsked med hinanden. Den ene vendte tilbage til sit lille værelse ledsaget af munken, den anden begav sig til den nye bygning. Deres to suk lød kun som ét i talebroderens øre.

30. Mayenne

Kongens venner havde ikke taget fejl; hans religionsforandring havde berøvet liguisterne deres sidste påskud. Befolkningen i Paris, der havde fået at vide, at kongen var blevet katolsk, generede sig ikke for lydeligt at bevidne, hvor langt den foretrak en fransk konges åg for det spanske herredømme.

En morgenstund vågnede Paris omringet af nye spanske tropper, walloner og italienere. Man forkyndte pralende ankomsten af karrer fyldte med dubloner for at lokke kapitalisterne. Og der var imellem de triumferende spaniere og de henrykte liguister en udveksling af uendelige høfligheder og omfavnelser.

– Hr. de Brissac, som holdt portene omhyggeligt lukkede, modtog snart et besøg af hertugen af Feria, anfører for de spanske tropper, fulgt af et foruroligende talrigt følge.

Guvernøren i Paris havde bag ved sine gardiner set denne med fjerbusk og broderier pyntede trop, hvoriblandt vor gamle bekendt, seigneur José Castil, befandt sig, træde ind i gården.

Ved det første ord hans dørvogtere meldte ham, gav han befaling til at føre spanierne ind.

Vi ved at Brissac havde vakt nogen mistanke imod sig, der endnu var blevet forøget ved hans sidste eventyr med José Castil. Dette tidlige besøg, hvis hensigt han anede, fandt ham ikke desto mindre høflig og forekommende.

Han modtog spanierne med glæde og førte dem ind i salen, imens han lod, som om han ikke bemærkede hertugen af Ferias forlegne mine og de lumske øjekast, som don José Castil vekslede med den spanske general.

"Nå, mine herrer," råbte han, "hvad siger man? At der ankommer forstærkning?"

"Og penge, min herre!" svarede hertugen, idet han nærmede sig til Brissac.

"Begge dele er velkomne."

"Eders porte er alligevel lukkede," sagde herr de Feria.

"Man skal åbne dem," udråbte Brissac glad, "det eneste, som man har at befrygte, det er, at pengene vil blive formindskede, hvis man skal underholde hele denne sultne befolkning."

"Det er ikke for at føde pariserne, min herre, at kong Philip anvender sine spanske dubloner," svarede herr de Feria i en næsten tør tone. Men Brissac havde foresat sig ikke at føle sig fornærmet.

"Så meget desto værre," svarede han, "tomme maver slås dårligt, som I ved. Kongen af Navarra nærmer sig og indeslutter Paris snævrere og snævrere. Han vil belejre staden."

"Vore forstærkninger er tilstrækkelige til at holde belejrerne ude og selv til at indgive de belejrede mod," afbrød hertugen ham.

"I glæder mig med disse ord," sagde guvernøren, "men vil I ikke have den godhed at sige mig, hvad de penge er bestemt til, som nu er ankommet?"

"Til to ting: For det første til at betale vore soldater med, for det andet til at hæve nogle parlamentsmedlemmers betænkeligheder."

Brissac gjorde en bevægelse af overraskelse, som bragte spanieren til at sige:

"Hvad fejler Eder, min herre?"

"Jeg er yderst forbavset. I har den hensigt at købe parlamentet, og I viser pengene frem for alle mennesker? Eders hensigt er altså, at Eders underhandling skal mislykkes."

"Hvorfor skulle den mislykkes?"

"Fordi en mand, som man køber, ikke holder af, at man udbasunerer salget af hans samvittighed på gadehjørnerne. Jeg havde snarere troet en anden ting."

"Hvad da?"

"Jeg troede, at disse penge skulle tjene til at pudse befolkningen imod parlamentet, som gør modstand."

"Jeg forstår Eder ikke," sagde hertugen forvirret ved Brissacs snilde manøvre.

"Jeg skal forklare mig tydeligere," svarede guvernøren med sin smilende mine, sikker på at have truffet det rette, "Paris' parlament er fuldt af ære, troskab, patriotisme på sin måde, min herre, på sin måde. Det påstår, at Frankrigs sande herre bør være en franskmand. De retslærdes Utopia! Deraf kommer det, at det hidtil har trukket underhandlingerne med Spanien i langdrag, angående infantindens kroning. I må have lagt mærke til det."

"Nuvel, min herre ... hvad slutter I af det?"

"Jeg slutter, at tiden går hen, at Eders herres penge er brugt op, siden der må sendes flere. Et stort antal spaniere ligger mere eller mindre begravede på Frankrigs valplads; man har også måttet sende andre. Imidlertid kommer I ikke fremad mod Eders mål; fjenden, jeg mener kongen, gør hver dag fremskridt. Hans religionsforandring er ikke nogen tåbelighed: Han kommer ... lidt efter lidt ... hvad er der at gøre?"

"Hvad der er at gøre?" sagde hertugen af Feria koldsindigt.

"Om forladelse, I forstår ikke min tanke ... udtrykket er Eder fremmed ... på fransk betyder: Hvad er der at gøre! Det samme som: – Hvad vil *I* gøre!"

"Det ville en politiker, en royalist kunne sige, men jeg, der er spanier, jeg kan det ikke. Jeg ved nok, hvad jeg skal gøre."

Brissac bed sig i læberne og kløede sig bag øret; det var hans eneste tilfredsstillelse af den drift, som han følte til at kaste den hovmodige spanier ud af vinduet.

"Hvis I ved, hvad I vil gøre, min kære hertug," sagde han, "så ved jeg det dog ikke, og jeg har et øjeblik bildt mig ind, at I gjorde mig den ære at besøge mig for at sige mig det."

"Jeg kom for at spørge Eder, hvorfor portene er lukkede."

"Det er de altid, min herre, det ved I bedre end nogen."

"Eders franskmænd har vægret sig ved at åbne dem."

"Det er en følge af belejringstilstanden, det ved I også. Hvis en trop franskmænd havde vist sig i morges for at trænge ind, ville Eders spaniere have nægtet dem indgangen, ligesom mine franskmænd har gjort ved Eders spaniere."

"Jeg beder Eder altså om fri passage."

"Her er nøglerne, herr hertug, og I kan ikke lade så mange spaniere komme ind, som jeg ønsker."

"Det er smukke ord, som jeg takker Eder for," sagde hertugen koldt.

Man bragte nøglerne og gav dem til spanieren: det var at vise ham bort, men han var langt fra at have opfyldt sit hverv.

"I sagde mig nylig," tog han atter ordet, "nogle ord, som var mig påfaldende."

"Bah!" tænkte Brissac.

"Parlamentets nuværende holdning er foruroligende, og dog må min herres vilje udføres."

Det store ord var udtalt; Brissac indså, at det nu var tid til at komme på det rene med alt.

"Hvilken vilje?" spurgte han.

"Endnu i dag," sagde spanieren, idet han fæstede et gennemborende blik på guvernørens ansigt, "må parlamentet antage vor infantinde."

"Og hvis det ikke antager hende?" spurgte Brissac roligt.

"Man vil give det tolv timers betænkningstid."

"Og efter disse tolv timers forløb?"

"Det må antage hende!" sagde hertugen.

"Parlamentet vil måske appellere til parisergarnisonen."

"Det er ikke umuligt, min herre."

"Og garnisonen vil naturligvis adlyde sin guvernør?"

Hertugen svarede idet han så Brissac lige i øjnene:

"Hvem vil guvernøren adlyde?"

Brissac begreb nu, hvorfor herr de Feria var kommet til ham med så stort et følge, og hvorfor han havde forlangt nøglerne til portene.

"Jeg vil adlyde hertugen af Mayenne," svarede han med en frimodig mine.

"Nuvel, min herre, det er ypperligt. Vil I have den godhed at klæde Eder på. Imidlertid vil jeg lade vore forstærkninger rykke ind, og om en times tid ville vi sammen opsøge herr de Mayenne, der vil forklare sig kategorisk for Eder."

Brissac bukkede for greven med sin sædvanlige høflighed og fulgte ham til trappen.

Han satte sig derpå atter på sin iagttagelsespost bagved gardinerne, da han så en bærestol blive bragt ind i gården, fulgt af soldater og pager. Lothringens våben glimrede på siderne af denne bærestol. Madame de Montpensier steg ud, så at hertugen af Feria og hertuginden kunne veksle nogle komplimenter.

Dette møde vakte nogen mistanke hos hertugen; for han efterlod i gården don José Castil tilligemed et detachement. Brissacs årvågne øje talte tolv mand der.

Dette hindrede ham imidlertid ikke fra at ile hertuginden i møde og ved den udmærkede behændighed, han understøttede hende med, at forskåne hende for at halte på en påfaldende måde.

Også hertuginden havde tolv mand med sig, som venskabeligt blandede sig med spanierne.

"Min kære Brissac," sagde hun, da de var alene, "jeg vil nu åbne mit hjerte for Eder. Vi er jo gamle venner."

"Ikke så gamle endda!" sagde greven med et indsmigrende blik.

"Det gælder i dag om at slå et stort slag."

"Hun også!" tænkte Brissac.

"Man må hjælpe mig til at tvinge parlamentet til at sætte min nevø Guise på tronen."

"Ej, ej!" sagde han.

"Er det ikke Eders mening?"

"I ved godt, hertuginde, at min mening er den samme som Eders; men det er en vanskelig sag. Spanierne har også lyst til Frankrigs trone."

"Det er ikke den største vanskelighed, men det er herr de Mayenne, som det gælder om at få til at lade sin nevø krone. Det sker ikke og dog kan man ikke undvære ham."

"Det tror jeg nok: han er nu herre i Paris."

"Er han virkelig herre?" spurgte hertuginden.

"I den grad, at ikke en liguist vil marchere uden efter hans befaling."

"Nuvel, jeg har forudset det; I skal gøre mig den fornøjelse at besøge ham sammen med mig. I holder med mig, ikke sandt, og ikke med ham?"

"Naturligvis!"

"I er uafhængig, og Eders tropper adlyder kun Eder."

"*Ventrebleu*, jeg gad nok se, om det kunne være anderledes!"

"Det er mig nok; erklær lige ud min broder dét, som I nu har sagt mig i fire ord."

"Og han vil give efter?"

"Hvad skulle han ellers gøre?"

"I er en engel i forstand. Jeg klæder mig på."

"Jeg venter Eder," sagde hertuginden, idet hun med et høfligt smil trådte ind i sideværelset.

Brissac var næppe færdig med sin påklædning, førend hertugen af Feria kom tilbage. Han blev overrasket ved endnu at finde hertuginden, og endnu mere overrasket, da Brissac erklærede ham, at madame de Montpensier gjorde dem den ære, at ledsage dem til herr de Mayenne.

Hertugen rynkede brynet og ville henvende nogle spørgsmål til Brissac; men denne havde allerede rakt hertuginden sin behandskede hånd. Han førte hende hen til bærestolen, steg til hest, og hele toget begav sig på vejen til Mayennes hus.

Undervejs talte Brissac snart med hertugen, snart med hertuginden, blinkede med øjnene til denne og smilede til hin, så at han ganske vandt dem begge.

Man ankom til stedet. Her frembød sig et sælsomt skuespil: En mængde tjenere, som sadlede heste eller bar kufferter ned, en mængde travle folk, som krydsede hinanden på trappen, alle døre åbne, en ualmindelig uorden og virksomhed.

"Hvad betyder dette?" spurgte hertugen af Feria.

"Det vil vi få at vide," råbte madame de Montpensier, idet hun hurtigt steg op ad den trappe, som førte til hendes broders værelse.

Hun fandt hertugen ganske påklædt, med sin uhyre bug indsnøret i bæltet og hatten på hovedet; trods sin vidunderlige førhed var hertugen af Mayenne smidig og behændig, og hans øjne funklede med en uudslukkelig ild under de tykke øjenbryn, som beskyggede dem.

"Det er min søster!" udråbte han med forstilt overraskelse, da han så hertuginden træde støjende ind. "Ah, hertugen af Feria? ... Goddag, søster ... Min herre, jeg har den ære at hilse på Eder ... ah, det er dig, Brissac!"

Imens han talte således, hæftede herr de Mayenne sin kappe sammen og trak sine handsker på.

"Man skulle tro, at I ville gå ud, min broder," sagde hertuginden.

"Vi skal ikke opholde Eder længe," tilføjede spanieren-

"Ja," sagde herr de Mayenne roligt, "jeg går ud."

"Ønsker I, at vi skulle oppebie Eders tilbagekomst?" udråbte hertugen.

"Det vil vare alt for længe, min herre," svarede herr de Mayenne med samme rolighed.

"Hvor vil I da hen, monseigneur?" spurgte de to besøgende ængsteligt.

"Til Artois."

"I rejser!" råbte hertuginden.

"I forlader Paris!" råbte hertugen.

"Som I ser," svarede den tykke herre, imens Brissac i en krog betragtede denne sælsomme scene.

"Men ... det er umuligt!" tilføjede madame de Montpensier.

"I kan ikke svigte Eders allierede!" sagde spanieren bleg af harme.

"Jeg svigter ingen," svarede Mayenne. "I er stærke nok her til at undvære mig, imedens provinsen trænger til min nærværelse. I ved altså ikke, at herr de Villeroy har overgivet Rouen til kongen og at selv Lyon har overgivet sig til ham? Hvis Paris gjorde det samme, mine herrer ..."

"O, aldrig!" hylede hertuginden.

"Vi er her!" sagde spanieren rasende.

"Hvis I er her," afbrød Mayenne ham koldt, "så er det en grund mere for mig til at gå et andet sted hen."

"Men, min broder, forklar mig dog ..."

"Det er min vilje, søster."

"Monseigneur," sagde hertugen af Feria, "i kongens, min herres navn ..."

"Jeg har den ære at sige Eder, min herre," sagde Mayenne tørt, "at kongen, Eders herre, gør hvad han vil, og jeg, hvad jeg kan. Jeg er ingen spanier ..."

"Men der er en spansk garnison her, Eders allierede."

"Man har kunnet undvære mig i kabinettet, man kan også undvære mig på valpladsen," sagde Mayenne.

"Monseigneur, lad os forstå hinanden."

"Jeg forstår mig selv meget godt. Eders tjener!"

"Monseigneur, I deserterer altså?" råbte spanieren rasende.

"Jeg finder, at I er en morsom person," udråbte herr Mayenne rødmende af vrede, "siden I vover at tale et sprog, I betjener Eder så slet af. Desertere, siger I? Vid, at i Frankrig kalder man den desertør, som forlader Frankrigs tjeneste. Nå, forsvar Eders porte, Eders mure og Eders kaserner; I har jo både penge og soldater. Hvad mig angår, da rejser jeg med min kone og mine børn. Vogt Eder vel, jeg skal også vogte mig."

Hertugen af Feria vendte sig til herr de Brissac og sagde:

"Min herre, vil I tåle, at hertugen forlader os under så mislige omstændigheder?"

"Hvad vil I have, at jeg skulle gøre?" svarede guvernøren roligt, "monseigneur er min herre."

"Forestil ham i det mindste ..."

"Spar Eders tale til Brissac ... Jeg har udnævnt ham til guvernør i Paris ... lad ham altså råde!"

Derpå vendte han sig til hertuginden og sagde:

"I har ønsket en forklaring ... Her er den!"

"Jeg havde ventet en anden," mumlede hun forbitret.

Hertugen af Feria begreb, at man viste ham bort. Han befandt sig i den største forvirring. Hertugen af Mayennes afrejse var et dødeligt slag for ligaen. Da den bestod af to elementer: fransk og spansk, gjorde også to slags grundsætninger sig gældende.

"Lad mig tale alene med min broder," sagde hertuginden sagte til hertugen.

Brissac gjorde mine til at følge med.

"O, I kan gerne blive, hr. guvernør," råbte hertuginden.

Spanieren bortfjernede sig uden at lægge skjul på sin vrede.

Brissac, som anede uvejret satte sig i en krog.

"Min broder," brød hertuginden løs, "I er jo dog ved Eders fulde forstand?"

"Så godt, søster," svarede Mayenne, "at jeg kan sige Eder ting, som ville overraske Eder."

"Hvis de beviser mig, at I ikke, når I rejser, vil give bearneren kronen, så lad mig høre."

"O, langt fra! Men imellem os kan der gerne herske oprigtighed. Ja jeg overlader bearneren kronen."

"Hvad? Er det Guise, der taler?"

"Nå, hvad har Guiserne altid villet? De have villet regere, ikke sandt? Min bedstefader har stræbt efter det, min fader også, jeg også, I også, søster, og Eders nevø også. Enhver for sig i denne verden. Så længe jeg arbejdede for mig selv, gik jeg tappert frem; men siden det gælder om at gøre min nevø til konge af Frankrig, giver jeg efter. Jeg har børn, og jeg vil ikke have, at de skal være ringere end deres fætter."

"Ah, det er bevæggrunden!" mumlede hertuginden med mørk foragt.

"Ja, jeg har ingen anden; kan det forundre Eder?"

"Jeg skammer mig over det."

"I skulle beholde denne skamfuldhed til Eders egne intriger. At I konspirerede imod en konge for at hævne en broder, lad gå!

Men at I solgte Eders broder til Spanien, det tilgiver jeg Eder ikke!"

"I vil komme til at angre det."

"Jeg? Aldrig!"

"Jeg skal dog triumfere engang."

"Godt for Eder!"

"Og jeg vil bevise, at der altid findes en helt i vor familie."

"Jeg overlader Eder min hjelm og mit panser."

"Hjelmen er for lille, panseret for vidt."

"Jeg ville gerne overlade Eder min kårde, hertuginde, men den er alt for tung."

"Jeg har mine våben!" svarede hun med begyndende raseri.

"Ja, broder Clements kniv! Farvel, søster."

Hertuginden, knust af dette skrækkelige ord, fandt kun et slangeblik til svar. Hun gik stolt forbi Mayenne og bortfjernede sig med døden i hjertet.

Brissac nærmede sig til hertugen.

"Hvad skal jeg gøre?" spurgte han.

"Du skal passe på, at man ikke anholder mig ved porten," svarede Mayenne.

"I kan gøre regning på det," sagde Brissac.

Hertugen vendte tilbage for at give ordre til afrejsen.

På den tomme trappe mødte Brissac Arnaud, den tro, kongelige agent, der ventede på ham forklædt som lakaj.

"Ah," sagde han, "du kommer i rette tid."

"Hvad vil du?"

"Hvilken dag kan kongen komme?"

"I morgen."

"Til hvilket klokkeslæt?"

"Klokken tre i morgen tidlig."
"Ved hvilken port?"
"Ved Porte de l'École."
Arnaud smuttede ind imellem grupperne og forsvandt.

31. Amnestibrevene

Hertugen af Mayenne var afrejst. I Paris var gæringen steget til det højeste. Ligaen, som var blevet bragt ud af fatning ved sit overhoveds retræte, mumlede sagte ordet: Forræderi! Royalisterne eller "politikerne", som man kaldte dem, opløftede atter deres hoveder og syntes at hviske til hinanden: Øjeblikket er nær!

Hvad de til deres egne hjælpekilder henviste spaniere angik, havde de fordoblet deres årvågenhed. For dem drejede det sig om liv og død. Iøjnefaldende ved deres uniformer, deres sprog og livsvaner, følte de sig i det første opstandslunes magt; deres hele styrke havde hidtil ligget i parisernes uenighed og vankelmodighed.

Hertugen af Feria og hans kaptajner, som lagde skjul på deres harme og mistro, gjorde kur til madame de Montpensier, som de mistænkte for at stå i forståelse med broderen, og som de ligeledes agtede at ofre for Philip den Andens ærgerrighed. Hertuginden, der kun så sin støtte i Brissac, smigrede på sin side spanierne, for at de skulle hjælpe hende med at undgå den ulykke, som hun nu frygtede frem for alt andet: den ny katolske konges indtog i Paris.

Endnu før daggry så man hende drage til hest igennem Paris' gader med en suite af officerer. Overalt på sin vej søgte hun en smule håb. Hun skreg sig hæs: "Jeg bliver hos jer, parisere!" Hun svingede med tørklæder, hun opfandt danse, kort sagt, hun anstrengte sig langt mere end det var nødvendigt, så at de lunkne liguister fandt hende højst latterlig.

Brissac ansporede hende til denne overdrevne virksomhed. Han arbejdede på sin side, spanierne på deres, og det var et snurrigt syn, når man pludselig så alle disse tre grupper komme fra forskellige retninger og støde sammen på en eller anden plads, til stor moro for lediggængerne, der afventede begivenhederne, uden selv at gøre noget for at fremskynde dem.

Et sådant sammenstød fandt sted dagen efter Mayennes afrejse. Hertuginden kom fra gaden Saint-Antoine ind på Grevepladsen. Brissac kom over kajerne, hertugen af Feria med sin generalstab igennem Rue Monton. En stor folkemasse var samlet på pladsen; thi en person skulle hænges der.

Galgen var rejst. Man ventede kun på den arme synder. Da Brissac erkyndigede sig om hvad der var på færde, svarede hertugen af Feria ham, at den skyldige formodentlig var en udsending fra kongen af Navarra, som man havde pågrebet for en time siden, og hos hvem man havde fundet en seddel, der var bestemt til, ved hjælp af de af de løfter, bearneren havde givet, at udbrede uro og tvedragt.

"Det er godt udtænkt!" råbte hertuginden. "Klyng ham op!"

"Men," indvendte Brissac, som så sig omringet af en betydelig mængde, hvori han skelnede visse plebejiske ansigter, hvis udtryk røbede en for spanierne mindre gunstig stemning, "har man forhørt denne mand?"

Gruppen nærmede sig. Enhver ville høre samtalen mellem Paris' herrer.

"Jeg har forhørt ham," svarede hertugen af Feria, "og jeg har set billetten."

"Godt, men hvem har dømt ham?"

"Jeg," tilføjede spanieren i en overmodig tone. "Er forbrydelsen ikke bevist?"

"Jovist," svarede hertuginden.

"Det er skik og brug i Paris," bemærkede Brissac med et skottende blik til nogle sortkjoler han så på pladsen, "at enhver forbryder bliver dømt af sine naturlige dommere."

"Det er spidsfindigheder," sagde den overraskede spanier, i hvis nærhed mange personer af den lavere folkeklasse begyndte at knurre.

"Hvorfor søger De klammeri med hertugen?" spurgte hertuginden Brissac i en dæmpet tone.

"Lad mig kun råde," svarede denne lige så sagte.

I samme øjeblik så man delinkventen ved hjørnet af kajen, omgivet af en skare wallonske og spanske gardister.

Det var en smuk, meget bleg og forgrædt ung borger, et redeligt, af fortvivlelse vansiret ansigt.

Ved synet at galgen slog han hænderne sammen og begyndte at stønne så ynkeligt, idet han kaldte på sin kone og sine børn, at en medlidenhedsgysen gennemfo'r mængden.

"Gudsdød, det er et sørgeligt syn!" sagde Brissac ganske højt, idet han vendte sig bort, som om det oversteg hans kræfter at overvære dette skuespil.

Sortkjolerne og nogle velklædte borgere havde imidlertid nærmet sig ham og berørte næsten hans hest.

"Ikke sandt, min herre," sagde en af dem, "det er hjertegribende? At se en retskaffen, uskyldig mand blive således opklynget!"

"Uskyldig?" gentog hertugen af Feria blegnende af vrede, "hvem siger det?"

"Jeg," svarede manden, som havde talt, og i hvem folket på hans sorte, tilknappede, børstede og stive kostume straks genkendte en af deres øvrighedspersoner; "jeg, Langlois, foged i denne by."

"Langlois! Langlois!" gentog skaren, idet den flokkede sig sammen om sin foged, hvis rolighed og koldblodighed overfor den rasende spanier hverken fattedes den adel eller den betydning, som folket altid er tilgængeligt for i et kritisk øjeblik.

"Uskyldig?" gentog hertugen endnu engang. "En person, der bringer bearnerens løfter i omløb!"

"Hvilke løfter da?" spurgte Brissac mildt. "Det må vi have nøjere oplysning om."

Hertugen søgte hastigt i sit ærme efter en trykt seddel, som han rakte Brissac.

"Se her!" sagde han.

Greven, der nu var omringet af en talløs sværm, over hvilken han ragede op fra sit ophøjede sæde på hesten, og hvis tavshed var så dyb, at man tydeligt hørte den arme synders jamren ved foden af galgen, – for bøddelen havde givet ham tid til at forrette sin bøn, – Brissac, siger vi, udfoldede sedlen og læste med høj og tydelig stemme:

"I kongens navn! Hans Majestæt, som ønsker at berolige alle sine undersåtter og lade dem leve i godt venskab og endrægtighed, navnlig borgerne og indvånerne i Paris, vil at alt det forbigangne, alt, hvad der har tildraget sig siden urolighedernes begyndelse, skal være forglemt ..."

"Min herre, min herre!" afbrød hertugen ham tænderskærende, "det er nok!"

"Jeg må dog vide, hvad talen er om," sagde Brissac, fra hvis læber et hvert ord blev opfanget med begærlighed af mængden.

Og han vedblev:

"Forglemt ... Han forbyder derfor alle sine prokuratorer og andre embedsmænd at anstille undersøgelser desangående, selv imod dem, man plejer at kalde *de seksten* ..."

"Hvad?" mumlede folket, "han tilgiver sågar de seksten?"

"Jeg beder Dem, greve," sagde hertuginden, "hold op!"

"Endnu engang, lad mig råde!" svarede Brissac og vedblev:

"Idet Hans Majestæt ved sit kongelige ord lover at ville leve og dø i den katolsk-apostoliske og romerske religion og at opretholde alle sine undersåtter og borgere i ovennævnte by i deres ejendom, deres privilegier, stænder, værdigheder, embeder og præbender.

Undertegnet: Henrik."

Da denne oplæsning var til ende, opstod der en rasende jubel blandt folket.

"Skulle det være sandt?" råbte hundrede stemmer.

"Det er altså sedlen?" sagde Brissac. "Ja, det kan ikke nægtes, at den prædiker oprør, og jeg tror, det ville volde ligaen skade, hvis den blev udbredt."

"Den indrømmelse kommer noget sent," mente hertugen. "Imidlertid fordrer altså retfærdigheden at man må hænge den skurk, der har villet udbrede proklamationen."

Idet han udtalte disse ord, gav han bøddelen et vink til at gribe sit offer.

"Men, min herre," råbte fogeden Langlois, idet han greb Brissacs hest i tøjlen, "så må man hænge os alle sammen."

"Hvorfor?" spurgte Brissac.

"Fordi vi alle har denne seddel."

"Hvorledes?" udbrød hertugen og hertuginden på engang.

"Se! ... Se her!" sagde sortkjolerne, idet de tog lignende sedler op af lommerne og løftede dem i vejret.

"Se her! Se her!" råbte borgerne og en mængde folk af arbejdsklassen, idet de fremviste flere andre sedler og svingede dem i luften, for at glæde spanieren og madame de Montpensier.

"Det kan ikke nægtes, at de alle har sedler," sagde Brissac roligt, "og jeg ved sandelig ikke, om jeg måske selv skulle have en i lommen."

Hertugen af Feria skummede af raseri.

"En grund mere!" brummede han.

"Nej, nej," sagde fogeden, "denne vakre mand, som man vil hænge, var, ligesom jeg, ligesom vi, på gaden, da uddelingen af disse sedler fandt sted; man gav ham en, ligesom man også forsynede mig, mine kolleger og alle dem, der befinder sig her, med dem."

"Ja, ja," råbte tusinde larmende stemmer.

"Det er altså ikke strafværdigt," vedblev fogeden, "eller også må vi alle være det. Så må man da hænge os tilligemed ham!"

"Det ville blive for mange galger," bemærkede Brissac, der red hen til hertugen og hviskede ham i øret:

"Vi må lade denne mand løbe, ellers tager man ham fra os."

"Demonio!" stammede spanieren, ude af sig selv af forbitrelse.

"Sæt den gode mand på fri fod!" råbte nu Brissac, hvis stemme blev overdøvet af tusinders jubel.

"De havde ikke behøvet at læse denne proklamation højt," sagde spanieren.

"Hvorfor ikke, da dog enhver af dem har læst den forud? ... Se, min herre, De tager folket i Paris på en forkert fod. Tag Dem i agt! Se hvorledes de fører denne borger bort, for at give ham tilbage til hans kone. Der er over tyve tusind arme samlede, min herre."

Uden at svare, vendte hertugen sig om til madame de Montpensier med de ord:

"Alt dette er højst sælsomt, madame."

Og begge begyndte i en dæmpet tone en samtale, som intet godt bebudede Brissac.

Denne følte sin højre arm berørt at fogeden Langlois, som sagde til ham:

"Efter hvad De har udrettet her, tror jeg at forstå, at man kan tale til Dem uden omsvøb."

"Jeg tror det," svarede Brissac.

"Hvornår?"

"Øjeblikkelig."

"Hvor?"

"Midt på denne plads, som er tom. Gå og vent mig der hos Deres venner, som jeg kender og som, hvis jeg ikke fejler, er herr generalprokurator Molé og præsident Lemaitre."

"Ja, herr greve."

"Begiv Dem hen til dem. Der vil ingen kunne høre os. Man vil rigtignok se os; men vore ord har hverken form eller farve."

Præsidenten og fogederne adlød, og uden at lade sig mærke med, hvad de havde i sinde, gik de frem og tilbage midt på pladsen, som mængden havde forladt, for at følge den stakkels

befriede synder; de få personer, der var blevet tilbage, omgav hertugens og hertugindens heste. Selv de spanske soldater, som man havde frarevet deres bytte, stod forvirrede og fortrædelige under det fremspringende tag på værtshuset "Vor kære Frue".

Efter at Brissac havde meddelt borgergarden nogle befalinger og forvisset sig om, at den mod ham rettede samtale endnu varede ved, steg han ned af hesten og gik hen til de tre øvrighedspersoner, der befandt sig midt på pladsen.

Det var et sælsomt optrin, som selv de der så det ikke tillagde dets fulde vigtighed. Fogeden og hans to venner havde stillet sig således i triangel, at enhver af dem overskuede en tredjedel af pladsen og holdt den i skak.

"Her er jeg, mine herrer," sagde Brissac. "Hvad har I at meddele mig?"

Molé begyndte.

"Man må redde Paris. Vi er bestemte på det. Og selv om vi forskertser vore hoveder, kommer vi for at bede Dem som en god franskmand stå os bi i vort forehavende."

"Jeg overleverer mig som gidsel," sagde præsident Lemaitre.

"Jeg beder Dem lade mig indespærre, "tilføjede fogeden Langlois, "for jeg konspirerer for at åbne portene for kongen af Frankrig."

Brissac betragtede disse tre redelige patrioter med et fast blik, da han hørte dem således gå ind på hans idé.

"Velan," svarede han, "hvori består Eders midler?"

"Vi vil åbne en port for kongen, og vor borgergarde er allerede underrettet om det."

Brissac så sig om.

"Vækker vi mistanke?" spurgte han.

"Ja, min herre, og jeg tror, man vil sende os spioner på halsen. Men vi vil se dem komme."

"Vi må handle hurtigt," sagde Brissac, "den port der bør åbnes for Hans Majestæt, er den ny port."

"Hvorfor?" spurgte de tre royalister.

"Fordi det er den, jeg gav ham anvisning på i går, den, han begiver sig til i nat."

De tre øvrighedspersoner undertrykte et glædesskrig og bandlyste den taknemmelighed fra deres træk, der glødede i deres hjerter.

"Der kommer spaniere," sagde Langlois.

"De har endnu to hundrede skridt at tilbagelægge," mente Brissac, "sørg for i aften, når I forsamler borgersoldaterne for at bevogte porten, at nogle pladser i deres rækker bliver forbeholdt visse tro folk, som jeg har smuglet ind i Paris."

"Godt," sagde Molé.

"Tapre?" spurgte Lemaitre.

"I vil få dem at se ved arbejdet."

"Stille!"

Brissac vendte sig pludselig om, Don José Castil nærmede sig med seks wallonske gardister.

"Ja, mine herrer," sagde greven højt til øvrighedspersonerne, "jeg er ingen ven af disse jordmasser, som man således har kastet udenfor portene. Det er volde, som man kun kan berolige børn med."

"Hvilke jordmasser og hvilke porte?" spurgte hidalgoen, idet han blandede sig i samtalen som en mår i en kaninrede.

"Ah, goddag, min kære kaptajn," udbrød Brissac, "jeg forklarer for disse herrer, som ikke forstår sig på

krigshåndværket, hvordan Paris ingenlunde beskyttes af disse latterlige jorddynger, som man har ophobet udenfor portene. Tredive af bearnerens pionerer ville ved hjælp af skovle og hakker kunne rive disse forskansninger ned på to timer. Skaf mig al denne unyttige jord bort, og begynd endnu i nat at opføre ringmure af gode sten med god kalk, som er i stand til at modstå kanonerne. Spørg Don José Castil, som forstår sig på det, om pariserne ikke sover langt roligere bag ved en stenmur end inden for disse halvforfaldne skansekurve."

"Unægtelig," sagde spanieren, hvis mistanke endnu ikke var neddysset.

"Velan, til værket, herr foged! Lad Eders skansegravere og voldarbejdere rykke ud!"

"Hvorhen?" spurgte spanieren.

"Til alle de indgange, man har villet forsvare med jord, til portene Saint-Jacques, Saint-Martin, Saint-Denis og den ny port."

"Godt, herr greve," svarede Langlois med et buk og fjernede sig i forening med begge sine kolleger.

"Hertugen af Feria holder råd med hertuginden og ønsker gerne at høre Deres mening," sagde hidalgoen, idet han pegede på den gruppe, som begge disse personer dannede ved den yderste ende af pladsen.

"Jeg begiver mig nu hen til dem," svarede Brissac. "Ak, Don José, hvilke æsler disse fogeder dog er!"

"Virkelig?" spurgte spanieren spottende. "Da nedlod De Dem dog til at høre på dem."

"Aha!" tænkte Brissac med et skottende blik på kaptajnen, "du har en alt for fin næse, min ven; du kan ikke leve."

Og med en utvungen mine nærmede han sig hertuginden og hendes allierede.

"Vi sagde, herr greve," begyndte madame de Montpensier, "at De ophidsede denne mængde på en såre uforsigtig måde."

"Og jeg," svarede Brissac, "må tilføje, at I udfordrede dem på en endnu uforsigtigere."

"Hvad behager?"

"Jeg siger, at I har mistet Eders forstand; jeg siger, at I lader som om I ikke så, at I er 10.000 mod 500.000, og at I vil bukke under, hvis I ikke kan erstatte magten med kløgt og finesse."

"O, mine 10.000 mand ville let få bugt med Eders 500.000 parisere!"

"Virkelig? Prøv det da! ... De ved altså ikke, at enhver her er en konspirator?"

"Ah!" sagde hertugen spottende og med et ondskabsfuldt blik på Don José.

Brissac opfangede dette blik og forstod det.

"De ved altså ikke," vedblev han, "at I er forrådt?"

"Af hvem?"

"Af enhver, gentager jeg. Nu forlod jeg nys tre øvrighedspersoner ... tre ivrige liguister antager De dem jo for? Man skulle tro det ... men de forråder Eder."

José Castil spidsede øren.

"Ja," vedblev Brissac, "og hvis jeg ikke havde næret frygt for at vække en opstand, ville jeg på stedet have ladet dem kaste i fængsel."

"Hvad nyt ved De da?" spurgte hertugen og hertuginden hastig.

"Jeg ved, at man vil overgive en port til kongen af Navarra."

"Hvilken?" sagde hertugen koldt

"Ja, når jeg blot vidste det ..."

"Nå, det skal jeg nok erfare," mente spanieren.

"Og jeg også," tilføjede hertuginden.

"Og jeg vil desuden erfare navnene på alle forræderne, de være hvem de være ville," sagde Feria.

Med disse ord betragtede han Brissac, der roligt svarede:

"Før Deres liste; jeg skal føre min."

"I morgen tidlig," vedblev spanieren, "vil jeg lade mange folk skyde, som just ikke aner det."

"Og jeg," svarede Brissac smilende, idet han slog ham fortroligt på skulderen, "jeg vil lade en masse folk radbrække, som heller ikke aner det."

"Til en begyndelse," sagde spanieren, "vil jeg lade alle posterne besætte med andre folk."

Brissac svarede:

"Jeg var netop i begreb med at foreslå Dem det, min herre."

"Jeg tror kun mine spaniere."

"Det har De ret i; de er i høj grad interesserede i det; for hvis kongen drog herind, hvilket slagteri blandt spanierne ville det ikke have til følge! Håret rejser sig på mit hoved ved tanken om det. Derimod har De selv læst i kongens proklamation, at der loves alle franskmænd pardon."

"Det glæder mig meget at se Dem i denne stemning," sagde hertugen af Feria, "og jeg vil give ordre til at udelukke alle franske tropper fra posterne."

"Fortræffeligt! Fortræffeligt!" udbrød madame de Montpensier, mens hertugen underholdt sig sagte med sine officerer.

"Nu," hviskede Brissac til hertuginden, "nu er De faldet i snaren, min smukke veninde. I morgen vil De vågne som spanierinde."

"Hvorledes, det, greve?"

"Hm! De mistror mig i den grad, at De overlader Dem helt og holdent til denne overmodige? ... De er ubetænksom, og De taber det bedste parti!"

"Men ..."

"De ved altså ikke, hvad øvrighedspersonerne nys fortalte mig, da De lod spionen Castil afbryde os?"

"Nej, men efter alt at dømme lod det til, at I alle sammensvor Eder med hinanden."

"De sagde, at det ville være dem kært at have en fransk konge, nu da herr de Mayenne har forladt dem, og de nævnede den unge herr de Guise. Men det måtte ske straks, mente de, og man måtte befri dem fra spanierne."

"Sagde de det?"

"Lad dem komme og betro sig til Dem. Det er mennesker, hvis hjerter De fjerner ved at fjerne deres personer. Husk derfor på, at De er en fransk kvinde. Lothringen ligger i Frankrig, hertuginde! ... Også jeg er franskmand, og De allierer Dem med spanieren imod mig!"

"Men hvis det skulle være sandt, at De vil begunstige bearneren ..."

"Det er Ferias tåbelige sladder! Nuvel, lad os da antage denne tåbelighed! Men han, spanieren vil have sin infantinde udnævnt til dronning af Frankrig ... og lade Deres nevø indespærre."

"Det vil vi se på!"

"Hvad vil De forsvare ham med, ulyksalige forblindede, når hele besætningen bliver spansk? Hvorledes? De begriber ikke, at jeg gør mig al optænkelig umage for at indjage ham frygt for Henrik den Fjerdes gespenst, for at han skal trænge til Dem og ligaen: og nu forlader på den ene side herr de Mayenne Paris, og på den anden side overleverer De Spanien stadens nøgler. Nå, gør hvad De vil; da vi ikke er venner mere, vil jeg efterligne Deres broder, uden at sige et ord: jeg vil snøre min ransel til, og når jeg først er ude af byen, så må man drage sig ud af situationen så godt som man kan."

Efter at have sagt disse ord, der gjorde et dybt indtryk på hertuginden, vendte han sig om og gik hen til de få gardister, der ledsagede ham.

Madame de Montpensier sad i nogen tid eftertænksom; derpå red hun hen til hertugen.

"Min herre," sagde hun, "vi kan ikke udelukke pariserne fra bevogtningen af deres egen by."

"Hvorfor?"

"Fordi det ville være det samme som at erklære dem krig."

"Nå, hvorfor ikke?"

"Det er Deres politik, hertug," udbrød madame de Montpensier, "men det er ikke min. De vil derfor have den godhed at indrette det således, at portene i nat bliver bevogtede af spaniere og parisere i fællesskab."

"Man hører godt, at De har talt med herr de Brissac," sagde hertugen overrasket.

"O, jeg behøver ikke at tale med Brissac for at komme til den rigtige beslutning."

"De troede selv nys, at De allerede var kommet til den, madame; men, som vor fange, kong François den Første sagde: Kvinden skifter ofte sind."

"Hvad De der siger, klinger just ikke høfligt, min herre," udbrød Brissac, som havde nærmet sig.

"Lad ham kun tale, Brissac, lad ham kun tale!" afbrød hertuginden ham. "Jeg ser nok, at jeg generer hertugen, og han forsvarer sig. Men jeg vil ikke give efter, og Paris skal bevogtes af parisere såvel som af spaniere."

"Godt!" mumlede Brissac.

"De har hørt det, min herre," vedblev hertuginden, beruset af den fornøjelse at kunne befale.

"Jeg har hørt det," svarede spanieren, idet han tog afsked, langt hurtigere end høfligheden syntes at fordre det.

"Vi ses i aften ved posterne; jeg skal selv besøge dem," råbte madame de Montpensier efter ham.

"Vi ses i aften," gentog hertugen og fjernede sig.

"Vær rolig, Brissac," sagde hertuginden og trykkede guvernørens hånd, "i nat proklamerer han ikke sin infantinde."

"Det skal jeg svare for."

I dette øjeblik nærmede en page sig hertuginden og meldte, at en adelsmand var indtruffet fra landet for at overrække hende et vigtigt brev.

"Kender man denne adelsmand?"

"Han kalder sig la Ramée," svarede pagen.

32. Borgerpatruljen

Aftenen efter denne bevægede dag var oprundet. De fredelige borgere, de, der intet andet havde at bestille end at tilbringe deres ti timer i søvnens arme, havde trukket sig tilbage til deres boliger.

Det samme var tilfældet med de liguister, som, allerede rystede ved omdelingen af amnestibrevene, havde fået en venskabelig anmodning om at blive i deres boliger og forskanse sig behørigt i samme, fordi bearnerens løfter kunne dølge en eller anden snare, måske en St. Bartholomæusnat.

Parisernes hele krigerske virksomhed udfoldede sig omkring portene. Det var på den tid, da de, som spadsereture eller forretninger havde lokket ud af byen, hver aften vendte tilbage inden angelusklokken lød.

Og for en iagttager, der havde kunnet lade sit blik svæve over staden, ville dette syn have været i høj grad påfaldende. De skikkelser, som denne aften vendte tilbage til Paris gennem de forskellige porte, ville upåtvivlelig ikke have vovet at vise sig ved højlys dag.

Man så så stive holdninger under den borgerlige dragt, fruentimmer af en så uhyre højde, skønt de gik bøjet under en byrde, møllere, der red på vælige stridsheste, og bissekræmmere, der bar kasser af en så besynderlig form, at de mistroiske spaniere om dagen ikke ville ladet dem passere uden en grundig undersøgelse.

Alle disse sælsomme figurer begav sig ad forskellige veje til Tøjhuset, et ensomt kvarter, og opstillede sig tavse, som folk,

der opretter et marked, ved flodbredden på den anden side af Bastillens ydre mur.

Et marked på en sådan tid og på et sådant sted var mindre sandsynligt; de forefandt derfor også straks en foged, som opsigten over levnedsmidlerne var betroet; og denne fordelte dem i små grupper og sendte dem til et lille, overfor øen Louvier liggende hus.

Her forsvandt de, og – hvor sælsomt! – for hver gruppe af tolv mænd eller fruentimmer, der var trådt ind, udtrådte en halv time efter en afdeling borgermilits, bestående af tolv mand, som alle var mere eller mindre snurrigt klædt og udrustet. Enhver af disse afdelinger havde en officer, som førte dem til en eller anden post, hvor han stillede dem op.

Da fogeden, der ledede alle disse hemmelighedsfulde anstalter, havde endt sit værk, tog han den sidste af tolv borgersoldater bestående gruppe med sig og førte den til den nye port.

Det var en forunderlig march. Da de brød op, snublede de og trådte hinanden på hælene; men lidt efter lidt, allerede efter fem minutters forløb, fik deres gang en sådan sikkerhed og regelmæssighed, at de nu kun dannede et eneste, på fireogtyve ben gående legeme, hvis skridt på stenbroen lignede en eneste mands.

Nogle var magre og klædt i silkevamse, over hvilke de bar uhyre harnisker, der kunne have indeholdt to sådanne individer; andre var begravet i vide stormhuer og syntes intet hoved at bære på halsen; nogle var nær ved at segne under en antik rustnings arm- og benskinner, andre bar runde skjolde fra Charles den Stores tid. Ingen havde vidst at befæste sin

sabel efter de foreskrevne regler; nogle havde musketter, andre økser eller stridskøller. Hvis der på denne tid havde været børn på gaderne, ville de ikke have undladt at forfølge dette detachement med karnevalsskrig.

Men især var deres officer en mærkelig person. Hans hjelm fra det sidste korstogs tid var forsynet med et løstsiddende visir, der hele tiden faldt ham ned på næsen. Over denne værdige borgermands brede skuldre og trivelige mave raslede en gul vams med grønne og røde båndsløjfer. Han bar ringkrave og et sabelgehæng af bøffellæder. Det var det snurrigste kostume og den pøbelagtigste holdning, man kunne tænke sig; men den sidste antog dog nu og da en ædlere form, når manden rettede sig i vejret under denne latterlige rustning, på grund af den kraftige svingning med armene og hofternes atletiske runding.

Denne officer marcherede i spidsen for sin kolonne, og fogeden gik umiddelbart efter ham. Pludselig kom en spansk patrulje ud fra en sidegade og råbte: "Hvem der?"

Man skulle have set, hvorledes disse tolv borgere rettede sig i vejret med en elektrisk bevægelse, omfattede geværerne med deres hænder og antog en veløvet trops hele stolte holdning.

Spaniernes og borgernes anførere udvekslede løsenet, og begge kolonnerne fortsatte deres march i modsatte retninger, ikke uden at spanierne flere gange vendte sig om for at beundre disse borgergardisters militære anstand.

Fogeden nærmede sig hastigt borgerofficeren.

"O, min herre," sagde han til ham, "tag Dem i agt! De røber Dem ved modsætningen mellem holdningen og kostumet; man vil genkende Dem."

"Tror De det, min kære herr Langlois?" svarede den tykke mand.

"Upåtvivlelig. Og Deres soldater holder jo skridt som kongelige gardister! Hos borgerne er det usandsynligt."

Den tykke officer smilede tilfreds.

"Spanierne vender sig om, min herre," vedblev fogeden "og det skulle ikke overraske mig, om de fulgte Dem."

"De skulle vel lade være at genkende mig i denne latterlige rustning," mumlede officeren, "jeg må se græsseligt ud. Og disse ulykkelige," tilføjede han, idet han skottede til sine folk, "hvor ydmygede er de ikke! De er udmajet som fastelavnsnarre. Jeg finder dem afskyelige!"

"Vist ikke! Vist ikke!" sagde Langlois.

"Vi er snart på stedet, ikke sandt?" vedblev officeren, "jeg er træt af mit visir, det saver min pande i stykker og skærer vel næsen af mig til sidst! Jeg føler mig som flået, *Harni...*"

"Stille!" afbrød fogeden ham. "Nu er vi der!"

"Intet ensformigt tempo, kanaljer!" sagde officeren sagte.

De tolv mand begyndte straks at støde til hinanden.

"Sådan! Det er rigtigt!" mumlede Langlois.

Man var ankommet til en lille plads mellem Rue du Cox og Rue Saint-Honoré.

Midt på pladsen gik præsident Lemaitre og generalprokurator Molé frem og tilbage i selskab med Don José Castil, den kaptajn, der kommanderede bataljonen.

"Jeg bringer forstærkning!" råbte Langlois.

Da de af Langlois hidbragte tolv borgersoldater kom til syne, opstod der blandt bataljonens rækker en skraldende latter, som straks smittede de overfor opstillede borgere.

Vi må indrømme, at en parodi aldrig er blevet drevet til en sådan yderlighed. Geledderne i zigzag, sabelskedernes klirren mod musketløbene, den vaklende gang, larmen af de mod hinanden tørnende harnisker, alt dette dannede et sælsomt skuespil, som snart tiltrak sig Don Josés opmærksomhed.

"Det er mærkværdige krigere," sagde han.

"De må tilgive dem," svarede fogeden Langlois, "det er garversvende og jernkræmmere, som jeg har ladet bevæbne sig for første gang, og som endnu ingen cæsarer er."

"Og på denne måde mener I at forsvare Eders by?" tilføjede spanieren med et medlidende smil.

Langlois trak ydmygt på skuldrene.

"Hvis disse folk skulle give ild, så ville de ombringe hinanden indbyrdes," mente præsident Lemaitre.

"Jeg har givet det bedste, jeg havde," svarede Langlois, idet han stillede sine folk op i række med de hundrede andre.

Pludselig hørte man hestetrampen fra Rue Saint-Honoré, og ledsaget af sin garde og flere medlemmer af de seksten, som ikke forlod ham, siden rygtet om et forestående angreb havde udbredt sig, viste hertugen af Feria sig på pladsen.

Brissac kom gennem Rue de la Croix du Trahoir. Han var ligeledes til hest og udrustet som til et slag. Hans første blik gjaldt Langlois, som han så i nærheden af hans tolv mand.

Ved synet af Brissac ilede spanieren ham i møde og råbte med harmfuld stemme:

"Hvad har jeg set! Man nedriver de jordvolde, der beskytter den ny port, og arbejderne påstår, at det sker på Deres befaling!"

"Ja, min herre," svarede Brissac, "i morges underrettede jeg kaptajn Castil om det. Jeg vil have sten i stedet for denne jord, og De må allerede have set det grus og den murkalk, som de herrer fogeder har sendt derhen."

"Jeg ville finde denne forholdsregel fortræffelig," sagde hertugen af Feria sagte til Brissac, "hvis den ikke netop blev truffet i dag."

"Hvorfor er den ikke lige så god i dag som i går eller i morgen?"

"Fordi kongen af Navarra, efter hvad man har meldt mig, i dag vil foretage et angreb på Paris."

Mens spanieren talte, betragtede han Brissac med et gennemborende blik.

"Min herre," sagde greven til ham, "De har en højst uartig vane: De sønderkradser folks ansigt med Deres øjne, ligesom en kat med sine klør. Det er ikke skik og brug i Frankrig; dog undskylder jeg det på grund af at De er en udlænding."

"O, De behøver ingenlunde at undskylde det," sagde hertugen stolt.

"Godt, hertug, vi kommer vel til en forklaring desangående, når jeg har forrettet min tjeneste, og det skal ikke være mig ukært at se, om Deres kårde trænger lige så dybt ind som Deres blikke; men lad os ikke forivre os for øjeblikket."

"Min herre, vi vil begynde med at afbryde bortskaffelsen af jordvoldene."

"Den vil ingenlunde blive afbrudt."

"Det er overdraget mig at bevogte Paris, min herre, og jeg er ansvarlig for det."

"Jeg er langt mere ansvarlig for det end De, al den stund jeg er guvernør i Paris."

"Og hvis jeg nu anvendte magt for at forjage arbejderne?"

"Prøv det ikke!" svarede Brissac koldblodigt, "for jeg siger Dem forud, at hvis man rører ved en eneste af mine skansegravere, så lader jeg stormklokken lyde og alle Deres spaniere kaste i floden."

"Min herre!" råbte hertugen, bleg af vrede.

"Læg denne advarsel på hjerte ... og lad det ikke falde dem ind at true mig; for hvis jeg ikke i en endnu højere grad end De frygtede bearnerens komme, mod hvem jeg har for Deres besætning, så ville I allerede for længst alle sammen være begravet på de gemeneste steder i min by."

"Det vil give sig senere!" sagde hertugen tænderskærende.

"Bah, vi er fortræffelige venner, og senere vil vi have glemt alt dette. Nuvel, lad os tænke på tjenesten i nat og ikke gøre vore folk, der iagttager os, til vidner til en strid mellem de kommanderende. Vi befinder os her ved den nye port. Hvem beordrer vi til at bevogte den i nat?"

Hertugen tørrede sin pande, der var dækket af sved.

"Kommandér mange folk til det, siden De er bekymret i anledning af disse jordvoldes rasering!"

"Jeg vil kommandere mange spaniere til det, herr guvernør."

"Som De vil. Men lad os skynde os. Der er seksten porte i Paris, og hvis vi bliver således ved, vil lukningen ikke være endt førend ved daggry."

"Jeg vil rådslå med mine kaptajner."

"Godt, og jeg med mine borgere."

Hertugen kaldte Don José og sine officerer til sig; Brissac red hen til Langlois og begge de andre øvrighedspersoner.

"Er alle vore folk rykket ind?" spurgte han.

"Ja, herr greve."

"Uden at have vakt nogen som helst mistanke?"

"Ja."

"På hvilket klokkeslæt vil kongen indtræffe med sine tropper?"

"Klokken halv fire i morgen tidlig."

"Ikke før?"

"Han bryder først op fra St. Denis klokken to."

"Det er godt."

Brissac vendte sig om ved lyden af nogle højt udtalte militære kommandoord. Hertugen af Feria havde udpeget det detachement, som portens bevogtning skulle overdrages.

"Tresindstyve mand!" sagde Brissac efter at have talt dem.

"Kommanderet af Don José," tilføjede Langlois.

"Tres mand frem!" råbte Brissac til sine borgere.

"Det er for mange, min herre," udbrød hertugen af Feria og nærmede sig hastigt.

"De har udkommanderet tres af Deres folk, hertug," indvendte Brissac.

"Ja, men jeg beder Dem tilstede mig overlegenheden i antal. Denne port vil komme til at yde vigtig tjeneste."

"En grund mere til at jeg sender lige så mange folk derhen som I."

"Min herre," sagde spanieren, "føj mig i dette punkt."

"På grund af Deres evige mistro, hertug. Nuvel, lad så være; jeg vil kun udvælge fyrre mand."

"Det er endnu for mange; posten ved den ny port kan kun rumme to og halvfjerds mand."

"Ej, herr de Brissac," sagde Langlois, som overhørte samtalen, "lad os bevise hertugen vor hele oprigtighed ved kun at vælge et dusin, siden han ønsker det."

"Jeg vælger de sidste ankomne tolv mand," udbrød don José, idet han med en spottende mine pegede på den af fogeden hidførte kolonne.

"Som De vil," svarede Langlois og stødte til Brissac med albuen i det øjeblik, den betegnede tylvt trak forbi.

Officeren med den trivelige mave opløftede nemlig sit visir, da han kom forbi Brissac, og greven formåede ikke at undertrykke sin overraskelse ved synet af dette ansigt.

"For pokker!" sagde han til Don José, som mønstrede enhver af de tolv borgeres kostume og holdning, alt som de passerede forbi, "her har De haft en lykkelig hånd, kaptajn Castil."

"Ikke sandt?" svarede denne, "Deres lige findes ikke i hele Paris."

"Ikke på den hele Jord," tilføjede Brissac.

De tolv mand trådte, fulgt af den spanske kaptajn, ind i den ny port, hvis gitter lukkede sig efter dem.

Langlois og begge de andre øvrighedspersoner vekslede et hemmeligt blik med Brissac, hvormed de ligeledes ville antyde, at Don José havde haft en sjældent lykkelig hånd til at vælge.

Næppe var alt dette forbi, førend hertuginden af Montpensier viste sig på pladsen; hun lod sin fyrige hest stampe i jorden og havde en hel hær af tjenere og officerer efter sig.

"Nå?" sagde hun til Brissac. "Er vagten blevet således fordelt som jeg befalede det?"

"Hvad den ny port angår, er det sket," svarede greven, "nu vil vi gå over til de andre."

"De ved, at man taler om en alarmering i nat?"

"Det taler man om hver dag."

"Hvorledes står vi med hertugen?"

"På den bedste fod."

"Apropos, greve, hvis jeg skulle have en eller anden efterretning at meddele Dem, så vil jeg sende mine adjudanter til dem. Her er en ny, betragt ham nøje, for at kunne kende ham igen."

"Hvem er den herre?"

"Herr de la Ramée, en adelsmand, som for kort tid siden har mistet sin fader og som i dag er kommet til mig besjælet af en beundringsværdig iver og nidkærhed for ligaen."

"Godt," svarede Brissac.

"Han var også anbefalet til familien Entragues; men det lader til, at Entragues'erne er blevet endnu mere royalistiske end kongen selv. Herr de la Ramée har derfor foretrukket at komme til mig i Paris, bevægelsens midtpunkt. Det er et godt varsel."

"Vi vil skaffe denne herre noget at bestille," sagde Brissac, hvis iagttagende blik havde mønstret den fremmede fra top til tå.

"Hold et vågent øje med spanieren," hviskede hertuginden til greven, "jeg har ladet mig fortælle, at han vil spille Dem et slemt puds."

"Jeg takker!" svarede Brissac.

Hertuginden lod sin hest paradere og forsvandt i Rue Saint-Honoré midt imellem en pøbelsværm, som skreg af fuld hals:

"Leve Guise!"

"Hun beruser sig i denne gemene vin!" mumlede Brissac, idet han slog ind på vejen til Saint-Denis-porten.

Men han blev indhentet af hertugen af Feria, som belurede alle hans bevægelser og nu spærrede vejen for ham.

"Hvad ønsker De?" spurgte Brissac.

"Endnu et par ord, greve. Er det virkelig nødvendigt at vi begge to strejfer omkring i selve byen, nu da faren truer både inde og udefra?"

"Nej," svarede Brissac, "der gives arbejde for to gode heste."

"Så meget mere," tilføjede spanieren, "som et højst betænkeligt rygte er i omløb."

"Bah! Hvilket?"

"Man forsikrer, at en mængde fjendtligt kavaleri er blevet set i omegnen af Saint-Ouen og Montrouge."

"Det er hjernespind."

"Den mand her," tilføjede hertugen koldt, idet han pegede på en wallonsk soldat, "har set kavaleriet."

Soldaten bekræftede det.

"Det er en anden sag," svarede Brissac, "og den fortjener unægtelig at undersøges."

"Velan," sagde spanieren hastigt, "ville De have noget imod at foretage en rekognoscering omkring de ydre volde?"

"Jeg?" svarede Brissac lidt forlegen, for han så tydeligt snaren, i dette forslag, "jeg kan aldrig være utilbøjelig til at gøre hvad der er nødvendigt til tjenestens tarv."

"Nuvel, min herre, hav da den godhed at gøre denne runde."

"Meget gerne."

"Jeg vil ikke fordølge Dem hvad man siger ..."

"Nå, hvad siger man?"

"Man forsikrer, at vi er forrådt."

"Det har jeg selv underrettet Dem om, hertug."

"Og hvis der virkelig skulle findes fjendtligt kavaleri derude, så er det et bevis på, at forræderiet eksisterer, ikke sandt?"

"Unægtelig."

Hertugen lyttede opmærksom til dette svar og syntes også at ville gøre de folk, som omgav ham, opmærksomme på det.

"Der er ingen tid at spilde," vedblev han, "og da De vil have den godhed selv at gøre denne runde, så er det i mine tanker tid at bryde op."

"Lad os da bryde op," svarede Brissac, hvis hjerte bankede stærkere end sædvanlig. "Men jeg kan ikke gøre den ganske alene, jeg må have dækning."

"Her er otte pålidelige mænd, som jeg giver Dem med, herr guvernør."

"Otte spaniere?"

"Castilianere – alle adelsmænd, alle besjælede af en tapperhed og en troskab, som jeg står Dem inde for – alle folk, som nærer afsky for forræderi."

Brissac mønstrede disse otte af mistanke formørkede ansigter, – disse seksten af en urokkelig beslutnings ild flammende øjne.

"For pokker!" mumlede han. "Men der er nu engang blevet sagt A, og jeg kan ikke træde tilbage."

Man var ankommet til Saint-Denis-porten; de otte mand ventede på deres ny anfører, for at drage ud efter ham.

Natten var mørk, og det regnede tæt. En dårlig lygte i vagtstuen var det eneste, der kastede sit skær over disse ansigter.

"Nå, nu farvel!" sagde Brissac til hertugen, "skal jeg tilføje: vi ses igen?"

Hertugen førte afdelingen ud igennem murene, og efter at han her havde gjort holdt i mørket og på et afsondret sted, hvor ingen lyd hørtes, svarede han:

"Vi ses igen, hvis I undervejs ikke støder på kongen af Navarras kavaleri; ellers farvel!"

"Ah!" sagde Brissac, "jeg forstår ... det vil med andre ord sige, at hvis jeg støder på det ..."

"Så vil disse otte adelsmænd dræbe Dem," svarede hertugen koldblodigt, hvorpå han vendte tilbage til byen.

Efter at have tænkt sig om nogle sekunder, trak Brissac på skuldrene, gav sin hest af sporerne og red ud i mørket. Den spanske afdeling fulgte ham, uden at ytre et ord.

Klokken i Notre-Damekirken lod tolv sørgelige slag lyde, som vinden bar over markerne på sine fugtige vinger.

"Lige meget!" tænkte Brissac, "hvis kongens armé ikke er disciplineret som en makedonisk falanx eller hvis Hans Majestæts ur går stærkere end Notre-Dames, så ser det noget broget ud med min franske marskalstav."

33. Den ny port

Den ny port lukkede for Paris ved bredden af Seinen på Louvrekajen, omtrent på det punkt, hvor Rue St. Nicaise førte til dette slots galleri.

Som de fleste porte i Paris, var det en med tårne forsynet bygning. Det vigtigste af disse tårne, som naturligvis var indrettet til forsvar, hed Trætårnet; op til samme grænsede et mindre, langt og smalt, som indeholdt trappen til det store. Skydeskårene og vinduerne gik ud til vandet, som indesluttet af den ny ports grundmure, på dette sted var temmelig dybt.

Tårnets stueetage dannede en rund sal på hen ved tredive fod i diameter. Oven over det havde portneren sin bolig; det var en gammel i krigen lemlæstet soldat, som de borgerlige uroligheder havde forglemt på denne magelige og ingenlunde vigtige post; for på grund af jordvoldene havde porten hidtil ikke været til at åbne.

Hvad den runde sal angik, tjente den til vagtstue. De nøgne mure var kun prydet med søm, bestemt til at bære våben; og som følge af soldaternes forskellige lune eller højde var disse søm slået i på en højst uregelmæssig måde.

Herfra gik portneren ned af den smalle trappe i det mindre tårn, når soldaterne, som flodens nærhed gjorde tørstige, forlangte en vis gæret, af byg og honning tillavet drik, om hvilken man mente, at han selv bryggede og destillerede den i salen på sit flade tag, men som han købte fiks og færdig i den nærmeste knejpe, og desuden altid var så forsigtig at formilde den med en anstændig tilsætning af Seine-vand.

Den nat talen er om, gik – efter at vagten i den ny port var blevet udvalgt af hertugen af Feria og Brissac på den ovenfor beskrevne måde – kaptajn Castil, som en årvågen officer, eller måske som en officer, der keder sig blandt sine soldater, fra det nederste stokværk op til portneren, for at forvisse sig om sin posts nøjagtige beskaffenhed.

I et elendigt lille værelse så han invaliden beskæftiget med at aftappe den skummende drik, som hans gæster snart ville forlange af ham, i tinkrus. Duften af denne drik var stærk; den besvangrede luften med en skarp lugt af anis og peber, som ville have smigret en lanseknægts næse.

Men Don José var en ædruelig mand; han rynkede panden da han indåndede denne forræderske dunst.

"Kaptajn," sagde invaliden, idet han snildt blandede alle tillokkelserne i det franske sprog med det forførende i nogle spanske ord, "behager I et glas likør? I skal få det første; se hvor det er klart, og hvor det skummer med glimrende perler!"

"Fy! Man kunne blive beruset ved den blotte lugt af den forpestede drik!" udbrød Don José, "man kvæles i dit laboratorium."

Idet kaptajnen udtalte disse ord, nærmede han sig en lille balkon, der var tillukket med et sønderrevet forhæng, gennem hvilket den kølige vind fra floden trængte ind, da han løftede det op.

"Ah!" sagde José, "du har selskab her!"

På den af slet sammenføjede bjælker tømrede balkon, der blev båret af to jernsøjler, så man virkelig ved skæret af portnerens lys, da don Castil havde løftet forhænget, to mænd,

af hvilke den ene sad på en skammel, mens den anden i stående stilling lænede sig til rækværket.

Den siddende person var klædt i et gråt gevandt og havde dækket hovedet men sin hætte. Det var en munk. Med den største opmærksomhed fulgte han de skansegraveres arbejde, der bortryddede den ved tårnets fod opdyngede jord. Han vendte sig ikke om ved lyden af kaptajnens stemme.

Den anden var en høj, ung mand, hvis blonde hår flagrede i vinden. Den interesse han skænkede skansegraverne, var ikke meget stor, og han syntes at glæde sig over en ny persons ankomst.

"Hvem er disse personer?" spurgte den mistroiske spanier portneren.

"Munken, herr kaptajn, er en af mine gamle venner, næsten en slægtning ... ikke sandt, broder Robert?"

Munken bekræftede det med en næsten umærkelig hovedbevægelse.

"Sover munkene da uden for deres kloster?" spurgte Castil.

"Det må de vel, når man lukker portene for dem," svarede portneren. "Broder Robert kunne ikke komme tilbage til sit kloster i aften og bad mig derfor om husly for i nat."

"Og hans ledsager, den høje, unge mand, er han også munk?"

Den unge mand vendte sig om imod Castil med en vis pralende selvtillid og sagde:

"De stiller der et ganske overflødigt spørgsmål, min herre; De behøver kun at betragte min dragt og min kårde, for at se, at jeg ingen munk er."

"Hvem er De da?"

"Min nevø," svarede munken med hul stemme, "er vi Dem måske i vejen her?"

I stedet for at svare, begyndte Don José at overlægge.

Mistroiske folk besidder altid en rig indbildningskraft.

Invaliden vedblev at lade sine varer moussere.

"Jeg må sige dig," tog Castil ordet efter en pause, "at jeg ingen drukkenbolte tåler på min post, og at jeg forbyder salget af alle slags drikkevarer, så længe jeg har vagt."

Forbavset gjorde invaliden mine til at rose sin drik; spanieren lukkede munden på ham med et så bestemt forbud, at sælgeren sukkende hældte indholdet af alle sine tinkrus tilbage i ankeret igen.

"Hvad dine gæster angår," tilføjede Castil, "vil jeg ikke have, de må blive her. Et eller andet kunne hænde. Dit lys kan tænde ild i gulvet, og jeg har krudt nedenunder. Du må derfor vise mig den villighed at sende begge disse herrer ned i vagtstuen. De kan tilbringe natten hos os."

"Jeg omgås ikke med soldater," sagde munken.

"En nat er snart gået, broder. Desuden er de spanske soldater ingen hedninger, og jeg tåler hverken eder eller gudsbespottelser hos mig."

"Men jeg, min herre," sagde den unge mand med en vis stolthed, "modtager ingen befalinger af Dem; og er de spanske soldater end i ry for at være gode kristne, så lugter de ikke desto mindre af læder og gammelt fedt, hvilket mishager mig."

"Ej, hvor De er fin, min unge herre!"

"Jeg er således som jeg er, herr spanier."

"Rolig, nevø, rolig!" sagde munken, "spil ikke den egensindige: herr kaptajnen har ret. En krigsmand har

fornødenheder, som studenter og munke ikke forstår sig på. En spanier er ensbetydende med en ivrig katolik."

"Ja, men læderet!"

"Salig dronning Catharina sagde, at en død fjendes ådsel altid lugter godt; jeg siger, at en tro Guds tjener altid lugter godt."

"Godt svaret!" sagde Castil. "Jeg venter Eder dernede inden en halv time."

Og efter disse ord fjernede han sig.

Næppe var han forsvundet, førend den unge mand vendte sig om til munken og sagde med alle tegn på utålmodighed:

"I sandhed, jeg beundrer Deres koldblodighed, broder Robert! De så, at jeg efter Pontis afrejse og den lektion, De gav mig med hensyn til madame Gabrielle, var ved at dø af kedsomhed i klosteret; De gjorde mig det forslag at ledsage mig til herr de Crillon, som jeg ville begive mig til, og hvad har vi opnået? Den fornøjelse at se jord blive kastet i vandet og lade os insultere af en grov spanier."

"Kære Esperance," svarede munken, "jeg byder ikke over begivenhederne. Jeg havde et ærinde fra den ærværdige prior til hertuginden af Montpensier, og jeg så Dem forgå af kedsomhed. Jeg så også, at De på grund af uvirksomhed begærede næstens kone ..."

"Uvirksomhed!" gentog Esperance sørgmodigt.

"Og denne næste," vedblev munken, som havde bemærket forandringen i Esperances træk ved den blotte erindring om Gabrielle "denne næste er en ven af vort kloster ... en vakker adelsmand."

"En fej skurk, der forstikker sig, mens man tager hans kone fra ham!"

"Det vedkommer ikke Dem, herr Esperance," sagde munken.

"Men hvad der vedkommer mig, er den tåbelighed, hvormed denne tølper roser sig af at have overskåret den strikke, hvori min vakre Pontis klyngede morderen op! ... Hvorfor blandede denne kryster sig i det? Hvorfor lod han ikke hænge, hvad der var hængt?"

"Et legeme udenfor hans jernstænger ... det hindrede hans fri udsigt."

"Imidlertid er nu en ren djævel kommet til live igen, som vil dræbe mig endnu engang, hvis jeg kommer ham i forkøbet. O, min næste, som De siger, har dér udrettet et godt stykke arbejde!"

"Det kan ikke nægtes, at han spolerede en ganske ny strikke," bemærkede munken, "men det var ingen grund for Dem til at tage hans kone. Sligt kan finde sted blandt lægfolk, men aldrig i klostrene. Nå, jeg tog Dem altså med ..."

"For at besøge herr de Crillon."

"Tålmodighed!"

"De gik til madame de Montpensier, som De ikke fandt hjemme. Jeg tror dog ikke, det var dér, De håbede at træffe herr de Crillon?"

"Véd man nogensinde med vished, hvor folk er?"

"Se! Hvad er det for mennesker, der tager retningen mod den ny port?"

"Herr de Brissac," svarede invaliden, der havde bøjet sig ud over balkonen.

"Vi vil gå ned; får De ikke herr de Crillon, så får de dog i det mindste herr de Brissac at se."

"Ak, hvis herr de Brissac ville," sukkede invaliden, "så kunne han skaffe mig lov til at handle i nat så meget jeg ville!"

"Ser du ikke, fætter," sagde munken, "at spanieren er bange for at hans folk kunne blive berusede og søvnige af din drik?"

Disse ord vakte Esperances eftertanke; der behøvedes ikke så meget for at bibringe ham den formodning, at han befandt sig i porten under helt besynderlige omstændigheder.

På trappen, der knirkede under deres skridt, bøjede munken sig hen over den unge mand, således at hætten omsluttede begges hoveder, og hviskede ham i øret:

"Tag Dem i agt; man må være forsigtig med spanierne. Se, hør og lad ikke en muskel i Deres ansigt tale!"

Esperance gjorde en bevægelse, som for at spørge om grunden til dette råd.

"Spanieren er mistænksom," tilføjede munken og lagde fingeren på sine læber.

"Ej," tænkte Esperance, "skulle der være mere udsigt til adspredelse dernede end heroppe?"

Begge trådte ind i vagtstuen, uden at deres komme vakte den ringeste opsigt. Alle tilstedeværende beskæftigede sig udelukkende med guvernøren af Paris, som havde fordret adgang og som var blevet ført tilbage til porten af sine udmattede, med smuds dækkede og gennemblødte livgardister, der ikke havde fået lejlighed til, i følge ordre, at dræbe ham under vejs.

"Nå ja, kaptajn," sagde Brissac, idet han vendte sig om til Don José med den oprømte mine, der aldrig forlod ham, "vi har

foretaget et møjsommeligt spadsereridt; spørg blot Deres venner, som venter derude. Ikke sandt, mine herrer, – I har nok af det? Nu er I fri, gå og beret hertugen af Feria, hvad I har set."

En mumlen udefra besvarede denne tiltale, og de otte spaniere ventede ikke, til tilladelsen blev gentaget; de forsvandt.

"Vi har mindst tilbagelagt otte lieues," vedblev Brissac, "uden at møde en eneste af alle de royalistiske ryttere, som ifølge hertugen af Ferias påstand skulle oversvømme markerne."

"Ah!" mumlede Castil.

"Vejret er for dårligt for royalisterne," tog Brissac atter ordet, "regnen, nordenvinden, de ubanede veje, – det er kun spanierne, der betragter sligt for bagateller. Det er rene kentaurer! Hvad mig angår, er jeg ligesom radbrækket. Jeg går nu til sengs og vil råde Dem, señor Castil, til at gøre det samme tillige med Deres folk."

"Disse herrer af borgergarden snorker allerede," sagde spanieren med en hånlig mine, "hør blot!"

Man så virkelig de tolv borgere hensunket i en dyb slummer på bænkene og på bordet, som to af dem havde bemægtiget sig.

Under hele dette optrin havde munken talt spanierne. Han nærmede sig nu Brissac og Castil og sagde til dem:

"Hvorledes? De har ikke engang mødt den store tilførsel, som kommer gennem Rueil i nat?"

"Hvilken tilførsel?" spurgte Brissac, idet han vendte sig om for at betragte den sælsomme skikkelse, der havde blandet sig i samtalen.

"Jeg troede sikkert, at De måtte have gjort denne fangst," vedblev munken, "og jeg sagde nys til min nevø her – i det

øjeblik, portneren underrettede os om Deres komme: Herr de Brissac har lykken med sig; hertuginden har sendt ham ud at rekognoscere, og nu har han opsnappet bearnerens pengetilførsel."

"Pengetilførsel!" gentog Brissac og Castil på en gang.

Idet munken nærmede sig, strejfede han ligesom ved et tilfælde guvernørens arm.

"Seksten hundrede tusinde livres," sagde han, "i ny dalere."

"Fanden heller! Hvilken kapital!" udbrød Brissac med et af begærlighed funklende blik, idet han ubemærket stødte til munkens sandal med sin støvle. "Men denne tilførsel er måske en opdigtelse, ligesom kavaleriet."

"Hvor har De den efterretning fra?" spurgte Don José munken.

"Mit kloster ligger i Bezons, tæt ved Rueil, som tilførslen må passere. Jeg siger må passere, for i går morges bestilte man forspand til fire vogne, og man tog sågar vore heste til det."

Spanierens øjne blev stedse større og mere spillende.

"De taler om madame de Montpensier?" afbrød han ham.

"Ja, vor ærværdige prior, der er en af hendes venner, afsendte mig for at underrette hende om denne transport. Jeg fandt ikke hertuginden i hendes hotel; men jeg efterlod en skriftlig efterretning. Derfor tænkte jeg også, da jeg vidste at herr de Brissac var draget ud: Han må være blevet sendt denne transport i møde og har gjort en god fangst."

"Seksten hundrede tusinde livres?" sagde Brissac, "og hertuginden har ikke ymtet et ord om det!"

"Og fra hertuginden er De kommet herhid?" spurgte don Castil med stigende nysgerrighed.

"Ja, señor; men porten var lukket."

"I ved jo, at den altid er lukket."

"Nej, nu bliver den jo gjort fri."

"Men hvorfor slog De ind på denne vej, for at vende tilbage til Deres kloster?"

"Det er den korteste."

Alle munkens svar var så klare, så simple; den tone, hvori de blev udtalt, vidnede om en så naiv oprigtighed, at spanierens mistro var rystet i sin grundvold.

"Seksten hundrede tusinde livres!" gentog han.

"Jeg er gået glip af dem!" udbrød Brissac, "det ville have været en skøn gevinst!"

Og han sukkede.

"Lad os begive os til hvile!" tilføjede han. "Det være som det vil, min værdige broder: Jeg takker Dem i hvert tilfælde for Deres meddelelser. Skulle jeg støde på en ven undervejs, som har en frisk hest og en tom pung, skal jeg overdrage ham sagen. Godnat, mine herrer! God vagt, Don José! Nu vil jeg ride hjem."

"Kunne De ikke lade porten åbne for mig?" spurgte munken Brissac, da denne gjorde mine til at fjerne sig

"Det er noget, der ikke vedkommer mig, men herr kaptajnen."

"Bliv!" hviskede Don José Castil broder Robert i øret. "Vi vil tale videre om det."

"Han kan ikke modstå fristelsen," tænkte Brissac, "han vil opsøge transporten og blotte sin post. Den brave munk!"

"Hvis du keder dig nevø," sagde munken til Esperance, "så underhold dig lidt med disse herrer af borgergarden, der taler fransk ligesom vi."

Esperance adlød broder Roberts sælsomme blik, og idet han skred hen til borgersoldaterne, af hvilke de fleste lå og snorkede, følte han sig opholdt på vejen af en hånd, der under bordet greb og trykkede hans.

Han fo'r sammen og havde nær udstødt et skrig, da han i en af disse formentlige syvsovere genkendte Pontis, hvis venstre arm dækkede hans hoved, dog kun således, at det ene som en karfunkel spillende øje var frit.

Endnu havde han ikke fattet sig af sin overraskelse, da to knæ til venstre omklamrede hans ene ben som en skruestik. Borgerofficeren, som med møje opløftede sit af søvnen tunge hoved, viste den unge mand et ansigt under visiret, ved synet af hvilket Esperance nær var tumlet baglæns om på gulvet.

Alle nattens hemmeligheder stod nu afsløret for ham. Uden at det vakte opmærksomhed, spændte han sit sabelgehæng fastere sammen og forvissede sig om at fæstet befandt sig på det rette sted. Derpå satte han sig ved siden af Pontis, idet han fjernede sig fra munken, som Castil forlangte yderligere forklaringer af, endnu førend Brissac havde forladt vagtstuen.

Pludselig hørte man en hastig galop; en klar og gennemtrængende stemme råbte udenfor tårnet:

"Herr de Brissac! Er herr de Brissac her?"

I samme øjeblik sprang en med sved dækket og af regnen gennemblødt mand ned fra sin hest og styrtede ind i vagtstuen med det gentagne udråb:

"Herr de Brissac!"

"Her er jeg," sagde guvernøren.

"I hertugindens navn: Alarm! Det fjendtlige kavaleri viser sig udenfor! Alarm!"

"La Ramée!" råbte Esperance og Pontis, som ved lyden af denne stemme sprang op og befandt sig overfor hertugindens adjudant.

Ved råbet "Alarm!" – var alle soldaterne ilet hen til deres geværer og hellebarder; også borgerne var sprunget op og havde bevæbnet sig i ét nu. Alle ansigter åndede had og krig.

"Mine herrer," sagde la Ramée, idet han pegede på sin fjende, der sluttede sig til Esperance, "denne mand hedder Pontis og er en kongelig gardist! ... Forræderi!"

"Elendige!" mumlede borgerofficeren, idet han bibragte la Ramée et næveslag i hovedet.

"Crillon!" hylede denne; for det fordømte visir havde trods sin sædvane ikke villet falde ned.

Ved det frygtede navn Crillon udstødte Don José og alle spanierne et brøl, der både vidnede om skræk og raseri.

Man gjorde hinanden opmærksomme på borgerofficeren og gjorde sig klar til kamp.

I tårnets rum opstod nu en af de lidenskabelige forvirringer, som Bourguignon og Terburc holdt så meget af.

"*Harnibieu!* Ja, jeg er Crillon!" sagde chevalieren med sin malmfulde stemme, idet han med en sublim gebærde kastede den latterlige pikkelhue langt fra sig. "Jeg er Crillon! Herhid, mine gardister! Lad os se tingen an!"

Med disse ord havde han trukket sin sabel, denne frygtelige klinge, som, idet den fo'r ud af skeden, syntes at dele tårnet i to stykker ligesom lynet gennemskærer en sky.

Bag ved og ved siden af ham havde hans lille skare samlet sig med en overensstemmelse, en sikkerhed og en kraft, som fik spanierne til at vige tilbage til salens centrum.

Koldblodig og ligegyldig skød munken herr de Brissac ud af vagtstuen og trak de uhyre slåer for. Derpå lænede han sig til døren, med begge hænderne støttet på en stridsøkse, som han havde taget fra væggen.

"Bevogt vinduet!" sagde han til Esperance, som straks ilede hen til den anviste side.

"Tres mod tolv!" råbte Don José, idet han pegede på den håndfuld franskmænd, der spærrede vejen for ham.

"Tolv mod tres!" svarede Crillons brølende løvestemme. "Og husk på, børn, at ikke en eneste af disse skurke må forlade tårnet levende, hvis kongens indtog skal lykkes! Esperance, jeg lovede at vise dig Crillon i brechen – se!"

En salve fra de spanske musketter borede huller i muren. Crillon og hans folk havde kastet sig plat ned på gulvet; de rejste sig behændigt som leoparder.

"Nu fremad!" råbte chevalieren. "De er i vor magt!"

Han styrtede frem; hans flammeøjne havde udkåret to mænd til begge hans første sabelhug. Begge mændene tumlede om på fliserne. Da han og hans gardister genfandt hinanden i krudtdampen, dækkede ti spaniere salens gulv, alle truffet i halsen eller i hjertet, alle dræbt på stedet. Ikke en eneste franskmand var blevet såret.

La Ramée stod midt imellem spanierne med en sabel i hånden, som de andre; men han brugte den endnu ikke; man fristedes til at tro, at dette forfærdelige skuespil havde berøvet ham hans fornuft. Han blev stående ubevægelig og som bedøvet; han kunne ikke vænne sig til denne frygtelige stilling.

Pontis kaldte på ham i håndgemænget, men han svarede ikke.

Don José førte sine folk tilbage til angreb. Denne latterlige señor var undertiden tapper; men denne dag skælvede han som ethvert dyr, der lugter løven. Hans skare tørnede larmende mod gardisternes stålrækker; et nyt lag af døde opdyngede sig; dunsten af blodet og krudtdampen fortættede sig under tårnets mørke hvælvinger. Don José sank døende til jorden med spaltet hoved. Spanierne vaklede.

"Fremad! Siden de ikke angriber længere," råbte chevalieren, "så lad os gøre det!"

Han stormede atter løs på det decimerede tal; nogle søgte i deres bestyrtelse at trække slåerne fra døren; men der fandt de den tavse munk, der huggede dem ned med sin økse; andre ilede som sommerfugle hen til vinduet, hvor Esperance modtog dem med kårdestik.

Man så nogle klatre op langs med skydeskårenes jernstænger, andre søgte at klamre sig til væggene i dette tillukkede bur, atter andre bønfaldt sejrherrerne om nåde, idet de kastede deres våben fra sig.

La Ramée, der så sig fortabt, fattede en vild beslutning; tre gange var han veget tilbage fra den af munkens økse forsvarede dør; han ilede hen til vinduet og indlod sig i kamp med Esperance, men styrtede pludselig til jorden og lod som han var såret. I sin ædelmodighed trak Esperance sin kårde tilbage. Nu greb la Ramée ham ved benene og kastede ham omkuld.

Imidlertid åbnede nogle sårede spaniere vinduet og kastede sig ud i Seinen.

Rasende havde Pontis forladt sine kammerater for at ile Esperance til hjælp. Mellem disse to legemer, der omslyngede hinanden under de heftigste bevægelser, ledte han efter det

sted, hvor han kunne anbringe sin sabel; men hvorledes træffe fjenden, uden at såre vennen? Kun hovederne var genkendelige i denne afskyelige sump af blod og sønderhuggede lemmer. Pontis benyttede sig af et øjeblik, da la Ramées hoved fremtrådte skarpt og tydeligt og bibragte det et forfærdeligt slag med sin massive sværdknap.

Bedøvet slap den elendige sit bytte. Esperance rejste sig atter. Begge, Pontis og han, greb, ledet af samme hastige tanke, den bedøvede fjende og kastede ham ud af vinduet. Derpå omfavnede de hinanden med fyrighed og hviskede:

"Denne gang er han virkelig død!"

Fra dette øjeblik af forvandlede kampen sig til et blodbad. De få sårede, der var tilbage, blev drevet ud af det samme vindue, og Crillon kunne nu, dampende af sved, hvile ud på en ligdynge med sine kammerater.

"Klokken er fire; jeg tror, Hans Majestæt er der," sagde broder Robert roligt.

Nu åbnede han vagtstuens dør.

Man hørte lyden af skingrende trompeter udenfor. Det var den kongelige hærs forposter, der bankede på den ny port.

Med et øksehug spaltede broder Robert det træ, der bar vindebroens kæde, og med et slag af den samme økse rystede han den svære port, der knagede, idet den drejede sig på sine uhyre hængsler.

En gennemblødt rytter med et hvidt skærf over panseret, med et strålende ansigt, funklende øjne og armene opløftet mod himlen, som for at takke den, var den første, der drev sin hest over vindebroen.

"Jeg har nået mit mål!" råbte han, "Gud, jeg takker dig!"

"Leve kongen!" sagde munken med bevæget og højtidelig stemme, idet han holdt porten tilbage, mens den heltemodige rytter af glæde sprængte ind igennem den.

"Leve kongen!" gentog Crillon og hans folk ved indgangen til vagtstuen, idet de svingede med deres røde sabler.

Således drog Henrik den Fjerde ind i sin stad, og hans af glædestårer blændede øjne søgte forgæves den ven, der havde åbnet porten for ham.

Broder Robert havde atter trukket sin hætte ned over øjnene og langsomt begivet sig på vejen over markerne til sit kloster.

34. Forfaldstiden

Da hertuginden af Montpensier ikke så la Ramée komme tilbage, ingen tummel hørte omkring sig og derfor stod i den tro, at det havde været en falsk alarm, var hun gået til hvile henved klokken tre, udmattet af den gennemvågede nat. En kommanderende general har så meget at varetage.

Efter at hun havde affærdiget sine damer og sine kaptajner, sov hun som en simpel soldat.

Pludselig opstod der en usædvanlig larm i hendes forgemakker; den forvirrede støj vækkede hende, hendes dør gik op, og hendes bestyrtede hushovmester meldte:

"En adelsmand i kongens navn!"

Hertuginden rejste sig op på sit leje.

"Hvilken uforskammethed!" sagde hun, "hvilken konge kan man mene? Og hvorfor tillader den konge sig, hvis der gives en sådan, at forstyrre min søvn?"

Men adelsmanden stod allerede på gemakkets dørtærskel.

"Det er Hans Majestæts befaling," sagde han.

Rasende råbte hertuginden:

"Jeg vil se den formastelige i ansigtet, der tør vende sig til min person og udtale ordet majestæt i forening med ordet befaling."

"Madame," sagde den høflige adelsmand, som ingen anden var end Saint-Luc, kong Henrik den Tredjes tidligere ven, "det er mindre en befaling end en bøn, som jeg har den ære at overbringe Dem i kongens navn. Hans Majestæt var næppe kommet til Paris' porte førend han tænkte på Dem."

"Han er ved portene!" råbte hun. "Og det har man ikke sagt mig? ... Jeg anede det nok!"

Med disse ord lod hun sig glide ned bag sengens gardiner, hvor hendes kammerfruer, bævende af angst over hvad der havde tildraget sig, klædte hende på i al hast.

"Gud være lovet, jeg kommer i rette tid!" mumlede amazonen. "Min kårde!"

"Hvortil den, madame?" spurgte Saint-Luc venligt.

"Vend først og fremmest tilbage til det sted, hvorfra De er kommet, min herre! Sig til den, der har sendt Dem, at jeg ingen forslag vil høre fra hans side! ... Tilføj, at spanierne ..."

"Om forladelse, madame, men De tager fejl."

"Nok, siger jeg Dem. Nok! Hvor er mine officerer, min livvagt? ... Hvorledes har man vovet at lade en afsending fra bearneren træde ind her?"

"Hverken livvagt eller officerer ville svare, madame," sagde Saint-Luc smilende, "De behøver Dem ikke mere. De bliver bevogtet på det bedste. Hvad mig angår, er jeg draget ind sammen med min herre, der ikke længer kalder sig bearneren, men konge af Frankrig, og jeg kommer fra hans Louvre."

Hertuginden blegnede,

"Louvre tilhører ingen, så vidt jeg ved," sagde hun.

"Om forladelse, madame, det tilhører virkelig kongen, da Hans Majestæt bebor det."

"Kongen bebor Louvre?" råbte hertuginden og sprang op.

"Ja, madame."

"Hvor længe har han boet der?"

"Siden klokken fire i morges."

"Kongen er i Paris?"

"De kan træde hen til vinduet og se ham komme forbi, når han begiver sig til Notre-Dame."

"O! Og jeg var ikke til stede!" mumlede hun. "Jeg sov! ... Men spanierne?"

"De vil have stor vanskelighed ved at finde dem i dette øjeblik, så godt har de forstukket sig."

"Kongen i Paris!" stammede hertuginden, idet hun søgte om en støtte, som om hun blev afmægtig.

Opmærksomt trådte Saint-Luc nærmere.

"Jeg forstår Dem!" udbrød hun og rettede sig i vejret med vild energi. "De kommer for at fuldbyrde sejrherrens befalinger. De kommer for at affordre mig min kårde, for at arrestere mig, men sig til Deres herre, at jeg selv på pinebænken vil blive, hvad en prinsesse af mit navn må være. Nuvel, min herre, vis mig vejen! Skal vi til Chatelet eller til Bastillen? Jeg følger Dem."

"Nej, madame, Deres indbildningskraft går for vidt," svarede Saint-Luc. "I stedet for en arrestation er det en simpel indbydelse, jeg har den ære at overbringe Dem i Hans Majestæts navn."

"Forklar Dem, min herre!" sagde hertuginden, lidt beroliget.

"Madame, kongen indbyder Dem til i aften, efter gudstjenesten, at indtage Deres souper i hans slot Louvre."

"Hvad skal den spas betyde, herr de Saint-Luc?"

"Det er alt andet end spas, madame."

"Kongen, som De kalder ham, og jeg er dødsfjender, som ikke kan dele deres måltid med hinanden."

"Det synes ikke at være Hans Majestæts mening; for man venter Dem i Louvre, og Hans Majestæt ville, ifølge hans egne ord, føle sig højlig misfornøjet, hvis De ikke kom."

Idet Saint-Luc udtalte disse ord med fuldkommen høflighed, uden tilsyneladende at lægge mærke til hertugindens ubeskrivelige forvirring, bukkede han dybt og fjernede sig, mens madame de Montpensier ilede hen til vinduet som en afsindig og rev det op.

Da hun så den almindelige bevægelse og det hvide skærf og da hun hørte jubelråbene og ønskerne om kongens held og lykke, faldt hun i armene på sine damer og tjenere, de eneste hoffolk, der ikke havde forladt hende, fordi de frygtede for at miste deres løn.

Imidlertid kom hertugindens unge favorit, Chatel, ilende til gennem et af forgemakkerne og sank, opløst i tårer, for sin ophøjede herskerindes fødder.

"Min stakkels Chatel," sagde den smægtende prinsesse, "det er altså forbi med os!"

"Ja, desværre, madame."

"Besejrede!"

"Nej, forrådte!"

"Af hvem da?"

"Af herr de Brissac."

"Den skændige: Man ydede altså ingen modstand?"

"Vagten i Saint-Honoré-porten overgav sig; portene Saint-Denis og Saint-Martin blev overgivet af stadsfogederne."

"Men vore venner ... hertugen af Feria ..."

"Da han vågnede, fandt han sin forhal bevogtet af bearnerens lette ryttere."

"Hvad foretog man sig da med spanierne?"

"De var omringet af de royalistiske soldater."

"Men folket ... ligaen?"

"Folket har fejt forladt den hellige liga; det synger, det lér, det råber: "Leve kongen!" ... Hør blot!"

I det fjerne hørte man virkelig lydelig jubel, blandet med kanontorden.

"Men man slås jo!" udbrød hertuginden.

"Nej, det er Bastillen, der overgiver sig, og de royalistiske kanonerer affyrer dens skyts."

"Kongen! Kongen! Leve kongen!" råbte tusinde begejstrede stemmer på gaden under hotellets vinduer.

"Man må opsøge herr de la Ramée!" sagde hertuginden med en mørk mine.

"Ak, madame!" svarede den unge mand, idet han slog øjnene ned. "Den stakkels adelsmand ..."

"Nå?"

"De havde sendt ham til den ny port, madame ..."

"For at advare herr de Brissac, ja."

"Vagten i den ny port blev nedhugget; de af borgerne dræbte spaniere, som den bestod af, blev kastet ud i floden."

"Men la Ramée?"

"Hvis han ikke er kommet tilbage, må han have delt deres skæbne."

"Ak!" hviskede hertuginden med en forvirret mine. "Det er for meget! Det er for meget! Jeg må dø!"

"Madame!"

"Jeg må dø!" skreg hun i raseri. "Kom med en kårde ... en dolk!"

"Madame, min dyrebare herskerinde, for Guds skyld ..."

"Er der ingen, der vil have medlidenhed med mine lidelser?" råbte hun. "Kan jeg ikke finde en ven, der sparer mig den

ydmygelse at se sejrherren? Af barmhjertighed, giv mig døden!"

Alle hendes nerver bævede som strengene på en nedstemt harpe.

"Dræb mig, som Brutus, som Cato lod sig dræbe … dræb mig, og jeg vil velsigne dig … jeg bønfalder om denne gunst!"

Og hun blottede sin barm.

Eksalteret af dette tragiske raseri og fortrolig med de skønne selvopofrelser i oldtidens historie, holdt den unge mand sig for kaldet til at udføre en romersk frigivens rolle.

Han antog hertugindens forlangende for alvor, og da dette skrig steg ham til hovedet, trak han sin lille dolk og ilede henimod madame de Montpensier, for at støde hende ned på antik vis.

Men denne, som synet af stålet kaldte tilbage til virkeligheden, stødte Chatel kraftigt tilbage og råbte, idet hun stirrede ham i ansigtet:

"Jeg var fjantet! Tror du det er mig, der må dø?"

Den tone, hvori disse ord blev udtalt, trængte dybt ind i den unge mands sjæl. Han stak atter sin dolk i skeden og sagde:

"De har ret, madame … jeg forstår …"

Og i deres øjne stod deres tanker tydeligt at læse.

Pludselig meldte folket kongens komme med en glæde, der grænsede til vanvid.

Man så Henrik vise sig med blottet hoved og uden panser. Han var omgivet af sine tro venner, Rosny, Crillon, Saint-Luc, Sancy, alle sine kaptajner og alle sine råder. Mængden kyssede hans hest og fligene af hans klæder. Kongen begav sig til Notre-Dame, for at takke Gud for sin sejr.

Brissac var blevet udnævnt til marskal af Frankrig.

"Det regner," sagde liguisterne. "Et slemt forvarsel!"

"Det regner," sagde royalisterne. "Det er Himlens velsignelse, som slukker lunterne på de liguistiske geværer, der havde kunnet myrde kongen."

Et herligt skuespil ventede imidlertid pariserne ved udgangen af katedralen: Kongen ville gøre ende på spanierne.

Disse, der var forsamlet i et antal af tre tusinde, havde, da deres anfører mistede sin fatning, grebet deres våben og ventede døden.

Indkilede mellem den talløse folkemængde, der hadede dem, og kongens mægtige armé, der havde dem i sin magt, kunne det ringeste praleri have styrtet dem i fordærvelse. Blandt folket hørte man den dumpe larm, der gå forud for fuldbyrdelsen af en blodig justits.

Hele Paris vidste allerede, at de ved Saint-Denis-porten forsamlede spaniere endelig ville få den straf, som tilkom deres tyranni og deres uretfærdighed mod en fyrste, der altid havde bekæmpet dem ærligt og åbent.

Da Brissac nærmede sig hertugen af Feria med blottet hoved og et ligegyldigt ansigt, indbildte enhver sig, at han kom for at melde den skæbnesvangre dom og en dyb tavshed undertrykte selv hjerternes banken.

"Hertug," sagde marskallen, "kongen sender mig til Dem med den erklæring, at denne sejrens dag også er tilgivelsens. I er fri. De og Deres folk kan uden frygt forlade Paris med våben og bagage. Portene står åbne for Eder, gå, når I finder for godt!"

Næppe havde han talt færdig, førend soldaterne og officererne, der allerede anså sig for dødens bytte eller i det mindste for krigsfanger, gik over fra en lammende skræk til den

mest ellevilde glæde; de kastede deres hatte i luften og lod hele kvarteret genlyde af deres jubel.

Man så disse ulykkeliges koner knæle ned med deres børn og med høj stemme opsende andægtige bønner til Himlen for den højmodige fyrste, der havde reddet dem fra den grusomste fare.

Dybt rørt bukkede hertugen af Feria, for at takke Brissac. Ordene døde på hans læber. Hele tilskuermængden glemte sit had, for at beundre sejrherrens nåde. Var pariserne gået glip af et næsten uerstatteligt skuespil, så havde de på den anden side fået vished om at de blev behersket af den frimodigste og ædleste fyrste.

Man så Henrik den Fjerde stille sig ved det vindue i Saint-Denis-porten, hvorfra man kunne overskue gaden af samme navn i hele dens længde. På et vink af officererne rettede de udenlandske soldater deres geledder og begav sig, fire og fire, på vejen med sænkede våben, udslukkede lunter, sammenrullede faner og med trommerne på ryggen.

Neapolitanerne drog først igennem porten, dernæst spanierne og endelig wallonerne og lanseknægtene. Enhver, selv den ringeste trosknægt, bøjede sig dybt og hilste med hatten i hånden, da han så kongen ved vinduet. Nogle råbte i deres overstrømmende taknemmelighedsfølelse: "Leve kongen af Frankrig!" og knælede under oprigtige ønsker for hans vel.

Da hertugen af Feria kom forbi, holdt han sin hest an, for at vise den vakre fyrste, der havde skænket ham livet, endnu mere ære, og han mumlede en kompliment, hvori han takkede Henrik den Fjerde, fordi han havde skånet hans arme soldater.

"Det er smukt, min hertug," sagde kongen leende. "Rekommandér mig til Eders herre, Philip den Anden; men kom ikke tilbage!"

Det var ord, som man nok kan begribe måtte gøre lykke hos den åndrigeste nation på Jorden.

Spanierne blev med den største høflighed ledsaget af Saint-Luc til Bourges, hvorfra man bragte dem til grænsen, og således endte indtagelsen af Paris.

Hvad kongen angik, modtog han endnu samme aften i Louvre hertuginden af Montpensier, som han spillede kort med. Han vandt hendes penge; deri bestod hele hans hævn.

Men hørte adspredelsen end ikke til de behageligste, så havde hævnen i det mindste været temmelig fuldstændig.

To timer efter kongens indtog havde hertuginden, i stedet for det blodbad og de skrækkens optrin, hun havde håbet, set alle butikker åbne sig igen, alle huse blive smykket med blomster; borgerne blandede sig mellem krigerne og sladrede muntert med dem, folket lo og sang, ligaen smeltede bort som sne for solen, og hertugen af Guises sidste håb var henvejret som røg for vinden. Alvorligt syg tog hertuginden hjem og lagde sig til sengs, uden at nogen bekymrede sig om hende; man talte langt mere om en liguistisk slagters kone, der var død af raseri, da hun erfarede kongens indtog i staden.

Henved klokken ti om aftenen nærmede la Varenne sig kongen, hviskede ham nogle ord i øret, og straks forlod Hans Majestæt selskabet med et strålende smil og trak sig tilbage til sine værelser.

Næste dag hen imod daggry havde et betydeligt antal adelsmænd forsamlet sig i en af Louvres sale om et rigelig

måltid, der bestod af levningerne at gårsdagens taffel; og samtalen drejede sig nu ikke længere om det forbigangne, men om det genfødte Frankrigs fremtid.

Først og fremmest så man her de tjenstgørende gardister og desuden nogle privilegerede hoffolk, hvem den gunst var blevet bevilget at bevogte kongen den første nat, han efter så mange års bandlysning og kampe tilbragte i sit palads. Og efter antallet af de tomme flasker at dømme, havde disse lykkelige ikke kedet sig, mens kongen sov.

Blandt gardisterne bemærkede man Pontis, blandt hoffolkene beundrede enhver Esperance, som Crillon havde præsenteret for kongen som en af de tapre krigere i den ny port, og hvis ædle udseende og kække væsen allerede straks havde erhvervet ham en mængde venner.

Men en anden person tildrog sig ligeledes opmærksomhed: det var herr de Liancourt, som nu var langt mere puklet, men også langt mere indtaget i sig selv end nogensinde før.

Pontis, som vinen havde ophidset lidt, og som var ked af, at etiketten havde bundet hans tunge den hele nat, affyrede pile mod den værdige adelsmand, som enhver hørte hvine, og som han selv var den eneste der ikke følte, skønt de alle traf ham lige i det sorte.

"De er altså blevet fuldkommen udsonet med Hans Majestæt?" udbrød Pontis, da den puklede for tyvende gang udbragte kongens skål, "det forekom mig, at De ikke stod på den bedste fod med ham?"

"Nej, men det er forbi. Kongen er nådig, jeg var åndrig, og det lykkedes os at genoprette en god forståelse."

"Fortæl os det!" sagde Pontis, trods alle Esperances vink.

"Jeg har den ærværdige prior i den hellige Genovevas kloster at takke for at jeg atter står i kongens gunst," svarede herr de Liancourt. "Ved sin tolk meddelte han mig i går kongens indtog og Hans Majestæts ædelmodighed mod spanierne. Det er ikke længere betimeligt at mukke mod kongen, sagde han."

"De mukkede altså?" udbrød én.

"Herren havde trukket sig tilbage til sin kælder. Om forladelse, til sine godser," bemærkede Pontis.

"Men hvorfor mukkede han?" spurgte én lidt nysgerrigt.

"Familieanliggender," sagde Esperance, som bævede af frygt for at høre Gabrielles navn.

"Nuvel," vedblev den pukkelryggede, "jeg fulgte Hans Højværdigheds råd, og i aftes ankom jeg til Louvre for at hilse på kongen. Hans Majestæt modtog mig med godhed, smilede til mig, og i stedet for at lade mig vende tilbage til Bougival, viste han mig den nåde af alle kræfter at holde mig tilbage blandt Eder i paladset, hvor jeg har tilbragt en guddommelig nat, en nat, hvis lige kongen sikkert aldrig har tilbragt."

Om la Varennes læber, der stod i en vinduesfordybning og underholdt sig med den rige bankier Zamet, spillede et ironisk smil.

"Nu behandler kongen denne ulykkelige med godhed," sagde Pontis sagte til Esperance, "det er langt farligere."

"Til alt held for ham," svarede Esperance med en tvungen latter, "har hans kone endnu ikke, som kongen, holdt sit indtog i Paris."

Næppe var disse ord udtalt, førend en gardekaptajn kaldte herr de Pontis ud i tjenesteforretning. Pontis fjernede sig; men

efter nogle minutters forløb, vendte han tilbage og kaldte på Esperance, der straks ilede hen til ham.

"Hvad vil du?" spurgte den unge mand.

"En stor gunst er vederfaret mig, men det er desværre en hoveritjeneste; jeg skal i kongens navn og i den største hemmelighed ledsage en person ud på landet."

"Uden tvivl en fange?"

"Formodentlig. Det vil blive græsselig kedsommeligt. Vil du hjælpe mig med at udrette det tvangsarbejde? Vi kunne da i det mindste underholde hinanden."

"Med fornøjelse."

"Jeg skal lade din hest sadle sammen med min; vent mig i alleen dernede ved floden; der vil fangen komme ud. Jeg skal bringe begge hestene med mig; du behøver ikke at bekymre dig om noget."

"Godt," svarede Esperance.

Og han begav sig til det betegnede sted, med hjertet opfyldt af det hemmelige trylleri, som forskønnede hele naturen.

Dagen brød frem. Regnen fra den forrige aften var ophørt; en mild og frisk brise krusede vandet og bevægede de træer, der bøjede sig ud over floden, med en hemmelighedsfuld raslen.

En bekvem lukket vogn kom ud fra en hemmelig port i slottet; den var tilsluttet med store gardiner, og to hvide muldyr trak den langsomt hen igennem sandet.

"Det er en fange, som man viser opmærksomhed," tænkte Esperance, da vognen kom forbi ham.

Gardinerne bevægede sig i vinden, og ud af vognen strømmede en vellugtende duft, der syntes at vække en pludselig erindring hos Esperance.

"Fører denne vej til Bougival?" sagde en kvindelig stemme, der fik den unge mand til at bæve, til kusken.

I samme øjeblik åbnede gardinet sig, og et nysgerrigt hoved kiggede ud.

"Gratienne!" råbte Esperance.

"Herr Esperance!" hviskede den unge pige, som i sin forundring vedblev at holde gardinerne åbne.

Overfor hende sad Gabrielle, som ved lyden af det sidste navn var blevet purpurrød og havde skjult sit ansigt i sine hænder.

Den unge mand blegnede og lænede sig til et træ, som om jorden bævede under hans fødder. Et sort slør udbredte sig for hans øjne. Han hørte ikke, hvorledes Pontis kom til i fuldt løb med begge hestene.

"Til hest!" sagde gardisten muntert, "se den skønne morgen! Efter en så lystig nattevagt vil vi få et kosteligt ridt ... Nå, er du ikke i sadlen endnu?"

"Jeg er ikke kongens gardist," svarede Esperance med dump stemme. "Forret din tjeneste alene! Farvel!"

Og han flygtede med blødende hjerte, mens vognen satte sig i bevægelse.

Gardinet faldt ned og kvalte et suk, der lød smerteligt som en hulken.

"Hvad i alverden går der af Esperance?" mumlede Pontis, der var nødt til at følge vognen.

Gabrielle havde holdt sit ord til kongen.

2. del

1. Følgerne af en skramme

Ti måneder var forløbet siden Paris overgav sig; året nærmede sig sin ende. December måned udbredte sin mørkeste tåge, sin dybeste sne over markerne. Det var længe siden vinteren havde hersket i Frankrig med så stor strenghed.

To besynderlige personer kom en dag ridende hen ad vejen til Melun. Begge var indhyllede eller rettere begravet i vide, stribede kapper, der lignede burnusser, og red ved siden af hinanden i sneen, idet de afvekslende udstødte drøje italienske forbandelser, den ene i en dyb tenor og den anden i en høj sopran, som ville have drevet alle Frankrigs ulve på flugt.

Den dybe tenor kom fra et bredt og kraftigt mandligt bryst. Hesten var lille, men rytteren statelig, hvis man kunne slutte dette af de mørke øjne og det ravnsorte skæg, som kappens folder ikke altid beskyttede mod den iskolde vind.

Sopranen var en kvinde med et blik, der snart udtrykte vemod, snart flammede som et lyn. Hun vaklede på sit muldyr, idet hun kun tænkte på at beskytte sig mod vinden, og skændte snart på sin ledsager, snart på den glatte landevej, snart på det afskyelige Frankrig, hvor det fryser, og snart på Meluns uforskammede porte, der ikke ville indfinde sig.

Endelig ankom de ridende til Melun.

Ved porten stod en kommando soldater og en tolder, der mønstrede enhver forbigående med større opmærksomhed, end oppebørslen af toldintraderne syntes at fordre.

De kommendes holdning var denne mand påfaldende. Han anholdt begge de fremmede, som fremskyndede deres dyrs

gang, uden tvivl for desto før at nå det varmende kaminbål i herberget.

"Har det så stort hastværk?" sagde han, "lad os undersøge disse vadsække!"

På et vink af ham tog flere soldater hesten og muldyret i tøjlerne.

"*Siamo forestieri!*" råbte den unge kvinde utålmodigt.

"Aha, spaniere!" sagde tolderen, som anså dette rene italiensk for spansk.

"Spaniere!" gentog soldaterne, hvem krigen just ikke havde stemt til gunst for deres gamle fjender.

Man undersøgte vadsækkene, som intet mistænkeligt indeholdt. Mange folk forsamlede sig. De formentlige spaniere talte indbyrdes sammen, uden at kunne besvare tolderens spørgsmål med et eneste fransk ord.

Under denne strid havde kvinden blottet sit ansigt, der var regelmæssigt og fint og tydeligt forrådte et sydens barn.

De spillende øjne, de bevægelige træk og den dobbelte række herlige tænder, der prydede hendes mund, tilfredsstillede ikke tolderen, som hårdnakket vedblev at gentage:

"Spaniere! Spaniere! Eders papirer!"

Pludselig hviskede tolderen noget til den kommanderende underofficer, og denne råbte:

"Det er sandt, han skjuler sine øjne!"

"Lad os se Deres øjne!" sagde tolderen til italieneren, der ikke forstod ham.

"Han lader som han ikke forstår os," mumlede de tilstedeværende.

"Dine øjne, dine øjne!" gentog tyve utålmodige.

Italieneren stirrede forbløffet på sin ledsagerinde og bevægede sig ikke. Straks rev underofficeren kappens folder til side med en hastig bevægelse, og den ubekendtes ansigt kom til syne. Det var smukt og temmelig stolt i sit udtryk, trods et vist vulgært præg, som blandt de lavere stænder i østerlandene ikke udelukker skønheden.

"Hans øjne er underløbet med blod!" udbrød tolderen, "det er ham!"

"Det er ham! Det er ham!" gentog forskellige af de tilstedeværende, der syntes at være indviet i hemmeligheden.

"Det er ham!" råbte hundrede stemmer, der ikke engang vidste, hvad talen var om.

Italienerens højre øje var virkelig gennemfuret under øjenlåget af en inflammation, som strakte sig lige hen til tindingen.

Soldaterne kastede sig nu over denne mand, som de snart fik revet ned af den lille hest, og idet de fulgte det givne eksempel begyndte et stort antal af tilskuerne at fare løs på den ulykkelige med næveslag, skønt de hverken var vidende om hans navn eller hans forbrydelse.

Da hans ledsagerinde så dette, begyndte hun at udstøde lydelige og med italienske ord blandede jammerskrig.

"Slå ham ikke," sagde soldaterne, "vi vil stege ham levende."

"Nej," indvendte tolderen, "han må angive sine medskyldige."

"Ha, skurk af en spanier!" udbrød nogle.

"Elendige snigmorder!" hylede andre.

"*Ohime, o povero Concini!*" stønnede den lille dame, idet hun modigt søgte at gøre alle disse rasende sin ulykkelige ledsager stridig ved hjælp af sine negle.

Men hun var ikke den stærkeste, og lidt efter lidt trak strømmen sig hen imod tolderens lille bod, der syntes at ville forvandle sig til et marterkammer for dem begge.

Imidlertid var en høj, blond, ung mand, der red på en skøn tyrkisk hest og var ledsaget af en lige så godt bereden tjener, ankommet til porten og ragede op over hele denne sværm, hvis bølgende masser tørnede mod hans hests bringe.

Da han så dette optrin, hvis forspil spåede en så sørgelig udvikling, og hørte den unge dames ængstelige skrig, drev han sin hest fremad og bankede en soldat på skulderen, der havde grebet damen om armen, mens hun klamrede sig fast til sin ledsagers klæder.

"Hør, min ven," sagde han, "I knuser jo dette stakkels væsen med Eders jernklo; sammenlign engang hendes lille arm med Eders brede næve."

"Bah, min herre!" svarede soldaten med en vis respekt for den fremmedes imponerende udseende, "det er ingen stor ulykke; hun er en spanierinde."

"*Pietà, pietà, signor!*" råbte denne, som gættede, at hun i den fremmede ville finde en beskytter.

"For det første er hun ingen spanierinde, men fra Italien," sagde den unge mand, idet han hastigt steg ned af hesten og rystede soldaten så kraftigt, at denne lod sit bytte fare.

"Fra Italien!" gentog mængden overrasket.

Soldaten nærmede sig nu atter med større ærbødighed, siden han havde gjort bekendtskab med en stærkere muskelkraft end sin egen.

"Vil De måske beskytte vor gode konges mordere?" spurgte han.

"Kongens mordere? Det bliver en anden sag," svarede den unge mand.

Men den lille dame havde forstået, at en tolk var kommet dem til hjælp, og hun begyndte at tiltale den fremmede flydende i det italienske sprog. Han svarede hende i det samme tungemål.

Den stakkels anklagedes glæde var så udtryksfuld, hun klappede i hænderne med en så triumferende henrykkelse, at mængden blev rørt af det og sagde:

"Det er en adelsmand, der kender hende."

"Hvad har jeg gjort? Hvad vil man mig?" udbrød italieneren.

Vor unge mand blev omringet og betragtet; i hans øjne lyste oprigtighed, mod og forstand. Han havde allerede straks vundet hele forsamlingen for sig.

"Min herre," sagde tolderen til ham, "forstår I disse spanieres pluddervælsk?"

"De er italienere, min herre," svarede den unge mand, "og de taler det reneste toscansk. Hvad har de gjort, siden man behandler dem så brutalt?"

"Betragt hans højre øje," sagde tolderen.

"Det er noget læderet, så vidt jeg ser."

"Ja, min herre, det er det signalement, man har givet os over en mand, som skal komme her igennem for at myrde kongen i Paris."

"Jeg troede ikke, Hans Majestæt var i hovedstaden."

"Man venter den gode konge hertil i anledning af hans søns dåb."

"Hvilken søn?"

"Cèsar, min herre, kongens og den skønne Gabrielles barn."

Den fremmede blegnede.

"Godt," sagde han, idet han med møje undertrykkede sit hjertes heftige bevægelse, "så denne mand ville myrde kongen? ... skal man da stedse begynde forfra?"

"Hver ottende dag bliver vor landsfaders liv truet; i dag er det denne skurk her."

"Har han tilstået det?"

"Det tager han sig vel i agt for. Men om forladelse, min herre," tilføjede tolderen mistroisk, "De tager denne skurk stærkt i forsvar ... er De måske liguist eller spanier, siden De taler deres sprog? ... Har De papirer?"

"Tilvisse, min herre," svarede den unge mand koldt, "og jeg har intet imod at vise Eder dem."

"Hvor kommer De fra?"

"Fra Venedig, som jeg har besøgt for min fornøjelse."

"Og hvor agter De Dem hen?"

"Til Paris, ifølge en opfordring af herr de Crillon."

"Herr de Crillon!" udbrød tolderen med pludselig ærefrygt.

"Herr de Crillon!" gentog soldaterne, som fo'r sammen ved dette dyrebare navn.

"Her er hans brev; hav den godhed at læse det," vedblev den unge mand, idet han rakte tolderen et sammenfoldet papir.

Denne modtog det, læste det og leverede det under dybe buk tilbage til den unge mand, for hvem næsten alle aftog deres hatte, idet de mumlede:

"Det er en ven af den tapre Crillon."

Den unge dame greb sin beskytter om armen og tiltalte ham livligt.

"Madame," sagde den unge mand i det italienske sprog, "man beskylder Dem og Deres ledsager for at nære forbryderiske hensigter med Eders rejse til Paris."

Begge italienerne blegnede.

"Hvilke da?" stammede den unge dame.

"Man påstår, at I vil myrde kongen."

"Vi?" råbte italienerinden opfarende. "Vi myrde? ... Tværtimod!"

"Hvem er I? Nøl ikke, for alle disse mennesker betragter Eder. Prøv ikke på at lyve; for jeg selv ville ikke tilgive Eder en løgn, hvor beskyldningen er så graverende."

"Jeg hedder Eleonora Galigai," svarede hun, "og min ægtefælle her hedder Concino Concini."

"Hvad tager I Eder for?"

"Min mand er en søn af en notarius i Firenze."

"Og De?"

"Jeg ... jeg er hans kone."

"Hvad vil I her i Frankrig?"

"Hvad Concino vil."

"Det er mere fiffigt end oprigtigt svaret. I dølger noget for mig ... desværre for Eder selv, for jeg elsker kongen, og for at afvende en ulykke fra ham, ville jeg uden betænkning overlade Eder til denne mængde, som I må affinde Eder med så godt I kan."

Denne trussel syntes at gøre et dybt indtryk på begge italienerne.

"Overvej mine ord," tilføjede den unge mand, som nu atter nærmede sig tolderen og den kommanderende underofficer.

"Disse mennesker synes ikke at være forbrydere," sagde han, "men jeg fristes til at holde dem for eventyrere, der ikke ville give sig til kende. Jeg har nu skræmt dem; de rådfører sig med hinanden, og vi vil erfare sandheden."

"Hvorfor har han et øje, der er underløbet med blod?" spurgte den hårdnakkede tolder.

"Det er sandt, det glemte jeg," sagde den unge mand og vendte sig igen om imod italienerne.

"Hvorfra hidrører det inflammerede øje?" spurgte han.

"Signor," svarede den unge dame hastigt, "jeg er skinsyg, Concino har lyst til at behage og tilkastede i går en vis fornem dame, der kom forbi i en bærestol, smægtende blikke, hvorpå jeg kradsede ham i ansigtet med mine negle. Se selv hvor brede de er."

"Det er sandsynligt," sagde den unge mand, idet han betragtede italienerindens hånd, en sand lille, med smukke rosenrøde og som klør ombøjede negle bevæbnet fugleklo, "nu behøver I kun at sige mig, hvad der bringer Eder til Frankrig; jeg har givet Eder behørig tid til at besvare mit spørgsmål overensstemmende med sandheden og Eders egen interesse. Vogt Eder! I toldboden findes et dygtigt bål, og jern er snart gjort gloende."

"*Per che fare?*" råbte begge italienerne ængsteligt.

"Til at pine Eder med," svarede den unge mand. "Alle disse mennesker er nysgerrige, og når jeg vender Eder ryggen, vil man nok vide at løse Eders tungebånd."

"Han er en retskaffen ung mand," sagde italieneren sagte til sin ledsagerinde. "Lad os vise ham vor anbefaling."

"Er det muligt, så lad os undgå det," sagde italienerinden lige så sagte.

Men den fremmede så, at de tilstedeværende blev trætte af den lange nølen og begyndte at knurre. Han blev selv utålmodig.

"Farvel!" sagde han. "Drag Eder ud af klemmen som I selv bedst kan."

Han vendte sig om for at gribe sin hest, som soldaterne klappede, i tøjlen. Italienerinden ilede til, for at holde ham tilbage og sagde i en bekymret tone:

"Forlang, at man skal lade Dem træde ind med mig på et sted, hvor vi er alene."

"Hvor hemmelighedsfuld, signora!"

"De vil snart indse, hvorfor," svarede hun.

Den unge mand sagde nogle ord til tolderen, der åbnede sin dør. Italienerinden ilede ind, behændig som et egern. Concini blev ligegyldig stående mellem soldaterne udenfor.

Den fremmede havde ledsaget Eleonora ind i toldboden.

"Vend Dem lidt om," sagde hun smilende.

Han adlød, men ikke så hastigt, at han ikke så hende løfte sin kjole op. Han fik øje på et par røde uldne underbenklæder og to noget tynde, men smuktformede ben; og alt dette viste sig og forsvandt med lynets hurtighed. Italienerinden nærmede sig ham med et papir i hånden.

"Se her," sagde hun, "dette er en anbefalingsskrivelse, som man gav mig i Firenze; den er ikke forseglet. Læs, og når De har set, hvem vi er, så giv mig Deres ord som adelsmand på at De vil glemme, hvad De har læst, både navne og omstændigheder."

"Adresseret til herr Zamet," sagde han.

"De kender ham?"

"Jeg har set ham i Louvre."

"Ah, så De kommer i Louvre?" udbrød italienerinden hastigt.

"Ja, således som enhver kommer der, der vil se kongen," svarede den unge mand, der havde forglemt sig selv.

Han læste følgende ord:

> "Jeg anbefaler Zamet min Eleonora og Concini, som rejser til Paris i forretninger. Man bør have tillid til dem; de er mine tro tjenere.
>
> *Marie."*

"Hvilken Marie?" spurgte den unge mand.

"Betragt dette velbekendte våben."

"Det er Medici'ernes."

Italienerinden lagde fingeren på sine læber.

"I tjener altså Marie af Medici, den regerende hertug af Toscanas datter?"

"Jeg er hendes diesøster," sagde Eleonora langsomt, "hendes ammes datter. Jeg har ægtet Concino. Vi er fattige og søger at gøre vor lykke. Prinsessen, som selv ikke er rig, anbefaler os til herr Zamet, der svælger i rigdomme, fordi, som hun siger, Frankrig er et land, hvor man hastigt kan gøre sin lykke, når man har gode øjne at se med og smukke øjne at indtage med."

"Hm!" mumlede den unge mand tankefuld, og han betragtede længe den lille kone, der allerede havde taget brevet fra ham og atter gemt det på dets gamle plads.

"Er vi endnu mordere?" spurgte italienerinden leende.

"Nej, signora."

"Velan, hav den godhed at forsikre disse rå mennesker om det. Men husk på Deres ord: Hverken navn eller omstændigheder! De må være vor eneste fortrolige i den sag."

Den unge mand forlod toldboden.

"Mine herrer," sagde han til tolderen og vagtkommandøren, som han tog til side, "disse italienere er handlende. Jeg hedder Esperance. Hvis I ønsker det, vil jeg lade Crillons brev blive tilbage her som pant."

"Jeg takker Dem, min herre," sagde tolderen, "men øjet ..."

Esperance omtalte den ægteskabelige tvist fra den foregående dag og alle fandt for godt at le over det.

Italieneren svang sig op på sin lille hest; hans ledsagerinde lod sig løfte op på sit muldyr af Esperance, i hvis arme hun havde kastet sig med et gammelt bekendtskabs hele fortrolighed.

Denne begivenhed havde fået italienerinden til at glemme sin træthed og kulden. Man indtog en frokost i et hyggeligt værtshus, og to flasker fransk vin forjog fuldstændig den ulykkespående sky, der havde svævet et øjeblik over begge de rejsendes hoveder.

Den lille dame var forgabet i den smukke adelsmand, hvis tjeneste hun overdrev.

Uden at dele det overdrevne i hendes begejstring, var Concini uudtømmelig i sine taksigelser for den tjeneste, Esperance havde vist ham og på italiensk vis kyssede han hans hænder, mens den ikke mindre erkendtlige Eleonora stak begge sine små fødder ind imellem sin frelsers. Men det er også noget koldt i Frankrig.

Frelseren, der var langt uroligere end han ønskede at være det, ytrede det ønske at nå Paris inden aften, og straks besluttede Eleonora, der nu ikke var træt mere, at bryde op med ham.

Under vejs hentydede hun til kongens ny tilbøjelighed for madame Gabrielle de Liancourt og førte talen hen på den lidenskab, kongen kunne have fattet for denne favoritinde. Esperance svarede med enstavelsesord. Elenora ville vide, om denne flamme ville vare ved.

"Det ved jeg ikke," svarede den unge mand.

"Hun er altså meget smuk?" spurgte italienerinden, "siden man kalder hende den skønne Gabrielle?"

"Jeg kender hende ikke," sagde Esperance, for at afbryde konversationen.

Omsider nåede man hen imod syv, en stjerneklar aften, hovedstadens porte. Esperance ville ledsage de rejsende til Zamets bolig, i Rue Lesdiguiers, bag ved Arsenalet.

"Det vil måske fjerne Dem fra Deres vej?" sagde Concini, bekymret over Eleonoras venlige opmærksomhed mod en fremmed.

"Aldeles ikke," svarede franskmanden, "jeg skal til Arsenalet, som ligger i det samme kvarter."

Han viste dem den rige pengemands dør, og afskedshilsener blev vekslede, høflige på den ene side, forekommende fra den anden, mens Concini løftede den tunge dørhammer.

"*A rivederci!*" hviskede Eleonora, idet hun lagde fingeren på sine læber.

2. Hvorledes Esperance får et eget hus

Da Esperance kom til Arsenalet, erfarede han, at herr de Crillon havde givet ordre til at man skulle sætte et værelse i stand til en person, som han havde betegnet nøjere og som man genkendte i Esperance.

Næste dag var han næppe vågnet og havde klædt sig på, førend chevalieren trådte ind med åbne arme og alle tegn på en hjertelig glæde.

"Nu da, landløber, utaknemmelige, forlorne søn, der er du da endelig!" udbrød helten, idet han omfavnede Esperance for anden gang. "Er det en mani, der en kommet over dig, således at undfly dem, der elsker dig? Du taler om en lille rejse på fjorten dage, du forlader os midt under festlighederne i anledning af indtoget, og du bliver borte i ti måneder."

"De ved, herr chevalier," svarede Esperance rørt over dette venskabsbevis, "hvad en rejse er. Man foresætter sig at gøre hundrede skridt, og man gør tusinde, så at man stedse går videre, uden selv at mærke det."

"Denne rejselyst vidste jeg ikke du var besjælet af. I mine tanker var du en ven af bekvemmelighed."

"Ja, herr chevalier, men ikke her alene ... overalt, hvor jeg finder den."

"Har du da overhovedet fundet den? Det forekommer mig at dit ansigt er blegt, at du sågar er blevet mager."

"Det er varmens skyld."

"I denne bidende kulde!"

"I Frankrig fryser det, men ikke der, hvor jeg kommer fra."

"Hvor kommer du da fra? Fra Kina?"

"Hvorledes, herr chevalier?" sagde Esperance overrasket. "De ved ikke hvor jeg kommer fra, og De har dog skrevet mig til på det sted hvor jeg var?"

"Jeg har rigtignok skrevet dig til, men uden at vide, hvor brevet blev sendt hen. Du har altså dog fået det?"

"Det er mærkeligt!" udbrød Esperance. "De skriver mig til, uden at vide, hvor jeg er; Deres brev kommer til sit bestemmelsessted, og det er ikke Dem, der har afsendt det? Men De er så god, og De har så lange arme."

"Ingenlunde; gør mig ikke bedre end jeg er. Jeg ærgrede mig, ser du, og i oktober måned, da min ærgrelse var størst, modtog jeg denne seddel."

Crillon åbnede et lille skrin, som stod på hans med våben dækkede skænkebord.

Billetten lød således:

> "Herr chevalier, det er nødvendigt at kalde herr Esperance tilbage fra det sted, hvor han befinder sig. Han er der udsat for store farer. Behag at melde ham dette i et brev, som jeg påtager mig at besørge. De er den eneste, der formår noget over ham; stævn ham til Paris i december måned. Denne billet har intet andet formål, end den unge herr Esperances interesse. De må beholde ham hos dem, hvad det end skal koste. Jeg skal lade brevet afhente i morgen i Deres bopæl."

"Hvem har undertegnet det?" spurgte Esperance.

"Det er ikke undertegnet. Håndskriften er smuk, men noget rystende, som en oldings."

"Og De skrev mig til, at jeg skulle vende tilbage ..."

"Øjeblikkelig; jeg så ligeledes din interesse i det. Men hvor var du da henne, siden du var udsat for så store farer?"

"I Venedig," svarede Esperance.

Crillon sprang op fra sin stol.

"I Venedig!" mumlede han, og det hede blod strømmede ham op i kinderne. "For Guds skyld, hvad ville du i Venedig, min ven?"

"Jeg ville blot rejse; Venedig er et sted, der kan være lige så godt som et hvert andet."

"Esperance, du behandler mig ikke som ven," sagde Crillon, hvis hjerte bankede heftigt. "Du er tilbageholden og hemmelighedsfuld. Jeg spørger, du stammer, og jeg påstår, at du lyver, ja! Nå, lad så være; lad os tale om noget andet. Crillons venskab? ... Bah! Hvad er Crillon! En gammel slagsbroder, der ikke længere nærer nogen erindring om sin ungdom ..."

"O, min herre, min herre!" råbte Esperance. "Hvilken grusomhed! De fravrister mig mit hjertes hemmeligheder!"

"Er de da så smertelige?"

"Ak, jeg kunne fristes til at tro det; for jeg, der aldrig kendte kedsomhed, har lidt i den grad, at jeg har kedet mig."

"Og årsagen til denne kedsomhed? Venedig, det er virkelig en kedelig by."

"O, nej, jeg har ikke kedet mig i Venedig," svarede Esperance langsomt, "jeg har følt mig lykkelig ... overordentlig lykkelig der."

"Det kan ikke nægtes," sagde Crillon med bevæget stemme, "at Venedig, når alt kommer til alt, er et behageligt opholdssted for unge mennesker."

"Jeg har grædt meget der," vedblev Esperance med et elskværdigt smil.

"Men der er ingen grund til at græde ... *Harnibieu!* I Venedig findes der vand nok!"

"Jeg tænkte på min moder."

Chevalieren fo'r op.

"Din moder?" gentog han med lav stemme. "Men ... hun er jo ikke længere i denne verden!"

"Netop derfor tænkte jeg på hende."

"Du må have en bevæggrund, siden du kom på dette indfald."

"Jeg læste atter hendes afskedsbrev igennem. O, min herre, det lykkelige menneske forstod ikke alt, hvad der lå i dette brev, men det blødende hjerte forstod det øjeblikkelig. Derfor har jeg været i Venedig."

"Jeg er endnu ikke blevet klogere," indvendte Crillon. "Du har altså erfaret noget, der knytter mindet om din moder til Venedig? Så vidt jeg erindrer, fortalte du mig, at du intet vidste, og det brev, som du omtaler og som du lod mig læse, ytrer ikke et eneste ord i den henseende."

"Mit, nej," svarede Esperance, "men De mindes vist, at jeg leverede Dem et andet fra samme hånd."

"Det er sandt ..."

"Dette holdt De åbent i hånden den første dag, da jeg havde den ære at tale med Dem i Deres lejr."

"Måske ... hvad slutter du af det?"

"Da mit blik tilfældigvis faldt på det, så læste det ordene: *Venedig, på dødslejet*."

Crillon bævede.

"Og disse ord kunne jeg ikke glemme, herr chevalier; for de var skrevet af den samme hånd, som havde skrevet til mig … min moders hånd … og dette dødsleje var min moders!"

Crillon tav.

"Så at jeg, da lysten til at græde kom over mig," vedblev Esperance, "indesluttede mig i Venedig og både med legemets og sjælens øjne søgte efter det sted, hvor min moder havde udåndet sit sidste suk. Ingen kendte mig; jeg ville ingen spørge. Alt har jeg gennemsøgt, alt har jeg udforsket. Jeg gjorde det til en lov, at betræde hver stenflise på St. Markuspladsen, på hele Piazzettaen, på hele slavoniernes kaj lige til Cantieri, overbevist om at der ikke gives en sjæl i Venedig, som ikke har vandret der, og at altså min moder også havde sat sin fod, hvor jeg trådte. Over alt, hvor jeg så en ubekendt madonnas sitrende lampe brænde, over alt, hvor jeg så cypresser stræbe i vejret bag ved en forfalden kirkes piller, tænkte jeg: Denne lampe bliver måske vedligeholdt på min moders bekostning! Hun sover måske under disse høje, sorte træer. Og jeg græd. For nu elskede jeg min moder. Det gør så godt at have nogen at elske."

Crillon havde rejst sig; han vendte ryggen til Esperance og gik frem og tilbage i værelset.

"De ler ad mig, ikke sandt?" sagde Esperance.

Uden at vise sit ansigt sagde Crillon:

"Det ryger djævleblændt i dette værelse; jeg er ganske blændet af røgen!"

Og hastigt åbnede han to vinduer. Men vi tvivler om, at det var røgen alene, der havde gjort den gode chevaliers øjenlåg røde.

"Jeg antager, at du nu har grædt nok," sagde Crillon, "siden du er kommet tilbage."

"Jeg er kommet, fordi De kaldte mig."

"Men jeg kaldte dig, for at adlyde opfordringen i den anonyme skrivelse ... Du taler ikke om den fare, du har været udsat for."

"Jeg?" udbrød Esperance. "Jeg har ikke været udsat for farer; og hvis to bevæggrunde ikke havde ansporet mig til at rejse, ville jeg være blevet der."

"Mit brev, ikke sandt? ... og så?"

"Mine rentepenge udeblev."

"Hvad? Og denne herlige regelmæssighed, som du hver måned undrede dig over?"

"Den er ophørt. Nu er det tre måneder siden, jeg modtog noget. Min formue var sagtens et blændværk; oldingen med det hvide hår må være død, og man har udbetalt renterne til en anden."

"Det er godt," sagde Crillon og klappede den unge mand venskabeligt på skulderen, "da du ingen flere penge har, vil du løbe hornene af dig og blive hos mig. Men hvad siger jeg! Du vil altid have penge, Esperance, siden jeg altid har penge at disponere over."

"Min herre ..."

"Jeg kan rigtignok ikke kommandere tyve tusind daler om året, således som oldingen med de hvide hår; men jeg vil dog altid have det fortrin frem for ham, at jeg holder mere end jeg har lovet. Fat derfor mod, slå til og øs af min pung."

Med disse ord åbnede den gode krigsmand sin kasse. Esperance holdt ham tilbage.

"Om forladelse!" sagde han. "Bliv ikke vred på mig!"

"Hvorfor skulle jeg det?" spurgte chevalieren, idet han rodede med hånden i sine guldstykker.

"Fordi jeg ikke vil modtage Eders ædelmodige tilbud," svarede Esperance roligt.

Crillon lod en håndfuld dalere falde, og idet han vendte sig om imod den unge mand med rynket pande, udbrød han:

"De går for vidt, min unge herre! Holder De mig for en elendig gniepind?"

"Jeg vidste nok, De ville blive vred."

"*Harnibieu!* Har jeg ikke grund til det? Du beskæmmer mig jo ved at afslå mit tilbud."

"Hav den godhed at forstå mig bedre! jeg er hverken ubeleven eller dum. Den første håndfuld louisdorer vil jeg gerne modtage."

"Nuvel, det er alt, hvad jeg forlanger af dig."

"Men jeg vil ikke modtage den anden. At leve i lediggang på en mands bekostning, der betaler et hvert guldstykke med sit blod ... aldrig!"

"Det er en god grundsætning; men hvad agter du at tage dig for? Ah, jeg får en idé ... træd ind i garden; inden seks måneder skaffer jeg dig en fændriksbestalling ... stol på det!"

"Jeg er ingen ven af krigen, det ved De; og disciplinen kan jeg ikke finde mig i."

"Jeg skal tale med Rosny, og vi vil skaffe dig en plads ved hoffet."

"Jeg takker; jeg vil ikke til hoffet."

"Det tænker du urigtigt i. Hoffet er galant. Kongen har en ung maitresse, som holder meget af sang og strengeleg."

"Hun er jo gift, herr chevalier."

"Nej, kongen har straks ladet ægteskabet opløse; hun er fri."

"Under hvilket påskud?"

"Den arme herr de Liancourt," svarede han leende, "er af retten blevet erklæret for udygtig til at forplante en ædel slægt."

"Men efter sigende skal han jo have elleve børn med sin første kone."

"En grund mere, siger dommeren, til at han nu ingen kan få."

Trods sit beklemte hjerte formåede Esperance ikke at bevare sin alvor ved denne spøg.

"Det er dog sandhed," sagde Crillon, "og man har leet så meget over det her, at det virkelig undrer mig, jeg kan le endnu mere. Jeg håber, at jeg har kunnet meddele dig efterretninger, der er i stand til at gengive dig dit gode lune."

"Unægtelig, min herre," stammede den unge mand og trykkede sine negle ind i hænderne. "Men trods al denne munterhed, ser jeg en ulykkelig konge og en højst beklagelsesværdig kvinde."

"O, kongen er ikke af den karakter, at han skulle græmme sig længe, og hvis man vil tro hofsladderen, træffer han allerede sine forholdsregler."

"Som går ud på at lade madame de Liancourt fare?"

"Siden den lille Cèsars fødsel, som virkelig er et herligt barn, hedder hun marquise af Monceaux. Nå, jeg siger ikke, at kongen vil lade hende fare; men han adspreder sig en smule hist og her. Marquisen er virkelig en skønhed! Hun har aldrig været smukkere."

"Herr chevalier," afbrød Esperance ham hastigt, "om vi talte lidt om min kære Pontis? ... Har han forglemt mig?"

"Han? Langt fra. Men siden du rejste, har skælmen atter begyndt på sine gavtyvestreger. Han har været meget i felten, det er en undskyldning; den giver dem næppe vand at drikke."

"Men dog lidt vin nu og da?"

"O, Pontis finder altid vin! Oprigtigt talt, det ville være en kristelig gerning af dig at træde ind i garden: Du ville gøre Pontis til et subjekt uden lyde. Han elsker dig, han frygter dig ... træd ind i garden!"

"Jeg beder Dem, min herre, forlang det ikke," svarede Esperance blidt, "min beslutning er uigenkaldelig fattet. Jeg nærer kun et ønske ..."

"At blive ved at græde?"

"Nej, det er forbi," sagde Esperance muntert. "Jeg vil jage i fjerne lande, i ganske nye lande. Jeg venter kun på Pontis tilbagekomst. Kommer han snart?"

"Ja, endnu i dag til dåbsfesten sammen med kongen, senest klokken ti i formiddag."

"Nuvel, jeg vil da omfavne min ven Pontis og så straks tiltræde min rejse."

"*Harnibieu*, det vil vi se på!" udbrød chevalieren.

"Herr chevalier!"

"Jeg forbyder dig det!" gentog Crillon. "Jeg har dog noget at betyde, skulle jeg mene, og din moder har efterladt mig dig."

"Min herre ... når jeg er ulykkelig ..."

"Du kan være ulykkelig hos mig, så meget du lyster. Jeg vil atter styrke dine nerver."

"Betænk, at jeg har lidt."

"Du har fået et knivstik, det nægter jeg ikke. Jeg har fået over tresindstyve, ikke at tale om kugler og skrå; du har mistet tre

unser blod, jeg har mistet mere end et fad fuldt, og dog lér jeg … Gudsdød, jeg byder kedsomheden trods, og jeg vil danse ved den lille Cèsars dåb! Ja, vi vil danse sammen!"

Esperance blev dødbleg.

Til alt held stak hans tjener, efter at have banket på døren, i dette øjeblik beskedent sit hoved og sin hånd ind af samme.

"Fra hvem er det budskab?" spurgte chevalieren.

"Fra en, der har erkyndiget sig, om herr Esperance ikke skulle være kommet tilbage," svarede tjeneren.

Esperance tog brevet, som der faldt en lille nøgle ud af, da han havde brudt det.

"Er det allerede din invitation til ballet?" spurgte Crillon, da han så den højeste forbavselse udbrede sig over den unge mands træk.

"Nej, min herre, det er noget endnu langt sælsommere," svarede Esperance.

"Dig tilstøder altid noget nyt og sælsomt, min unge ven. Men er det noget godt?"

"Døm selv, min herre."

Crillon læste højt:

> "Nådige herre!
> Da De nu er i Paris, som er det bedste opholdssted for en mand som Dem, antager jeg, at De snart vil flytte ind i det hus, De har købt i Rue de la Cerisaie, for Deres henlagte sparepenge i de sidste tre måneder. Jeg håber, De vil finde, at det er Dem værdigt, og have den godhed at billige de indretninger, jeg har troet at burde anbringe i samme. De vil, nådige herre, i et lille skrin i kaminen i Deres kabinet forefinde De i anledning af købet udfærdigede papirer

samt de nøgler, som er blevet der henlagt af Deres tro tjener.

Guglielmo."

Esperance og Crillon stirrede på hinanden med åben mund.

"Det er noget stærkt," sagde Crillon endelig, "tror du på det?"

"Ja, hvorfor ikke?" svarede Esperance, idet han drejede den lille ciselerede nøgle mellem sine fingre.

"Du har ret, hvorfor ikke! ... Nå, Rue de la Cerisaie er ikke langt herfra ... Den ligger bagved Rue Lesdiguiéres, hvor Zamet har sit hus ... Du ved, Zamet, den italienske bankier."

"Jeg ved det," svarede Esperance, "kunne De måske have lyst ..."

"Til at besigtige dit hus? Jeg brænder af utålmodighed efter at se det."

"Nu, så lad os gå derhen, herr chevalier."

"*Harnibieu!* Min hat og min kårde! ... Og så af sted!" råbte helten med stentorstemme.

3. Jubel og fester

Rue de la Cerisaie, hvis navn (kirsebærhaven) noksom antyder dens oprindelse, grænsede på den ene side til Rue Petit-Muse, på den anden til Arsenalet, og parallelt løbende med Rue Saint-Antoine, gennemskar den det lille stræde Lesdiguiéres, hvor Zamet, den rige bankier, havde opført et hus af en dengang usædvanlig pragt.

Da Esperance sammen med Crillon betrådte Rue de la Cerisaie fik de ved den yderste ende af en smuk, af sten opført og med glinsende sne dækket mur øje på et palads i florentinsk stil, der knejsede i baggrunden af en rummelig gård. Dets fine billedhuggerarbejde og skønne vinduer med små krystalruder tildrog sig i den grad nogle forbigåendes beundring, at de blev stående ubevægelige ved synet af dette nye mesterværk.

"Hvis den hvidhårede oldings brev ikke er en spas," sagde Crillon, "så er dette dit slot."

Og han gjorde mine til at ville banke på; men Esperance holdt ham tilbage.

"Min herre," indvendte han, "behag at høre den tvivl, der påtrænger sig mig: Det hus, som min forretningsmand hentyder til, er, som han siger, købt for mine sparepenge i de sidste tre måneder. De udgør seks tusinde daler; mener De måske, at man kan anskaffe sig en sådan bolig for en så ringe sum?"

"Porten og dens ramme må alene have kostet denne sum," svarede Crillon, "men lige meget, lad os træde ind."

Imidlertid havde en mand af høj vækst, en slags velklædt og velbevæbnet opsynsmand, åbnet den lille dør i porten.

Ved synet af Esperance udstødte han et råb, der tydeligt vidnede om overraskelse, og idet han trådte hastigt ud, hilste han den unge mand med alle tegn på ærbødig iver.

"Jeg åbner porten for Dem, nådige herre," svarede manden, "for at De ikke, nådige herre, skal vente her udenfor i stedet for at betræde Deres bolig."

Crillon og Esperance fulgte opsynsmanden, som låsede porten til igen, efter at have ført dem ind. De så på hinanden og nølede endnu.

"Hvem er jeg da?" sagde Esperance til opsynsmanden.

"Den nådige herr Esperance, vor herre."

"Godt; men hvorfra kender De mig? Jeg kender ikke Dem."

"Jeg kender Dem, herre, fordi De, efter hvad man har sagt os, ligner Deres portræt."

"Hvilket portræt?"

"Det, der befinder sig i herrens kabinet."

Med disse ord lod han en klokke lyde, som straks hidkaldte en sværm af tjenere i det kostbareste livré fra alle kanter i huset.

"Den nådige herre!" råbte de enstemmigt, idet de bukkede og blottede deres hoveder.

"Nej," hviskede Crillon, "nu kan der ikke tvivles længere."

"Vis mig det portræt!" sagde Esperance.

Efter at de gennem den store forhal var steget op af tyve, i marmor indhuggede trin, dækkede af et persisk tæppe, befandt de sig i et pragtfuldt kabinet, hvori Esperances tro og livagtige portræt var anbragt over kaminen i en ramme af forgyldte blade.

"Nu kan jeg nok forstå, at alle disse folk kender mig," sagde han.

"Jeg også," svarede Crillon, som henrykt blev stående foran dette mesterværk.

"Men hvad jeg ikke gætter," vedblev Esperance, "er, hvorledes man har kunnet male mig uden mit eget vidende. Hvor, når og hvorledes har maleren opfanget mine træk?"

Crillon trådte nærmere, for at læse underskriften.

"Franz Porbus," læste han, "Venedig 1594."

"Ah, nu ved jeg det!" udbrød Esperance. "En dag sad jeg på en bænk i St. Markuskirken, lænede mig skødesløst op til en af pillerne i skibet og blev der i flere timer, for at drømme og bede. En af ærbødige tilskuere omringet maler, der sad lige overfor mig, aftegnede mig ... jeg troede det var dåbskapellet, han var beskæftiget med ... og jeg hørte flere venetianere udtale det berømte navn Porbus."

"Ja, han malede dit portræt," sagde Crillon, "men nu, da alle dine tjenere har trukket sig beskedent tilbage, må du ikke glemme, hvad der står i brevet."

"Hvad mener De?"

"Vi befinder os i dit kabinet. De ejendommen betræffende dokumenter og nøgler må ligge i et skrin på kaminen."

Esperance nærmede sig smilende. Den lille nøgle, billetten indeholdt, åbnede skrinet. Crillon og hans unge ven fandt deri en pakke dokumenter i behørig form, som på retslig måde stadfæstede besiddelsen af grunden og bygningen. Under pergamenterne lå et bundt nøgler, som alle var forsynet med påskrifter: Ordet *pengekiste* var det første, der faldt ham i øjnene.

"Det må være dette med jern beslåede rosentræsskrin," sagde Crillon.

"Netop," svarede Esperance, som havde stukket nøglen i.

Kisten indeholdt nogle poser med indskriften: Ti tusinde daler.

"*Harnibieu!*" råbte chevalieren med beundring. "Hvis kongen blot ejede så meget!"

Esperance forlod værelset og gennemvandrede sammen med chevalieren gallerierne, biblioteket, salene, kabinetterne, i hvilke alt vidnede om fyrstelig glans og luksus. En kammertjener ledsagede begge vennerne under denne besigtigelse. Efter at have mønstret huset gik man ned i staldene, hvor otte heste var beskæftiget med at æde hø og havre. Under en i nærheden beliggende remise prunkede en forgyldt, fløjlsbetrukket stadsvogn.

"En stadskaret! Og kongen har ingen!" udbrød Crillon, "Chevalier d'Aumale havde den eneste, der fandtes hele Paris."

Seletøj, jagtredskaber, hunde i stalden, våben på sømmene og vin i kælderen, intet manglede. Middagsmaden snurrede på den kæmpemæssige ovn i køkkenet.

"Lad os gå ud i haven," sagde Crillon.

Laurbærtræer, grantræer, vedbend og buske af rhododendron havde afrystet rimen og glattet deres kraftige løv, som for at glæde deres ejers øjne med et vårligt udseende.

Begge vennerne var kommet til den yderste ende. Grænsen bestod af en høj mur, hvoraf et helt stykke var nedstyrtet under frostens angreb og vægten af den hundredårige vedbend, der havde klamret sig til den. Men denne breche var nogle murere nu i færd med at udfylde.

De kom forbi fløjen i stueetagen, et højt og langt galleri, hvori alle vinduer og skodder var omhyggeligt tillukket. Esperance

fæstede uvilkårligt sine øjne, der allerede var mættet af så mange vidundere, på den.

En tjener kom til syne og præsenterede den unge mand en ny nøgle på en tallerken af forgyldt sølv.

"De vil vist, nådige herre," sagde han, "bese Deres kabinet på denne side?"

Esperance stak nøglen i låsen og åbnede døren.

Han opløftede et dørforhæng og formåede ikke at undertrykke et udråb af overraskelse.

Han så en umådelig tavlet sal med små søjler af cedertræ og med lænestole af et sjældent og kostbart arbejde, en krystallysekrone af Murano, uskattérlige tapeter, malerier af Bellini, borde af ibenholt, indlagt med elfenben, et med kander og fade af ciseleret guld dækket skænkebord. Hele dette klart oplyste trylleri henrev Esperance, hvis ansigt strålede af glæde og beundring. Men da han ville lade Crillon dele disse følelser, så han ham synke ned på en stol, bleg og skælvende, med vidtopspilede, stive øjne og panden dækket med sved, som om han ventede, at væggen overfor ham ville åbne sig, for at indlade en skygge.

"Hvad fattes Dem, chevalier?" udbrød Esperance.

Crillon rejste sig.

Han gik med hastige skridt hen til døren. Pludselig vendte han sig om, drevet af en uimodståelig impuls, sluttede Esperance i sine arme og omfavnede ham med en venskabelig ømhed.

"Farvel!" sagde han. "Tiden går, og jeg formoder, at kongen må være kommet tilbage. Han venter mig ... Farvel!"

"De kommer dog igen, håber jeg."

"Ja, jeg skal komme igen," stammede Crillon og fjernede sig i en ubeskrivelig forvirring; for i møblerne i dette værelse havde han, ikke uden at gyse og skælve som et barn, genfundet sin erindring fra Venedig.

Da Esperance var blevet ene, strakte han sig ud på puderne, skjulte panden i sine hænder og spurgte sig selv, om alt dette ikke var en drøm. Pludselig lød en lystig, høj, af sporeklirren ledsaget stemme, som udtalte Esperances navn.

"O," udbrød Esperance, "det er Pontis!"

Og han ilede ud af kabinettet, for at omfavne sin ven.

Næppe var Esperance givet tilbage til dagslyset, til sin kammerats fyrige favntag, førend han levede op på ny.

"Guds blod! Du er altså en fyrste," sagde Pontis, "lad os omfavne hinanden endnu engang!"

"Hvor kommer du fra?"

"Overalt fra."

"Hvorledes? Overalt fra?"

"Ja, jeg har beset værelserne, korridorerne, staldene, haven og kælderen."

"Hvad? Du har allerede ..."

"Herr de Crillon opfordrede mig til at besøge dig; jeg kom herhid: man svarede mig, at du havde travlt med at anstille reflektioner, og derfor gik jeg omkring og tog huset i betragtning. Jeg så, jeg så ... o, min ven, Louvre selv har intet at betyde mod dit slot!"

"Sig: Mod *vort* slot, for du skal have din part i det."

"Virkelig?"

"Du har været mig en god ven; jeg vil være dig en bedre."

"Jeg får heste, – værelser – penge?"

"Naturligvis ... tag!"

Pontis faldt Esperance om halsen.

"Du er en rigtig stor herre," sagde han, "og Gud har anbragt sine nådesbevisninger godt ... Jeg kan jo spise her, ikke sandt?"

"Lad os sætte os til bords straks, om du vil."

"Der er anrettet, nådige herre," sagde hushovmesteren til Esperance.

"Lad os da gå, Pontis."

"Øjeblikkelig, og du skal fortælle mig om den skønne rejse, hvor du har gjort din lykke. Det er en arv, ikke sandt?"

"Ja."

"Jeg kunne nok tænke det. Guds blod, hvor den smukke Entragues vil bide sig i læberne af ærgrelse over at have mistet dig."

"Apropos, hvad er der blevet af hende?"

"Hun opstiller sine limstænger, for at fange et skønt bytte."

"Forgæves ulejlighed, mon ikke?"

"Hm, havde du set de øjne, hun lånte kongen i dag ved dåben ... det er skandaløst!"

"Du så dåbsakten?"

"Jeg havde vagt ved døbefonten. Barnet er tykt som en bede. Apropos, du vil få sukkerbrød."

"Er du fjantet?"

"Er jordemoderen måske ikke vor veninde? Kan marquisen af Monceaux få os til at glemme vor henrivende Gabrielle i den hellige Genovevas kloster?"

"Ti! Ti!"

"Spil du kostforagteren, så meget du vil; jeg vil have mit sukkerbrød, og jeg får det også, selv om jeg skal henvende mig

til herr de Liancourt. Han har også fået sin portion."

Esperance begyndte at le.

Leende fortærede Pontis et fortræffeligt aftensmåltid.

"Du må se at opmuntre mig," sagde Esperance, "for mit hjerte er sygt."

"Dit? ... Med alle disse skatte? Med denne vin?"

"Jeg drikker ikke, og så mange skatte nytter ikke et enestående menneske som mig."

"Vi er to, og hvis du vil, vi skal være tre, så behøver du kun at sige et ord. I dag så jeg hoffet, min kære. Der findes herlige kvinder ... kvinder, ser du, der kunne få os til at drømme i lysvågen tilstand. Alle disse kvinder kan du ægte, hvis du har lyst."

"Alle?"

"I nødsfald kan du vælge. O, hvilken lystighed, – hvilken evig fest – hvilke promenader! ... Du har vidunderligt skønne heste, min ven."

"Virkelig?"

"Damerne forguder smukke heste ... skynd dig at vise damerne dem! Fra tid til anden må du indbyde herrer til ære for din vin ... der må gives baller og maskerader. O, I guder – hvis jeg var i dit sted, Esperance, skulle mit hus blive så lystigt, at den skønne Gabrielle allerede i morgen ville forlade kongen af Frankrig for min skyld."

Esperance rejste sig ganske bleg.

"Ulyksalige!" sagde han med dump stemme. "Ti! Du er beruset!"

Bestyrtet lod Pontis sin hånd og sit glas falde.

"Ja," gentog Esperance, "du har drukket for meget, Pontis. Det sømmer sig ikke for en kongelig gardist at tale uærbødigt om sin herre og om personer, der er ham dyrebare ... jeg har tjenere her, som kunne høre dig."

"Det er sandt," stammede Pontis troskyldigt, "men jeg forsikrer dig, jeg er ikke beruset."

"Så undlad at opføre dig som om du var!"

"Til bevis på min ædruelighed, vil jeg tømme denne flask til bunds."

"Nej, jeg beder dig: Herr de Crillon opfordrede mig endnu i morges til at afholde dig fra den drikken."

"Guds død!"

"Hør mig! Jeg behøver din hjælp! Vær nu fornuftig, du ved, at vi har en hemmelighed at bevare; du ved, at denne hemmelighed nær kostede mig livet og gav anledning til et menneskes død."

"Ah!" sagde Pontis. "Det er la Ramée, du sigter til. Han er død. En stor ulykke, den!"

"Når alt kommer til alt, var det en sjæl, som vi må aflægge Gud regnskab for."

"Han havde ingen sjæl."

"Spøg til side! Endnu er denne billet tilbage ... Du ved, Henriettes billet, det eneste våben, jeg har beholdt mod denne dødsfjende. I de sidste ti måneder har denne billet foruroliget mig. Jeg har ikke villet besvære dig med den, så længe du var i felten; for du kunne blive dræbt, og man havde da fundet den på dit lig. Men nu må du tage den i forvaring igen, for når Henriette erfarer, at jeg er kommet tilbage, vil hun ikke give sig rist eller ro, førend hun har fået sit brev stjålet fra mig."

"Giv hid!" sagde Pontis. "Jeg hører ikke til dem, man bestjæler."

"Du ser, jeg har gemt det i denne lille kapsel, der er flad som en relikvieæske. Den er bekvem at bære og dølge, og brevet ligger så frisk deri, som om det blev skrevet i går."

"Et smukt klenodie, som i nødsfald vil beskytte mod de dolkestik, det kunne falde mademoiselle d'Entragues ind at lade os opvarte med. For nu ganske at bevise dig, hvor fornuftig jeg er, vil jeg minde dig om, at jeg har vagt i aften, og mens du varmer dig over denne hyggelige ild, så kan du lade mig transportere til min post."

"Med fornøjelse."

"Men på en højtidelig måde ... i din stadskaret! Guds død, jeg vil køre til Louvre i din karet! Lad os indvie kareten, min prins, og det med fakler oven i købet!"

"Lad gå ... vi vil indvie ekvipagen," sagde Esperance, som denne fyrighed atter bragte i godt humør, "og det med fakler, som du siger."

"Hører I det?" råbte Pontis til en tjener. "Og i morgen vil vi lave et festprogram, som vil få alle brostenene i Paris til at danse op af deres huller."

"Jeg går ind både på festprogrammet og stendansen."

Et kvarter efter rullede mester Pontis i kareten til Louvre. I dette øjeblik kom en bærestol op ad Rue de la Cerisaie til Arsenalet og forsvandt på en hemmelighedsfuld måde i tyve skridts afstand fra Esperances hus.

4. Rendezvous'et

I denne på grund af kulden fast tillukkede bærestol befandt kun to damer sig, af hvilke den ene, som var indhyllet i en pels, støttede sig på den andens arme. De var i begreb med at udforske de lokaliteter, der omgav dem, da en høj, velvoksen mand kom ilende fra den anden ende af gaden med hastige skridt og uden videre løftede forhænget på portechaisen.

"Hvem er De? Hvad vil De?" spurgte den ene dame i en temmelig forsagt tone.

"Jeg er den person, som har meddelt Dem, fru marquise, de omstændigheder, i følge hvilke De nu er kommet her. Hvad jeg har haft den ære at tilskrive Dem, var rigtignok ikke fuldstændigt og tydeligt nok til at det kunne blive Dem fuldkommen klart."

"Nej, De har ret," sagde den af de to damer, som den ubekendte havde kaldt marquise, "jeg forstod ikke ..."

"Og dog er De kommet!"

"I Deres brev stod, at jeg skulle begive mig til Rue de la Cerisaie i et vigtigt anliggende, som berørte kongen."

"Kongen, som bedrager marquisen af Monceaux ... ja, madame."

"Og det forpligter De Dem til at bevise?"

"Det er let."

Fra portechaisen lød et suk.

"Forklar Dem," mumlede en bevæget stemme. "Hvad er Deres hensigt?"

"O, madame! Jeg kunne svare Dem, at det er Deres interesse, talen er om; men jeg vil ikke lyve: jeg handler i min egen

interesse, og da jeg samtidig tjener Dem, så tænkte jeg, De ville komme mig til hjælp."

"Hvad går Deres interesse ud på, min herre? Er det ikke et eller andet komplot mod Hans Majestæts hellige person? Jeg underretter Dem om, at jeg behøver kun at kalde, for at ..."

"Det behøves ikke, madame; jeg skal intet foretage mod kongens liv," sagde den ubekendte i en bitter tone, "jeg stræber kun efter et mål: at hindre en vis dame, som jeg elsker, fra at give efter for den fristelse at fortrænge marquisen af Monceaux."

"Og det er kongens hensigt, mener De?"

"De vil selv kunne overtyde Dem om det, madame. Efter ceremonien spiste kongen til aften hos fru marquisen, ikke sandt?"

"Eller rettere: han lod som om han spiste til aften."

"Uden tvivl gemte han sin appetit til et andet aftensmåltid."

"Straks efter måltidet ville kongen gå til sengs, da han, som han foregav, var træt. Og da jeg ville tale med ham, nægtede man mig adgang."

"Hans Majestæt havde et rendezvous i aften hos herr Zamet. Der spiser man til aften, der har man god appetit, der mindes man ikke længere sin træthed."

"Hos Zamet?"

"Rejs Dem i Deres bærestol, madame, og se gennem disse haver i det fjerne de oplyste vinduer i Zamets hus i Rue Lesdiguiéres; hør fløjterne og gigerne!"

"Kongen ville til Zamet i aften!"

"Han er nylig kommet, madame. Han trådte ind maskeret, ledsaget af en eneste kavaler; men jeg kendte ham lige så godt

som jeg kendte den kvinde, ved hendes indtræden, for hvis skyld han er kommet til Zamet. Hun har imidlertid også maske på."

"Denne kvindes navn, min herre?"

"Om forladelse, det er min hemmelighed," sagde den ubekendte i en temmelig barsk tone. "Jeg har intet imod, at marquisen af Monceaux holder sig til kongen; men jeg vil ikke have, at hun styrter denne kvinde i fordærvelse."

"Da De vægrer Dem ved at nævne mig kongens medskyldige, så lad os ikke tale mere om det. Kongen er, som De siger, hos Zamet med den person, som De så gerne ønsker at fjerne; men det havde jo været langt simplere at hindre denne kvinde fra at træde ind."

"Jeg kom for sent. Men festen vil blive forstyrret, madame, det indestår jeg Dem for."

"Hvorledes det?" udbrød den unge dame ængsteligt. "Der vil dog intet vederfares kongen, håber jeg?"

"Kun den ubehagelighed, at han vil blive overrasket i sit rendezvous. Han vil frygte for en offentlig skandale, som kunne nå Deres øren, og han vil fly. Da vil De se ham komme ud og kunne overbevise ham om utroskab."

"Jeg må altså stille mig udenfor Zamets hus?"

"I Rue Lesdiguéres! Nej, nej, madame; desuden vil kongen ikke komme ud fra den kant."

"Ikke?"

"Nej, der gives to andre udgange. For det første er der en hemmelig dør i huset, og der vil jeg stille mig, for at den omtalte dame ikke skal undslippe der igennem og genfinde Hans Majestæt, man kan ikke vide hvor."

"Og den tredje udgang?"

"De befinder Dem ved den; det er porten her i dette skønne ny hus, hvis bestemmelse De måske ikke kender."

"Nej, hvad er den?"

"Rygtet siger, at det benyttes af kongen, for at han kan dølge sine elskovsintriger."

"Jeg forstår: Zamets naboskab er påskuddet."

"Rigtigt, og fra Zamet kommer man gennem en eller anden dør ind i det ny hus. Her vil kongen træde ud; men De må holde øje med udgangen, og trods maskerne vil De nok kunne genkende dem, der viser sig."

"Ja."

"Nu er smuthullet opdaget, og nu må De opfordre madame de Monceaux til at våge over sin ejendom."

"Jeg skal forhindre kongen i at udsætte sig for dødelige farer for en tvivlsom nyttes skyld."

"O, nytten har intet at betyde!" sagde den ubekendte med en slags raseri, der måtte være højst fornærmeligt for den kvinde, han talte om, "for kongen bedrager en skøn og god maitresse for ... Men farvel, madame, våg De på Deres side; jeg vender tilbage til min post."

"Jeg takker Dem, min herre ..."

"Hvad jeg gør, er ikke den ulejlighed værd," svarede den fremmede med bidende spot, "for jeg sønderriver Deres hjerte; men mit er allerede i lutter trevler. Imidlertid, hvis De er skinsyg, så vil De i lange drag kunne nyde den græsselige glæde, der ligger i at gribe den person, man elsker, i utroskab. Farvel, madame!"

Med disse ord fjernede den besynderlige person sig og forsvandt i gaden.

"Madame, madame, fat mod!" hviskede den anden dame, idet hun trykkede den skælvende marquise til sit hjerte.

"Hele mit livs lykke er forstyrret," svarede denne, "men jeg vil fatte mod, Gratienne. Nuvel ... fra det sted, hvor vi befinder os, ser vi skråt ind i denne gade. Mit syn er svækket af kulden."

"Og af tårerne, min dyrebare herskerinde."

"Lige meget, jeg ser kun utydeligt. Vi må nærme os."

"Men hvis kongen nu så Dem! Hvis han vidste, at De belurede ham, ville han aldrig tilgive Dem det. Hvilken opsigt! ... ikke at tale om Deres fjenders spot!"

"Jeg har fjender, det er sandt, og desuden må man ikke unde kongen den satisfaktion at se mig skinsyg ..." sagde den stakkels marquise under en feberagtig latter. "Men hvorledes skal vi bære os ad med det?"

"Tillader De mig at foreslå et middel?"

"Ja, Gratienne."

"Tag hjem, kære frue, gå til sengs og slå Dem til ro. Jeg håber, at De vil tro mig, når jeg siger Dem, om jeg har set kongen komme ud her fra eller ej."

"Nej, jeg vil se med mine egne øjne ... og jeg vil, som denne mand sagde, nyde denne dræbende glæde lige til den sidste dråbe."

"I Deres tilstand som rekonvalescent tør De ikke således forblive udsat for kulden. Hvem ved, hvor længe De vil komme til at vente?"

"Jeg vil vente til døden, om så skal være."

"Hvilke ord! ... Lad mig komme ud! Jeg ser lys i portnerlogen ... lad mig komme ud, siger jeg: jeg har fundet et middel."

Gratienne sprang behændigt ud af bærestolen og ilede hen til porten, der var blevet stående halvåben. Som en væsel smuttede hun gennem den smalle åbning.

Nogle minutter efter vendte hun tilbage.

"Kom, madame," sagde hun. "Alt er i orden ..."

"Hvad mener du?"

"Jeg har talt med portneren i dette hus. Jeg talte om en af tyve forfulgt dame, som var besvimet og kun kunne komme rigtig til live igen i et varmt værelse ... og jeg tilføjede, at hun for ingen som helst pris ville ses."

"Men ..."

"Men fra kaminen af kan De se alle og enhver gå ud og ind; for logen støder naturligvis op til portgangen."

"Lad os da gå derind," sagde marquisen. "Det er muligt, at han ser mig; men jeg vil da også få ham at se."

Den fremmede havde ikke løjet. Kongen havde virkelig forladt Louvre, da alle troede, han var gået til sengs, og begivet sig til Zamets hus.

Han troede at have reddet alt, idet han kun tog sin forstand med og lod hjertet blive hjemme.

"Forresten," tænkte han ved sig selv, "er det kun en time, en halv nat, der tales om; det er et lystigt refræn mellem to overgivne kys, og alt vil slukkes med flammen af Zamets vokskerter ... I morgen når jeg vågner under min kongelige sengehimmel, vil jeg tro at have oplevet en kostelig drøm ... Og hvor vil jeg ikke bagefter kæle for min søde Gabrielle."

I en sådan stemning trådte kongen ind ad den lille dør, hvor Zamet ventede ham og hviskede ham i øret:

"Hun er kommet; hun er alene."

Florentineren Zamet gav en fest. Udvalgte, men ikke talrige dansere var i begreb med at prøve nye ture i en stor sal. Nogle spillere havde sat sig hen i en krog. De fleste ansigter var maskerede. Da kongen, ligeledes forsynet med en maske, trådte ind i værelset, rørte ingen sig; ingen syntes at føle herskerens nærværelse.

En maskeret dame, der var indhyllet i et orientalsk slørs fine folder, sad noget afsides overfor kongen, som allerede beundrede det skønne omrids af hendes skuldre, mellem hvilke en elfenbenshals hævede sig.

Idet Zamet gik igennem salen, gav han denne dame et hemmeligt vink, for at gøre hende opmærksom på kongen.

Hun rejste sig langsomt og med ynde, gik hen til kongen, og idet hun betragtede ham med et skælmeri, der henrev ham, sagde hun i en tone, som næsten overdøvedes af en harmonisk musik:

"Om jeg ikke fejler meget, ser jeg her en kavaler, der keder sig."

"De har ret," svarede kongen, "men jeg føler, at kedsomheden fjerner sig i samme grad, som De nærmer Dem."

"En kavaler," vedblev den ubekendte med en let spot i stemmen, "som uden tvivl er blevet ked af fuldkommenheden."

"Ah!" sagde Henrik noget fejt, "findes denne fuldkommenhed måske hos den, De taler om?"

"Det tilkommer ikke mig at svare på dette."

"Det kunne De dog bedre end nogen anden."

"Jeg har kun en fortjeneste, den nemlig, at hvad jeg vil, det vil jeg til gavns. Når jeg tager en persons arm, så holder jeg den fast; når jeg bemægtiger mig hans forstand, så beholder jeg den."

"Men hans hjerte?"

"Det taler vi ikke om. Man griber en arm, man fængsler en forstand, men hjertet ... hvor er det?"

"Hjertet," svarede Henrik, idet han sænkede sit glødende blik, "må findes under den guldbroderede sløjfe, som jeg ser bæve på Deres venstre side; atlasket bevæger sig; det er et bevis på, at noget må banke under det. Lad os kalde det hjertet!"

Forvirret af dette galante angreb, lod den ubekendte hovedet synke, og sløjfen dirrede endnu heftigere end før.

"De har udfordret mig," vedblev kongen. "Her er min arm. Hvad min sjæl angår ... den tilhører Dem."

"Jeg tager altså Deres arm," udbrød den ubekendte med en slags triumf. "Og for at kunne tale mere ugenert sammen, så lad os begive os ind i blomstergalleriet, som støder her op til. Jeg tror jeg kan sige min kavaler meget, som vil interessere ham."

De trådte ind i galleriet, hvor kun få gæster befandt sig.

"Men allerførst," sagde den sælsomme dame med et blik, der fik en gysen til at fare gennem Henriks arm, "må jeg vide, hvorledes det sømmer sig, at jeg tiltaler min ubekendte kavaler. Skal jeg kalde ham min herre? Han ville le."

"Nej, han ville ikke le."

"Hvis jeg kalder ham Sire, ville jeg ikke længere vove at være åbenhjertig."

"Det lader til, at De kender mig," sagde kongen. "Nuvel, lad så være; forresten kender jeg også Dem. Vi vil udelade titlerne og til samme tid lade al tvetydighed fare. Når man har masker på, mademoiselle, skylder man hinanden at tale sandhed."

"Jeg burde kaste mig for kongens fødder, for at takke ham for den gunst, han bevilger mig."

"Var vi alene, mademoiselle, ville jeg kaste mig for Deres. Men i stedet for at takke, ville jeg rigtignok begære."

"Sire … først og fremmest, hvorfor hadede De mig? Der er altså en, der må have skadet mig hos Deres Majestæt."

"Nej," svarede kongen forlegen, "jeg forsikrer Dem …"

"Jo, De hadede mig. De vendte Deres blikke fra mig. Denne strenghed ville endnu have vedvaret, hvis ikke én, som jeg havde meddelt min kummer, hvis herr Zamet ikke havde fortalt Deres Majestæt, at Deres uretfærdige grusomhed bragte mig til gravens rand."

"Mademoiselle, jeg måtte uundgåeligt have lagt mærke til så megen ynde …"

"O, det var ikke det, De måtte lægge mærke til," udbrød den maskerede dame fyrigt, "det var min dybe ærbødighed og min glødende længsel efter at behage min fyrste … De har imidlertid nægtet mig enhver lejlighed til at give Dem en forklaring."

"Hvis det var tilfældet," svarede Henrik, idet han behændigt omgik det kildne spørgsmål, "så ville jeg ingen tilgivelse fortjene. Men det er ikke tilfældet. Man talte huset Entragues blandt ligaens allierede, og De ved, at der nu ingen liga gives, ikke engang i min erindring."

"O, sire, det er ingen tilgivelse, jeg gør fordring på; det er noget langt mere: De er forpligtet til at elske Deres trofaste."

"Virkelig?" udbrød kongen, som bukkede under for den glødende indflydelse af denne mere og mere fortrolige berørelse. "De vil, at jeg skal anse Dem for en veninde? De tænkte på kong Henrik?"

"Jeg drømte om ham. Og i dag er det den skønneste dag i mit liv, for jeg har åbnet mit hjerte for ham. For at komme hertil, har jeg budt de største farer trods; lad nu en smertelig skilsmisse blive min lod, lad nu en forvisning komme ... jeg vil dog modtage en erindring, som vil forvandle alle mine dage til fester og triumfer."

"O, jeg kan ikke forvise denne fortryllende forstand, disse guddommelige øjne, dette ømme hjerte."

"Jeg har altså et hjerte? Ja, det er sandt, sire, jeg føler det nu for første gang."

Hun havde lænet sig til Henrik, idet hun fortærede ham med sine flammeblikke. Duften af denne glimrende skønhed begyndte at beruse kongen, som, uden at opdage det, havde overskredet galleriets dørtærskel, for at finde mere ensomhed.

Pludselig kom Zamet ilende ind, forvirret og skælvende.

"Herr d'Entragues!" råbte han i en tone, som om han ville sige: "Frels Eder!"

"Min fader!" hviskede den unge pige bestyrtet, idet hun trykkede sig op til kongen, i stedet for at flygte.

Men Henrik sagde, idet han rev sig løs:

"Hvad ... hvad vil han?"

"Han spørger om sin datter, han påstår, at hun er her, og ... og han er græsselig opbragt!"

"Man har forrådt mig," udbrød Henriette, "men kongen er her og vil beskytte mig!"

"Jeg?" stammede Henrik forskrækket.

"Kongen er herre," vedblev den hovmodige pige, "det er nok til at sikre mig."

"Kongen træder aldrig op imod en familiefaders myndighed," sagde Henrik. "En fader! ... Offentlig opsigt! ... Nej, mademoiselle, skjul Dem i det mindste, for at undgå den første storm!"

Henriette rørte sig ikke; hun syntes at ville udfordre stormen.

"Hør, min ven," sagde Henrik sagte til florentineren, "disse mennesker ønsker en skandale; på hvilken måde kan man liste sig herfra?"

"Sire," indvendte Henriette, som så sit bytte undslippe sig, "overlad mig ikke til herr d'Entragues vrede!"

"Mademoiselle, over for spanierne bliver man stående, men over for en fader, der kalder på sit barn ... Farvel!"

"Gennem haven, sire," sagde Zamet, idet han ledede kongens første skridt.

Henrik forsvandt.

Man hørte imidlertid herr d'Entragues stemme ude på gangen, og med et kraftigt spark på gulvet fik Zamet pludselig en væg til at springe op, som adskilte galleriet fra salen.

Lys, musik, dans, spil, alt forsvandt og sluktes, som om det var blevet berørt af en fe's tryllestav. Henriette blev siddende ene på en bænk, fortvivlet og ydmyget.

"Jeg har forgæves fornedret mig," sagde hun, idet hun rev sin maske af.

I stedet for at svare, åbnede Zamet en dør i tapetet og viste Henriette en ung dame med bleg ansigtsfarve og med sorte

øjne, som han rettede nogle ord til på italiensk. Denne dame satte sig ved siden af Henriette uden at ytre en stavelse.

Nu så man Entragues træde ind med majestætiske skridt, brystende sig med sin rolle som fader. Han blev stående på dørtærsklen, betragtede sin datter, og da han ikke så den, han havde håbet at finde hos hende, udtrykte hans ansigt på det mest påfaldende skuffet forventning.

"Hvad bestiller De her, mademoiselle, mens man tror, De er hos deres moder?" spurgte han i en højtidelig tone.

Hun svarede ikke.

"Jeg vil se mig nødt til at forlange regnskab af herr Zamet," tilføjede d'Entragues, drevet til det yderste.

"Min herre," svarede Zamet, "jeg er tres år gammel og kan ingen mistanke vække hos Dem. De forivrer Dem uden grund, siden De ser Eleonora hos Deres datter."

"Hvem er Eleonora?"

"Den berømte italienske sandsigerske, som spår alle hoffets damer deres fremtid."

Henriette greb dette påskud.

"Ja," mumlede hun, "jeg ønskede at kende mit horoskop."

Herr d'Entragues lod sig virkelig nøje med dette påskud.

"Det kan jeg finde mig i," sagde han, idet han så sig om med et kvalt suk, "men når De kun ville tilfredsstille et uskyldigt lune, burde De ikke være bange for at underrette Deres fader om det. Jeg ville ikke have berøvet Dem dette horoskop."

"Det ville også have været skade," bemærkede Zamet, idet han viste hofmanden de af den snedige italienerinde oplagte kort, "for det spår mademoiselle en stor lykke."

"Hvilken?"

"Herren spørger, hvilken lykke der er hans datter forbeholdt," sagde Zamet til Eleonora.

"Krone," svarede Galigai følelsesløst, ligesom en sibylle på sin trefod.

– Efter disse profetiske ord vendte hun tilbage til sit værelse gennem den hemmelige dør. Herr d'Entragues førte sin datter bort, idet han hviskede:

"Tilstå i det mindste, at kongen var her og han allerede har talt med dig."

"Bah," svarede Henriette med undertrykt raseri og i en hånlig tone. "Kongen var måske i begreb med at sætte kronen på mit hoved; men familiens dyd og moralitet fik et indfald, og kronen faldt på gulvet."

"Jeg skal forklare dig, hvorledes jeg er blevet nødt til dette skridt," hviskede den fortvivlede hofmand.

De forsvandt.

Imidlertid skyndte Zamet sig med at søge efter kongen, for at åbne den lille låge for ham.

Men uden for døren stod en mand, hvis udseende skræmte Zamet.

Bankieren ilede nu tilbage, for at udfritte sine folk angående Henrik den Fjerdes flugt.

Hvad kongen angik, havde han, forvirret af frygt for skandalen, i fuldt løb nået den mørkeste allé i haven.

Han befandt sig lige for en forfalden mur, hvis åbning lignede en bred, åbnet port. Han gennemskred denne breche og løb videre. Han befandt sig nu, uden at vide det, hos naboen.

Næppe havde han tilbagelagt tyve skridt, førend han blev standset af Esperance, som, forstyrret i sin spadseregang,

spærrede vejen for ham.

Esperance, der så en maskeret mand for sig, som ikke ville besvare hans tiltale og som søgte at undvige, spurgte nu i en barsk tone, med hvad ret man sneg sig ind til ham, maskeret som en forbryder, og truede med at hidkalde bevæbnet magt.

Månen, som netop trådte frem bag en sky, belyste Esperances ansigt, og med et udbrud af overraskelse råbte kongen:

"*Ventre saint gris!* Jeg synes, jeg skulle kende Dem!"

Samtidig rev han sin maske af.

"Kongen," hviskede Esperance, yderst bestyrtet.

"Ja, kongen, som ikke vil være set. Har De en sikker udgang, min herre?"

"Ja, sire," svarede Esperance ærbødigt. "Behag at følge mig."

De kom ud i den store gård, som månen oplyste med sit blege skær.

Henrik holdt den unge mand tilbage.

"Ledsag mig ikke," sagde han, "befal Deres folk at åbne porten for mig ... Det er alt, hvad jeg ønsker."

"Jeg adlyder. Men hvilken uforsigtighed at gå ene således gennem byen udsat for Deres fjenders dolke!"

"Ak," sagde kongen sukkende. "Gid denne min dårskab i aften aldrig må blive bekendt! Det er nu mit højeste ønske."

"Vær forvisset om, sire, at jeg ikke skal sladre!" svarede Esperance med et buk.

"Tak," sagde kongen. "Og nu Gud befalet!"

Kongen ilede hastigt over gården, idet han søgte at dølge sit ansigt. Porten havde åbnet sig, og Henrik fo'r igennem den som en pil.

Men hvor rask hans løb end havde været, var han dog i forbifarten blevet genkendt gennem vinduet i portnerlogen.

"Det er virkelig ham," sagde marquisen, idet hun greb sin ledsagerinde om armen, mens denne førte hende tilbage til bærestolen. "Mit livs rolighed er forstyrret. Gratienne, min fader havde ret, da han forbandede mig, og mit stakkels barn er nu faderløst."

5. Ømme hjerter, gennemborede hjerter

Kongen ankom lykkeligt til Louvre, og næste morgen stod han, som sædvanlig, op ved lys.

Han havde allerede flere gange erkyndiget sig om Gabrielle og den lille Cèsar. Svaret lød, at Hendes Nåde sov endnu.

Zamet indfandt sig kort efter. Kongen havde givet befaling til at indlade ham, og bankieren erkyndigede sig om omstændighederne ved hans forsvinden. Henrik fortalte om det lykkelige møde med den unge mand i den tilstødende have; og han var netop i begreb med at tilføje, at hemmeligheden var sikret, da den tjensthavende læge opløftede forhænget og underrettede kongen om at marquisen havde befundet sig ilde, da hun stod op, og at hun ønskede at tale med kongen snarest muligt.

Henrik rejste sig bekymret, affærdigede Zamet og befalede, at Sully eller Crillon skulle, når de kom, henvises til marquisens bopæl.

Ledsaget af to tjenere, var Henrik snart hos Gabrielle.

Bleg og med spor af uendelig bestyrtelse på sit henrivende ansigt ventede den unge kone på kongen, stående øverst oppe på trappen.

Gratienne og de andre kammerpiger befandt sig kun i nogle skridts afstand fra hende, for at understøtte deres beherskerinde, hvis legeme skælvede som et siv i stormen.

Kongen ilede til, og idet han straks bemægtigede sig Gabrielles hånd, førte han hende med den mest rørende opmærksomhed ind i hendes værelse.

"Vente på mig på den måde!" udbrød han. "Stående i kulden ... mens De lider!"

Hun nejede ærbødigt.

"Ikke så mange komplimenter, min Gabrielle. De lider altså?"

Hun gav Gratienne og de øvrige kammerjomfruer et vink til at fjerne sig.

"Ja, sire," svarede hun, "jeg lider; men det er ikke det, som beskæftiger mig mest. I morges ville jeg være gået til Louvre, hvis mine trætte fødder havde kunnet bære mig derhen. Men," tilføjede hun bleg og smilende, "de nægtede mig denne tjeneste."

"Her er jeg, her er jeg, min tilbedte, skønne Gabrielle! Hvad var det, De havde at sige mig?"

"Jeg vil fortælle Dem, hvorfor jeg er syg, sire," sagde Gabrielle. "Tillad, at jeg sætter mig, bevis mig den nåde at høre mig uden afbrydelse."

Denne indledning havde sat kongen i forlegenhed. Han udstrakte sine arme, for at trykke sin dyrebare bedrøvede til sit hjerte; hun befriede sig blidt fra disse arme og holdt dem tilbage med sin iskolde hånd.

"Min Gud, hvad har der da tildraget sig, Gabrielle?" udbrød Henrik, som nu selv blegnede.

"Sire, jeg var så lykkelig at lære Dem at kende, da De endnu kæmpede for Deres krone; De havde indgivet mig en øm kærlighed, som selv mine bitreste fjender på den tid ikke kunne have anset for blandet med ærgerrighed ... Dengang delte De Deres tid mellem krigen og denne kærlighed, som jeg var stolt af; jeg herskede over Dem, det tør jeg sige, og jeg kunne have

gjort Dem ulykkelig, hvis jeg havde vægret mig ved at tilhøre Dem."

"Det ville i sandhed have været mit livs ulykke. Men De var god og retskaffen og har modigt holdt Deres uden tvang givne ord."

"Ikke sandt? Jeg har tålt min faders bebrejdelser, vrede og had, jeg har ladet en mand overvældes med foragt, hvis navn er blevet latterligt, fordi jeg har båret det. Jeg har endelig indskrevet navnet d'Estrées blandt dem, som folket aldrig udtaler uden et fornærmende smil."

"O, De forfærder mig," udbrød kongen, "De siger blot alt dette for at komme til noget endnu værre."

"Ja, sire, og det er dette. Trods hele mit håb om at bevare Deres kærlighed ved min gode opførsel, må jeg miste Dem. De bedrager mig."

"Jeg?"

"Og det er ikke rigtig handlet. Som en tro hund øser jeg alle mine følelser fra Deres øjne; sørgmodig, når De lider, fornøjet, når De smiler, udelukkende tilhørende Dem, havde jeg ret til at fordre en gensidig kærlighed."

"Hele min kærlighed tilhører Dem, Gabrielle," sagde Henrik med et ængsteligt hjerte.

"Nej, sire."

"Jeg sværger Dem til ..."

"Det må De ikke. Kongen må ikke fornedre sig til en løgn."

"Men hvorfra kommer denne ulyksalige idé? Lad os begge undersøge den nøje."

"Siden De viser mig den nåde, så ske Deres vilje! I går, sire, trak Deres Majestæt Dem tidligt tilbage til Deres værelser?"

"Ja, det så De jo."

"Og gik til hvile?"

"Øjeblikkelig."

"Men så stod De også straks op igen; for en time efter forlod Deres Majestæt Louvre."

Kongen stod som på nåle.

"Hvem siger det?" mumlede han.

"Deres Majestæt havde et rendezvous uden for Louvre, hos Zamet."

"Fru marquise ..."

"Hvortil De begav Dem ... O, sire, jeg beder Dem, nægt det ikke!"

"Jeg må fortælle Dem alt. Ja, jeg havde adskillige anliggender at tale med Zamet om."

"Deres Majestæt har et fortræffeligt hjerte; De har den godhed at skåne mig og jeg føler derfor så meget smerteligere den kummer at have mistet dette ædelmodige hjerte."

"De har intet mistet, min søde Gabrielle."

"Deres Majestæt gik til Zamet for at træffe en kvinde der."

"Hvem har kunnet sige det!"

"I stedet for at benytte den almindelige udgang hos Zamet, sneg De Dem hemmeligt gennem et tilstødende hus, sire ..."

"Man belurer mig altså!" råbte Henrik, krænket over at være blevet overbevist.

"Det er da sandt?" mumlede Gabrielle.

"Hvem har fortalt Dem det, madame?"

"En velunderrettet person."

"Kun en eneste har vidst ..."

"Det er denne ene," sagde Gabrielle, som for ingen pris i verden ville tilstå, at hun selv havde beluret kongen.

"En ung mand, ikke sandt?" spurgte Henrik vredt.

"Lad os antage, at det er en ung mand," svarede Gabrielle, som ønskede at afbryde de forklaringer, som satte dem i forlegenhed.

"Det er et skændigt forræderi," brummede kongen.

"Sire, De har gjort Dem skyldig i et forræderi mod mig. De har knust et hjerte, som ved den blotte tanke om Dem strømmede over af tillid og ømhed. De har gjort mere end at bedrage mig, sire, De har for stedse forstyrret mit livs rolighed. Hvad siger jeg! Min samvittighed er ikke længere rolig."

"Hvorledes?" sagde kongen, ude af sig selv af forlegenhed, harme og smerte, "Deres samvittighed?"

"Ja; nødsaget, til at skjule Dem, for at bedrage mig, som om jeg belurede Dem, sniger De Dem hemmeligt ud af Louvre, går alene, uden forsvar, gennem dette mørke Paris, hvori så mange forbitrede fjender, så mange mordere stræber efter Deres fordærvelse! Deres kostbare liv givet til pris for den første den bedste bandit, som, for at rane en pung, ville gennembore kongens hjerte, dette hjerte, hele Frankrig ånder igennem!"

Da Gabrielle udtalte disse ord, brast hun i en bitter gråd og kastede sig næsten døende tilbage på stolepuderne.

"Ha, elendige angiver!" mumlede kongen. "Selv på disse udtryk genkender jeg dig! ... Gabrielle mit liv, min sjæl, kom til dig selv! Tilgiv!"

Kongen knælede for hende, omslyngede hende med sine arme og varmede hendes af feber skælvende hænder med glødende kys.

"Vil du, at jeg skal dø af anger og skamfuldhed?" sagde han. "Jeg anklager mig selv, og beder dig om tilgivelse. En tåbelig stolthed har henrevet mig. Tro mig; min indbildningskraft har måske forvildet sig; men jeg tilsværger dig, at dette ømme hjerte ikke engang er blevet berørt. Gabrielle! Mit liv! Kom til dig selv og hør mig!"

"O, sire, det er for megen godhed! Men slaget har ramt mig for dybt."

"Du vil glemme ... jeg har selv glemt."

"Såret vil ikke læges."

"Jo, det vil. Ubetænksom handlede jeg uden øjemed, adlød kun et lunefuldt indfald, men kan dog ikke bebrejde mig en eneste ublid tanke imod dig."

"Sire, en anden kvinde ville takke Dem og sige, at hun troede og tilgav Dem; men jeg er for oprigtig til at dølge min utrøstelige smerte for Dem."

"Utrøstelige?"

"Ja. Hvad De siger, at De har gjort af lune, uden øjemed og overlæg, det har De gjort af karakter, sire, og en stor, med kæmpemæssige interesser beskæftiget konge formår ikke at arbejde på at forbedre sin karakter."

"Hvad beslutter De da, Gabrielle?" spurgte kongen stødt over denne hårdnakkethed hos et gemyt, der ellers aldrig havde lagt egensindighed eller nag for dagen. "De burde dog se, at jeg forbedrer mig; angiv mig midlerne til det!"

"Jeg har fundet dem," svarede den unge kone med et udtryk af mørk fortvivlelse. "De må lade den kvinde, som De ikke elsker mere, synke tilbage i sit mørke. De må løsrive Dem fra enhver tvang, De må forlade mig, sire."

"Er det Deres alvor?" spurgte kongen med bævende stemme.

"Jeg er bestemt på det, og i morgen vil jeg uden opsigt trække mig tilbage til Monceaux med min søn, indtil jeg har fundet et ukrænkeligt asyl."

Den bestyrtede konge gik ganske nedslået frem og tilbage i værelset.

"De har ikke elsket mig," sagde han endelig.

"Jeg har måske ikke bevist Dem det?" hviskede hun.

"En kvinde, der sågar tilbageviser de forsikringer, jeg giver hende om min troskab!"

"Den, der har hjertet, behøver ingen garantier; tag Deres rettigheder tilbage igen; bliv fri, som før!"

"Men De græder, Gabrielle!"

"De ser kun de halve af mine tårer."

I dette øjeblik hørte man den lille Cèsars svage skrig i det tilstødende værelse.

Vaklende rejste Gabrielle sig, men Henrik holdt hende tilbage; han åbnede døren, og idet han bøjede sig ned over vuggen, hvori hans kærligheds friske og rosenrøde barn hvilede, kyssede han det ømt og med tårer i øjnene.

Barnet udstrakte sine små hænder og strøg den gode konges grå skæg.

Ved dette gribende syn vendte Gratienne sig rørt om og skjulte sit ansigt mellem gardinerne.

Sully viste sig på dørtærsklen.

Henrik rejste sig igen med våde øjne. Han vendte tilbage til Gabrielle, som bævende kvalte sin hulken i en pude.

"Tilgiver De?" sagde Henrik og rakte hende hånden med venlighed.

"De ser, Henrik," svarede hun, "mit hjerte brister, uden at det vil lykkes mig. Lev vel!"

"Så lev da vel!" stammede kongen med kvalt stemme.

Sully gjorde et skridt hen imod sin fyrste, der sagde til ham:

"Du ser, Rosny, Gabrielle forlader mig!"

Og han fjernede sig hastigt med tårevædet ansigt.

Da Henrik gik over gangen, hørte man ham mumle mellem tænderne med undertrykt raseri:

"Denne unge mand er skyld i alt! Den forræder! Den elendige! Og jeg, som trykkede hans hånd! *Ventre saint gris!* Men jeg skal hævne mig!"

Sully bukkede for Gabrielle og fulgte sin herre.

6. Det vundne slag

Med raseri i hjertet var Henriette vendt tilbage til sin bolig. Idet hun lod dette raseri gå ud over herr d'Entragues, der udtømte sig i egennyttige bønner, i feje undskyldninger, havde hun undervejs behersket ham ved sin onde karakters magt.

Henriette gik til sengs, men hun kunne ikke sove. Hun befalede sin kammerjomfru omhyggeligt at bringe hende enhver efterretning. Hun havde for høj mening om sig selv til ikke at vente en beklagelse eller et håb fra Hans Majestæts side. Men den hele nat viste intet sig.

Den følgende morgen lå hun endnu i sengen, da hendes fader trådte ind i hendes værelse. Herr d'Entragues begyndte i en højtidelig tone:

"De har ikke forklaret mig øjemedet med Deres besøg hos herr Zamet. Horoskopet er en mere eller mindre sindrig opfindelse, som jeg ikke har ladet mig bedrage af; thi for at få sit horoskop stillet, behøver en ung pige ikke at kompromittere sig ved tvetydige skridt."

"Hvad har min moder sagt?" spurgte Henriette.

"Deres moder ved, Gud være lovet, intet. Jeg har anmodet Deres herr broder om i denne anledning at begive sig til Louvre for at erkyndige sig om de indtryk og de rygter, natten har medført. På denne måde bliver Deres fejltrin besmykket og en ung pige iler blindt hen, hvor hendes mål tindrer hende i møde ... som oftest et skuffende og bedragersk formål, hvorimod intet af hvad hun foresatte sig ville mislykkes, hvis hun fulgte en vejleders råd og anvisning."

Denne afskyelige, i ren alvor opdiskede moral var ikke spildt på den unge pige. Hun følte godt, at fader Entragues atter søgte at genvinde magten til at lede hende, og hun ville ikke tilbagevise et forlig, der sikrede hende en allieret i hendes felttogsplan.

"Det være langt fra mig at afslå Deres råd, min fader," sagde hun, "men De har ikke tilbudt mig det. Man har i Deres hus indgivet mig kærlighed til en vis person ... og så overladt mig til mig selv."

"Den vej, på hvilken De går, på hvilken vi går, er besået med hindringer og farer. Den person, De elsker, er ikke fri, og det er med sin egen vilje, at han ikke er det ... en hindring! Bliver De ved, som De har begyndt, risikerer De at støde på rivaler, som kunne styrte Dem ... en fare!"

"O," mumlede den stolte, unge pige med et ringeagtende smil, "disse hindringer og farer have kun meget lidt at betyde; i det højeste kunne De kun skræmme frygtsomme hjerter. Men mig! ... Den omtalte person er ikke fri, siger De? Det kommer af, at man har lagt beslag på ham. Denne person vil altid lade sig fange af enhver, der vil vove det! Lad os da vove det! Hvad rivalerne angår, så tillad mig at smile endnu engang. Hvor ringe mit personlige værd end kan være, føler jeg dog noget hos mig. Her er spørgsmålet om et fortrin, og fortrinnet fremgår nødvendigvis af en sammenligning. Jeg var i begreb med at få denne sammenligning anstillet, da De forstyrrede mig."

"Det," sagde herr d'Entragues koldt, "fører os lige tilbage til forklaringen over, hvad der tildrog sig i går. Da jeg heller ikke af Dem vil beskyldes for en fejl, fordi jeg ikke har begået denne fejl, idet det, hvis jeg ville holde opsigt med Dem, var mig en let

sag at belure Dem under masken, så havde jeg, idet jeg tiltvang mig adgang og foranledigede en skandale, min grund til det, og her er den."

Med disse ord kastede greven af Entragues et brev på sin datters seng, og hun læste det med begærlige blikke.

> "Min herre," hed det i denne billet, "Deres datter Henriette er gået ud. Hun har begivet sig til herr Zamet, til et rendezvous med kongen. Hun har måske lyst til at forherlige Deres familie ved et kongedømme, ligesom sin moders. De lukker måske Deres øjne for denne ædle plan. Men jeg har mindre skånsel og erklærer Dem, at hvis De ikke øjeblikkelig går hen for at drage hende ud af denne afgrund, så skal jeg gøre hele hoffet bekendt med Deres føjelighed. Gør opsigt, ellers skal jeg gøre det.
>
> *En ven."*

Henriette kastede bestyrtet brevet fra sig.

"Behag at sige mig, hvad De ville have gjort," sagde faderen.

"Hvem er den skændige angiver, der forfølger mig således?" udbrød hun.

Imidlertid havde døren åbnet sig, og Marie Touchet, som allerede var sminket og smykket med ungdommens farver, nærmede sig majestætisk sin datters seng.

Ved synet af hende rejste herr d'Entragues sig; Henriette ville skjule brevet; men hendes moder holdt hende tilbage med en håndbevægelse og sagde roligt:

"Jeg ved alt; min søn har meddelt mig historien."

"Og ... De er også vidende om dette brev?" spurgte Henriette med et betydningsfuldt blik, der bad hendes medskyldige om en nøjere undersøgelse.

"Ja ... inden herr d'Auvergne begav sig til kongen, rådførte han sig, som sædvanlig, med mig."

"Og hvad besluttede De?" spurgte herr d'Entragues. "For dette brev kommer fra en fjende og synes at tyde på en hævn."

Henriette blegnede. Marie Touchet afbrød sin mand.

"De dømmer fornuftigt," sagde hun, "det er en fjende, det er en hævn; derfor har greven af Auvergne nu i dag måttet aflægge personen et besøg."

"Hvem, madame?"

"Det er let at gætte. Det første spørgsmål, siger ordsproget, går ud på, i hvis interesse det ligger. I hvis interesse ligger det at beholde kongens person?"

"I marquise de Monceaux'," udbrød herr d'Entragues.

"Det er sandt," sagde Henriette, som selv lod sig skuffe af sin moders rolighed. "Ja, hende alene kan det være magtpåliggende at fjerne mig."

"Derfor har jeg sendt min søn til hende; til samme tid vil han se kongen og kunne underrette os om begges stemning. Har jeg ikke ret?"

Herr d'Entragues bekræftede det ubetinget.

"Greven af Auvergne," vedblev Marie Touchet, "har også underrettet mig om Deres ønske, at kalde sandsigersken hertil. Jeg billiger dette ønske. Modtag hende selv."

Henvendt til greven vedblev hun:

"Når denne italienerinde kommer, så behag at sende hende til min datter, og lad vore folk se, at vi ingen hemmelighed gør

af det. Og hvis der skulle indtræffe et budskab fra min søn, så melder man mig det og indfører buddet!"

Den lydige ægtemand bukkede og forlod værelset.

Næppe havde han fjernet sig, førend Marie Touchet, der nu mistede en del af sin værdighed, forvissede sig om at ingen lurede ved dørene. Derpå gik hun hen til Henriettes seng og sagde i en dæmpet tone:

"De tror dog ikke, at dette brev hidrører fra Gabrielle d'Estrées?"

"Hvem skulle det ellers komme fra?" mumlede Henriette.

"Det kommer fra en dødsfjende. Det truer med en uforsonlig hævn. Det tyder på en usynlig spion, der lever i vort hus og så at sige kender vore tanker."

"Moder!"

"Tænk dig nøje om!"

Henriette sænkede hovedet.

"De indser det ikke? Nuvel, jeg skal komme Deres hukommelse til hjælp. Denne sårede unge mand ...?"

"O, han er for modig til at have skrevet disse linjer!" udbrød den unge pige. "Desuden er han bortrejst for bestandig."

"Nå, hvis det ikke er ham, hvorfor skulle det da ikke være ..."

"Den, De nu sigter til, madame, ville måske have været i stand til en skændig trussel; men han er død."

"Endnu i går troede jeg, da jeg kom hjem, at se denne ulykkeliges ansigt svæve mig forbi, ligesom man kan se en skygge."

"På den dag kongen drog ind i Paris, befandt han sig i trætårnet blandt alle de spaniere, som herr de Crillon huggede ned og kastede i floden."

"Det ved jeg, men ..."

"Men hvis han havde overlevet det, madame, ville vi for længst have erfaret det. Han hører ikke til dem, der tøver med at bringe sig i erindring."

Hun talte endnu, da man hørte en kammerjomfru melde bag tapetdøren, at greven af Auvergne havde indfundet sig.

"Nå?" sagde Marie Touchet.

"Mine damer ... en stor begivenhed! Hele hoffet er i oprør."

"Hvad?"

"Kongen forlader marquisen."

"Er det muligt?" råbte begge damerne.

"Der har været larm og gråd på færde. Man ved ikke, hvem der har befalet og hvem der har adlydt. Men så meget ved man, at kongen har indesluttet sig i sine værelser, marquisen i sine, og at der er givet befaling til at holde hendes ekvipager færdige til at bryde op i morgen til Monceaux."

Henriette og hendes moder så henrykte på hinanden.

"De nærmere omstændigheder?" sagde herr d'Entragues.

"De nærmere omstændigheder lyder således: Kongen har en ny kærlighed i hovedet, han er blevet understøttet af en eller anden tro ven. Et rendezvous skulle have fundet sted, som marquisen havde villet forstyrre ... vrede fra kongens side ... forstå mig vel, jeg fortæller, hvad man har fortalt mig ... vrede fra marquisens side ... et heftigt optrin!"

"Nævner man nogen med hensyn til dette rendezvous?" spurgte herr d'Entragues.

"Og med hensyn til denne kongens nye kærlighed?" tilføjede Henriette.

"Nu ja ... man nævner ... men ganske sagte ..."

"Man nævner nogen," mumlede herr d'Entragues med en strålende mine.

"Og hvilken rolle spiller Zamet i denne historie?" sagde Henriette.

"Man siger, at det omtalte rendezvous skal have fundet sted hos ham."

"Men kongen lukker sig inde," indvendte Marie Touchet, "det er altså bevis på at han føler kummer."

Henriette rynkede panden.

"Det er et bevis på hans fortræffelige, hans ædle hjerte!" udbrød herr d'Entragues. "Det er smukt, at den værdige fyrste viser, han besidder hengivenhed for dem han elsker."

"Gå, mine herrer," sagde Marie Touchet, "og bring os efterretninger tilbage. Henriette vil imidlertid klæde sig fuldstændigt på og være beredt på enhver begivenhed."

Greven af Auvergne og herr d'Entragues brød op. Hele huset var endnu i uro, da en mand kom igennem den slet bevogtede korridor og nærmede sig Henriettes værelse. Han kunne se, hvorledes moderen omfavnede datteren, hvorledes den sidste tog det brev, der endnu for nylig havde været genstand for hendes skræk, og rullede det foragteligt sammen, for at kaste det på ilden. Nu skød han heftigt tapetforhænget til side og trådte ind i værelset.

Begge damerne vendte sig om ved denne støj.

"La Ramée!" råbte begge på én gang.

"Mig selv," sagde den unge mand, i hvis funklende øjne der flammede en ild, som tydede på en urokkelig beslutning.

7. Det tabte slag

Begge damerne betragtede la Ramée med overtroisk frygt, da han sagde til dem:

"De tror at se en skygge i mig, ikke sandt, mine damer?"

Marie Touchet var den første, der genvandt sin koldblodighed.

"Jeg må tilstå, min herre," svarede hun, "at den måde, De har præsenteret Dem på, langt snarere tyder på et spøgelse."

"Det er den rette fjende," mumlede Henriette så højt, at la Ramée hørte det.

Men i stedet for at svare, vedblev han at henvende sig til Marie Touchet.

"Dette siger De vel, madame, på grund af min lange fraværelse, min forsvinden?"

"Man har virkelig udgivet Dem for død, min herre."

"Jeg havde måttet dø, hvis kun en sædvanlig dosis livskraft var faldet i min lod. Men," tilføjede han med et forfærdeligt smil, "jeg hører til de overnaturlige væseners klasse. Alt, hvad der ville være tilstrækkeligt til at dræbe et andet menneske, oplever og forynger mig på ny; finder De mig ikke forynget, madame?"

Marie Touchet fandt ikke synderlig smag i denne spøg. På bunden af denne bidende spot følte hun fjendskab og trusler, og fra la Ramées side havde en trussel altid noget at betyde.

"Ja," vedblev han, "jeg er af jern, af erts; jeg er, om end ikke usårlig så dog i det mindste udødelig. Og udsat for døden, som jeg har været og endnu vil blive i mange katastrofer, glæder jeg mig over det. Mine venner vil glæde sig med mig."

"De vil dog vel forklare os denne fraværelse og denne genopstandelse?" sagde Marie Touchet, som ved et blik søgte at opmuntre den af bekymringer nedbøjede Henriette.

"Med fornøjelse, madame. Man har vist sagt Dem, at jeg blev kastet ud af et vindue i trætårnet sammen med de døende og døde?"

"Det har man fortalt, og Deres tavshed bestyrkede os i denne sørgelige overbevisning."

La Ramée tav. Han betragtede Henriette, eller rettere, han slugte hende med øjnene.

"Jeg havde," sagde han endelig, "flere grunde til ikke at vise mig. Den første af dem alle var omsorgen for min helbredelse. I seks måneder har jeg næsten været vanvittig. Senere, da jeg var blevet helbredet, tilhørte jeg ikke mig selv mere; jeg tilhørte den ædelmodige person, der havde taget mig under sin beskyttelse."

"Ah! Der var en, der beskyttede Dem?"

"De kan dog ikke tro, at jeg med et hoved, der var spaltet som et overmodent granatæble, kunne komme op af vandet uden fremmed hjælp," sagde la Ramée i en barsk tone. "Nej, jeg er blevet virksomt og ædelmodigt beskyttet."

"Alt, hvad De siger," afbrød Marie Touchet ham, "vækker en levende deltagelse hos os. De ved, hvilket venskab vi nærer for Dem."

"Det ved jeg," svarede la Ramée med et besynderligt smil, som gjorde Henriette og hendes moder synligt forlegne. "Jeg har derfor heller ikke udstrakt min tavshed og fraværelse over den strengt nødvendige tid. Så såre det blev mig tilladt at vende tilbage til Paris, gjorde jeg det."

"De er kommet i dag?"

"Jeg har været her flere gange hemmeligt. O, jeg har våget over Eder, uden at I har anet det."

"Hvorledes?" sagde Marie Touchet med en levende følelse af såret stolthed. "De har våget over os?"

"Ja; er det ikke naturligt, at man beskæftiger sig med mennesker, man elsker, med venner, som man længes efter."

"De ville ikke have risikeret noget ved at vise Dem, herr la Ramée," sagde moderen, idet hun bed sig i læberne. "De ville da have forebygget den vildfarelse hos os, at vi anså en levende for død, og vi ville have vist os taknemmelige mod Dem for Deres venskabelige omhu."

"Jeg kunne og turde ikke vise mig, madame," svarede la Ramée hårdt.

"Deres beskytter holdt sig måske skjult?"

"Næsten, madame; i det mindste kan man ønske, uden just at skjule sig, at holde sig afsides. Man ser, som De ved, ikke gerne hertuginden ved det ny hof."

"Hvilken hertuginde?" spurgte Marie Touchet.

"Hertuginden af Montpensier."

"De har der en ophøjet protektrice, min herre."

"Ikke sandt, madame? Ophøjet og trofast. Jeg venter mig store fordele af hende i alle henseender."

Den måde, han betonede de sidste ord på, gav begge damerne meget at tænke på. Samtalen gik i stå.

"Nu står kun tilbage at meddele os," tog Marie Touchet endelig modigt ordet, "enten hvorfor De har forglemt os så længe, eller hvorfor De kom os i hu i dag."

"Ah, det er netop sagen!" sagde la Ramée med sin kyniske sikkerhed. "Nu kommer vi til spørgsmålet, til det brændende

spørgsmål."

"Forklar Dem, min herre; for jeg fatter hverken Deres manerer eller Deres sprog. Jeg har kendt Dem som tilbageholden og høflig ... altid lydig, sjældent fri eller utvungen."

Hun alluderede til den underordnede stilling, det vasalskab, la Ramée altid havde beklædt i sine forbindelser med familien Entragues, trods den andel, han havde i de fleste familiehemmeligheder.

"Det er sandt," svarede han, "at jeg altid har været beskeden og underdanig, madame; jeg lod det være mig magtpåliggende. Jeg tænkte ved mig selv: Turen vil nok komme til dig."

Han endte disse ord med en modbydelig latter.

Henriette gyste.

"Hvorfor er De kommet tilbage i dag, og ikke for fire måneder siden?"

"Fordi øjeblikket netop nu er gunstigt for mine planer. Man har allerede flere gange bemærket, at jeg har været her oftere."

Med disse ord så han på Henriette.

I sin vånde fattede hun en fortvivlet beslutning.

"Forstår De ikke, moder?" udbrød hun, idet hun trykkede Marie Touchets hånd, "herren mener, at det er ham, der har sendt herr d'Entragues det famøse brev fra i går."

Og med den venstre hånd rakte hun den unge mand det sammenklemte og forkrøllede papir.

Han kastede et ligegyldigt blik på det og svarede:

"Ja, det var mig."

Man kan gøre sig et begreb om den holdning, begge damerne antog, da de hørte denne krigserklæring.

"Så det var Dem?" mumlede Marie Touchet ganske bleg, "dem, der spiller slige intriger?"

"Og tilstår det!" tilføjede Henriette.

"Og underskriver det for en kvindes ære mest nærgående forræderi: *En ven!*"

"Aldrig har en oprigtig ven gjort en større tjeneste, aldrig er en kvindes ære blevet fastere opretholdt. Dette brev er fuldt af sandheder, som jeg har formildet."

"Herr la Ramée!"

"Er det sandt eller ej, at mademoiselle d'Entragues var hos herr Zamet i går?"

Begge damerne ville fare op.

La Ramée gjorde en afværgende bevægelse.

"Jeg så Dem træde ind til herr Zamet. Jeg tror det vil falde vanskeligt at gendrive disse påstande."

"Ja, jeg var hos herr Zamet; min fader og moder kender grunden."

"Og vi billigede den," tilføjede Marie Touchet med en dronnings værdighed.

"Det er mønsterværdigt, madame! De ved, at mademoiselle d'Entragues ville besøge kongen og gøre kur til ham; De ved, at en ung pige, som kongen taler med to gange i rad, er fortabt! Nej, madame! Hvis De havde vidst det, ville De ikke have billiget det."

"Bagvaskelse!" udbrød Henriette.

"Majestætsforbrydelse!" tilføjede Marie Touchet.

"Stille! Ingen store ord!" afbrød la Ramée dem i en dump tone. "Forresten er Deres erklæring for bestemt ... De har brændemærket denne spekulation på en alt for energisk måde,

til at jeg ikke skulle tage mine både skriftlige og mundtlige ord tilbage. Jeg tog fejl; De er den mest ærværdige moder, ligesom Deres datter er den dydigste dame ved hoffet. Det kan ikke betvivles, og jeg giver Dem derfor en æreserklæring."

Forstod Marie Touchet ikke, eller lod hun som om hun ikke forstod den bitterhed, der var skjult under denne tilbagekaldelse? Så meget er vist, at hun svarede:

"Det var ikke umagen værd, min herre, at gøre så megen larm for endelig at udbryde i klager og sukke! Lyd mit råd og vend tilbage til Deres beskytterinde, som måske vil lære Dem de hensyn, man skylder damer. Glem os, siden De er lykkelig; det ville på en gang vidne om en redeligt tænkende mand og et forsigtigt hoved. Lev vel, herr la Ramée!"

I stedet for at adlyde denne opfordring trådte la Ramée to skridt nærmere.

"Hvad De der har ytret, madame," sagde han, "må fængsle mig til Eder for stedse. Siden jeg nu er blevet overbevist om familiens retskaffenhed og denne unge dames renhed, er der intet til hinder for det skridt, jeg kom for at gøre."

"Hvilket?" hviskede begge damerne.

"Madame," vedblev la Ramée med kold højtidelighed, "jeg elsker mademoiselle Henriette de Balzac d'Entragues, Deres datter, lidenskabeligt, og jeg har den ære at bede Dem om hendes hånd."

Et tordenslag over Henriettes hoved ville have skræmt hende mindre end disse ord. Hun kastede sig i sin moders arme som i et helligt tilflugtssted. Marie Touchet skælvede af raseri og skræk.

"Har jeg haft den ære at gøre mig forstået?" spurgte la Ramée efter en lang pause.

Marie Touchet betragtede den formastelige med et fast blik.

"Deres sårede hoved er altså ikke fuldkommen lægt endnu," sagde hun.

"Fuldkommen, madame."

"Så er det en fornærmelse, De i vort eget hus slynger os i ansigtet!"

"Hvori ligger fornærmelsen? Jeg skulle dog mene, at en la Ramée er lige så meget, som en Entragues!"

"O, hvor fejt misbruger De ikke vor kvindelige svaghed!"

"De har mere end én gang haft med mænd at bestille, og De ved, at jeg ikke har vist mig forsagt."

"Atter en fejhed! De alluderer til vore hemmeligheder!"

"Jeg har intet andet middel, derfor benytter jeg det."

"Det er æreløst, afskyeligt!"

"Nej, det er en æreløs kærlighed, om De vil. Jeg siger Dem, at jeg elsker Henriette. Hvorfor? Det ved jeg ikke. Man ville langt før kunne begribe, hvis jeg ikke elskede hende. Jeg elskede hende allerede som barn. Efter at have tilbedt hendes skønhed, beundrede jeg hendes kraft, hendes energi; jeg beundrede den ild, der drev hende til forbrydelser. Jeg er et sælsomt væsen, og Djævelen har skabt min sjæl af sit eget Helvedes stærkeste svovl og ild. Den fornedrede, den forbryderske Henriette lignede en falden engel mere end jeg; kærligheden til hende har gjort mig til en forbryder; men vore fælles forbrydelser har fængslet os til hinanden! ... Ja, madame, De har ret, en elendig mand måtte hundrede gange blive vanvittig ved den blotte tanke om de kvaler, som denne forfærdelige kærlighed har påført mig. Men

jeg står oprejst, jeg har mit mål for øje, jeg forklarer Eder tydeligt og klart, hvad der er min beslutning, hvad der er min vilje. Giv mig derfor Deres datter, madame; jeg har betalt hende dyrt nok; hun tilhører mig. Jeg vil have hende!"

Marie Touchet og Henriette blev dødblege, idet de krympede sig sammen under det voldsomme udbrud af dette knuste hjerte.

"O, betænk Dem ikke," vedblev la Ramée, "det ville være forgæves. De viser Dem forfærdet over det ansigt, jeg har vist Dem; men berolig Dem; jeg skal atter tage masken på. Hertugindens yndling skal blive en retskaffen ægtemand, som ivrigt vil virke for sin ny families lykke og ære; betænk Dem ikke ... for så ville I få mig til at tro, at jeg har gættet Eders plan med hensyn til kongen."

"Nå, om nu så var?" sagde Henriette i det tåbelige håb at skræmme la Ramée.

Han smilede med en medlidende mine.

"Det vil ikke lade sig gøre," svarede han. "I ser jo, at jeg allerede har forhindret det en gang, jeg skal altid forhindre det."

"De?" sagde hun med et trodsigt smil.

"Denne gang, Henriette, lod jeg mig nøje med at åbne øjnene på Deres fader og marquisen af Monceaux. Men næste gang skal jeg rive sløret fra kongens egne øjne. Jeg vil meddele kongen alt, hvad jeg ved, alt, hvad han ikke ved."

"Elendige! Kongen vil erfare, at min anklager er en morder."

"Jeg skal selv sige ham det; for det er et blad i Deres historie. Og når jeg har overbevist kongen, vil jeg vende mig til hoffet, til hele Paris, jeg vil lære ekkoet på de offentlige pladser, på korsvejene, navnet Henriette; jeg vil lade hele det uendelige

rum, der strækker sig fra Jorden til Himlen, genlyde af mine skrig, mine anklagelser, mine forbandelser!"

"Og jeg," skreg Henriette med et fortærende blik, "jeg ..."

"De vil dræbe mig? ... Nej, jeg er på min post. Altså ingen tåbelige planer. Hvad der er sket, er sket; brændemærket, fortabt, umulig for enhver anden end mig, skal De blive min. Ingen mand skal berøre Deres hånd. Ingen skal herefter tiltale Dem med ømme ord. De har truet mig med Deres hævn. Lad den komme: Jeg er forberedt, jeg venter den."

Indesluttede i denne jernhånd skælvede begge disse elendige kvinder af forfærdelse.

"Nuvel," sagde Marie Touchet med mat stemme, "det er ikke umagen værd at kæmpe. Vi vil forberede herr d'Entragues, min søn og verden på denne sælsomme begivenhed."

Med disse ord trykkede hun Henriettes hånd, for at indgyde hende en smule mod.

"Ah! De vil vinde tid," sagde la Ramée, "men jeg har ingen tid at miste. De må have den godhed at forberede de herrer, De taler om, til i aften; for i aften vil jeg ægte mademoiselle Henriette og føre hende ind i min bolig."

"I aften! Det er jo vanvid!" udbrød Marie Touchet.

"I aften vil jeg være død!" sagde Henriette med en ubeskrivelig fortvivlelse.

"Død? De? ... Det bliver næppe tilfældet," svarede la Ramée. "Som sagt, jeg vil hente Dem i aften for at føre Dem til alteret. Derfra vil vi bryde op til vort hjem. Bliver de herrer Entragues og Auvergne ikke underrettet om det i forvejen, så kan de blive det bagefter; det gør intet til sagen."

"Som De vil, min herre," stammede Henriette, og i hendes blik lå noget, der antydede en udsigt til redning.

"Jeg gennemskuer Dem," afbrød la Ramée hende. "De tænker på flugt; men også denne vil være forgæves. Fra nu af til i aften vil De intet kunne foretage Dem, uden at jeg erfarer det. Prøv det! Forsøget vil overbevise Dem bedre end mine ord."

Efter disse ord, som aldeles tilintetgjorte den ulykkelige Henriette, gik han langsomt hen imod døren. Da han kom til tærsklen, vendte han sig om og sagde i en tone, der endnu vidnede om hans glødende lidenskab:

"Læg Dem mine ord på hjertet. Så længe jeg lever, skal De ikke komme til at tilhøre nogen anden på Jorden end mig; det sværger jeg Dem til. Find Dem i denne skæbne. I aften står vort bryllup!"

Da han havde talt færdig, løftede han forhænget til side og forsvandt.

"Denne gang tror jeg at jeg er fortabt," mumlede Henriette. "Hvad mener De, moder?"

"Jeg grunder," svarede Marie Touchet.

8. Valois'ernes arving

Efter at la Ramée havde fjernet sig, begyndte han at handle i overensstemmelse med det program, han havde gjort begge sine veninder bekendt med. Han lod hestene spænde for, meddelte sine håndlangere sine befalinger og sendte præsten i et nærliggende kapel behørig besked.

Endelig skulle hans drøm gå i opfyldelse. Hans strålende ansigt forkyndte hans triumf. Han vendte tilbage til de værelser, han beboede i hertugindens hotel, som nu forresten stod øde; for madame de Montpensier havde trukket sig tilbage til sine godser, hvor hun og hendes venner atter konspirerede mod Henrik der fjerde; og la Ramée blev af og til sendt til Paris som deres spion.

Han betrådte hotellet. Aftenen, som bryder hurtigt frem i december måned, sank ned fra en mørk og med sneskyer dækket himmel. La Ramée havde gjort regning på at finde mørke, stilhed og ensomhed i hotellet. Han blev derfor højst overrasket ved at høre lyden af skridt i korridoren; og da han lukkede døren op, der fra nabohuset førte ind i paladset – for madame de Montpensier havde købt de til hotellet stødende bygninger, for at sikre sig mod naboernes spioneri, – blev han endnu mere forbavset over at finde hotellets indre lige så oplyst, som dets ydre var mørkt.

Korridorerne, gangene og forværelserne opfyldtes lidt efter lidt med tavse gæster, som uden tvivl var kommet ind ad hemmelige døre; for hotellets store port var tillåset indefra.

"Hvad betyder dette?" spurgte den unge mand. "Skulle hertuginden være kommet tilbage?"

"Hendes Højhed er netop indtruffet," svarede den tiltalte tjener i en hemmelighedsfuld tone.

"Jeg må tale med hende," tænkte la Ramée, "og erfare, hvorfor hun er kommet tilbage. Desuden må jeg underrette hertuginden om mine egne planer; for at fortie dem for hende ville røbe mangel på opmærksomhed. Men først må vi låse denne dør, jeg er trådt ind gennem."

Da la Ramée nærmede sig døren, så han den bevogtet af flere mænd, der havde stillet sig på trappen.

"Det er besynderligt," tænkte han. "Jeg må underrette hertuginden om denne sælsomme omstændighed."

Han kastede sin kappe om sig, tog sine handsker og skred hen til den anden dør. Her forefandt han en anden tjener, som i en ærbødig tone og i hertugindens navn anmodede ham om at begive sig ind i den store sal. Undervejs så han, hvorledes de hemmelighedsfulde gæster, som et og samme signal havde hidkaldt, strømmede til. La Ramée trådte ind i den store sal, hvori madame de Montpensier plejede at give sine audienser.

Siddende ved kaminen, med blikket vendt mod flammen og med panden hvilende i hænderne, ventede prinsessen på selskabet. Ildens røde skin faldt på hendes violette bånd og sorte robe. Tjeneren meldte herr de la Ramée, og hertuginden rejste sig straks med en usædvanlig ivrighed.

"De her, madame?" sagde den unge mand. "Må Deres venner glæde sig over denne uformodede tilbagekomst eller ikke?"

"De må glæde sig," svarede hun.

"Gud være lovet! Men de bekymringer, som alt, hvad jeg ser, vækker hos mig ..."

"Bandlys dem."

"Og … disse folk på den hemmelige trappe, der fører til mine værelser …"

"Disse folk er opstillet der på min befaling."

"Om forladelse, madame, jeg omtaler det kun, fordi de syntes at bevogte og spærre vejen for mig."

"De bevogter Dem virkelig," svarede hertuginden med det samme tvungne, høfligt ærbødige væsen, som havde været la Ramée så påfaldende lige fra samtalens begyndelse.

Hvorfor bevogter man ham? Hvorfor kalder man ham hverken la Ramée, som sædvanlig, eller min herre, eller min kære?

"Madame," sagde han til hertuginden, "da De lod mig kalde, stod jeg i begreb med at bede Dem om en audiens."

"De vidste dog ikke, at jeg var i Paris," svarede hun.

"Jeg havde erfaret det, og pligten bød mig at åbenbare, hvad jeg ville have meddelt Dem på Deres landgods."

"Tal!"

"Jeg ønsker permission for i aften, madame, og jeg beder Dem have den godhed at bevilge mig den."

"For i aften? Umuligt!" svarede hertuginden.

La Ramée bævede.

"Den er mig nødvendig, madame, for jeg har forretninger, som ingen opsættelse tåler."

"Jeg ved, at De har forpligtelser, mod hvilke de, som De taler om, ikke kan komme i betragtning."

"Madame, jeg vil gifte mig."

"De vil gifte Dem! … er det muligt?"

"Om en time, madame."

"Store Gud! Med hvem da?"

"Med frøken Henriette de Balzac d'Entragues."

"De raser!"

"Jeg ved det godt, madame, men jeg gifter mig dog."

"Jeg har ladet Dem gøre kur til denne pige, men blot fordi jeg troede, at der kun var tale om en adspredelse."

"En adspredelse? Mademoiselle d'Entragues og jeg? Nej, nej, madame, det er virkelig en alvorlig lidenskab, som kun kan tilfredsstilles ved et giftermål."

"Jeg gentager endnu engang: det er vanvid," sagde hertuginden koldblodigt, "og denne dårskab vil jeg ikke lade Dem begå."

"Og dog begår jeg den, madame; vær overbevist om det!"

"Nej!"

"Jeg har tilbudt Deres Nåde mine tjenester og min kårde, min sjæl, alt ... kun ikke mit hjerte."

Hertuginden trak på skuldrene.

"Jeg kunne måske være til nytte i dette øjeblik," vedblev la Ramée med dump stemme, "og min fraværelse kunne se ud som en utroskab, nu da alle Deres tjenere og vasaller er forsamlede; men behag at betænke, madame, at jeg kun forlanger en time; om en time vil jeg være gift, om en time vil jeg komme tilbage og stille mig til Deres Højheds befaling ... Kun erklærer jeg rent ud, at jeg vil giftes i aften, og det vil også ske."

Hertuginden rørte sig ikke af stedet, hun betragtede den blege unge mand med et fast blik og sagde ganske roligt:

"Jeg har sagt Dem, at De ikke vil ægte mademoiselle d'Entragues ... og De vil ikke ægte hende ... lige så lidt i morgen som i dag ... lige så lidt om et år som i morgen."

"Hvad? ... Og hvorfor ikke?"

"Fordi De selv om få øjeblikke vil vægre Dem ved det."

"Det må De først overbevise mig om, madame."

"Det er netop hvad jeg agter at gøre; øjeblikket til det er kommet, og det var kun i den hensigt, jeg anmodede Dem om at komme til mig."

Hertuginden ringede med en klokke.

Behersket af denne uhørte koldblodighed, blev la Ramée stående tavs og ubevægelig og ventede på de begivenheder, som denne uforklarlige indledning syntes at antyde.

Ved lyden af klokken blev salens tapetforhæng hejst i vejret, og man så tolv mænd, hvis ansigter og navne var la Ramée fuldkommen bekendt, træde ind gennem tre store fløjdøre.

Det var de mest ansete liguistiske hovedmænd, som for et øjeblik var blevet adspredt af den royalistiske reaktions vindpust – det var, foruden nogle uforbederlige borgere og to eller tre medlemmer af de sekstens forsamling, hele den revolutions generalstab, som madame de Montpensier stadig holdt svævende, som en tordensvanger sky, over Frankrig.

"Behag at træde nærmere," sagde hun til la Ramée, der så sig nødt til at adlyde.

Da stilhed atter var indtrådt i salen, gjorde Catharine af Lothringen et skridt hen imod forsamlingen, mens hun støttede sig med den ene hånd på lænestolens ryg, og begyndte således, efter at hun havde fattet sig:

"Mine herrer, I, som kender vor religions og vor patriotismes sande magt, I kender også til dels vore planer; men I har ikke vidst, hvorledes og under hvilken form disse kunne gå i opfyldelse.

Gud er mit vidne til, at jeg af hensyn til landets vel har ladet mit fjendskab forstumme, glemt min families ulykke og anerkendt den ny konge. Jeg kan imidlertid ikke lukke mine øjne for fremtiden: kongen har ingen arving – for en bastard kan ikke komme i betragtning – og hvad skal der blive af Frankrig, når kongen dør? Men Gud beskikker os et vidunderligt redningsmiddel. Mine herrer, der eksisterer en ætling af den kongelige familie; Frankrig besidder en retmæssig Valois!"

"En Valois!" mumlede man fra alle sider.

"I ved," vedblev hertuginden, "at kong Charles den Niende den 27. oktober 1572 fik et barn med sin gemalinde, Elisabeth af Østrig, et barn, som formentlig var Marie Elisabeth af Frankrig. Kongen ventede, håbede en søn; det var en datter, som hans moder Catharina af Medici, bragte ham – en datter, som ikke engang forblev i live, men hvis død blev vitterliggjort den 2. april 1578. Nej, mine herrer, det var ingen datter, der blev født, det var virkelig en søn, som Catharina af Medici af skinsyge og for at sikre sin yndlingssøn, senere Henrik den Tredje, tronen, havde ladet forsvinde, idet hun ombyttede ham med en pige."

En dyb stilhed udbredte sig i forsamlingen efter hertugindens ord. For hendes tilhængere, som kendte hende så nøje overskred dette forsynets middel det vidunderliges grænser.

"O," tog hun atter ordet, idet hun kløgtigt benyttede denne tavshed, "I tier, I er bestyrtede; denne uhyre forbrydelse forfærder Eder! Hvad vil I da sige, når I ser de fuldstændigste, uigendrivelige beviser, de dokumenter, der hæver enhver tvivl om dronning Catharinas komplot mod hendes egen sønnesøn,

en brøde, mine herrer, som uden Guds bistand ville have udryddet en af de mest berømte slægter, der nogensinde har åndet på Jorden?

Se, mine herrer," vedblev hun og udbredte en pakke pergamenter og breve på bordet, "træd nærmere og gør Eder bekendt med disse papirer. Væn Eder til den tanke, at I har en retmæssig herre, en sand allerkristeligst konge, og når overbevisningen har opfyldt Eders sjæle, så tak Gud, som frelser Eder fra den lovstridige usurpation og fra kætteriet."

Man så virkelig liguisterne og de fanatiske præster nærme sig med overtroisk frygt, eller rettere med en slags ængstelig mistro. Spanierne og jesuitten, som var indviet i hemmeligheden, holdt sig tilbage.

"Dette," sagde hertuginden og pegede på et dokument, "indeholder en beretning om bedrageriet og forråder det lave sted, hvorfra Catharina hentede den pige, der var bestemt til at træde i den unge fyrstes sted. De øvrige papirer viser Eder Catharina, hvorledes hun lod prinsen bringe til en adelsmand i provinsen Vexin, hendes fortrolige, som opdrog ham blandt sine egne børn i sit hus i Vilaines i nærheden af Medan."

La Ramée, som hidtil havde stået ubevægelig, bævede.

"Læs nu!" vedblev hertuginden. "Læs adelsmandens egen forklaring på dødslejet og alle de beviser, den indeholder; læs præstens vidnesbyrd, som han havde betroet den skrækkelige hemmelighed. Læs og sammenlign! Frygt ikke, men lad Eder gennemtrænge af den hellige overbevisning."

"Ja, i sandhed," mumlede flere stemmer, "beviserne er klare, uomstødelige ..."

"I ved altså, mine herrer, hvorfor kongen af Spanien og hvorfor huset Lothringen har givet afkald på deres fordringer overfor en Valois rettigheder."

"Leve Valois!" råbte forsamlingen.

"Nu," sagde hertuginden, hvis pande efter denne heftige tale var dækket med sved, "nu står der intet andet tilbage end at vise Eder den så vidunderligt reddede prins, Catharinas offer, Charles den Niendes søn, Eders og min herre; for han lever, mine herrer, I har ham midt iblandt Eder; han har allerede udgydt sit kostbare blod for vor sag, og han kendte sig ikke selv. Gud tillader, at jeg drager ham frem af hans mørke, og at jeg bringer hans hoved i nærheden af hans fædres krone. I går var han intet, i dag er han konge af Frankrig. Træd frem, min konge! Eders navn i går var la Ramée."

"Jeg drømmer!" stammede den unge mand bestyrtet, bedøvet, ude af sig selv, da han så hertuginden og hele forsamlingen knæle for sig.

Han følte, hvorledes blodet forlod hans tindinger og strømmede til hans hjerte.

"Kongen vakler!" udbrød hertuginden. "Bring ham til hans værelser!"

"Og bevogt ham strengt dér!" sagde hun sagte til spanierne.

"Folket," vedblev hun højt, idet hun vendte sig til de øvrige sammensvorne, "vil, når det ser ham, ikke nægte, at han er sin faders søn. Og nu, mine herrer, må I holde Eder beredt fra dette øjeblik af. Jeg kender Eder for godt til, at jeg behøver at tilføje, at en offentliggørelse er signalet til vor død. Farvel, mine herrer, og leve den rette konge!"

"Leve den rette konge!" gentog liguisterne, idet de gik forbi hertuginden.

Jesuitten var den sidste, og mens han bukkede, spurgte hertuginden sagte:

"Hvorledes går det med vor elev? Er han også rede?"

"Ja, i morgen," svarede jesuitten, idet han blandede sig mellem de øvrige sammensvorne.

9. Gesandtskaber

Næste morgen var solen næppe stået op, førend to kappeklædte mænd sås spadsere op og ned i den lille have, der lå uden for marquisens hus.

"Jeg forsikrer Dem, herr Zamet, at kongen, vor herre, har givet mig et sørgeligt hverv," sagde den mindste, "at hindre en dame i at gøre et overilet skridt."

"Det gælder altså om kongens hoved, herr de Rosny," svarede florentineren Zamet.

"Man fristes til at sige det, min herre, og jeg har ladet Dem kalde for at tale alvorligt med Dem om sagen."

"Er det virkelig så vigtigt?"

"Kongen besidder et ømt hjerte, herr Zamet, og siden hans elskede har truet med at forlade ham, lever han ikke mere."

"Men hvorfor forlader hun kongen?"

"O, det ved De bedre end nogen anden, siden De er den ufrivillige årsag til bruddet."

"Ja, i sandhed, ufrivillige!" udbrød Zamet.

"De behøver ikke at forivre Dem, herr Zamet. Det ville ingen ulykke være, at kongen er blevet sat i stand til at adsprede sig."

Efter at Rosny havde udtalt disse ord, skottede han til Zamet. Men Zamet var en italiener, han lod sig ikke gennemskue.

"Unægtelig er marquisen en elskværdig kone, den bedste kvinde af verden," vedblev Rosny. "Hun er ikke ødsel, hun besidder ingen ærgerrighed ..."

"Det er gode egenskaber, min herre."

"Gudsdød, jeg ville hellere, at kongen havde at bestille med en ren djævelinde, som han forbandede tre eller fire gange om

dagen. Kender De en kvindelig djævel, herr Zamet, der er smuk nok til at vor dyrebare monark straks vil lade sig fortrylle af hende, ondskabsfuld nok til at han senere jager hende bort? Hun ville blive os nyttig."

"Men, herr de Rosny, hvis kongen er dødelig forelsket i marquisen af Monceaux ..."

"Hun forlader ham jo."

"Deres nærværelse her i denne morgenstund tyder på forsoningsplaner."

"De har gættet ret. Kongen har anmodet mig om at formilde den grusomme."

"Og De vil formilde hende; De er så veltalende."

"Det er netop det, jeg er i tvivl om. Skal jeg være veltalende? Er det en tjeneste, jeg viser kongen?" sagde Rosny. "Og vi må dog også belave os på det tilfælde, at madame de Monceaux er ubønhørlig. Hun har karakter."

"Og i så fald, min herre?"

"I så fald bør man adsprede kongen ved et eller andet underholdende indfald, men det koster penge og vi har ingen, det har derimod De."

"O, jeg forsikrer Dem, at i det mindste det halve af hvad jeg ejer ..."

"Står hos storhertugen af Firenze, det ved jeg, og jeg tror, at det sætter Dem på en venskabelig fod med denne fyrste."

"Hvorledes?" udbrød Zamet urolig, "De ved ..."

"Jeg ved altid, hvor der er penge," sagde Sully, "kun forstår jeg ikke, hvorledes jeg skal få dem overflyttet til os. Ja, De har en million dalere der ... hvorfor er de ikke her? Sæt, De blev syg, herr Zamet ... lad ikke alle disse penge blive stående i Firenze!

Jeg har fundet en langt fordelagtigere måde at anbringe dem på."

"Hvilken da?"

"Antag, at kongen skiller sig fuldstændig ved marquisen; antag, at han morer sig en smule hist og her, mens man løser hans ægteskab med dronning Marguerite; antag endvidere, at kongen gifter sig igen ..."

"Hm!" mumlede Zamet med et forskende blik på Sully, som ganske roligt slog med sin stok på de rimdækkede blomster.

"Ville De måske have noget imod kongens ny formæling?" spurgte Sully.

"Det kommer an på ..."

"Derved forstår jeg et godt giftermål, min kære herr Zamet, med en ung og, om muligt, smuk og navnlig rig prinsesse ..."

"Hvem da?" spurgte florentineren med en troskyldighed, der gjorde hans diplomatik ære.

"En fra Deres eget land ... har I ikke en prinsesse i Firenze?"

"Jo, storhertugens datter, prinsesse Marie, nogle og tyve år og af en sjælden skønhed."

"Det er en god stat, et velhavende folk ... som huset Medici har vidst at eksploitere til bunds."

"Medici'erne er snilde."

"Det tror jeg med ... Folk, som have forstået at lokke en million fra herr Zamet! ... Apropos, hvorledes er denne prinsesses karakter?"

"Det ved jeg ikke, og det ville jeg heller ikke vove at sige ..."

"De må vide det ... I går blev det mig fortalt, at De har hendes diesøster, hendes ammes datter, hos Dem ..."

Med disse ord fæstede Rosny sine stikkende grå øjne på bankieren, som om han ville læse i hans sjæls dyb.

"De ved alt, min herre," sagde florentineren med et buk.

"Alt, hvad der kan interessere mit hjerte, ja, min kære herr Zamet. Se derfor, hvorledes alt dette kombinerer sig ganske naturligt. Lad os opstille alle muligheder: Kongens brud med den skønne Gabrielle, hans tidsfordriv med alle masker, som man fører på hans vej, for man kan vistnok skaffe smukke masker til veje, mener De ikke også det? Dernæst ophævelsen af hans ægteskab med Marguerite, endelig nødvendigvis en ny formæling ... Og betænk med beundring, hvorledes Deres florentinske prinsesse vil harmonere med denne million dalere, som vil indbringe Dem enten et marquisat, et hertugdømme, eller høje renter mod hypotek i gode ejendomme ..."

"Jeg elsker kongen for højt," sagde Zamet, bævende af glæde, "til at forkaste alle disse forudsætninger. Men hvor mange vanskeligheder vil der ikke være at overvinde!"

"De vil nok i slutningen af denne måned låne os halvtreds tusinde daler, ikke sandt? Man må adsprede kongen enten ved krig eller på en anden måde."

"Jeg skal skaffe summen til veje, min herre."

"Tak! Denne efterretning vil trøste min konge, som lige siden i forgårs bestandig har været bedrøvet og i slet humør."

"Zamet, i dag skriver vi den syvogtyvende december; jeg har stor lyst til at lade vore halvtreds tusinde dalere hente i morgen."

"I morgen? Det er noget tidligt!"

"Der kalder marquisen på sine folk. Jeg forlader Dem, herr Zamet. Nå, altså dette lån i morgen aften, med løfte om de

behørige renter, De ved. Farvel!"

Efter at have udtalt disse ord, lod Sully, som havde trykket Zamets hånd med en betydningsfuld mine, sig melde hos marquisen af Monceaux. Da han trådte ind til hende var alt rede.

Efter at ministeren havde udtrykt sin beklagelse og sin forbavselse med nogle høflige ord, forklarede han hende det ærinde, han havde fået af kongen: dog var det meget svagt han førte sin herres sag, og hans ellers så berømte veltalenhed gjorde sig denne gang ikke megen ulejlighed.

"Jeg skilles fra kongen," sagde hun, efter at ministeren havde talt færdig, "for hans lykkes skyld; det er muligt, jeg kunne blive, hvis jeg ville; men kongen må være fri, og enhver ønsker hans frihed og ville bebrejde mig hans slaveri. Hører De til Dem, som siger, at jeg har uret?"

"Nej, madame, nej. Jeg nærer et venskab, en agtelse for Dem, som De kan sætte på prøve; men ..."

"Men De ser mig hellere i Monceaux end i Louvre."

"O, madame, det er ikke Dem, der er til hinder, men det er kongens elskede."

"Jeg har dog ikke været ham til hinder, siden han kom på tronen," sagde Gabrielle sørgmodigt, "og jeg ønsker, at kongen og hans ministre aldrig herefter må blive mere besværede, end de er blevet det af mig. Jeg var mild mod folket, som ikke vil forbande mit minde. Lev vel, herr de Rosny," sagde hun hulkende, "De har i det mindste haft så megen agtelse for mig, at De ikke hykler for mig. Lev vel!"

Denne englegodhed gjorde et større indtryk på den strenge huguenot end han selv havde ventet.

Han fandt sig selv usleben, han søgte et middel til atter at tage sine ord tilbage, han tilstod for sig selv, at han netop havde gjort det modsatte af, hvad kongen havde anmodet ham om at gøre hos Gabrielle. Men da hans samvittighed ønskede ham til lykke med at have vist staten og fyrsten en tjeneste, og da den kun bebrejdede ham en smule hårdhed, afbrød han sig selv i det øjeblik, han var i begreb med at gøre sin fejl god igen.

"Jeg går altså, madame," sagde han med en ærbødighed, hvori der intet hykleri lå, "for at underrette Hans Majestæt om, at det ikke er lykkedes mig at holde Dem tilbage."

"Gå, min herre," svarede hun smilende, "og ros Dem ikke selv for meget for den umage, De har gjort Dem."

Det var hendes eneste hævn.

Han havde endnu ikke forladt forgemakket, hvortil Gabrielle ledsagede ham, da man hørte en mand ile op ad trappen og ganske stakåndet råbe:

"Holla der, I muler, gør ikke for megen støj med jeres klokker! ... *Harnibieu!* I er ikke brudt op endnu."

Det var Crillon, som kongen havde afsendt; for den stakkels Henrik havde en anelse om, at det kunne fattes hans første gesandt på begejstring.

"Ah, – herr de Rosny!" sagde han, da han stødte på huguenotten i døren. "Nå? Er madame de Monceaux kommet på andre tanker?"

"Nej, min herre," svarede Rosny, ærgerlig over at se denne forfægter vise sig. "Hun er ubevægelig og vil rejse."

"Det er ganske sandt," sagde Gabrielle, idet væbnede sig med mod, "jeg rejser."

"Nej, vist ikke, madame," afbrød Crillon hende, "De må høre mig først; jeg har også min tale at holde."

Rosny var vendt tilbage til forgemakket, begærlig efter at høre denne talsmand, hvis iver og snildhed han kendte og følte sig urolig over.

"Min kære ven," sagde Crillon og skød ham lemfældigt ud på gangen, "kongen venter Dem med stor utålmodighed; han savner Dem og ønsker, at De skal skynde Dem. Imidlertid skal jeg forsøge en ny storm mod marquisen."

Rosny tøvede endnu.

"Har De da ingen barmhjertighed med kongen?" tilføjede Crillon. "Han venter på Dem og græder."

Tyggende på sin knebelsbart begav Rosny sig ud til sin hest.

"Ja," vedblev Crillon, idet han greb marquisens hænder og førte hende hen til vinduet, "ja, han græder! Han er utrøstelig og får ens hjerte til at bløde! *Harnibieu!* Vil De tåle det? En konge af Frankrig med røde øjne?"

"Men jeg da? Er mine tørre?"

"Bah! Hvorfor denne vrede, denne skandale, fordi kongen har været på et maskebal og måske bedraget Dem. Han har tidligere måske bedraget Dem tredive gange, uden at De har taget det ilde op. Nå, det er en dejlig passiar, jeg kommer med!" tilføjede Crillon, da han så Gabrielles ansigt blive endnu mørkere. "Det er en ren opdigtelse; kongen har aldrig bedraget Dem, ikke engang i forgårs, han har selv fortalt mig det hele. Det er ikke værd at rynke panden for. Vil Deres søn, når han bliver stor, ikke også bedrage kvinderne? Og De vil le ad det. Le nu!"

Gabrielle fremstammede nogle af suk afbrudte ord.

"Er det af egenkærlighed, De rejser," vedblev Crillon, "så har De uret. Hvad har den stakkels konge gjort? Han har bønfaldet Dem, både selv og gennem andre. Deres egenkærlighed må for længst være forsonet. Se, denne vor dyrebare konge har et smukt lille barn; han har allerede vænnet sig til dets kærtegn, og nu vil De berøve ham dette barn, hans lille legekammerat. *Harnibieu!* Det er hårdt, det er slet! Gør det ikke, for ellers vil jeg sige, at De har et ondt hjerte."

"Min kære herr chevalier, forøg ikke min kummer! Rok ikke min beslutning! Jeg har nu kun Gud og mit barn tilbage."

"Hør mig!" udbrød den gode chevalier rørt. "Jeg har lovet kongen, at De skal blive her, og De skal ikke komme herfra, om jeg så skal lægge mig tværs over dørtærsklen."

Pludselig hørte man en stemme på trappen.

"Jeg vil tale med herr de Crillon!"

"Fanden i vold med den tølper!" brummede chevalieren, afbrudt i sit ræsonnement.

"Sig, at jeg er en af hans gardister!"

"Hvad bryder jeg mig om det?" tænkte Crillon.

"At jeg hedder Pontis, og at jeg kommer i anledning af en stor ulykke!"

"Hans store ulykke må vente," sagde Crillon.

"Tilføj," råbte stemmen, "at det er på herr Esperances vegne!"

Crillon sprang nu hen til trappen, bøjede sig ud over gelænderet og råbte med tordenstemme:

"Kom op, slyngel!"

"Esperance!" hviskede Gabrielle.

Crillon og Pontis stod snart overfor hinanden.

"Min herre," sagde junkeren fra Dauphiné, rød, bævende og færdig at kvæles ved hvert ord, "hvor er Esperance?"

"Ved jeg det?"

"Hvad? De ved det ikke? ... Og dog indfandt politisoldater sig i hans bolig i aftes."

"Politisoldater!" gentog Gabrielle, idet hun trådte frem.

"Ja, madame, politisoldater i kongens navn."

"Nå, og så?" spurgte Crillon.

"De tog Esperance med sig."

"Hvorhen?" udbrød chevalieren.

"Det er netop det, jeg spørger Dem om, min herre."

"Har du da ikke erkyndiget dig?" vedblev Crillon, idet han rystede gardisten, hvem han holdt i vamsen.

"Jo."

"Hos folkene? Hos naboerne? Hos Zamet?"

"Er han Zamets nabo?" spurgte Gabrielle.

"Ja, madame, i Rue de la Cerisaie."

"Rue de la Cerisaie!" gentog den unge kone, grebet af en pludselig tanke.

"Men," begyndte Crillon igen, "hvortil disse politisoldater? Hvad ville de ham? Hvad havde han gjort?"

"Intet."

"Hvem har han talt med? Hvem har han modtaget hos sig?"

"Ingen andre end en kappeklædt mand, som han i forgårs så komme ud fra haven klokken halv ti om aftenen og begive sig gennem gården ud på gaden."

Gabrielle bævede.

"Men hvem var den mand?"

"Det ved man ikke."

"Jo, jeg tror, jeg ved det," sagde Gabrielle grebet af en nervøs skælven, "det var kongen!"

"Ah! Nu forstår jeg!" udbrød chevalieren, "kongen kom fra Zamet gennem åbningen i muren."

"Og kongen," tilføjede Gabrielle, "bildte sig ind, at jeg havde fået mine oplysninger af den arme Esperance; derfor har han villet hævne sig."

"Jeg forstår Dem ikke."

"Det skal ikke vare længe, førend De forstår det hele."

Crillon ville svare; men nu kom en tjener farende ind i Gabrielles forgemak, rakte hende en pakke af en usædvanlig form og hviskede til hende:

"Efter sigende, madame, skal kongens liv afhænge af den skyndsomhed, hvormed Deres Nåde gør Dem bekendt med indholdet."

– Hastigt rev Gabrielle omslaget af, som indeholdt en i ler modelleret figur; ved siden af denne lille statue lå en billet. Hun åbnede den og slugte den med øjnene.

"Herr de Crillon," sagde hun blegnende, "il øjeblikkelig til Louvre til kongen!"

"Hvad skal jeg melde ham?"

"At jeg bliver i Paris, at jeg ikke forlader ham mere, at jeg skal komme til ham ... Gå, gå I jeg følger Dem."

"Kongen vil tørre sine tårer, og til samme tid skal han sige mig, hvad der er blevet af Esperance!" sagde chevalieren og ilede ned af trappen med en ung mands hurtighed.

10. I Louvre den 27. december 1594

Kongens sal i Louvre var opfyldt med bekymrede embedsmænd både af den civile og den militære stand, som spadserede frem og tilbage i galleriet og talte om kongen og om hans melankoli, siden han havde brudt med Gabrielle.

Pludselig skred her de Rosny gennem salen, for at træde ind i Hans Majestæts kabinet. Han troede ikke, at det kunne lykkes Crillon at holde Gabrielle tilbage; men han ville dog ikke melde Henrik hans elskedes bestemte vægring. I denne knibe gik han langsomt, for at give sig tid til at overtænke et svar, som både kunne betyde det ene og det andet.

Men kongen forundte ham ikke denne tid. Næppe fik han øje på ham under kabinettets dørforhæng, førend han ilede hen imod ham.

"Hun har sagt nej," udbrød han, da han så det tvungne udtryk i ministerens ansigt.

"Jeg må tilstå det, sire," svarede denne.

Modløs lod Henrik sine arme synke.

"Slaget er smerteligt," sagde han, "og det vil blive dødeligt. Jeg elskede denne utaknemmelige ømt ... Hvad siger jeg ... utaknemmelige? Nej, jeg var utaknemmelig ... hun hævner sig over mit forræderi ... det har hun ret i!"

"Sire," sagde Sully, "fat mod! Deres Majestæt tør ikke blive i denne ophidsede tilstand."

"Nej, du har ret," udbrød Henrik, "og min beslutning er fattet."

"Virkelig?" spurgte Rosny med en vis glæde.

"Ja. Jeg vil øjeblikkelig sige marquisen alt, hvad der ligger mig på hjertet."

"Men De udsætter Deres kongelige værdighed for et afslag, sire. Det lykkedes hverken herr de Crillon eller mig ..."

"Hvad behager? Lykkedes det ikke mig?" råbte chevalieren, som trådte ind i gemakket efter den tjener, der meldte ham.

Ved synet af Crillon, ved lyden af disse ord, udstødte kongen et glædesråb og omfavnede sin lykkelige gesandt, mens Rosny bed sig i læberne.

"Hun bliver, Crillon? Hun bliver?" udbrød kongen.

"Hun gør mere end det, sire, hun kommer!"

"O!" udbrød kongen, ude af sig selv af glæde, "lad os gå hende i møde! ... Kom, Crillon, kom, Rosny!"

"Jeg beder Dem, sire, styr Deres utålmodighed!" sagde huguenotten og holdt Henrik tilbage med den ene hånd.

"Bliv et øjeblik, sire," tilføjede chevalieren, idet han tog kongen ved den anden hånd. "Om nogle minutter vil madame de Monceaux være i Louvre, og jeg har udført Deres ærinde på en samvittighedsfuld måde, ikke sandt?"

"Jo, jo, min Crillon!"

"Men derfor må De også hjælpe mine anliggender en smule."

"Hvad ønsker du?"

"De har ladet en ung mand arrestere i Rue de la Cerisaie!"

"Ja, en skurk, som havde gjort mig uenig med Gabrielle – en forræder, som jeg betroede mig til, for at komme bort fra Zamet, uden at blive set, og som røbede mig for marquisen."

"Det er umuligt!" sagde Crillon.

"Umuligt?"

"Mere end umuligt, det er løgn! Den unge mand er et retskaffent menneske og ingen forræder!"

"Du kender ham?"

"*Harnibieu!* Om jeg kender Esperance?"

"Nu foresvæver det mig ... ja ... var det ikke den sårede i den hellige Genovevas kloster, den smukke sårede unge mand? Jeg vidste jo nok, at dette ansigt ikke var mig ubekendt. Nuvel, min Crillon, din protege har forrådt mig ... hvis jeg havde været en simpel adelsmand, ligesom han, ville jeg have ladet ham sluge sit forræderi på min kårdespids; men jeg er konge, og jeg måtte hævne mig som konge."

"Jeg borger for at denne unge mand lige så lidt har forrådt Dem, sire, som jeg, og jeg opfordrer hans anklagere til at bevise det modsatte."

"Du skal blive tilfredsstillet; for Gabrielle har fortalt mig det, og nu, da hun kommer, vil hun gentage denne påstand i dit påhør. Der er hun!"

Gabrielle, hvis skønhed den stærke sindsbevægelse forøgede, nærmede sig med hastige skridt, og på hendes vej blev gulvet fejet af mangfoldige fjerbuske.

Kongen kunne ikke betvinge sig. Han rakte hende hånden, derpå armene og trak hende med sig ind i kabinettet, mens glæden gav sig luft i smil og tårer.

Sully fjernede sig med et kvalt suk. Crillon lod kongen fryde sig et øjeblik ved synet af sin afgud. Han lod Henrik få tid til at udstøde sine sukke, sine forsikringer og sine løfter; men da greb han Gabrielles arm og sagde:

"Mens I er lykkelige, lider en ulykkelig. Her sømmer det sig at være oprigtig, madame; De har anklaget Esperance ... gør De

det endnu?"

"Min Gud, det har jeg rent glemt," udbrød Gabrielle, "men det må tilgives mig i den forvirring, jeg befinder mig i; jeg kunne ikke tænke på andet end hvad jeg har at sige kongen. Men nu tak, fordi De minder mig om det!"

"De sagde, at den unge mand havde underrettet Dem om alt," indvendte kongen.

"Jeg sagde, hvad en kvinde kan sige, når man lyver på hende og hun selv lyver. Sandheden er den, at jeg var underrettet om Deres hemmelige udflugt fra Louvre. Brevet er fra en mand, som jeg ikke kender. For at belure Dem, skjulte jeg mig – det må jeg oprigtigt tilstå – i Rue de la Cerisaie og så Dem med mine egne øjne komme ud fra en gård. Jeg skylder sandheden kun at anklage mig selv; først i dag har jeg erfaret, at herr Esperance bor i Rue de la Cerisaie og at Deres Majestæt talte med ham i forgårs."

"Hvad var det, jeg sagde sire?" råbte chevalieren og kyssede Gabrielles hånd. "Men hvordan har De behandlet den stakkels forurettede unge mand?"

"Jeg skammer mig ved at sige det," svarede kongen forlegen, "jeg har ladet ham indespærre i Chatelet."

"*Harnibieu!* I Chatelet? ... Som en misdæder? ... Min vakre Esperance i ... Der ser man, hvad det kan føre til, når kvinderne lyver!"

"Jeg er fortvivlet," sagde Gabrielle.

"Han må løslades," bemærkede kongen.

"Godt, det skal ikke vare længe, inden det sker," udbrød chevalieren og skyndte sig ud.

"Sire, lider De ikke, ligesom jeg, af samvittighedsnag?" spurgte Gabrielle, hvis hænder Henrik nu trykkede med lidenskabelig varme.

"Nu da jeg ser Dem igen, nærer mit hjerte ingen andre følelser end kærlighed og glæde. Men ... min Gud ..."

"Hvad fattes Dem, sire?" spurgte Gabrielle forskrækket.

"Den ubetænksomme Crillon er gået uden at medtage min skriftlige ordre til løsladelsen ... guvernøren vil ikke udlevere fangen, ikke engang til Crillon."

"Skynd Dem da at skrive denne ordre, sire, og vi kan sende en page hen med den. Senere vil Deres Majestæt vel have den godhed at høre, hvad jeg har at sige."

Kongen begyndte at skrive. Han holdt endnu pennen i hånden, da Sully trådte ind og hilste Gabrielle med et tvungent smil.

"Sire," sagde han, "galleriet er fyldt med folk, og jeg kan melde Deres Majestæt en behagelig nyhed."

"Det er en virkning af min skytsengels tilbagekomst," svarede kongen galant og underskrev derpå løsladelsesordren. "Nå, Rosny, hvorledes lyder da denne nyhed?"

"De herrer de Ragny og de Montigny, picardiske adelsmænd, er kommet for at erklære deres underkastelse. De længes efter at omfavne Deres Majestæts knæ."

"Rebeller? ... Men, min kære Rosny, jeg har en rebel her, som ligeledes har underkastet sig, og jeg skylder hende nogle øjeblikke, for at opstille mine betingelser."

"Jeg tror, at den, der i grunden har underkastet sig, er Deres Majestæt," svarede ministeren med en alvorlig mine.

"Og derfor er det mig, det tilkommer at opstille betingelser," sagde Gabrielle med ikke mindre alvor. "De kan gerne blive og høre Dem, herr de Rosny."

"Madame ..."

"Den første er, at kongen ikke forlader Louvre, i det mindste ikke uden at være ledsaget af mig."

"Hvorfor?" spurgte ministeren med et noget spottende smil.

"Her er grunden," svarede Gabrielle, idet hun fremviste det brev, hun for nylig havde fået i sin bolig.

"Fra hvem?"

"Læs underskriften."

"Broder Robert? ... Ham kender jeg ikke."

"O, ham kender jeg godt!" udbrød kongen og bemægtigede sig billetten, hvorpå han læste højt:

> "Min kære datter, forlad ikke kongen; lad ham ikke fjerne sig fra Louvre, og lad det her vedføjede ansigt ikke nærme sig ham, hvis De skulle træffe det på Deres vej."

"Her er ansigtet," sagde Gabrielle og fremtog den lille med vidunderlig lighed eftergjorte voksstatue.

"*Ventre saint gris!*" råbte kongen, "broder Robert har tidligere vist mig denne figur ..."

"Bevæbnet med en kniv," tilføjede Sully. "Men det er et tomt skrækbillede ... en ren munkeopfindelse."

"Den munk, der har opfundet dette," sagde kongen tankefuld, "hører ikke til dem, der søger at skræmme andre uden grund."

"Lad så være," sagde Rosny. "Men nu har kongen presserende forretninger, madame; hans nærværelse gøres nødvendig i

galleriet; galleriet befinder sig i selve Louvre, og vi overtræder derfor ikke Deres betingelser ved at begive os derhen."

"Jeg går," sagde kongen, "Rosny, De må imidlertid forsegle denne ordre, som jeg har skrevet til guvernøren i Chatelet; marquisen vil afsende den."

"Jeg venter blot på den, sire."

"Farvel, mine venner!"

"De tilsværger mig, at De ikke vil gå ud?"

"Jeg er for meget interesseret i denne sag til ikke at adlyde Dem," svarede kongen, idet han trykkede den unge kone til sit hjerte, mens ministeren ganske roligt fremtog voks og signet. Henrik løftede tapetforhænget.

Den tjensthavende dørvogter stampede ifølge skik og brug i gulvet for at varsko gardekaptajnen. Denne råbte straks:

"Kongen, mine herrer!"

Henrik trådte ud med et smil på læberne og strålende øjne, som på en sejrsdag. Gabrielle fulgte ham med øjnene. Hun så ham træde hen til de picardiske adelsmænd, hvis underkastelse Sully havde meldt ham. Den ene af disse rettede i sine venners navn en kort tiltale til kongen. Henrik besvarede den med nogle nådige ord.

Sully havde imidlertid anbragt seglet på den kongelige ordre og overrakt denne til marquisen. Da hun havde modtaget papiret, vendte hun tilbage til sit observatorium. Adelsmændene takkede kongen med sænkede hoveder og bøjede knæ.

Pludselig lød et skrig fra salens baggrund, og en munk trådte over dørtærsklen med udbredte arme og med klæderne i den største uorden.

"Tag Dem i agt! Han er her!" råbte han i en forfærdet tone.

"Broder Robert?" udbrød Gabrielle.

I det samme bøjede kongen sig ned, for at opløfte de knælende, og over hans hoved funklede en kniv i en ung, bleg mands hånd.

Gabrielle udstødte et hjerteskærende skrig. I morderen havde hun genkendt det af munken betegnede ansigt. Jean Chatel havde sneget sig ind i gruppen og benyttet lejligheden til at bibringe kongen et knivstik. Hans mening var at ramme kongen i struben, men stødet traf højere i nærheden af munden. Henrik rejste sig blødende, bestyrtet, midt mellem denne mængde, der blegnede og blev slået med stumhed ved synet af det blod, der overstrømmede kongens ansigt. Gabrielle sank bevidstløs om på gulvet. Under denne forvirring, der opstod, var morderen i begreb med at undvige; men broder Robert greb ham i kraven, løftede ham i vejret med sin stærke arm og kastede ham hen imod adelsmændene og gardisterne, der allerede havde trukket blank.

"For alting, dræb ham ikke!" råbte han. "Det er nødvendigt, at han taler, inden han dør!"

Ligbleg lod Sully kongen føre tilbage til kabinettet. Broder Robert trådte ind i kabinettet, hvis dør Sully i sin forvirring havde ladet stå åben. Henrik forsøgte at berolige sine venner. Han erkyndigede sig om marquisens befindende, hun var allerede bragt ind til ham. Han smilede til hende; hun var kommet til sig selv og græd over at se det dyrebare blod strømme.

"Voksstatuen!" mumlede Gabrielle, "O, broder Robert!"

"Jeg kunne ikke komme tidsnok," svarede munken med dump stemme.

"Hvad har dette sår at betyde?" spurgte kongen, som så, at ingen af de tilstedeværende vovede at fremsætte dette spørgsmål.

"Intet ... har det vel?" sagde Sully med tårer i øjnene.

"Nej," svarede munken.

"Nuvel, så må man gøre det bekendt så hurtigt som muligt," udbrød ministeren.

Med disse ord ilede han hen til døren. Broder Robert greb ham om armen og holdt ham tilbage med sin jernhånd.

"Er De forrykt?" spurgte Rosny.

"Bliv!" sagde munken koldblodigt.

"Hører De da ikke alle disse stønnende stemmer? Paris sørger og svæver i angst."

"Jeg siger Dem," svarede munken, "at dette ulykkelige rygte bør cirkulere i staden; jeg siger Dem, at det er farligt at gendrive det! ... Det må hedde, at kongen ligger for døden ... Såret er dødeligt, kniven var forgiftet!"

Broder Robert trykkede kongens hånd og smilede såvel til ham som til Gabrielle, der begge forstod meningen både af tonen og smilet.

"Dette menneske er jo fra forstanden" sagde Rosny, blussende af vrede.

"Dette højrøstede sprog beviser, at De er det i langt højere grad end jeg," svarede broder Robert sagte og hastigt.

"De er en statsmand, og De begriber ikke, hvad der tildrager sig! De begriber ikke, at hertuginden af Montpensier har spillet sit andet parti, og at De vil hindre hende i at spille sit tredje og

sidste. Se på kongen ... han taler ikke, han lukker øjnene ... De ser jo, han er død."

Sully betragtede kongen, som påbød ham tavshed ved at lægge fingeren på sin blodige læbe. Derpå sank han langsomt hen i Gabrielles arme.

Nu åbnede munken døren, som Henriks lakajer havde lukket efter ham. Han trådte ud i galleriet, og hele mængden strømmede imod ham, for at høre, hvorledes det var gået med monarken.

"Kongen! ... Kongen! ... Hvorledes befinder han sig?" råbte tusinde stemmer.

"Kongen er død!" svarede munken med et udtryk af fortvivlelse.

"Kongen er død!" gentog de tilstedeværende, og mange brast i en hulkende gråd.

Gardisterne bød nu mængden forlade galleriet.

Broder Robert havde allerede forladt Louvre.

11. Familien Entragues.

Vi have set denne families medlemmer i en mislig stilling.

I begyndelsen så de intet middel til redning. La Ramée havde givet dem valget mellem en tavshed, der overgav dem i hans magt, eller en *éclat*, der uden tvivl måtte vanære dem og for stedse gøre ende på familiens ærgerrige drømme.

At komme ud af dette dilemma var den første betingelse, men det ville hverken lykkes moderen eller datteren.

De så at huset virkelig var bevogtet, at flugt var umulig.

Den eneste måde, hvorpå man kunne, om end ikke afparere, så dog nogenlunde mildne heftigheden af angriberens udfald, bestod i at tilstå herr d'Entragues og greven af Auvergne alt, når de kom tilbage fra Zamet og fra Louvre.

Den stolte Henriette bøjede hovedet for denne nødvendighed.

Da hendes fader og broder kom tilbage var ofret besluttet. Marie Touchet tog ordet og fortalte begge de forbavsede mænd med sin veltalenheds sindrigste spidsfindighed, hvordan la Ramée havde friet til Henriette, og hvad der var årsagen til denne uhørte dristighed.

Under denne fortælling, der, som man let kan begribe, var kortfattet og kun tilskrev Henriette to ungdommeligt letsindige handlinger, sad den unge, hulkende pige med begge hænderne for ansigtet og søgte at røre tilhørerne ved denne bedende pantomime.

Marie Touchet havde endelig endt sin tale. En tavshed som var langt grusommere end et vredesudbrud, fulgte på hendes sidste ord.

"Følgen af dette," sagde greven af Auvergne endelig, "er altså, at denne la Ramée vil benytte sig af Henriettes mislige stilling?"

"Ja, min søn."

"Han ved da alt? De har meddelt denne slyngel, eller ladet ham se ..."

"Vi var nødsaget til det."

"Men hvad vil da denne la Ramée gøre?"

"Nu frygter jeg ham mindre, siden jeg har haft mod til at tilstå Eder alt," svarede Marie Touchet, "for min største kummer hidrørte fra den uvidenhed, I befandt Eder i med hensyn til Henriette."

"Jeg ville have foretrukket at forblive i denne uvidenhed," mumlede d'Entragues.

"Jeg beder Dem, min søn, nedtryk ikke en synderinde, der fortryder sin handling," sagde moderen med et bønfaldende blik på greven af Auvergne.

"Nej, vi må se at hjælpe damerne ud af denne forlegenhed," bemærkede greven. "I frygter altså for, at hvis I affærdiger denne skurk som han fortjener, så vil han åbenbare kongen alt og indgyde ham afsky for Henriette?"

"Ja!"

"Så har jeg en plan."

"Lad høre!" sagde herr d'Entragues ivrigt.

"Lad os antage, at han selv vil afhente Dem til vielsen. Hverken herr d'Entragues eller jeg tør være til stede; De og min fru moder må modtage ham, og I må anstille Eder som om I ventede ham."

"Godt," svarede de andre.

"Jeg skal sende Eder fire af mine gardister, som vil gribe skurken ..."

"Tillad, at jeg afbryder Dem," sagde Marie Touchet. "Huset her er omgivet af hans hemmelige agenter og spioner, som ville se Deres gardister træde ind og advare la Ramée."

"Jeg vil sende Eder tyve-tredive gardister, – halvtreds, om det gøres behov, – som først vil indfinde sig, når de har set la Ramée træde ind, og mod hvilke ingen modstand vil være mulig. Han står, siger I, under madame de Montpensiers beskyttelse; nuvel, vi vil henvende os til hertuginden. Der bliver intet af det giftermål."

"Jeg har et bedre middel," sagde Marie Touchet.

"Og det er?"

"La Ramées spioner befinder sig på gaden – kun på gaden. Vi vil anbringe et hul i muren, som skiller denne bygning fra nabohuset; herr d'Auvergne må lade sine folk træde ind ad dette. De vil gribe la Ramée, når han viser sig. Bliver han da truet med døden, vil han falde til føje og underhandle; i alt fald vil han lade os vinde tid."

"Men det må ikke være en tom trussel," sagde herr d'Entragues, "for når han er død, ville alle hans angivelser miste det halve af deres vægt."

"Altså, jeg sender det nødvendige mandskab," tog greven ordet. "Men hvor kommer de ind?"

"Huset er kun skilt fra den lille Rue de la Vannerie ved et lille hus; gardisterne må træde forklædte ind i dette hus; herr d'Entragues må straks forberede ejeren på det. Hullet i muren må straks anbringes, selv om vi skal arbejde med vore egne hænder."

"Fortræffeligt! Lad os da nu, herr d'Entragues, antage en rolig, sorgløs mine og lade som ingenting. Jeg siger ikke, at midlet er ufejlbarligt, men når alt kommer til alt, er dog i den sørgelige stilling, hvori I befinder Eder, et næsten bedre end intet."

Moderen og datteren bemægtigede sig grevens hænder og trykkede dem med inderlig taknemmelighed.

Dette var den i Entragues' hus beregnede plan. Vi ved, hvorledes den blev forstyrret ved den, der var blevet lagt af madame de Montpensier.

Aftenen gik hen, gardisterne blev indpraktiseret uden nytte. Hele natten forløb for begge damerne under den dødeligste angst.

La Ramée kom ikke alene ikke til syne, men man bemærkede med forundring, at hans agenter og spioner forsvandt fra kvarteret. Denne omstændighed og denne udeblivelse, som man skulle tro måtte have opfyldt disse forbryderske kvinder med glæde, forøgede netop deres bekymring; selv i deres redning så de en ny snare.

Efter natten oprandt dagen. Formiddagen henrandt ligeledes uden ny begivenheder. En billet fra herr d'Auvergne indeholdt blot svaret: "Intet!" Denne la Ramées uforklarlige udeblivelse foruroligede herr d'Entragues i den grad, at han begav sig hen til madame de Montpensier for at erkyndige sig, om hvorledes det egentlig forholdt sig.

Imidlertid fandt den begivenhed sted i Louvre, som vi har omtalt, og efterretningen om den udbredte sig allerede i hele Paris, da greven af Auvergne, bleg og forvirret, ilede til sin moders bopæl, for at melde hende kongens død. Man kan

tænke sig det indtryk, dette stød gjorde. Alle planer kuldkastede ...

Herr d'Auvergne fortalte, hvorledes morderen i Louvres galleri havde jaget sin kniv i den ulykkelige fyrstes ansigt. Han talte om den skræk og rædsel, der var fulgt på dette optrin, og om den trøstesløshed, der fik alle til at fly ud af Louvre.

Pludselig blev der banket voldsomt på husets port. En rytter kom sprængende ind i gården. Det var herr d'Entragues, som vendte tilbage fra madame de Montpensier, hvor man ikke havde villet modtage ham.

Han talte med stor anstrengelse; han var stakåndet og skælvede.

"Ved I, hvem der vil efterfølge kongen?"

"Nej?"

"En prins af huset Valois, som madame de Montpensier har holdt skjult og parat for alle mulige tilfælde."

"En Valois? ... Hvem da?"

"En søn af Charles den Niende."

"De er den eneste, d'Auvergne!" udbrød Marie Touchet, idet hun greb ham om armen.

"Nej, madame," sagde herr d'Entragues bleg af raseri, "nej! Hidtil har jeg også troet det; men man taler om en retmæssig søn af Charles den Niende og dronning Elisabeth."

"Retmæssig?"

"Ja; dette rygte udbreder sig allerede i hele Paris, og man forsikrer, at den ny fyrste vil blive fremvist for folket og med stor prunk ført til parlamentet af Guiserne."

I dette øjeblik rystede hele kvarteret, lige fra brostenene til gavlene, af en larm, der lignede bølgernes susen, når stormen

bryder løs.

12. Hvorledes Crillon var vantro som Thomas

Denne larm meldte folket den ny herres komme, som Forsynet havde bevaret på en så vidunderlig måde.

Midt i processionen så man la Ramée til hest. Hans ansigt, der var blegere end det plejede at være, lignede på en påfaldende måde Charles den Niendes. Hans tilhængere havde båret omsorg for at klæde ham således, at denne lighed blev endnu mere iøjnefaldende.

La Ramée havde taget vejen over Grevepladsen, for at komme gennem Rue de la Coutellerie, hvor den pige boede, som han nu tragtede efter med langt større iver end hidtil.

Hans af en undertrykt ild funklende øjne søgte allerede Henriettes hus, for at opdage hende på balkonen. Endelig så han hende, og hun fik øje på ham. Marie Touchet, d'Entragues og greven af Auvergne genkendte ligeledes denne mørke rytter, som man omgav med en ærefrygt, der var lige så besynderlig som hans kongedømme. Deres bestyrtelse, deres mod himlen opløftede arme, udtrykket og bevægelsen i disse ansigter, som var vidne til hans triumf, fyldte la Ramée med den mest levende glæde, han havde følt i sit liv. I næste øjeblik ville han være under Henriettes vindue, og den der dagen i forvejen havde forsmået ham som en alt for lavtstående brudgom, ville nu hilse ham som en ophøjet konge.

Men mens la Ramée med sin eskorte red ind i Rue de la Coutellerie, opstod en stor bevægelse i den anden ende af gaden, der hvor den gennemskæres af Rue de la Bannerie.

Man så en mand til hest, som gestikulerede og søgte at meddele sine tilhørere den ild, der besjælede hans blikke og hans ord. Denne mand var Crillon, Crillon, som var ilet fra Louvre for at opsøge guvernøren i Chatelet og fordre hans fange udleveret. Men undervejs havde den vakre chevalier set mange bestyrtede mennesker komme løbende under det råb: Kongen er død!

"Kongen død!" mumlede Crillon ligesom de andre, idet han holdt sin hest an ved Rue des Arcis. "Nej, det er umuligt! ... Jeg kommer jo lige fra kongen; han var fuld af liv og sundhed; det er umuligt!"

Mens chevalieren udtalte disse ord, lagde han ikke mærke til, at han blev omringet af en mængde retskafne borgere, der alle var gennemtrængt af medlidenhed og agtelse for dette ædle ansigt og disse grå hår. En grædende kone nærmede sig den stillestående hest, der snusede til den hårde jord med sine rygende næsebor; hun lagde sin hånd på sadelknappen og sagde til chevalieren:

"Desværre, herr de Crillon, det er kun alt for sandt: Vor gode konge er død!"

"Hvem siger det?" mumlede Crillon, endnu forstenet af bestyrtelse.

"Se, her er min mand og min søn, som står i herr de Ragnys tjeneste."

Hun pegede på to mænd, hvis røde øjne røbede fortvivlelse,

"De har set stødet, kære herre."

"Men jeg forsikrer jer, jeg forlod kongen for en halv time siden."

"Det er et kvarter siden, at en skurk af jesuiterelev myrdede kongen i Louvre."

"Jeg befandt mig med min herre i enden af galleriet," sagde den ene af mændene, "jeg så Hans Majestæt falde og man bar ham straks bort. Se, dette er hans blod, der strømmede på gulvet."

Han pegede på en stor rød plet på sit tørklæde.

"Den gode konges blod!" stønnede alle de tilstedeværende under tårer og hulken. "Hvad skal der blive af os!"

Overvældet, bedøvet af sorg, blegnede Crillon og to store tårer rullede over hans mandige kinder.

"Den arme konge!" mumlede han. "Stakkels dyrebare ven! Jeg må se dig endnu en gang."

Med disse ord gjorde chevalieren omkring med sin hest for at vende tilbage til Louvre.

"Og man tænker allerede på at give ham en efterfølger," sagde en af borgerne.

"Hvor er det dog muligt!" udbrød en anden.

Crillon vendte sig om ved disse ord.

"Hvilken efterfølger?" spurgte han.

"De hører disse råb, nådige herre?" sagde en kone.

"Ja."

"De melder den ny konges ankomst; han begiver sig nu til parlamentet."

"Hvilken konge?"

"Charles den Niendes søn, en ægte søn af dronning Elisabeth; madame de Montpensier er den, der har afsløret hemmeligheden."

"I taler i vildelse, børn," sagde Crillon, "og denne således afslørede hemmelighed begynder at vække tvivl hos mig om vor konges død."

Da Crillon havde udtalt, sporede han sin hest ind i Rue de la Coutellerie, hvis anden ende var opfyldt af den lothringske procession og ligaens tilhængere.

Endnu kunne Crillon intet se; men han havde allerede fattet tvivl.

"Mine venner," sagde han til dem, der omgav hans hest, "man fortæller at kongen er død, men det ved jeg intet af. Man har vist mig hans blod; men I skulle blot vide hvor meget blod jeg har mistet! Og dog er jeg ikke død, som I ser. Nej, mine børn, kongen kan ikke være død!"

Denne tale, i forening med heltens blikke og stærke bevægelse, havde lokket en skare omkring ham, som allerede følte sig styrket af hans ord.

"Nej," vedblev chevalieren, "så længe jeg ikke har set ham død, ham, som jeg for ikke længe siden holdt levende i mine arme, så længe jeg ikke har set hans udslukte øjne, vil jeg påstå, at kongen lever, mine venner, og jeg kender ingen anden konge end ham. Lad os engang se den anden i ansigtet!"

"Lad os følge Crillon! Leve Crillon!" råbte mængden og strømmede med ham ind i den smalle gade, lige imod prætendentens skare, der endnu skjultes af den bøjning, gaden dannede på dette sted.

Men efter at denne krumning var passeret, befandt partierne sig lige overfor hinanden. Crillons flammende øjne søgte og opdagede øjeblikkelig triumfatoren i midten af hans gruppe, som allerede begyndte at råbe:

"Leve kongen, Charles den Niendes søn!"

"*Harnibieu!*" råbte chevalieren med tordenstemme, idet han rejste sig i stigbøjlerne. "Hvem vover at udbringe et leve for en anden konge end Henrik den Fjerde, Eders og min behersker?"

Disse ord, dette syn, denne frygtelige katastrofe fik alle til at forstumme. Man så la Ramée blegne ved lyden af denne stemme, ligesom sjakalen skælver, når løven brøler. Men han befandt sig under Henriettes balkon; hun så ham, og han ville have budt Himmel og Helvede trods.

"Jeg er Charles den Niendes søn!" sagde han med sin skærende, hovmodige stemme. "Jeg er konge, siden kongen er død."

Mængden, som fulgte, tilklappede ham bifald.

"O!" råbte chevalieren med et udtryk af fornærmende spot, "er dette Eders konge? Jeg kender fuglen! Og I følger denne skurk, I enfoldige fæhoveder! Men bi lidt! Crillon er ganske alene, men han vil vise Eder, hvorledes man behandler konger af denne surdej! ... Holla, følg mig i vor herres navn! Hvad Eder angår, tåber eller forrædere, som har slået kreds om Eders, så træd frem, at man kan se Eder! Ud med Eders slirer ... og leve den sande konge!"

Med disse ord, hvis uimodståelige fynd og energi det ville være umuligt at gengive, trak Crillon sit sværd ud af skeden og ville skaffe sig plads til at drive sin hest frem. Men gaden var i den grad fuldproppet af folk, at det blev ham umuligt.

Man så kvinder og børn fly og skjule sig i forstuerne og portgangene. La Ramée trak nu også modigt sin klinge; men en afdeling af hans tilhængere, som siden Crillons ankomst havde

holdt råd med hinanden, trak ham med sig, løftede ham ned fra hesten og lod ham gøre omkring for at redde sit liv.

Crillon så sig virkelig omgivet af et stort antal bevæbnede borgere, som atter havde fattet mod. Jernbeslåede stokke, hellebarder og musketter begyndte at blinke i gaden. En kamp syntes at være uundgåelig.

"Men, nådige herre," sagde man til chevalieren, "hvis kongen virkelig er død, så er det vel nødvendigt, at han får en efterfølger?"

"Ham her skal det ikke blive! Se desuden, hvorledes hans tilhængere lister sig bort og forsvinder! Hvilken ulykke, at denne gade skal være så overfyldt! Den kryster ... han er flygtet ind i et hus ... Og jeg kan ikke ile ind for at fange ham!"

Crillon havde ret. Overbevist om at kongen virkelig var død, siden greven af Auvergne havde set ham blive myrdet, indså Entragues'erne, at la Ramée ikke længere var en mand, som man burde rydde af vejen, hverken af andre eller af den rasende Crillon, og at man af fornuftig politik burde yde ham et tilflugtssted. Denne idé kom fra Marie Touchet og blev understøttet såvel af hendes gemal som af hendes søn, hvorpå de alle ved synet af Crillon forlod balkonen, for ikke at blive bemærkede og kompromitterede.

Følgen af denne rådslagning blev da, at herr d'Entragues lod la Ramées tilhængere underrette om, at man tilbød ham et asyl i nærheden. Dette tilbud blev, som man let kan begribe, så meget beredvilligere modtaget, som la Ramée vidste, at han ville finde madame d'Entragues og Henriette hjemme.

Således forsvandt Charles den Niendes arving for Crillons øjne, og mere forbitret end nogensinde før opfordrede denne

hele sin skare til at belejre det omtalte hus.

Næppe havde la Ramée betrådt d'Entragues' hus, førend han hørte dørene drøne under de belejrendes slag og spark. Ledsaget af sine venner lykkedes det ham at nå et sted i gården, hvor han næppe befandt sig i tyve skridts afstand fra det hul i muren, som man havde anbragt for at indlade soldaterne, der havde det hverv at dræbe ham.

La Ramée ville forklare Henriette, såvel sin udeblivelse om aftenen som sin ny stilling. Men indeklemt, som han var mellem de adelsmænd, der var sat til at våge over ham, fandt han ikke tid til dette.

Disse forestillede ham folkegunstens ubestandighed og faren ved at dvæle i et hus, som på ti minutter kunne tages med storm. Folkene i huset gjorde ham opmærksom på, at hvis han blev, så ville han styrte husets herre, som havde ydet ham dette tilflugtssted, i uundgåelig fordærvelse.

"Crillon skåner intet," sagde man, "og mængden, som understøtter hans blinde harme, vil plyndre og ombringe alt, hvad der falder dem i hænderne."

La Ramée vedblev at kalde på Henriette; intet kunne bringe ham fra denne tanke, hverken hængslernes knagen, som viste, at dørene lidt efter lidt gav efter for de angribendes stød eller chevalierens tordnende stemme, der overdøvede larmen af tusinde andres. Han sagde, at han ville blive, til han havde set Henriette, eller dø.

Denne kom endelig til syne, bleg og skælvende; hun tog den unge mand ved hånden og førte ham hen til åbningen i muren.

"Derinde –" sagde hun, "er en have, så kommer en gård, og så Rue de la Vannerie. Gå ... gå ... og forglem ikke, at De er blevet

reddet af den, De ville have styrtet i ulykke."

"Godt," svarede han, "jeg vil belønne denne tjeneste med en krone. Jeg bestemmer mig for den gennemgang, De åbner mig, Henriette, som den korteste vej til at nå parlamentet. Der venter mine venner, mine undersåtter mig. Jeg må derhen, om jeg også med bundne fødder skal overskride alle hindringer, selv vanæren."

"En krone!" tænkte den unge pige, blændet af dette ord, "sandsigersken har spået mig den. Hvorfor skulle den ikke lige så godt kunne overrækkes mig af la Ramée som af ham, der er død?"

"Lev vel, prins!" udbrød hun. "Vi ses igen."

"Jeg takker," hviskede han med en strålende mine og trykkede hendes hænder.

Efter la Ramées flugt måtte den bestyrtede familie retfærdiggøre sig for Crillon. Herr d'Entragues viste sig i et vindue i stueetagen, der var forsynet med et jerngitter, og kaldte på chevalieren, som straks ilede hen til ham.

"Gudsdød!" udbrød denne, da han fik øje på d'Entragues, "det kunne jeg tænke mig! Der finder forræderi sted, siden De er her til stede!"

"Min herre," sagde den listige adelsmand, "spild ingen tid med beskyldninger; vi er mod vor egen vilje blevet overfaldet i vort hus; en skare af prætendentens tilhængere har opbrudt vore døre og anbragt et hul i havemuren, for at lade deres herre undvige ... skynd Eder, skynd Eder, eller vi er fortabt!"

Pludselig trængte et råb, mod hvilket larmen om formiddagen kun var for en sagte susen at regne, ind i gaden fra den kant, hvor Grevepladsen lå.

"Leve kongen!" brølede mængden med ubeskrivelig begejstring og svingede hattene i luften.

Man så nu en vogn komme fra Grevepladsen, under hvis oprullede forhæng man kunne overskue hele det indre. Fire heste trak langsomt den svære maskine, der var omgivet af franske gardister, soldater af schweizergarden, og en blændende skare pager, adelsmænd og officerer.

I baggrunden af vognen sad, sortklædt, med del blå ordensbånd om halsen, med blottet hoved og blege kinder, Henrik den Fjerde, smilende trods den spaltede læbe, som lægerne atter havde syet sammen og forbundet.

Crillon ilede Henrik den Fjerde i møde tillige med mængden.

"Hvad sagde jeg?" udbrød han, idet han vendte sig om til borgerne, der havde stået ham bi, "I ser nu, at han er her, og det lyslevende!"

Så imponerende, så vidunderligt dette optrin end var, kunne det dog ikke lignes ved, hvad en skarpsynet iagttager ville have bemærket på Entragues'ernes balkon. Ved synet af den genopstandne konge, kronens sande besidder, var Marie Touchet og hendes datter nær blevet afmægtige af skræk. Greven af Auvergne ilede ned ad trappen for at lykønske Henrik. Henriette udstødte et lydeligt skrig, som vakte alles opmærksomhed og sank i en højst teatralsk stilling og næsten bevidstløs i sin faders arme.

"Min datter dør af glæde," råbte faderen, "men ... leve kongen! Leve kongen!"

Henrik gik, da han kom forbi, ikke glip af en eneste omstændighed ved dette optrin og hilste huldsaligt op til balkonen, trods Crillons vrede bemærkninger og skuldertræk.

13. Hvorledes kongen slumrer ind og Gabrielle husker sig om

Da kongen vendte tilbage fra denne kørsel, ventede Sully og de mest ansete medlemmer af rådet ham, og snart så man munken fra den hellige Genovevas kloster nærme sig og beskedent stille sig bag ved tapetforhængets folder. Triumferende og med en glædestrålende mine gik Sully sin herre i møde og understøttede hans noget langsomme gang sammen med Gabrielle, der var ilet til ved den første efterretning om Henriks tilbagekomst. Crillon sluttede sig snart til gruppen og henvendte sig til Sully med de ord:

"Jeg tror, herr de Rosny, at vi snart får noget at bestille."

"Ja, mine venner," sagde kongen, "men, som I ser taler jeg med så megen besværlighed, og lægerne har så indstændigt påbudt mig tavshed, at I vil blive nødt til at gætte, hvad der er at bestille."

"Vi skal nok gætte det," mente Sully. "Men lad os først ønske os selv til lykke i anledning af det heldige udfald af kongens udflugt, som jeg rådede ham til."

Med et blik på sin ven, munken, der smilede til ham på afstand, sagde Henrik:

"Allerførst må vi takke den værdige pater, fordi han rådede mig til at udgive mig for død. Hvis han ikke havde fået denne lykkelige idé, ville den falske Valois' komplot ikke være blevet opdaget."

"Det er fuldkommen sandt," udbrød chevalieren. "Men hvor er den gode munk henne? Man burde dog takke ham en smule,

som Deres Majestæt siger. Jeg har venner hos munkene i Bezons."

Henrik pegede på den beskedne kutte, der nu trak sig mere tilbage i skyggen. Men Crillon havde allerede opdaget den og ilede hen til munken med de ord:

"Det er min gode allierede i den ny port! Det er broder Robert! O, vi befinder os i gode hænder, og hvis han låner kongen lidt af sin sår-eliksir, så vil kongen kunne tale allerede i morgen eller i overmorgen. Mine herrer, vi må takke broder Robert ... ikke sandt, herr de Rosny?"

"Tak mig ikke for meget," mumlede munken, "for jeg føler mig ikke i stand til at gøre Eder komplimenter."

"Hvad er det, I taler om?" stammede kongen, men holdt derpå inde; for Gabrielle lagde sin hånd på hans læber.

"Vor broder Robert er endnu ikke tilfreds," svarede Sully med et let anstrøg af bitterhed, "og dog har vi fulgt hans råd eller rettere hans befalinger. Det er en munk, der har regeret kongeriget. I dag var Henrik den Fjerde nær blevet Henrik den Tredje."

"Under Henrik den Tredje viste man dog nogen forstand," sagde broder Robert med alvor og kulde, "og når kongen lod sig råde til det gode af munke, fandt han i det mindste tjenere, der udførte befalingen og udførte den med nidkærhed og klogskab."

"Hvad mener De med det?" spurgte ministeren ophidset.

"Jeg mener," sagde munken, idet han fæstede sit klare, gennemtrængende blik på Rosny, "at Hans Majestæt ønskede man skulle høre mit råd og følge det; men dette ønske eller rettere denne befaling, har man ikke overholdt."

"I bliver bitter, munk! Der kan man se, hvor berusende magten er, den stiger Dem straks til hovedet. Behag at forklare, i hvilken henseende jeg har forsømt at iværksætte, hvad De tilrådede mig. De ville, at man skulle skåne denne elendige jesuiterelev, denne lille Chatel: han er i gode hænder i fortet Leveque. De ville at kongen skulle udgives for død – at han skulle køre ud og vise sig – det gjorde han. Hvad vil De mere?"

"Min mening var, at den af kongens fjender gravede afgrund skulle afdækkes, og at disse fjender skulle demaskeres."

"Er de da ikke blevet det? Er det ikke bevist, at den falske forræder la Ramée, den foregivne Valois, har smedet komplotter mod staten?"

"Hvor er han? Hvor er hans medskyldige?"

"Tålmodighed, min herre! Parlamentsmedlemmerne vil anstille deres undersøgelser, og man vil svare Dem."

"Havde De gjort, hvad kongen ville De skulle, herr de Rosny, ville denne undersøgelse allerede være endt. De skulle have sendt herr de Crillon derhen med hundrede gardister. Man burde have indesluttet hele kvarteret ligesom i et net af sabler og musketter, slået dørene ind, søgt adgang gennem alle vinduer og luger, og så, min herre, ville De have fundet damen i en eller anden alkove med alle hendes papirer og alle hendes akolytter; da kunne De have spurgt hende, i hvad forhold hun stod til de herrer jesuitter. Men nu flygtede hun ud af en hemmelig dør, mens deres emissærer bankede på porten med den samme beskedenhed, man plejer at banke på hos en dronning med. Hun ler Dem ud; hun provokerer Dem til at overbevise hende. Aldrig ville en sådan fremgangsmåde være blevet fulgt under Henrik den Tredje, min herre, og i den

henseende beråber jeg mig på herr de Crillons hukommelse; for han har jo haft den ære at tjene denne fyrste."

"*Harnibieu!*" mumlede chevalieren, "alt, hvad den ærværdige broder der siger, er slående sandt. Vi har vist os meget enfoldige, herr de Rosny, og kongen, som ikke kan tale, ler i skægget. Ja, det var en dumhed!"

"Jeg kan ikke indrømme rigtigheden af det udtryk," svarede Rosny, "og jeg vil vente, inden jeg fordømmer mig selv ..."

"De vil ikke komme til at vente længe," sagde munken, idet han dækkede sit hoved med hætten.

Han havde næppe udtalt disse ord, førend den vagthavende kaptajn ilede ind, for at melde kongen, at hertuginden af Montpensier havde indfundet sig for at bevidne Hans Majestæt sin deltagelse.

Rosny rødmede, Crillon slog hænderne sammen, munken stod ganske ubevægelig.

"Min kære Rosny," hviskede kongen til ministeren og pegede på broder Robert, "han kender hende nøje. Lad hertuginden træde ind! ... Bliv her, Crillon!"

Munken bukkede nu for kongen og bortfjernede sig gennem en sidedør. Gabrielle fulgte ham.

"Det er en uforskammet prinsesse!" brummede Crillon, "og det er mig ikke ukært at se, hvorledes hun vil retfærdiggøre en Valois for en Bourbon."

"O, hun vil nok retfærdiggøre ham," sagde Henrik. "Men jeg må ikke tale. Heldigvis kan jeg undskylde mig med en spaltet læbe. De, Rosny, som er en Demosthenes, *De* må tale for mig."

"Jeg vil have satisfaktion," svarede Rosny, idet han forvissede sig om sin stemmes smidighed.

Man meldte nu madame de Montpensier.

"Hvad, sire?" udbrød hun ved sin indtræden, "det er altså dog sandt? Deres Majestæt har været udsat for en stor fare!"

Henrik pegede på det sorte taft, der dækkede hans sår.

"Tal ikke! Tal ikke!" skyndte hun sig at tilføje. "O, hvilken forfærdelig begivenhed!"

"Vis hende dolken!" hviskede Henrik til sin minister.

Sully tog mordinstrumentet, og idet han nærmede sig hertuginden sagde han:

"Her er kniven."

"Hvor den ligner Jacques Clements!" sagde Crillon roligt, og hans stolte og udforskende blik talte endnu tydeligere end hans stemme.

Hertuginden ville byde dette blik trods; men det var forgæves; hun vendte sine øjne fra Crillon og fæstede dem på kongens rolige og noget spottende ansigt.

"Det er mig," sagde Rosny, "der vil have den ære at underholde Dem i Hans Majestæts navn; for lægerne har påbudt ham tavshed. Først og fremmest må jeg da sige Dem, at hvis De ikke var kommet, så ville jeg have sendt bud efter Dem på Hans Majestæts vegne."

Henrik gav et vink; man bragte en taburet til hertuginden, som Sullys sidste ord ikke syntes at have forskrækket.

"Det smigrer mig, min herre," sagde hun, "men først må jeg bede Dem skildre mig de nærmere omstændigheder ved denne begivenhed."

"Kender De dem ikke?"

"Undervejs har jeg opfanget enkelte ord hist og her, men man kan ikke stole på rygter."

"De kender morderen?"

"Ja, min herre."

"Det må De jo, siden han i seks måneder har været Deres fortrolige."

Hertuginden rynkede sine bryn og pressede læberne sammen.

"Jeg tror, De alluderer til de stoffer, som den lille Chatel har solgt mig?"

"Hver dag!"

"Man skulle mene, det var et forhør, De holdt over mig, min herre."

"Ja, madame, og det er også kongens mening."

Hertuginden så blegnende på Henrik.

"Det er nødvendigt, min kusine," sagde denne med synlig anstrengelse, "for at De kan hjælpe os med at afsløre trådene i denne sammensværgelse."

"Ah, hvis det forholder sig således," udbrød hertuginden, "så er jeg rede til at bestå alle mulige forhør. Det var altså den lille Chatel, vi talte om?"

"Som har været hos Dem i seks måneder," sagde Rosny.

"Men som jeg gav afsked for et år siden."

"For at anbringe ham blandt jesuitterne."

"Ja, så vidt jeg erindrer. Har jeg handlet urigtigt i dette?"

"Måske, madame, for man siger, at Chatel allerede har tilstået meget, som kompromitterer ..."

"Hvem?"

"Jesuitterne," svarede Rosny roligt. "Men vi vil gøre bedst i at bortlede samtalen et øjeblik fra denne Chatel, hvis tungebånd

man vel vil vide at løse, for at tale om hans medskyldige i denne sammensværgelse."

"Har han en medskyldig?"

"Ja, denne foregivne Valois."

"La Ramée, ikke sandt, min herre?"

"De ved det allerede?"

"Ja, man har fortalt mig om denne snurrige omstændighed."

"La Ramée hørte også til Deres vasaller og tjenere."

"Jeg ville forgæves søge at nægte det."

"Dét er en besynderlig ulykke, madame, og deri ser jeg virkelig noget snurrigt. Der er to mænd, som er anklagede: Den ene for at have forsøgt at myrde kongen ... han stod i Deres tjeneste i seks måneder ... den anden for at have villet detronisere Hans Majestæt ... han stod i deres tjeneste endnu i går."

"Ikke sandt, min kusine, det er højst besynderligt?" mumlede kongen.

"Det er smerteligt, sire."

"Nuvel," vedblev Sully, "det må være en umulighed, at De ikke vil komme til at spille en rolle i den proces, disse begivenheder vil lede til."

"Min herre!" afbrød den stolte lothringerinde ham.

"Som vidne, madame. Vil De derfor ikke forud sige Hans Majestæt, hvad De ved?"

"Det er jeg rede til."

"Først og fremmest, hvem har opfundet denne foregivne Valois?"

"Det har han selv ene og alene, antager jeg. Det er forresten noget, som dommerne vil spørge ham om."

"*Harnibieu!*" udbrød chevalieren. "Hun ved godt, at ... men om forladelse, sire, jeg tier."

"Herr de Crillon ville sige, madame, at bedrageren er undveget."

"Ah!" svarede hun koldblodigt. "Men I vil uden tvivl få ham pågrebet."

"Man vil gøre alt for det. Men mener De ikke, madame, at en undersøgelse af hans fordringer vil blotte hans bedrageri?"

"Jeg mener, at I tager fejl i det punkt," svarede hertuginden med et roligt blik på Crillon og Henrik. "Undersøgelsen af hans fordringer ville gavne, i stedet for at skade ham."

"De kender dem?" spurgte kongen hastigt, trods smerten i sit sår.

Dette spørgsmål indbefattede hele processen. Hertuginden optog det med uforfærdet mod. Med sådanne fjender kunne det ikke længe forblive ved skærmydsler.

"Sire," svarede hun, "bekendt i mange år som en modstanderinde af de franske konger, ligner jeg de magneter, der, som man siger, trækker jern og torden til sig; man glemmer, at jeg har haft den lykke, at udsone mig med Deres Majestæt; man overbringer mig alt, hvad der er en klage, en besværing, et våben imod Dem."

"Og hun benytter sig af det på en egen måde," brummede Crillon i skægget.

"Deraf fremgår," vedblev hertuginden, som ikke syntes at bemærke den forbavselse, hendes formastelighed satte Sully og selv Henrik i, "at denne la Ramée for nylig har meddelt mig beskaffenheden af sine fordringer på kongedømmet. I begyndelsen behandlede jeg dem som drømme."

"I begyndelsen!" gentog kongen, "men senere?"

"Men da han åbenbarede mig sin stilling, da han forelagde mig sine dokumenter ..."

"Han har dokumenter?" udbrød Rosny.

"Det er naturligt," svarede hertuginden koldt. "Hvem ville vel ellers tro ham?"

"Det er oprigtigt," mumlede Henrik.

"Ja, *Harnibieu*, han har adkomster!" udbrød den uforbederlige chevalier, "blandt andre har han dem, at han er en tyv og morder!"

"Stille!" sagde kongen. "Lad min kusine tale, som har set beviserne."

"Jeg må tilstå, sire, at de ville overbevise mange."

"Heraf fremgår altså," tog Rosny ordet, "at de beviser, denne bedrager disponerer over, er så tilsyneladende stærke, at de kunne forblinde, og at hertuginden, hvis hun ikke havde været så urokkelig tro mod kongen, ville have antaget sig denne prætendent ..."

"Hvorfor ikke, hvis han virkelig var en Valois og den ulykkelige begivenhed i morges havde berøvet os Henrik den Fjerde, som ingen arving har."

"O!" råbte Sully, henrevet af sin vrede og følelsen af den fare, disse ord truede med, "kongen har ingen retmæssig arving, nej; men jeg sværger ved Gud, at han vil få en sådan."

"Det er netop, hvad jeg ønsker af mit ganske hjerte," sagde hertuginden, idet hun rejste sig. "På den måde vil jeg ikke blive mistænkt for at stræbe efter en krone, som det ikke har behaget Gud at forlene min familie med; og da ville mine fjender ikke

længere beskylde mig for en brøde, som visse personer nu ikke undser sig for at tillægge mig."

Crillon trak på sine brede skuldre, ligesom for at afryste denne kvindelige pil.

"Og da," svarede han, "vil ingen blive fristet til at indpode Valois-blodet på en la Ramée. Ja, sire, se at få børn; da vil ingen Chatel optræde med sin morderkniv."

"Denne gang taler herr de Crillon gyldne ord," sagde hertuginden ophidset. "Jeg slutter med at ønske Hans Majestæt alt det velgående han fortjener."

Hun hilste til afsked og skred ud af døren.

"Der blev De slået af marken, Rosny," sagde kongen med anstrengelse og lænede sig tilbage på sit sæde. "Denne forvorpne kvinde dølger endnu et eller andet komplot for os."

"Ja, farer forestår," mumlede ministeren, "men jeg skal holde øjnene åbne."

"Jeg med," udbrød chevalieren, "og jeg stiger nu til hest for at opsøge prætendentens bande. Jeg skal, om Gud vil, bringe ham levende eller død tilbage."

"Gå, mine venner, gå," hviskede kongen, ganske bleg, "jeg er afkræftet og dybt bedrøvet. Bed marquisen have den godhed at glæde mig ved sin behagelige nærværelse! Og så vil jeg sove, og i morgen håber jeg atter, at jeg vil føle mig som mand."

Ti minutter efter red Sully gennem staden med sine folk, og Crillon sprængte hen ad landevejen med sine gardister. Kongen slumrede ind, efter at have set sin lille Cèsar og modtaget Gabrielles ømme pleje. Hun forlod det kongelige gemak, idet hun hviskede ved sig selv:

"Alt går bedre: Ministrene tænker på folkets beroligelse, Crillon på forbrydernes tugtelse; det er på tide, at jeg tænker på den stakkels uskyldige unge mand, som alle mennesker har forglemt under denne tummel."

Hun tog ordren til Esperances løsladelse, der var undertegnet af kongen og stadig lå på bordet.

"Han lider for min skyld," sagde hun sagte, "gennem mig skal disse lidelser ophøre."

14. Kongens fange

Det lille Chatelet, hvori kongen havde ladet sin fange indespærre, lå ved enden af den lille bro i Cité, noget længere henne end det sted, hvor Hotel de Dieu senere er blevet opført.

Derhen havde kongens folk bragt Esperance. Efter at guvernøren havde læst den kongelige befaling og opmærksomt betragtet fangens smukke, elskværdige ansigt, der røbede mere forbavselse end frygt, mere nysgerrighed end vrede, lod han sig nøje med at anvise ham et værelse i det sædvanlige fængsel, og mens politisoldaterne fjernede sig tillige med en slutter for at bringe værelset i orden, spurgte Esperance guvernøren høfligt, om han ville bevise ham den gunst at besvare nogle spørgsmål, navnlig det: "Hvor er jeg, og hvorfor er jeg her?"

Guvernøren, en adelig huguenot og en lille godmodig olding svarede roligt:

"De er i statsfængslet, det lille Chatelet; hvad årsagen til Deres fængsling angår, så må De kende den bedre end nogen anden."

"Jeg kender den ikke, min herre."

"Så kender kongen den, og det er tilstrækkeligt."

Efter at guvernøren havde indført fangens navn i sin bog forlod han ham.

Hans slutter afhentede ham og førte ham til en firkantet, mørk og smudsig celle, der var møbleret med noget elendigt bohave.

Slutteren holdt en osende lampe i hånden, men da dette usle lys var taget bort, befandt den unge mand sig i bælgmørke. Han

bankede straks på døren, for at kalde slutteren tilbage. Denne kom da også.

"Om forladelse, min ven," sagde Esperance, "De forglemte at efterlade lampen."

"I fængslet kan ingen lampe tilstedes; en lampe er ild."

"Undskyld; men jeg ville skrive, og for at kunne det, må man se."

"Skrive? Plejer man at skrive her?"

"Nå, min ven," svarede Esperance roligt, "hvis det er forbudt at skrive, så skal jeg heller ikke gøre det. Men Dem er det ikke forbudt at vise mig en tjeneste, som skal blive godt betalt."

"Det kommer an på, min herre; hvad gælder det om?"

"Om at gå til herr de Crillon."

"Den tapre Crillon!" udbrød slutteren.

"Han er min ven. Sig ham blot, at jeg er i det lille Chatelet. De kan vel nok huske mit navn: Esperance."

"Et smukt navn for en fange!" sagde slutteren spottende.

"Ikke sandt?" svarede Esperance uden bitterhed. "Nuvel, vil De gøre, hvad jeg beder Dem om?"

"Jeg vil tænke over det," sagde manden og fjernede sig.

Slutteren gik ikke til Crillon, men meddelte guvernøren sin samtale med fangen, og guvernøren, hos hvem dennes ansigt allerede havde vakt nogen deltagelse, kom nogle timer efter ind i Esperances kammer.

"De kalder Dem en ven af herr de Crillon?" sagde han.

"Ja, min herre."

"Så må De være en stor misdæder, siden Crillon lader Dem i stikken; for han er ikke den mand, der svigter sine venner. Jeg kender ham; jeg har tjent med ham i krigen i ti år."

Esperance fortalte ham nu, hvad han vidste og hvem han var.

"Først og fremmest," tilføjede han, "beder jeg Dem indstændigt om ikke at lade mig blive her i dette mørke og væmmelige hul. Jeg kommer fra den fri luft, fra solen, og hvis jeg var en kvinde, ville jeg sige Dem, at jeg er bange her. Forresten vil jeg ikke længe bebo det værelse, De giver mig; for så snart herr de Crillon bliver underrettet ..."

"Men det vil han ikke blive, unge mand. Enhver statsfange træder ind her uden nogens vidende. Jeg har ikke ret til at meddele nogen som helst hans nærværelse. Her har jeg kun med kongen at gøre, da kongen har undertegnet ordren til Deres fængsling."

Esperance lod hovedet synke. Det forekom ham som om den for et øjeblik siden åbenstående dør ville falde langt tungere i end nogensinde før.

"Som De behager, min herre," mumlede han.

Den gamle adelsmand forstod sig på fanger; han vidste at skelne resignation og tålmodighed fra hykleri og forstillelse.

"Det er en elskværdig karakter," tænkte han. "Måske det er en forkælet søn, som kongen atter vil bringe til fornuft ved nogle dages ensomhed. Vi vil ikke skærpe straffen. Det stakkels unge menneske har allerede fundet sig i den; han har atter taget plads på sit elendige leje."

Han bankede på døren med den knyttede hånd; slutteren kom atter til syne.

"Før denne herre op i tårnet," sagde han.

Esperance rejste sig, og da han gættede, at det var en gunst, man viste ham, takkede han rørt guvernøren. Han trykkede oldingens hånd, og denne sagde, idet han sagte gjorde den løs:

"Kammeret i tårnet er godt. Jeg indespærrede min søn der, når jeg ville straffe ham. Det er et faderligt fængsel."

"De har en søn, min herre?"

"Jeg havde en ... som nu ville være på Deres alder ..."

"Og De har mistet ham?"

"I hans attende år, efter slaget ved Aumale. Han faldt for et musketskud. Herr de Crillon kendte ham godt, for han havde antaget ham blandt sine gardister. Min stakkels Urbain!"

"Urbain?" udbrød Esperance, "dog ikke Urbain du Jardin?"

"Jo ... De har kendt ham?"

"O, den af la Ramée myrdede huguenottiske page!" tænkte den unge mand.

"Min herre," sagde han, "herr de Crillon har flere gange talt til mig om ham."

Den rørte olding skyndte sig at svare:

"Det var den tapre Crillon selv, der løftede min døende Urbain op og modtog hans sidste suk. Det skal ikke siges, at De forgæves har påberåbt Dem Crillons navn. Gå, min herre, gå med slutteren."

Og han gik atter ud, uden at tilføje et ord mere, og efterlod Esperance hensunken i en smertelig overraskelse. Hvad? Han skulle bebo det samme værelse som det for morderens bly faldne offer. Dette for et egensindigt barn frygtelige fængsel forekom Esperance, efter det Helvede, hvori han havde været, som et Paradis. Hvælvingen var vel lav, stengulvet iskoldt, men luften var ren, den nedgående sol opfyldte værelset med sine røde stråler og gennem to tilgitrede vinduer så fangen ligesom gennem to stenøjne, det prægtige panorama af den ældgamle stad og dens høje, som aftentågen begyndte at dale ned over,

samt til højre Notre Dame, knejsende over Seinen, der drev sine isklumper gennem broernes buer.

Esperance udstødte et frydeskrig. Et palads, han havde fundet, havde voldt ham mindre glæde.

Og større blev denne glæde, da slutteren skød skodderne tilbage fra en tung dør, der gik ud til en lille, af jernstænger, ligesom et bur, omgivet balkon. Herfra var udsigten herlig og let; fangen behøvede blot at sætte sig på den bænk, der dannedes af den fremspringende cirkelrunde mur. Esperance greb i lommen og forærede slutteren det halve af det guld, den indeholdt. Denne bragte sengen i orden, lagde i kaminen, satte et anstændigt aftensmåltid på et temmelig renligt bord og fjernede sig så, uden at slåernes hvinende raslen vakte den henrykte Esperances opmærksomhed. Natten var brudt frem. En sørgelig stilhed udbredte sig nede fra staden lige op til Chatelets gavle.

Den følgende dag var en ulykkelig dag. Efter at Esperance havde fået sin frokost og sit brændeforråd, så han slutteren forsvinde, og denne kom ikke engang til syne ved middagstid. Han så noget ligesom en sælsom bevægelse i de fjerne gader; for kun disse kunne han øjne, da alt, hvad der grænsede til Chatelet, skjultes af tårnets ydre runding. Hvad kunne denne larm betyde? Hvad kunne især den omstændighed betyde, at man lod ham være uden ild, uden levnedsmidler, uden efterretninger, uden venner? Hvor blev Crillon og Pontis af? Den stakkels fange fandt dagen såre lang.

Slåerne havde imidlertid raslet, døren havde åbnet sig, slutteren var gået igennem værelset og lagde nu sin hånd på fangens skulder.

Berøringen af denne plumpe hånd vækkede Esperance.

"Ah!" udbrød han. "Der er De endelig!"

"Noget sent, ikke sandt? Men jeg har haft andet at bestille."

"Det er just ikke forekommende," sagde Esperance med et smil.

"De ved da ikke, at kongen nær var blevet myrdet?"

"Min Gud!" råbte den unge mand bestyrtet. "Er det muligt? Hvorledes befinder han sig?"

"Det vil andre straks fortælle Dem udførligt."

"Andre ..."

"Guvernøren ..."

"Ah!" sagde Esperance med skuffet forventning. "Guvernøren."

"Ja, han ledsager naturligvis de besøgende."

"Får jeg virkelig besøg?"

"Ville hr. guvernøren ellers have gjort sig ulejlighed?"

"O, min ven, lad mig gå dem i møde, der kommer!"

"Det gøres ikke behov ... der er de," svarede slutteren.

Esperance slugte indgangen til fængslet med øjnene. I denne så han guvernøren og bagved oldingen en kvinde i en fløjlskåbe og med en maske for ansigtet. Ved synet af cellen gjorde hun en bevægelse, der udtrykte skræk og medlidenhed. Hun blev stående, som om hendes små fødder vægrede sig ved at bære hende længere.

Guvernøren nærmede sig Esperance med en venlig mine, tog ham ved hånden og førte ham hen til den ubekendte dame. Han lod sig lede som et barn, med hjertet sødt bevæget af taknemmelighed og nysgerrighed. Da han var kommet den besøgende på to skridt nær, bukkede guvernøren og fjernede

sig, idet han lod fængselsdøren stå åben, mens slutteren på et vink af den ubekendte tog plads ude på trappegangen.

"De er fri, herr Esperance," sagde damen med en bævende stemme, som fik hver fiber i fangens legeme til at vibrere.

Han nærmede sig med åbne arme; hun aftog sin maske, hvis tryk formodentlig var årsagen til den rødme, der var udbredt over hendes engleansigt.

"Gabrielle!" råbte Esperance og foldede sine hænder, "o, tilgiv, madame ... tilgiv!"

15. Et af hjertesangens tusinde vers

Et øjeblik betragtede Esperance og Gabrielle hinanden tavse, idet begge lod sig henrive af en skønheds uimodståelige ynde, som hverken den ene eller den anden havde fundet så fuldstændig.

Den unge mand genså Gabrielle som en fuldendt kvinde, efter at han havde forladt hende som en fuldkommen ung pige.

"De her, madame?" mumlede han. "I et fængsel?"

"Det var min pligt," svarede hun hastigt. "Hvis jeg havde ladet mig nøje med at sende en anden for at befri Dem, så ville den fejl, jeg har begået, måske med rette være blevet benævnt med et andet navn ... men nu har De allerede grund nok til at være vred på mig."

"Jeg, madame!"

"Jeg er kommet selv ... Fejlen er begået; men jeg håber, De vil være så god at tilgive mig den."

"Jeg ved slet ikke, hvilken fejl De mener, madame," svarede Esperance.

"Vær overbærende; jeg fortjener denne skånsel; men jeg beder Dem, overdriv ikke; for trods alt, hvad De kan tro, ville De såre et venskabeligt sindet hjerte."

"Jeg tror intet, det forsikrer jeg Dem."

"O, Deres øjne taler et modsat sprog .... De er vred på mig. Jeg forsikrer Dem imidlertid, at jeg, da jeg svarede kongen, ikke vidste, at De boede i Rue de la Cerisaie; hvad mere er, selv Deres tilbagekomst til Paris var jeg uvidende om. Hvad Deres afrejse angår, var det en besynderlig, ilsom, hemmelighedsfuld afrejse;

men det er anliggender, som ene angår Dem, og som jeg ikke har ret til at bede Dem forklare mig."

"Min Gud, madame," udbrød Esperance, "jeg sværger Dem til, at jeg ikke forstår et ord af, hvad De har vist mig den ære at sige mig. De behager at tillægge Dem selv en uret, som det aldrig er faldet mig ind at bebrejde Dem. Tør jeg bede Dem sige mig, hvori denne uret består ... hvis den ikke er indbildt?"

"Det er Deres fængsling, jeg mener," svarede Gabrielle forlegen; for hun troede endnu stedse, at denne uvidenhed var forstilt.

"Jeg tror ikke, den hidrører fra Dem; kongen har ladet mig arrestere af grunde, som jeg ikke kender, men som De må være aldeles fremmed for."

Gabrielle meddelte nu den unge mand den misforståelse, der var kilden til Esperances ubehagelige eventyr.

"Men," tilføjede hun, "fra det øjeblik af, Deres navn blev udtalt og jeg erfarede, at det var Dem, kongen havde talt med, Dem, den kongelige vrede havde ramt på en uretfærdig måde, o, fra det øjeblik af har jeg intet mere at bebrejde mig, ikke engang en forsinkelse. Hvis den græsselige begivenhed ikke havde fundet sted, der nær havde berøvet staten dens konge, ville jeg imidlertid være kommet tidligere."

"Jeg kender ikke engang denne begivenhed," sagde Esperance. "En fange erfarer intet."

Gabrielle skildrede mordscenen og de uroligheder, der var påfulgt.

"Vi må prise Himlen, madame. Kongen er reddet, og De er lykkeligere og skønnere end nogensinde før."

Hun svarede ikke. Hun havde sænket sit henrivende hoved. Med den ene arm støttede hun sig til den store lænestols ryg; den anden sank kraftløs ned.

"De har nys udtalt ord, som jeg finder bitre."

"Jeg, madame?"

"Ja, Deres mening er ikke undgået mig, men jeg fattes tid, herr Esperance, til at tvistes med Dem. Se, betragt solen, som kaster sine sidste stråler på os; den underretter mig om, at jeg i det højeste endnu kun kan tilbringe en halv time her, og at jeg efter denne halve time måske aldrig vil genfinde nogen lejlighed til at overbevise Dem."

"Om hvad, madame?"

"Om min sorg over at have forårsaget Dem så megen kummer."

"Det er forglemt!" udbrød Esperance. "De ser mig stakkels ubekendte fremmede blændet af glæde og stolthed over det."

Han lagde måske en heftighed i disse ord, som undrede hende; for idet hun trak sig tilbage med den forsigtighed, der er ejendommelig for kvinden, når hun har ladet sig henrive af sit hjerte, begyndte hun atter:

"Jeg skyldte herr de Crillon at besøge Dem og undskylde mig hos dem. I morges ilede han hertil for at hente Dem, men traf ikke guvernøren; og da han i dette øjeblik tvinges af sin tjeneste til endnu at forsømme Dem, vil han takke mig, fordi jeg styrker Dem i overbevisningen om det venskab, han nærer for Dem. Gå, De er fri. Vend tilbage til Deres lille palads; vær lykkelig ... Hvad? De tøver? ... Skulle De allerede ligne de fanger, jeg har hørt sige om, at de savnede deres fængsel og forsmåede friheden?"

Den tvungne munterhed i denne tone fik Esperance til at rynke panden. Han blev mismodig.

"De angrer da nu, at De har været for god og fortrolig imod mig," sagde han. "De undskylder Dem i anledning af den gunst, De har vist mig. Jeg har dog ikke misbrugt den; i enhver stavelse, der er faldet fra Deres læber, har jeg søgt erstatning for de sørgelige timer, jeg har tilbragt her. Men da De befaler det, er jeg rede til at gå."

Hun antog atter sit venlige lune i samme grad som han mistede sit. Tankefuld, smilende, med ansigtet belyst af den dalende sols rosenskær, trådte hun hen til den indre dør, overskred dens tærskel, og da hun fandt bænken, som kort i forvejen havde tjent Esperance til sæde, satte hun sig på den, lagde hænderne på jerngitteret og lænede hovedet mod muren. Lidt efter lidt forandrede hendes ansigt sit udtryk. Det blegnede. Pupillerne sluktes.

Nu blev den unge mand, der fulgte hende, som om hun havde været sjælen og han legemet, stående ved siden af hende og knælede på dørtærsklen, idet han betragtede hende med foldede hænder.

"Ikke sandt, madame, De tænker, at man kan være meget lykkelig i et fængsel?"

"Ja, det var netop det, jeg tænkte på," svarede hun.

"Og De fik denne tanke ..."

"Ved synet af mit eget fængsel."

Hun pegede på Louvre, hvis sorte, af solen forladte søjlehal alspejlede sig i det iskolde vand.

"De vil forlade dette, og jeg vende tilbage til mit," hviskede hun.

Han udstødte et smerteligt suk og sagde:
"Man er ikke dronning, uden i en vis grad at være slavinde."
"Jeg er ingen dronning," udbrød hun bittert, "men kun slavinde ... O, ja, jeg er det i høj grad!"
"Med Deres egen vilje," tilføjede han med bankende hjerte.
"Det er sandt."
"De angrer det dog ikke?"
"Nej," svarede hun sagte og med så svag stemme, at kun læberne talte.
Men idet hun med nogen anstrengelse fattede sig, begyndte Gabrielle igen:
"Jeg leder efter Deres hus, kan man se det herfra?"
"Nej, madame."
"De må være meget lykkelig der, ikke sandt? Det er pragtfuldt, det er henrivende. Er haven smuk?"
"Meget smuk."
"Lige så smuk som munkenes? De ved ... I Bezons?"
Esperance fo'r sammen.
"Mindes De denne skønne have?"
"Ja, madame," svarede Esperance skælvende.
"Da jeg en aften vendte tilbage til mit værelse, fandt jeg en mængde blomster, der var faldet ned i mit hår og indenfor mit sjal. Det var den aften, da De viste mig en tjeneste. De var meget lidende den gang; jeg fandt Dem såre god imod mig, såre fintfølende ..."
Esperance trak sig tilbage indenfor døren. Han var blevet så bleg, at han selv følte det, og han ville ikke lade sig mærke med denne bleghed.
"Den gang kendte man lykken," vedblev Gabrielle.

"Gør De da ikke det nu?" hviskede han. "De har en søn, siger man, der er skøn som De selv."

"En lille engel," svarede hun rødmende.

"Det er mere end man behøver for at være lykkelig."

"De gentager nu for tredje gang det samme ord," sagde Gabrielle, idet hun vendte sig om imod Esperance, "og De ved dog, at det gør mig ondt."

"Jeg?"

"Anser De mig for lykkelig? Er det muligt? ... Læg hånden på Deres hjerte og svar!"

"O, madame, jeg ved ikke ..."

"Siden De ikke ved det, så sig ikke, at jeg er lykkelig. Når jeg har talt om Deres lykke, så er det sket, fordi jeg er overtydet om at ingen sky formørker den. Jeg ved ..."

"Hvad ved De, madame?"

"At De tilbragte Deres rejse fornøjet og i den grad sorgløs, at De forglemte alle dem, der i Paris blev ængstelige for Deres skyld. Rig, ung og fri – hvad fattes Dem vel? Friheden? Den overbringer jeg Dem nu. Og når jeg for fremtiden kommer forbi Deres dør, vil jeg med sikkerhed kunne sige: Der bor en lykkelig mand."

"De taler nu på samme måde om mig som jeg nys om Dem," sagde Esperance, "og deres beregninger vil vise sig falske, madame; for når De atter kommer forbi mit hus, vil De ikke sige, hvad De nu siger."

"Hvorfor ikke?"

"Først og fremmest, fordi jeg da ikke bor der."

"Hvad mener De?"

"I nat sover jeg der for sidste gang," tilføjede Esperance.

"Jeg forstår Dem ikke ..."

"I morgen forlader jeg Paris," vedblev han.

"Er det muligt? De vil atter begive Dem på rejser?"

"Sandsynligvis, madame."

"For lang tid?"

"For bestandig."

Hun gjorde en bevægelse, der røbede uro og bekymring.

"Har man i Deres alder så alvorlige bekymringer, at De optager ens hele liv?" spurgte Gabrielle.

"Jeg har ingen forretninger."

"Jeg forstår ... om forladelse, det tog sig virkelig ud, som om jeg ville forhøre Dem. Men vi sluttede engang et vist venskabsforbund; det har De uden tvivl forglemt."

"Ingenlunde," hviskede Esperance.

"De gifter Dem måske?" tilføjede hun i en uvenlig tone.

"Nej."

"Man kan jo rigtignok også, uden at gifte sig, begive sig til personer, for ikke at forlade dem mere."

"Den person, jeg vil begive mig til," sagde Esperance alvorligt, "elsker jeg virkelig; men det er min moder, og hun er død."

"O, i så fald," udbrød Gabrielle, idet hun greb hans hænder, "kan De ikke rejse herfra, for intet tvinger Dem til det, og alt forbyder Dem det."

"Hvem vil da befale mig, madame, at blive i en by, hvor enhver larm, enhver stemme, volder mig ny lidelser? Hvorfor skulle jeg da blive her?"

"Men De er dog kommet tilbage hertil ... I går indrettede De Dem her."

"I går var det muligt, i dag ikke mere."

"Men De har venner her!"

"Herr de Crillon og Pontis: En protektor og en protegé ... to kortvarige erindringer."

"Har De ingen anden?"

"Den, der ikke tænkte på mig i går, vil have forglemt mig i morgen."

Hun bøjede sit hoved med en ubeskrivelig vemod.

"De har ret," sagde hun. "Deres lektion er hård, men den er nyttig."

"De kan ikke mene Dem selv, madame, De, som er almægtig; De, som verden påkalder, og som ikke trænger til nogen."

"O," udbrød hun med bristende hjerte, "nævn mig en eneste ven, nævn ham! Jeg har ikke engang min søn; for hans øjne er, ligesom hans hjerte, endnu lukkede for mig. Alle mennesker angriber mig, alle mennesker hader mig. Ingen forsvarer mig, ingen vil gøre sig den ulejlighed at lyve på en høflig måde, for at tilbyde mig en smule venskab. De, som tilsvor mig det, de tager deres ed tilbage."

"O, madame," svarede Esperance med bævende stemme, "der gives eder, hvis opfyldelse overstiger vor evne, og mennesket er under tiden en alt for svag en skabning til at kunne holde, hvad det lover."

"De vil da forlade mig? De vil se mig lide og ikke række mig Deres hånd?"

"Jeg beder Dem, aftving mig intet ord mere. De ser, hvor jeg kæmper."

"Betro mig Deres lidelser, og De skal se om jeg er så fej og svag, at jeg ikke kan stå Dem bi og læge disse lidelser."

"Velan," udbrød han, besejret af lidenskaben og Gabrielles højmodige hårdnakkethed, "De tvinger mig til det, og Deres vilje ske! Min pludselige og besynderlige afrejse i fjor havde sin grund i, at De havde lovet mig venskab, i stedet for at skænke mig kærlighed. Ja, jeg tog ulykkelig herfra og vendte endnu ulykkeligere tilbage. Jeg fandt Dem blid, øm og god; jeg ser Dem ulykkelig; alt hos Dem interesserer mit hjerte og min sjæl! Men De er ikke fri, De elsker kongen ... at tænke på Dem volder mig dødskvaler, og hvem ved, om ikke netop min død ville gøre Dem fuldkommen ulykkelig! ... Jeg har talt færdig! Bliv ikke fortørnet! Beklag mig; bevis mig den gunst at lade mig begrave min dårskab i en krog af verden, hvor De ikke vil høre, om jeg sukker, hvor De ikke vil vide om jeg elsker Dem."

Bleg og med tilbagelænet hoved havde Gabrielle lukket sine øjne. Man fristedes til at tro, at hun ikke åndede mere, at hun var død. Hun vendte sig om, dog uden at se på ham og spurgte:

"De elskede mig allerede i Bezons?"

"Ja, madame."

Hun løftede sine øjne mod himlen og sukkede. Hun tænkte formodentlig, at hun blandt de to veje, hun havde haft at vælge imellem havde valgt den mindst lykkelige.

"Jeg havde lovet mig til kongen," svarede hun ligefrem, som for at svare sig selv.

"Tør jeg slutte af disse ord," udbrød Esperance, "at De ellers ville have elsket mig?"

"Ja, og hvad mere er, jeg elsker Dem endnu inderligt."

"Bestandig af venskab!"

"Jeg ved ikke, om det er venskab eller kærlighed; jeg søger ikke at finde forskellen. Jeg vidste ikke engang, at jeg elskede

Dem. Først, da De sagde, at De ville rejse herfra, for ikke at vende tilbage mere, mærkede jeg det. Rejs ikke!"

"De har hørt mig, og De taler således?"

"Hvorfor ikke? Om De elsker mig i tusinde miles afstand eller her, bliver jo et. Det er min sjæl, De elsker, da min person ikke tilhører Dem. Forlad mig ikke; jeg har ingen fader; min har fornægtet mig; han elsker mig ikke mere, han agter mig ikke engang, da han har benyttet min indflydelse for at få en plads ved hoffet. Jeg har kongen, vil De indvende. Nej, han har bedraget mig – det ved De bedre end nogen anden – og havde jeg ikke haft mit barn, som jeg skylder at leve, var kongen ikke blevet såret, så var det mit faste forsæt at skille mig fra ham og begrave mig i en afkrog af verden. O, tror De ikke, at jeg har en ven nødig, som kan understøtte mit hjerte og afholde mig fra at fortvivle i min alder. Betænk, at mit hjerte strømmer over, at jeg er tyve år gammel, og at jeg vil dø ung. Elsk mig, stå mig bi ... lad mig ikke være alene i denne verden, De, hvis sjæl – det føler jeg – er blevet skabt for min."

"O, De forlanger mit hele liv!" udbrød Esperance, ude af sig selv både af glæde og smerte.

"Ja, det hele!"

"Godt, De skal få det! Således måtte De tale til mig, for at blive forstået. Jeg indvier mig til Dem for bestandig ... min forstand, mit legeme og min sjæl, tag dem! ... Men nu til min betingelse; jeg må bestemme lønnen. De må tale til mig, når De kan, De må tilsmile mig, når De ikke kan tale til mig, De må elske mig, når De ikke kan smile til mig."

"O, hvor Gud er god, som har skabt os for hinanden!" hviskede Gabrielle med våde øjne.

Tunge skridt afbrød dem. Slutteren trådte ind i cellen og gjorde mine til at ville lægge frisk brænde i kaminen.

"Vi har glemt denne mand," sagde Esperance.

"Lad os gå!" svarede Gabrielle. "Friheden vinker os. Tænd et lys, min gode mand, og lys os ned af trappen."

Slutteren skyndte sig at adlyde. Alle tre steg ned. Slutteren gik foran Gabrielle, hun foran Esperance. Idet hun gik ned, vendte hun sig om og smilede flere gange til ham, således som en engel ville have smilet. Da de kom til porten, hvor guvernøren ventede dem for at ledsage hende til bærestolen; kastede hun sin fyldte pung til de fattige, der betragtede og beundrede portechaisen.

"Det er en glædesdag!" sagde hun.

Da hun var steget ind i bærestolen og hendes ridende tjenere begyndte at sætte sig i bevægelse, rakte hun Esperance begge sine hænder.

"Tak, min befrierinde!" sagde han med høj stemme, idet han bukkede ærbødigt.

"Tak, min ven!" svarede hun sagte.

Han bøjede sig ned og pressede Gabrielles hånd til sine læber.

Hendes bærestol var allerede langt borte, førend den unge mand havde genvundet så megen fatning, at han kunne fortsætte sin vej.

16. Jagtretten

Næste morgen, da Esperance vågnede og kom i hu, hvor lykkelig han ville blive, bildte han sig ind, at han nu levede for første gang, og at han hidtil kun havde vegeteret.

En glad overraskelse ventede ham, da han trådte ud af sit værelse. Pontis var kommet for at omfavne ham med en tro vens hjertelige deltagelse. Derpå kom turen til Crillon.

Aldrig havde der hersket en så glad og munter stemning ved en dødeligs arnested.

Især dvælede man ved den falske Valois og den listige hertuginde.

Esperance spurgte chevalieren, hvor det vel var muligt, at en sådan skurk kunne volde kongen ubehageligheder.

"Kongen er i stor forlegenhed over det," bemærkede Crillon.

"Kongen har dog et godt, snarrådigt hoved," mente Esperance.

"Man siger overalt, nådige herre, at kongen er blevet såret i hovedet, og at hans forstand lider under det," sagde Pontis.

"Det er noget overdrevent," sagde Crillon, "men kongens dømmekraft synes at være svækket, så meget er vist. Vi var i går nær kommet i ordstrid i anledning af denne liderlige kvinde, denne Entragues. Kongen påstod, at denne pige var blevet afmægtig på balkonen af kærlighed til ham, og at jeg bagvaskede hende, når jeg påstod det modsatte."

"De påstod altså det modsatte?" spurgte Esperance.

"Jeg sagde til kongen, at hvis jeg ville bringe hende til bevidsthed igen, behøvede jeg kun at sige et ord, kun at udtale et navn."

"De sagde dog intet, herr chevalier?"

"Nej, ikke mere end det. Kongen rynkede panden, indgned sin syge læbe med balsam og brummede mellem tænderne: "Hver gang en stakkels fyrste bliver elsket, skynder enhver sig at bibringe ham den tro, at han bliver bedraget."

"Endnu et ord om la Ramée," sagde Esperance. "Har han tilhængere?"

"Alle liguister, alle spaniere, et godt antal præster eller munke og navnlig jesuitterne vil beskytte ham."

"Det er et stærkt parti," mumlede Esperance, "men man må bekæmpe det."

"Siden vi taler om at kæmpe," sagde Crillon pludselig, "ved du vel, at kongen i dag, da han vågnede, tænkte på og talte om dig?"

"Og hvad sagde kongen?"

"Kongen syntes at blive overrasket over den ære, marquisen havde vist dig; men han kom snart på andre tanker og fandt, at man ikke havde gjort nok for dig."

"Ikke gjort nok?"

"Ja, kongen har sine højmodige dage. "Marquisens protektion må unægtelig have smigret den unge mand," sagde han, "men det erstatter ham ikke denne ufortjente arrestations hæslige farve."

"Sagde han ufortjente? Det er godt," udbrød Esperance,

"Det er smukt!" sagde gardisten,

"Det er retfærdigt," tilføjede Crillon.

"Men jeg indser ikke, hvorledes disse omstændigheder kunne falde Dem ind, da vi talte om at kæmpe," sagde Esperance til chevalieren.

"Jo, for Hans Majestæt er i stand til at tilbyde dig et kompagni i et eller andet regiment. Mærk vel, hvad jeg siger; nu er du forberedt."

"Han skal nok lade være at forblinde mig," svarede Esperance.

"Sig ikke det; han er en stor forfører, når han vil bruge sin tunge. Hvis han tilbyder dig et kompagni, så er du hvervet."

"Det er vel ikke sagt," svarede Esperance smilende, "desuden er han her ikke og kan altså heller ikke tilbyde mig det."

"Nej, her er han ikke; men du vil snart være i Louvre. Hans Majestæt har befalet mig at bringe dig til ham snarest muligt, og det må ske endnu i dag."

"Nå, jeg vil føje ham," sagde Esperance med hemmelig glæde over, at han allerede så snart fik lejlighed til at gense Gabrielle.

"Hvilken lykke, om Esperance blev ansat ved garden!" sagde Pontis, "og hvis jeg herefter kom til at stå under hans kommando, hvilken behagelig tjeneste! Hvor ofte ville jeg ikke få permission! Hvilke gode tider ville der da ikke vanke!"

"La!" sagde Crillon. "Lad os ikke se så langt ud i fremtiden, dovendyr! Du er allerede forvænt nok."

"Men vort palads! Det måtte vi altså forlade!" udbrød Pontis pludselig. "Og vort køkken og vore kældre ... og alle livets behageligheder! Gudsdød, Esperance, vis ingen svaghed, Esperance!"

"Frygt ikke!" svarede denne smilende.

"I er et par tåbelige filosoffer!" udbrød chevalieren.

"Uegennyttige, nådige herre, som Aristides og Curtius."

"Jeg begriber ikke, hvorfor denne Pontis altid taler for to. Du er en vindbøjtel, en junker, hvis udsigt består i en seng på en eller anden valplads, medmindre det skulle falde dig ind at

vende tilbage til havrehalmen i dit forfaldne slot. Esperance er derimod rig og i en glimrende stilling; han har alt, hvad du har, og alt, hvad du ikke har. Tal for dig selv, junker, ikke for andre."

"Nej," indvendte Esperance, "Pontis har tværtimod alt, hvad jeg har."

"Det er rigtigt," sagde gardisten.

"Vist ikke! Bliver den rige pige hans, som tidlig eller sent vil blive så lykkelig at ægte Esperance?"

"Sent!" gentog Esperance og lo så hjerteligt, at Pontis stemte i med, og selv chevalieren var nødt til at deltage i munterheden.

"Jeg ved ikke," udbrød han, "hvad det er der funkler i Esperances øjne i dag; men man skulle tro, det var en virkelig flamme."

"Det er tilfredshed, herr chevalier."

"*Harnibieu!* Tilfredshed over at have været i et fængsel! Du er ikke vanskelig at tilfredsstille."

Esperance vedblev at le, og Pontis var nær ved at briste, uden egentlig at vide hvorfor.

"Hvilke slyngler!" udbrød chevalieren. "Gudsdød! Lad os komme afsted til Louvre, for at betragte kongens grå skæg og hans spaltede læbe. Det vil først og fremmest erindre Eder om la Ramée, som med tiden vil blive parteret, hvis han ikke forinden har slugt jer, dernæst om denne lille slange, Chatel, som man vil flå ganske langsomt, for at lokke nogle forsvarlige sandheder ud af ham. I vil også komme til at tænke på Eders veninde d'Entragues, som ønsker jer alt godt og på mo'er Touchets blanke knive ... Alt sammen lystige historier; – og når I ler kongen op i ansigtet, så ville vi se, om Chatelet ikke igen står parat med sin gode guvernør. Apropos, han hedder du Jardin!

Faderen til den søn ... som, du ved, hvad jeg mener, Esperance. Le nu også over ham, om I behager!"

Begge de to unge mænd antog mere alvorlige miner for at behage Crillon, og man brød op til Louvre. Pontis blev udenfor, mens begge hans ledsagere trådte ind i kongens kabinet.

Esperance havde grund til at være tilfreds med sit besøg. Henrik smigrede ham i høj grad, men undte ham dog ingen offentlig triumf.

"Denne sag har kun tildraget sig mellem os to, og den må blive mellem os," sagde han med sit elskværdige smil, idet han tog ham til side. "Lad os vedblive at være gode venner, unge mand. Forlang af mig, hvad De vil, og så sandt som jeg kan bevilge det, er det Dem tilsikret. Er du tilfreds, Crillon?"

"Er Esperance tilfreds?" spurgte chevalieren.

"Jeg er mere end tilfreds," svarede den unge mand og bøjede sit knæ.

"Nuvel, forlang da, min smukke fortrolige," udbrød kongen, "forudsat at det ingen penge er."

"Intet andet, sire, end æren af Deres bevågenhed."

"Det er for lidt," sagde Henrik, som syntes at være lidt forlegen over, at han intet havde at tilbyde.

Esperance følte det.

"Sire," sagde han, "jeg er en stor jæger, og for øjeblikket har jeg ingen godser."

"De ville gerne jage på mine?" spurgte Henrik.

"Nu og da, sire, hvis Deres Majestæt tillader det."

"Det er bevilget," svarede kongen, uden at se, at en yndig, kun for Esperance synlig profil bagved tapetforhænget, skænkede

den unge mand det smil, der var blevet ham lovet i mangel af ord.

Smilet var spøgende og skælmsk; for Gabrielle havde hørt den bemyndigelse, Esperance havde fået til at jage på kongens vildtbane. Af frygt for at komme til at le så højt, at hun vakte opmærksomhed, foretrak Gabrielle at forsvinde, og synet unddrog sig derfor straks Esperances begærlige blikke. Audiensen var endt; Crillon gik og tog sin yndling med sig.

"Du er nu en af kongens husfæller," sagde han. "Jagtretten i Hans Majestæts skove åbner dig til enhver tid adgang til de kongelige slotte."

"Til enhver tid?" spurgte Esperance med forstilt troskyldighed.

"Ja, hvad enten kongen er der eller ej. Det er en forret, som prinserne af blodet ikke altid har. Hvis det faldt dig ind at jage en hjort ved fakkelskin midt om natten, ville kongen ikke afholde dig derfra."

"Jeg skal benytte denne forret," svarede Esperance, "og bestræbe mig for aldrig at misbruge den."

"Jeg ser da Gabrielle, når jeg vil," tænkte han, "selv uden at hun ved det. Jeg vil få hende at se, uden at nogen som helst kan tro, at jeg opsøger hende. Nuvel, det er en sand lykke."

Da Crillon var kommet ud af slottet, forlod han den unge mand, hvorpå Pontis atter bemægtigede sig sin kammerat, og sagde:

"Da du nu er lykkelig, så vis det!"

"Hvad mener du med det?"

"Lad os more os!"

"Lad så være! Men hvorledes?"

"Jeg har en idé. Giv en fest, for at indvie dit palads. Vi vil da åbne det for alle gode selskabsmænd og alle elskværdige damer i Paris. Gudsdød, man må skabe sig en omgangskreds. Følg mit råd, Esperance, og lad os gøre os lidt bekendte. Jeg skal sige dig hvorfor."

"Tal da!"

"Jeg har vagt i dag og derfor ingen tid. Men giv ordre til, at der anrettes en god morgenmad i morgen, og jeg skal fortælle dig skønne sager."

"Som du vil."

Ad den længste vej, langsomt og med korte skridt gik Esperance hjem. I sin forhal så han, bundet til marmorbordet og i færd med at æde blomster af en kurv, en nydelig lille hind med et halsbånd af corduan, hvorpå der var graveret: *Kongens jagt.*

Hans folk fortalte ham med stolthed, at det var en fra Louvre nys ankommen foræring.

"Atter Gabrielle!" hviskede han. "O, min Gud, er jeg ikke alt for lykkelig?"

17. Bal- og andre intriger

Nogen tid efter de optrin, vi har skildret i de sidste kapitler, gik hr. Zamet en aften op og ned i den store, til hans galleri grænsende sal i huset i Rue Lesdiguiéres. Han var bekymret og grundede tankefuld over betydningen at et brev, som han havde modtaget fra Firenze.

Siddende ved et bord, som hun lænede begge albuerne på, grundede signora Eleonora ligeledes, og hendes funklende øjne rådspurgte på en ubestemt måde gennem luften inspirationens modstræbende dæmon.

I et hjørne af salen ventede en mere søvnig end drømmende mand, en smuk lediggænger, som havde en adelsmands holdning i forening med en tjeners ængstelighed, på et ord af Zamet eller Eleonora, for at bestemme sig til at sætte sit af varmen og det behagelige *far niente*-stivnede legeme i bevægelse.

"Kureren venter," mumlede Zamet i det italienske sprog, "og depechen må afsendes endnu i aften. Hvad nyt skal vi berette? Har De ingen idé, Eleonora?"

"Jeg kunne vel give Dem en, hvis vi ville lyve," svarede florentinerinden. "men hvad nytter det til at lyve? I Firenze forlanges sandhed."

"Sandheden er, at kongen ikke er død."

"Det lader sig skrive og vil glæde Firenze."

"Det er også sandhed, at kongen er marquisen af Monceaux mere hengiven end nogensinde før, endskønt man nærede et så stort håb om at se dem uenige, at jeg allerede havde knyttet underhandlinger med herr de Sully."

"Det vil være en bedrøvelig efterretning," sagde Eleonora. "De må imidlertid melde det til Firenze."

"Jeg trækkes med gigt, som De ved."

"Hvis De havde behagelige efterretninger at sende," bemærkede florentinerinden smilende, "ville Deres gigt ikke hindre Dem. Nuvel da, skriv du, Concino, som ikke plages af gigt."

Den tiltalte udstrakte sin arm og strakte alle sine lemmer som en hund, når den forlader sit varme leje. Eleonora rakte ham pennen, som han modtog med den venstre hånd.

"De må i det mindste diktere," sagde han til Zamet.

Denne dikterede en kort rapport om de begivenheder, som havde tildraget sig i den sidste tid: kongens sår, hans udsoning med Gabrielle, historien med den foregivne Valois. Concino skrev langsomt, slet og nølende med den venstre hånd. Da Zamet foreholdt ham dette, undskyldte han sig med et brandsår på den højre hånds tommelfinger. Sagen var den, at han, hvis brevet blev opsnappet, ikke ønskede at hans håndskrift skulle genkendes og det lykkedes ham fuldkommen; hans smøreri ville ikke have været at skelne fra den snedigste retsskrivers i parlamentet. Da han troede at mærke, at brevet var endt, kastede han pennen fra sig og rystede sig som efter en sur hoveritjeneste.

"Er jeg fri?" spurgte han.

"Gå!" svarede Eleonora.

"Hvorhen går han således hver aften med så megen ilsomhed, trods sit flegma?" spurgte Zamet.

"Han går til et spillehus," svarede florentinerinden, "for at skrabe et udstyr sammen til os, som, efter hvad jeg kan mærke,

ingen vil give os, når vi ikke selv erhverve os det."

Dette angreb på Zamets kasse havde intet resultat; men det gjorde ende på underhandlingen. Zamet læste endnu engang depechen igennem, forseglede den med et signet, hvis figurer bestod af flere ved siden af hinanden stående bogstaver, og Eleonora påtog sig at overlevere den til kureren, som stod færdig til at bryde op.

"Nu," sagde Zamet, "tror jeg, det er på tide, at jeg klæder mig på, hvis jeg vil overvære det bal, min nabo giver ... denne fra himlen faldne nabo, om hvem man siger, at han er rigere end jeg."

Idet han udtalte disse ord med påfaldende bitterhed, vendte han tilbage til sit kabinet. Næppe var Eleonora blevet alene, førend hun åbnede omslaget, skrev, uden at bryde seglet, med flygtig hånd to eller tre linjer på den indre side af konvolutten og gik ned, for selv at levere papiret til den person, der ventede på det. Da hun vendte tilbage og trådte ind i forhallen, hørte hun hestetrampen udenfor. Eleonora skyndte sig at komme op på sine værelser, i hvilke en ungdommelig og velklingende stemme ti minutter efter kaldte hende ved navn. Det var Henriette, indhyllet i en kåbe, bleg, som om hun havde lidt, forlegen, som om hun var kommet i et eller andet vigtigt ærende.

Eleonora modtog hende med en italienerindes forekommende høflighed, lod hende sætte sig, komplimenterede hende, lagde et ulveskind under hendes fødder og udbredte sig i lovtaler over hendes skønhed. Henriette hørte på hende med en adspredt mine.

"Hvad bringer Dem til mig?" spurgte Eleonora endelig.

"Først og fremmest min fader," svarede Henriette på italiensk. "Han befinder sig hos hr. Zamet, med hvem han underholder sig lidt, mens jeg taler med dig. Lad os derfor afgøre det snarest muligt."

"Hvad er på færde, signora?"

"O, næsten intet ... men dette intet kan blive mig til gavn, hvis du vil påtage dig det."

"Jeg er beredt."

Henriette samlede sine tanker.

"Går hr. Zamet til bal i aften?" spurgte hun.

"Ja, signora."

"Hos en fornem nabo?"

"Hvis hus støder op til vort. Det vil blive et skønt bal, siger man, og man lover sig underværker. Det gør stor opsigt i kvarteret."

"Du har ikke set denne nabo?"

"Aldrig; jeg ved ikke engang, hvad han hedder."

"Det behøves heller ikke. Jeg håbede blot, du havde set ham."

"Hvorfor?"

"For i nødsfald at kunne genkende ham."

"Ikke andet! Hvis jeg har lyst, kan jeg se ham i aften."

"Hvorledes da?"

"Når jeg sætter en stige til vor havemur, der støder op til hans. Festen vil nemlig finde sted i haven. Den omtalte fornemme herre vil spadsere omkring i den, og jeg vil da få ham at se."

Henriettes øjne funklede.

"Det er en god idé," sagde hun. "Ja, en stige vil gøre det!"

Derpå tilføjede hun bittert:

"Midlet er ikke ædelt, men når man ikke er indbudt, indretter man sig som man kan. Det er allerede meget at se ham, men endnu ikke nok. Når du har set ham nøje, så nøje, at du er vis på at genkende ham over alt, må du studere huset og iagttage hans skridt eller lade dem iagttage."

Eleonora blev alvorlig.

"De siger mig ikke nok, eller også siger De for meget," svarede hun. "En kommission, som man kun forstår halvt, bliver næsten altid slet udført. Udtryk Dem tydeligere. Hvornår skal jeg iagttage? Hvor? Hvorfor?"

"Jeg troede, Eleonora, at jeg ville blive fritaget for det halve af disse forklaringer, når jeg henvendte mig til en sandsigerske."

"Med det halve af disse forklaringer ville jeg gætte det hele, men med en fjerdedel ville jeg i det højeste kun gætte det halve."

"Nuvel," sagde Henriette, idet hun omhyggeligt valgte ethvert ord. "Jeg har fået det hverv af en af mine veninder, som elsker denne unge mand ..."

"Det er en ung mand?"

"Jeg formoder det. Jeg har fået det hverv, siger jeg, at erfare, om hun tør håbe at blive genelsket."

"Er hun smuk?"

"Ja."

"Nuvel, hvorfor skulle han da ikke elske hende?"

"Det er ingen grund."

"O, det beror på hvad slags kærlighed, Deres veninde forlanger."

"Hun hører ikke til dem, der forlanger for meget; imidlertid, Eleonora, hvis den unge mands hjerte er fængslet andetsteds ..."

"Hm!"

"Det er det, jeg ... det er det, min veninde ville vide."

"Godt. Og for at få det at vide, ønsker De, at jeg skal iagttage den unge mand eller lade ham iagttage?"

"Ja."

"At jeg skal udforske, hvor han har sin gang? Hvem han modtager hos sig? Hvem han elsker?"

"Du har gættet det. Min veninde vil være dig taknemmelig derfor. Jeg har sagt hende, at du boede i hundrede skridts afstand fra den fornemme herres hus."

"I tredive, signora."

"At du fra dit vindue af kunne se ind i hans have."

"Næsten ind i hans hus."

"Og disse efterretninger har i den grad henrykket min veninde, at hun har givet mig disse tyve dukater til dig som en foreløbig belønning for den ulejlighed, du vil gøre dig."

Eleonora tog dukaterne, som hun med iøjnefaldende pengebegærlighed lod glide ned i sin lomme.

"Jeg vil gøre mere, end se over muren," sagde hun, "jeg vil gå ind i huset."

"Det kan du?"

"Intet er lettere; herr Zamet kan gå derind, og han er fire gange tykkere end jeg."

"Men hvis han mødte dig?"

"Jeg vil vide at undvige. Og desuden, selv om han så mig? Er jeg ikke fri?"

"Leonora, du er en perle! Hvornår vil du begynde?"

"I aften."

"En balaften?"

"Netop. Hvis den unge mand elsker nogen, så kan denne nogen ikke undlade at deltage i ballet. Men hvis hans elskede er der, så skal jeg sige Dem hendes navn inden midnat."

"Du har ret," sagde Henriette med undertrykt glæde.

"Nuvel, mens du manøvrerer således, vil jeg unde mig den fornøjelse at følge dig med øjnene. Du har vakt idéer hos mig, og denne stige fører mig i fristelse. Din have er mørk, og der kommer vel ingen?"

"Nej, især i aften da herr Zamet ikke er hjemme og Concino heller ikke."

"Nuvel ... jeg vil sige til min fader, at du vil ofre en time på mig i den kunst at spå i hænderne, at han kan køre hjem og lade mig afhente om to timer. Når herr d'Entragues har fjernet sig, lister du dig ind til naboen, efter at du har ført mig til havemuren og opstillet stigen. Det vil blive en sand nydelse."

"Unægtelig, og De vil se festen, som om De var blevet indbudt til den."

Henriette bed sig i læberne.

"Du ser ingen hindringer, Elenora, ingen mulighed for at vi kunne forregne os?"

"Nej. Men da man bør forudse alt, vil jeg iføre mig min florentinske dragt, som gør mig så skøn, og jeg borger for at jeg vil vække en konges opmærksomhed, hvis en sådan befinder sig på ballet."

"Det ville ikke være umuligt, at kongen selv overværede det," sagde Henriette livligt.

De blev afbrudt af herr d'Entragues, der søgte efter sin datter. Alt gik for sig således, som begge damerne havde aftalt det. Faderen indvilligede i at fjerne sig og efterlod Henriette

fordybet i lærde forklaringer over livslinjerne og lykkestjernerne. Næppe var han gået, førend Eleonora lod sig klæde på af sin gæst. I sin henrivende nationaldragt besad hun en ejendommelig ynde, for hvilken de regelmæssige skønheder altid træder i baggrunden. Eleonora førte sin gæst til baggrunden af den dunkle have og opstillede selv stigen. Henriette steg op og stillede sig således, at hendes hoved var halvt skjult bag ved det vedbend, der hang ned fra en vase på toppen af muren.

"Tak! Nu kan jeg se!" hviskede hun, idet hun bøjede sig ned til Eleonora, der ville vide resultatet af forsøget.

Idet hun viklede sin kåbe tættere om livet og med armene lænede til muren i en bekvem stilling, foresatte den unge pige sig at være tålmodig. Eleonora lovede, at hun ikke ville udeblive længe.

Fra den anden side af muren hørte man instrumenternes præludier og så lys blive tændt i alleerne. Pontis sværmede omkring skænkebordet i et overdrevent prægtigt kostume, som om han var på vagt; måske havde han travlt med at udse sig visse lækkerbiskener eller visse flasker til eget forbrug. Hvad Esperance angik, gennemvandrede han, livsglad og elskværdig som altid, de forskellige grupper i haven og modtog hist og her komplimenter og omfavnelser.

Også Zamet gennemvandrede haverne, ikke uden modent at have beregnet omkostningerne ved denne kongelige luksus. Han havde opsøgt og bemægtiget sig Crillon, hvis drillende skælmskhed bestræbte sig for at bevise, at man for fremtiden ville kalde ham for Job og Esperance for Krøsus. Noget krænket i sin forfængelighed ville Zamet have nærmere oplysning og gik

hen, som de andre, for at gøre Esperance en kompliment. Crillon lod dem i nogle øjeblikke gå side om side og tale om pengeanliggender. Denne underholdning syntes imidlertid at sætte den unge mand i forlegenhed, trods hans sædvanlige trohjertige oprigtighed. Jo oftere han erklærede sig for fattig eller dog sin formue for uvis, desto mere bekymret blev den anden over rivalskabet.

Pludselig udstødte Zamet et råb, der røbede overraskelse, og slap i sin stærke bevægelse Esperances arm.

"Hvad fattes Dem, herr Zamet?" spurgte denne.

"Så De ikke en dame gå forbi os hist nede, bag ved træerne … en dame i italiensk kostume?"

"Nej, men lad os opsøge hende, om De vil."

"Det ville være besynderligt," mumlede Zamet. "Ja, det er hende … Det er hende!"

Eleonora havde virkelig listet sig forbi, forsigtig som en skygge.

"Mener De den lille dame, der vender os ryggen?"

"O, jeg så hende ganske nøje i ansigtet."

"De kender hende?"

"Javel, og jeg begriber ikke, hvorledes hun kan være her. Tillad, min herre, at jeg tilfredsstiller min nysgerrighed."

Med disse ord gik Zamet med raske skridt hen imod den allé, i hvilken italienerinden var forsvundet. Esperance havde næppe tid til at tænke over, hvem denne dame kunne være, for i det samme så han hende komme løbende fra sit smuthul bag ved et træ, for at undvige Zamet og lede ham bort fra sporet. Hun ilede lige hen imod den unge mand og standsede foran ham med et ubeskriveligt udtryk af overraskelse og henrykkelse.

"Speranza!" udbrød hun.

"Florentinerinden med de røde underbenklæder?" tænkte Esperance ved sig selv. "Hvilket tilfælde bringer hende hertil?"

"Hvorledes?" sagde Eleonora. "De er herre i dette hus?"

"Ja."

"Er det virkelig sandt?"

"Spørg herr Zamet, min kære; han har set dem og leder netop efter Dem i dette øjeblik."

"O!" udbrød hun, idet hun greb ham om armen. "Før mig lidt til side og skænk mig nogle minutter; jeg må tale med Dem."

18. Gør, hvad du vil, ske, hvad der vil

Esperance, der fæstede et forskende blik på den unge florentinerinde, så tydeligt, at hun havde noget alvorligt at meddele ham.

Han bad hende undskylde ham et øjeblik, idet han måtte vise sig ved taflet og indbyde sine gæster at tage plads. Eleonora fortsatte alene sin spadseregang i den grønne allé.

Her stødte Eleonora pludselig på Zamet, der havde beluret hende og ville afskære hende vejen.

"Eleonora," udbrød han, "hvorfor er De her, og hvorfor denne hemmelige samtale med den unge mand?"

"Jeg kunne svare, at det er noget, der ikke vedkommer Dem," sagde hun smilende.

"Nej, det kan De ikke. For ved det ringeste mistænkelige skridt, De gør i Paris, ville jeg være nødt til at underrette Deres Højheder om det."

"Hvilket jeg selv ville være nødt til at gøre," sagde Eleonora roligt, "hvis jeg på min side fattede mistanke til Dem ... Jeg lader Dem imidlertid beholde temmelig megen frihed, ikke sandt? De udspinder Deres forretningers tråde i alle retninger, og jeg indvender intet imod det."

Lidt forbløffet over den unge kvindes selvtillid, svarede Zamet, at man aldrig retfærdiggjorde sig med at anklage andre.

"Jeg anklager Dem ikke, herr Zamet, jeg forsvarer mig. At jeg er kommet her, har sin grund i at jeg kender husets herre. Det er, skal De vide, den unge mand, som min gode stjerne på en så sælsom måde lod mig møde ved Meluns porte, da man ville

arrestere mig; han beskyttede mig og reddede både min hemmelighed og mit liv ..."

"Ah! Det en anden sag," sagde Zamet. "Men det kunne De imidlertid have underrettet mig om."

"Jeg vidste ikke, at han var vor nærmeste nabo."

"Det er besynderligt."

"Det indrømmer jeg."

"Men det forklarer mig ikke, hvorledes De på en så kort tid har kunnet erfare, at De kendte herr Esperance."

"Speranza?" hviskede hun, "han er meget smuk! Han kommer tilbage, og jeg må tale alvorligt med ham."

"Hvad? Han kommer tilbage? Her ... til Dem? ... Han vil forlade hele selskabet, for at være hos Dem under fire øjne?"

"Ja."

"Det vil give anledning til skandale. De vil skade den arme unge herre."

"Grobrian!" svarede Eleonora, hvis øjne sprudede ild. "Jeg er vel lige så god som De, som han ville sladre med, hvis jeg ikke var her."

"Uden tvivl," sagde Zamet, "men ..."

"Og jeg er vist lige så god som den, der har sendt mig hertil for at tale med ham."

"Hvem er det?" udbrød Zamet.

"Signorinaen, signorettaen, den fremtidige dronning."

"Henriette d'Entragues?"

"Stille! Udtal ikke dette navn så højt, at det kan høres på den mur, vi har for os."

"Hun lurer ... det er jo skønt!"

"Og når De vender tilbage til Deres bopæl, så stød Dem ikke på hendes stige; De ville knække halsen på hendes tilkommende majestæt."

"O, min vakre Eleonora ... hvilken forstand besidder De ikke? Det er altså mademoiselle d'Entragues, der har afsendt Dem, for at tale med Esperance!"

"På en venindes vegne," sagde Eleonora og blinkede skælmsk med øjnene.

"Det vil sige, hun er rasende forelsket i ham ... Godt! ... Og hvad skal De sige Esperance?"

"Mange skønne sager."

"O, Eleonora, når vi først har sat denne på den plads, hun vil indtage, vil hun ikke være så vanskelig at styrte som marquisen af Monceaux."

"Det håber jeg også."

"Denne Henriette er meget lastefuld," vedblev Zamet med foragt, "ikke engang anstændighed ... i det øjeblik, da hun vil detronisere en maitresse, der står så fast. Men vogt Dem for at kompromittere hende med Esperance, Eleonora!"

"O, vær ubekymret," sagde italienerinden smilende.

"For ser De, øjeblikket er gunstigt for os; kongen bider på ... sagen skrider fremad, lad os ikke hindre den."

"Frygt ikke, herr Zamet! Speranza er for elskværdig, til at jeg vil lade den franske kokette sluge ham. Hun skal ikke vinde ham således."

"De beholder ham for Dem selv, ikke sandt?"

"Det er det bedste, der kunne hænde ham, min herre. Men hvilken højrøstet latter derhenne!"

"Vinen er fyrig ..."

"Ligesom værten. Der kommer han!"

"Jeg absenterer mig."

"Tværtimod, bliv! ... Jeg foretrækker, at det ikke skal se ud, som om vi havde hemmeligheder for hinanden."

"Men hvem er De i hans øjne? Det må jeg vide."

"Jeg er Eleonora Galigai, Concinis kone, Maria af Medicis favoritinde."

"Ulyksalige!" sagde han, "De har betroet ham Deres navn?"

"Det var umuligt andet."

"Men han kan gætte, at De tjener prinsessen her ..."

"Hvad! ... Er De ikke også en florentiner og desuden en god ven af madame de Monceaux, ligesom De senere vil blive det af mademoiselle d'Entragues og alle andre indtil ..."

"Ti! Han kunne høre Dem."

Esperance kom nu, for at lede efter sin italienerinde.

Zamet bukkede og gik.

"Nu står jeg til Deres tjeneste," sagde Esperance.

"Jeg er kommet, for at vise Dem en tjeneste, eller for i det mindste at spare Dem for en fortrædelighed."

"Jeg takker Dem."

"De tvivler ikke om den deltagelse, De har vakt hos mig? Med utålmodighed har jeg ventet på en lejlighed til at afbetale min gæld ... denne lejlighed har tilbudt sig; jeg griber den."

"Men," sagde Esperance, "De har endnu ikke forklaret, hvorledes De er kommet for at vise mig en tjeneste, uden at vide, at det var til mig, De kom."

"Min kære herre, lad os ikke gå for meget ind på dette kapitel; det ville medføre unødvendige oplysninger. Jeg er altså kommet, som sagt, for efter al sandsynlighed at volde Dem

fortrædeligheder. Jeg vidste nemlig ikke, at det gjaldt Dem – De forstår mig?"

"Ikke ganske."

"Jo, jeg kom til herren i dette hus med et vist ærinde ..."

"Et ubehageligt?"

"Unægtelig. Men pludselig stod Speranza for mig ... og nu kom jeg på ganske andre tanker. I stedet for at volde Dem ubehageligheder, tilbyder jeg Dem en tjeneste. Man havde opfordret mig til at spørge herren i dette hus ... men husk vel på, at det da ikke var Speranza ..."

"At spørge ham ... om?"

"Hvem den kvinde er, han elsker," sagde italienerinden langsomt, idet hun så ind i Esperances forlegne øjne.

Han fattede sig hastigt, men hans forlegenhed var ikke undgået Eleonora.

"Speranza er ikke tvunget til at svare mig," sagde hun bevæget.

"Vigtigheden af dette spørgsmål, min smukke veninde, retter sig efter den person, der opstiller det ... Er det Dem?"

"Jeg siger ikke, at det fattes mig på lyst til det, Speranza," svarede hun i en lidenskabelig tone, "men jeg er Dem alt for hengiven til at lyve. Derved ville jeg ingen tjeneste vise Dem. Men det vil jeg netop, og det er De overbevist om, ikke sandt?"

"Jeg vil være Dem erkendtlig for det," sagde Esperance ivrigt, for han søgte ikke længere at dølge den interesse, som dette spørgsmål vakte hos ham.

"Dér kommer en mand forbi med sin fakkel, det er en af Deres tjenere, ikke sandt?"

"Jo."

"Befal ham at gøre, hvad jeg siger Dem."

Esperance kaldte på tjeneren og talte sagte til ham. Manden nærmede sig ærbødigt Eleonora, som hviskede ham i øret:

"Gå hen til det sidste grantræ i alléen til højre, og når vi er kommet i en snes skridts afstand fra dig, så stik, som ved et rent tilfælde, den første gren på dette træ i brand med din fakkel. Senere kan du hugge grenen af."

Tjeneren stirrede forbløffet på hende.

"Adlyd denne dames befaling," tilføjede Esperance.

Tjeneren bukkede og gik.

"Se nu nøje efter, hvor vi er," sagde Eleonora til Esperance.

"I gran- og fyrrealléen."

"Ved enden af den er der en mur."

"Ja, Zamets."

"Hvad ser De på den mur?"

"Jeg skimter en stenvase med vedbendranker."

"Tab ikke denne plet af syne ... og lad os træde nærmere."

Pludselig sprudede ilden ud af den af harpiks gennemtrukne gren og udbredte et rødt skær over Henriettes blege ansigt, der lurede under løvtaget og forekom Esperance som en forfærdelig, af had og skinsyge fortrukken maske.

"Henriette!" mumlede den unge mand. "Det er Henriette, der har sendt Dem til mig?"

Eleonora svarede ikke.

"Henriette som vil vide den kvindes navn, som jeg elsker ... hun aner det altså?"

"Nå, hvad skal jeg svare hende?"

"Svar hende ... svar hende," sagde den unge mand med en pludselig latter, "at jeg er forelsket i Dem, min lille ravn."

Italienerindens øjne lynede.

"Er det Deres alvor?" sagde hun lidenskabeligt.

Han så på hende. Dette udbrud havde indjaget ham frygt.

"Ah, De afkøles hurtigt, ædle herre."

"Nej ... det er Dem, der opflammer alt med Deres uimodståelige munterhed."

"Det kalder De munterhed? Hør, Speranza, lad os fremture i oprigtighed; det er vist, at synet af det ansigt, jeg viste Dem på tinden af muren, indjog Dem en stor skræk. Signora Henriette gættede altså rigtigt. De frygter for at hun kan gennemskue Deres elskovsintriger."

"Jeg har ingen!" udbrød Esperance med heftighed.

"Det er nødvendigt at overbevise hende om det, Speranza, for jeg forstår mig på fysiognomier, og det, jeg nys så, var såre truende for Deres fred .... Vil De, jeg skal komme Dem til hjælp? Jeg tror at have fundet en idé."

"Det glæder mig."

"Der gives kun et middel. Giv Dem til at elske en person for alvor, og jeg skal meddele signora denne persons navn og bevise hende ... at jeg ikke lyver. Måske," vedblev hun med næppe forståelig stemme, så beklemt var hendes bryst, "måske De ikke behøver at søge meget langt borte; for De må vide, at Gud har skabt Dem således, at De udånder kærlighedens ild. Enhver, der ser Dem, blusser op; enhver, der berører Dem, brænder."

Idet hun udtalte disse ord, skælvede hun over hele legemet; hele hendes sjæl var gået over i hendes blik og hendes stemme.

"Faren for mig og for Gabrielle er stor," tænkte Esperance, "her er to imod mig allierede kvinder, den ene er min dødsfjende, den anden elsker mig."

Han lagde sin iskolde hånd på panden.

"Nuvel," sagde Eleonora, "svar mig, som man svarer en oprigtig veninde!"

"Eleonora," sagde han, "ja, jeg vil behandle Dem som en veninde. De er blevet afsendt til mig, Eleonora, for at erfare, om jeg elsker nogen. De er den kvinde, som jeg ville elske med den største glæde, hvis mit hjerte var frit. Men det er det ikke. I en vis kant af verden ... i Venedig ... har jeg set en kvinde, som jeg elsker til tilbedelse. De vil forstå mig, Eleonora, når jeg siger Dem, at jeg kunne have bedraget Dem med skinnet af en kærlighed, som jeg ikke nærer. Men her er mit svar, Eleonora. Jeg elsker kun én kvinde; det er muligt at denne kærlighed kan ophøre med tiden ... hvem ved, om det ikke kan ske allerede i morgen? Da, Eleonora, vil jeg bede Dem bevilge mig, hvad jeg ikke kan modtage af Dem i dag, at skænke mig den sødeste kærlighed, som en retskaffen mand kan være stolt af at have vakt i et kvindeligt hjerte."

Idet han endte disse ord med en venlig mine, løftede han italienerindens kolde hånd til sine læber. Bleg, men uden vrede, så hun på ham, og lidenskabens rus forsvandt lidt efter lidt, for at gøre plads for en sky beundring.

"Godt," sagde hun efter en lang pause. "Men ville Deres veninde kunne give mademoiselle d'Entragues den besked?"

"Når man er så lykkelig at besidde en så åndrig, en så fintfølende veninde som Dem," svarede Esperance, "sætter man sin lid til hendes forstand og hendes hjerte."

Eleonora mumlede med undertrykt smerte:

"Således kunne jeg ønske at være elsket. O, men jeg skal erfare den kvindes navn, der nyder en sådan lykke."

19. Ulysses og Diomedes

Hensunken i betragtninger var Esperance atter kommet ind i salen, hvor gæsterne allerede gjorde mine til at bryde op.

Da hushovmesteren nærmede sig for at spørge den nådige herre, om han var tilfreds med festen, erkyndigede Esperance sig om, på hvilken tid herr de Crillon var taget fra ballet.

"Nådige herre," svarede hushovmesteren, "for henved to timer siden følte herr de Crillon sig træt, og han bad mig om nøglen til Deres Nådes store kabinet."

"Og Pontis? Hvor har han begivet sig hen? Til sin bopæl eller til gardisternes kvarter?"

"Nej, nådige herre, nej, han er ikke så langt borte. Tværtimod, han er ganske nær."

Med et skælmsk smil opløftede hushovmesteren en af borddugens hjørner, og Esperance fik øje på to fødder, som han genkendte på de ildrøde sløjfer.

Uden at undertrykke en lydelig latter, trak Esperance begge disse fødder til sig, og med dem fulgte kroppen, som søgte at sætte sig til modværge, mens munden udstødte dæmpede eder og forbandelser mod fredsforstyrreren.

Esperance løftede sin perialiserede ven op og satte ham i en lænestol, efter at have skændt dygtigt på ham. Pontis åbnede sine dvaske øjne og fremstammede nogle undskyldninger.

"Du er en drukkenbolt og en tølper ... Du får mig til at rødme over dig i mine folks påsyn."

Pontis ville protestere, men hans ben vægrede sig ved at tage del i hans vrede. Rusen fik atter bugt med ham, og han sank tilbage på den stol, Esperance havde sat ham på.

"I morgen," mumlede han truende.

"Ja, ja, i morgen," gentog Esperance, som ikke kunne bare sig for at le.

I dette øjeblik nærmede en kammertjener sig Esperance og meldte ham, at en munk var kommet og ønskede at tale med ham.

"En munk? På denne tid? Det er rigtignok temmelig sent, men lad ham alligevel træde ind."

"Han er allerede trådt ind, nådige herre," svarede tjeneren, "og uden at vente på svar er han gået ud i haven."

Esperance gik munken i møde.

Denne gik roligt frem og tilbage under træerne. Hans høje skikkelse, den tæt sammentrukne hætte og skuldrenes bevægelse, der lignede visse fugles, når de hopper ... dette besynderlige og dog højtidelige hele forekom Esperance kendt fra ældre tider.

"Munken fra det hellige Genoveva-kloster?" udbrød han, "broder Robert!"

"Ja," svarede munken, "goddag, hr. Esperance!"

"Vær velkommen, kære broder! ... Hvad er det for en lykkelig omstændighed, der bringer Dem til mig?"

"Jeg kom her forbi," sagde munken, uden at bryde sig om det usandsynlige, der lå i denne forbikommen fra Bezons gennem Rue de la Cerisaie.

"Det ville være mig kærere," svarede Esperance smilende, "om De netop var kommet for min skyld."

"Jeg kommer unægtelig også for Deres skyld ... og for herr Crillons. Han er her, formoder jeg."

"Ja, broder."

"Jeg begav mig til hans bolig, da jeg kom fra kongen. Man sagde, at De gav et bal, og at herr de Crillon deltog i det."

Esperance gav en af sine folk et vink til at vække herr de Crillon, mens munken med sin koldblodige nysgerrighed betragtede Pontis, som på sin stol gjorde tusinde forsøg på at genfinde sig selv og sine ben.

Broder Robert pegede på ham.

"Ja," sagde Esperance, "det er Pontis, min kammerat Pontis, en afskyelig drukkenbolt, som ikke engang genkender Dem, i den grad har vinen forjaget hans forstand."

"O!" mumlede Pontis, idet han spilede sine øjne op, som om han ville tale med dem, i mangel af tungen.

"Han har genkendt mig," sagde munken roligt, idet han vendte ham ryggen, for at gå herr de Crillon i møde, som nu kom ilende til.

"Broder Robert her!" udbrød chevalieren.

"Ja, nådige herre. Man inviterer mig ikke; derfor inviterer jeg mig selv."

"Lad os træde ind i mit kabinet," sagde Esperance.

"Vi kan lige så godt være her," sagde broder Robert.

"Lås de yderste døre!" råbte Esperance til sine folk.

Hele denne sal stod nu tømt. Pontis snorkede.

"Lad høre, min gode Robert," sagde Crillon utålmodigt, "sig, hvad der bringer Dem til os."

"Jeg kommer fra Louvre, hvor jeg fandt kongen yderst fortvivlet."

"Yderst fortvivlet?" udbrød Esperance og Crillon på engang.

"Ja ... tror I, at et genudbrud af borgerkrigen i Frankrig er en ringe ting?"

"Min Gud, hvor har vi den borgerkrig?" spurgte Crillon.

"I dette øjeblik i Champagne, chevalier, i morgen i Lothringen, i overmorgen over alt."

"Men hvem er ophavsmanden til denne krig?"

"Den nye Valois."

"Den nederdrægtige la Ramée."

"Ja. Han vil lade sig krone i Rheims."

"Er De forrykt, broder Robert?" råbte chevalieren så højt, at han vækkede Pontis. "La Ramée kronet i Rheims?"

"La Ramée!" brummede Pontis, idet han famlede efter sin sabel.

"Jeg beder Dem, fortæl os, hvorledes det er muligt," sagde Esperance i en indtrængende tone.

"La Ramée – eller Valois, om I hellere vil – er flygtet fra Paris," svarede munken. "Udenfor staden har han forefundet et lille troppekorps, som hertuginden havde forskaffet ham. Med denne skare har de af Philip den Anden afsendte spaniere forenet sig, og desuden nogle utilfredse ... dem er der aldrig mangel på i Frankrig. Alt dette pak har anerkendt den ny fyrste, eller dog anstillet sig som om det anerkender ham; og for straks at forskaffe sig en fransk konges magt, rykker han med sin armé mod Rheims og vil lade sig krone der. Det er det hele: intet kan være simplere."

"*Harnibieu!* ... og kongen?" sagde Crillon.

"Nu bliver der to i Frankrig," svarede broder Robert roligt.

"Og den kongelige hær?"

"Der vil ligeledes blive to kongelige hære. Hvad siger jeg! Der vil blive tre; for herr de Mayenne har endnu stadig sin."

"Men hvorfra har De dette rygte?"

"Det ville være for vidtløftigt at fortælle. Det må være Dem nok at vide, at jeg er vis på det."

"Fortæl; det er nok umagen værd ..."

"Nej. Det er en skriftemålshemmelighed," sagde munken.

"Ved kongen det?"

"Så temmelig; men jeg har ikke villet bedrøve den kære fyrste, der allerede er overmåde bedrøvet. Og sandt at sige har han ret. En armé i Lothringen, en i Picardiet, en i syden, er det ikke tilstrækkeligt til at afkræfte Frankrig? ... Nu vil kongen blive nødt til at føre en fjerde mod Champagne ..."

"For ikke at tale om, at man vil udføre et eller andet slemt puds i Paris, når kongen fjerner sig herfra."

"Fuldkommen rigtigt," sagde munken hastigt.

"I opregner der begge to alle ulykkens muligheder," udbrød chevalieren, "men I ymter ikke et ord om redningsmidlerne."

"Redningsmidlerne!" mumlede Pontis, idet han rejste sig op på benene og kæmpede for at hæve sin fatteevne en grad op over de dunster, der omtågede ham.

"Vil du se, du tier?" sagde Crillon med et skævt blik på ham. "Ellers skal jeg tappe dig al den vin ud af bugen, du har drukket!"

Esperance begreb, at broder Robert havde udtænkt et middel, og han samlede hele sin opmærksomhed for at gætte det.

"Hvis man var en kæmpe, ville man opsluge eller søndertræde disse pygmæer ... men vi lever ikke længere i myrmidonernes tider."

"De er en lige så stor kæmpe som nogen af Homers helte," sagde munken, "og De er i stand til at udføre alt, hvad de har gjort."

"Tror De?" spurgte Crillon godmodigt.

"På Deres heroiske løbebane, chevalier, har De ofte gjort mere end at trænge ind i en lejr for at bortføre heste."

"Rhesus heste," tilføjede Esperance.

"Jeg har læst den historie i mine yngre dage," sagde Crillon. "Ja, Ulysses og Diomedes midt i en hel armé ... det var skønt, men det er vanskeligt."

"Det er langt lettere at tilintetgøre et menneske end at bortføre tre heste," bemærkede munken roligt.

"Jeg forstår," udbrød Esperance, "man må skyde denne skurk en kugle gennem hovedet midt i hans armé, og borgerkrigen er endt."

"Det er sandt," gentog munken, "men det ville ikke være tilstrækkeligt at dræbe ham. For statens sikkerheds skyld ville jeg foretrække, at bedrageren blev stillet for en dommer og offentligt dømt i behørig form."

"Og henrettet, meget godt," sagde Crillon, "det er rigtigt! *Harnibieu*, jeg vil kalde mig Diomedes."

"Og jeg mig Ulysses," tilføjede Esperance.

"Hvis I indvilliger i det," sagde munken, idet han rejste sig, "vil jeg kunne føre Eder midt ind i den omhandlede armé."

"Hvordan da?" spurgte Crillon og Esperance.

"Jeg har i dette øjeblik tre med gode pas og anbefalinger til den ny fyrste forsynede officerer i mit kloster. De har åbenbaret sig lidt for vor ærværdige prior Dominus Modeste, der, som I ved, er skarpsindigheden selv. Men dette lidet har været tilstrækkeligt til at forråde alt. Han afsendte mig øjeblikkelig til Paris, for at underrette kongen om det. Men jeg fandt kongen i den grad modfalden, at jeg ikke vovede at underrette ham

fuldstændigt om hans ulykke. Jeg håbede, at jeg ville kunne styrke mig hos Eder, og Gud har ladet det lykkes."

"*Harnibieu!* Det tror jeg nok. Men har ikke disse spidsbuber af spaniere, mens De er her, absenteret sig?"

"Jeg er vis på det modsatte."

"Velan, så lad os bryde op!" sagde Esperance.

Pludselig var der noget, der spærrede vejen for dem; det var den ravende Pontis, hvem de havde glemt, og som nu sagde til dem:

"Guds blod! Jeg er med!"

"Pak dig!" råbte Crillon. "Vi tager ingen drukkenbolte med. Pak dig!"

"Es ... pe ... rance!" lallede Pontis, idet han søgte at klamre sig fast til sin ven.

Ved den bevægelse, den unge mand gjorde for at rive sig løs, faldt Pontis og rullede tværs over gulvet.

"Jeg havde forbudt dig nogensinde at drikke din forstand bort," sagde Esperance med alvor, "du tilsvor mig det – du har brudt din ed og Gud straffer dig."

Pontis hulkede for at vække medlidenhed; lammet af sin rus blev han liggende, ude af stand til at gøre en bevægelse.

"Slynglen har mod," sagde Crillon, "men han er beruset som en burgundisk fragtmand. Han sover snart ind igen. Nå, afsted! Vi har ingen tid at spilde."

Med raske skridt forlod de tre mænd salen og nogle minutter efter sprængte de tre ryttere, munken forrest, hen ad landevejen til Bezons. Esperance havde kastet en mørk kappe over munkens kutte, og det var nu umuligt at se, at denne hørte til en gejstlig orden.

Imidlertid var det lykkedes Pontis, der klamrede sig fast til bordet med fingrene, at komme på benene igen. Alt drejede sig rundt for hans øjne.

"Elendige!" mumlede han, idet han søgte at holde sig, "du er drukken ..."

Og han slog sig i ansigtet.

"Feje kujon, du er vanæret ... Man vil slås, og du er ikke med! Der, skurk! Der, drukkenbolt!"

Og hvert af disse prædikater ledsagede han med et rasende næveslag. De bag ved døren stående tjenere betragtede ham med en blanding af angst og ærbødighed.

"Vand!" brølede han, "vand til den elendige Pontis."

Man rakte ham en flaske, som han tømte med begærlighed, ikke uden at hælde broderparten af indholdet ud over sin knebelsbart og sit bryst.

"Det er godt; nu er jeg stærk! ... Ah, de er allerede brudt op? Nuvel, jeg bryder op med! ... Plads her! En hest!"

Man var nødt til at sadle en hest til ham, for at stille ham tilfreds; men man håbede, at han ikke ville kunne bestige den. Ti gange gjorde han forsøget, ti gange faldt han tilbage. Grædende af raseri, ude af sig selv af fortvivlelse, trak han sin sabel, og idet han vendte sig til de bestyrtede tjenere, sagde han:

"Uslinger, hvis I ikke hjælper mig, anretter jeg et blodbad blandt jer! ... Forbarm jer, mine kære venner ... jeg beder jer indstændigt!"

"De vil ikke finde Deres venner," sagde hushovmesteren til ham, "de tog bort, uden at opgive målet for deres rejse, og er allerede langt borte. Bliv, herr Pontis, bliv!"

Pontis havde nær mistet modet ved den ny hindring, der rejste sig på hans vej. Men ved lyden af hundenes uophørlige halsen udbrød han:

"Hundene! ... O, min Zyrus! O, min Rustaut! I skal hjælpe mig at finde Esperance ... Slip dem, slip dem; jeg vil følge dem."

Straks svingede han sig op i sadlen; ude af sig selv af glæde sprang de løsladte hunde lige op til hestens næsebor, og næppe var porten blevet åbnet, førend de med snuderne søgte efter sporet, som de også snart fandt. Pontis lod den venstre hånd synke, klamrede sig med den højre fast i sadelknappen, for ikke at falde, og hesten sprængte i strakt karriere afsted i den kolde morgenvind.

20. Kongen berører dig, Gud helbreder dig

Den ny konge af Frankrig, la Ramée, havde opslået sin lejr i nærheden af Rheims på et gammelt forladt landsted, der på engang tjente ham til fæstning og palads.

En kølig og klar forårsaften frembød den nye fyrstes bolig et mere besynderligt end kongeligt skue. I den store gård så man Hans Majestæt la Ramées livgarde opstillet, det vil sige, henved to hundrede spaniere eller rasende liguister, blandt hvilke en iagttager ville have genkendt flere af de ansigter, vi har set hos hertuginden af Montpensier, den dag, da den sidste Valois blev proklameret.

Midt i gården, under et stort kastanjetræ knejsede en slags trone.

På bårer eller karrer, der var dækkede med madrasser eller strå, så man en mængde syge af et jammerligt udseende komme ind i gården, ledsaget at talrige bønder og kødstadsfolk. Den ny konges officerer lod patienterne stille sig op i en række på den højre side af tronen, tilskuerne til venstre, og alles blikke opfordrede den nye monark til at vise sig, som ved den blotte berørelse måtte helbrede disse ulykkelige, hvis han virkelig var konge af Frankrig.

To dage i forvejen havde kongen fået en billet fra Paris, som indeholdt disse få ord:

"I må læge spedalske!"

Og da la Ramée ikke kunne tage fejl af den hånd, der havde skrevet disse linjer – da denne billet desuden var ledsaget af en betydelig sum, der var bestemt til at bestride omkostningerne

ved festligheden – ville la Ramée adlyde sin protektrice og helbrede spedalske i sit folks påsyn.

Man søgte og fandt folk, der var blevet angrebet at denne græsselige sygdom.

Og charlatanen opfattede sin rolle fra en alvorlig side.

Da han viste sig i forhallen i Charles den Niendes forældede kostume, da trompeternes skingren modtog ham og mængdens ærbødige forbavselsesmumlen nåede hans øre, rettede han sig stolt i vejret, og Charles den Niende selv ville ikke have fornægtet en sådan efterfølger.

Idet han med en majestætisk mine trådte hen til de syge, berørte han deres pande og hals med sin hvide finger, idet han med fast stemme udtalte sakramentets ord:

"Kongen berører dig, Gud helbreder dig."

Blandt de syge i Rheims befandt mange sig, der var blevet tilstrækkeligt forberedt, og deres helbredelse gik derfor øjeblikkelig for sig. De rejste sig op og viste folket under vedholdende begejstring deres lægte, som ved et trylleri rensede lemmer. Miraklet var øjensynligt. Disse vidunderlige kure havde måske kostet madame de Montpensier betydeligt, men det heldige udfald lønnede udgifterne, og de overbeviste tilskuere råbte med smittende energi:

"Leve kongen!"

Efter ceremonien, da han havde modtaget sin armés og nogle af de mest ansete bybeboeres lykønskninger ... da visse af byens damer havde overrakt ham deres gave, som bestod i en kongekåbe med den dertil hørende dragt, indesluttede den unge mand sig i sit kabinet, begærlig efter at meddele sin afgud sin triumf, og i stedet for at takke Gud og bede ham om

tilgivelse, skrev den forblindede et brev til mademoiselle d'Entragues, hvori han søgte at bibringe dette skeptiske hjerte det gunstige indtryk, som ceremonien i Rheims havde frembragt, bad hende komme til Rheims til hans kroning og underskrev sig: Charles Rex.

Den stakkels la Ramée havde lagt sin sjæl i disse linjer. Han havde deri med troskab skildret sit liv: samvittighedsnag, skamfølelse, angst; han havde intet forglemt af hvad der var passeret; ... håb, stolthed, tøjlesløs kærlighed: han havde intet glemt af hvad der ventede ham.

Da la Ramée havde læst og atter gennemlæst sit brev, idet han omhyggeligt forbedrede, hvad der forekom ham for lunkent, og hist og her tilføjede et ord, for at opflamme Henriettes ærgerrighed eller smigre hendes forfængelighed, gav han en af sine fortrolige depechen, med befaling til ufortøvet at besørge den efter dens adresse.

Derpå steg han til hest, for at holde mønstring over sin lejr og sikre roligheden for den nat. Forposternes kommandør fik ordre til at lade tre spanske officerer, der var forsynet med pas, hvis segl han foreviste og hvis indhold han meddelte, få adgang til ham, når de meldte sig.

Den af sine soldater med jubelråb modtagne ny konge nåede med langsomme skridt sit hovedkvarter, idet han i lange drag indsugede stoltheden og kærligheden, hjertets og hovedets dobbelte rus.

En aftensmad ventede ham, hvortil han havde indbudt sine mest ansete befalingsmænd. Retterne var gode, vinene udsøgte. I Champagne betragter man enhver, der ikke vil drikke, med

skæve øjne. Men la Ramée, der var en mådeholden mand, lod sig nøje med at skænke for sine gæster.

Måltidet varede til klokken elleve om aftenen og truede med at ville vare midnat over, da man i gården hørte raske hovslag, og kort efter blev en soldat ført ind, som meldte la Ramée de spanske officerers ankomst.

La Ramée rejste sig fra bordet og affærdigede straks sine gæster.

"Mine herrer," sagde han, "den forstærkning, jeg har lovet Eder, viser sig allerede. Jeg vil uden tvivl tilbringe natten med at underholde mig med disse officerer, dygtige mænd, som kongen af Spanien har sendt mig. Hold god vagt udenfor, mine herrer, og lad os give de allierede, der nærmer sig, en god mening om vor årvågenhed og vor disciplin."

De tilstedeværende bukkede ærbødigt; kongen gik ind i ceremonisalen og uddelte de nødvendige befalinger til at officererne straks efter deres ankomst skulle føres ind til ham på slottet.

21. Proserpinas stempel

Tre mænd var om aftenen ankommet til la Ramées forposter.

Da deres papirer blev undersøgt, så løjtnanten straks, at det var de tre fremmede officerer, man havde forberedt ham på. Han gav nogle ryttere ordre til at føre dem til hovedkvarteret.

Her fjernede eskorten sig, og spanierne blev alene tilbage, mens man underrettede la Ramée om deres ankomst.

Uden at nogen fandt det påfaldende, betragtede disse tre mænd opmærksomt den bygning, som la Ramées folk kaldte for et palads; de målte så at sige både højden og tykkelsen.

Endelig kom man da og underrettede dem om, at kongen bevilgede dem audiens. Den ældste af dem satte sig straks i spidsen, og de to andre fulgte ham side om side, uden at ytre et ord.

Fra gangen hørte de en stemme, som sagde:

"Gå og våg over at ingen forstyrrer os! Har jeg nogen behov, skal jeg kalde."

Den ene af de yngre officerer, en lille bredskuldret person, stødte med albuen til sin ledsager, som med en koldblodig mine svarede ham:

"*El rey!*"

"Ja, mine herrer," sagde skildvagten. "Det var virkelig kongen, De hørte."

Det smil, der ved dette ord krusede deres læber, var allerede forsvundet, da en tjener kom ud til dem med de ord;

"Træd ind, mine herrer!"

La Ramée sad ved sit bord, på hvilket flere vokskerter brændte. Opmærksomt gennembladede han spaniernes

papirer.

"Vær velkomne, señores!" sagde han på spansk.

Officererne havde langsomt nærmet sig. De blev stående.

La Ramée fæstede sine øjne på dem, og ret som han havde set et spøgelse, sad han der med åben mund, medes blodet stivnede i hans årer. Lige over for ham stod Crillon, på hans højre side Esperance, på hans venstre Pontis. En mindre tapper mand end la Ramée ville være blevet afmægtig ved dette syn. Crillons ansigt var mørkt, Esperances alvorligt. Pontis spottende og næsten glubende.

"Først og fremmest," sagde Crillon til den bævende la Ramée, "siden De har genkendt os, så hav den godhed hverken at røre Dem fra pletten eller at skrige; for De indser, hvad følgen af det ville blive."

Mens chevalieren talte, havde han givet Pontis et vink, og denne nærmede sig la Ramée med en lang dolk i hånden.

"Tal, hvis De har noget at sige os," vedblev Crillon, "men tal så sagte, som muligt, for at Deres højrøstede stemme ikke skal lokke nogen af Deres akolytter herind. Ellers ville vi, efter at have ekspederet Dem, bære os ligedan ad med enhver anden person, og jeg holder så mange mord for unødvendige."

La Ramées bestyrtelse og forfærdelse lader sig ikke beskrive. Forresten var det ikke så meget skræk som bedøvelse. Det forvovne i dette forsøg, et i den grad dumdristigt skridt, fik selv hans forstand til at stå stille.

Denne bedøvelse var så stor, at han lod sig fratage sin kårde af Pontis, uden at gøre den ringeste modstand.

Endelig forsvandt dunsterne af denne rus; blodet cirkulerede atter, det mod, der var denne mand medfødt, vendte tilbage.

"Hvis I er kommet for at dræbe mig," sagde han til sine fjender, "hvorfor er det da ikke allerede sket?"

"Derfor er vi ikke kommet," svarede Crillon, "det ville være vort sidste skridt ... som vi dog ikke vil betænke os på at gøre, hvis De tvinger os til det. Men endnu anser jeg det ikke for nødvendigt."

"Det turde dog muligvis være det," sagde la Ramée, "for jeg er intet lam, der bliver ved at tie, om jeg end gjorde det i det første øjeblik, da overraskelsen lammede min tunge."

"En naturlig overraskelse, som jeg ikke har det mindste at indvende imod," bemærkede chevalieren, "jeg må sige Dem, at De gør en usædvanlig god mine til slet spil."

Mens han talte, havde la Ramée genvundet sin fulde fatning.

"Jeg ser, mine herrer, at I har begået en slem vildfarelse, og at I er fortabte," sagde han.

Esperance rørte sig ikke, udtrykket i Pontis mine blev mere spottende, Crillon rystede på hovedet.

"Tro ikke det," sagde han.

"De har sagt, at det beroede på mig selv, om jeg ville leve eller lade mig dræbe."

"Rigtigt."

"Nu et af to: Enten tier jeg, hvad vil I da gøre ved mig? ... Eller også råber jeg om hjælp, og da dræber I mig. Men hvorledes vil I da bære Eder ad med at redde Eder selv?"

"Jeg forstår Dem ikke ganske," sagde Crillon.

"Hvis jeg tier, vil I lade mig undertegne et eller andet dokument, for eksempel min tronfrasigelse. Nu antager jeg, at jeg undertegner den. Hvorledes vil I bære Eder ad med at forlade lejren? Og hvis I dræber mig, vil det gå Eder endnu

værre; hvad ville mine soldater sige til det? Eders sikkerhed trues på alle punkter."

"De drøfter denne sag så fornuftigt, min herre," sagde Crillon, "at det er en fornøjelse at underhandle med Dem."

"Ja, men underhandlingen kan ikke vare længe," svarede la Ramée, "for man vil overraske Dem."

"Tak for advarslen! Men vær De ganske rolig og tænk ikke så meget på os; for vi er sikre i vor sag. Men kald roligt ud af vinduet, eller lad en af os kalde på Deres mest ansete officerer ... eller på nogle af Deres soldater, om De hellere vil ... for os gerne!"

"I tre ville slås med tusinde?" udbrød la Ramée med en tvungen latter.

"Ingenlunde, min herre, hvis De ikke opfordrer os til det. Nej, vi ville ikke slås med Deres armé; vi ville kun forelæse dem visse papirer, som befinder sig i min lomme, og kampen ville da blive en umulighed."

"Hvad siger disse papirer?" spurgte la Ramée koldblodigt.

"De ville ganske simpelt bevise dem, at De lige så lidt er en Valois, som jeg er en la Ramée, og det ville afkøle deres entusiasme."

"Min herre!" udbrød den unge mand bleg af vrede, "bevis det!"

"Med fornøjelse," svarede Crillon, idet han trådte hen til vinduet, på samme tid som Pontis anbragte odden af sit våben på la Ramées bryst.

Man hørte en sagte banken på døren. De tre mænd gjorde sig færdige til at modtage de besøgende.

La Ramées pande opklaredes; han gjorde mine til at udstøde et alarmskrig, men Pontis arm forlængede sig – klingen trængte ind i kødet.

Esperance udbredte allerede armene, for at opfange et lig.

"Jeg har skudt slåen for; luk døren op, Esperance, og lad alle dem træde ind, som herr de la Ramée vil modtage. Du, Pontis … stik din dolk i skeden igen!"

La Ramées ansigt blev dødblegt. Denne selvtillid hos hans fjender overvældede ham.

"Hvis jeg ville," mumlede han, "så ville vi alle omkomme; men jeg har min egen bestemmelse, og den kan I ikke forandre. Der står skrevet, at jeg skal blive lykkelig og ophøjet trods Eders papirer og Eders dolke."

Crillon smilede og trak på skuldrene.

En hushovmester trådte ind.

"Sire," sagde han, "det bud, Deres Majestæt afsendte i aften, er vendt tilbage til hovedkvarteret."

"Vendt tilbage?" stammede la Ramée, bestyrtet over det glædeslyn, han bemærkede i sine fjenders øjne. "Hvorfor er han vendt tilbage?"

"O, sire … jo, og det i en tilstand …"

Crillon nærmede sig la Ramée.

"Han har ikke fortsat sin rejse, fordi vi anholdt ham, da vi kom forbi ham, og fratog ham hans skrivelse," hviskede Crillon ham i øret.

"Gå!" sagde la Ramée til hushovmesteren, der ventede på et ord af sin herre, "gå!"

Døren blev atter lukket.

"Ja," vedblev Crillon, "dette så ømme og desuden så tydelige brev, dette mesterstykke af kærlighed og politik, befinder sig i vore hænder."

La Ramée kunne næppe tro sine egne øren.

"Vi kom med mistro til Deres lejr," sagde Crillon, "det kan De jo nok begribe. Pludselig mødte vi Deres stafet, som satte afsted i galop. Vi spærrede vejen for ham alle tre. Han talte til os og sagde, for at udfritte os: "Efter al sandsynlighed må det være de spaniere, vi venter i Rheims." – "Ja," svarede Esperance på spansk, som han forstår til fuldkommenhed. – "Og jeg," vedblev Deres stafet, "jeg ventes i Paris." – Nu kunne vi ikke betænke os længere; vi anholdt fyren og fratog ham det til Deres elskede stilede brev. En smuk pige, på min ære!"

"De kender hende?" sagde la Ramée i en smertelig tone, idet han aftørrede den sved, der randt ned at hans pande.

"Om vi kender mademoiselle d'Entragues ... Spørg Esperance, om han kender hende."

"O!" brølede la Ramée, som skinsygen ramte langt dybere i hjertet end dolken.

"Chevalier," sagde Esperance sagte til Crillon, "skån den ulykkelige!"

Denne medlidenhed var det sidste slag for la Ramée; han sank næsten afmægtig tilbage i lænestolen.

"Henriette!" hviskede la Ramée.

"De har bragt hende i en smuk stilling," vedblev Crillon, "hun er Deres medskyldige. Og det mindste, der kan ramme denne skønne person, er at blive ophængt ved halsen, til hun er død; dog er det ikke usandsynligt, at hun vil blive brændt."

"Levende," tilføjede Pontis med hånlatter.

"Det er sandt, det er sandt!" sagde la Ramée og rejste sig i den heftigste sindsbevægelse. "Man kunne kompromittere hende. Men De har jo brevet?"

"Nå? Hvad så?"

"Nuvel," hylede den unge mand, "vi må alle dø her, for jeg vil kalde; jeg vil ikke, at denne dame for min skyld skal blive genstand for mistanke."

"Nuvel, lad os da ombringe hinanden," sagde Crillon.

"Jeg skal tage dette brev fra Deres lig!" udbrød la Ramée skummende af vrede. "Giv mig det straks; det vil være det klogeste."

"Anser De os for så enfoldige?" sagde chevalieren roligt, "har vi dette brev?"

"Hvor er det da?" spurgte den unge mand, som disse ord forekom alt for sandsynlige.

"I dette øjeblik har en udmærker mand i vort følge det i sine hænder. Hvis vi ikke, som jeg dog har gjort regning på, støder til ham inden middag, vil dette bud, der er langt pålideligere end Deres, fortsætte sin vej, for at overbringe kongen af Paris kongen af Rheims brev. Da vil mademoiselle d'Entragues få med herrerne i tribunalet La Tournelle og diverse andre personer at bestille."

"Hun er fortabt!" råbte la Ramée, grebet af fortvivlelse. "Mine herrer! Mine herrer! Skån denne uskyldige unge pige!"

"De er forblindet, min kære herre," svarede Crillon, "det er en liderlig tøjte!"

"Mine herrer, I er adelsmænd; I ville ingen brug gøre af Eders overmagt overfor en kvinde ... Hun ville i så fald blive straffet for at have været ædelmodig. Hun var min forlovede."

"Det frier ikke en kvinde fra at blive hængt," sagde Pontis flegmatisk.

"O, herr chevalier ... tapre Crillon ... beder jeg da om nåde for mig selv? Nej, dræb mig! Stød til, men skån en stakkels kvinde!"

"Det er ikke længere muligt," sagde Crillon, "vi ville blive nødt til at gøre en rasende larm her, ved middagstid ville vi ikke være på den plet, hvor vor kammerat venter os, inden aften vil Henrik den Fjerde have brevet i sine hænder, og hele denne slangeyngel, som man kalder Entragues'erne må vogte sig for galgen."

"Nuvel," sagde la Ramée med ophøjet gebærde, "ved middagstid skal I være ved det bestemte sted. I skal være der om to timer, hvis der kun er en to timers vej herfra til dette sted."

"Lad høre," sagde chevalieren.

"Mig vil I have, ikke hende," vedblev den unge mand. "Jeg bevilger Eder, hvad I forlanger ... jeg overleverer mig til Eder, men skån hende!"

De tre mænd betragtede hinanden med forbavselse.

"O, tro ikke, det er en snare," sagde la Ramée, "jeg spiller ærligt. Men De må først, herr de Crillon, sværge ved Deres ære, at De ikke har dette brev hos Dem."

"Det sværger jeg," svarede chevalieren, "og jeg sværger aldrig falsk."

"Det ved jeg. Vi vil opsøge Eders kammerat; I må udlevere brevet til mig, og så tilhører jeg Eder. Gør det!"

"Det er en mand," kunne Crillon ikke afholde sig fra at udbryde.

"Det kunne være blevet en god mand!" tilføjede Esperance.

"Hvis Proserpina ikke havde påtrykt ham sit stempel," brummede Pontis.

"Nå, mine herrer, antager I forslaget?" spurgte la Ramée.

"Det er afgjort!" udbrød chevalieren, "og De har gjort ret i at handle oprigtigt mod os; jeg vil spare Dem enhver overflødig lidelse. I disse skurkes øjne er De draget herind som konge, i Deres påsyn skal De drage ud som konge; nyd denne ære til det sidste øjeblik. Men når vi er kommet ud, står jeg Dem ikke inde for noget."

"Jeg har kun forlangt én nåde," svarede la Ramée koldblodigt, "den har jeg opnået; hvad bryder jeg mig om resten!"

"Velan, så lad os komme afsted," sagde Crillon.

"Jo før jo hellere," sagde hans venner.

La Ramée kaldte på sine folk og befalede med rolig stemme:

"Disse herrers heste og min!"

"Vi må holde et vågent øje med ham," hviskede Pontis til Esperance, "den kæltring er undløbet stærkere strikker end denne."

"Herr de Pontis," sagde la Ramée, der havde forstået ham, i en vemodig tone, "det er unødvendigt at bevogte mig."

Idet han derpå vendte sig til sine officerer, som lidt efter lidt viste sig i gården, sagde han:

"Jeg vil foretage en rekognoscering med disse herrer. God vagt!"

Og da man hilste ham med råbet: "Leve kongen!" – et råb, som fik Crillon til at gøre et spring i sadlen, hviskede han med et så rørende udtryk, at Esperance følte sig rystet i sin sjæls inderste:

"Lev vel, kongedømme!"

Nogle minutter efter red den af la Ramée anførte kavalkade tavs gennem lejren.

22. Hvorledes liguisterne og spanierne gensidigt oprev hinanden

Således ankom den lille trop til flækken Dlizy, hvor man i et værtshus fandt den person, som Crillon ventede der. Det var broder Robert.

"Ved Deres medvirken er det lykkedes os," sagde Crillon til munken fra St. Genovevas kloster, "og jeg anser hertuginden for besejret. Fra nu af er hendes rænker umulige."

La Ramée kvalte et suk, mens man berettede historien om hans opofrelse og hans nederlag.

Munken tog Crillon til side og sagde til ham:

"De må tage Dem i agt, for at man ikke redder ham undervejs. De vil let kunne begribe, hvor magtpåliggende det må være de medskyldige at forebygge den skyldiges angivelser. Var der nogen, der fulgte Eder, da I forlod Rheims?"

"Det tror jeg ikke; vi red skarpt til."

Imidlertid sagde la Ramée utålmodigt til Esperance:

"Hvorfor denne rådslagning? Vi er jo kommet til bestemmelsesstedet. Dér er Eders kammerat; hvor er brevet?"

"De har ret," svarede Esperance og afbrød straks samtalen mellem Crillon og munken.

Crillon forlangte nu brevet af broder Robert, som tog det ud af sin brystlomme; men i stedet for at udlevere det til la Ramée, som begærligt udstrakte sin hånd efter det, sagde han højt:

"Når han får brevet, vil I ikke længere kunne beherske ham."

"Jeg har købt brevet med mit liv, det tilhører mig!" udbrød la Ramée.

"Og jeg har lovet ham det!" tilføjede Crillon, "man må give ham det!"

"Det burde allerede være sket, chevalier de Crillon," sagde la Ramée med kvalt stemme.

"Mit ord bryder jeg ikke, broder Robert," vedblev chevalieren, "giv den unge mand brevet!"

"Af dette brev afhænger kongens og statens frelse!" indvendte broder Robert.

"Et givet løfte må man altid holde," bemærkede Esperance.

Munken nærmede sig ham og sagde sagte og med et gennemtrængende blik:

"Dette brev vil bevirke en kvindes eller rettere et uhyres fald, som, hvis hun ikke bliver udryddet, vil styrte Gabrielle i fordærvelse."

Esperance bævede.

Hvorfor sagde broder Robert ham dette ... og med denne hemmelighedsfuldhed? Denne sælsomme person vidste og gættede altså alt?

Pontis delte munkens anskuelser.

"Mod forrædere," mente han, "er enhver list tilladelig."

Men Crillon rev brevet ud af broder Roberts hænder og gav den besejrede det uden nogen betingelse.

La Ramée åbnede det hastigt, læste det og forlangte ild. Esperance skyndte sig at hente ild fra det tilstødende værelse. Nu brændte fangen det skæbnesvangre papir og spredte asken ud i luften, derpå satte han sig og røbede ikke den mindste interesse for, hvad der tildrog sig omkring ham.

Crillon tog Pontis og Esperance til side og sagde til dem:

"I må føre fangen til Paris; broder Robert vil ledsage Eder. I må skynde Eder og ved det ringeste forsøg på modstand, ved det ringeste tegn på, at man vil komme ham til hjælp, må I ikke betænke Eder på at skyde ham en kugle gennem hovedet."

"Vær ganske rolig, herr oberst," svarede Pontis.

"Han vil vist ikke tænke på modstand," mente Esperance, "men hvorfor forlader De os, chevalier? Er det ubeskedent at spørge Dem om det?"

"Aldeles ikke. Jeg har gjort munken opmærksom på, at det ville gøre mig inderlig ondt at forlade denne egn, når jeg efterlader nogle tusinde mod kongen bevæbnede folk. Broder Robert påstår, at de uden anfører vil opløse sig af sig selv. Jeg mener at hertuginden eller herr de Mayenne vil være tilstrækkelige til at give dette korps af oprørere et farligt udseende. Jeg vil tæmme dem."

"De alene?"

"Jeg har min egen plan; bryd jer ikke om det! Nu har jeg kun et råd at give dig, Esperance, og det er, at du ikke må lade dig vildlede af dit ædelmodige hjerte. Betænk vel, at denne la Ramée må radbrækkes levende på Grevepladsen."

"Den ulykkelige!"

"Hvad dig angår, Pontis, så har jeg tilgivet dig din rus. Du har erhvervet dig denne tilgivelse fra det øjeblik af, du indhentede os. Men hvis du på vejen herfra til Paris rører et glas, der lugter af vin, så lader jeg dig hænge som en gemen slyngel."

"Herr chevalier, herr chevalier!" mumlede gardisten, "skån mig, og vis mig den ære at forbedre mig på en anden måde end ved trusler!"

Efter at Crillon således havde arrangeret alt, satte kavalkaden sig atter i bevægelse. La Ramée red imellem Esperance og Pontis; broder Robert fulgte dem bevæbnet med en lang pistol, som han holdt under sin kappe.

Crillon gav munken et brev til guvernøren i Chateau Thierry, hvori han bad denne om at give fangen en eskorte og en lukket vogn, idet han frygtede for at hans lighed med Charles den Niende skulle vække mistanke hos malcontenterne i omegnen af Paris.

Ved den første korsvej forlod chevalieren sine venner og vendte tilbage igen, for at udføre en mission i Rheims. Inden fangen tog afsked, hilste han høfligt på Crillon og sagde til ham:

"Skulle vi ikke se hinanden igen, herr chevalier, så vær forvisset om min taknemmelighed! Tilgiv og glem mig!"

"Jeg vil måske gøre mere for Dem end dette, hvis De vedbliver at vise Dem fornuftig," svarede Crillon rørt ved disse ord, "enhver synd kan tilgives."

Han gjorde omkring med hesten.

"Hvad vil han sige med det?" spurgte la Ramée, "han svarer mig, som om jeg ville udbede mig en gunst af ham."

"Tys, stakkels mand!" afbrød Esperance ham i en blid og alvorlig tone. "Chevalieren vil dermed sige, at en kristen aldrig må tvivle hverken om mennesker eller om Gud. De er ung; horisonten forekommer Dem måske noget indskrænket i dette øjeblik; men bag ved den gives der en anden. Lad os fortsætte vort ridt, og De vil lidt efter lidt se den udvide sig."

La Ramée stirrede overrasket på ham. Han, som selv aldrig kunne tilgive en fornærmelse, var heller ikke i stand til at tiltro en anden en sådan ædelmodighed.

Man ankom til Chateau Thierry, og da guvernøren havde bevilget Crillons forlangende, endte rejsen snart, uden at de rejsende oplevede noget bemærkelsesværdigt eventyr.

Imidlertid havde Crillon forefundet la Ramées lejr i en dødelig bestyrtelse. Anførerens forsvinden lod sig ikke forklare.

De fra franskmændene afsondrede spaniere ville vide, hvad der var blevet af deres tre landsmænd, hvis ankomst hele lejren havde fejret den foregående aften. Forposterne vidste ikke at fortælle andet, end hvad de havde set, nemlig at la Ramée om morgenen var brudt op med disse officerer, der ledsagede ham på en rekognoscering.

Man gennemsøgte omegnen, lige til Dlizy, hvor la Ramée og hans bortføreres første holdt havde fundet sted. De efterretninger man fik her, var nedslående. Kongen var taget til Paris og syntes snarere at være en fange end en hersker. Da disse efterretninger nåede lejren, frembragte de her en virkning, som en hests hovslag i en myretue. Trommerne blev rørt, mandskabet greb til våben, man beskyldte spanierne for forræderi, siden kongen var forsvundet med tre spaniere.

Spanierne forskansede sig. De forsikrede, at hvis tre af kong Philip afsendte spaniere havde bortført tronprætendenten, så måtte det være sket for at fremme en eller anden vigtig plan. Man svarede dem, at den handling at bortføre anføreren og skjule ham et eller andet sted, uden at give hans folk efterretning om ham, var et åbenbart forræderi. Fra ord gik man over til skældsord, fra skældsord kom det til håndgribeligheder.

I dette øjeblik ankom Crillon til skuepladsen. En såret, som han mødte, forklarede ham, hvad der var på færde; det var en fornuftig mand, som mente, at hvis disse folk blot fik tid til at komme til en gensidig forklaring, så ville de ophøre at slås.

Men den gode chevalier delte ikke den såredes mening. Han havde en god udsigt fra en høj, der beherskede kamppladsen. At se spanierne og liguisterne gensidigt ombringe hinanden ... det var en ren Himlens velsignelse. Crillon iagttog virkningen af de svære sabelhug og tyggede af glæde på sin grå knebelsbart.

Men spanierne, gode og ved en lang krig øvede soldater, lod sig ikke mishandle uden at forsvare sig. De indesluttede sig i husene i den nærliggende landsby, mens deres bedste skarpskytter fik travlt med hist og her at strække de mest forbitrede liguister til jorden. I sin glæde følte Crillon sig taknemmelig stemt mod spanierne, fordi de så tappert decimerede ligaens tilhængere.

Disse trak sig tilbage; det øjeblik nærmede sig, da man ville komme til forklaring; for de talte allerede deres sårede og døde. Men det lå ikke i Crillons plan.

"Franskmænd banket af spaniere?" råbte han, "*Harnibieu!*"

Og han styrtede sig midt ind blandt de kæmpende.

Dette frygtelige *Harnibieu* havde opnået et stort ry både i Frankrig og i udlandet. Crillon udstødte det på en ejendommelig måde og med så kraftige lunger, at det overalt overdøvede slagtumlen.

Liguisterne, der allerede var rasende over at være blevet slået, og endnu mere over at man bebrejdede dem det, spurgte, hvem denne ubekendte mand var, der således kastede sig i geværilden, hvor han dog intet havde at bestille.

"Guds død, jeg er Crillon!" sagde den gamle kriger. "Kender I mig ikke?"

"Crillon!" gentog franskmændene på én gang overraskede og forfærdede.

"Vi er altså angrebet af kongens tropper?" spurgte en liguistisk officer.

"I vil snart blive det," svarede Crillon, "jeg går forud for avantgarden."

"Det er spaniernes forræderi skyld i!" udbrød officeren.

"Rigtigt gættet, min gut!"

"Ned med spanierne!" råbte hundrede stemmer.

"Fremad!" brølede Crillon, hvis flammesværd elektriserede den franske skare.

Ved lyden af denne stemme ilede alle til og stillede sig under hans kommando. Husene blev nedrevet eller stukket i brand; tilintetgjorte, nedhuggede, bad spanierne om nåde. Men Crillon var døv på det øre. Nedsablingen varede ved. Forgæves søgte nogle flygtninge på at nå åben mark. Man indhentede dem og huggede dem ned uden skånsel.

Crillon lod sig nøje med at sige til dem, der bad om nåde:

"I fik lov til at drage ud af Paris; kongen tilgav Eder og sendte Eder tilbage til Spanien, idet han forbød Eder at komme igen. I har overtrådt dette forbud, og skylden ligger altså hos Eder selv."

Da alt var forbi og kun franskmænd var blevet tilbage, så disse, skønt stolte over deres sejr, med bekymring op til chevalieren, der ventede til tavshed og orden atter havde indfundet sig.

"Nuvel, ved I, hvad I nu have gjort, liguister?" sagde han. "I har undertegnet Eders fred med den rette og sande konge. I går havde I en falsk. I ved ikke, hvad der er blevet af ham? Han har overgivet sig til kong Henrik af Frankrig, og i morges forlod han Eders lejr; han befinder sig nu på vejen til Paris, for at stille sig til vor fælles herres disposition."

Skræk og fortvivlelse bemægtigede sig liguisterne. Hvad Crillon angik, tilføjede han roligt, som om han havde haft hundrede tusinde mand bag ved sig:

"Hvad er I bange for? Jeg erklærer Eder for fri. Bryd op til Eders hjem, hvis I har lyst til det, eller vend tilbage med mig til Paris. I har opført Eder som tapre mænd, og I skal blive behandlede som sådanne. Følg Crillon! ... *Harnibieu!* I ved, hvad hans ord er værd!"

Man så en stærk bevægelse blandt mængden; liguisterne vekslede hastige og forskende blikke, og ret som én og samme tanke pludselig var opsteget i disse tusinde hoveder, råbte de:

"Ingen spaniere mere! Leve Frankrig!"

"Og leve kongen!" tilføjede Crillon. "Hvis ikke har Eders' ønske intet at betyde."

"Leve kongen!" gentog de nysomvendte.

Crillon følte, at der var ingen tid at spilde. Han lod i al hast lejren bryde op, forsamlede officererne, smigrede dem, lovede dem, hvad de forlangte, og førte dem med sig, idet han overlod de menige til sig selv, fast overbevist om at kroppen altid følger efter hovedet.

Crillon opstillede skaren i slagorden i forstaden Saint-Martin; det var ham om at gøre at give den det gunstigste udseende, og idet han i den muntreste stemning stillede sig i

spidsen for den, førte han disse liguister, som otte dage i forvejen havde truet med at ødelægge Frankrig med ild og sværd, til Louvre.

"Sire," sagde han til kongen, der ikke kunne tro sine øjne, "her bringer jeg Deres Majestæt nogle frivillige, som har oprevet de spanske besætninger i Champagne. De vil gerne vide, hvad der er blevet af en vis la Ramée, der kalder sig Valois … ham, som stiftede oprør og lod sig kalde majestæt."

"Han befinder sig i fængslet Chatelet," svarede kongen smilende, "og i dette øjeblik indleder man hans proces."

23. Den første jagt

Kongen havde begivet sig til Saint-Germain for at holde jagt; men da der var indtrådt regnvejr, havde ingen jagt kunnet finde sted. Man tilbragte en temmelig kedelig dag i det gamle slot. Først den følgende dag ankom damerne. Henrik gik Gabrielle i møde, og trods den vold, hun gjorde på sig selv for at beherske sig, fandt han hende sørgmodig og beklemt.

"Hvor De er forstemt, markise," sagde kongen, idet han greb en af Gabrielles hænder. "De skælver af kulde og surmuler. De ligner ganske vejret."

"Jeg må tilstå, sire, at jeg fryser om mine skuldre."

"Og i hjertet?"

"Jeg har ikke talt om hjertet, sire," svarede Gabrielle blidt.

"Så er i det mindste det reddet! ... De er vred på mig, fordi jeg bad Dem om at forlade Paris, markise ... De foretrækker Paris."

"Jeg foretrækker aldrig noget, uden jeg først rådspørger Deres Majestæts smag," svarede hun rødmende.

"Nuvel, markise, åbn dette kære lille hjerte for mig. På den senere tid har De modtaget mig med alt for stor tilbageholdenhed. Hvad bebrejder De mig? Har De beholdt en rest tilbage af tidligere skinsyge?"

"Nej, sire," sagde hun i en utvungen tone, der beroligede kongen.

"Det ville også have forundret mig," tilføjede han, "for hvis en opførsel nogensinde har været eksemplarisk, så har det vist været min."

Gabrielle smilede uden bitterhed.

"Hvis jeg er sørgmodig stemt," hviskede hun, "så er det ikke kongens skyld."

"Hvis skyld er det da?"

"Min, min! Jeg bliver straks urolig over alt; jeg besidder i det hele en ulykkelig karakter."

"Men, min kære markise, har De den mindste grund til kummer? Er De ikke omgivet af folk, som bestræber sig for at fjerne tornene på Deres vej? Men det går med Dem som med alle kvinder: De opsøger dem selv."

"Det tror jeg ikke," svarede Gabrielle. "Nej, min kummer er ikke så indbildt, som Deres Majestæt formoder. Først og fremmest ... har min faders foragt ikke bibragt mig et ulægeligt sår?"

"O, Deres fader ... det er en foragt, som aldrig ville forurolige mig, hvis jeg var i Deres sted. Siden herr d'Estrées er blevet udnævnt til overbefalingsmand for artilleriet, med forbigåelse af Sully, foragter han Dem vist ikke så meget, som De synes at tro."

Gabrielle bævede.

"De vil da absolut ikke indse min stilling," sagde hun. "Skal jeg nødvendigvis forklare mig nøjere for et så lyst hoved, for et ømtfølende hjerte som Deres? Jeg, som var en dadelfri pige af god adel? ... Kongens maitresse? ... En ære, som jeg skal være stolt af, og som vanærer mig! De skulle blot kende de titler, folket giver mig!"

"Folket elsker Dem på grund af Deres ynde og godhed."

"Nej, folket hader mig, fordi jeg indtager en plads, på hvilken det ville se en retmæssig ægtefælle, som kunne skaffe det

prinser og prinsesser. Blandt folket, sire, ægter man hinanden og nærer agtelse for ægteskabet."

"O, hvis De bebrejder mig det," sagde Henrik nedslået, "hvis min søde Gabrielle begynder at kives med mig om ting, der en gang er afgjort ..."

"Gud bevare mig for det, sire! Er jeg ærgerrig? Er jeg pengebegærlig? Har jeg nogensinde blandet mig i Deres statsanliggender? Stræber jeg efter titler eller foræringer? Lad mig i det mindste vederfares retfærdighed, og udled ikke den smule bitterhed, der strømmer ud af mit hjerte, af beregninger."

"Min stakkels Gabrielle, du lider, ja, jeg ved det; man lader dig vederfares en uret, som skærer mig i hjertet. Dig ... den bedste, den fuldkomneste kvinde, der nogensinde har stået i nærheden af en trone! Men tålmodighed! Der vil komme en dag, markise, på hvilken jeg vil foreskrive andre love og forskaffe min Gabrielle agtelse ... jeg ved, hvad jeg vil sige med dette."

"Sire," udbrød markisen, "Deres godhed går videre end selv min smerte ... tilgiv mig, sire, jeg er lykkelig, meget lykkelig; det er kun kvindelune, der har dikteret mine ord ... tilgiv mig; jeg beklager mig ikke over noget. Se, der trænger solen gennem skyerne; den venlige stråle trænger ind i mit hjertes dyb ..."

"De er en fortræffelig kvinde, Gabrielle," hviskede kongen rørt, idet han kyssede hende på panden, "og det bliver ved, hvad jeg har sagt."

Han havde næppe talt ud, førend den lille la Varenne, Henriks hemmelige agent, hvis navn kun var alt for bekendt ved hoffet, viste sig i den yderste ende af den allé, de spadserede i. Denne

dydige person vendte beskedent ryggen til og betragtede auriklerne og levkøjerne med opmærksomhed.

Kongen havde set ham, men vel vogtet sig for at lade sig mærke med det. Markisen fik øje på ham og begyndte at le.

"Ah!" sagde hun, "Hans Majestæts postillon d'amour!"

"Hvor?" udbrød Henrik.

"Derhenne! Se, sire, han bukker sig så dybt, at han berører violerne med næsen. Han må tage sig i agt, stakkels mand!"

"For hvad da?"

"Ved at bukke sig således, risikerer han jo, at elskovsbrevene ville falde ud af hans lommer."

"Altid spottende, min Gabrielle!"

"Uden ondskab, sire, det vil jeg forsikre Dem. Men kald på ham; han har måske noget at meddele Dem."

"Noget alvorligt, det er muligt. Jeg har givet ham det hverv, at bringe mig efterretninger fra Paris om processens gang."

"De vinder altid Deres," sagde Gabrielle leende, idet hun trak kongen med sig, for at gå den lille la Varenne i møde.

Denne havde, hvor bukket hans stilling end var, set bevægelsen gennem den åbning, begge hans ben dannede. Han holdt det for rigtigt at undgå mødet med Gabrielle og bortfjernede sig, idet han vedblev at botanisere.

"Jeg tror virkelig, jeg har skræmt ham," sagde Gabrielle.

"Det dumhoved!" brummede kongen mellem tænderne. "Skulle man ikke tro, at han ville skjule sig for Dem bag ved hyldetræet? Hejda, Fouquet! Hejda, slyngel!"

Da man kaldte ham Fouquet, indså den fra hushovmester til markis avancerede person, at en storm truede med at bryde ud over ham. Han spidsede derfor øren og ilede hen til kongen,

idet han undskyldte sig tusinde gange hos Gabrielle, hvis munterhed tiltog mere og mere.

"O, sire, jeg så hverken Dem eller Hendes Nåde, markisen. Disse buske unddrog mig synet af begges ophøjede nærværelse; ellers ville jeg ikke have tilladt mig at indånde blomsternes duft."

"Jeg er færdig at forgå af latter," sagde Gabrielle. "Hjælp ham ud af forlegenheden, sire; han ved ikke hvad han skal sige."

"Nej," svarede kongen, "han kan ikke være i forlegenhed; han har ingen grund til det. Lad høre, bringer du mig efterretninger om processen?"

"Ja, sire, men endnu er sagen ikke afgjort; dommerne rådslår endnu om straffen."

"Og den anklagede?"

"Denne la Ramée holder sig meget godt under forhandlingerne. Forresten, sire, har den første præsident lovet mig efter endt rådslagning at afsende en stafet til Deres Majestæt, for at melde Dem sagens udfald, inden dommen bliver fældet. Den kan ikke udeblive længe."

"De ser," sagde kongen til Gabrielle, "at elskovspostillonen denne gang er et simpelt parlamentsbud."

"Bah! Bah!" svarede markisen. "Led kun i hans små lommer; skal jeg hjælpe Dem med det?"

La Varenne antog en sønderknust mine, der forøgede Gabrielles gode lune; men han ville være kommet i betydelig forlegenhed med svaret, hvis man ikke i samme øjeblik havde hørt et skud i udkanten af skoven og det stærke ekko af det i dalen. Hundeglam lød i det fjerne, men hendøde straks efter.

"Det lader til, at man jager og skyder på min vildtbane," sagde kongen, "hvem kan det være, der jager i Saint Germain, når mine hunde er i stalden og min bøsse hænger på knagen?"

"Sire," svarede la Varenne, "det er herr de Crillon, der indtraf i morges, for at skyde en hare til Deres Majestæts taffel."

"Crillon? ... Nå, så meget desto bedre!" udbrød kongen med opklaret mine. "Vi vil spise til middag sammen. Er han alene?"

"Nej, den smukke og rige herre, som Deres Majestæt har meddelt jagtretten, ledsager ham."

"Måske Esperance," sagde kongen, uden at se på Gabrielle, der ved dette navn rødmede lige op til panden.

"Ja, sire, herr Esperance."

"Nuvel, lad os da stige til hest, for at overraske dem," vedblev Henrik. "Har De lyst, markise? Det er nu smukt vejr, og vi vil få appetit."

"Med fornøjelse," svarede Gabrielle, hvis hjerte bankede højt af glæde.

"Jeg vil iføre mig en ridedragt, og tage støvler på," vedblev kongen, "lad os skynde os, la Varenne, lad os skynde os!"

"Jeg er fuldstændigt påklædt," sagde Gabrielle, "og jeg vil spadsere her i dette herlige solskin, mens jeg venter på min hest."

"Jeg beder Dem da undskylde mig i nogle få minutter," svarede Henrik. "Kom, la Varenne! Hurtigt! Vi må ikke lade markisen vente for længe."

Opfyldt af et sødt håb lænede Gabrielle sig til stengelænderet. Mens hun fordybede sig i sine lidenskabelige drømme, fortsatte Henrik sin vej til slottet, og la Varenne måtte strække ud med sine små ben for at følge ham.

Næppe befandt de sig inde i gemakkerne, hvor kammertjenerne klædte Hans Majestæt på, førend elskovspostillonen, som benyttede ethvert øjeblik, hvori de tjenstgørende folk fjernede sig, sagte sagde:

"Sire, markisen satte mig i stor angst ved den spøgende ytring om at gennemsøge mine lommer."

"Hvorfor det, la Varenne?"

"Fordi hun virkelig ville have fundet noget, sire."

"Hvad da?"

"Deres Majestæt ved jo, hvor jeg har været på Deres vegne."

"Ja, men du bærer dog hverken de komplimenter, jeg bad dig overbringe, eller dem, man svarede dig med, i dine lommer?"

"Nej, men ..."

Man befæstede sporerne og hængte kappen om kongen.

"La Varenne vil give mig min pisk og min hat ... gå!" sagde Henrik. "Bliv ved, la Varenne."

"Man har leveret mig dette til Deres Majestæt."

Han rakte kongen en billet, som denne ilsomt åbnede og læste.

> "Dyrebare sire!
>
> Mindet om Dem foruroliger mine nætter og mine dage. Hvorledes kan man leve, når man lider således! Hvorledes ville man kunne leve uden denne kostelige marter! Henriks højmodige hjerte vil forstå mig; for jeg forstår mig ikke selv mere.
>
> *Henriette."*

"Det er en rasende lidenskab," tilføjede la Varenne sagte.

"Virkelig?"

"Ren vanvid! ... Tænk Dem en bakkantinde sire, ... o, men en skøn bakkantinde!"

Og den lille mands frække øjne åbnede sig til det dobbelte omfang, for at efterligne tigerens eller kattens blik.

Den, som man ved, yderst lidenskabelige konge fo'r sammen. Han mindedes uden tvivl det nymfeben, han havde set i nærheden af færgestedet ved Amboise.

"Ja," hviskede han, "hun er meget smuk!"

"Hvad har Deres Majestæt at befale mig? ... Hvad skal jeg svare?"

"Jeg skal tænke over det."

"Markisen venter på Deres Majestæts befalinger," sagde en indtrædende staldmester.

Kongen bævede og skyndte sig hen til døren, idet han udbrød:

"Den kære markise! Lad os gå! ... Kom til mig igen, når jeg er alene, la Varenne; da skal du få mit svar ... Det er sandt, jeg havde nær glemt billetten!"

Han kastede den på ilden, efter at han endnu en gang havde gennemlæst den; derpå løb han med en ung mands hurtighed gennem galleriet og nåede trappen. Nogle sekunder efter sad han i sadlen, efter at han selv havde holdt stigbøjlerne for markisen, som han overvældede med komplimenter og fine smigrerier, uden tvivl for at gøre sin utroskab god igen.

Kongen og Gabrielle havde kun taget en staldmester og en page med. Da han havde orienteret sig, red han lige til det sted, hvor jagten blev afholdt.

Rustaut og Cyrus, disse gode hunde, havde opjaget en råbuk, og fulgt af nogle andre hunde styrtede de efter vildtet.

Henrik red midt over vejen, Gabrielle fulgte ham i nogen afstand, og snart mødte de Crillon, der stod på afstand med jagtflinten i hånden.

"Hallo, min tapre Crillon," råbte Henrik, "du må ikke antage kongen for en råbuk!"

"*Harnibieu*, sire, hvilket uventet og kærkomment møde!" svarede chevalieren, idet han ilede monarken i møde med glædefunklende øjne og åbne arme.

Henrik steg straks af hesten. To fasaner og en hare hang på Crillons sadelknap.

"Ha, ha, kammerat ... hvor du plyndrer min vildtbane!" udbrød kongen

"Det er ikke mig, sire, jeg har endnu ikke løsnet et skud. Det er Esperance ... det er en skytte!"

"Han ødelægger jo mine domæner," sagde kongen leende, "hvor er han ... for at jeg kan gøre ham min kompliment?"

Et skud knaldede i fem hundrede skridts afstand derfra.

"Se," sagde Crillon, idet han strakte hånden ud mod den kant, hvorfra skuddet lød, "føj en råbuk til på listen."

Snart så man en mand skyde grenene tilbage med hånden, mens han med den anden slæbte offeret efter sig i græsset. Det var Esperance, som synet af kongen overraskede og satte i forlegenhed.

"Markise!" sagde Henrik til Gabrielle, som i dette øjeblik kom ind på den åbne plads, "se, hvor man plyndrer den arme konge!"

Esperance udstødte et dæmpet råb, da han fik øje på sin skønne veninde. Hun var rød af glæde, han var bleg.

"En herlig buk!" sagde kongen, idet han befølte dyret, "og fed, trods årstiden!"

"Jeg har skudt den til Deres Majestæt," bemærkede Esperance, "ære den, hvem æres bør."

"I sin orden, unge mand," udbrød Henrik fornøjet. "De skal spise Deres egen part af bukken, unge mand. Kom, Crillon, lad mig tale med dig!"

– Og idet han slyngede sin ene hånd om Crillons hals, førte han ham nogle skridt til side og lod Esperance blive alene tilbage med Gabrielle midt på den med det skønneste grønne græs bevoksede åbne plads. Staldmesteren og pagen havde trukket sig tilbage i en ærbødig afstand.

"Goddag, min ven!"

"Goddag, min veninde!"

"De har allerede set mit smil, ikke sandt?"

"Det trængte lige ind i mit hjerte."

"Vor anden betingelse var, at jeg skulle tiltale Dem, når jeg kunne ... nu kan jeg det; hvad skal jeg sige Dem?"

"Ethvert ord af Dem er en harmoni, der fortryller mig."

"Fordi ethvert af dem siger Dem et og det samme ... ikke sandt, Esperance?"

"Mere eller mindre tydeligt, Gabrielle."

"Nuvel, lad os da være tydelige ... Jeg elsker Dem!"

"O!" mumlede Esperance, idet han lukkede sine øjne under ilden af disse øjnes fortærende lyn og pressede hænderne mod sit hjerte, som om han var blevet truffet at en kugle. "O, barmhjertighed!"

Man hørte lyden af kongens og Crillons skridt, som atter nærmede sig.

"Lige meget!" sagde Henrik, "du udsatte dig for en stor fare, da du alene eller dog næsten alene tog herfra, for at arrestere den falske Valois i hans egen lejr. Gør det ikke oftere! Jeg forbyder dig det!"

"Ja," svarede Crillon, "den arme la Ramée ville have voldt mig store bryderier, hvis han havde tvunget mig til at tage ham til fange med magt midt iblandt hans folk. Men jeg siger Dem endnu en gang, sire, jeg kendte hans svage side, jeg benyttede mig af den og fik ham derved for en billig pris. I grunden er han intet aldeles slet menneske."

"Hans svage side?" sagde Gabrielle, som nu blandede sig i samtalen, for at give Esperance tid til at fatte sig. "Forklar Dem nøjere, herr de Crillon!"

"Ha, ha! Det ville sætte kongen i stor forundring," svarede Crillon med et skalkagtigt smil.

"Forklar dig!" sagde Henrik.

"Herr chevalier!" udbrød Esperance og lagde fingeren på læben. "Tillad mig at minde Dem om, at det er en hemmelighed, som De har lovet at respektere."

"*Harnibieu*, du har ret! Jeg skal også respektere den."

"Gid Fanden havde disse hemmelighedskræmmere!" sagde Henrik. "Bah! Denne hemmelighed skal jeg dog nok få opklaret, og så skal jeg tilfredsstille Deres nysgerrighed, min kære markise."

Gabrielle skottede til Esperance, som om hun ville sige: "Hvis jeg absolut ville vide det ..."

Pludselig hørte man lyden af et jagthorn i skoven.

"Der er nogen, der leder efter mig," sagde kongen. "Vi bør svare."

Esperance stødte tre gange i hornet og ledsagede hver tone med en touche. Kort efter så man la Varenne komme sprængende på en kæmpemæssig hest; en kurer ledsagede ham.

"Til kongen!" sagde la Varenne, idet han forestillede kureren for Hans Majestæt.

Henrik brød seglet på det overbragte brev og sagde koldblodigt:

"La Ramée er dømt til døden."

Esperance sænkede hovedet med lige så stor deltagelse, som om talen havde været om en fjende, der fortjente medlidenhed.

"Nå, han har da også fortjent det," sagde Crillon. "Lad ham klynges op!"

"Har jeg ikke den ære at tale med herr Esperance?" spurgte la Varenne.

"Til Deres tjeneste, min herre," svarede den unge mand.

"Delinkventen lader Dem gennem retsbuddet i La Tournelle anmode om at søge tilladelse til at tale et øjeblik med ham i hans fængsel."

Esperance så på kongen, der havde hørt det.

"Ah, han kender Dem altså?" spurgte Henrik med en såre naturlig nysgerrighed.

"Ja, han kender ham!" udbrød chevalieren med en lydelig latter. "Eller rettere, han har kendt ham, ikke sandt, Esperance?"

Esperance bad Crillon med en gestus om tavshed.

Han ventede endnu stedse på kongens tilladelse.

"Gå, gå!" sagde Henrik. "Jeg tillader Dem alt, hvad De vil. Uindskrænket fuldmagt! Lad denne tilladelse undertegne, la

Varenne!"

– Crillon fulgte kongen og markisen. Esperance steg atter til hest og hilste Hans Majestæt til afsked. Derpå bukkede han lige så dybt for Gabrielle, der betragtede ham stift og, ligesom for at dæmpe en let hoste, lagde to af sine fingre på sine læber.

"Gode Gud," hviskede Esperance, "velsign denne tro veninde, der tilstår mig mere end hun lovede."

Og han vendte tilbage til Paris med den undertegnede tilladelse, grublende over, hvad grund la Ramée vel kunne have til at lade ham kalde i et så frygteligt øjeblik.

24. Barmhjertighed

La Ramée havde, siden han blev fængslet, bøjet sig under Guds hånd. Alle de, der så ham, dommere, hoffolk og andre tilskuere, lod hans rolighed og hans veltalende forsvar vederfares retfærdighed. Han ville have været sublim, hvis Valois'ernes blod virkelig havde flydt i hans årer.

Men forgæves anførte han de beviser, som hertuginden havde forsynet ham med; hele denne af kongens fjender møjsommeligt opførte bygning styrtede sammen under anklagens knusende grunde.

Nu fremkom autentiske beviser, som oplyste hele bedrageriet. Flere af dommerne havde, påstod man, underholdt sig i længere tid med en munk, som udbredte lys over hele denne hemmelighedsfulde historie.

Forbrydelsen gik tilbage til sin kilde, og til hvilken kilde! De fornemste huse … en dame, der var blevet populær, og som havde hersket så godt som uindskrænket i Paris! Man rådspurgte kongen; han blev selv forfærdet og erklærede, at han først måtte have uomstødelige beviser, sådanne som for eksempel la Ramées egen tilståelse og anklage mod madame de Montpensier ville være.

Dommerne forlangte ikke mere. La Ramée blev lagt på pinebænken. Men la Ramée tilstod intet: han påstod tværtimod med endnu større bestemthed, at han var en Valois og ville bevise sin byrd ved sit mod under kvalerne.

Idet la Ramée påstod, at han var Charles af Valois, frikendte han madame de Montpensier og gjorde sig interessant lige til skafottet.

Vi behøver ikke at bemærke, at hertuginden triumferede over dette, men hun gjorde intet skridt for at tjene den ulykkelige unge mand, intet forsøg på at redde ham.

La Ramée stolede imidlertid på hende. Han håbede, at han til belønning for sin troskab ville få et eller andet råd, en eller anden understøttelse, ja selv friheden.

Men intet skete. Og da sorgen begyndte at bemægtige sig la Ramée, forsøgte dommerne at rokke hans fasthed og afpresse ham en tilståelse mod hertuginden; men fangen var karakterfast: Trods de glimrende løfter, man gjorde ham, bevarede han en hemmelighed, der måtte styrte ham i fordærvelse.

Domsdagen kom. Det er en højtidelig stund, som bøjer selv den dristigstes pande. En fordømmelse uden appel … bøddelen, som følger dommeren lige i hælene … og ingen efterretninger fra hans venner, ingen bistand … ikke en gang et hemmelighedsfuldt tegn!

La Ramée følte, at han var fortabt. En præst, som man havde sendt ham, gjorde ham det begribeligt. La Ramée havde ikke engang den sidste glæde at kunne udøse sin smerte i religionens skød; denne religion foreskrev ham en fuldstændig tilståelse af hans forbrydelser, og fangen ville intet tilstå. Han tav, da præsten tilbød ham tilgivelse imod en oprigtig bod. Imidlertid havde han dog lagt mærke til følgende ord i den gejstliges tale: "Forglem dem, I har elsket, og udson Eder med Eders fjender!" – Og nu ville den lykkelige i det mindste adlyde den ene af disse guddommelige love; han hørte på sin samvittigheds skrig og lod sin bitreste dødsfjende, Esperance, anmode om en samtale.

Esperance, der altid var sig selv lig, havde ikke et eneste øjeblik betænkt sig på at efterkomme en besejret og bedende fjendes opfordring.

Guvernøren i Chatelet, den samme olding, der havde været så god mod Esperance, genkendte ham straks og førte ham smilende til la Ramée.

Det var et rørende optrin.

Den dødsdømte befandt sig i et af de græsselige huller, der lignede stenligkister. Esperance gyste, da han trådte ind, og tænkte ved sig selv, at han hellere ville dø, end tilbringe en eneste nat i dette Helvede.

La Ramée var fri i sine bevægelser; på et sådant sted var lænker overflødige. Han gik Esperance i møde. Man lod dem beholde en lampe, og slutterne fjernede sig.

Fangen fæstede et rørt blik på Esperance.

"Jeg takker Dem, min herre," sagde han.

"Hvad ønsker De?" spurgte Esperance.

"Jeg har ikke villet forlade dette liv," sagde han, "uden at få en mands tilgivelse, som jeg har forurettet ... og jeg vil i dag langt mere uforbeholdent end nogensinde før tilstå, at min forbrydelse ikke fortjener denne tilgivelse; for i dag lærer jeg en fjendes højmodighed at kende."

Han formåede ikke at sige mere; sindsbevægelsen kvalte hans stemme. Esperance afbrød ham:

"Deres opførsel i dette øjeblik opvejer mange andre mindre tilgivelige handlinger. Jeg har for længst tilgivet Dem. Jeg vidste allerede, at de fleste af Deres forbrydelser havde sin grund i forblindelse."

"Mine forbrydelser?" gentog la Ramée, forundret over dette hårde ord.

"Det navn må man vel give mord og oprør," svarede Esperance blidt. "Men jeg gentager det, De er ikke så strafværdig i mine øjne, som De måske er i andres. Jeg kender den dæmon, der har forført Dem."

"O, min herre," udbrød la Ramée med fast og næsten truende stemme, "beskyld ikke Henriette, når hun ikke kan forsvare sig."

"Og De," svarede Esperance, "bør ikke bortødsle Deres kræfter på et frugtesløst udbrud af falsk ædelmodighed. De har styrtet Dem i fordærvelse for denne kvinde – arme dåre, se hvorledes hun belønner Dem."

"Anklag hende ikke, når jeg frikender hende!"

"Som De vil," svarede Esperance.

"De," tilføjede la Ramée med et mørkt blik, "har desuden mindre ret til det end enhver anden."

Esperance rødmede ved denne skinsyge hentydning.

"Gud forbyde, at jeg skulle anklage mademoiselle d'Entragues ... men hun har villet lade mig myrde, hun lader Dem dø. Alt dette vidner ikke om et trofast hjerte; men siden De erklærer Dem for tilfredsstillet, har jeg intet videre at tilføje."

"Hvad skulle hun gøre?" råbte la Ramée med en heftighed, der forrådte hans sjæls forvirring.

"Hvad man bør gøre under de skrækkelige omstændigheder, hendes uforsigtighed og hendes koketteri kun alt for ofte har bragt Dem i; man udsoner da sin brøde ved en højmodig opofrelse. Men jeg siger Dem, hun har intet hjerte."

Han sænkede stemmen.

"Spørg hende," hviskede han, "om hun har begrædt Urbain du Jardin ... Se, om hun har udgydt så mange tårer, som jeg har udgydt blod for hendes skyld. Og nu, da De kæmper alene med døden i dette fængsel, burde hun hulke, så De kunne høre det gennem disse mure."

"Jeg formår ikke at høre hende," svarede la Ramée, "men jeg er overbevist om, at hun græder."

Og mens den ulykkelige talte, syntes han at takke den fraværende Henriette med et blik, hvori der lå en ubeskrivelig ømhed.

"Min herre," tilføjede han, "efter skinnet at dømme forlader enhver mig. De er kommet her, fordi De ved hjælp af herr de Crillon kan få alt, hvad De ønsker, af kongen; det stolede jeg også på, da jeg lod Dem anmode om at komme. Nå ... jeg har altså gensét Dem, De tilgiver mig, og De vil vist bevise mig en anden tjeneste."

"Hvilken?"

"O, den største af alle ... en tjeneste, som vil bevirke, at den gysen, man ellers ser døden i møde med, vil forsvinde, og at mine sidste øjeblikke vil forvandle sig til en sød henrykkelse. Ved Henriette, at jeg har reddet hende ved at overlevere mig selv? Ved hun, at jeg, hvis talen kun havde været om mig selv, kunne have ladet mig dræbe, kunne være faldet med en slags ære, i stedet for at jeg nu må lide fangenskabets skændsel, pinebænken og skafottets kvaler? Ved hun det, min herre?"

"Det er mig umuligt at forsikre Dem om noget sådant; for kun tre personer er i stand til at sige Dem det, og ikke en af os har talt med mademoiselle d'Entragues."

"Velan, min herre," sagde la Ramée, idet han rejste sig for at gribe Esperances hånd, "hør da den tjeneste, jeg beder Dem bevise mig. Tal med hende ... tal med hende ... ikke når jeg er død, men nu! Ikke for at hun skal beslutte sig til at gøre et skridt til min gunst ... men for at hun skal give mig et tegn, og hviske et ord, som De vil have den godhed at overbringe mig, og som vil styrke mig i det sidste frygtelige øjeblik! De indser ... ikke sandt, min herre, ... at man ikke er uegennyttig, når man elsker en kvinde så lidenskabeligt? Hvad jeg begærer, er forresten en ringe ting ... blot et tegn ... og et ord! Forlang dem på mine vegne og bring mig dem, når jeg forlader dette fængsel, for at gå til døden! Jeg besværer Dem med en smertelig opgave, ikke sandt?" tilføjede han, idet han krampagtigt trykkede sin fjendes hånd. "Men De har et ædelmodigt hjerte, og De har måske udforsket hele dybden af mit ... gør det for mig! Jeg læser i Deres øjne, at De vil opfylde min bøn ... O, men det er endnu ikke alt, hvad jeg fordrer af den højmodige Esperance," sagde han men en stønnen, der fik den unge mand til at bæve af medlidenhed.

"Tal videre!" sagde Esperance.

"De må love mig mere end alt dette," vedblev la Ramée, som lidt efter lidt blev dristigere, jo mere han så Esperances deltagelse stige. "Ja, De må fortælle Henriette om mine opofrelser og komme tilbage til mig, for at sige mig, hvad hun betror mig gennem Dem ... men så ... så ... mærk vel, hvad jeg nu lægger Dem på hjertet ... så dør jeg, jeg lever ikke mere, jeg kan ikke længere våge over min skat, ikke forsvare hende, og det har jeg dog gjort hele mit liv igennem! O, De er smuk; hun har elsket Dem!" sagde fangen med et slags brøl, "hun vil måske

elske Dem herefter, når hun ser Dem igen og sammenligner Deres triumferende ungdom, Deres lykkes glans, Deres rige livskraft med denne under kvaler og pinsler døde forbryders kolde og foragtelige lig. O, hun må ikke elske Dem! Hendes hjerte, hendes legeme må ikke tilhøre nogen på Jorden ... i min grav vil jeg ikke martres af skinsygens græsselige kvaler! De døde har en sjæl, som vedbliver at lide, min herre ... lov mig, at De ikke vil tage min Henriette fra mig! Forlang, at hun for min skyld skal give afkald på verden og begrave sig i et kloster; hun vil gøre det ... ikke sandt? Hun kan ikke gøre andet. Hvorledes skulle hun, enten ved hoffet elsket af kongen, eller i en ægtemands arme, kunne trives eller glimre, nå hun bærer mindet hos sig om en mand, der er død for at redde hendes ære! Efter mig må hun intet mandligt ansigt se ... det er det ringeste, hun skylder mig som belønning for min opofrelse. Man må have medlidenhed med mig. Denne kvinde ... så skøn, så henrivende, så feteret ... at forlade hende! Henriette ... du troløse, som måske vil forglemme mig i morgen ... Ha, den feje som ikke vil gå i graven med mig!"

Den ulykkelige rystede sit af pinebænken sårede hoved, og fortvivlelsens tårer flød ud af hans øjne, blandede med bloddråberne fra såret.

Esperance nærmede sig fangen og greb hans hånd. Denne stakkels unge mand var frikendt i hans øjne. Overfor en sådan ulykke måtte alt had, al foragt ophøre. For den højmodige Esperance blev han nu en ven.

"Hør," sagde denne, "jeg finder Dem så ulykkelig, at jeg vil gøre alt for Dem. Hvorfor tænker De ikke hellere på at redde Dem ... hellere end på at dø?"

Skamfuld over sine tårer, så la Ramée op, da han hørte disse sælsomme ord.

"Redde mig?" gentog han. "Hvad vil De sige med det?"

"Kongen er ikke vred på Dem. Jeg har hørt hans stemme, og den sagde: "Gå og besøg la Ramée ... uindskrænket fuldmagt fra min side." Hvis De vil lytte til mig, så skal jeg med et eneste ord få Deres Helvede forvandlet til et Himmerige."

La Ramée lyttede begærligt.

"Gør noget selv!" vedblev Esperance. "Hjælp kongen i hans nåde."

"Hvad formår jeg?"

"Tålmodighed! I Deres proces har De fremturet i den påstand, at De er en Valois, og det er De ikke."

La Ramée rynkede panden.

"Det er De ikke, siger jeg endnu en gang. Jeg ved meget godt, at De har en grund til at påstå det ... og det er stoltheden: De ville ikke gælde for en bedrager i Henriettes øjne. Hvor der er en lidenskab i spillet som Deres, forstår jeg alt."

La Ramée rødmede over, at dette klare blik kunne læse så tydeligt i dybet af hans hjerte.

"Nuvel, siden De er så bestemt," vedblev Esperance, "så hold fast ved Deres påstand, og tilstå ikke, at De har løjet."

"Jeg tror at være en Valois," sagde la Ramée stolt.

"Jeg supponerer det. Sig, at De tror det, men sig til samme tid, hvem der har bragt Dem på den tro."

La Ramée gjorde en bevægelse.

"En fejhed?" indvendte han. "Et nedrigt forræderi?"

"Forråder hertuginden Dem ikke? Hvor er den hjælp, hun sender Dem?"

"Vent! Den kommer nok!"

"Tåbelige menneske! Vil De da vente, til bødlen indpræger denne sandhed i Deres strube? ... De er forrådt, siger jeg Dem ... Nuvel, siden hertuginden kun tænker på sine egne interesser, så tænk De på Deres ... vil De være fri? Vil De endnu i aften på en god hest i den fri luft på landevejen sprænge en halvhundrede år lang fremtid i møde?"

"Jeg?"

"Jeg tilbyder Dem friheden, selv om jeg skal ofre mit liv for at redde Deres. For De har ramt mig i hjertet, og jeg er på en vis måde interesseret i Deres ulykke."

"De er en skøn sjæl," sagde la Ramée rørt.

"Skriv, at De fuldt og fast troede på Deres sags retfærdighed, at De holdt Dem og endnu holder Dem for en Valois, fordi man har bibragt Dem denne tro. Angiv modigt ophavsmændene til dette komplot. Med ét ord, vær lige så retskaffen mod kongen, som andre har været skamløse og nederdrægtige imod ham. Imod denne skriftlige erklæring giver jeg Dem friheden, livet. Det sværger jeg ved Gud, som hører mig."

"Giver De mig Henriette?" udbrød la Ramée, hvis hjerte bankede ved denne tanke.

"Det må De spørge hende selv om, og ikke mig," svarede Esperance.

"De lovede mig nys, at De ville gå til hende."

"Det er sandt ... det vil jeg også."

"Velan, forlang da, at hun skal ledsage mig, og jeg går ind på Deres forslag."

"Og De vil tilskrive kongen, hvad jeg dikterer Dem?"

"På stedet! ... Undfly med Henriette ... O, for at blive sat i stand til det, ville jeg sælge min sjæl!"

Esperance rakte la Ramée sin hånd.

"Tilsværg mig, at De vil holde, hvad De har lovet!"

"Det sværger jeg Dem ved Henriette d'Entragues!" råbte la Ramée med funklende øjne.

"Men," hviskede Esperance, "om hun nu vægrede sig?"

En mørk sky dækkede fangens pande.

"I så fald ville jeg føle mig lykkelig ved at dø," sagde han. "Men hun elsker mig! O, min herre, nu, da jeg er begyndt at håbe, brænder jeg af utålmodighed. Hvert minut er mig et helt års pine! ... Red mig, giv mig Henriette tilbage, og jeg vil tilbede Dem på mine knæ!"

Esperance trykkede den ulykkeliges hånd.

"De skal ikke forgæves have appelleret til mig," sagde han. "Forlad Dem på mig, og gid mit navn må bringe Dem lykke!"

"Hvornår kommer De tilbage?"

"Bed til Gud så længe!"

"Det formår jeg ikke ... svar mig! Hvor længe vil det vare, til jeg ser Dem igen?"

"Tæl langsomt til ti tusinde," svarede Esperance.

Og efter at han havde banket på jerndøren, som blev lukket op for ham, smilede han hen til la Ramée, der fulgte hans bevægelser med et begærligt blik, og forsvandt.

25. Øen Louvier

Esperance havde endnu ikke tilbagelagt hundrede skridt, efter at han havde forladt Chatelet, førend han allerede havde lagt sin plan.

Men tiden var knap. Fangen havde kun få timer at leve i. Esperance tænkte først på at forskaffe sig den samtale med Henriette, som han havde lovet la Ramée. Han indså, at han, for straks at få en samtale med mademoiselle d'Entragues, måtte henvende sig til Eleonora.

Han skrev derfor følgende billet til italienerinden i det toskanske sprog:

"Jeg må øjeblikkelig tale med den person, som De på balaftenen viste mig under vedbenden på Zamets mur. Jeg stoler på Deres venskab med hensyn til opfyldelsen af denne bøn. De må bringe hende til mig og selv ledsage hende, for at hun ikke skal frygte for at det er en snare, der opstilles for hende. Sig hende, at hendes dyrebareste interesser beror på denne samtale. Hun kan selv vælge mødestedet. På den måde, vil de vise to personer en tjeneste, af hvilke den ene, den der tilskriver Dem, lover Dem sin fulde taknemmelighed. Speranza."

"Dette uhyre vil møde, det er der ingen tvivl om," tænkte han. "Det er muligt, at jeg overtaler hende, men selv om det ikke sker ... da jeg vil redde fangen, må jeg i et hvert tilfælde hjælpe ham ud af fængslet. Derfor må jeg henvende mig til Crillon, som formår alt over kongen, som er i stand til at få hvilken som helst nåde, selv om han skal tiltvinge sig den."

Esperance skrev nogle linjer til Pontis, hvori han bad ham komme til sig om aftenen.

Han begav sig derpå til Arsenalet, hvor Crillon den dag skulle spise sammen med Sully. Man gjorde også regning på kongen og traf derfor de mest glimrende forberedelser. Chevalieren underholdt sig med sine venner, da man kaldte på ham på Esperances vegne. Han gik ned, og så snart på den unge mands ansigt, at talen var om et vigtigt anliggende.

Esperance førte Crillon ud i haven, og uden forberedelser, uden omsvøb, omtalte han sit besøg i Chatelet, den medlidenhed, der havde grebet ham, da han så en mand lide i den grad, og han sluttede med de ord:

"Jeg har tænkt, at for Dem og mig ville her være noget kristeligt at udrette."

"Hvad da?" spurgte Crillon og standsede pludselig.

"Bevirke hans benådning."

Crillon gjorde en bevægelse, der næsten betog Esperance modet.

"Det manglede blot, at vi skulle forskertse den skønneste lejlighed til at kaste denne dæmon, som Djævlen selv har sluppet løs imod os, tilbage i hans Helvede. Jeg tror, De er forrykt!"

"Nej, herr chevalier, jeg forsikrer Dem, jeg har tværtimod tænkt modent over det ... og så meget ved jeg, at jeg ville miste min forstand af skam og smerte, hvis mit forsøg ikke lykkedes."

Crillon rynkede sine sorte øjenbryn.

"De har en fiks idé," sagde han. "De har fået ædelmodighedens fikse idé. Vogt Dem for at være ædelmodig!"

"Herr chevalier," afbrød han ham, "jeg har aldrig forlangt noget af Dem, skønt De ofte har tilbudt mig allehånde gunstbevisninger. Nu beder jeg Dem ... forresten er De forpligtet til at gøre, hvad jeg fordrer."

"Forpligtet ... jeg?"

"Husk på Rheims, da De sagde til ham: – Jeg vil måske gøre mere for Dem, hvis De viser Dem fornuftig. – Den ulykkelige har vist sig meget fornuftig."

"Ja, det har jeg rigtignok sagt," svarede Crillon forlegen, "men ..."

"De har sagt det, De må også gøre det," sagde Esperance med fasthed, men dog i en blid tone.

"Tror du da ikke, at jeg tænkte på det, da jeg i morges så kongen så godt stemt! Jeg har talt til ham om dette elendige redskab i madame de Montpensiers hånd; jeg påstod, at la Ramée ingen forhærdet skurk er; men i grunden glæder det mig, at han forsvinder fra denne verden. Han har allerede smurt sine støvler til den store rejse ... lad ham bryde op!"

"Jeg har lovet ham, at han skal beholde livet," svarede Esperance, "og jeg beder Dem indstændigt om at få kongens tilladelse til det. Kongen vil, efter hvad man fortæller, spise til aften hos Dem."

"Han spiser hos mig i dette øjeblik ... og det uden at værten er til stede."

"Jeg skal ikke opholde Dem, herr chevalier, og jeg beder Dem indstændigt tilgive mig min påtrængenhed. Jeg bor, som De ved, kun nogle skridt herfra. Endnu i aften må benådningen være udfærdiget."

Esperances stemme gik chevalieren til hjertet.

"Bliv da ... bliv!" sagde han, "nej, endnu har man ikke sat sig til bords. Jeg ser alle gæsterne i biblioteket. Vent nogle minutter ... jeg skal opsøge kongen, og hans svar skal du få ... hvad enten det bliver ja eller nej! Sæt dig på denne bænk bag ved hækken! Jeg vil hente kongen og tale med ham ... du vil da høre ham, som om han talte med dig selv."

Nogle øjeblikke efter kom kongen virkelig sammen med Crillon og begyndte at gå frem og tilbage i alleen, som stødte op til den hæk, der skjulte Esperance.

Henrik hørte på chevalierens varme bøn, som blev fremsat i dennes sædvanlige energiske, ejendommelige stil. Han brændte af begærlighed efter at tilfredsstille Esperance, men til samme tid bad han kongen om nøje at prøve statens interesser.

"Ej, min gode Crillon," sagde Henrik, "staten har nu intet at bestille med dette anliggende. La Ramée er enten en Valois eller blot en la Ramée. Hvis han er en Valois og jeg dræber ham ... hvilken plet på mit navn! Hvis han ikke er det og vedbliver at volde mig ubehageligheder, hvorfor skulle jeg da begå den tåbelighed at skåne ham?"

"Det er sandt," svarede Crillon.

"Det er sandt," mumlede Esperance, der lod kongens sunde dømmekraft vederfares retfærdighed.

"Kan Deres Majestæt ikke foragte ham?" vedblev Crillon.

"Foragte ham? Skal jeg da sætte bjerge i bevægelse i anledning af dette halmstrå, dette atom?"

"Nå, så lad ham hænge," sagde Crillon, "for at der kan blive gjort ende på det!"

Esperance gyste, da han hørte sin allieredes sælsomme forsvarstale.

Kongen var blevet eftertænksom, og hans skarpsindige blik søgte jorden.

"Hvad vedkommer det mig," sagde han, "om dette menneske lever eller ej, når jeg får bevis for, at han kun er madame de Montpensiers redskab? Forresten behøver jeg ikke at benåde ham ... det vil være et slet eksempel. Hvis du har så meget til overs for ham, så lad ham bryde et hul i fængselsmuren og undfly! Jeg er ikke dér ... jeg kan ikke bevogte fangen."

Esperance bævede af glæde.

"Ja, men De kan lade ham forfølge og atter pågribe."

"Crillon, hvad der bliver af ham, vil være mig aldeles ligegyldigt. Jeg er ingen plageånd, og galgen er mig en væmmelse."

"Men guvernøren, der lader ham undfly ..."

"Den gode gamle du Jardin, en gammel trosfælle, en værdig mand, som jeg elsker og ærer! ... nej, Crillon, jeg skal ikke gøre den stakkels du Jardin noget ... forudsat dog, at han i stedet for den bortflygtede fange, viser mig en erklæring af denne, som indeholder, at det virkelig er la Ramée og ikke Valois, der har gennembrudt mine mure. På denne måde vinder jeg ved det, jeg sparer en strikke, og hertuginden vil blive gul af ærgrelse, når jeg viser hende denne erklæring."

"Hun vil græde over det," sagde Crillon, idet han kastede et blik på hækken.

Crillon ledsagede kongen tilbage til trappen, hvor rigets dignitarer allerede ventede ham.

Der forlod chevalieren kongen, og Esperance mødte ham.

"Jeg takker Dem," sagde han og trykkede hans hånd, "jeg havde forudset nødvendigheden af denne erklæring. Jeg skal få

den langt fuldstændigere end kongen ønsker den. Nu ... midlerne?"

"I aften vil jeg besøge du Jardin," svarede Crillon.

"Og man vil sætte la Ramée i det lille værelse i tårnet, hvor jeg sad?"

"Ja, Esperance."

"Så at han i nat, uden mistanke om nogen forståelse med andre, kan undvige ved hjælp af et reb?"

"Arrangér det som du finder det bedst."

"Jeg takker Dem endnu en gang!" udbrød Esperance, hvis hjerte strømmede over af glæde.

"Du begår rigtignok en tåbelighed," brummede Crillon, "men det var den første gunst, du forlangte af mig; jeg kunne ikke nægte dig den."

Med disse ord sluttede han Esperance i sine arme og omfavnede ham med øm beundring.

Esperance havde endnu den ubehageligste del af sin mission tilbage. Ved sin hjemkomst fandt Speranza Concino, der sad og sov i en lænestol.

Esperance vækkede ham.

"I aften klokken halv ni på øen Louvier," sagde han.

Klokken var kvart over otte. Det halve af den af la Ramée bestemte frist var allerede forløbet.

Esperance, som straks begav sig til det berammede sted, så en båd nærme sig. Straks efter trådte en ung dame i kåbe med et slør over ansigtet i land under elmetræerne. Henriettes sorte øjne lynede under dette slør.

Eleonora forblev ved indgangen til øen, og satte sig på en omhugget træstamme.

Esperance gik den unge pige i møde.

"De har ladet mig kalde," sagde hun i en barsk, iskold tone. "Her er jeg."

Han bukkede.

"De må antage, mademoiselle, at jeg må have haft gyldige grunde til at volde Dem denne ulejlighed?"

"Uden tvivl. Eleonora har talt om mine personlige interesser, og jeg har spurgt mig selv, hvorledes min interesse kan fremmes gennem Dem."

"Det sker ikke gennem mig, mademoiselle," svarede Esperance, "det sker gennem herr la Ramée."

Henriette blegnede og skælvede. Esperance så hende nu ind i øjnene og var overrasket over det modbydelige udtryk i dette ansigt, som var så skønt for enhver, der ikke forstod at skue sjælen gennem disse træk.

"Jeg vil spare Dem alle spørgsmål," sagde han. "Hør kort, hvad der er tale om. Herr la Ramée er fængslet og dømt til døden; ... han vil blive henrettet ... det ved De."

"Det ved jo alle," sagde Henriette med næppe forståelig stemme.

"Men hvad alle ikke ved, mademoiselle, er den måde, hvorpå den ulykkelige er blevet taget til fange midt i sin lejr ... og taget til fange uden kamp ... han, den tapre mand overgav sig ikke til os af forsigtighed for sin egen persons skyld. En anden, langt ædlere følelse ledede ham. Den rørte og rystede os. De vil selv blive rørt over det. La Ramée har kun givet efter for frygten for at kompromittere *Dem*, mademoiselle," tilføjede Esperance med et fast blik på hende.

"Mig? Kompromittere mig? ... Herr la Ramée? ... hvad betyder det?"

"Han havde tilskrevet Dem et brev, mademoiselle, som kun åndede kærlighed og taknemmelighed mod Dem; han takkede Dem for den opmuntring, De skal have ydet hans planer; han tilbød Dem halvdelen af sin krone; han kaldte Dem sin dronning og undertegnede sig: Charles Rex."

Ved hvert ord steg Henriettes uro og forvirring.

"Dette brev," vedblev Esperance, "blev sendt Dem direkte ved et ilbud fra la Ramée; men herr de Crillon og jeg anholdt stafetten ... vi tog brevet og forvissede os nøje om indholdet."

Henriette blev dødbleg.

"De vil let begribe, mademoiselle," vedblev han, "hvilket indtryk dette brev ville have gjort på kongen, hvis han havde set det – og det var straks vor hensigt. Der kan De se, hvilke farer man undertiden udsætter sig for, uden at vide det."

Han lagde armene over kors. Henriette vaklede; sveden trillede ned ad hendes pande i tykke dråber.

"Nuvel," sagde han, "la Ramée havde medlidenhed med Dem. Han bad sine fjender indstændigt om at levere ham dette brev tilbage, idet han til gengæld lovede at ville overgive sig uden modstand. Han styrtede sig i fordærvelse for at redde Dem."

"Og ... hvad svarede man?" spurgte den blege Henriette.

"Man gik ind på det."

"Så at brevet ...?"

"Blev brændt. De har intet mere at frygte, men den ulykkelige er blevet et offer for sin ædelmodighed; han må dø. Ved De at henrettelsen er bestemt til i morgen tidlig klokken otte?"

"Ja, hvad er der at gøre ved det?" svarede hun, "gives der et middel til at undgå denne ulykke?"

"La Ramée har fundet det, mademoiselle, og har afsendt mig for at meddele Dem det."

Henriette følte, at et nyt angreb forestod, et måske frygteligere angreb. I Esperances tillidsfulde blik havde hun læst, at den vigtigste del af hans mission endnu ikke var udført. Hun trak sig så at sige tilbage i sig selv, for at berede sig til kampen.

"Lad mig høre dette middel," sagde hun, "og jeg vil på enhver mulig måde bidrage til at redde den, som har reddet mig. Hvad forlanger herr la Ramée?"

"Han elsker Dem lidenskabeligt ..."

"Jeg tror ikke, at De har fået det hverv af ham at sige mig det!"

"Jeg beder Dem, afbryd mig ikke. Han elsker Dem, gentager jeg, i den grad, at han ikke kan leve uden Dem, og ønsker, at De skal forene Dem lovformeligt med ham."

Henriette så på Esperance med en overraskelse, som ikke var forstilt.

"Hvilken forening kan jeg indgå med en ulykkelig, hvis øjeblikke er talte?" spurgte hun. "Leve uden mig, kan der jo ikke blive tale om, da han skal dø."

"Antag, at han skal leve," sagde Esperance roligt.

Hun fo'r forskrækket op.

"Hvem skulle da redde ham?" udbrød hun med et udtryk af forfærdelse, som forekom Esperance afskyelig.

"Jeg, frøken."

"De spøger!"

"Jeg forsikrer, at la Ramée skal blive frelst."

"Men kongen?"

"Kongen indvilliger. De ser nu, at intet kan forhindre la Ramée i at leve ... intet i verden, forstår De?"

Henriette ville opløfte et ramaskrig ... hun følte imidlertid, at hvis hun således afslørede sig selv i hele sin egennyttes afskyelighed, ville hun hindre den unge mand i at fortsætte sine meddelelser. Men hun havde allerede forrådt sig; det var for sent. Esperance havde forstået hende.

"Jeg tror nok," sagde han oprørt, "at De ville foretrække at se ham dø, ligesom de andre; men det vil jeg ikke. Han skal leve, og jeg overbringer Dem hans ønske: han forlanger, at De skal ledsage ham i hans sidste eksil."

Denne gang formåede Henriette ikke at beherske sig.

"Men det er jo vanvid!" udbrød hun. "Og denne foregivne redningsmand ville altså kun redde mig, for desto sikrere at styrte mig i fordærvelse!"

"Jeg undersøger ikke hans hensigter. Jeg adlyder hans vilje, som desuden er blevet min."

"Hvad behager?" brølede tigerinden.

"Det er min vilje," brølede løven. "Nu nok med disse forbrydelser ... nu nok med det blod, Deres ærgerrighed svømmer på ... denne lidenskab, der er lige så fej som deres kærlighed! ... benådet af kongen, undflyr la Ramée i nat fra Chatelet ... De skal ledsage ham ... Han kalder denne forbindelse en belønning for sin opofrelse! ... Jeg ved nok, at det vil være den græsseligste straf både for Dem og for ham ... men lad så være! Når Gud en gang har besluttet at hævne sig, så gør han det til gavns. De må altså rejse med denne mand ... hvis ikke, så vil jeg demaskere Dem, anklage Dem, drage Deres forbrydelser frem

for kongens domstol; og vi skal da se, om De ikke vil savne det eksil, som Deres ulykkelige offer foreslår Dem."

"Jeg er fortabt," tænkte Henriette, "og især, hvis jeg røber alle mine tanker."

Hun skjulte sit ansigt i sine hænder, som om en krampagtig hulken truede med at kvæle hende. Hun hulkede virkelig ... og hendes stilling var unægtelig også i høj grad betænkelig.

"Min herre," sagde hun, "jeg ved nok, at jeg har mig selv at takke for denne ulykke. Strafværdig har jeg været, men skal jeg straffes så grusomt?"

"Jeg ser kun dette middel til at udsone Deres forbrydelser," svarede Esperance. "Så meget udgydt blod afvaskes ikke på en dag. De vil lide, men det er nødvendigt."

"Nuvel ... hvor hård min pligt end er, vil jeg adlyde."

"Fra dette øjeblik af vil jeg tilgive, vil jeg agte Dem."

Hun så på ham med et sælsomt blik.

"Og på den dag, De ægter la Ramée," tilføjede Esperance, "skal De, hvor som helst De opholder Dem, få det brev tilbage af mig, som De så hårdnakket har forlangt, og som jeg da ikke længere vil anse mig for berettiget til at beholde."

Henriettes mørke øjne fik nyt liv. Der måtte meget had, meget raseri til for at fremkalde dette liv.

"Det er godt," mumlede hun og skar tænder. "Hvad skal jeg da gøre? Hvorledes skal denne flugt finde sted?"

"Kender De Chatelet?" spurgte han,

"Ja."

"Over porten, der går ud til den lille bro, ligger øverst oppe under taget det kammer, hvori fangen i nat vil blive hensat. Derfra vil han iværksætte sin flugt. Jeg vil vente nedenunder

med heste ... eller rettere, *vi* vil vente, mademoiselle; for De må ledsage mig."

Henriette gyste, som om hun på ny ville fare op.

"Dette kammer," vedblev Esperance, for at hæve den feje piges sidste betænkeligheder, "vil kalde et andet minde tilbage i Deres erindring. Til alt held aner la Ramée det ikke, for ellers ville han ikke vove at betræde det skæbnesvangre værelse."

"Hvad mener De?"

"Der boede i sin sorgløse og lykkelige ungdom, sønnen af guvernøren i Chatelet ... Urbain du Jardin! ... Mindes De dette navn?"

Henriette udstødte et skrig.

"Urbain du Jardin?" mumlede hun. "Var han en søn af den nuværende guvernør i Chatelet?"

"Ja," svarede Esperance, uden at bemærke det afskyelige udtryk af triumf, som flammede op og atter sluktes på Henriettes dødblege ansigt, "ja, det var hans søn, og jeg har set oldingens tårer, da han under mit korte fangenskab lod mig tage plads på den stol, hvor det ulykkelige barn plejede at slumre, og hvor hans barns morder måske vil sove i nat, uden at drømme om det."

"Nok! Nok!" udbrød Henriette med en feberagtig hast, som fik Esperance til at tro, at denne sidste erindring havde overtalt hende. "Vi ses igen i morgen! Underret mig om klokkeslættet og stol på mig!"

"Farvel," sagde han, "jeg vender tilbage til la Ramée."

26. Faderens hævn

Esperance begav sig hjem for at hente våben, heste og penge. Han viklede en lang, fin og stærk silkestrikke om sit liv, og straks efter tog han Pontis arm. Denne var ganske forbavset ved synet af disse forberedelser. Han havde modtaget Esperances billet og ventet på ham i nogen tid. Begge begav sig med hastige skridt på vejen til Chatelet.

Undervejs meddelte Esperance gardisten dagens vigtige begivenheder; da han var kommet til kapitlet om Henriette og det skridt, han havde gjort hos hende for at redde la Ramée, opløftede Pontis sine arme og gebærdede sig som en rasende.

"Men du har jo mistet din forstand!" sagde han til Esperance. "Tænker du alvorligt på at redde denne bandit fra galgen? ... en nidding, der ville have mig skudt og næsten myrdede dig ... en skurk, som ..."

"Alt dette er bekendt, Pontis," afbrød Esperance ham, "ingen gentagelser!"

"Og du har afsluttet betingelser med disse Entragues'er ... Du har igen talt med denne vampyr?"

"Ja, og det var en lykke; for nu er alt bragt i orden."

Pontis opslog en spottende latter.

"Retskafne Esperance!" sagde han. "Du tror, at man kan bringe noget i orden med en sådan kvinde? ... Hun har gjort sig lystig over dig! ... Hun vil luske sig fra det!"

"Bevis mig det, hvis du kan! ... Vis mig en eneste dør, en eneste åbning, Henriette kan undslippe igennem!"

"Er det nødvendigt," mumlede Pontis, "at blande sig i denne kæltringebandes anliggender, når man er lykkelig?"

"Når jeg blander mig i Henriettes og la Ramées anliggender, mester Pontis, sørger jeg forresten også for min egen interesse, idet jeg for bestandig skaffer mig la Ramée og hans medskyldige fra halsen. Ja, Pontis, du vil aldrig erfare, i hvilken grad det er mig nødvendigt, at Henriette forlader Frankrig og aldrig vender tilbage mere. Og dog skal Gud være mit vidne til, at min interesse ikke har ledet mig i den beslutning, jeg har fattet."

Pontis svarede brummende, at mademoiselle d'Entragues endnu ikke var afrejst og vel ville finde et middel til at blive i Paris.

"Du glemmer bestandig," svarede Esperance i en bestemt tone, "at så længe denne lille gyldne kapsel hænger ved min eller din hals, Pontis, vil mademoiselle d'Entragues adlyde os, som en slavinde."

"O, hvis det forholder sig således, så overgiver jeg mig," sagde Pontis, "og du minder mig om, at din måned er udløbet. Nu er turen til mig at bære medaljonen, da vi i fællesskab har betrådt denne farlige sti."

"Selv om turen ikke var kommet til dig, Pontis, ville jeg dog have givet dig medaljonen tilbage i dag, for i nat skal jeg indfinde mig hos Henriette, og det ville være uforsigtigt at beholde den på mit bryst. En ulykke kan snart indtræffe ... et fald med hesten, et uventet slag, en afmagt! Du ved, hvor godt man forstår at plyndre lig!"

Pontis tog den flade og tynde kapsel, der indeholdt mademoiselle d'Entragues billet, denne billet, hvis blodige oprindelse vore læsere vist ikke har forglemt. Han gemte den ved sit bryst.

"Jeg," sagde han, "jeg bliver ikke afmægtig ... Du kan være ganske rolig."

"Hør nu nøje, hvad jeg beder dig om," begyndte Esperance igen, "og forsøm intet. La Ramées flugt må finde sted før dagens frembrud; vær rede, når jeg behøver dig! Inden en time vil jeg atter være hos dig."

Med disse ord forlod den unge mand Pontis og trådte ind i Chatelet, lod sig først føre til guvernøren, som han underholdt sig med nogle øjeblikke, for at forvisse sig om, at også alt var blevet behørigt aftalt, således som Crillon havde lovet det, og vendte derpå tilbage til la Ramée, som i sin utålmodighed vel tusinde gange havde taget fejl i sin beregning af tiden og allerede troede, at natten snart var forbi.

Slåernes raslen lød kosteligt i hans øren; han ilede hen til døren, og med en inderlighed, som han ikke havde troet sig selv i stand til at lægge for dagen, omfavnede han sin befrier.

"Nå," sagde la Ramée skælvende, "hvad svarede hun?"

"Hun samtykker."

Henrykt foldede la Ramée sine hænder.

"Er det ikke sandt, at hun elsker mig?"

"Af ganske hjerte," svarede Esperance.

"Ved De vel, at hendes opførsel mod mig er ophøjet og ædel? At opgive alt for en ulykkelig fanges skyld ... forældre, formue, fremtid ..."

"Den er ædel," svarede Esperance med urokkelig koldblodighed, "men De vil senere få tid til at bevidne mademoiselle d'Entragues Deres beundring og taknemmelighed. Nu må vi ikke tænke på andet end at træffe anstalter til Deres flugt."

La Ramée nikkede.

"Jeg kommer lige fra guvernøren," vedblev Esperance. "Herr de Crillon har talt med ham. Kongen indvilliger – ikke i at benåde Dem, for det kan han ikke – men i at se igennem fingre med Deres undvigelse. De slipper med at lette kongens samvittighed ved den erklæring, som vi er kommet overens om."

"Jeg har vel overvejet de udtryk, jeg bør bruge; skal jeg skrive den?"

"Bi lidt ... man vil lade Dem ombytte cellen og føre Dem op under slottets tag. Der findes en med jernstænger lukket terrasse. Her er en fil, De gennemskærer to af stængerne med. De er slank, denne gennemgang vil være bred nok for Dem. Her har De et silkereb, som ville være stærkt nok til at bære hele Chatelet ... det er ti fod længere end bygningen er høj. De må selv befæste det og lade Dem glide ned af det; men svøb Deres filthue om hånden, ellers går det ind i kødet."

"Og Henriette?" sagde han. "Hvorledes vil jeg finde hende? Det er ingen lokkemad, De byder mig ... er det vel? Hun har virkelig lovet det?"

"Jeg har forudset denne indvending, min herre. De vil se hende vente på Dem ved enden at den lille bro. De har gode øjne, tror jeg."

"Jeg ville ved nattetide kunne genkende Henriette i en mils afstand."

"Nå, så stig ikke ned, førend De får øje på hende. Hun har forresten heste hos sig, hvis bevægelse vil hjælpe Dem til at genkende hende. For ikke at vække mistanke, vil vi gå ned ad flodbredden langs med vandet i skyggen af kajen."

"De vil altså være med, min herre?"

"Ja, jeg har givet mit ord. Når det klokken tre lyder til fromesse på Notre Dame, lader De Dem glide ned. Skildvagten vil indrette sin gang således, at han ikke ser Dem."

"Hvornår skal jeg skrive erklæringen, min herre?"

"Oppe i den celle, jeg har omtalt, vil De finde alt, hvad der er nødvendigt til at skrive, og guvernøren vil indfinde sig, inden De forlader Chatelet, for at undersøge, om udtrykkene i erklæringen er som De bør være."

"Kommer guvernøren?"

"Ja," svarede Esperance med en uvilkårlig gysen; for han tænkte på at disse to mænd aldrig burde se hinanden. "De kender ham ikke?"

"Nej, jeg har aldrig set ham; jeg var så forvirret, da jeg kom ind i fængslet!"

"Husk nu på alle vore betingelser!"

"De er indpræget her," sagde fangen, idet han berørte sin pande, "ligesom Deres velgerninger er indskrevet i mit hjerte."

Med disse ord knælede la Ramée, greb Esperances hånd og trykkede den til sine brændende læber.

Esperance fjernede sig rørt.

Næppe var han borte, førend la Ramée rejste sig og søgte at genvinde den fatning og ro, som de forestående begivenheder udkrævede.

Alt gik for sig således som det var blevet aftalt; to sluttere kom og afhentede fangen, førte ham op i det øverste kammer og lod ham blive der med et lys. La Ramée gennemfilede jernstængerne og gjorde strikken fast; derpå vendte han tilbage til bordet og skrev sin erklæring så tydeligt og oprigtigt som

Esperance ønskede det. Han tilføjede endog, hvad man ikke forlangte af ham: Sin anger over at have været så hovmodig og enfoldig at lade sig lokke til oprør mod sin konge af en ondskabsfuld kvindes rænker.

Næppe var han blevet færdig med at skrive, førend han hørte tunge skridt på trappen. Døren gik op, en olding viste sig på dørtærsklen.

La Ramée rejste sig og bukkede ærbødigt.

Han vendte sig derpå mod vinduet og betragtede med henrykkelse dagen i begreb med at bryde frem. En lille kirkeklokke ringede til fromesse i kvarteret Saint Martin; Notre Dames klokker måtte også snart lyde. Til samme tid opdagede den unge mands skarpe blik ved enden af den lille bro, tæt ved flodbredden og i den dunkleste skygge, en vis bevægelse, ligesom af heste, der går ned af en skråning.

Han kunne ikke holde det ud længere, og idet han vendte tilbage til bordet, ville han bede guvernøren skynde sig med at stikke erklæringen til sig og lukke døren efter sig. Men til sin store forundring så han oldingen stå der med et papir i hånden ... et ganske andet papir end det, på hvilket han havde afgivet sin erklæring. Dette syntes han ikke engang at have lagt mærke til.

Den gamle adelsmand havde et mørkt udtryk i de funklende øjne, læbernes besynderlige skælven forrådte en hemmelig, næsten truende harme.

"Min herre," sagde la Ramée, "her er den omhandlede erklæring. Jeg anser den for tilstrækkelig, og hvis den er det, så lad mig gå."

"Det er der ikke nogen tale om," svarede oldingen med dump stemme. "Har De spurgt Deres samvittighed, inden De går herfra?"

"Jeg har anklaget mig for Gud ..."

"For at have gjort Dem skyldig i oprør og højforræderi ... ja ... og kongen har uden tvivl tilgivet Dem, siden han har ladet mig bede om ikke at forhindre Deres flugt; men er det de eneste forbrydelser, De har at bebrejde Dem?"

Det aftalte klokkeslæt lod sig høre fra Notre Dame; la Ramée bævede og gjorde en bevægelse for at ile til vinduet. Oldingen greb ham om armen og holdt ham tilbage.

"Svar mig først!" sagde han.

"Hvad skal jeg svare på?" mumlede la Ramée bestyrtet over dette forhør; for han frygtede for, at han havde med en vanvittig at bestille.

"Sig mig, om De virkelig hedder la Ramée!"

"Ja ... jeg har underskrevet dette navn på det papir, De her ser."

"Sig mig, om De er den mand, der efter slaget ved Aumale i en hulvej, bag en hæk, snigmyrdede en vejfarende rytter, som intet ondt anede?"

La Ramée blev dødbleg og veg tilbage for oldingens funklende blik.

"Svar mig!" råbte denne med forfærdelig heftighed.

"Min herre ... hvis jeg har været strafværdig," stammede la Ramée i sin forvirring, "så bliver det Guds og kongens sag at foreholde mig det ... at straffe mig for det. Hvorledes? I det sidste øjeblik opstiller mine fjender denne ny fælde? ... Med hvad ret udfritter De mig? ... Hvorfor?"

"Fordi jeg er baron du Jardin, og fordi De har myrdet min søn!"

La Ramée udstødte et vildt skrig og sank, lammet af forfærdelse, ned på stolen, idet han dækkede sit ansigt med begge hænder.

"Efterretningen var altså sand!" mumlede oldingen, "Urbains morder befinder sig på den samme plet, hvor jeg så ofte har omfavnet Urbain! ... Min herre," tilføjede han med mørk majestæt, "kongen har benådet Dem, men jeg benåder ikke. De har myrdet min søn, og De skal dø. De må takke Gud for at jeg tillader Dem at dø som rebel; jeg kunne have ladet Dem ende på skafottet som morder!"

Guvernøren bankede på døren, og i næste øjeblik var værelset opfyldt at sluttere.

"Af medlidenhed med dødsfangen lod jeg ham ombytte sit fængsel dernede med dette værelse," sagde oldingen til dem, "men se her: Han har gennemfilet jernstængerne og befæstet en strikke til gitteret, for at undfly. Vi må holde øje med ham, børn; vi må ikke tabe ham et øjeblik af sigte ... Guds retfærdighed må have sin gang."

Slutterne stillede sig mellem fangen og vinduet.

Guvernøren tog plads ved døren og tilføjede:

"Hvis nogen skulle kalde på mig ... intet svar! Før bøddelens ankomst viger jeg ikke fra pletten."

Ved disse ord gik en iskold gysen gennem forbryderens årer. Han opløftede atter sit hoved, og ret som om dødstruslen atter havde styrket hans mod, atter opflammet hans stolthed og gjort ende på hans ængstelse, sagde han til oldingen, idet han pegede på den skriftlige erklæring, der lå ved siden af lampen:

"Vil den elendige, der har angivet mig, måske drage nytte af dette og vanære mig efter min død? Jeg er og bliver en Valois, og siden jeg skal dø, er denne skrivelse vist overflødig."

Guvernøren rakte ham papiret, uden at svare en stavelse.

Nu brændte la Ramée, hvad han havde skrevet, og nærmede sig stolen for at sætte sig. Men ved tanken om de ord, der var undsluppet den ulykkelige fader, standsede han, stødte stolen tilbage og blev med korslagte arme stående midt imellem slutterne, der bevogtede enhver af hans bevægelser.

Det var dette sørgelige billede, som dagens første stråler beskinnede.

Efter aftale ventede Esperance imidlertid på det berammede sted. Henriette havde holdt sit ord, hun havde i portechaise fulgt de for la Ramée bestemte heste, og bærestolen blev i en nærliggende gade bevogtet af Pontis.

Da dagen brød frem, erklærede Henriette, hvis ansigt forrådte en djævelsk glæde, at Esperance havde bedraget hende, at en flugt ikke kunne iværksættes ved højlys dag. Hertil havde de to unge mænd intet at svare; de måtte lade den rænkefulde kvinde vende tilbage til sin bolig. Da la Ramée ikke kom, kunne hendes nærværelse ikke gavne dem.

Ti gange havde Esperance forsøgt at trænge ind i Chatelet; man havde med en uforklarlig barskhed vægret sig ved at indlade ham.

Pontis, som Esperance sendte til chevalieren, kom tilbage med den besked, at kongen, så vidt han vidste, ikke havde forandret sin beslutning. Chevalieren tilbød selv at ville komme til Chatelet og afgive mundtlig erklæring desangående.

Imidlertid fyldtes Grevepladsen med tilskuere; galgen blev rejst, og klokken syv indfandt skarpretteren og en ny trop politisoldater sig i Chatelet.

Chevalieren trådte ind i fængslet, ledsaget af Esperance og Pontis.

Dødsfangen var allerede ført ind i den store sal i stueetagen, hvor han nu blev omringet af dødens skrækkelige attributter. Ved døren stod den uforsonlige olding, fast bestemt på ikke at opgive sin sag førend den var uigenkaldelig vundet.

Da Crillon nærmede sig, for at forlange en forklaring i anledning af denne sælsomme misforståelse, viste guvernøren ham et brev, som var skrevet med en fordrejet hånd, og som lød således:

"Baron du Jardin! Den fange, som De efter bestemmelsen skulle lade undvige i nat, er Deres søn Urbains morder."

"Skulle det være sandt?" sagde Crillon med et lynende blik, idet han stirrede skiftevis på guvernøren og på Esperance, der gennemløb brevet og blegnede.

"Han har tilstået det," svarede oldingen.

"O, så bekymrer jeg mig ikke mere om den nidding!" udbrød chevalieren.

"En skændigere karakter gives ikke på jorden!" hviskede Esperance, som gættede den sande kilde, hvorfra denne angivelse var kommet.

"Aldrig har jeg set et skønnere træk af den himmelske retfærdighed," sagde Pontis.

"Nåde ... Barmhjertighed!" råbte Esperance. "Lad os gå til kongen!"

"Skulle kongen ville redde denne elendige, så vil jeg selv kræve retfærdighed," sagde guvernøren.

"Alt er forbi," udbrød Crillon. "Kom, Esperance, her har vi intet mere at bestille!"

"De måske ikke," svarede den unge mand, hvis våde øjne forrådte hans sindsbevægelse, "men jeg kan ikke gå således, uden at sige den ulykkelige, hvad jeg lider ... uden at ..."

Crillon trak på skuldrene og fjernede sig.

Toget satte sig allerede i bevægelse. La Ramée gik stolt og med et fast blik mellem en dobbelt række soldater og fængselsbetjente.

Da han kom til guvernøren, lukkede han øjnene et øjeblik og sagde sagte:

"Tilgiv!"

"Om en halv time vil jeg tilgive!" svarede guvernøren i samme tone.

Pludselig fik la Ramée øje på Esperance, der trængte sig gennem mængden, for at komme til ham. I stedet for at takke denne retskafne forsvarer, hvis ædle hensigter stod at læse i hans blik, udbrød la Ramée:

"Ha! Forræder! ... Der er du! Elendige angiver! Efter at du har bedraget mig så nedrigt, kommer du for at forhåne min dødskamp! Og nu vil du overbevise dig om at jeg virkelig er død, for i al ro og mag at stjæle Henriette fra mig? Jeg vidste jo," tilføjede han ude af sig selv, "at du elskede hende endnu, at du aldrig ville afstå hende til mig! Jeg vidste nok, at du ikke ville lade hende rejse bort med mig!"

Esperance gjorde mine til at afbryde ham.

"Usling!" vedblev la Ramée. "Men jeg vil hævnes! ... Hun elsker mig og vil bebrejde dig min død!"

Han gjorde en bevægelse, som om han ville opløfte sin knyttede hånd mod Esperance.

"Hvad?" udbrød Pontis, idet han knugede sin vens hænder mellem sine. "Lader du dig således beskæmme? ... Du? ... Svar dog denne bandit, der beskylder dig! ... Sig ham sandheden! Sig ham, at denne kvinde ..."

"Stille!" afbrød Esperance ham. "Denne ulykkelige har kun et øjeblik at leve i ... hvis jeg gjorde, som du siger, ville han dø fortvivlet ... Stille! Lad ham beholde sin tro og sin sidste lykke! ... Lad ham tro, at Henriette elsker ham ... lad ham holde mig for en skurk og forræder ... men lad ham dø i fred!"

Mængden fulgte dødsfangen, dog uden at forhåne ham, og han nærmede sig Grevepladsen, idet hans forskende blikke vedblev, men forgæves, at lede efter de til hans bistand måske opstillede tilhængere og at spejde efter hans bruds sidste smil.

Intet sådant viste sig. Den skæbnesvangre time var slået; den unge mand besteg stigen, overleverede sig til bøddelen og udåndede sin sjæl, idet han fremmumlede Henriettes navn.

27. Blod for blod

På den ulykkelige la Ramées dødsdag flokkede hele adelen sig om paladset for at ønske kongen til lykke og forny beviserne på sin hengivenhed og sin ærbødighed.

To kareter holdt udenfor indgangen til det kongelige slot. Ud af den ene steg herr d'Entragues og greven af Auvergne, dernæst Marie Touchet, langt mere majestætisk, og Henriette, langt skønnere end nogensinde før. Den sidste havde siden klokken otte om morgenen intet mere at befrygte af sin farligste medskyldige, af den, der så længe havde truet såvel hendes person som hendes lykke.

Af den anden vogn steg, stolt og – trods den kolde modtagelse, der ville blive hende til del – med en tillidsfuld mine hertuginden af Montpensier, hvis suite var talrig og glimrende. Disse mennesker traf sammen ved foden af trappen; Henriette og hendes fader, som allerede var i begreb med at gå op, standsede et øjeblik og trådte til side, for at give plads for den skrækkelige lothringerinde.

Denne fæstede sit skarpe blik på den unge pige, og ret som om hun i hende så en person, der var værdig til at fortsætte og fuldende hendes værk, beærede hun hende med et smil og en hilsen.

Efter den bevægelse, der opstod i paladset, i salene og galleriet, efter Sullys mørke mine, efter den flygtige bleghed at dømme, der et øjeblik dækkede kongens træk, gættede enhver, at optrinnet absolut måtte blive interessant.

Catharina af Lothringen gik imidlertid langsomt op og tvang alle dem, der var uforsigtige nok til at se hende i ansigtet, til at

hilse. Således kom hun til galleriet, og idet hendes blik svævede rundt for at lede efter kongen, så hun straks, at han talte sagte med sin minister og sin gardekaptajn.

Derpå begyndte Henrik atter at spille og forrådte intet tegn til sindsbevægelse.

Hertuginden gik lige hen til spillebordet, og den mumlen, der i begyndelsen lod sig høre, den tavshed, som fulgte på, underrettede kongen om, at det var på tide at dreje hovedet om; desuden stod hertuginden i begreb med at komme frem med en af de komplimenter, som hun havde så megen færdighed i at sammensætte.

"Sire," sagde hun, "trods min svagelige tilstand har jeg anset det for min pligt at komme, for at ønske Deres Majestæt til lykke ..."

Henrik afbrød hende straks. Han havde antaget den kolde og uvenlige mine, som hos ham forrådte stor vrede.

"Min kusine," sagde han under hele forsamlingens dybe tavshed, "hvis jeg ventede et besøg i aften, var det ikke Deres."

Lothringerinden skiftede farve.

"Hvorfor," spurgte hun dybt rystet, "havde Deres Majestæt ikke ventet mig?"

"Fordi dette slot intet passende sted er for en retskaffen prinsesse som Dem, så længe der bor en konge i Louvre, der lader sine slægtninge omkomme på skafottet."

"Sire, hvad betyder disse ord?"

"Disse ord er Deres, min kusine, det er ikke mine. De har altid betragtet la Ramée som en Valois; De har forsynet ham med dokumenter, med penge og indflydelse. Denne ulykkelige kendte sig ikke selv; De har åbenbaret ham hans herkomst."

"Sire, det er beskyldninger."

"Som jeg, vil De sige, burde stile imod Dem gennem min præsident i retsskrivernes påhør i Bastillen ... ikke sandt? Men De er en kvinde, og jeg fører kun krig med mænd. Endnu mere: når jeg kan, forskåner jeg altid damer for hvad der er dem ubehageligt. Jeg fritager Dem derfor fra dette øjeblik af for at lade Dem se i Louvre. Deres godser er store ... bliv der, min kusine! De hører til de farlige naboer, som man gerne fjerner fra sit gebet."

Henrik rejste sig, hilste hertuginden, der var ude af sig selv af skamfuldhed og raseri, og efter at han således havde antydet, at han affærdigede hende, satte han sig ned igen og optog atter sine kort under en højrøstet glædesmumlen.

Lothringerinden vaklede. Hendes ansigt var ganske fortrukket; galden steg i strømme fra leveren op i ansigtet, og denne gule pande, under hvilken to sorte, med blod underløbne øjne funklede som to flammer, frembød et græsseligt syn. Hun fjernede sig med usikre skridt. Allerede på de øverste trin forlod kræfterne hende. Hun sank om; hendes folk løftede hende op og bar hende ind i kareten.

Greven af Auvergne trådte nu ind for at underrette kongen om hertugindens tilstand.

"Sire," sagde han, "lægerne har erklæret, at madame de Montpensiers liv er i fare ... at hun ikke kan bringes bort, uden at hendes tilstand forværres; og skønt hun, da hun kom til sig selv, befalede, at man skulle bringe hende hjem, vil man dog gerne først høre Deres Majestæts befalinger."

Henrik lod som om han intet hørte.

"Kongen er ingen læge," sagde Sully, der tog ordet for Henrik.

Med disse ord vendte han greven ryggen.

Det var imidlertid ganske sandt, at hertuginden var blevet ramt af et dræbende slag. Næppe var hun kommet til sig selv efter sin sindsbevægelse, førend en pludselig lamhed bemægtigede sig hendes legeme, dette ellers så kraftige og lydige legeme, som hidtil havde føjet sig efter ethvert af hendes luner og mægtigt understøttet hendes vilje. Alene i sin græsselige stilling tilbragte hun ubeskriveligt ængstelige timer, uden at have fundet et eneste middel til at undgå den kongelige hånd, som for første gang hvilede på hende i den hensigt at knuse hende.

Om natten, der fulgte på denne krise, vågnede hertuginden op af sin feberagtige slummer, badet i sved, og kaldte på sine kammerfruer, for at blive hjulpet op af dette brændende bad, hendes afmagrede lemmer svømmede i.

Kammerfruerne ilede til med lys og fo'r forfærdede tilbage, da de så, hvorledes en blodig sved randt ned af deres herskerindes pande. Det var en hel blodstrøm, der rislede i hendes seng og uophørligt sivede ud af hendes af feberen åbnede porer. De tilkaldte læger erklærede, at hertuginden var blevet angrebet af den samme hemmelighedsfulde og skrækkelige sygdom, der toogtyve år i forvejen havde lagt Charles den Niende i graven.

Fra nu af gaves der intet håb, ingen frelse mere. Hertuginden indesluttede sig i en mørk tavshed. Man så, hvorledes hun i det spejl, der hang ved foden af sengen, med stive blikke og et modbydeligt udtryk af skræk betragtede bloddråberne, som vedblev at træde frem på hendes kinder, hendes tindinger og hendes fugtige arme.

Ved ethvert forbitrelsesudbrud, ved enhver heftigere sindsbevægelse tiltog sveden.

Lægerne trak sig forfærdede tilbage, selv hendes tjenere frygtede for at komme i berøring med den forbandede. Man lod præster hente, som ved synet af denne bloddækkede døende kvinde blev afmægtige af bestyrtelse eller flygtede af skræk.

Det var hendes sidste nat. Hertuginden rallede på sit besudlede dødsleje; hun råbte om hjælp, og ingen nærmede sig hende. Pludselig fik hun øje på en høj munk, der langsomt nærmede sig gennem det tilstødende værelse. Han trådte hen til den døendes leje og betragtede i tavshed denne frygtelige dødskamp.

Da hun så ham stå der tankefuld under sin nedtrukne hætte, takkede hun ham med blikket, for hun vovede ikke længere at bevæge hænderne, af frygt for at føle blodets fugtige varme på dem.

"Jeg forlanger absolution for mine fejl," sagde hun med en hæs stemme.

"Skrift, for at blive absolveret!" svarede munken.

"Lad først alle disse folk fjerne sig; ingen må høre mig."

Munken svarede ikke og gjorde ingen bevægelse.

Da hertuginden så dette, sagde hun sagte:

"Jeg har syndet af havesyge, af ærgerrighed og af stolthed."

"Videre!" sagde munken.

Hun så overrasket på ham.

"Om jeg også skulle have andre synder at bebrejde mig, så lider mit hoved, min hukommelse svinder ... min stemme forstummer ... o, forlang ikke for meget af mig i et sådant øjeblik! Jeg tror straffen overgår mine fejl ... Absolution!"

"De taler ikke om forbrydelserne," sagde munken.

"Forbrydelserne?" udbrød hun bestyrtet.

"Ja, forbrydelserne," gentog munken med tordenstemme, "kraften svigter Dem, det tror jeg gerne; men jeg skal komme Dem til hjælp. De har vedkendt Dem forfængelighed og stolthed. Men vellysten, denne afskyelige forbrydelse, som har fortæret Deres ungdom ... denne dødssynd, som De har opplantet som en fane, for at forskaffe Dem en legion af mordere ..."

"Munk!" råbte hertuginden, idet hun rettede sig op i sengen med den ene hånd.

"Skrift!" sagde munken i en højtidelig tone. "Skrift, hvis De vil absolveres!"

Grebet af skræk, søgte hertuginden, i stedet for at svare, at se den mands træk under hætten, der vovede at tale således til hende.

"Lad os gå over til myrderierne!" vedblev den ubøjelige skriftefader. "Lad os tælle dem. Henrik den Tredje myrdet, Henrik den Fjerde ramt to gange, Salcede radbrækket på skafottet, la Ramée hængt, og disse tusinder, der er faldet på valpladsen, de mange ofre i fængslets mørke, de mange børn, der er omkommet af hunger sammen med deres mødre, og de familier, som under Paris' belejring måtte gnave på lig for at friste deres elendige tilværelse, mens De i Deres palads drak på den franske trones usurpation! Skrift, hertuginde, skrift, hvis De ikke vil fremtræde for Guds trone med dette forfærdelige følge af ofre, som forbander Dem!"

Hertuginden så, hvorledes alle de tilstedeværende begærligt nærmede sig døren, for at høre hendes svar på dette

skrækkelige forhør.

"Hvem er De da?" mumlede hun.

Munken slog langsomt sin hætte tilbage og lod sig se af den døende, der udstødte et skrig, da hun genkendte ham, og slog hænderne sammen.

"Broder Robert!" udbrød hun, "o, nu begriber jeg, hvem jeg er blevet besejret af!"

"Så tilstå Deres forbrydelser!"

"Barmhjertighed!"

"Sig blot ja, hver gang jeg anklager; det vil være tilstrækkeligt for Gud og mennesker. Vellysten og Deres afskyelige beregninger?"

"Ja," sagde hertuginden med kvalt stemme.

"De udhungrede i Paris, de dræbte soldater, de kvalte fanger ..."

"Ja."

"Salcede og la Ramée bragt på skafottet for Deres skyld ..."

"Ja," mumlede hun efter en pause, der afbrødes af krampetrækninger.

"Henrik den Fjerde ramt så mange gange ... O, De nøler ... Tag Dem i agt: en eneste løgn ville tilintetgøre det fortjenstlige ved tyve tilståelser. Bekend!"

"Ja," svarede hun så sagte, at munken havde møje med at forstå hende.

"Og Henrik den Tredje, Deres konge, Deres tidligere ven, myrdet af Deres galan Jacques Clement ..."

"Aldrig! Aldrig!" råbte hun, mens hun vred sine hænder, hvorfra blodet piblede frem i tykke dråber.

"De nægter det?"

"Jeg nægter det!"

"Så vov at fornægte Gud selv, med hvem De om nogle øjeblikke vil stå ansigt til ansigt, og hvis vredestorden De allerede må have hørt!"

"Forbarmelse! Jeg tilstår, jeg tilstår!" sagde hertuginden, idet hun bævende skjulte sit dødblege ansigt under hovedpuden.

"Velan," sagde munken højtideligt, "så tilgiver jeg Dem i Guds navn på denne Jord og beder ham om at tilgive Dem i Himlen. Dø i fred!"

Han strakte armen ud imod sengen; i den døendes øjne lynede endnu en uhyggelig flamme, måske vredens … måske den evige strafs.

Lidt efter lidt sluktes denne ild; hovedet bøjede sig, armene udstrakte sig ligesom truende; men Guds ånde henvejrede dette elendige støv.

Hertuginden af Montpensier udstødte et svagt skrig og opgav sin ånd.

"Nu," mumlede munken, "har Henrik den Fjerde ingen anden fjende at frygte end sig selv. Mit værk er endt. Nu bør jeg kun tænke på Gud."

Og idet han dækkede sit hoved, skred han langsomt ud gennem den i salen knælende gruppe.

3. del

1. Ayoubani

De otte dage var forløbet, uden at Eleonora havde udforsket Esperances hemmelighed, og derpå den ene uge efter den anden. Esperance, som kendte Henriettes planer og gættede sig til Eleonoras, havde været på sin post.

En sommeraften, da Pontis, den tro ven, ledsagede sin utålmodige Orestes i haven og begge syntes at være meget forlegne, satte Esperance sig på en blød græsbænk og støttede hagen på hænderne.

Pontis havde fulgt hans eksempel.

"Esperance," sagde endelig Pontis, "enten er jeg til hinder, eller også forekommer det mig, at du dølger noget for mig."

"Hvad skulle det være?" spurgte Esperance.

"Du keder dig?"

"Jeg? Jeg har aldrig fundet livet så behageligt."

"Du er uden tvivl træt?"

"Jeg er frisk og sund."

"Esperance, du tager så ofte til eremitagen i forstaden."

"Bah!"

Og den unge mand vendte hovedet bort, for at skjule et skalkagtigt smil.

"Du lader folk tale for meget om dig, Esperance," tilføjede Pontis med stærk betoning på hvert ord, "og en dag vil du få en legion af fædre, ægtefæller og elskere på halsen, som ville forelægge dig deres regninger."

"Pontis, du overdriver!"

"Jeg fortæller dig, hvad man har fortalt mig. I går havde jeg vagt i de små gemakker. Man har talt til kongen om dine

heltebedrifter."

"Ej hvad, har kongen ikke sine egne heltebedrifter?"

"Han har ret til det; for ingen har større rettigheder end han."

"Så? Du moraliserer?"

"Det er kun herr de Crillons moral … han finder, at du ikke forstår at skjule dig, og at du vil blive opdaget inden kort tid … Du forstår ikke at udslette sporene efter dig."

"Angiver man noget bestemt?" spurgte Esperance nysgerrigt. "Lad høre. Nævn mig et navn, et eneste!"

"Jeg kunne nævne dig tredive, hvis jeg gentog alt, hvad der er i omløb om dine elskovsintriger."

Esperance trak på skuldrene.

"Ungdommen må rase ud," sagde han og kvalte et let suk, fordi han virkelig følte en vis anger over sin ungdom.

"Jeg har derfor fattet en plan," vedblev Pontis.

"En plan? Med hensyn til mig?"

"Ja, min ven, jeg har foreholdt mig selv, at det er min pligt at våge over at ingen ulykke tilstøder dig."

"Det kalder jeg en klog idé."

"Dine hyppige besøg i eremitagen i forstaden vil dig ulykker. Du synes allerede at være afkræftet … Du er blevet bleg … Du har bekymringer. Tilstå, at du har bekymringer!"

"Men …"

"Man må rykke det onde op med rode. Jeg har besluttet at flytte ind i det lille hus du har. På den måde vil jeg bekvemt kunne våge over dig, og enhver vil finde mig under våben."

"Hvad er det for sladder?" udbrød Esperance, idet han rejste sig for bedre at se Pontis i ansigtet. "Hvorledes? Du taler alvorligt? – Lad os ikke spøge længere!"

"Jeg spøger ikke! I morgen flytter jeg til forstaden."

Esperance rejste sig, greb Pontis om armen, og idet han løftede ham op fra græsbænken, stillede han ham atter på benene og sagde til ham:

"Du vil bevise mig en tjeneste ved ikke at komme med flere tåbeligheder. Her har du din bolig, bliv her! Hvad herr de Crillon angår, så påtager jeg mig at forandre hans anskuelser med al den agtelse og alt det venskab, jeg er ham skyldig. Hør derfor op at tænke på at bebo mit hus i forstaden. Du må ikke betræde det."

Pontis, der var vant til at gøre, hvad han selv ville, stirrede forbavset på Esperance.

"Du afslår mig det altså?" sagde han.

"Jeg forbyder dig at tænke på det."

"Tillad mig at sige dig," vedblev Pontis, idet han tog sin vens arm, "at min flytning til forstaden ikke blot var en pligt, jeg skyldte dig, for at redde dig ..."

"Nå, hvad var det da?"

"Idet jeg arbejdede på dine anliggender, arbejdede jeg navnlig på mine egne."

"Bah!"

"Jeg ville redde dig, men jeg havde desuden mine egne interesser i sigte."

"Forklar dig," sagde Esperance smilende.

"Jeg tror jeg er forelsket," hviskede Pontis med en på engang forlegen og anmassende mine.

"O, min stakkels Pontis, i hvem da?"

"Det er en hel historie ... jeg skal en aften fortælle dig den."

"Vi ville aldrig finde en skønnere lejlighed end denne."

"Min ven, det er en hinduerinde."

"Ha!" udbrød Esperance. "Hvad siger du?"

"En hinduerinde ... Ser du, det forekommer mig virkelig som om jeg drømmer ..."

"Der gives altså hinduerinder i Paris?"

"O, min kære ven, denne holder sig skjult; hun er flygtet fra Indien."

"Fra hvilket sted?"

"Fra Ganges bredder."

"Og hvorfor!"

"Jeg ved det ikke med bestemthed, men jeg formoder det er sket, fordi man har villet tvinge hende til at lade sig brænde på sin ægtemands grav."

"Ah, så hun er enke?"

"Det lader til det."

"Hun er altså en flygtning, som holder sig skjult?"

"Derved mener du vel, at hun er en eventyrerske, ikke sandt? – Jeg ser, hvor du vil hen."

"Gud bevare mig!"

"Du skulle have set hendes fjer, hendes diamanter, hendes perler og hendes indiske kostume!"

"Alt dette kan jeg forestille mig. Men er hun smuk?"

"Hun er noget gul ... men det er ikke hendes skyld ... Hun er noget lille; jeg selv er imidlertid ikke stor. Hun har sorte øjne ... o, hvilke øjne! ... Og hun har en henrivende hånd med rosenrøde hvælvede negle! Hvad er det, du tænker på?"

"Jeg tænker på, hvorledes du har båret dig ad med at træffe en hinduerinde i Paris' gader."

"Hvis jeg fortalte dig det, ville du blive grebet af forundring. Jeg alene kan kun have en sådan lykke."

"Og du er forelsket?"

"Lidenskabeligt ... så meget mere som hinduerinden ikke er fri, og fordi jeg ingen lejlighed har til at se hende."

"Du har dog set hende?"

"Ja, men ved et tilfælde."

"Du har sagt hende, at du elskede hende?"

"Straks."

"Hvad svarede hun?"

"Deri ligger vanskeligheden. Som hinduerinde begriber du nok at hun ikke forstår fransk."

"Og du forstår ikke det indiske sprog? Hvilket sprog benytter I da for at forstå hinanden?"

"Man gør hvad man kan. Man har tegn, miner, små gebærder; man opfinder et sprog; man hjælper hinanden med det."

"Det må være henrivende, men ufuldstændigt. Pantomimen er ikke i stand til at udtrykke de politiske omstændigheder, stridsspørgsmål og familieanliggender. Hvad hedder hun?"

"O, et kosteligt navn ... Ayoubani."

"Ayoubani er virkelig et smukt navn."

"Så jeg kan vel låne dit hus i forstaden," vedblev Pontis troskyldigt. "Jeg kan ikke gå til Ayoubani, der bliver bevogtet af sine kvinder og en eller anden mogul, der er skinsyg som en jaguar. Så han mig hos hende, ville han ombringe hende."

"Den stakkels Ayoubani! Men hvis han ser hende hos dig, vil han da ikke ombringe hende? Svar mig!"

"Du spørger mig om noget, der er utroligt," udbrød Pontis. "Jeg elsker hende ... det er alt, og jeg tror, at hun ligeledes elsker mig. Sig ja eller nej ... vil du være mig behjælpelig i min kærlighed?"

"Min ven, du tager fejl af mine hensigter," svarede Esperance, leende over at se Pontis så fortørnet. "Jeg ønsker af hjertet at kunne tjene dig, men hvis nu denne mogul forlangte regnskab af dig, hvad ville du da gøre?"

"I dit hus ville jeg vide at forsvare mig og beskytte Ayoubani."

"Så tag da mit hus."

"Det kan jeg finde mig i."

"Og du vil lade mig se denne hinduerinde? Jeg har aldrig set nogen før."

"Ulykkelige! Hun aflægger næsten aldrig sit slør."

"Jeg forudsætter at du nu og da vil lade hende aflægge det, om det også kun skete for af se hendes sorte øjne."

"Jeg kender hendes karakter; hvis hun vidste, at jeg ville vise nogen hende, ville hun være i stand til ikke at se mig igen mere. Vent lidt; lad mig tæmme hende først. Senere skal vi forestille dig."

"Som du vil," sagde Esperance. "Men tilgiv mig ... der falder mig endnu en latterlig tanke ind."

"Tal!"

"Hvis I begge kun afbenytter pantomimen, hvorledes har Ayoubani da kunnet forklare dig noget så vanskeligt som følgende: Jeg er enke, og man har villet lade mig brænde levende; jeg vil ikke, at nogen må se mig, og hvis De lader nogen se mig, så forlader jeg Dem for bestandig. Forresten vil jeg, om De vil, begive mig til et andet hus på den betingelse, at

mogulen, som er skinsyg på mig, ikke erfarer dette skridt. – Jeg må tilstå Pontis, at disse erklæringer falder noget vanskelige uden ord, og jeg for min part ville ikke påtage mig hverken at afgive dem eller forstå dem. I særdeleshed er det ordet mogul, som jeg aldrig ville kunne gengive ved en gebærde."

Pontis trak nu også på skuldrene.

"Det indiske sprog er ikke så vanskeligt som man tror," svarede han, "jeg forstår mange ord af det; jeg må desuden bemærke, at hver gang der opstår en forlegenhed, finder Ayoubani et ord, der gengiver hendes tanker."

"Det er et vidunder, der her finder sted," lo Esperance.

"Forresten," vedblev Pontis, "er talen ikke om alt dette. Vore vanskeligheder angår kun mig, og forudsat at jeg hæver dem ..."

"Det er sandt, min ven. Nuvel, tag mit hus i forstaden."

"Og lov mig, at du ikke vil kompromittere mig ved nogen som helst nysgerrighed. Du er meget nysgerrig, Esperance."

Den unge mand smilede.

"Det er en fejl," sagde han, "men jeg skal aflægge den."

"Du vil altså ikke forsøge på at se Ayoubani, inden hun giver dig sin tilladelse til det?"

"Det lover jeg dig. Vil du måske se hende i morgen?"

"Måske ... jeg ved ikke ... intet er sikkert."

"Du kan være rolig, i morgen er jeg ikke i Paris."

"Ah, du går på jagt? ... Vil du da give mig nøglen til huset i forstaden?"

"Straks."

"Må jeg endnu i aften træffe forberedelser?"

"Når du vil."

Esperance stødte i en fløjte. Hans hunde ilede til, springende af glæde, og bag efter kom en tjener, for hvem dette signal navnlig havde været bestemt.

"Giv herr de Pontis nøglen til mit hus i forstaden!" sagde Esperance, "gå, Pontis, følg denne tjener og god lykke!"

"Du er kongen for alle venner!" udbrød Pontis og omfavnede ham. "Lidt nysgerrig rigtignok, men jeg tilgiver dig."

"Jeg takker."

"Ser jeg dig igen i aften?"

"Jeg vil være i seng, når du kommer tilbage."

"Nuvel ... om jeg tilbragte natten der?"

"Det står dig frit for. Fra nu af er du herre i huset."

Pontis fjernede sig henrykt.

Næppe var Esperance blevet alene, førend han i nogle øjeblikke eftertænkte, hvad Pontis havde sagt ham. Da aftenen nu var langt fremrykket, lod han som om han gik til sengs som sædvanlig.

Klokken to om morgenen stod han op igen. Alle sov i huset. Han lod en af sine bedste heste sadle, valgte en god, kort kårde, tog sin jagtflint, forsynede sig med penge og brød op i al stilhed.

2. Tordenen ruller

Nogle timer efter Esperances afrejse gik Henriette og Eleonora og spadserede i Zamets have.

Mademoisellen plejede to dage om ugen at besøge sandsigersken, som en stadig forbindelse havde gjort til hendes veninde. Siden talen var om en krone, tillod man den unge uskyldige person disse morgenvandringer.

Men hvad Henriette angik, havde dette ugentlige dobbeltbesøg et dobbelt øjemed. Kongen skrev hende to gange til hver uge, og la Varenne bragte sine breve klokken otte om morgenen til Zamet, for at den alt for bekendte elskovspostillon ikke skulle bemærkes i det folkerige kvarter, som Entragues'erne beboede.

Henriette og Eleonora gik altså og spadserede i Zamets have, mens de ventede på kongens brev. Genstandene for deres underholdning forandrede sig just ikke; den drejede sig bestandig om Gabrielle, om kongens tiltagende kærlighed og om Esperances gøren og laden.

Presseret af begivenhederne havde Eleonora givet hele intrigen en kraftig impuls. I denne kreds af forbitrede fjender mod favoritinden profeterede man et bestemt øjeblik, da markisen måtte bukke under. Idet Henriettes skarpe forstand kom Eleonoras list til hjælp, havde begge disse damer snart fattet mistanke om hvad den stakkels Esperance så omhyggeligt søgte at dølge, og skønt det i begyndelsen kun var formodninger, var disse dog tilstrækkelige til at forberede elementerne til en fuldstændig overraskelse.

Henriette, som desuden havde set Gabrielle hos den unge mand i Bezons, var, idet hun gik tilbage til Gabrielles første betydningsfulde skridt: hendes besøg i Chatelet, kommet til den rigtige slutning, at en dame, der indtog en så høj og vanskelig stilling som markisen, ikke personligt befrier en fange, medmindre hun nærer en deltagelse for ham, som er langt stærkere end alle verdslige sømmelighedshensyn.

Fra dette øjeblik af havde Henriette, der nu ved la Ramées død var blevet befriet fra alle truende uvejrsskyer, bevogtet Gabrielle, og i hendes smil, i dets udtryk, læste den mere og mere lidenskabelige deltagelse, der forenede markisen af Monceaux med Esperance.

Med undtagelsen af dette smil var der rigtignok intet, der beviste deres forbindelse; men holder man inde, når mistanken først er fattet?

Esperances jagter, hans besøg blev belurede. Eleonora forenede og sammenlignede sine iagttagelser med Henriettes. Sin politiske plan tro bragte italienerinden, med undtagelse af nogle *reservationes mentales*, dikteret hende af samvittigheden, alle de våben ind i det fælles arsenal, som hendes snilde årvågenhed og hendes ualmindelig skarpe øjne havde forsynet hende med mod begge de elskende, som var bestemt til at bukke under.

Esperance havde troet at spille et ualmindelig fint spil, idet han hendrog opmærksomheden på sit lille hus i forstaden. Han havde gjort sig stor umage for at lokke kvindelige besøg did, i den hensigt at vildlede eventuelle spioner. Men en dag, eller rettere en aften, gjorde Eleonoras dristighed hans beregninger til skamme ved eneste en manøvre.

Italienerinden havde i sine agenters beretninger så vel som også med egne øjne troet at bemærke, at alle disse kvinder, trods deres slør, trods deres forskellige ekvipager, trods deres forskellighed i kostumerne og i tiden, da stævnemøderne fandt sted, lignede hinanden; og hun havde derfor opstillet sin landsmand Concino ved forstadens gadehjørne. Forestillende en drukken mand, slog han en af de kåbehætter til side, hvori en af disse hemmelighedsfulde damer havde indhyllet sig; denne skreg, løb sin vej og kaldte sin tjener til hjælp; men Concino havde allerede trukket sig tilbage, efter at han havde genkendt den Gabrielle hengivne Gratienne.

Hvilken opdagelse! Det var ikke muligt at tro, at Esperances hyldest kunne gælde en så ringe person. For ham … den smukkeste, den rigeste, den mest feterede ved hoffet … en tjenestepige!

Umuligt! Gratienne kom altså, for i sin herskerindes navn at overbringe den unge mand enten breve eller bestemmelser om fremtidige stævnemøder.

Denne forudsætning blev, så sandsynlig den end måtte være, ikke antaget for gyldig af Eleonora. Nej, Gratienne gik ikke til huset i forstaden som et med billetter forsynet bud; hun kom til Esperance for at bibringe folk den tro, at den unge mand modtog damer hos sig og underholdt kærlighedsforbindelser. I sin skinsyge havde Gabrielle ikke tilladt ham at benytte andre til dette øjemed end Gratienne. For ganske at berolige sin elskede, var Esperance gået ind på det, og begge disse troskyldige væseners delikatesse blev det stærkeste bevis, som deres fjender kunne anføre imod dem.

Men tilbage til de to damer i Zamets have, som de gennemvandrede, idet de hist og her afplukkede nogle af morgenduggen vandede blomster.

Punktlig ankom kongens bud i det øjeblik, da Eleonora fortalte sin ledsagerinde om Esperances afrejse midt om natten.

Henriette tog brevet og stillede sig lidt afsides for at læse det. Ved de første ord udstødte hun et dæmpet glædesråb. Dette skrig kaldte Elenora hen til hende.

"Ved du hvad kongen tilbyder mig, Eleonora? Et lille måltid i aften i Saint-Germain."

"O! ... Men hvad vil herr d'Entragues sige? Et måltid ... om aftenen ... i Saint-Germain ... Det er tre skrækkelige ord for en ung piges dyd."

Henriettes sælsomme smil beviste snart Eleonora, at hendes dyd ville være sikker overfor en så intetsigende fare.

"Jeg ved nok," vedblev italienerinden, som forstod denne tavshed, "jeg ved nok, at De ikke vil være så ufornuftig at bevilge noget, førend Deres medbejlerske er styrtet. Men når alt kommer til alt, er der dog fare forhånden. Og ... sæt at markisen selv eller gennem andre overraskede Dem i selskab med kongen?"

"Markisen afrejste til Monceaux tidlig i morges."

"Alene?" spurgte italienerinden.

"Formodentlig, siden kongen vil benytte hendes fraværelse til at invitere mig til dette aftensmåltid."

"Alene!" gentog Eleonora eftertænksomt.

"Jeg ser derved kun på den fordel," vedblev Henriette, "at jeg kan benytte denne lejlighed til at tilbringe en times tid sammen

med kongen og tilhviske ham en og anden god sandhed."

"Det er sandt," sagde Eleonora, som endnu var fordybet i tanker.

"Hvad grunder du på?"

"På denne rejse til Monceaux."

"Mener du, at det skulle være en list af Gabrielle, for at overraske kongen? Markisen er ikke i stand til en så lav handling."

"De har ret: markisen ville ikke tage alene til Monceaux for at overraske Dem og kongen."

"Er du vågen eller drømmer du? Hvad betyder disse store, stive øjne?"

"De forsøger at følge Speranza, som ligeledes er afrejst i dag."

"De elskende skulle træffe sammen, mener du?" sagde Henriette spottende, "aldrig! De ville ikke unde os denne sejr! Der er intet, der hindrer mig i at tilbringe en time i Saint-Germain hos kongen, der længes efter at se mig, og hvis opdragelse, jeg har at besørge. En fuldstændig opdragelse! ... Min fader vil ikke forlade mig; du kan i den henseende være ganske rolig. Han frygter endnu mere for min svaghed end du. O, min svaghed!" hviskede hun, og hendes øjne lynede med et ulykkespående udtryk, "der gaves en tid, da mit hjerte var svagt. Dengang pinte alle det, hver på sin vis ... nu er turen til mig! ... Jeg har lidt foragt, fornærmelser og smerter nok! Lad andre nu være svage ... giv mig nu kraften og triumfen!"

"De taler, som en dronning må tale," sagde Eleonora roligt og med den naturlighed, der gør smigeren så meget farligere, "hvad vil De da svare la Varenne?"

"At jeg vil begive mig til Saint-Germain på den berammede tid."

"Hvad tid?"

"Klokken otte i eftermiddag. Jeg må straks begynde på mit toilette. Man siger, at markisen er den eneste i Frankrig, der besidder smag. Vi vil se, om kongen siger det samme i aften. Lad os skynde os tilbage til la Varenne! Men ... hvem er det, der taler med ham?"

"Det er Concino."

"Med støvler på ... dækket med støv! Går Concino måske også på jagt?"

"Nej, mademoiselle; men han fulgte efter Speranza i morges og kommer nu tilbage, for at give mig besked."

"Det er herligt ... så vil jeg også blive lidt klogere, inden jeg går herfra."

Efter at Concino havde trykket la Varennes hånd, nærmede han sig for at opsøge damerne. Han mødte dem ved enden af alleen.

"Nå?" sagde Eleonora.

"Han er slået ind på vejen til Meaux."

"Så vidt jeg ved, går vejen til Monceaux jo over Meaux?" spurgte Eleonora roligt.

"Ja," sagde Henriette bævende.

"Fire mile herfra, i Vaujours," vedblev Concino, "gjorde han holdt og syntes at vente."

Begge damerne så på hinanden.

"Klokken syv indtraf en fra Paris kommende vogn ... det var markisens."

Henriette gjorde en bevægelse.

"Den var kun ledsaget af to rideknægte," vedblev italieneren, "signor Speranza nærmede sig vognen til hest og underholdt sig i ti minutter med markisen; derpå lod han vognen køre videre og vendte om."

"Tilbage til Paris?" spurgte begge damerne på en gang.

"Nej, han red tværs over markerne til højre."

"Men du fulgte ham dog vel?" sagde Eleonora.

"På åben mark ville han have set mig; desuden var jeg træt. Nu går jeg til sengs."

Med disse ord forlod Concino haven.

Henriette og Eleonora blev et øjeblik stående ganske bestyrtede.

"De har sat hinanden stævne i Monceaux!" udbrød Henriette.

"Det er sandsynligt."

"Det er vist. Og for ikke at blive set hos hinanden, skiltes de ad; den ene slår ind på den længere vej, den anden på den kortere; i aften vil de genfinde hinanden under træernes skygge."

"Mens De ligeledes befinder Dem under træernes skygge med kongen. I vor hjemstavn kalder man det en kvadrille."

"Og vi skulle lade en sådan lejlighed gå ubenyttet hen?" udbrød Henriette heftigt. "Vi skulle ikke underrette kongen om det!"

"Han tager jo til Saint-Germain! Han kan ikke være to steder på en gang."

"Vore spioner, som må afsendes til Monceaux, ville afgive deres rapport."

Eleonora opslog en ringeagtende latter.

"En rapport af spioner! ... Mener De, en konge antager den for gyldig mod en tilbedt kvinde som markisen?"

Dette frygtelige stød fik Henriette til at fare op.

"Det er sandt," sagde hun, "man må lade den tilbedte kvinde fange ved den, der tilbeder hende."

"Men Deres rendezvous?" indvendte italienerinden, hvis øjne funklede af en hyldet medlidenhed.

"Jeg vil få tid nok til stævnemøder, når markisen er blevet jaget ud af Louvre."

"Godt! Svar da la Varenne ... han venter."

"Svar du ham ... jeg må tænke mig om ..."

"Jeg svare ham? Nej, det er jo ikke mig, kongen har skrevet til," sagde Eleonora. "Det ville være upassende og kunne medføre skade."

"Nuvel, jeg skal selv affærdige la Varenne; men du kan vel underrette kongen om hans skønne venindes rendezvous ..."

"På hvad måde?" spurgte italienerinden, som om ingen idé kunne falde hende ind.

"Tænk efter ... du har så megen forstand."

"Det er vanskeligt. Ah ... nu tror jeg at have fundet det ... Sig, at De ikke vil begive Dem til stævnemødet, fordi De frygter for en snare fra markisens side."

"Ja!"

"Tilføj, at De ved fra en sikker kilde, at markisen har sat en af sine bedste venner stævne, idet hun vil bede ham om at skaffe friske heste, for at hun i aften kan vende tilbage til Saint-Germain."

"Men så vil kongen blive i Saint-Germain."

"Det vil bero på den beskrivelse, De giver over Gabrielles ven. Om nu denne beskrivelse kunne vække en smule skinsyge hos kongen?"

"Jeg forstår! Du er en djævel i forstand."

"Vist ikke, mademoiselle! De beviser mig den ære at tillægge mig Deres egen. Skynd Dem nu og tal med la Varenne!"

Henriette nærmede sig straks den lille mand.

"Min herre," sagde hun, "jeg ser mig nødt til at renoncere på dette rendezvous. Man belurer os; markisen tog i morges til Monceaux, men ikke alene, som kongen troede ... nej, med en person, med hvem hun uden tvivl træffer aftale om i aften at overrumple kongen i Saint-Germain."

La Varenne gjorde store øjne.

"Tilføj," vedblev Henriette, "at denne person er virksomheden, kraften og snildheden i egen person; han er den farligste, mest årvågne mand, der kan tænkes. Hans navn er Esperance."

"Esperance ... denne fornemme, elskværdige herre, som altid går på jagt?"

"Ja, på Hans Majestæts enemærker! Gå derfor ... at kongen kan få underretning snarest muligt."

La Varenne lod sig ikke dette sige to gange, men bortfjernede sig så hastigt, som hans små ben ville tillade det.

"Nu," sagde Henriette til Eleonora, "tager jeg hjem. Hvad skal jeg gøre?"

"Blot vente og oppebie udfaldet," svarede italienerinden.

"Du tror altså, at kongen er skinsyg nok på Gabrielle til at gøre sig den ulejlighed at ville overraske hende i Monceaux?" spurgte Henriette med bitterhed.

"Men lad os nu skilles ad! ... Adieu!" sagde italienerinden, idet hun ledsagede Henriette ud.

Henriette adlød og begav sig straks hjem.

Zamet, som havde ventet på udfaldet af denne rådslagning, forlod nu sine værelser og opsøgte Eleonora.

"Skrider vi fremad?" spurgte han. "Efter hvad Concino nys har fortalt mig, må vi endnu i aften have et resultat."

"Jeg håber det," svarede florentinerinden.

"Der behøves kun en scene, der gør opsigt. Lad kongen indtræffe i rette tid, og lad en af hans venner jage Esperance en pistolkugle gennem hovedet ... Skandalen vil da styrte markisen for bestandig."

"Så sagte!" udbrød Eleonora og rynkede sine bryn, "markisen overlader jeg Dem, men Speranza har forsvaret og reddet mig; jeg vil ikke, der må krummes et hår på hans hoved. Ved de midler jeg benytter, vil den lykkes langt snarere end ved voldsomme. Gennem Pontis erfarer jeg ethvert skridt Esperance gør. Overlad det hele til florentinerinden Eleonora og hinduerinden Ayoubani! Vi skrider fremad! Kun forlanger jeg, at Speranza går uskadt ud af denne historie ... det skulle da være, at en ubetinget nødvendighed forbød det. Jeg forlanger det ... hører De?"

"Som du vil da; denne regning kan du afslutte med Concino på din bryllupsdag."

"Den dag," sagde italienerinden med en overmodig latter, "vil Concino, idet han opgør regningen over mit udstyr, give mig kvittering for den resterende gæld."

3. De tre gyldne Bjørne

Henrik havde med fornøjelse bevilget markisens uventede bøn om tilladelse til at tage til Monceaux, for der at udhvile sig i nogle dage.

Som sædvanlig traf Gabrielle sine forberedelser uden prunk. Sine kammerpiger og sin søn sendte hun forud på muldyr med befaling til at vente hende på halvvejen. Til sønnens sikkerhed forlangte hun en dækning af kongen; hvad hende selv angik, gav hun, som foretrak at være beskeden og tilbagetrukken, kun ordre til, at der skulle spændes for hendes ene vogn og afrejste, ledsaget af tvende rideknægte.

Man bemærkede at markisen, dagen før sin afrejse havde haft en lang samtale med prioren i den hellige Genovevas kloster, som hun havde besøgt i Bezons. Man så hende senere spadsere i haven med broder Robert, der bød hende frugter og blomster, som hun elskede lidenskabeligt. De skarpe øjne – og på dem fattes det ikke omkring de store – bemærkede, at samtalen mellem munken og Gabrielle var alvorlig, at markisen deltog i den med hele sin sjæl og med den mest spændte opmærksomhed, at broder Robert med en hvis heftighed gentog de råd, han syntes at have givet hende, som om han foreskrev hende en plan for hendes fremgangsmåde, og at Gabrielles holdning forrådte en lydig elevs underdanighed.

De eneste ord, som lurerne formåede at opfange, var følgende, da de tog afsked med hinanden:

"Jeg takker Dem endnu engang, min ven, på begges og mine egne vegne."

Man behøver ikke at spørge, om disse ord blev udlagt og fortolket. Hvem kunne den treenighed være, der var broder Robert tak skyldig?

Vi vil måske erfare det, når vi følger Gabrielle til Monceaux. Hun begav sig altså på rejsen, efter at hun dagen i forvejen havde taget afsked med kongen og sine fortrolige.

Da kareten havde tilbagelagt en mil og den kvalme luft i Paris blev afløst af landets friske atmosfære, åndede Gabrielle friere og følte en næsten barnlig glæde. Hun begyndte, idet hun trak gardinerne til side, at kaste spejdende blikke omkring sig, som om hun ventede en persons ankomst eller søgte at opdage en spion.

Hun ventede virkelig på Esperance, som hun den foregående aften gennem Gratienne havde bevilget et rendezvous, der var blevet imødeset i så lang tid med så megen længsel.

Men først i skoven ved Vaujours viste Esperance sig pludselig, klædt som jæger. Efter vognens indkørsel i skoven var de unge rideknægte forsvundet og kom kun nu og da til syne. Esperance kunne nærme sig kareten, uden at bemærkes af andre end kusken. Han bøjede sig langt ind i det indre af vognen og talte med dæmpet stemme. Forresten var Gabrielles kusk ikke nysgerrig.

Men andre øjne så dette optrin på afstand, men også – som vi har erfaret af Concinos rapport – kun på afstand.

"Ved De vel, dyrebare Gabrielle, at De er meget uforsigtig?"

"Ved De vel, min elskede Esperance, at De i dag er såre frygtsom?"

"De må altså have haft vigtige grunde til at tage ud på en sådan tid, og ved højlys dag udsætte mig for vedkommende

spioners blikke."

"De vil måske se os, men jeg tror næppe, de vil høre os. Se efter, om De kan få øje på mine rideknægte!"

Esperance så sig om og spejdede hen ad landevejen, som bugtede sig hen gennem skoven.

"Jeg ser en ... Jeg ser to; den ene forfølger den anden med en hasselkæp, som han formodentlig må have brækket af i skoven ..."

"Intet afholder Dem fra at tage og trykke min hånd. Tryk denne hånd inderligt og fast; for enhver af dens fibre fører til mit hjerte, som smelter hen af fryd, når jeg ser, når jeg berører Dem."

Esperance greb Gabrielles varme hånd og trykkede den til sine øjne, til sin mund ... det var kys på kys.

"Nu er vi roligere," sagde Gabrielle, hvis kinder havde antaget den hvide roses glimrende farve, "nok, Esperance, nok! Vi trænger begge til fornuft, jeg for at tale, De for at høre."

"De tager til Monceaux," vedblev den unge mand, idet han langsomt lagde Gabrielles hånd tilbage på hendes skød.

"Til Monceaux ... ja ... i aften, og når natten bryder frem, indfinder De Dem hos mig."

Han bævede, og den flamme, der luede i hans øjne, voldte Gabrielle – som gættede den mening, hendes elskede lagde i disse uforsigtige ord – på engang glæde og smerte.

"Så!" sagde hun med vemod. "Disse simple og naturlige ord sætter straks min ven i fyr og flamme og bringer ham til at glemme, at der mellem os hverken kan være tale om den glødende rødme eller om de drømme, der forbrænder indbildningskraften."

"Det er sandt," svarede Esperance med det samme blide og sørgmodige udtryk, "mellem Dem og mig betyder ordet kun mørke – og ordet besøg betyder kun at tale om forretninger og smile. Det glemte jeg – tilgiv mig! Deres øjne er så veltalende, at man altid holder sig for opfordret til at svare dem."

Gabrielle sænkede sit hoved.

"Ja," hviskede hun, "det er urigtigt af mig, at jeg ser således på Dem. Men hvor er det muligt at hindre øjnene i at gengive enhver af hjertets bevægelser? Hvis De ønsker det, vil jeg imidlertid forsøge det."

"Deres rideknægte har fået øje på mig ... De nærmer sig!"

"Så lad os skynde os," sagde Gabrielle hastigt og vågnede af den søde, dvaleagtige tilstand, hvori både hendes sjæl og legeme befandt sig. "Jeg har ladet Dem kalde, Esperance, for at bede Dem om en tjeneste, som De ene og alene kan vise mig."

"Befal!"

"Jeg rejser til Monceaux, hvor jeg venter en vis person."

"Kongen?"

"Nej ... en, hvis nærværelse hos mig kunne give anledning til farlige formodninger ..."

Esperance så på hende.

"De vil forstå mig, når De ser den person, talen er om. Kender de La-Ferté-sous-Jouarre?"

"Jeg er kommet der igennem."

"I et flinteskuds afstand fra byen, på denne side, ligger et værtshus, som man kalder "De tre gyldne Bjørne". De træder ind i dette værtshus og i baggrunden af haven vil De få øje på en mand ... en meget tyk bonde med et hvidt ansigt. De behøver kun at nævne Deres navn – Esperance – og han vil følge Dem."

"Alt dette er let."

"Mindre let er det måske at føre ham til Monceaux, uden at nogen ser Dem. Ved enden af parken løber en hulvej. Lige overfor det dybeste sted på denne vej vil De i aften finde en åbning i muren. Træd derind med Deres ledsager; Gratienne vil føre Eder begge ind til mig."

"Jeg mener, at alt dette, hvor hemmelighedsfuldt det end kan synes, ikke kan være synderlig vanskeligt," sagde Esperance.

"Jeg har forglemt én omstændighed; jeg glemte den, fordi den sårer mit hjerte. Det er muligt, at opstillede spioner, bevæbnede folk … eller Gud ved hvem … vil bemægtige sig den mand, der ledsager Dem. I så fald, min elskede, må De, selv med Deres eget livs fare, redde ham og ikke tåle, at der bliver tilføjet ham den ringeste voldsomhed, den mindste fornærmelse."

"Godt," svarede Esperance. "Men nu er rideknægtene kun ti skridt fra os; de bliver nysgerrige og vil høre os."

"Jeg er færdig. Bevis mig denne uskattérlige tjeneste … jeg skal vise mig erkendtlig."

"Hvad klokkeslæt i aften skal jeg indfinde mig i hulvejen?"

"Når mørket falder på."

Rideknægtene havde atter indfundet sig ved vognen og betragtede Esperance med forundrede blikke.

Denne bukkede ærbødigt for Gabrielle, og efter at han havde orienteret sig med en jægers raske blik, gjorde han omkring med sin hest og sprængte hen over sletten.

Esperance så sig hurtigt om, for at forvisse sig om, at ingen spion fulgte ham. Han fik kun øje på en rytter i horisonten, der

straks efter slog ind på vejen til Paris, i stedet for at følge ham i hans hastige ridt over markerne.

Efter tre timers forløb fik han, træt og udmattet, øje på den lille by, hvortil Gabrielle havde sendt ham.

Da Esperance havde hvilet og styrket sig, begyndte han at tænke over det hverv, hans elskede havde givet ham.

Hvem var denne mand, hvis liv og frihed var hende så magtpåliggende?

Men da Esperance ikke var en af de drømmere, der bryder deres hjerne for at udklække kimærer, sagde han sig selv, at Gabrielle måtte vide, hvad hun gjorde.

Han slog derfor i en glad stemning ind på vejen til byen, mens han grundede over hvad Gabrielle vel kunne have ment med ordet erkendtlig.

Han fik snart øje på skiltet, der svajede frem og tilbage uden for værtshuset "De tre gyldne Bjørne". Han gjorde holdt og kastede tømmen til staldkarlene, der ved den tid af dagen altid er rede til at modtage de rejsende på en forekommende måde; derpå gik han over gården, som om han hele sit liv igennem havde beboet dette værtshus, og trådte ud i haven.

Under en løvhytte, af humle- og vinranker så Esperance en ualmindelig korpulent mand, med uhyre tykke ben og kolossale arme. Hans hoved var dækket med en bondehat, der næsten skjulte hele ansigtet, og han stod ved siden af en slags cisterne, i hvis mudrede vand man så en mængde grønne frøer svømme frem og tilbage.

I sin fede og hvide hånd holdt han en lille hasselkæp, som han piskede vandet med, for at drille frøerne.

Esperance, som nøje betragtede denne person, hvis ynde stemte nøje overens med den af Gabrielle givne beskrivelse, troede – da den ubekendte vedblev at holde sit ansigt skjult – at han måtte udtale det kabbalistiske ord, der skulle forvandle denne bondes mistro til tillid.

"Esperance," hviskede han, idet han plukkede et kirsebær af et i nærheden stående træ.

Den tykke mand løftede straks hovedet og viste et roligt, men forskende ansigt. Ved synet af samme sagde Esperance:

"Jeg forstår."

Formodentlig måtte den mønstring, som den ubekendte anstillede, være faldet ud til Esperances fordel; for den tykke frøjæger smilede med en fiffig mine og nærmede sig med de ord:

"Når De behager, min herre."

"Jeg står til tjeneste," svarede Esperance.

Den tykke mand førte Esperance til en lille låge i havehegnet, viste ham to friske heste, som stod udenfor, og bad ham høfligt hjælpe sig op på den ene.

Esperance løftede denne masse med en muskelkraft, som aflokkede den ubekendte et nyt smil.

"Jeg ser," sagde han, "at man har valgt mig en god ledsager."

"Jeg føler mig æret ved at tjene Dem," svarede Esperance ærbødigt.

"Velan, lad os da bryde op," vedblev den tykke.

Med bøssen i den venstre hånd og kården således fremskudt, at han øjeblikkelig kunne drage den, red Esperance forud uden at svare.

Da mørket faldt på, trådte begge gennem den af Gabrielle omtalte åbning ved Monceaux, og efter at Gratienne, som ventede indenfor, havde ført dem ind i en nydelig lille grotte, der var omgivet med et tæt buskads, sagde hun til den ene:

"Her ind, nådige herre!"

Og til den anden:

"De, min herre, stiller Dem ved udgangen ... og god vagt!"

4. Mayenne

Klædt i hvidt skred Gabrielle sin gæst i møde og greb hans hånd, for at føre ham hen til en stol.

"Vær mig velkommen, Deres Nåde," sagde hun, "og undskyld, at jeg modtager Dem på dette sted; men jeg har hørt, at de store feltherrer gerne ønske åbne stillinger, hvori de frit kan udføre deres bevægelser, og jeg ville derfor ikke indespærre hertugen af Mayenne, for at få ham i min magt."

Mayenne – for ham var det – svarede på denne kompliment med en høflighed, der var ham naturlig, og hvortil Gabrielles uimodståelige smil desuden tvang ham.

"De ser, madame," sagde han derpå, "at jeg ikke er bange for at give mig i Deres vold, og i denne grotte ville verdens største kriger lige så let kunne fanges som en fugl, der flyver ind i et bur, især når buret bevogtes af en gut, som den, de afsendte til mig ... en Herkules med et Adonishoved!"

Gabrielle, der følte ved sig selv, at hun rødmede, bød hertugen af Mayenne en stol og tog selv plads.

"Deres Nåde," sagde hun, "De er i større sikkerhed her, end midt i Deres armé. Hvad den person angår, der har ledsaget Dem hertil ville jeg, hvis der fandtes en mere retskaffen og tapper adelsmand i Frankrig, have valgt ham til at ledsage Dem og beskytte Dem under det skridt, som De har vist mig den villighed at gøre, og som jeg aflægger Dem min varmeste tak for, idet det vidner om en fast tillid til mig."

"De gav mig eksemplet på det, da De for fjorten dage siden besøgte mig i La Ferté-sous-Jouarre, hvor jeg holdt mig skjult, og hvor De, i stedet for at overrumple mig, som De kunne,

betroede Dem til min redelighed. På den måde åbnede De forhandlingerne mellem os; jeg føler mig forpligtet til at opføre mig ligedan mod Dem."

"O, min kære hertug, jeg ville gerne ofre mit blod for at forsone to fyrster, der har Frankrigs skæbne i deres hænder!"

"Det beror ikke på mig alene, madame," sagde Mayenne, "kongen hader mig."

"De tager fejl," udbrød Gabrielle livligt, "kongen hader Dem ikke; han frygter Dem!"

Disse smigrerier opklarede hertugens pande.

"Hvis det var sandt," svarede han, "ville alt snart være udjævnet. Men Deres gode vilje hindrer mig ikke i at se den forbitrelse, man fører krig imod mig med."

"Deres Nåde," sagde Gabrielle, "jeg ved ikke, om jeg, uden at bedrøve, kan udtale en af Deres pårørendes navn ... et endnu i dyb sorg indhyllet navn ..."

"Min søsters!" hviskede Mayenne.

"Ja, herr Guise ... jeg mener madame de Montpensier. Hun er den eneste person af Deres familie, som har fortjent kongens fjendskab."

"Jeg er en oprører. Jeg har vist spanierne et venskabeligt, smilende ansigt ... spanierne, som afskyr mig, og som jeg forbander. Hvornår skal jeg opnå et godt forlig, som gengiver mig min rolighed, alles agtelse, og de venner, der tidligere har sluttet sig til mig? Ak, alt dette måtte jeg erobre tilbage i krig, og først da vil jeg blive virkelig æret, først da vil jeg blive rolig, når en bøssekugle strækker mig død hen på valpladsen."

"Mit højeste ønske," sagde Gabrielle, "ville være, at kongen nu havde hørt Dem; da ville freden snart være sluttet. En ulykkelig

fjende betragter kongen næsten som en ven."

Mayenne rejste sig og hans øjne lynede.

"Hvis det havde været tilfældet," udbrød han, "hvis kongen havde hørt mine ord, så tror jeg, jeg ville være død af skam. Men kongen hører mig ikke – gør han vel, madame?" vedblev hertugen og så sig om med et mørkt mistroisk blik, "De har vist ikke lokket mig i en fælde, for at se mig ydmyget og udsat for mine fjenders spot."

"Deres Nåde," sagde Gabrielle og greb hans hånd, "De fornærmer mig! Har jeg ikke givet Dem mit ord? Har De nogensinde kendt mig så rænkefuld og intrigant? ... Vær ganske rolig; jeg alene har hørt Deres ord, prins, jeg alene kender Deres hemmelighed, og De kan trygt betro mig de fredsbetingelser, som jeg i Deres navn vil foreslå kongen."

Næppe havde hun talt ud, førend man hørte ilsomme skridt nærheden. En lås knagede, den hemmelige dør åbnede sig, og kongen trådte ind med en fakkel i hånden, med en bestyrtet mine og med vredefunklende øjne.

"Hvem er De i selskab med, Gabrielle?" spurgte han og så sig om, som om han ville forvisse sig om, hvem der var til stede.

"Ha! Forræderi!" mumlede Mayenne, idet han trådte tilbage og lagde sin hånd på sabelhæftet.

"Herr de Mayenne!" råbte Henrik og tabte faklen.

"Herr de Mayenne!" råbte Gabrielle og strakte sine hænder ud imod prinsen af Lothringen, "anklag mig ikke! Jeg er uskyldig ... finder der forræderi sted, så stammer det ikke fra kongen."

"Jeg forstår Dem, madame," sagde Mayenne med et foragteligt smil, "denne scene bliver ganske fortræffeligt spillet! De ventede naturligvis ikke kongen. Kongen kommer ganske

uventet. Han finder Dem tilfældigvis i selskab med hertugen af Mayenne, og da Hans Majestæt, ligeledes tilfældigvis, har den behørige suite med, så bemægtiger man sig rebellen ... og krigen er endt! Godt spillet, madame!"

"O, sire!" sagde Gabrielle, "det er en fornærmelse, som jeg ikke vil glemme, så længe jeg lever! De har ret, herr de Mayenne, alt anklager mig! De har ret til at kalde mig falsk og intrigant ... Ja, de har ret til at behandle mig med denne strenghed."

Mayenne, der nu selv blev forbavset, trods den rasende forbitrelse der havde bemægtiget sig ham, betragtede i tavshed det sælsomme optrin, der frembød sig for hans blik.

På den ene side Gabrielle, i tårer, vridende sine hænder med en mine, der røbede den oprigtigste smerte ... på den anden side Henrik den Fjerde, bleg, bestyrtet, med sænket pande, snarere lignende en besejret end en sejrherre ... og i hans ansigt læste man en skam og en anger, der nedsatte ham i hans egne øjne.

"Sig dog i det mindste, sire," udbrød Gabrielle, "at jeg ingen del har i denne overrumpling, hvis offer herr de Mayenne er! Gengiv mig min ære, sire, mig, som ville erhverve Dem denne gode og retskafne mands venskab!"

Ved disse ord indså kongen hele omfanget af sin fejl. Han havde ved denne overilede overrumpling omstyrtet hele den bygning, som Gabrielle med så meget besvær havde søgt at oprejse.

"Lad mig holde mig til sandheden," mumlede kongen. "Jeg er den eneste skyldige ... Ifølge en mig meddelt rapport, som angav, at markisen havde et rendezvous med en elsker i

Monceaux, blev jeg skinsyg og begav mig på vejen hertil. Jeg har nøglen til den hemmelige indgang. Jeg skyndte mig herud, og da jeg hørte lyden af to stemmer, rev jeg døren op ..."

Mayenne bibeholdt sin på en gang rolige og foragtelige holdning; et tvungent smil spillede om hans læber. Han havde atter stukket sin kårde i skeden.

"De må ikke tvivle om sandheden af mine ord, Mayenne," vedblev kongen i en sagtmodig tone. "Dette optrin har fundet sted mellem os uden vidner. De kom her som en fri mand ... det står Dem frit for at vende tilbage ... og jeg tilbyder Dem alle mine heste tillige med en eskorte. Mayenne, De har mit kongelige ord. Og jeg beder Dem tilgive mig ... jeg har haft uret."

Hertugen så på Gabrielle, der aftørrede sine tårer, og betragtede længe dette åbne ansigt, disse klare øjne, hvori den umiskendeligste redelighed strålede ham i møde.

"Hvad der har tildraget sig, Deres Nåde," udbrød Gabrielle, idet hun atter nærmede sig Mayenne, "løser os med hensyn til de ord, vi har vekslet. Tag Deres tilbage, hertug; ingen anden vil nogensinde erfare, hvad der er blevet sagt."

Mayenne sænkede nu også hovedet, ligesom kongen tidligere, og drejede hatten mellem hænderne som en virkelig bonde, som hans godsherres godhed sætter i forlegenhed. En heftig kamp opstod i denne stolte sjæl. Han forblev tavs.

Henrik anså denne nølen for mistro. Det krænkede ham, men han søgte at bandlyse denne følelse og sagde hastigt:

"Det er muligt, at De frygter for et baghold udenfor slottet. Efter hvad der er foregået, har De ret til at befrygte alt ... jeg vil derfor ledsage Dem så langt som De ønsker det, og min person

vil borge for Deres. Hvis denne garanti ikke tilfredsstiller Dem, så sig det ... jeg står til Deres tjeneste."

"De gør for mange omstændigheder med mig," svarede Mayenne, besejret af den adel, der lå i kongens opførsel, "sire, jeg er Deres undersåt, og jeg føler nu, at alle med rette må bøje sig for Dem. Markisens godhed og veltalenhed havde allerede halvvejs vundet mig; De har fuldendt værket; jeg beder Dem om tilgivelse ... her ligger jeg for Deres fødder ... men jeg ved ikke, om jeg kan rejse mig igen."

Med disse ord kastede han sig på knæ, overvældet af sin sindsbevægelse.

"*Ventre-saint-gris!* Kan De ikke, så skal jeg!" sagde Henrik med tårefyldte øjne, løftede Mayenne op og omfavnede ham venligt.

"Hvor må jeg ikke takke Gud," sagde Gabrielle og foldede sine hænder.

"Tror De, at man forglemmer Dem?" udbrød Henrik, idet han forlod Mayenne, for at ile hen til Gabrielle, som han trykkede til sit hjerte. "Her, min fætter, er min skytsengel, den fuldkomneste kvinde, der findes i Frankrig! Og jeg kom for at overrumple, for at fornærme hende."

"Jeg vil forlange belønning til mine angivere," sagde Gabrielle smilende, "for dem må vi dog takke for denne lykke, som jeg aldrig alene ville have opnået. Hvad ser De Dem om efter?"

"Jeg vil se, om hertugen er ..."

"Er kommet så alene ... ja, sire," sagde Mayenne, "jeg har tillid til de engle, jeg træffer på min vej."

"Hvad mere er," bemærkede Gabrielle, "hertugen har fået en skildvagt af mig."

Gabrielle førte kongen ud af grotten og viste ham Esperance, som stod med sin kårde i hånden lænet op til havemuren.

"Det er altså den elsker, man truede mig med," mumlede kongen, da han genkendte sin rival. "Det er ham, der skulle skaffe Dem friske heste, for at De skulle overraske mig i Paris? Det er ham, De skulle have foretrukket for mig? ... Ah, mester la Varenne ... nu kommer turen til mig at rødme."

Han så ikke den rødme, der udbredte sig over Gabrielles kinder ved disse ord ... også Esperance vendte sig bort, for at skjule, ikke sin rødme – men den smerte, som kongens nærværelse og denne bitre opvågnen af så skønne drømme voldte ham.

Men da Gabrielle, idet hun gik forbi ham, greb hans hånd, fattede han sig igen og udåndede hele sin bitterhed i et suk.

"Nu, min kære fætter," sagde Henrik til Mayenne, "må jeg spørge Dem, om De har Deres tid besat i aften. Hvis ikke beder jeg Dem spise til aften med mig ... eller vil De hellere begive Dem hjem ... og betænke Dem?"

"Betænke mig?" gentog hertugen, "Gud fri mig fra det, sire! Jeg har betænkt mig alt for længe. Jeg antager, at vi her har gode senge og vin."

"Det lover jeg Dem," sagde Gabrielle.

"Hav den godhed," vedblev Mayenne, "at give mig begge dele ... og i morgen ..."

"I morgen taler vi om forretninger," tilføjede kongen. "Ved Gud, de vil snart blive afgjort; for jeg vil forud bevilge Dem alt, hvad De forlanger."

"Alt?" spurgte lothringeren smilende.

"Ja, og endnu mere," svarede Henrik, "forudsat at det ikke er markisen ... for i så fald måtte De hellere forlange mit liv!"

Man slog ind på vejen til slottet, som kongens pludselige ankomst havde fyldt med forvirring og uro.

Henrik havde hastigt brudt op fra Paris; men hans officerer havde indhentet ham i Monceaux, og deres ankomst forøgede forvirringen, ligesom olie i ilden forøger flammen.

Da denne nysgerrige mængde, i hvis spids greven af Auvergne befandt sig, fik øje på kongen, der ganske roligt trådte ud fra grotten ind i parken, med den ene arm om Gabrielles liv og med den anden lænet på en ubekendt mand, formåede ingen at begribe denne rolighed og den tredje mands tilstedeværelse i Monceaux.

"Mine herrer," sagde kongen, "bestil straks et godt aftensmåltid til mig og min fætter Mayenne, som i aften vil drikke på min sundhed!"

Navnet Mayenne lød i denne forsamling som et tordenslag.

"Ja, mine herrer," sagde kongen, idet han trådte ind i slottets store sal. "Min fætter Mayenne beviser mig, at jeg ingen bedre ven har end ham, og jeg erklærer her, at han fra nu af ingen bedre ven har end mig."

"Gud være lovet!" mumlede Sully, så højt at alle hørte det.

"Lad os ikke glemme min veninde," sagde Henrik og pegede på Gabrielle, "for hende har jeg at takke for freden og for mit riges lykke."

Under forsamlingens dybe tavshed tilføjede kongen:

"Man betjene hertuginden!"

"Hertuginden?" gentog flere, forundrede, for Monceaux var kun et marquisat.

"Ja," sagde Henrik, "hertuginden af Beaufort, markisen af Monceaux og Liancourt. Det er det navn, som min veninde fører for fremtiden."

"O, sire," udbrød Gabrielle, "vil Deres godhed aldrig ophøre?"

"Tys! ... Derom senere! ... Giv mig Deres arm, min kære fætter! ... Gabrielle, hvad var det for et indfald, De fik, da De forsonede mig med Mayenne?"

"Det var ikke mit eget indfald, sire," svarede Gabrielle beskedent, "men hans, som er sjælen i enhver god handling, broder Roberts."

"Broder Robert!" udbrød kongen, "han? ... O, det ligner ham!"

"Hvem er broder Robert?" spurgte Mayenne.

"Det skal jeg fortælle Dem, når vi er ene, fætter; det er nok ulejligheden værd, og De vil mere end enhver anden vurdere og skatte ham. Men nu til bords, fætter, til bords! ... Hertuginde, indbyd vor ven Esperance, og traktér os med kølig vin, for vejret er varmt!"

Gabrielle så, at hendes vens ansigt formørkede sig, og sagde sagte til ham:

"Jeg forstår! ... De mener at jeg allerede har fået min belønning, hvorimod De, som sædvanlig, intet har fået. Nuvel, det ville ikke være retfærdigt. Kom til mig på lørdag i mit hus i Bougival. Der vil vi tilbringe en aften sammen i selskab med Gratienne."

"Med Gratienne? ... Har De da ingen tillid til mig?"

"Jo, men jeg har ingen tillid til mig selv. Altså på lørdag! I aften vil vi drikke på kongens sundhed og på vore fjenders beskæmmelse."

"Ja, lad os det!" sagde Esperance.

5. Familierådet

Greven af Auvergnes tilbagekomst til familien Entragues og de efterretninger, han medbragte, udbredte bestyrtelse i denne interessante familie.

"Der ser I," sagde han, "hvilken vending Eders planer har taget. Markisen er hertuginde og har fra nu af herr de Mayenne, dagens helt, til sin allierede. Hvad herr Esperance angår, så kives man om ham; kongen har omfavnet ham og vil gerne betro ham alle nøglerne til sit hus. Man må tilstå, at I er fiffige, når I har udsat mig for en sådan ørefigen!"

Ved disse ord gjorde Marie Touchet en grimasse. Henriette tyggede på sine smukke negle. Greven af Entragues forgreb sig på de få hår, der havde overlevet så mange skuffede forventninger.

"Så er alt forbi," sagde han fortvivlet.

"Lad os se resultatet," mente Henriette, for hvem dette uvejr kun var en sommerregn. Hun havde oplevet ganske andre storme.

"O, De skal ikke vente længe!" sagde den unge mand i en overmodig tone.

"Men sandsigerskens ord ..." mumlede Marie Touchet.

"En krone ... ikke sandt?" udbrød greven af Auvergne, "ja, det kan I være forsikrede om; I slår ind på den rigtige vej til den!"

"Er denne vej ikke god," svarede Henriette, "så vil vi vælge en anden."

Pludselig hørte man hestetrav i gården, og tjeneren meldte herr la Varenne.

Ved højlys dag var elskovspostillonen aldrig kommet til familien Entragues. Der måtte gives en ualmindelig anledning. Familiens skræk steg. Det blev endnu værre, da den lille mand trådte ind med en iskold mine og med en rynket pande.

Alle ilede ham i møde; tre stole blev ham tilbudt. Han sank ned på den ene, udmattet og stønnende.

"Deres tjener, mine damer!" sagde han. "Deres tjener, mine herrer! Greven af Auvergnes nærværelse her siger mig, at De er blevet underrettet om alt."

"Ja, desværre!" sukkede faderen, mens Marie Touchet opløftede sine øjne mod loftet.

"Vi er kommet smukt fra det," sagde la Varenne.

"Vi er altså dog komme fra det?" udbrød Henriette, idet hun greb den lille mand i skulderen og rystede ham med en næsten mandig styrke.

"Ja, det er et helt mirakel!"

"Fortæl, fortæl!"

"De kender jo kongens overraskelse, mine herrer og damer … den fest, kongen gav til ære for hertugen af Mayenne … det hertugdømme, der nu er blevet markisen til del …"

"Ja, ja, videre!"

"Jeg ville vente, til det behagede Hans Majestæt at forklare sig nærmere. I morges indtraf det skæbnesvangre øjeblik. Kongen gav mig et vink og førte mig ud i haven. – "Det er altså de rapporter, man sender mig!" udbrød Hans Majestæt, "det er altså, hvad man kalder markisens – nu hertugindens – intriger!" … O, mine damer, jeg har hørt ord, som absolut måtte såre en adelsmands øre."

"Hvad svarede De, herr la Varenne?" spurgte faderen.

"Sire," svarede jeg, "det er ikke min skyld. "Så må det være andres," sagde kongen."

"Han mistænkte altså os?" råbte Marie Touchet.

"Sire," svarede jeg, "disse andre troede, hvad de sagde. – "Hvad troede de da?" spurgte Hans Majestæt opbragt" – Sire, de vidste, at herr Esperance var afrejst med markisen – med hertuginden – og på grund af det fortrolige venskab mellem hertuginden og denne herre ... "De er en skurk!" sagde kongen. – Jeg ... en skurk! – når alt kommer til alt, svarede jeg, havde mademoiselle d'Entragues vel ret til at frygte for at markisen – hertuginden, mener jeg – søgte at overraske Deres Majestæt, da noget lignende allerede havde tildraget sig hos Zamet."

"Bravo!" råbte Entragues'erne, "det kan man kalde et svar!"

"Det skulle jeg mene," svarede la Varenne og brystede sig. "Denne påmindelse slog Hans Majestæt; han sænkede hovedet og sagde: "Det er sandt; sligt kunne virkelig befrygtes, og man kunne ikke formode, at hertuginden havde til hensigt at forsone mig med Mayenne."

"Det er Deres Majestæts overilelse, der har forvoldt alt dette onde, – troede jeg at burde svare. – "Alt dette gode, dumrian," sagde kongen leende og slog mig på skulderen. De kan nok tænke, hvor glad jeg blev! Når kongen kalder mig "dumrian" eller river mig dygtigt ned, så er det et bevis på, at han er henrykt. Jeg benyttede mig straks af det. – Deres Majestæt indser ikke, sagde jeg, at den ulykkeligste i hele denne historie er mademoiselle d'Entragues. – "Jeg skal bestræbe mig for at trøste hende," svarede kongen.

En næsten vild glæde stod at læse i faderens og moderens miner. Et ringeagtende smil krusede Henriettes læber.

"Trøste!" mumlede hun. "Så det er det hele!"

"Det er altså ikke os, der lider nederlaget!" sagde faderen.

"Nej, Gud være lovet!" svarede la Varenne, idet han viftede sig med sin hat, "men hvem har bevirket det?"

"Vi vil vise Dem vor erkendtlighed," sagde Marie Touchet.

"Det kan man kalde lykke," tilføjede greven af Auvergne.

Den unge pige var ikke så tilfreds som hendes forældre. I denne formentlige sejr, lå intet, der tilfredsstillede hendes stolthed.

"Hvorledes, min herre," sagde hun til la Varenne. "Er det alt, hvad kongen har anset det for passende at gøre for mig?"

"Hvad jeg har at tilføje, mademoiselle," svarede elskovspostillonen, "angår ene og alene Dem, mademoiselle."

Med disse ord, som blev udtalt med en kynisk uforskammethed, greb han den unge piges hånd og førte hende hen til et vindue.

Den gamle Entragues vendte ikke sit blik fra datterens ansigt. Selv Marie Touchet søgte i datterens træk at læse indtrykket af hvert eneste ord, la Varenne tilhviskede hende.

Henriette rødmede, og hendes øjne strålede. Da la Varenne var færdig med sin mission, fjernede han sig, efter at han først havde fået et håndgribeligt tegn på Marie Touchets taknemmelighed. Det var en med guldperler besat snustobaksdåse.

Henriette syntes, da elskovspostillonen var gået, at være i ekstase. Hendes fader og broder bemægtigede sig hver en af hendes hænder.

"Nå?" sagde de.

"Hvad behager?" spurgte hun.

"Hvad vil kongen?"

"Å, en ren bagatel! Blot et simpelt rendezvous."

"Ah!" sagde herr d'Entragues og rettede sig stolt i vejret. "Det lader til at Hans Majestæt ikke kan undvære os. Og hvad svarede De? Jeg må antage, at De ikke undlod at gøre la Varenne opmærksom på, at en dame af Deres stand ikke indlader sig på rendezvous'er."

"Naturligvis ..."

"Uden at der bliver givet hende garantier for hendes ære," skyndte Marie Touchet sig at tilføje.

"De har ret, madame."

"Og hvad sagde la Varenne?" spurgte greven af Auvergne. "Billiger han disse betingelser?"

"Ligegyldigt, om han billiger dem eller ej," sagde herr d'Entragues, "det tilkommer os at bedømme ..."

Overrasket over denne bydende tone hos stedfaderen, der ellers plejede at tale så ærbødigt til ham, afbrød den unge mand ham med de ord:

"Kongens mening skulle dog vel også have nogen vægt, mener jeg; jeg, som kender ham, tror ikke, han gerne lader sig foreskrive betingelser forud."

"Kongen er for letsindig, min herr søn, til at man kan forlade sig på hans ord. Kong Charles, Deres evigt mindeværdige fader var ikke således."

"Jeg mener," bemærkede herr d'Entragues, "at en god, sikker enkepension ... for eksempel tredive- til fyrre tusinde ... ville give kongens ord vægt ..."

"Halvtreds tusinde blev mig tilsikret på en tid, da pengene var sjældnere end nu om stunder," sagde Marie Touchet.

"Hvad er penge?" mumlede Henriette i en foragtelig tone, "et middel til uden skrupler at løse sig fra sit givne ord."

"Men gudsdød, hvad forlanger I da?" sagde greven af Auvergne. "Vil I, at kongen skal ægte hende, inden han har talt med hende?"

"Hvorfor ikke?" svarede Henriette, "det er dog det formål, vi må forfølge."

"Først må dog ægteskabet med dronning Marguerite hæves. Kongen er ægtemand, min kære."

"Nå, så hæves ægteskabet."

"Dertil fordres tid. Kan De måske give kongen tålmodighed så længe? Er De vis på, at han ikke taber lysten, til gunst for en anden?"

"Der ligger noget sandt i, hvad greven siger," mumlede Entragues. "Men jeg fragår ikke, at en pension på firs tusinde daler ..."

"Forlang hundrede tusinde og bring noget i stand!" udbrød den unge mand.

Henriette trak på skuldrene.

"Jeg foretrækker en krone, min herre," sagde hun.

"Gudsdød," råbte greven af Auvergne, "hvis det er et legetøj, De ønsker, så køb Dem et forgyldt diadem og mor Dem med at sætte det på panden, når De står foran spejlet. De ligner de små piger, der vil bære ørenringe, men ikke lade deres øren gennemstikke."

"Herr d'Auvergne har fuldkommen ret," sagde faderen, "hundrede tusinde daler kunne virkelig tvinge et menneske til at betænke sig."

"Jeg har en idé, som vil jævne det hele," sagde Marie Touchet med en Pythias majestæt, "på den måde, jeg mener, vil kongen vise om det er af kaprice eller af kærlighed, han begærer Henriette. Kongen må forpligte sig for fremtiden, uden at kompromittere sig nu. Kongen må garantere for familiens ære, uden at miste nogen af sin kærligheds rettigheder."

"For pokker, Deres middel, madame, er et universalmiddel!" sagde greven af Auvergne, "behag at meddele os det!"

"Ved dette middel mener jeg et ægteskabsløfte, som kongen må give mademoiselle Henriette Balzac d'Entragues."

"Det tilbud går jeg ind på," sagde Henriette.

"På den måde," vedblev Marie Touchet, idet hun glædede sig over sin triumf, "står det kongen frit for ikke at gifte sig efter dronning Marguerites død; men så vil han ingen ægte, og Henriette har ingen rivalinde at befrygte."

"Ja, et sådant løfte ville være tilfredsstillende," bemærkede herr d'Entragues.

"Ja, hvis kongen skrev under," sagde greven af Auvergne, "men vil han det?"

"Hvis kongen ikke underskriver, så er det et bevis på, at man ikke kan stole på hans følelser, og jeg vil da renoncere på dem," svarede Henriette.

"Det vil De gøre vel i, min datter ... æren frem for alt! Men det lægger ingen hindring i vejen for de hundrede tusinde daler," mente faderen.

"Tværtimod!" sagde grev d'Auvergne.

"Idet vi handler således, er vi for bestandig befriet fra vor uvished. Et bestemt ja eller nej, og handelen er sluttet eller hævet for stedse," sagde Marie Touchet.

En tjener bankede på døren og meldte, at signora Eleonora Galigai ventede damerne i deres kabinet.

"Sandsigersken!" udbrød greven af Auvergne, "jeg absenterer mig!"

"Nej, bliv!" sagde den gamle d'Entragues. "Vi må rådføre os med hinanden om gavebrevet og ægteskabsløftet."

"Jeg vil også være til stede ved denne rådslagning," skyndte Marie Touchet sig at tilføje, idet hun tog plads ved sin mands og sin søns side.

"Jeg må ind til Eleonora," tænkte Henriette skælvende, "hendes besøg i dag foruroliger mig."

Hun gik ind i kabinettet.

"Hvad har du at meddele mig?" spurgte Henriette.

"Et vigtigt anliggende. I går duellerede Pontis."

"Pontis? Hvad kommer det os ved? ... Sig mig først, hvorfra kender du denne mand?"

"Nok, at jeg kender ham. Hvad årsagen til denne kamp angår ... må jeg betro Dem den."

"Du skræmmer mig ... er jeg interesseret i denne duel?"

"Døm selv: Pontis befandt sig i et værtshus, hvor de tjenstgørende gardister pleje at spise til middag. Man talte om kongens elskovsintriger og om markisen af Monceaux, nu hertuginden af Beauforts, efterfølger."

"Nå?"

"Flere nævnede Dem. Det var rimeligvis en tribut, man ville lade Deres skønhed vederfares."

"Når du gør mig en kompliment, Eleonora, så får du mig til at gyse. Videre! Videre!"

"Mine herrer," sagde Pontis, der vist var noget perialiseret, "den person, De dér nævner, vil aldrig blive noget for kongen." – man spurgte ham, hvorfor ... "Fordi jeg ikke vil have det!" svarede Pontis. – "Hvad?" sagde en af gardisterne til Pontis – "Frøken d'Entragues ... en skøn og ulastelig dame ... skulle ikke fortjene kongens kærlighed?" – "Ulastelig?" gentog Pontis med en bitter latter. "Gudsdød! hvis det er hendes dyd, kongen tager hensyn til, så vil man kunne give ham nøjere oplysninger desangående."

"Den elendige!" stammede Henriette, "og hvad svarede man ham?"

Han og den anden trak blank; men i samme øjeblik ankom herr de Crillon.

"Og straffede den uforskammede, – håber jeg?"

"De skal høre, hvad han sagde til gardisterne," tilføjede Eleonora, "I er nogle æsler begge to, og jeg belægger jer med arrest!"

"Det er en fornærmelse!" udbrød Henriette dødbleg.

"Og en langt farligere fornærmelse end de tror," svarede Eleonora, "for denne historie kan nå kongens øren. Ved en energisk klage må De se at træffe forholdsregler imod det ..."

Men hun holdt inde, da hun så Henriette sænke hovedet med et stift blik og sammenknebne læber bukkende under for skammens og frygtens dobbelte byrde.

"Hvad har i grunden denne Pontis anklage at betyde," spurgte hun, "når han ikke kan bevise den?"

Hun betragtede Henriette med et forskende blik.

"Kan han bevise den?" vedblev hun efter en pause.

"Måske," svarede mademoiselle d'Entragues sagte.

"Hvorledes da?"

"Jeg har skrevet en billet ..."

"Min Gud ... til hvem?"

"Til ... denne Pontis' ven."

"Til Speranza!" udbrød italienerinden.

"Ja."

"Og det har De ikke fortalt mig! ... Hvilken ulykke! Man må se at få dette brev tilbage."

"O, jeg har forsøgt alt, trusler, tårer, bønner! Han har ikke villet give mig det tilbage. Dag og nat tænker jeg kun på det. Men hvor skal man finde ham? Hvor ofte har jeg ikke tænkt på at lade hans hus stikke i brand! Hvor ofte har jeg ikke villet lade denne skændige Esperance myrde! ... Men er det sagt, at billetten er i hans hus? Bærer han den hos sig? Vil jeg ikke begå en unyttig voldshandling? ... Hvad skal jeg gøre? ... Jeg tror jeg bliver vanvittig!"

"Hvad siger Deres moder?" spurgte Eleonora.

"Tror du, jeg har tilstået hende denne fejl? ... Har jeg ikke gjort tilståelser nok? Er jeg ikke blevet beskæmmet nok i hendes nærværelse? Du er den eneste, Eleonora, der kender min hemmelighed; red du mig! Du, som kan opdage alt, søg i dine kort, hvor brevet befinder sig! ... Få det tilbage ... Red mig!"

"Dette brev er altså ualmindelig kompromitterende?" sagde italienerinden.

"Falder det i kongens hænder er jeg fortabt."

"Virkelig?" udbrød Eleonora med et sælsomt blik. "Nuvel, berolig Dem, signora, jeg skal redde Dem."

"Du vil skaffe mig billetten tilbage?"

"Ja, men vend nu tilbage til Deres moder … De skal snart få efterretninger fra mig."

Henriette omfavnede Eleonora med en næsten vanvittig fyrighed.

"Hvad kortene ikke siger mig," tænkte italienerinden smilende, "skal jeg erfare gennem Ayoubani."

"Jeg er gået for vidt," tænkte Henriette, "og jeg er i Eleonoras magt; men jeg skal holde øje med hende."

Hun vendte tilbage til sin moder, mens italienerinden bortfjernede sig ad den hemmelige trappe.

6. Satisfaktionen

Herr de Mayenne tilbragte en mindre rolig nat i Monceaux, end hvis hans samvittighed havde været fuldkommen ren.

Han længtes efter dagens frembrud og efter en ny erklæring, der stadfæstede Henrik den Fjerdes ædelmodighed.

Han fandt kongen lige så rolig, lige så venlig som efter optrinnet i grotten. Henrik tog prinsens arm og førte ham med hastige skridt ud i parken.

"Lad os tale om forretninger, således som vor aftale lød," sagde kongen.

"Deres Majestæt sagde, at de snart ville være afgjort," svarede Mayenne.

"Ja; men det vil bero på Dem, fætter; vor samtale desangående vil blive kort, hvis Deres forlangender ikke er overdrevne; i modsat fald vil den blive lang. Som sagt, det afhænger af Dem."

Hertugen forlangte, ifølge skik og brug, nogle byer som garanti – ikke for sig selv, sagde han, men for sine folk.

"Hvor mange forlanger De?"

"Tre. Er det for mange?"

"Tre? Nej ... det bevilger jeg. Er der nogen, De nærer særlig forkærlighed for?"

"Jeg ville gerne have Chalons, hvis Deres Majestæt ikke har noget imod det ... dernæst byen Seurre i Burgund, og endelig Soissons."

"De har en god smag, fætter ... tag dem da. Er det det hele?"

"Hvis jeg havde tre hundrede tusind dalere, sire, ville jeg kunne afbetale det nødvendigste; men hvis jeg havde halvtreds

tusinde til ..."

"Vi vil tilføje de halvtreds tusinde, fætter."

"Nuvel, sire," udbrød hertugen fornøjet, "det er det hele."

"Giv mig Deres hånd, Mayenne; det er afgjort."

Henrik lod sin kældermester kalde, for at tilbyde hertugen en forfriskning. Samtidig nærmede hoffolkene sig, og med dem hertuginden af Beaufort.

"De vil måske også tage Dem en motion, hertuginde?" tog kongen på ny ordet, "De er i ridedragt?"

"Sire, jeg havde aflagt løfte om ni dages andagt, hvis Gud bevilligede mig freden mellem Dem og hertugen, og jeg er i begreb med at opfylde mit løfte."

"De tager dog i det mindste ikke til Sant' Jago de Compostela?" sagde Henrik.

"Nej, til Bezons, sire, og jeg vil benytte mig af nærheden til at besøge min faders hus i Bougival."

"Bezons? Det er sandt ... det glemte jeg," mumlede kongen tankefuld.

"Bezons?" gentog hertugen, "er det kloster da så berømt?"

"Den hellige Genovevas kloster ... ja, fætter," svarede Henrik, "det er netop det kloster, den munk hører til, som hertuginden talte til Dem om i går."

"Min fredsråd, Deres Nåde ... den første og oprindelige ophavsmand til vor nuværende rolighed."

"Broder Robert ... ikke sandt?"

"Jo, Mayenne," sagde kongen. "Nuvel, hertuginde, genér Dem ikke! Det kunne være muligt, at vi foretog denne rejse sammen."

Gabrielle ville i sin forundring erkyndige sig videre, men kongen blinkede til hende. Hun forstod vinket og fjernede sig, for at lade ham være alene med Mayenne.

"Min kære fætter," tog Henrik ordet efter en kort pause, "vi troede før, at vore anliggender var bragt i orden, men vi tog fejl. Nej, de er endnu ikke endt, for jeg må endnu fastsætte en betingelse, eller, om De hellere vil, bede om en gunst. Berolig Dem ... det er noget, der ikke vil falde en redelig mand som Dem vanskeligt."

"Jeg er lutter opmærksomhed, sire. Hvad drejer det sig om?"

"Om broder Robert."

"Jeg kender ham ikke."

"Det er sandt, men jeg tror, han kender Dem. Forresten er det ikke passende, at jeg således forhandler denne sag med Dem uden at forklare mig nærmere. De vil høre mig med opmærksomhed, ikke sandt, kære fætter?"

"Hvad kan han mene?" tænkte Mayenne, forundret over kongens alvorlige mine efter den tidligere venskabelige fortrolighed.

Med panden støttet på sine hænder syntes Henrik at søge en passende indledning. Mayenne ventede ikke uden en vis ængstelse på de første ord.

"Vil De love at bevilge mig, hvad jeg beder Dem om, fætter?" spurgte kongen.

"Hvis det beror på mig, sire, så lover jeg det."

"Nå ja, det er let ... lige så let som at oprive dette ukrudt vil De kunne udrive en slem erindring af en vis persons hjerte ... Men lad mig begynde med begyndelsen."

Mayenne stod som på torne.

"Fætter! Jeg havde engang en god ven – det var en udmærket adelsmand, som engang havde tjent min broder, salig kong Henrik den Tredje. Det var, som jeg siger Dem en god ven, en værdig og fortræffelig gascognisk adelsmand ..."

"Og han hed?" sagde hertugen.

"I dette øjeblik mindes jeg ikke hans navn," svarede kongen noget forlegen, "senere vil det vel falde mig ind ... og Dem måske også. Denne gascogner var ikke lykkelig! I begyndelsen af sin løbebane led han en skrækkelig ulykke."

"Ah!" mumlede hertugen.

"Døm selv, fætter! Den samme arme adelsmand havde på et eller andet sted i Paris, jeg tror ved hjørnet af Rue Desnoyers, en brud, et ungt, elskværdigt væsen. En aften, da han besøgte hende, lod en vis prins, der var skinsyg på ham, huset omringe, han lod den unge mand gribe og prygle i den grad, at den ulykkelige ilede hen til vinduet, rev det op og sprang fra balkonen ned på gaden, med fare for at slå sig ihjel. Det var en beskæmmelse, som en ærekær mand aldrig forglemmer, og prinsen, som begik denne handling ..."

"Sire," sagde Mayenne, hvis stærke rødme var blevet afløst af en overordentlig bleghed, "den, prins, De taler om, handlede nedrigt, og han har med så megen mere ydmyghed bedt Gud om tilgivelse for det, som den fornærmede aldrig tilgav ham og efter sigende skal være død i elendighed."

"De ved, hvem det er, jeg taler om, fætter; det kan jeg se på Deres sindsbevægelse."

"Ja, sire, jeg kender denne gascogner, og jeg kender denne prins. Stakkels Chicot, hvorfor kan du ikke tilgive Mayenne?"

"De har ret, han hed Chicot," sagde kongen. "Kom lidt til side, fætter, for jeg er bange for, at man skal høre os. Kom, for at jeg kan fuldende min fortælling; men efter Deres smerte, efter Deres anger at dømme, aner jeg, at vi let bliver enige."

Begge forsvandt næsten et helt kvarter under træernes skygge, og da de kom tilbage, bar herr de Mayennes ansigt præget af en dyb sindsbevægelse. Kongens var derimod strålende, og de vagtsomme hoffolk kunne kun opfange følgende ord af Mayenne:

"Deres Majestæt skal blive tilfredsstillet."

Henrik tog Mayennes hånd og trykkede den venskabeligt.

"Nu, mine herrer," sagde han højt, "går vi til Bezons, for at adlyde hertuginden. Hun har aflagt et løfte, og vi vil hjælpe hende til at opfylde det. Og da min fætter Mayenne går med, vil vi i dette skønne vejr gøre en herlig rejse i hendes elskværdige selskab."

Hele hoffet forlod Monceaux og overnattede i Saint-Denis, hvor man først indtraf sent. Næste morgen, efter frokosten, begav hele denne glimrende skare sig atter på vej.

Kongen havde forbudt Gabrielle at underrette munkene i Saint Genevièves kloster om dette besøg. Hoffet holdt udenfor klosteret i samme øjeblik som klokken kaldte munkene til vesperen. De gejstlige herrers overraskelse var stor. Kongen og hoffolkene havde allerede betrådt kapellet, og Gabrielles blik ledte efter broder Robert, som en af lægbrødrene havde hentet fra haven; to andre havde rullet dominus Modestus i hans stol op til den ophøjede plads i koret.

Broder Robert indfandt sig, uden at vide mere end at kongen var kommet til klosteret på besøg, og han var allerede i begreb

med at skride hen til Gabrielle, der var kendelig på sin grønne silkekjole og korsettets rige og kostbare kniplinger, da han pludselig blev stående, som om hans fødder var rodfæstede i stenfliserne.

Hans skarpe øjne var uden tvivl truffet på en eller anden sælsom hindring, for en forfærdelig bleghed dækkede lidt efter lidt hans pande. Hans vidtåbnede næsebor udåndede en glødende damp, og under hætten, som ved denne pludselige standsning blev kastet tilbage, så man et dødblegt ansigt.

Det var Mayenne, broder Robert betragtede således, og som han ikke syntes at kunne vende sit blik fra.

Hertugen, der selv blev forbavset, søgte forgæves at udholde dette blik. Mayenne vendte sine øjne bort og syntes med interesse at betragte kapellets arkitektur.

Genoveva-munkens hætte faldt atter ned over hans ansigt.

Imidlertid bad den knælende Gabrielle med brændende andagt; kongen bad ligeledes med sænket hoved. Hoffet rundt omkring efterlignede denne andagt, og man hørte kun de salmesyngende munke, som sang versene i kor. Gudstjenesten var snart endt, og munkene gjorde mine til at forlade kapellet.

Men kongen havde stillet sig ved døren, og hertugen stod ved hans side. Denne skottede med et sky og næsten frygtsomt blik til broder Robert, der endnu knælede ved en pille, skønt alle de andre havde rejst sig ved gudstjenestens ophør.

De tilstedeværende anede dunkelt, at et højtideligt optrin forestod.

"Jeg har bedt fromt," sagde kongen højt, "for at takke Gud for den gunst, han har bevilget dette rige. Jeg har bedt for mine undersåtter, for mine venner ... og de, hertug?"

"Jeg, sire," svarede Mayenne, "jeg har bedt for mine fjender, som er talrige, og hvis fjendskab jeg gerne vil udsone. Ja, mine herrer," tilføjede han, "i det øjeblik, da verdens største konges beskyttelse gør mig usårlig, på den dag, da tilgivelsen er blevet mig til del, ville jeg gerne berolige min samvittighed ved at bede alle dem tilgive mig, som jeg har fornærmet på min stoltheds og min ærgerrige voldsomheds løbebane."

Hoffolkene så overraskede på hinanden. Kongen tav; han slog øjnene ned, for at undgå Gabrielles forbavsede blik. Dominus Modestus stirrede hen til den pille, hvor broder Robert lå.

Hvad denne knælende munk angik, havde han uden tvivl ikke hørt disse ord; for efter en mekanisk bevægelse fortsatte han sin stille bøn ved foden af pillen.

"Mine herrer," tog Mayenne atter ordet, idet han gjorde et skridt hen til den side, "mange af Eder forstår, at jeg hentyder til de slette handlinger i mit liv. Mit oprør mod min konge er en af disse; men han må tillade mig at tilføje, at hvor slet denne handling end var, er den dog ikke den, jeg bebrejder mig mest. Kongen var stærk og forsvarede sig, til han blev sejrherre; den gang var jeg rebel og ikke fej. Men mere end en gang har jeg som den stærkere befundet mig overfor ikke mindre tapre fjender, som jeg har tilintetgjort med min overmagt. Dem vil jeg bede om tilgivelse."

En beklemt tavshed herskede blandt de tilstedeværende. Munken opløftede langsomt sit ansigt, som næsten berørte jorden. Den tykke priors ansigt strålede.

"Blandt de ulykkelige, som jeg undertrykte," vedblev Mayenne, "var der én, jeg gerne ville have genfundet her ved foden af alteret, i Guds påsyn, i kongens nærværelse. Han var

en retskaffen og god adelsmand, der fortjente min hele agtelse. Jeg fornærmede ham på en skammelig måde. Og dog var han bedre end jeg. Man siger, han skal være død, idet han forbandede mig."

Idet han atter rettede sig, rejste munken sig i sin fulde højde og lænede sig op til pillen, skønt hans hætte vedblev at dække hovedet.

"Ja, han er død," vedblev hertugen, idet han lidt efter lidt nærmede sig munken, "men hvis Gud atter lod ham opstå – thi for Gud er intet umuligt – ville jeg bøje mig ydmygt for denne adelsmand, lige så ydmygt som jeg nu bøjer mig for denne munk. Jeg ville bede ham om forladelse for denne lige så uretfærdige som grusomme fornærmelse, række ham den stok, jeg har i hånden, og sige til ham: Jeg har fornærmet Dem, Chicot, hævn Dem på mig, og tag Deres ære tilbage. Jeg giver Dem satisfaktion."

Med disse ord udstrakte Mayenne sin skælvende hånd og rakte broder Robert sin stok. Da navnet Chicot nåede dennes øren, blottede han pludselig sit ansigt, og hans øjne faldt med en til henrykkelse grænsende godhed på hele forsamlingen, på hertugen, kongen og Gabrielle, der alle var dybt rystede over disse ord, der blev så meget mere gribende på grund af den mands høje stilling, der udtalte dem.

Mayenne sænkede hovedet. Broder Roberts blik fæstede sig en tidlang med et ubeskriveligt udtryk af tilgivelse og venlighed på hertugen. Derpå kastede Genoveva-munken sig atter bævende ved foden af pillen, med hænderne for øjnene, og to store tårer rullede ned ad hans magre fingre.

Man så dominus Modestus løfte hænderne mod himlen, men derpå synke tilbage i sin sædvanlige sløvhedstilstand.

Efter at have afgivet sin erklæring, hvis betydning de tilstedeværende forgæves søgte at fatte, bortfjernede Mayenne sig med langsomme skridt. Hoffet ventede på et skridt af kongen, for ligeledes at fjerne sig; men kongen gav et vink, for at betyde hoffolkene, at de ikke skulle vente på ham, og blev tilbage i kapellet, som alle lidt efter lidt forlod bagefter Gabrielle og hertugen.

Da kongen var blevet ene med broder Robert, der ved foden af søjlen selv syntes at være forvandlet til en stenstøtte, tog han ham ved hånden og sagde rørt:

"Har jeg så genfundet min ven? Kalder du dig endnu for broder Robert?"

Munken hulkede og sank hen for kongens fødder.

"Jeg hedder Chicot, og jeg takker min konge. Han har betalt mig hele sin gæld, alt er tilgivet."

Henrik rejste ham op for at omfavne ham endnu en gang, og forlod ilsomt kapellet, af frygt for at vække nysgerrighed.

Nu ilede Chicot hen til dominus Modestus og greb ham om begge skuldrene med et vildt udbrud af glæde.

"Vær nu også lykkelig!" sagde han, "vær fri! ... Tal!"

"O ... Tak! Tak!" svarede prioren og trak vejret som en af Proteus' søkalve efter en hundredårig underdykken.

7. Skinsygens farer

Under den almindelige glæde, da alle franske hjerter for første gang i mange år frydede sig over fredens og endrægtighedens behageligheder, befandt der sig dog én ulykkelig mand i dette lykkelige rige.

Det var Esperance, som denne ny velvære ikke bragte andet end kummer og frygt.

Gabrielles ophøjelse til hertuginde syntes at forlænge afstanden mellem begge; farerne voksede; omkring favoritinden skærpedes det bitre had, den uforsonlige misundelse. Det blev ham stedse vanskeligere at nærme sig Gabrielle.

Pontis blev meldt.

Han var fattet på, at hans ven skulle skænde på ham.

"Er det dig?" udbrød Esperance. "Hvor du er pyntet!"

Pontis lignede virkelig en pæon. Smykket med sløjfer, friseret og pomadiseret, så han ud som en galan med hundrede tusinde daler i årlige renter.

Han kastede et skødesløst, men desuden selvtilfreds blik på sit toilette.

"Du giver mig penge," sagde han, "jeg øder dem."

"Ød dem; Pontis, ød dem! Der er kun to ting, du bør være gerrig med."

"Jeg ved, hvad du mener," brummede gardisten, "gerrig med vin og med ord, mener du."

"Du har en god gætteevne."

"Herr Esperance, de folk, som møder en gal ulv og af ædelmodighed strækker hånden ud, for at blive bidt, kalder jeg

enfoldige mennesker. Jeg bider hellere end jeg lader mig bide. Og trods den bebrejdelse, jeg læser på dine læber i anledning af min opbrusende i værtshuset, må jeg sige dig, at hver gang talen er om denne ulvinde, denne sjakal, denne giftige rotte, som man kalder Henriette d'En..."

"Du er så god at tie," sagde Esperance og nærmede sig Pontis med et bydende blik. "Jeg taler ikke om disse mennesker. Hvorledes forholder det sig med din elskovshistorie?"

"Fortræffeligt! ... Og hvor er det også muligt andet!"

"Du er temmelig indbildsk, Pontis!"

"Det er ikke indbildskhed, det er en fornuftig opførsel fra min side. Kvinderne får overmagten med os, hvis vi ikke er på vor post. Med hestene forholder det sig ligesådan."

"Hinduerinden kan altså ikke få bugt med dig? Du har tæmmet hende ... og du er lykkelig?"

"Jeg er ikke kommet videre end til hendes karakter."

"Hun gør modstand?"

"Hun er dyden selv."

"Hvorfor lader du da hende ikke sejle sin egen sø? Min stakkels Pontis, når en kvinde, som ikke taler, som intet forstår og som intet ved, er ualmindelig dydig ... hvorledes kan det da more dig at omgås hende?"

"Ja! Kan du ikke tænke dig, at en kvinde, man kævles med, aldrig kan kede en?"

"I kævles?"

"Vi slås."

Esperance lo.

"Du er min ven," sagde han, "fortæl mig, hvorledes det går til!"

"For det første er hun skinsyg."

"Det er alle gule fruentimmer. Men du giver hende måske også grund til at være det?"

"Ingenlunde, det er en fiks idé hos hende."

"Er hun skinsyg som en hinduerinde eller som en fransk kvinde?"

"Du spøger! Hun ligner de mest lidenskabelige pariserinder. Skal jeg fortælle dig et eksempel?"

"Ja, min ven, fortæl!"

"Det er ikke en time siden ... men se først min vams ... se, hvor den er forkrøllet!"

"Ja, det ser jeg."

"Flængerne ... tæl dem!"

"De er utallige."

"*Fructus belli* ... det er mine sår."

"Hvad? Hinduerinden forsvarer sig således?"

"Nej, det er mig, der forsvarer sig."

"Jeg forstår dig ikke, Pontis, forklar dig!"

"Jeg ville omfavne hende; hun vægrede sig og strittede imod. Pludselig holdt hun inde – "Hvad har De der under Deres vams?" spurgte hun. Du ved jo, hvad jeg har. Hun rev vamsen op, blottede mit bryst og fik øje på den gyldne kapsel."

Esperance blev alvorlig.

"Hvad er det?" spurgte Ayoubanis griske øjne, mens jeg leende tilknappede vamsen."

"Så du lo?"

"Ja! Du skulle blot have set hendes vrede! Hun betydede mig, at det var en elskerindes portræt ... jeg lo ... at det var et kærlighedspant ... jeg lo endnu stærkere. Endelig kastede hun

sig over mig, for at rive kapslen fra mig. Da fandt en kamp sted, som flere gange blev afbrudt af våbenstilstand og fredsforhandlinger."

"Hvem beholdt sejren?" spurgte Esperance med rynket pande.

"Mener du det alvorligt med dette spørgsmål?" sagde Pontis.

"Ja, jeg gør."

"Så vil jeg også svare dig alvorligt på dette spørgsmål. – "Min kære Ayoubani," sagde jeg til hende, "hvis De rører ved denne genstand, så vil jeg slå Dem over Deres små fingre, og hvis De absolut fremturer i Deres forlangende, så bliver vi uvenner."

"Hun forstod dig?"

"Hun forstod mig. Hun surmulede og gjorde mine til at ville gå. Men nu skal jeg bevise dig det fordelagtige ved en fast kærlighed. Ayoubani følte, at min beslutning var urokkelig og trængte derfor ikke videre ind på mig. Vi forlod hinanden, som de bedste venner af verden. Jeg svor hende til, at det var en relikvie af den hellige Laurentius."

"Pontis," sagde Esperance, hvem denne spøgende erklæring ikke tilfredsstillede, "giv mig kapslen igen! I dine hænder tror jeg ikke den er i sikkerhed mere."

"Går du fra din forstand?"

"Nej, jeg har min fulde fornuft. Giv mig billetten tilbage."

"Hvad siger du! Man skulle tro, Esperance, at du ikke har tillid til mig."

"Netop. Den mand, der tilhører en kvinde, tilhører sig ikke selv mere. I dag modstod du Ayoubanis nysgerrighed, i morgen vil du bukke under for den."

"Du fornærmer mig."

"Ingenlunde ... jeg advarer dig."

"Esperance, det er ikke ret. Hvorledes skulle hinduerinden kunne ane billetten og dens vigtighed? Hun kan måske ikke engang læse."

"Jeg tror ikke på din indianerinde, jeg tror ikke på Ayoubani, jeg tror på intet. Giv mig kapslen!"

Han udtalte disse ord i en fast tone, som fik blodet til at stivne i Pontis årer.

"Forresten," tilføjede Esperance, "er det ikke blot den elskede, der er at frygte. Du er en ven af gode aftensmåltider, af nattesværmeri, af vin!"

"Du fornærmer mig stærkt," udbrød Pontis med funklende øjne. "Er jeg beruset i dette øjeblik?"

"Ja, af vrede måske."

"Det er en selvfølge, for din uretfærdighed oprører mig. Nuvel, da du vil unddrage mig din fortrolighed og din tillid, mig, som aldrig har sveget den, mig, som gerne ville have hengivet sit liv for dig, så skal du blive tilfredsstillet."

Han rev sin vams op og famlede med sitrende hånd efter den under hans skjorte liggende kapsel.

I sin forbitrelse sønderflængede han sit bryst, således at blodet piblede frem gennem det fine hvide lærred.

"Lad os da," brummede han, idet han vedblev at søge efter silkesnoren, kapslen var befæstet til, "lad os da være fremmede for hinanden for fremtiden! ... Jeg skal levere dig nøglen tilbage til dit lille hus."

Esperance var rørt. Han så hvorledes blodet sprudlede frem af hans vens bryst og tårerne af hans øjne.

"Nok," sagde han til Pontis, "nok! Lad os ikke tale mere om det; jeg har uret. Du er et godt menneske, min ven, du er tro og pålidelig. Gå, knap din vams til, se at berolige dine nerver og vær ikke længere opbragt på mig!"

Pontis blev endnu siddende og så sur ud, måske fordi sindsbevægelsen havde afkræftet ham.

Esperance knappede roligt vamsen til over kapslen, trykkede Pontis hænder, og efter at han havde set ham ind i øjnene med et venligt smil, så han på uret, der allerede pegede på det klokkeslæt, da han burde bryde op til Bougival.

"God lykke og held til din kærlighed!" sagde han til Pontis, hvorpå han steg til hest og forsvandt.

Da han befandt sig alene, tænkte han:

"I dag har jeg ikke tid, med i morgen vil jeg erfare, hvem hinduerinden er, og hvorfor hun er skinsyg på Pontis. I dag vil vi endnu lade denne fangst forblive i den onde dæmons magt, siden vi ikke kan andet; men i morgen vil jeg uden ordstrid, og uden at det synes påfaldende, tage guldkapslen fra Pontis, for at bringe den i sikkerhed hos herr de Crillon."

Hvad Pontis angik, tænkte han:

"Esperance bliver lunefuld. Det er den store rigdom, der således forandrer karakteren. Et menneske, for hvem alt lykkes, bliver snart utåleligt. Mistro Ayoubani! Man ser kun alt for godt, at han er blevet forvænt af hofdamerne – lutter sorte dæmoner med en hvid hud. Ingen kommer til mig herefter og tale om kvindernes hvide hud! ... Fy! Men nu er det snart på tide at overbringe hinduerinden min buket ... da hun bøjer sig så lydigt for min vilje, vil vi i det mindste være punktlige. Stakkels, dyrebare ... gule due!"

Han slog ind på vejen til det lille hus.

Esperance og Pontis var forsvundet, hver til sin side, da Eleonora, der var i begreb med at gå ud, blev overrasket ved et besøg af Henriette.

Mademoiselle d'Entragues, som en kammerjomfru med en vis nølen førte ind til sin herskerinde, åbnede hele døren og trådte hastigt ind til Eleonora, der sad og talte sagte med to ubekendte kvinder, som italienerinden, så vidt Henriette ved sit første blik kunne slutte, syntes at meddele interessante forholdsregler.

Synet af mademoiselle d'Entragues afbrød pludselig Eleonora, som, trods sin sædvanlige åndsnærværelse, sad ganske forlegen.

En tanke opstod hos Henriette, som i nogle dage uafladeligt havde holdt øje med Eleonora.

"Skynd Dem med hvad De har at meddele disse damer," sagde hun hastigt. "Jeg har forglemt at give mine folk ordre til at holde min vogn bedre skjult. Et ord til min tjener og jeg kommer tilbage."

Hun forlod værelset, kaldte på sin lakaj og sagde til ham:

"To så og så klædte kvinder vil om lidt forlade dette hus; du må følge dem, for at sige mig, hvem de er, hvad de foretager sig og hvor de bor."

Da tjeneren havde fjernet sig, vendte hun rolig og med en utvungen mine tilbage til italienerinden, som nu affærdigede begge kvinderne uden at røbe den mindste bekymring.

"De må undskylde mig," sagde Eleonora, "min egenskab som sandsigerske udsætter mig for mange besøg ... disse damer ville spørge mig til råds ... og Deres nærværelse i det øjeblik ..."

"Var jeg dem måske til hinder?"

"Jeg taler ikke om mig, men om Dem selv, som ikke gerne vil ses her. Jeg tror," sagde den forslagne italienerinde, "at De vil takke mig, fordi jeg afkortede denne rådslagning."

"Jeg takker dig," svarede Henriette, hvis stærke nysgerrighed, så dygtig en skuespillerinde hun end var, ikke undgik Eleonoras skarpe blik.

"Har noget tildraget sig?" tilføjede Eleonora, "siden De kommer så ilsomt og på denne tid?"

"Ja. Du ved vel, at hertuginden er i sit hus i La Chaussée?"

"Det ved jeg."

"Ved du også, at *den anden* nys er afrejst?"

Ved dette ord ville Henriette betegne den person, som hun ikke vovede at kalde Esperance.

"Det ved jeg også," svarede Eleonora roligt, "jeg så ham, da han forlod sit hus."

Forundret over denne rolighed, hvor talen var om hendes anliggender, sagde Henriette:

"Nu, du vil forhåbentlig erfare, hvad der resulterer af denne dobbelte fraværelse. Hvis jeg undrer mig over noget, så er det over, at du ikke selv er afrejst."

"Jeg vil desuagtet erfare det," sagde Eleonora i den samme tillidsfulde tone. "I går sendte jeg Concino til La Chaussée. Hertuginden kom først dertil i forgårs; hun vil ikke et eneste øjeblik blive tabt af sigte. Jeg," tilføjede italienerinden med et skalkagtigt smil, "jeg finder Dem meget lunken og meget ligegyldig, siden De i dette øjeblik ikke er i La Chaussée eller i omegnen."

"Jeg?" udbrød Henriette.

"Javel. Hvad ville jeg, en fattig udlænding, formå, selv i det tilfælde, at jeg opdagede et rendezvous mellem Speranza og hertuginden? Hvad ville mit vidnesbyrd nytte, da jeg ingen indflydelse har i dette land? De derimod, De, som søger at overbevise kongen om, at De alene er ham værdig, De, som kan fremføre vidner, der er mægtige ved deres rang og deres anseelse, De, signora, burde i aften være i La Chaussée."

Henriette kneb læberne sammen.

"Vi pålægger hinanden gensidig denne hoveritjeneste, og hvis jeg ikke fejler, sender du mig til det sted, hvor jeg tænkte at bede dig begive dig hen i aften."

Hun betonede de sidste ord stærkt. Eleonora forstod hensigten. Hun følte sig mistænkt, men i hendes ansigt stod ingen utilfredshed at læse.

"Jeg finder ikke hoveritjenesten nødvendig," svarede hun, "og desuden ville jeg ikke kunne udføre den i aften."

"Så? Du er altså beskæftiget på anden måde?" spurgte mademoiselle d'Entragues.

"Ja, signora, i Deres tjeneste."

"Virkelig?" sagde Henriette i en tone, der røbede den største vantro.

"Jeg må i aften anstille en højst vigtig besværgelse med hensyn til det brev, De har talt til mig om. Derfor ville De måske handle rigtigt i at tage til La Chaussée, for med legemets øjne at følge den materielle del af vore anliggender, mens jeg underholder mig med ånderne."

Idet hun tæmmede sin ubændige stolthed, greb Henriette italienerindens hånd og sagde venligt til hende:

"Jeg skal adlyde dig, gode Eleonora. Jeg vil begive mig til La Chaussée i aften. Concino er der, siger du?"

"Han ville nødigt dertil, det dovendyr, men han er der, og han har gode øjne, når han bekvemmer sig til at holde dem åbne."

"Jeg vil tage derud. Det vil vel ikke nytte synderlig, for jeg finder måske intet at overraske. Du ved, at man sjældent eller aldrig overrasker en kvinde, der nærer mistro ... Men det er en behagelig spadseretur ... og for at du kan være ganske rolig og ganske alene i aften, så at din besværgelse kan lykkes, vil jeg føje dig."

I hendes sidste ord lå en naturlighed, en nedladende venlighed, der narrede Eleonora og fik hende til at tro, at hun havde overbevist sin medskyldige.

"I morgen," sagde italienerinden, for at belønne denne lydighed og vedligeholde Henriettes tillid, "i morgen skal jeg meddele Dem resultatet af den hemmelighedsfulde handling. Fra i morgen af skal De ikke længere behøve at frygte for denne billet, der har voldt Dem så mange søvnløse nætter."

Med disse ord kyssede hun mademoiselle d'Entragues hånd, hvorpå denne omfavnede hende og tog afsked.

I Rue Saint-Antoine ventede hendes tjener hende.

"Nå?" sagde Henriette.

"Begge damerne har begivet sig hen til kongens apoteker Morquet, den berømte rejsende, og derfra hentet strudsfjer, halsbånd af glas, pile fra de vildes lande og orientalske stoffer."

"Til hvad?" spurgte Henriette forbavset, som om hun talte med sig selv.

"Det ved jeg virkelig ikke," svarede tjeneren, "de lo højt, da de fjernede sig, idet de betragtede alt dette udenlandske legetøj."

"Og de sagde intet, som du kunne opfange?"

"Ikke andet, end at de måtte klæde sig tidligt på, for snart at indfinde sig i det lille hus."

"Sagde de det?" udbrød Henriette med glædesfunklende øjne.

"Ja, mademoiselle."

"Godt! ... Godt! ... I det lille hus! ... Der vil Eleonora besværge ånderne! Jeg kender en af disse, som hun ikke har gjort regning på, men som vil være til stede."

8. Laden i La Chaussée

De flammer, der fortærede Esperances hjerte og forbrændte hans årer, afledede i den grad hans opmærksomhed, at han nåede La Chaussée, uden, så at sige, at opdage det. Han bandt sin hest til et træ i et buskads i tre hundrede skridts afstand fra huset.

For at komme til fods til Gabrielles hus, havde Esperance valgt den mørkeste side af landevejen, og hans brændende blikke søgte vinduet, som Gratienne skulle holde åbent, for at se, når han kom, og føre ham ind, uden at vække hundene eller bringe de få tjenestefolk i huset d'Estrées på benene.

En uhyre, med hø belæsset vogn spærrede porten. Ved dagens frembrud skulle denne afgrøde føjes til det allerede i laden opdyngede forråd.

Denne ladebygning skilte, lig en mur, familien d'Estrées ejendom fra landevejen. Den indre vinkel af samme, den fløj, vi taler om, dannede tilligemed slottet og slotsmuren en firkant, der indesluttede gårdene, driftsbygningerne og alt, hvad dertil hørte.

Gratienne førte Esperance hen bag den vogn, der skjulte porten. Hun gik med ham gennem ladebygningen til våningerne i den tilstødende fløj, hvor han fandt Gabrielle siddende i en dyb lænestol foran det åbne vindue, tankefuld og mere rolig, end han havde ventet og håbet. Gratienne fjernede sig, idet hun lukkede døren efter sig.

Esperance var knælet ned ved siden af stolen; hans pande havde berørt Gabrielles bryst, og han følte, hvorledes hendes

hjerte slog med en uregelmæssighed, der vidnede enten om angst eller om smerte.

"Gabrielle," sagde han, "dette er ikke kærlighed. Deres øjne er fugtige, jeg ser spor af tårer på Deres kinder."

"Ja, jeg har også grædt," svarede hun.

"De har lidt ... måske for min skyld."

"Ja, Esperance, for Deres skyld."

Han greb begge hendes hænder, som han sammensluttede i sine, og da han med en lidenskabelig bevægelse førte dem til sine læber, trak Gabrielle dem tilbage, for at dække sit ansigt, som i dette øjeblik var badet i tårer.

"Min Gud, hvad fattes Dem?" udbrød den unge mand, "jeg er kommet hertil med et fornøjet hjerte; jeg har undervejs takket Gud for den mig forjættede lykke ..."

"Stakkels Esperance!" hviskede Gabrielle.

"Er det ene mig, De beklager nu, så meget des bedre, så må jeg dog endnu skatte mig lykkelig. Forklar mig grunden til den medlidenhed, jeg indgyder Dem."

"I sandhed," svarede hun og fæstede et så ømt blik på ham, at han bævede af kærlighed, "jeg fortjener ikke så megen kærlighed; siden jeg er fej nok til at græde og bedrøve Dem, i stedet for at jeg måske skulle glæde mig og bede Dem ønske mig til lykke."

"Jeg forstår Dem ikke, Gabrielle!"

"Ja, jeg vil glæde Deres hjerte og atter styrke mit, idet jeg på en værdig måde fortæller Dem den nyhed, jeg har at meddele Dem."

"En nyhed?"

"Som vist vil opfylde Dem med glæde, og som jeg selv må glæde mig over … ja, Esperance, ja, trofaste, elskede ven, en god nyhed! Jeg vil være fri, for udelukkende at tilhøre Dem."

"Fri! Udelukkende tilhøre mig!" udbrød han med et udtryk af så ren glæde, at hans skønhed lignede en ærkeengels, "er det sandhed, Gabrielle, er det muligt?"

"Ja," svarede hun med et tåreblandet smil.

"Jeg dåre," sagde han med dump stemme, "hun græd før, hun havde grædt forinden, hun bliver ved at græde, og jeg lod mig skuffe af ord, som hendes ubetvingelige smerte gendriver. Hvor vil De kunne blive fri, Gabrielle? Det indser jeg ikke. Fri og lykkelige … forstår vi hinanden ret?"

"Frem for alt er det nødvendigt, at De hører mig roligt, kære Esperance," sagde Gabrielle endelig, "for De vil straks selv erkende, at ingen af os nogensinde har haft vor hele åndsnærværelse i større grad behov end netop nu. Når jeg nemlig siger Dem, at jeg vil blive fri, så vil denne lykkelige frihed koste os nogen møje og en af os, måske begge, nogle ofre. For at kunne forstå mig ret, må De høre mig med tålmodighed."

Han svarede ikke en stavelse, men man kunne tydeligt se på hans ansigtstræk, hvor smertelig den vold var, som han måtte gøre på sig selv, for at tie og lytte.

"I går," vedblev Gabrielle, "kom kongen til mig hen ad aften. Jeg ventede ham ikke; han var til hest og alene. I begyndelsen blev jeg urolig, idet jeg tænkte, at han måske kunne have en anelse om grunden til, at jeg ville blive i La Chaussée. Det manglede os hverken på fjender eller spioner, der mere end én gang har vidst at forråde os, om end ikke styrte os i fordærvelse. Men kongen var så huldrig, så elskværdig, han var så god og så

tillidsfuld mod mig, at jeg snart blev beroliget med hensyn til hvad jeg frygtede. Men min tryghed var af kort varighed. Denne velvilje fra kongens side dulgte ganske andre farer, som jeg hidtil ingen idé havde om. Berolig Dem, Esperance! Kongen tog min hånd og førte mig ned til flodbredden, hvor vi forefandt møllerens båd. Vi besteg møllen, hvis ejer lå og sov i græsset i nogen afstand derfra. Vi befandt os ganske alene, som om dette optrin med forsæt var blevet forud arrangeret."

Gabrielle holdt inde og greb Esperances hånd.

"Kongen," sagde hun, "vedligeholdt under alle disse omstændigheder en slags højtidelig mine, som stedse forundrede mig mere og mere. Vi tog plads.

"Her, Gabrielle," sagde han til mig, "her var det, jeg forlangte Deres ord og pantsatte mit. Siden den tid har min stilling forandret sig, men ikke mit hjerte. Jeg har flere gange voldt Dem kummer. De har kun skænket mig glæde og trøst. Endnu for kort siden havde jeg Deres forstand og Deres forsonlige gemyt at takke for en af mine kæreste triumfer, da den ikke har kostet min nation en eneste dråbe blod. Alt dette må belønnes. Al deres kummer må forsvinde. Øjeblikket er kommet, da jeg kan bevise Dem min taknemmelighed. Fra nu af, Gabrielle, skal ingen fornærme Dem mere i dette rige. Jeg er den første mand i det, De skal være den første kvinde; for jeg har efter så mange opsættelser, som De må tilgive mig, besluttet – og det har jeg villet sige Dem på dette sted, på hvilket De, da jeg var fattig, med så megen uegennyttighed, svor, at De ville opofre Dem for mig – at De skal være min gemalinde."

Gabrielle tav, da hun så den bleghed, der som et ligklæde lagde sig over Esperances ansigt. Han pressede sine hænder

sammen i sin smerte og sad ubevægelig og stum.

"O, De lider!" udbrød Gabrielle med ømhed.

"Nej, nej, jeg beundrer," svarede han. "Nu, hvis det er den frihed, De talte om ..."

"Min ven," afbrød Gabrielle ham, "De indser jo nok, at jeg afviste en sådan ære, som jeg så lidt fortjener."

"O, hvorfor fortjener De det så lidt?" spurgte Esperance,

"Fordi jeg nu kun føler venskab for kongen – fordi selv hans velgerninger ikke har formået at opvarme mit hjerte på ny, og endelig fordi jeg har skænket Dem min hele kærlighed."

Under disse med ubeskrivelig ynde udtalte ord bibeholdt Esperance, skønt han følte sit hjerte smelte såvel af glæde som af fortvivlelse, det alvorlige udtryk, som han havde antaget ved samtalens begyndelse.

"Var det ikke en prøve, som kongen ville sætte Dem på?" spurgte han.

"Nej. Han har vist mig breve, som han sender til Rom, for at bestemme den hellige fader til at ophæve hans ægteskab med dronning Marguerite. Ifølge gesandtens sigende ville svaret ikke modstride kongens ønske."

"Det var også den eneste hindring, Gabrielle, og da den nu er hævet, vil intet kunne modsætte sig Deres lykke."

Han udtalte disse ord uden bitterhed, uden at hylde et mod, som han ikke længere havde.

"Intet?" gentog hun overrasket.

"Nej, intet."

"Ikke engang jeg, min Esperance?"

"Hvorfor skulle De modsætte Dem kongens vilje! Er det muligt eller sandsynligt? Han er herren."

"Jeg har også en anden herre," sagde Gabrielle.

"Hvem da?"

"Dem. Ville De måske indvillige, hvis jeg indvilligede? Jeg tvivler."

"Deres godhed er stor og Deres delikatesse ubegrænset," svarede Esperance med en let bæven i stemmen, "tidligere elskede jeg Dem højt; men hvilket navn skal jeg nu give den følelse, De indgyder mig?"

Idet hun ville svare ham, trængte en besynderlig larm, en ulykkespående bragen gennem væggen og svævede som en uhyggelig trussel gennem den stille nats skygger.

Begge lyttede. Gabrielle ilede hen til vinduet, en fjern råben steg som en slags stønnen op fra sletten. Pludselig blev himlen på deres venstre side rød, en høj flamme- og røgsøjle hævede sig op over ladebygningens tag, en trykkende hede udbredte sig pludselig som en sky og trængte ind i værelset.

Gabrielle greb Esperances hånd, førte ham hen til balkonen og viste ham den blyfarvede himmel.

"Det forekommer mig, at ilden er der," sagde den unge mand, idet han pegede på ladegårdens tag, hvis højre gavl kastede en sort skygge på den purpurrøde baggrund.

"Brand! Brand!" råbte Gratienne, som nu, ganske ude af sig selv, kom farende ind i værelset.

"Hvor er ilden?"

"Høvognen er kommet i brand, man ved ikke hvorledes. Flammen er trængt igennem et vindue i ladebygningen; alt brænder. Muren ud til vejen er kun et eneste langt ildhav."

"Flygt, Esperance," sagde Gabrielle til den unge mand.

"Gården er allerede fuld af folk," svarede han, "de vil komme herop; de banker allerede på dernede."

"Jeg har lukket døren både med lås og slå," afbrød Gratienne ham, "flygt, flygt, herr Esperance! Jeg skal sørge for hertuginden! ... Ilden griber om sig!"

"Men der gives kun én vej for Dem og for os, ikke sandt, Gratienne ... og det er gården?"

"Ja, herr Esperance; men gå foran ... ingen vil lægge mærke til Dem."

"Og alle disse ubekendte lurende ansigter? ... Man ville se mig gå herfra, først mig og derpå hertuginden; min nærværelse vil give anledning til en anklage mod hende."

"Men, Esperance," sagde Gabrielle modigt, "hvad gør det til sagen, at man ser Dem? De må jo dog i alle tilfælde forlade stedet."

"Det er en eller anden snare, man har opstillet for os," mumlede Esperance.

"En snare eller ej ... fly må vi! Hør! Mine folk kalder på mig ... de leder efter mig ... de slå døren ind dernede!"

"Og her knager og brager det i muren bag ved os!" råbte Gratienne, bleg af skræk, "denne mur grænser til ladebygningen ... ilden underminerer den ... den vil snart styrte ind ..."

Gabrielle omslyngede Esperance med sine arme.

"Lad os gå! Lad os gå!"

"Se!" udbrød Esperance, idet han gjorde hertuginden opmærksom på den af flammeskæret oplyste gård, der vrimlede af forfærdede mennesker.

"Hvad mener De?"

"Histhenne, bag kastanjetræet ved siden af brønden ..."

"Jeg ser en mand i kappe, som synes at ville holde sig skjult, men dog lurer."

"Det er Concino, en af de spioner, der forfølger os! Han har vidst, at jeg var her; han vil se mig gå herfra!"

Gabrielle gyste.

"Lægger De mærke til hans funklende øjne, som ufravendt fæster sig på den eneste udgang, vi kan benytte?"

"Min herre, min herre!" råbte Gratienne angst, "muren revner ... Se!"

En bred spalte havde virkelig åbnet sig i denne mur, bag hvilken laden nu viste sig fuld af ild og røg. På den anden side af den brændende bygning skinnede floden lig en sø af smeltet bly.

Gabrielle og Gratienne greb fat i Esperance, på hvem dette virkede som trylleri; de trak ham hen imod døren. Det var på den høje tid; trappen fyldtes allerede med tjenestefolk, som ledte efter hertuginden og Gratienne.

Men Esperance skød dem begge ud, trykkede sine læber på Gabrielles, og mens hun vendte sig om, for at drage ham med sig, tog han nøglen ud af døren og trak denne til, trods begges skrigen. Mens tyve hengivne arme førte dem ned af trappen, betragtede han på den ene side spionen, der ventede nedenunder, og på den anden side den brændende lade og den frihed, der vinkede ad ham i tredive skridts afstand på den anden side af ilden.

"Ja, vent mig kun der, feje skurk!" sagde han med et heroisk smil, "du troede altså ikke, at du behøvede at bevogte floden? På denne side har du ikke ventet mig! Nu vel, hvad enten jeg lever

eller dør, skal jeg aldrig tjene dig til bevis mod Gabrielle; for hvis jeg overlever det, så undgår jeg dig, og hvis jeg dør, så vil flammen ikke efterlade dig det mindste spor af mit lig."

Han løftede øjnene mod himlen, for at anbefale Gud sin sjæl, trak sin kappe op over hovedet, tog kården i den højre hånd, som om han ville bekæmpe ildebranden, og idet han samlede alle sine kræfter, styrtede han sig med et frygteligt spring gennem det åbne vindue midt ind i det brændende skur.

9. Mod list sættes dobbelt list

Med en uhyre buket i hånden gik Pontis frem og tilbage i gården til det lille hus i forstaden. Natten var brudt frem, hinduerinden kom ikke.

Pontis lukkede tyve gange døren halvt op, for at se om ingen nærmede sig. Den raslende lyd af karethjul lod sig høre i det fjerne på forstadens ujævne stenbro. Denne karet bøjede ind i det snævre stræde, i hvilket huset var beliggende; den gjorde holdt … der kunne ingen tvivl være om at det var Ayoubani.

Pontis skyndte sig at åbne døren, og idet han som sædvanlig skjulte sit ansigt, for ikke at blive genkendt af kusken, omslyngede han hinduerinden, som var indhyllet i en stor kåbe, der dækkede hende fra issen lige ned til fødderne.

Stærk og fyrig, som man gerne er i hans alder, løftede han hende op på sine arme og bar hende ind i huset, ind i en over alt tilsluttet sal, hvori vokskerterne havde brændt i flere timer, en sal, hvis gulv var belagt med tykke tæpper, som var opfyldt med en berusende vellugt, og hvori den dybeste tavshed herskede.

Med en dronnings værdighed lod Ayoubani sig af Pontis placere på damaskes puder; hun modtog buketten og beundrede den; hun smilede og indsugede duften af enhver blomst, hun var tilfreds. Pontis lagde sine ben overkors som en hindu og satte sig ved siden af hende under suk og udråb, som på engang vidnede om glæde og om vemodig længsel. Dette plejede at udgøre grundlaget for underholdningen mellem disse to, som ikke kunne tale med hinanden på anden måde.

Pontis var klædt som en prins, der kommer for at fejre sit bryllup. Han håbede, at hinduerinden ville være så god at

bemærke det. Han indtog derfor også de mest elskværdige stillinger. Ayoubani lod ham bryste sig som en påfugl; hun smilede med en forslagen mine, og denne pantomime måtte være meget betydningsfuld; for de elskende lod sig i flere minutter nøje med samme.

Til sidst bliver alt trættende, selv mimikkens glæder. Mennesket er en skabning, der snart bliver træt af den mest fuldkomne underholdning. Da Pontis intet mere havde at lade hinduerinden beundre, begyndte han nu igen på sin side at beundre hende, og vi må tilstå, at Ayoubani som en forekommende pige fandt sig i det.

Ayoubani var skøn. Hendes øjne var sorte … de havde denne mørke, rødligsorte farve, der ligner årerne i ibenholt. Man følte, hvorledes ilden kredsede under hendes pupiller. Lille, sirligt, på engang fint og yppigt bygget, som alle lidenskabelige kvinder, kendte hun sine fordele; hun benyttede dem med en rosværdig tilbageholdenhed; med undtagelse af hendes dyd lå der intet knibsk hos hende.

Hver gang Pontis ville udtrykke den begærlighed, som denne fuldkomne skønhed vakte hos ham, rødmede den unge hinduerinde med et yndigt udtryk, stødte blidt den hånd tilbage, der søgte hendes, og lagde fingeren på sine læber. Pontis holdt sig tilbage.

Ayoubani begyndte på en lang indledning ved hjælp af udtryksfulde gebærder. Hun fortalte at hendes tyran havde spændt hendes lænker endnu fastere. – Tyrannen var denne mogul, som hun nu slet og ret kaldte mogul, men med en så blid og elskelig stemme, med en så indtagende gutturaltone, at

der kun gaves en hinduerinde i verden, der kunne udtale ordet mogul på denne måde.

Pontis gav ved et tegn til kende, i hvor høj grad denne tyran mishagede ham; han rejste sig, tog sin kårde i hånden og foreslog at dræbe mogulen, hvilket Ayoubani fuldkommen vel forstod. Med en forskrækket mine søgte hun at holde ham tilbage, men hans mod havde frembragt en herlig virkning. Han høstede øjeblikkelig frugterne af det; han kyssede Ayoubanis hånd, uden at få den ørefigen, som ellers plejede at være følgen af sådanne friheder.

Ayoubani lagde endnu engang fingeren på læberne. Pontis adlød med spændt opmærksomhed.

Nu skal vi høre, hvad hinduerinden fortalte ham i sit billedlige sprog med hele mimikkens kunst.

"Jeg kan ikke gå ud mere; tyrannen tvinger mig til altid at lade mig ledsage."

"Bah!" udbrød Pontis.

"Jeg ledsages af to personer, to kvinder," vedblev Ayoubani.

"Og dog er De kommet alene," svarede Pontis, "alene! O, hvilken lykke!"

"Nej," sagde Ayoubani med en sørgmodig mine.

"De er ikke alene?"

"Nej, begge mine ledsagerinder er derude i kareten."

"Nå, siden de er der, må man lade dem blive derude," gestikulerede Pontis.

"Umuligt! Vi må kalde dem ind."

"O, hvorfor?" spurgte Pontis.

"Det kan ikke undgås ... Mogul befaler det."

Ordet mogul blev udtalt.

Pontis lod sørgmodigt hovedet synke, men nu fik den guddommelige Ayoubani et guddommeligt indfald.

Hun rejste sig og strakte sine smidige lemmer med en koket bevægelse, som om hun ville begynde en dans.

Til samme tid pegede hun med fingeren udad mod gaden og antydede tallet to.

"Det vil sige," gættede Pontis, "at De vil lade begge disse fruentimmer komme ind og så danse?"

"De også," udtrykte Ayoubani sig, idet hun antog tvende personers holdning, som danser overfor hinanden.

"Godt! Hun vil lade sine duennaer danse," tænkte Pontis, "godt!"

Ayoubani, som så en mandolin og en baskisk tromme, der hang på væggen, tog dem ned med en triumferende mine.

"Og man vil musicere ... Jeg forstår!" tænkte gardisten.

Med rappe fødder ilede Ayoubani ud i forstuen, fløjtede på en ejendommelig måde, og straks kom to som ægyptiske mumier indhyllede kvinder til syne ved døren, som Pontis på sin elskedes befaling havde åbnet.

Et bind af strudsfjer dækkede deres pander, et stribet stykke stof faldt fra dette bind ned over deres ansigter, og gennem to huller, der lignede dem på en maske, så man vel flammerne fra deres øjne, men ikke mere, ikke engang øjenhårene.

Pontis så, hvorledes den ene af disse figurer stillede sig på den ene, den anden på den anden side af døren; de var store, kraftige og syntes at ligne to livgardister. Mogulen havde valgt sine folk med skønsomhed.

"Det skal skræmme kærligheden," tænkte Pontis. "Lige meget! Jeg har hørt tale om at de vilde er modtagelige for indtryk, at de

ikke formår at modstå dansens og musikkens tillokkelser; jeg vil forhekse dem. Her behøves ingen kraft, men snuhed, og det mangler jeg gudskelov ikke."

Ayoubani, som ligeledes havde betragtet sine ledsagerinders kostumer, syntes at være tilfreds med deres udseende; hun smilede til dem og rakte den ene trommen, den anden mandolinen. Derpå begyndte hun at danse, efter at have opfordret Pontis til at sætte sig på den plads, som hun før havde indtaget.

"Hvis man nogensinde taler ondt om hinduerinderne," tænkte den unge mand, "så vil jeg påstå, at de er de mest ærbare væsener, der kunne forskønne verden. Har man nogensinde set franske damer møde ved stævnemøder med en eskorte, der udfylder tiden med musik og dans? Det er uskyldighed ... hvis ikke, forstår jeg mig ikke på det."

Og han så Ayoubani danse, slog takten med hænderne, fødderne og hovedet, og lidt efter lidt følte han sig ganske fortryllet af den yppige ynde i hinduerindens stillinger og bevægelser. Hun var så smidig, så let, så veltalende skøn, at Pontis erkendte mogulens klogskab i at lade Ayoubani udføre sine danseøvelser i vidners overværelse.

Endelig holdt denne inde, i det øjeblik, da gardisten ganske forelsket udstrakte sine arme for at tage hende i favn. Hun undveg denne farlige omfavnelse, og idet hun skød den unge mand tilbage, da han ville trykke hende til sit bryst, sank hun stakåndet og leende ned på puderne.

Uden at tage notits af mogulens duennaer, sank Pontis med foldede hænder på knæ for hinduerinden; men denne berørte

sine læber, for at opfordre sin vært til at henvende hele sin opmærksomhed på den samtale, hun agtede at åbne.

"Var det smukt?" sagde hun, "dansede jeg godt?"

"Kosteligt! Guddommeligt!"

"Vil De også danse?"

"Jeg takker," svarede Pontis.

"Prøv da?"

"Nej, jeg ville danse slet, siden De nu har danset så henrivende."

Ayoubani var så god ikke at fremture i sit overhæng, men hun pressede sin hånd til sit bølgende bryst.

"De elsker mig?" spurgte Pontis, som troede at have forstået hende.

"Nej," svarede hun, "det er ikke det, jeg mener."

Hun lagde sin hånd på maven.

"De befinder Dem ikke vel ... det er vel for varmt?"

"Nej, heller ikke det."

Hun holdt tre fingre for sin åbne mund, med den noget trivielle gebærde, som hos alle folkeslag betyder: "Jeg ønsker noget at spise."

"Hun er sulten," tænkte Pontis, "stakkels engel! Hun har danset for længe."

Han ilede hen til skænkebordet, hvor man ved kerternes skin så flere glimrende flasker. Pontis, som var en forsigtig mand, havde altid nogle levnedsmidler ved hånden; han hentede frugter og anrettede et let måltid, som – i mangel af prunk – dog i det mindste havde den fortjeneste, at det var improviseret.

Hinduerinden skænkede i sit glas og drak omtrent så meget som en fugl ville have drukket. Hun forlangte vand, og mens Pontis vendte ryggen til og med stor besværlighed ledte efter denne i hans skænkebord yderst sjældne drik, lod Ayoubani nogle dråber af et fluidum, som indeholdtes i en lille flaske af bjergkrystal falde i glasset.

Pontis kom med vandflasken og ville hælde vand i Ayoubanis glas, men hun rakte ham det, idet hun betydede ham, at han skulle kredense bægeret til hendes ære. Han adlød smilende og tømte bægeret; hun bød ham et andet, som han dog, trods sin lidenskabelige kærlighed, vægrede sig ved at modtage, fordi han ville holde det mådeholdenhedsløfte, han havde aflagt sin ven.

Ayoubani blandede meget vand i sin vin og drak. Dette syntes at gøre hende mere oprømt; hun greb begge Pontis hænder og gjorde mine til at ville danse med ham.

At holde Ayoubani i sine arme, at dække hende med kys, trods hendes modstand, derpå kappes med hende i hurtighed og lethed, for under pauserne atter at begynde på denne af omfavnelser og kys bestående kamp, det var i nogle flygtige minutter den unge mands beskæftigelse. Han havde forglemt alt omkring sig, derfor tænkte han heller ikke mere på begge duennaerne, som han havde besluttet at jage bort eller spærre inde, når han fandt det betimeligt. Disses instrumenter, trommen og mandolinen, lagde en slags vildt raseri i Ayoubanis voldsomme bevægelser.

Hinduerinden klamrede sig til Pontis med sine ti kraftige fingre; hun lod sig omslynge af den fyrige unge mand, der svingede hende rundt med en forfærdelig hurtighed.

Imidlertid iagttog hendes blik, stift og dristigt som en orientalsk fe's enhver muskel i Pontis ansigt. Først var det en sælsom overspændthed, der dækkede den unge mands pande med purpur … derpå en vaklende flamme, der sprudede ud af hans øjne; endelig smilede han, hans læber åbnede sig, for at mumle ord uden sammenhæng, uden tvivl elskovsbønner, og en slags henrykkelse opklarede hans træk.

Nu omslyngede hinduerinden ham langt fastere, løftede ham op for at understøtte hans vaklende bens bevægelser, og da hun så ham blegne og standse, idet hun udvidede sine armes kreds, som om han var blevet grebet af svimmelhed, betragtede hun ham et øjeblik med en forskende mine og understøttede ham skødesløst, mens han så at sige, sank sammen i sig selv. Han sank baglæns ind under puderne, idet han udstødte et suk, som lidt efter lidt blev svagere og snart døde hen.

Straks faldt hinduerinden som en glente over det livløse legeme; med sine små stærke fingre åbnede hun hans vams og idet hun gennemsøgte hans klæder med en hungrig hyænes begærlighed, fandt og greb hun guldkapselen, hvis silkebånd hun overskar med sine tænder.

Hun var i besiddelse af denne mysteriøse skat; hun var herre over den hemmelighed, som havde forvoldt og endnu skulle forvolde så megen ulykke.

Stakåndet, ude af sig selv af nysgerrighed og glæde, nærmede hun sig en vokskerte, for bedre at kunne se og åbne den lille kapsel.

Men kapslen var lukket på en séregen måde. Forgæves arbejdede hendes behændige og utrættelige fingre; hendes negle gled henad metallets glatte sider; hemmeligheden

modstod alle anstrengelser. Utålmodig, opirret af hindringen, bed Ayoubani i kapslen, uden hverken at kunne bryde eller åbne den.

En dump stønnen fik hende til at bæve. Pontis drømte måske; han vred sig som en slange på tæppet; han udstrakte sin kraftige knyttede hånd, og den faldt larmende ned på gulvet.

"Denne mand er stærk som en tyr," sagde hinduerinden, "han er i stand til at vågne, og hvis han vågner, er jeg fortabt. Ingen uforsigtighed! Hjemme vil jeg med en mejsel eller kniv snart blive færdig med denne fordømte kapsel. Nu," tilføjede hun med et triumferende smil, "kan Henriette styrte Gabrielle, og Eleonora har Henriette i sin magt. Nu må jeg afsted!"

Med disse ord, og med øjnene ufravendt fæstede på Pontis, der havde foruroliget hende, famlede Ayoubani efter åbningen i sin kjole, for at gemme medaljonen indenfor samme.

Pludselig omfattede to hænder hendes og frarev hende skatten; med et kvalt skrig vendte hun sig om. Henriette stod foran hende, og hendes øjne funklede af djævelsk glæde.

"Jeg takker," sagde mademoiselle d'Entragues med bidende spot, "jeg takker, min gode Eleonora. Denne indiske besværgelse er fuldkommen lykkedes."

Med disse ord opslog Henriette en lydelig latter, der lød som en dæmons skrig, og den falske hinduerinde sank tilintetgjort ned på en lænestol, således at hun havde den ulykkelige Pontis liggende ved sine fødder.

Hvor lang tid hun tilbragte med at forsøge på atter at komme til besindelse, det kunne hun ikke selv gøre rede for. Det var hende, som om hun bestandig hørte denne djævelske latter lyde

i sine øren; hun følte endnu trykket af disse hænder, der havde lagt sig om hendes håndled for at stjæle billetten.

Men hos en jernkarakter som Eleonoras kunne denne skrækkens afmagt ikke vare længe; hun rejste sig, rystede sine kolde lemmer og begyndte at tænke på hævn.

I samme øjeblik hørtes lyden af skridt i forhallen. Det var ingen kvindelige skridt. Eleonora hørte tydeligt, hvorledes en sværdskede klirrede mod en af gelænderets jernstænger.

Bleg og forstenet ved lyden af disse skridt, der nærmede sig, blæste Eleonora lysene ud og skjulte sig bag døren.

Manden kom nærmere; gennem dørspalten så hun den sorte silhuet vokse og famle sig frem gennem mørket.

"Pontis!" råbte denne mand, "Pontis! Hvor er du? ... Svar dog!"

"Han her?" mumlede Eleonora, hvis tænder klaprede af forfærdelse. "O, hvis det er ham, er jeg fortabt!"

10. Den blide Esperance

Esperance havde taget et så rasende tilløb, at han i sit første spring tilbagelagde femten fod, i det andet ti. Han standsede et sekund, derpå kastede han sig på det halvnedbrændte hølæs og styrtede sig i floden.

Ildebranden belyste denne vandflade; men på det sted, hvor Esperance sprang i floden, forhindrede en stor trægruppe til venstre og øen lige over for alle tilskuerne fra at nærme sig; desuden var alle folkene i Bougival ilet over højen, idet de ikke vovede at gå gennem chausséen, hvor det regnede af ildgnister. Ingen så derfor Esperance komme ud af ildebranden.

Næppe befandt den unge mand sig i floden, førend han tog en skrå retning under vandet. Han var en øvet svømmer, steg kun to gange op til overfladen for at trække vejret, og søgte bestandig at holde sig i skyggen. Han nåede den anden bred.

Efter at han havde tørret sit ansigt og atter var kommet til ånde, steg han helt op på bredden, og overbevist om at han ikke ville blive set på den øde ø, sagde han:

"Gud er barmhjertig; han har tilladt, at hertuginden ikke kommer til at lide for min skyld. Også denne gang er vore fjender blevet slået. Henriette! Eleonora! I blodtørstige dæmoner, som bød ilden at fortære mig, jeg trodser Eder endnu! Nu kan og vil jeg sige Eder det lige i ansigtet."

Esperance kastede et hastigt og forskende blik på engen, mens flammerne endnu oplyste den. På det grønne tæppe så han en hvid skikkelse liggende udstrakt, og ved siden af denne sås flere personer i travl beskæftigelse. Det måtte være Gabrielle; den ulykkelige kone kunne måske tro, at hendes ven

var fortabt for stedse. Esperance genkendte Gratienne, der lå på knæ ved siden af sin herskerinde.

Dette smertelige syn holdt i nogle øjeblikke Esperance tilbage; men da han så hertuginden rejse sig og læne sig til Gratiennes arm ... da han var blevet overtydet om at dette liv var reddet, lige så vel som hans eget, var der intet, der holdt ham tilbage mere. Under de pile og hække, øen var beplantet med, ilede han ned til øbredden ad den kant, lige for hvilken hans hest stod bundet i krattet ved Vertbois. Her fortsatte han ganske langsomt sin svømning, uden at tabe flodbredden af sigte, idet han, når han landede, ville undgå et hvert møde. Til alt held var intet menneske at se på landevejen; Esperance nåede krattet, vred vandet af sine klæder, og efter at have svunget sig op på sin hest, der vrinskede af glæde, satte han afsted i karriere ad Paris til, hvis port han nåede en time efter.

Undervejs havde hans travle hjerne udkastet en fuldstændig plan. Med undtagelse af nogle brandsår på legemet, som naturligvis, på grund af klæderne, ikke kunne ses, med undtagelse af nogle forbrændte lokker, stolede Esperance på at en forandret dragt ville udslette ethvert spor af ildebranden; men han indså tillige, hvor vigtigt det var, at han ikke lod sig se for sine folk i det kostume, han nu bar. Det randt ham i hu, at han ejede et hus i forstaden.

"Der," tænkte han, "har jeg klæder, linned, fuldstændige kostumer. Det er usandsynligt, at jeg vil træffe Pontis der, da det nu er nat og hans hinduerinde formodentlig har fjernet sig. Imidlertid, alt i verden er muligt. Hvis jeg skulle forefinde Pontis og hinduerinden der, vil jeg også vide, hvorvidt den usandsynlige Ayoubani er sand eller falsk."

I denne stemning red Esperance sporenstregs til forstaden.

Han kom ind i gaden i det øjeblik, da begge de falske hinduerinder flygtede og da mademoiselle d'Entragues, der stod i forståelse med den ene, begav sig ind i huset. Ayoubanis vogn ventede i ti skridts afstand fra samme. Henriettes karet holdt ved gadehjørnet.

"Hvad betyder disse ekvipager?" tænkte Esperance, hvis skarpe blik, trods mørket havde bemærket alt. "Giver Pontis måske et bal i aften?"

Under disse betragtninger steg den unge mand af hesten og nærmede sig langsomt, idet han trak hesten efter sig.

Porten stod halvt åben. Esperance havde kun stødt den op, for at indlade sin hest. Han var netop i færd med at lede efter en ring i muren, da en raslende lyd af en kjole vakte hans opmærksomhed.

En kvinde indhyllet i en kåbe flygtede så hastigt ud af forstuen, at hendes fødder næppe berørte jorden. Hun forsvandt som en skygge og ilede hen til kareten, omkring hvilken Esperance skelnede flere mænd, der hjalp damen, i vognen og ledsagede hende, da hun kørte bort.

"Hvad betyder alt dette?" tænkte Esperance. "Er det hinduerinden, der flygter således? Og hvem venter den anden vogn på?"

Fordybet i disse tanker gik han stadig videre. For større forsigtigheds skyld vendte han dog tilbage for at lukke porten til gaden, og idet han gik tilbage igen til forstuen, indviklede hans kårde sig mellem trappegelænderets jernstænger.

"Pontis!" råbte han, "Pontis, hvor er du?"

Over alt tavshed, over alt mørke. Hans hænder tørnede endelig mod salondøren og stødte den op. Han trådte ind. Men næppe havde han gjort nogle skridt, førend hans fødder stødte imod en hindring, uden tvivl et møbel ... nej, det var et menneskeligt legeme. Han bukkede sig, befølte genstanden ... mandsklæder ... silke og atlask, som Pontis så gerne brystede sig med. I samme øjeblik genkendte han sin ven på hans lydelige åndedræt.

"Gudskelov, han er ikke død, han sover kun. Vinlugten forklarer det ... den ulyksalige er atter beruset."

Med en slags modbydelighed løftede Esperance ham op, for at sætte ham på en stol. Men en anden lyd fik ham til at spidse øren; en dør knirkede ...

Esperance lyttede ... I et par skridts afstand fra sig hørte han et andet åndedræt, som røbede en anden persons nærværelse. Døren drejede sig, og noget let og luftig sneg sig hastigt hen imod forstuen. Det var Eleonora, som holdt øjeblikket for gunstigt og søgte at fly uden at ses.

"Aha," tænkte Esperance, "der er for mange fugle i dette bur. Man skal ikke sige om mig, at jeg således lader dem alle flyve bort, uden at have set så meget som deres fjers farve."

Han fjernede sig fra Pontis, udstrakte sin hånd og i to spring fik han fat i en fruentimmerkjole.

"Speranza! Nåde, nåde!" råbte italienerinden og sank på knæ.

"Eleonora! Altså et forræderi! Det tænkte jeg nok!" sagde Esperance, hvis hjerte nu bankede voldsomt.

Og idet han lukkede døren og skød Eleonora tilbage i værelset, udbrød han:

"Hvad er Deres mening? Hvorfor ligger Pontis der udstrakt på gulvet?"

Da hun ikke svarede, slog han med sin knyttede næve både vinduerne og skodderne ud. Et svagt lys, stjernernes, faldt ind igennem de derved tilvejebragte åbninger på Pontis legeme.

Esperance så den åbne vams og den oprevne skjorte, han ledte begærligt under folderne, og idet han udstødte et vildt skrig, løftede han sin arm over den endnu knælende Eleonora.

"Elendige! Du har stjålet medaljonen! Giv mig den igen, eller du er dødsens!"

"Speranza," svarede italienerinden og slæbte sig frem på knæene. "Jeg har den ikke mere."

"Du lyver!"

"En anden har taget den fra mig."

"Du lyver!"

"Og det var Henriette."

Esperance sprang op; han huskede den tilslørede kvindes flugt, da han indtraf i huset. Fra disse med hinanden forbundne kvinders side anså han alt for muligt.

"Ja," vedblev Eleonora, "jeg ville have billetten, det tilstår jeg. Men forrædersken belurede mig; hun kastede sig over mig og frarev mig den. Skynd dig, Speranza, skynd dig! O, tag medaljonen fra hende! Du kan nok indhente hende endnu."

"Eleonora, hvis du har løjet, så vil jeg vide at finde dig igen."

"Ved min sjæls salighed, Speranza, jeg taler sandhed!"

Esperance rev sig løs fra italienerinden, der omfavnede hans knæ. Han spændte sit sværdbælte fastere om livet, kastede sin kappe, der måske kunne hindre ham i hans bevægelser, fra sig, og styrtede som en rasende ud af huset.

Eleonora fulgte ham; sitrende såvel af angst som af glæde så hun sig om … den unge mand var allerede langt borte … han fløj afsted som en ødelæggelsens engel. Eleonora lukkede døren efter sig, steg op i sin vogn og forsvandt.

Imidlertid havde mademoiselle d'Entragues fjernet sig fra det lille hus med en hurtighed, som måtte bringe enhver, der prøvede på at forfølge hende, til fortvivlelse.

På begge sider af hendes karet løb de bevæbnede folk, hun havde rekvireret til sin bistand, hvis en sådan bistand gjordes behov.

Disse mænd, fem i tallet, havde greven af Auvergne fortrinsvis valgt af sit mandskab.

Underrettet om alt, fordi hun havde gennemskuet alt, havde Marie Touchet gjort sig umage for, uden at kompromittere sig selv, at sikre sin datters foretagende et heldigt udfald, og man kan nok begribe, at hun med utålmodighed ventede på resultatet.

Det var en voldsdåd, der endnu måtte begås, men så var det også den sidste. Når billetten først var frataget Esperance, fandtes der ingen sky mere på horisonten.

Vel de tyve gange ville hun have kastet kapslen i en brønd, i en kanal eller i floden, hvis ikke nysgerrigheden efter at erfare, om billetten, – den ægte billet – også virkelig lå i den, havde afholdt hende fra det.

Henriette opsatte derfor at åbne medaljonen, til hun kom hjem, og hendes utålmodighed gik ud over kusken og hestene. Men på den tid havde Paris ingen brede gader og ingen god stenbro. Man måtte derfor lade sig nøje med en stærk

skridtgang, for så vidt vejens krumninger og ujævnheder tillod det.

Imidlertid arriverede kareten til sit bestemmelsessted, uden at nogen ulykke indtraf; hotellets port stod åben; Henriette styrtede ind til Marie Touchet, og begge var fordybet i en livlig samtale, idet de viste hinanden den gyldne kapsel og ledte efter sakse eller andre instrumenter, ved hvis hjælp man håbede at sprænge metalpladen, hvis fjeder vedblev at holde stand, da en højrøstet larm og gentagne skrig og råb lød op ad trappen.

Marie Touchet ilede hen til døren, for at erkyndige sig om årsagen til denne larm, og Henriette fik næppe mere end tid nok ti at gemme kapslen ved brystet indenfor kjolen.

En bleg mand med forpjusket hår trådte, eller rettere styrtede ind i værelset. Han blev fulgt af to tjenere, som under rasende gestikulationer råbte:

"Hold på ham!"

"Esperance!" mumlede Henriette, idet hun veg tilbage til en lænestol, som om hun ville forskanse sig bag denne.

"Til hjælp!" råbte Marie Touchet instinktivt, fordi hun øjeblikkelig indså hele den fare, der truede hendes datter.

Esperance skyndte sig at stille sig mellem Henriette og den dør, der førte ind til det tilstødende værelse, og sagde med en stemme, hvori man tydeligt kunne høre vreden:

"De ventede mig ikke, og dog er det virkelig mig, mere levende end nogensinde før; og hvis De vil, at disse folk skal høre, hvad jeg har at sige Dem, så giv mig et vink, og jeg skal skrige Dem det i ørene."

"Gå ud!" sagde Marie Touchet til husfolkene, der trak sig tilbage, lige så overraskede som fortørnede.

"Jeg finder det formasteligt af Dem," tilføjede hun, "at trænge ind til mig på en sådan tid og bryde døren op som en røver!"

"Ingen talemåder, madame!" udbrød Esperance, "handlinger! Med Deres tilladelse vil jeg opstille nogle spørgsmål. Mademoiselle, hvor er den guldmedaljon, som De stjal fra mig?"

Uden at tænke over det, lagde Henriette med en uvilkårlig bevægelse sin hånd på brystet, hvis forkrøllede kniplinger desuden bestyrkede Esperance i hans allerede tidligere fattede mistanke.

Hun så sig atter om og trådte et skridt tilbage.

"Hid med billetten!" vedblev Esperance, der ikke veg fra pletten, "og gør ikke mine til at forlade stuen; for jeg sværger ved den levende Gud, jeg, der har skånet Dem så længe, at jeg i så fald nagler Dem til væggen med min kårde!"

"Hjælp! Hjælp!" skreg Henriette, ude af sig selv af skræk ved synet af disse funklende øjne og denne bleghed, som hos en så tapper mand forrådte et til vanvid grænsende raseri.

Marie Touchet havde banket på en sidevæg. Pludselig så man herr d'Entragues træde ind, bestyrtet, halvt påklædt og med en stridsøkse i hånden. Ved synet af Esperance udbrød han:

"Hvem er dette menneske?"

Men dette menneskes holdning og blik forandrede snart hans tankegang; han blev bange og begyndte at bæve, ligesom begge damerne.

De tjenere, Marie Touchet havde vist ud, kom tilbage ved dette udråb.

"Hjælp!" gentog Henriette i sin angst.

Herr d'Entragues trådte nærmere og svingede sin økse.

"Et skridt endnu, og han er dødsens!" råbte Esperance.

Greven blev stående ubevægelig.

"Min herre ... forbarm Dem, ingen skandale!" sagde moderen til den unge mand.

"Medaljonen! Frem med den, så skal jeg gå!"

"Der er nogen, der kommer op ad trappen ... de kommer!"

"Det er vore soldater, moder, og nu har det ingen fare!" råbte Henriette og stampede i gulvet.

Man så virkelig i baggrunden af korridoren hovederne af flere bevæbnede mænd, som steg op ad trappens øverste trin og strømmede ind i det tilstødende værelse, mens Marie Touchet endnu bævende søgte at holde dem tilbage.

Men næppe havde Esperance set sablerne blinke, førend han sprang op som en løve; ilden sprudede ud af hans øjne. Først kastede han herr d'Entragues til gulvet og slyngede hans økse ud igennem vinduet. Derpå vendte han tilbage til Henriette og sagde, skummende af raseri:

"Du vil altså ikke levere mig billetten tilbage? Nuvel, så tager jeg den!"

Med disse ord slog han også hende ned, sønderrev kniplingerne og silketøjet, for at blotte hendes barm, slog begge hendes hænder, der forkradsede hans ansigt, fra hinanden, frarev hende medaljonen og kastede derpå den elendige kvinde fra sig som en kærneløs nøddeskal. Hun lå der, stønnende, vanæret i sine forældres og soldaternes påsyn, der stod som forstenede ved synet af denne græsselige kamp, denne triumf der blev vundet med tankens hurtighed.

Men da Marie Touchet havde genvundet sin fatning, eller rettere alle sine grusomme instinkter, udbrød hun med hæs stemme:

"Hjælp! Frem med jer! Slå ham ihjel! Slå ham ihjel!"

"Familiens løsen!" sagde Esperance. "Men nu er jeg vant til det, og nu byder jeg trods!"

Med disse ord rev han sin sabel ud at skeden; hans lange og muskuløse arm svang den brede klinge som et lyn. De to forreste soldater styrtede såret til jorden.

De såredes skrig fik de andre til at betænke sig. Denne nølen lagde Esperance mærke til, han kastede sig dristigt over gruppen og skilte den langt lettere ad end om disse tre legemer havde været tre skygger. En sabel berørte ham; han sønderbrød den med en parade, der i kraft lignede et hammerslag, og stødet af hans sværdhæfte kastede den trufne modstander til jorden. De andre forskansede sig nu bag døren eller ved siden af møblerne. Esperance blev færdig med tjenerne ved hjælp af flere flade, vel også nogle skarpe hug, og i tre spring stod han ved foden af trappen.

Endnu hørte han rigtignok skrig, trusler, hylen, som lød ud igennem vinduerne; han mærkede, at man forfulgte ham eller dog gjorde mine til det; men hvad bryder den sejrrige løve sig om den fældede hyrdes uskadelige klager! På gaden forsøgte nogle forbigående og flere af larmen hidlokkede vægtere at spærre vejen for ham; men synet af det lange sværd forjog dem uden møje, og efter nogle omveje, som den unge mand snildt gjorde i de tilstødende gaders labyrint, befandt han sig alene, triumferende og uskadt, idet han med henrykkelse indåndede den friske natteluft og bestråledes af den blide måne, der tavs tilsmilede ham fra den høje himmel.

11. Bruddet

Næste morgen hvilede Esperance, afkræftet af træthed og kummer – for han var dog kun et menneske – sin hjerne og sit legeme i sit ensomme sovekammer. Men trods den strenge befaling, husets folk havde fået til ikke at indlade nogen, trådte hushovmesteren ind for at spørge om hans herre ville modtage herr de Pontis.

Esperance syntes at betænke sig, men svarede endelig:

"Ja ... før ham ind!"

Pontis trådte ind. Esperance var ganske rolig. Han så på sin ven og undrede sig over at se, i stedet for den bestyrtede mine og den forlegenhed, han havde ventet, et smil, der vidnede om et oprømt lune og et vist udfordrende, letsindigt udtryk.

"Min ven," sagde Pontis utvungent, "jeg har en meddelelse at gøre dig, som vel måske straks vil ærgre dig, fordi jeg kender hele din ømfindtlighed i så henseende; men ved nærmere eftertanke vil du komme på andre tanker, og til sidst vil du le ad mig!"

"Lad mig høre denne meddelelse, som vil få mig til at le," svarede Esperance.

"Hør! Jeg må begynde med at undskylde mig."

"For hvad?"

"Du havde ret, min ven."

"Hvornår?"

"I går."

"I hvilken henseende?"

"Med hensyn til kvindernes farlige jalousi. Ak, ja, du havde ret. Jeg bekender det i al ydmyghed."

Esperance fortrak ikke en mine.

"Jeg venter endnu," sagde han, "for du er vist ikke kommet i dag blot for at sige mig, at jeg var fornuftig i går."

"Begivenhederne har givet dig ret," svarede Pontis forlegen.

"Hvilke begivenheder? Tal som en mand, Pontis, og ikke som et barn, der er bange for at få skænd."

"Kære ven," sagde han, "i går havde jeg en sammenkomst med hinduerinden Ayoubani. Hun havde to duennaer, som mogulen havde givet hende; men hun lod dem beskæftige sig med deres instrumenter, så at vi tilbragte en kostelig, jeg kan sige: en berusende aften."

"Berusende ... det er det rigtige udtryk," mumlede Esperance, uden at hans mine opklaredes.

"Netop som jeg befandt mig i denne henrykkelsestilstand ... jeg ved ikke, om det var træthed eller overmålet af min lykke ... jeg tror det sidste ... slumrede jeg ind."

"Ah!" sagde Esperance i en kold tone, der lignede lyden af en geværhane, når man spænder den.

"Og under min slummer," vedblev Pontis med dirrende læber og med en tvungen latter, "ville den skælmske hinduerinde besigtige medaljonen."

"Medaljonen?"

"Hun tog den også med sig ... men det er nu så kvindernes maner. O, men du kan være ubekymret; hun vil ikke gå langt med den; vi skal nok sørge for at få den tilbage, og jeg skal nok sørge for at tugte hende for hendes nysgerrighed på en sådan måde, som en så egensindig og hyklerisk skabning fortjener."

Mens Pontis talte, havde Esperance taget en rosenstilk i hånden, som han rev den ene torn af efter den anden, uden

tilsyneladende at føle den ringeste smerte i sine fine hvide fingre. Pontis, som havde forsøgt at lægge hele sin overtalelsesgave i de sidste ord, ventede ængsteligt på resultatet af samme.

"Hvorledes skulle det gå til?" spurgte Esperance koldt, "medaljonen er stjålet."

"Stjålet? ... Nej, eskamoteret er det rette ord."

"Jeg er ingen hårkløver; jeg vil blot sige, at du ikke har den mere."

"Nej ... men jeg skal få den igen, hvad øjeblik jeg vil, for ..."

"Du vil opsøge Ayoubani?"

"Ja."

"Hvor?"

"Hvor jeg ellers plejer at se hende."

"Men hvis hun nu tilfældigvis ikke hed Ayoubani?"

"Hinduerinden?"

"Sæt nu, at hun lige så lidt var en hinduerinde som vi to?"

"Hvad siger du?"

"Sæt – det er kun en formodning – at denne kvinde er et værktøj i vore fjenders hænder."

"Vist ikke!" sagde Pontis med stigende uro.

"Om hun nu havde opstillet den plumpeste, den groveste snare for dig ... en snare for dumhed, forfængelighed og praleri?"

"Esperance!"

"Idet hun holdt sig overbevist om, at hun ville triumfere over sanselighed og drikfældighed ..."

"Hvad betyder disse ord?"

"At De er en elendig person! At Deres hinduerinde aldrig har været i Indien, og at De trods mine bønner og advarsler er faldet i fælden … at De har forglemt løfter, eder og ære! … at den ejendom jeg betroede en ven, er faldet i en letsindig drukkenbolts hænder!"

"O!"

"Og at De har ladet Dem bestjæle, ikke under den vellystige søvn, De taler om, for hinduerinden har ikke engang vist Dem denne sørgelige ære, men under en gemen rus … en dyrisk last, som mere end opvejer de få gode egenskaber, der findes hos dem."

"Esperance," sagde Pontis blegnende, "disse beskyldninger er for stærke."

"Ti!" råbte Esperance med tordenstemme. "Deres Ayoubani hedder Eleonora Galigai; hun er en fortrolig veninde af mademoiselle Henriette d'Entragues, som har sendt hende til Dem med et glas i den ene hånd og en flaske i den anden."

"Jeg sværger ved den levende Gud …"

"Sværg ikke! Føj ingen gudsbespottelse til Deres skændsel! Sværg ikke, siger jeg Dem; ellers kalder jeg Dem løgner efter at have kaldt Dem drukkenbolt! Jeg har set Deres Ayoubani; jeg har holdt hende tillige med hendes flitterstads og glasperler mellem mine hænder. – Dem lagde jeg også hånd på … De var halvdød og vindunsten steg Dem ud af halsen."

"Jeg var ikke beruset!"

"De lyver! Glassene var endnu halvfulde på det bord, ved hvis fødder De lå … og under denne vanærende søvn var det, at den falske hinduerinde bestjal Dem … Under denne vanærende søvn

var det, at den medaljon, jeg betroede Dem, gik fra Eleonoras hænder over i Henriettes."

"Henriettes?" stammede Pontis som tilintetgjort. "*Hun* har medaljonen?"

Og den ulykkelige lod sine arme synke i den smerteligste tristesse.

Pludselig vendte han sig om og gik hen imod døren.

"Om jeg også skal dø ... medaljonen skal jeg skaffe Dem igen," sagde han.

"Det er allerede sket," svarede Esperance med et koldt smil. "Gud har ikke villet, at jeg skulle bedrages så skændigt. Jeg kom til rette tid, og med kården i hånden generobrede jeg min ejendom. Jeg kunne naturligvis være bukket under. Der var hundrede muligheder mod én for at De i morges, da De vågnede, ville have erfaret min død og mine fjenders triumf. Gud være lovet! Har jeg end ingen venner, så har jeg dog en skytsengel."

"Esperance!" udbrød Pontis sitrende og slog sine hænder sammen. "Jeg sværger ved alt, hvad helligt er, at jeg ikke var beruset!"

"De lå på gulvet."

"Jeg var ikke beruset; jeg havde ikke drukket!"

"Jo, men De har måske forglemt det."

"Nej ... ved min ære ..."

"Hvortil nytter alt dette, min herre?" sagde Esperance med kold og gribende værdighed. "De behøver ikke at undskylde Dem. For at forskåne Dem for det, har jeg fortalt Dem, at det er lykkedes mig at få billetten tilbage. Idet jeg fratog mademoiselle d'Entragues den, tilintetgjorde jeg virkningerne

af Deres forræderi. Forræderi er det rigtige udtryk, for om det end var ufrivilligt, om Deres sanser også alene havde del i det, bliver Deres opførsel lige uforsvarlig. Følgerne af det beviser det. Nægt det ikke ... retfærdiggør Dem ikke ... det er forgæves!"

"Aldrig!" sagde Pontis ude af sig selv, "Aldrig vil jeg tåle, at man beskylder mig for at have syndet mod mine venskabspligter, selv i en utilregnelig tilstand ..."

"Hvem taler her om venskab, herr de Pontis?" svarede Esperance og rettede sig i vejret, stolt og uforsonlig. "Jeg tror ikke, at dette ord lader sig anvende mellem Dem og mig. Den mand, der holdt af Dem, lever ikke mere; i nat dræbte De ham. Jeg vil aldrig hade Dem, men fra nu af har vi intet mere med hinanden at gøre. Lad os hilse hinanden, således som det sømmer sig redelige mænd, men fra hånden til hatten, og ikke længere fra hånden til hjertet. Lev vel!"

Men Pontis ville rejse sig igen fra sin ydmygelse, han ville forsvare sig og gøre modbebrejdelser.

"Min herre," sagde han med knyttede hænder, dirrende læber og kvalt stemme, "vel er jeg skyldig, men kun i uforsigtighed ... i tåbelighed og lettroenhed måske også; men De har sagt, at jeg har forrådt Dem og været beruset ... det er usandhed. Jeg er ingen forræder, og jeg drak ikke i går. Med hensyn til disse to punkter forlanger jeg satisfaktion."

Esperance betragtede ham med et roligt og medlidende blik.

"Det manglede bare," sagde han, "at De skulle udfordre mig som en slagsbroder. Et slet indfald, herr de Pontis; for om De også er tapper og forstår at føre en kårde, er jeg Dem dog overlegen; det har jeg givet Dem et tydeligt bevis på. Hvad jeg har sagt, er sagt; desværre for Dem! Det klogeste, De kan gøre,

er at overtænke mine bebrejdelser og lade Deres tilkommende venner drage nytte af den erfaring, der er kommet os begge så dyrt at stå. For jeg har næret meget venskab for Dem, herr de Pontis, jeg har holdt af Dem som af en broder, der var sendt mig af Gud; og jeg tror ikke, at De i det lange tidsrum, der har ført os sammen, har haft grund til at gøre mig en eneste bebrejdelse. Hvis det modsatte var tilfældet, hvis jeg tog fejl, hvis De har grundede anker at anføre mod mig, hvis jeg i mindste måde hidtil har fornærmet Dem, så tal!"

Forvirret, tilintetgjort, næsten ude af stand til at drage ånde, rystede Pontis smerteligt på hovedet, pressede begge hænder mod sit hjerte, som for at rive en slange, som stak det, ud af det; derpå steg en bitter, brændende strøm op til hans øjne, og idet han ville dølge denne fortvivlelse, dækkede han sit ansigt med sine hænder og styrtede hulkende ud af værelset.

Esperance blev alene.

Under andre omstændigheder ville Pontis' smerte måske have rørt ham. Men i sammenligning med hvad han selv led, anså Esperance andres lidelser for såre ringe.

"Ingen ven, ingen kærlighed mere!" tænkte Esperance, "det måtte så komme. O, Gabrielle, elskede og ædle veninde ... jeg har i det mindste den trøst, at jeg kan begræde dig. I din skønheds fulde flor, uden en plet, uden mindste lyde, døde du fra mig ... og Pontis! ... Alt er forbi! Alt – alt er forbi! Det er min bestemmelse! Mit navn bringer ulykke. Esperance ... hvorfor Esperance? Hvorfor har man ikke kaldet mig fortvivlelse! ... O, min moder, min moder, tilgiv mig!"

Under disse ord sank den unge mand på knæ på sin bedestol, idet han med opadvendte øjne ledte efter den ædle moders

billede, som måske fra sin salige højde måtte kaste et bittert blik ned på Jorden, da hun så denne elskede søns kvaler, idet han kæmpede med sin ulægelige smerte.

12. Entragues'erne og intrigerne

Kongen gik og spadserede i haven ved Saint-Germain. Han holdt flere papirer i hånden og syntes at gennemlæse dem med stor opmærksomhed. Men denne tilsyneladende beskæftigelse var et skin, bestemt til at bedrage alle, der måske så ham og kunne iagttage ham fra slottets vinduer. Henrik læste ikke, men underholdt sig med la Varenne, der gik ved hans venstre side og beskedent sænkede sit blik, men dog ikke overhørte et eneste af kongens ord og besvarede ethvert af dem, uden at nogen kunne tro, at disse så højst forskellige personer talte sammen.

"Og du siger, at den arme Henriette befinder sig bedre?" sagde kongen, idet han vendte et blad.

"Ja, sire, men hun havde et svært anfald; jeg troede næsten, hun ville dø af det."

"Det ville have været stor skade; ved mit hof findes ingen skønnere nymfe. Og det er kummer, der fortærer hende?"

"Der er grund til den kummer, sire ... En person, der elsker Dem så rasende og erfarer Deres forestående ægteskab med en anden!"

"Hvad var det, man fortalte mig om et frygteligt optrin, der sidste nat skal have vækket alle kvarterets beboere?"

"Et optrin?" sagde la Varenne med en utvungen mine; for kongen alluderede til den os bekendte historie om den tilbagetagne billet, og for Entragues'ernes agenter var det af vigtighed at forebygge enhver mistanke hos kongen.

"Ja, skrig og trusler, kort sagt en hel skandale. Folk vil have set den gamle Entragues med en økse i hånden og i slåbrok. Man talte om en billet ..."

"Jeg ved hvad Deres Majestæt mener. Der var virkelig tale om en billet ..."

"Nå?"

"Mademoiselle d'Entragues havde tilskrevet Dem et lidenskabeligt brev; faderen kom til og frarev hende papiret. Han ville ombringe sin datter."

"Denne Entragues er altså en ren bøddel?"

"Sire, han forsvarer sin ære ... Fædrene og ægtefællerne har en farlig fjende i Dem, sire ... i Dem, som blot behøver at vise Dem, for at behage."

"Hvad er der at gøre?"

"Kun en smule imødekommenhed."

"Jeg forstår ikke ..."

"Tillader kongen mig at sige min mening?"

"Tal!"

"Disse Entragues'er er forfængelige og, oprigtigt talt, også havesyge. De plager derfor deres stakkels datter, fordi hun ikke kan tilfredsstille deres stolthed og gerrighed."

"Gerrigheden kan man tilfredsstille, håber jeg, uden at ruinere sig."

"Stoltheden også, sire. Et eksempel: Hertuginden af Beaufort tror fuldt og fast, at kongen vil gifte sig; ikke sandt?"

"Jo, naturligvis, og det har hun ret i."

"Hun har ret ... godt! Men Deres Majestæt er allerede gift ... Hertuginden må derfor have tillid til Deres Majestæt, når hun afventer ophævelsen af det første ægteskab. Hvorfor skulle Entragues'erne, hvis Deres Majestæt lovede at ægte deres datter, ikke tro lige så trygt på det som hertuginden?"

"Først og fremmest vil jeg ikke love dem det. Holder du en konge af Frankrig for en skurk, ligesom du selv er, la Varenne? Et løfte er et løfte! En konge er en konge!"

La Varenne krummede sig.

"Der er forskel på løfter," mumlede han.

"Nå, når de lader sig nøje for så billig pris," sagde Henrik oprømt, "så er sagen mulig."

"Jeg kan altså gyde en smule balsam på den skønnes sår? O, sire, hun er i stand til at komme ud af sig selv af glæde!"

"Indgå ikke for store forpligtelser på mine vegne!"

"Det behøves ikke, sire; De skal se med hvilken fyrighed ..."

"Pak dig, frister! Afsted med dig! Jeg ser Rosny træde ind i haven. Hvem er det, der ledsager ham? Mit syn begynder at slå mig fejl."

"Herr Zamet, sire; og hist henne på esplanaden står herr de Crillon og taler med en gardist."

"Et udvalgt selskab! Nå, rap dig så!" sagde kongen og gennembladede atter sin korrespondance med en endnu større ivrighed end tidligere.

La Varenne sneg sig som en væsel gennem buskene og hækkene. Henrik nærmede sig Rosny, der bøjede ind i den samme gang, som kongen gennemvandrede.

"De kommer med en Jobs-post, min ven?" udbrød Henrik livligt, "hvad nyt? Har pengene i mine kasser, ligesom i det arabiske eventyr, forvandlet sig til visne blade?"

"Nej, sire, Deres Majestæts penge er af god gehalt og formerer sig, Gud være lovet, for hver dag. Jeg har tilladt mig at forstyrre kongen, for at få et afgørende svar."

"På hvad, Rosny?"

"Med hensyn til det vigtige spørgsmål," sagde ministeren med et suk.

"Mit giftermål? Det kommer De altid tilbage til: De vil da aldrig vænne Dem til det, Rosny?"

"Aldrig, sire," svarede huguenotten alvorligt.

"Da må det dog komme dertil, min ven, ellers vil De aldrig vænne Dem til at se mig lykkelig."

Rosny stod ubevægelig.

"Jeg drømte om en anden forbindelse for Deres Majestæt," sagde han endelig, "om et rigt og højt parti."

"Min ven, jeg har tit og ofte gentaget mine grunde til dette ægteskab. Jeg vil tilføje, at det nu er blevet nødvendigt, da enhver taler om det."

"Sire, De bør ikke gifte Dem og forskertse Deres frihed."

"Vist ikke, jeg gør mig netop fri, idet jeg gifter mig. Jeg må have børn; hertuginden skaffer mig dem skønne og elskværdige, som hun selv er. Hvis jeg ikke giftede mig, ville jeg kun have bastarder, børn, som ikke kunne følge mig på tronen; hvis jeg ikke giftede mig, ville alle damer kappes om at erobre min person. O, smil ikke, Sully, man elsker mig, og hvis De ikke tror mig, så tro i det mindste, at man er begærlig efter en del af min krone. Jeg kender mig selv; jeg behøver adspredelser, luner. I den fuldkomneste lyksaligheds skød søger jeg elskovsintriger. Selv i dette øjeblik, da Gabrielle gør mig lykkelig, så lykkelig, som jeg aldrig tidligere har været, bedrager jeg hende for uværdige kvinders skyld. Det er min fejl. Som dronning vil hun i det mindste være beskyttet mod mine ubesindige streger. Jeg vil da have det skjold, der udfordres for at tilbagevise alle disse amazone-eskadroners pile, der sigter efter mit svage hjerte.

Ofte har De hørt mig udvikle min politik som fyrste; i dag udvikler jeg Dem min stilling som menneske; begrib den, agt den, gør mig den fornøjelse ikke at forurolige mig mere; for Deres forstand er skarp, Deres meninger er af vægt i mine øjne, og enhver modstand fra Deres side generer mig."

"Sire," svarede Sully, synligt bestyrtet over denne sin herres oprigtighed, "hvis det kun var mennesket, der talte, ville jeg, tror jeg, tillade mig at svare og også have gode teorier at anføre. Men jeg tror at forstå, at det er kongen, der har talt; trods mine ivrige bestræbelser for at våge over statens interesser vil jeg derfor tie."

Kongen rynkede panden.

"Min mening, siger De, sire, har vægt i Deres øjne? De spørger dog ikke om den ..."

"Jeg ved kun alt for vel, hvorledes den lyder, Rosny."

"De fordømmer måske Deres egen," sagde ministeren modigt.

"Ja, men jeg er fast bestemt; jeg elsker hertuginden og vil aldrig, selv på Europas første trone, finde en kvinde, der i højere grad kunne fortjene min kærlighed ved sin blidhed, sin uforlignelige skønhed, sin uegennytte og de tjenester, hun har bevist mig. At lytte til, hvad man kunne sige imod hende, ville røbe mangel på tillid for hun er uantastelig. Verden vil imidlertid endnu finde midler til at anklage hende, hvis jeg lader den tale."

"Ja, sire."

"Hvad ville man da ikke sige om en prinsesse! Men endnu engang, lad os opgive dette tema! Tro mig, Rosny, Deres iver

viser sig på en langt smukkere måde ved tavshed end ved mundhuggeri."

"Der gives visse fakta, som vil vise sig mindre føjelige mod Deres Majestæts vilje."

"Hvilke?" spurgte Henrik opmærksomt.

"Deres Majestæt glemmer uden tvivl, at der gives en dronning Marguerite i verden."

"Min kone, – nej, ved Gud, det glemmer jeg ikke; jeg har for mange grunde til at erindre det."

"Hendes samtykke til skilsmissen kan ikke undværes, sire."

"Nå?"

"Dronning Marguerite vægrer sig ved at samtykke i et ægteskab som ..."

"Som?"

"Som ikke ville lade kongen gøre noget fremskridt i hans lykke eller i statens velvære."

"Hvad skal det betyde!" spurgte Henrik urolig, "og hvornår er madame Marguerite begyndt at blande sig i statsanliggender? Hun må, – forstå mig ret, – underrettes om at jeg ikke vil tåle det! Men hele denne intrige er rettet mod hertuginden ... det er hindringer, som man lægger hende i vejen ... jammerlige hindringer ..."

"Som Deres Majestæt ikke bør foragte," sagde Sully koldblodigt, "for de er vægtige, det er bestræbelsen for at blive i sin stand, der regerer verden. Hvis dronning Marguerite fremturer i sin vægring, vil Deres Majestæt ikke kunne gifte sig igen; den hellige fader ville ikke tillade det."

"Det er en slet kvinde!" mumlede kongen. "Men hvad har da Gabrielle gjort hende, denne ..."

"Dronningen," afbrød Sully ham, "vil i det mindste se en kvinde af rang, inden hun afstår hende sin plads."

"Guds død!" udbrød kongen. "Hvorfor skal jeg høre på slige tåbeligheder! Hendes rang? Jeg havde vel kunnet styrte hende tyve gange! Lejlighederne til det har været talrige. For hendes skændigheders, hendes slette opførsels skyld kunne jeg have ladet hende fordømme til klosteret; jeg har ikke gjort det; jeg har ikke villet lade det gamle, stadig gærende Valois-blod dø hen på den måde; men se nu, hvorledes man bliver belønnet for det! *Ventre-saint-gris!* Jeg vil gøre det nu!"

"Der vil måske være fare ved det!"

"Hvad er det for en tale?" sagde kongen. "Jeg skal tilintetgøre Deres farer ved hjælp af processer, skønt der snarere kunne behøves fodspark. Og siden man vil have en skandale, så skal man få den. Den gamle Marguerite nærer nag til den unge og friske Gabrielle; hun misunder hende hendes blomstrende vår, hendes duftende åndedræt, hendes smilende skønhed. Guds død! Jeg skal lade denne Frankrigs datter rådne hen imellem fire mure!"

"Godt, sire," svarede huguenotten, "men det gør Dem ikke fri."

"Jeg vil være enkemand!" svarede kongen. "Gå De med samt Deres døtre af Frankrig Fanden i vold! ... Og siden De er på mine fjenders side, så vær fattet på, at jeg skal forsvare mig kraftigt imod Dem. Gå, min herre, gå! ... O, Crillon! Kom her, kom her, min ven, og styrk mit hjerte, som alle disse mennesker vil rive mig ud af livet!"

Misfornøjet og ydmyget sænkede Sully hovedet, og efter et stift buk slog han atter med langsomme skridt ind på vejen til

slottet.

Da han nåede Zamet, der ventede på ham i en ængstelig stemning, spurgte denne ham, hvorledes det var gået.

"Nu er der intet håb for Deres toscanske prinsesse," svarede Rosny, "hertuginden af Beaufort bliver dronning. O! ... fortræk De ansigtet så meget De vil; hvis De ikke kan forhindre denne ulykke ved andet end grimasser, så bøj hovedet, for teglstenen falder."

Med disse ord fjernede han sig, mere vranten end en vildorne.

Zamets træk formørkede sig, og idet han forsvandt på den anden side, mumlede han:

"Vi vil dog se."

Imidlertid havde Henrik klamret sig til Crillons arm, som en skibbruden til en reddende planke. Han indåndede luften i lange drag.

"O, min ven," sagde han, "hvor man plager mig!"

"Hvem plages ikke!"

"Du også?"

"Ja, det skal Gud vide!"

"Ved du vel, at alle disse slette franskmænd danner en ny liga imod mig?"

"Bah! Hvorfor da?" spurgte den retskafne chevalier.

"Fordi jeg vil ægte min elskede."

"Det er rigtignok ingen klog beslutning ..."

"Hvad?"

"Men siden sagen kun angår Dem selv og De ikke længere er et barn," vedblev Crillon, "og siden det kan tilfredsstille Dem, så ægt hende ... *Harnibieu*, ægt hende, sire!"

"Se, det er et sprog, som jeg kan forstå," udbrød Henrik, idet han omfavnede chevalieren. "Det kalder jeg at tale!"

"Om det er den ene eller den anden, bliver lige meget," tilføjede Crillon, "det er dog altid et dårligt skridt! Fanden tage alle fruentimmer."

"Hvorfor siger du det med denne ærgerlige mine?"

"Fordi ... fordi jeg er rasende, sire. Ser De den gardist der henne?"

"Der henne? Bi lidt," sagde Henrik og holdt hånden over øjnene.

"En god soldat, en gavtyv, der leder efter sin lige, en krabat, der ikke kan vejes op med penge."

"Nå?"

"Han vil have sin afsked."

"Hvad hedder han?"

"Pontis."

"Ah! Nu husker jeg ham! En tapper soldat! ... Og hvorfor vil han forlade min tjeneste?"

"Fordi han er blevet uenig med sin ven for et fruentimmers skyld ... Han er blevet bleg og mager; han ryster af feber. For en kvindes skyld! *Harnibieu*, de fordømte tasker! Men jeg vil ikke have, han skal forlade garden! Hav den godhed, sire, at kalde ham herhen!"

"Med fornøjelse."

"Og befal ham at blive i garden!"

"Hvis du absolut vil ..."

"Ja!"

"Så gå hen og hent ham; jeg skal nok blive færdig med ham."

Crillon gav et vink, og den stridige gardist blev ført frem for kongen.

Pontis var et ganske forandret menneske. Kummeren havde bevirket en næsten utrolig forvandling. Han vaklede i sin uniform som et skelet. Han blev stående i tre skridts afstand fra kongen, der betragtede ham med velvilje.

"Jeg håber, at du bliver i min tjeneste, junker," sagde Henrik. "Min tjeneste skal bringe dig fordele, det giver jeg dig mit ord på! Jeg skal lade dig befordre."

Pontis ville svare.

"Jeg befaler!" tilføjede kongen, idet han med den ene hånd klappede ham på skulderen, mens han med den anden rakte ham en håndfuld louisdorer.

På den tid gjorde en adelsmand sig en ære af at modtage penge af kongen.

Pontis tav og ville næppe have lukket sine fingre over guldstykkerne, hvis Henrik ikke selv havde lukket dem til.

"Den unge mand er syg," sagde kongen, idet han endnu engang betragtede ham med en deltagende mine. "Du må pleje dig, junker."

Han fjernede sig. Crillon nærmede sig Pontis.

"Og hvis du deserterer, egensindige krabat," sagde chevalieren, "så lader jeg dig hugge i stykker!"

"Det er mig ligegyldigt," svarede Pontis med røde øjne.

"Stikker du i at græde, du store kalv? ... Nu begiver jeg mig til Paris, for at tale med Esperance om alt dette. *Harnibieu!* Han græder virkelig!" udbrød Crillon rørt, "hvilket æsel!"

Med disse trøstende ord lod han sin hånd falde på gardistens skulder; men det arme skelet havde ikke længere kraft til at

bære et sådant kærtegn; han bøjede sig under det og satte sig med et åndsfraværende blik ned i græsset.

13. Tilståelsen

Crillon holdt sit løfte. Endnu samme aften indtraf han i Esperances bolig i Paris og steg af i gården. Chevalieren spildte ikke tiden med at iagttage, hvad der foregik omkring ham, hverken tjenere, som var beskæftiget med at bortskaffe møbler og bagage, eller den fra enhver flytning uadskillelige travle bevægelse eller det sørgelige syn af huset; for huset lever og er et tro spejl af herrens indtryk.

Crillon, som efterlod sin hest og sine folk i gården, gik lige ud i haven, hvor Esperance måtte befinde sig.

Esperance skred tankefuld og med bøjet hoved over de af vinteren gulnede blade, da chevalieren fik øje på og kaldte på ham.

Den unge mand vendte sig hastigt om ved lyden af denne vennestemme.

"O, chevalier, vær velkommen!" udbrød han. "Jeg stod netop i begreb med at besøge Dem."

Crillon blev stående ubevægelig af overraskelse ved synet af de ødelæggelser, som en så kort fraværelse havde frembragt i hans yndlings friske ungdom. Bleg, med uredte lokker, hule kinder og tunge øjenbryn så Esperance på ham med et sørgmodigt smil.

"Han også!" udbrød chevalieren. "Det er altså en smittende sot? Hvorfor finder jeg dig bleg og nedslået ligesom den stakkels Pontis?"

En flygtig rødme steg op på Esperances pande, men han svarede ikke.

"Er det kummer over Eders strid?" spurgte chevalieren, "nuvel, så forson jer straks med hinanden!"

"Umuligt, herr chevalier!"

"Hvad? I vil vedblive at være fjender for en kvindes skyld? *Harnibieu,* det er umuligt!"

"Hvem har sagt Dem, herr chevalier, at en kvinde var årsagen til mit brud med Pontis?"

"Han selv."

"Og ... han nævnede hende?" tilføjede den unge mand med en ængstelse, der blev bemærket af Crillon.

"Nej. Pontis er en retskaffen mand; han har ikke angivet de nærmere omstændigheder. Nuvel, du, som ikke er stridig eller egensindig, du, som ikke kan have uret og som er den højeststående – gør du det første skridt!"

Esperance tav med en uigenkaldelig beslutnings hårdnakkethed. Crillon formåede ikke at undertrykke en vis utålmodighed.

"Jeg har givet mit ord på at se Eder udsonet," vedblev han, "jeg har talt om det i kongens nærværelse."

Esperance bævede.

"Har kongen," hviskede han hastigt, "ikke bekymringer nok selv, uden at han behøver at antage sig vore? Hvorfor fortælle noget til kongen om en splid mellem Esperance og Pontis? Hvad vedkommer det kongen?"

Den unge mands tone og heftighed forbavsede Crillon, i hvis frugtbare hoved mistankens spire fandt en let næring, en rask vækst.

"Hvilken tone!" sagde han langsomt med et forskende blik på Esperances ansigt. "Havde jeg kunnet gætte, at du holdt dig så

omhyggeligt borte fra kongen, så er min tunge ikke så snakkesalig, at jeg ikke kunne have holdt den i tømme."

"Jeg holder mig ikke borte, herr chevalier, men ..."

"Jeg har været ubeskeden," sagde Crillon, idet han afbrød ham, "jeg ser det; og hvem ved, om jeg ikke vil falde til besvær!"

"O, tro ikke det!"

"Ungdommens anliggender vedkommer mig ikke mere, og den interesse, jeg føler for dem, er upassende, ikke sandt? Ved denne lejlighed har jeg i det mindste givet et bevis på gode hensigter, og i den henseende må man tilgive mig."

"Det er sandt. Nuvel, hvorfor skulle jeg dølge det? De ser jo nok, at jeg er ulykkelig."

"Du, min søn?" sagde den vakre kriger med et udtryk fuldt af ømhed. "Det er ikke ret længe siden du strålede."

"Den tid er forbi; men lad os ikke tale om det mere. Da jeg var lykkelig, udstødte jeg ingen glædesskrig, hvorfor skulle jeg nu vise en larmende smerte? Nej, jeg vil ikke stille mig til skue for nogen, og det er grunden til min afrejse."

Crillon rystede sørgmodigt på hovedet.

"Esperance," mumlede han, "det er ikke grunden."

"Hvad vil De sige med det?"

"Nej, gentager jeg. Indesluttet, som du forstår at være det i nødsfald, uafhængig som du er, vil du aldrig blive set af nogen. Forresten ville en udflugt til et andet landsted være tilstrækkeligt. Men du tager langt bort og for lang tid!"

"For at dæmpe smerten, chevalier," sagde Esperance.

"Måske en elskovssmerte?" spurgte Crillon med deltagelse.

Esperance rødmede, men han forstod at beherske sig og svarede:

"Jeg tilstår det, om De også skulle spotte over denne min svaghed."

"Det ville jeg ikke forsøge på. Jeg ved at have medlidenhed med alle smerter. Jeg har været ung, jeg har elsket," tilføjede han med et vemodigt smil, "der gives imidlertid et lægemiddel mod kærlighedens lidelser."

"Fraværelsen, ikke sandt?"

"Nej. Fraværelsen er tværtimod en af de grusomste kvaler, den grusomste efter døden. Men man bliver helbredet for det, når man nærmer sig den elskede; du synes derimod at ville fly denne kvinde, siden du vil rejse."

"Det er sandt."

"Jeg kan intet øjeblik antage, at hun ikke elsker dig ... er hun måske død?"

"Jeg beder Dem, udfrit mig ikke," svarede Esperance. "De ved allerede mere end mit arme hjerte egentlig ville frem med ... spørg ikke mere!"

Uden at lade sig forstyrre vedblev Crillon at tænke efter.

"Jeg kender ingen dame af en vis skønhed eller af en vis rang, som for nylig skulle være død i Paris," mumlede han for sig selv. "O, jeg har glemt én slags marter: dens giftermål, som man elsker. Men jeg kender heller ingen, der agter at gifte sig, medmindre det skulle være den skønne Gabrielle."

Esperance blev bleg som et lig og vendte sig hastigt bort, da Crillon, uden endnu at ane den mindste mistanke, opløftede sine øjne på ham, som han hidtil havde holdt sænkede under sine drømmerier.

"Min Gud!" tænkte chevalieren, grebet af en pludselig tanke ved synet af den ubeskrivelige uro, der ved de sidste ord havde

bemægtiget sig Esperance.

"Nådige herre," sagde den unge mand, idet han rejste sig, "klokken er mange; det bliver koldt. Må jeg med Deres tilladelse befale tjenerne at bringe hestene ind i stalden?"

"Som du vil," svarede Crillon adspredt, og hans hånd sitrede, idet han strøg sin knebelsbart.

Esperance trak ham med op til hovedbygningen; han ilede foran ham; han syntes at ville undfly ham. Enhver af hans bevægelser var heftigt feberagtig.

Crillon lod ham uddele nogle usammenhængende befalinger og trådte ind i huset, hvor han stillede sig i en mørk krog for at fange ham, når han kom forbi.

Da den unge mand atter kom til syne, efter at hans pande havde opklaret sig og antaget et roligere præg, følte han chevalierens arm, som blev stukket op under hans. Crillon slog ind på vejen til den store venetianske sal, hvor han førte Esperance, som disse forberedelser syntes at forurolige i høj grad, ind. Her lukkede han sig inde med ham.

Man slap ikke så let ud af den tapre Crillons hænder.

Denne havde haft tid til at overlægge, til at få alle sine formodninger stadfæstet, og han havde allerede fattet en beslutning.

"Esperance," sagde han pludselig, "jeg kender din hemmelighed, jeg kender grunden til din afrejse. Gifter den kvinde sig ikke, som du elsker?"

"I sandhed," svarede den unge mand med bævende stemme; "De fordobler det græsselige i min marter. Jeg rejser for at undfly en dræbende tanke, og De vedbliver ubarmhjertigt at påtvinge mig den. Nuvel, ja, jeg elsker en kvinde, der gifter sig,

en kvinde, der ægter en konge. Er De nu tilfredsstillet? Er jeg i det mindste lykkelig nok til at høre Dem tilstå, at jeg er såre ulykkelig?"

"Stakkels Esperance," sagde Crillon nedslået, "du havde ret. Dette onde kan ikke afhjælpes. O, min ulyksalige unge ven, Gud forbyde, at jeg skulle forøge din smerte!"

"De vil i det mindste beklage mig, chevalier, ikke sandt?"

"Hvis der var tale om en sædvanlig kvinde," vedblev den gamle kriger, "ville jeg ikke slukke håbet hos dig. Jeg ville opmuntre dig til at overvinde alle hindringer. Du ville se mig ivrig, som en ung mand, ivrigere end du selv ville være, for at tilkæmpe dig denne kvinde. For jeg elsker dig, Esperance, og jeg ville ikke vige tilbage for nogen dårskab, når jeg derved kunne trøste dig. Men hvad er der at gøre! Jeg kan kun indstændigt bede dig om ikke at tænke mere på denne dame."

"Ja," mumlede Esperance hastigt, "det er et billede uden legeme, en indbildt drøm, og De er for fornuftig til at opmuntre mig i mit vanvid. Jeg besværger Dem, lad os ikke tale mere om det!"

"Denne kvinde, stakkels barn, bliver elsket af kongen, af min konge, der ville opofre alt for hende, selv livet. Jeg kan ikke stå dig bi mod kongen. Jeg kan kun med gru tænke på den kummer, som et sådant forsøg ville volde ham. Nej ... endnu i dag talte han til mig om hende ... han forsvarede hende ... han åbnede sit hjerte for mig, og jeg rådede ham til at byde alt trods og ægte hertuginden. Jeg ved, at jeg sønderriver dit hjerte, mit kære barn; men det må så være. Vejen er foreskrevet, det er et smerteligt offer, der må bringes."

"De ser, at jeg allerede har bragt det," afbrød Esperance, "jeg rejser!"

Crillon fattede sig; han foldede sine hænder.

"Der er intet at gøre ved det," sagde han endnu engang, "selv om kongens lykke ikke var med i spillet, selv om det var mig muligt at stå dig bi, ville det da ske med hendes vilje? Ville hun være døv for den ærgerrigheds råd, der sætter hende på tronen? ... Og hvad formår en kvindes kærlighed mod ærgerrigheden?"

"O, hvad taler De om kærlighed!" udbrød Esperance, som den så uretfærdige anklage, som den gode Crillon udtalte, uden at ane det, gengav sin fatning. "Om kærlighed mellem hertuginden og mig! Ak, herr chevalier, kender den ædle kvinde min dårskab? Nærer hun mistanke om min dristighed?"

"Hvorledes? ... Du har ikke talt ..."

"Aldrig," sagde den ædelmodige unge mand, "aldrig har jeg talt eller endog blot tænkt i hendes nærværelse. Denne lidenskab har aldrig haft noget ekko. Gabrielle elsker kongen for højt, og han fortjener at elskes således. Hun har hengivet sig så ærligt til ham, og han kalder hende så ærligt for sin kone! Hvad skulle jeg, en ubekendt, et unyttigt individ, en lediggænger, gøre mellem dem! Jeg rejser, har jeg sagt Dem; men hvis jeg kunne tro, at nogen har gennemskuet min hemmelighed, så ville jeg ikke rejse ... jeg ville tage livet af mig."

Crillon rejste sig, nærmede sig Esperance og omslyngede ham med sine arme.

"Ja, rejs," sagde han, "men gør ikke denne rejse som én, der fortvivler, som én, der flygter. For dine tyve år, for dit modige

hjerte er ikke alt tabt. Hvem kender de skatte, som fremtiden har forbeholdt dig? ... Barn, fortvivl ikke!"

"O," udbrød Esperance, ude af sig selv, "hav i det mindste den godhed at tro, at jeg aldrig vil trøste mig! nej, min ædle ven, aldrig. Jeg elskede allerede Gabrielle, da jeg rejste bort første gang ... Nuvel, jeg vil atter fjerne mig, men jeg har ikke engang tårer. Trøst mig ikke, det er forgæves. Hvorledes kan jeg nu lide? Jeg er død."

Crillon dækkede sit bedrøvede ansigt med sine hænder.

"Barn," sagde han, "du vil høre mig, fordi det er hjertet, der taler hos mig. Jeg begriber, at Paris har tabt sine tillokkelser for dig. Forlad den!"

"Og jeg skal oven i købet lide den smerte at miste Dem!" udbrød Esperance.

"Hvorfor?" spurgte chevalieren i en rolig tone. "Du vil aldrig have været mig nærmere end når du nu bryder op; for vi rejser sammen."

"Hvorledes, herr chevalier?"

"Ja, jeg bliver gammel; kongen har sluttet fred; han har mig ikke længere nødig i sin lykke. Du skal få mig til ledsager ... Vil du?"

"Men nådige herre," sagde den unge mand og betragtede Crillon med en med forbavselse blandet beundring, "hvoraf kommer det, at De vil bringe mig et sådant offer? De, hvem den mest glimrende bestemmelse, belønningen for de uskattérligste tjenester, venter, De, som først har tilbagelagt halvdelen af Deres hæderfulde løbebane ... hvor kan De foretrække mig for berømmelsen?"

"Tror du, jeg har et hjerte af sten?" svarede Crillon. "Jeg siger dig, lid med mod, men på den betingelse, at jeg står dig bi i dine lidelser."

"Hvad har jeg da gjort, siden De beærer mig med et så kostbart venskab? ... For De tilbyder Dem for min skyld at ville forlade verdens største konge, og jeg er overbevist om, at De ikke igen ville forlade mig for en konges skyld."

"Det er sandt," sagde helten, bragt i forlegenhed ved den unge mands troskyldige ord. "Spørg mig ikke om årsagen til min hengivenhed for dig; den er ganske naturlig. Elskede jeg dig ikke ved det første blik, på grund af din moders anbefaling? For det er din moder, der har anbefalet dig til mig. Omfavn mig! Mit hjerte smelter, når jeg holder dig i mine arme."

Esperance adlød. Han lænede sit lidende hoved til dette tapre bryst og inddyssede sin smerte ved et hjertes banken, som aldrig havde vaklet.

14. Cassandras spådom

Tiden var skredet frem. Alle de kræfter, der var forenet mod Gabrielle voksede i stilhed. Esperance ventede, til Crillon var beredt til afrejse. Chevalieren havde ladet sin ven love tålmodighed og resignation, indtil en gunstig lejlighed frembød sig.

Esperance satte sin ære i ikke at forråde sine lidelser. I hans nærmeste omgivelser talte man kun om en meget behagelig og lang rejse, som han ville foretage sammen med Jean Morquet til videnskabens ære og for den berømmelses skyld at føje nogle kolonier til kongeriget.

Han havde omhyggeligt skyet Pontis. Fast bestemt på at bryde med den stakkels gardist, da hans fraværelse skulle vare evigt, besluttede han dog at besøge ham dagen før sin afrejse, for at omfavne og tilgive ham; for dette ømme venskab var ikke udslukt i Esperances hjerte. Fra sikre kilder var han blevet bekendt med Pontis smerte siden deres skilsmisse. Intet havde formået at trøste gardisten. Hans karakter havde forandret sig, ligesom hans legeme. Mørk, pirrelig, ordknap, holdt Pontis sig i al den tid, han ikke måtte ofre til tjenesten, i sin seng, og begge disse for kort siden så glimrende og så larmende unge mænd havde trukket sig tilbage som sommerfuglepupper.

I det indre førte Esperance det samme liv. Fasten nærmede sig sin ende, og da kongen på den tid i almindelighed beboede Fontainebleau med hoffet, ankom Gabrielles daglige foræringer nu hver morgen til den unge mand fra den kant. Deres natur var forandret; nu var det kun tørrede og visne blomster af en sørgelig betydning, det rørende sindbillede på et i sin

opblomstren afbrudt liv. Disse vidnesbyrd på bestandighed forundrede ikke Esperance; han kendte den ædelmodige kvindes sjæl. Men jo mere hun bestræbte sig for hos ham at forevige kærlighedens erindring, desto mere forpligtet holdt han sig til at svare med en lignende højmodighed.

"Gabrielles pligt er det bestandig at række mig hånden," tænkte han ved sig selv, "min pligt er det at fly Gabrielle. På den måde arbejder enhver af os på den andens lykke."

Og han fremturede i sin afsondring og fremskyndede tilberedelserne til sin rejse. Gabrielles indvilligelse forekom det ham at han havde fået ved en tavshed, som intet havde afbrudt siden deres sidste sammenkomst i La Chaussée.

I begyndelsen af den hellige uge var alt beredt. Foråret indfandt sig. Dispensionerne fra Rom med hensyn til skilsmissen og altså også med hensyn til kongens ny giftermål var undervejs i den kongelige kurers kuffert. Esperance havde bestilt sine heste til næste dag og ifølge overenskomst med Crillon, som senere skulle indhente ham, skulle han begive sig alene på rejsen. For sidste gang ville den stakkels landflygtige besøge sit hus og da for stedse tage afsked med det.

Han havde været så lykkelig i dette venlige asyl; det var opfyldt med hans kærligheds relikvier. Overalt frembød et minde om Gabrielle sig for hans blikke, berørte hans fødder, kærtegnede hans hænder.

"Ak," tænkte han ved sig selv, "denne afrejse er et sandt billede på døden. Den døende tager intet med sig af sine elskede skatte. En ring, et dyrebart portræt, et eller andet klenodie, det er hele den bagage, der får plads i graven hos ham."

Mens han udtalte disse tanker med en beklemthed og under sukke, der vel kunne tilstedes en sådan modgang, fik en sagte larm ham til at bæve? Han vendte sig om, Gratienne stod stakåndet foran ham og udbrød fuld af glæde:

"Gud være lovet, nu er der ingen fare!"

Man må aldrig have elsket, hvis man ikke begriber det indtryk, som hendes nærværelse frembragte på den unge mand, der endnu bævede under de smertelige erindringer. Han udstødte et glædesråb og ilede mod hende med åbne arme.

"Jeg overbringer Dem et brev fra hertuginden; men for at få det, må De lade mig være ene et øjeblik i dette værelse."

Og hun rødmede.

Esperance så på hende, uden at forstå hende.

"Da man ofte har forfulgt, anholdt, ja endog bestjålet mig på min vej til Deres lille hus," begyndte Gratienne igen, "så har jeg gemt dette brev under mine klæder. Denne gang måtte man have dræbt mig for at tage det, og hertugindens fjender vover endnu ikke at myrde på gaderne ved højlys dag."

Esperance takkede den modige pige og lukkede hende inde.

Idet han gik ind i det tilstødende værelse, spurgte han sig selv med ubeskrivelig uro, hvad dette brev, det første Gabrielle nogensinde havde skrevet ham til, vel kunne indeholde.

Gratienne åbnede atter døren; Esperance havde sænket panden, og hans øjne var tilslørede.

"Her er brevet," sagde hun, idet hun rakte ham en lille, med silke broderet pung, som duftede af den hemmelighedsfulde orientalske vellugt, der får en til at drømme om kvinder og blomster.

Han åbnede pungen og tog papiret, som var indesluttet i den. Gratienne trådte hen til vinduet og vendte beskedent ryggen til, for at lade ham læse med utvungen frihed.

"Ven," skrev Gabrielle, "jeg ved, at De vil rejse, jeg ved, at det vil ske i morgen, og herr de Crillon har sagt det i mit påhør med en overbevisning, der forfærder mig. Jeg siger ikke, at jeg tror på det, men alt foruroliger mig. Nej, jeg kan aldrig tro, De vil rejse herfra, uden først at have talt med mig. De er imidlertid ædelmodig nok til at eje dette sørgelige mod. De elsker mig højt nok til at bringe dette offer. Jeg sitrer, mens jeg nedskriver dette. For Himlens skyld, gør det ikke; for det ville volde mig en sådan fortvivlelse, at jeg ville søge den sidste afsked, som De skylder mig, ved Verdens ende.

I morgen finder en stor jagt sted i Fontainebleau. De kan indfinde Dem der. Vi vil blive alene. Hvad enten De nu kommer hemmeligt eller De viser Dem, således som De er, så venter jeg Dem; Gratienne vil forklare Dem, hvor og hvorledes. Betænk vel, at jeg ingen undskyldning modtager. Vægrer De Dem, vil De se mig komme til Dem om en time."

Efter at have gennemlæst dette brev to gange, hensank Esperance i en grusom uvished.

Han tænkte ved sig selv, at Gabrielle havde ret til at fordre denne sidste afsked, – at det foreslåede middel var let, at denne sammenkomst kunne finde sted uden den ringeste fare. Men hvad nytte kunne på den anden side en offentlig sammenkomst bringe?

"Nej. Jeg vil hellere dø, end koldblodigt tage til Fontainebleau, for i vidners overværelse at tage en latterlig afsked. Hvad en hemmelig samtale angår, vil døden måske blive en følge af den.

Jeg vil ikke tage til Fontainebleau. Vor gensidige interesse gør mig det til en bydende pligt. Nej, endnu i aften vil jeg tiltræde den afrejse, som jeg havde fastsat til i morgen. Når Gratienne fjerner sig herfra, vil jeg øjeblikkelig bryde op efter hende. I det øjeblik, hun overbringer Gabrielle mit svar, vil jeg have tilbagelagt halvtreds mil. Således kan man redde en kvinde. Det er besluttet, det er afgjort. – Gratienne!" råbte han.

Gratienne nærmede sig.

"Min gode Gratienne, du talte sandhed før. Farerne omkring os er store jeg vil tage til Fontainebleau. Hvad tid ønsker hertuginden helst at se mig der?"

"Madame foretrækker aftenen. Efter aftentaflet vil hun foregive ildebefindende, trække sig tilbage til sit værelse og være fuldkommen fri."

"Men hvorledes kommer jeg da ind i slottet?"

"Det bliver min sag. Indfind Dem en time efter aftenens frembrud ved foden af vindeltrappen i den ovale gård. Man spiser da til aften. Ingen kan bemærke Dem i det øjeblik. Jeg skal føre Dem til det af madame valgte sted."

"Godt," sagde Esperance. "Aftenen bryder frem klokken seks; jeg vil altså være ved foden af vindeltrappen klokken syv."

"Tak, min herre; jeg går fornøjet herfra, med et langt lettere hjerte end da jeg kom."

"Du siger mig intet om hertuginden," vedblev Esperance sørgmodigt. "Altid skøn, altid blomstrende, ikke sandt?"

Gratienne rystede på hovedet.

"Hvis De havde set, hvorledes hun var til mode, da hun skrev dette brev," svarede hun, "ville De sikkert have givet mig besked tidligere."

"O, tro ikke, at jeg kunne vakle," sagde Esperance, rystet i hjertets inderste, "begriber du ikke hele min frygt? Barn, vid, at hendes liv afhænger af en eneste uforsigtighed!"

"Jeg ved det, og derfor slog mit hjerte så heftigt, da jeg overbragte Dem denne billet ... den er et bevis, der kan medføre døden."

"Berolig dig," sagde Esperance med en sindsbevægelse, der fik hans stemme til at bæve og hans hånd til at sitre, "dette bevis vil ikke have døden til følge for nogen."

Han tændte en af kerterne i armstagen, og efter at han lidenskabeligt havde kysset brevet på alle de steder, som Gabrielles hånd kunne have berørt, brændte han papiret til aske og pulveriserede den mellem sine fingre.

"Du må sige alt hvad du har set, Gratienne," begyndte han på ny, "og gentage alt, hvad jeg har sagt."

"Ja, min herre."

"Og hvad jeg end gør, må Gabrielle tænke: Det har han gjort af kærlighed til mig."

"Men hvad vil De da gøre?" udbrød Gratienne forskrækker over den tone, hvori disse ord var blevet udtalt.

"I morgen skal jeg sige hertuginden det," skyndte Esperance sig at tilføje, idet han skammede sig over, at han havde ladet sig henrive af sin lykke til at oversende den, han ikke skulle gense mere, en så øm afsked.

Beroliget ved dette svar, smilede Gratienne og skred hen til trappen. Man fristedes til at tro, at han ikke kunne beslutte sig til at lade hende gå.

Esperance ilede efter hende, holdt hende tilbage og ilede til den store kiste i sit værelse.

"Hvad søger De?" spurgte hun.

"I dag er det den første gang, du har bragt mig et brev fra hende," hviskede den unge mand, "jeg har ret til at belønne dig for det."

Han trykkede hende et halsbånd af smaragder i hånden. Et udråb af henrykkelse undslap Gratienne ved synet af dem.

"Men, min herre, jeg vil aldrig vove at bære sligt!" udbrød hun.

"Smaragden er min farve," sagde han smilende, "jeg hedder Esperance ... glem mig ikke!"

Med disse ord kyssede og omfavnede han hende. I dette kys, i denne gave lå, trods Esperances bestræbelser, en højtidelighed, som gjorde Gratienne endnu mere mistroisk end nogensinde før, og hun stod just i begreb med at forlange en forklaring, da tre på en ejendommelig måde anbragte slag lød på døren.

"Det er hushovmesteren, der kalder mig," sagde Esperance, "det må være noget af vigtighed."

Gratienne skjulte sig bag et forhæng. Esperance lukkede døren halvt op, for at spørge, hvad man ønskede.

"Nådige herre, her er en dame, som ønsker at tale med Dem," sagde hushovmesteren sagte.

"Hendes navn?"

"Hun har vægret sig ved at sige det."

"Jeg har ikke med nogen dame at bestille; lad hende gå!"

"Hun vil absolut have Dem i tale, nådige herre; og hun er en fremmed, som ikke udtrykker sig godt og heller ikke forstår synderlig fransk. Jeg kunne forstå så meget, at hun kalder nådigherren for Speranza."

"Vis hende bort!" udbrød Esperance med heftighed og blegnede.

Han skubbede hushovmesteren ud.

Men denne blev stående på det øverste trin af trappen; den dame, han ville afvise, spærrede vejen for ham. Hun havde trængt sig ind imellem de to vagthavende tjenere og gik, trods de tre personers bønner og bestræbelser, med faste skridt op til Esperance.

"Madame," sagde hushovmesteren næsten rasende, "De har hørt den nådige herres befaling!"

"Sig ham, at det gælder hans liv!" svarede den fremmede, idet hun gik videre.

Og idet hun hævede stemmen højt nok til at høres af Esperance, som hun vidste, stod indenfor døren, tilføjede hun det toscanske sprog:

"Og også et andet, som er Dem endnu langt dyrebarere, Speranza!"

Disse med en skærende betoning udtalte ord gjorde enhver modstand umulig. Esperance overgav Gratienne til hushovmesteren med befaling, at føre hende ned af den hemmelige trappe.

Og efter at have lukket døren, ilede han ud på gangen, hvor han mødte italienerinden, der netop besteg det øverste trin.

"Det er såre dristigt af Dem," sagde han til hende på italiensk. "Har De mistet forstanden, Eleonora, siden De vover at lade Dem se her?"

"Har De begået den uforsigtighed, at svare hertuginden skriftligt?"

Ved dette skrækkelige spørgsmål følte Esperance sit mod synke.

"Hvis De har skrevet," tilføjede Eleonora hastigt, "så tag brevet tilbage igen; endnu er det tid."

"Jeg ved ikke, hvad De mener, madame," stammede han.

"Jeg mener, at hvis Gratienne bærer en skrivelse hos sig fra Dem, så er I alle tre fortabt, hun, hertuginden og De. Kald hende derfor tilbage, hvis det forholder sig således, og brænd Deres brev, ligesom De har brændt hertugindens, hvoraf røgen endnu svæver under denne hvælving."

"En ny fælde, ikke sandt?" mumlede Esperance.

"Lige fra Villejuif har jeg fulgt Gratienne," vedblev Eleonora i en alvorlig tone, "og jeg har set hende træde ind til Dem; det beroede kun på mig at hindre hende fra at komme til Dem eller tage brevet fra hende. Gratienne vil ikke kunne gøre hundrede skridt, uden at blive anholdt med Deres brev. Derfor siger jeg Dem: kald Gratienne tilbage, Speranza, forstår De mig? Er det en fælde?"

Esperance kunne intet svar finde. Denne grund var uigendrivelig; hans nedslåede mine beviste, at han var overtydet.

"Nå, desto bedre," vedblev Eleonora, da hun så, at han forblev ubevægelig, "De har ikke skrevet? Så meget des bedre! Men jeg har noget andet at meddele Dem; modtag mig i Deres kammer eller Deres have, som De selv vil. Jeg kan ikke forklare mig her på trappen."

Med disse ord gik hun atter ned. Esperance fulgte hende overvældet og bestyrtet. Da de var i haven og den unge mand

havde fået tid til at ruste sig mod det ny angreb, som han forudså, sagde han:

"Tal, jeg hører Dem med opmærksomhed."

"Aldrig har De haft større grund til at spænde hele Deres opmærksomhed," svarede Eleonora. "Forestil Dem, at det er en af oldtidens profetinder, der taler med Dem."

"Jeg har allerede kendt Dem som sandsigerske," afbrød Esperance hende spottende, "fra oldtiden ... det vidste jeg ikke."

"For Guds skyld, spot ikke! Siden vor sidste samtale har vore fjender gjort umådelige fremskridt. De er kommet til målet for deres ærgerrighed, og nær det mål, som deres hævn stræber efter. Speranza, rejs!"

Hun havde talt med så megen fasthed, så højtideligt og indtrængende, hendes hele person åndede en så sand eller dog så godt forstilt sindsbevægelse, at den unge mand var for dybt rørt over det til at kunne dølge det.

"Jeg rejser i morgen; det ved jo De, som ved alt," svarede han. "Men hvad jeg hidtil har set af Dem, berettiger mig til at nære mistanke, selv mod Deres tjenester."

"Det er sandt," sagde hun bedrøvet, "men glem mine handlinger, og tag kun hensyn til mine ord. Husk på, at jeg begyndte med at elske Dem!"

"Gå! Hykleriet er et af Deres farligste våben. Jo mere De indhyller Deres falskhed i honning, desto mere er jeg på min post. Henriette har også elsket mig ... Hvad Eleonora angår, så er det mig nok at se Ayoubani handle, for at kunne bedømme hende."

"O!" mumlede italienerinden med vrede, "Ayoubanis værk var ikke stilet mod Dem; Ayoubani arbejdede for sig selv ... imod ...

men hvorfor skulle jeg forråde mine hemmeligheder? De tror mig ikke."

"Nej," sagde Esperance med fasthed.

"Speranza!" afbrød Eleonora ham, idet denne ny fornærmelse fik hende til at springe op, som om hun var ramt af et piskeslag. "Jeg har nys bevist Dem min hengivenhed ved, at jeg lod Gratienne uhindret passere frem og tilbage."

"De har aldeles intet bevist mig. Det kan ligge i Deres hensigt at anstille Dem ædelmodig klokken otte om aftenen, for desto lettere at ombringe mig ved midnat."

"Jeg forbandede!" råbte hun, idet hun med raseri sønderrev det lommetørklæde, hun holdt i hånden, "nuvel, jeg har nys rådet Dem til at rejse, jeg gentager det ... jeg beder, jeg besværger Dem om det! Ethvert minut, De tilbringer i dette land, røver Dem et år af Deres tilværelse. Speranza, De ligner de glimrende ubesindige fugle, der befæster deres rede til det skønneste rør i floden. En dag bryder uvejret løs, vandet sprudler ... røret rykkes op med rode, flyder bort og forsvinder. Rejs, Speranza, rejs, uden at se Dem tilbage ... Jeg kan ikke sige Dem mere. Gud er mit vidne til at jeg ville hengive det halve af mit blod for at redde Dem!"

"Jeg forstår Deres hentydninger," sagde Esperance koldt, "det truede rør er hertuginden, ikke sandt?"

"Jo!"

"Hvad har jeg med hertuginden at bestille?"

"Det ville være for plumpt at dølge mig, mig, der ved alt, den interesse, De nærer for denne dame ... denne dame er fortabt, siger jeg Dem; intet, intet i verden ville kunne redde hende. Fly hende, hvis De ikke vil begraves under hendes ruiner!"

"Intet ville redde hende, siger De? O, det håber jeg dog," svarede Esperance med en tvungen sagtmodighed. "Hvad der styrter hende i fordærvelse, er hendes ulyksalige ærgerrighed. Ville man måske ikke redde hende, når hun gav afkald på tronen?"

"Det er det eneste middel, jeg tilstår det."

"O, arme dæmon, din list er gennemskuet," udbrød Esperance triumferende, "dine højtravende ord skjulte en jammerlig hemmelighed. Hvis du vil skræmme mig, så find på noget andet; dette er det rette øjeblik til at åbne din hemmelighedskiste for mig."

"Nok!" sagde Eleonora med dump stemme, idet hun omklamrede Esperances arm. "Jeg har måske sagt for meget. Rejs! Se aldrig Gabrielle mere! Rejs hurtigere end pilen! – Men Deres øre er døvt, Deres hjerte er tillukket, De vedbliver at le. Så gør da, hvad De vil; il, hvorhen Deres skæbne river Dem med sig; men husk i den skæbnesvangre stund alt, hvad jeg har sagt Dem; De har selv villet det således. Fald ... og anklag ikke mig! ... Lev vel!"

Med disse ord indhyllede hun sig fortvivlet i sin kåbe og ilede bort med hastige skridt, efterladende Esperance i stor bekymring, trods hans ulægelige mistro.

"At en fare svæver over Gabrielle er muligt," tænkte han efter en lang nats grublerier. "Men når disse allierede uhyrer opfordrer mig til at rejse, så er det et bevis på, at min nærværelse kunne yde hertuginden bistand. – Og, i det andet tilfælde, hvis Eleonora, som jeg ikke antager, har været oprigtig, hvis Gabrielle virkelig trues, så ville jeg være et fejt menneske, hvis jeg ville bringe mig alene i sikkerhed. Italienerinden siger

ja, hinduerinden siger nej … hvad siger Esperance? Esperance vil i morgen være i Fontainebleau."

15. Pontis finder den lovede lejlighed

Dagen forekom Esperance dræbende lang. Hen imod middag brød han op fra Paris.

Han gættede vel, at man ville forfølge ham; men hvad var der at gøre ved det?

Esperance ville dvæle en tid i Fontainebleau, skjule sig der med behørig forsigtighed og forsvinde i det øjeblik, da man meldte hans ankomst. Hvad den vej angik, han havde at slå ind på … ingen forstillelse. Han tog til Italien; Fontainebleau befandt sig på vejen.

Klokken syv om aftenen var det mørkt; vejret var råt og koldt. Alle de af byens beboere, der var kommet hjem, spiste til aften og varmede sig.

Esperance kendte Fontainebleau nøje. Ikke et træ i skoven, ikke en vrå i slottet var undgået ham. Som jæger og som privilegeret fodgænger havde han så ofte gennemvandret slottets skove og gallerier. Han kendte også, bedre end nogen anden, de til spillet, måltiderne, selskaberne og den kongelige hofstats øvrige livsvaner bestemte timer.

Uden at blive set sneg han sig gennem køkkengården; hans blik så Gratiennes urolige skikkelse ved et vindue i stueetagen.

Hun havde været på udkig i nogen tid, og intet var forekommet hende mistænkeligt. Hun førte derfor i al tryghed Esperance til sit værelse, for at meddele ham de sidste forskrifter, han havde at følge.

Gratienne underrettede Esperance om, at hun ville føre ham til hertuginden, som for større sikkerheds skyld ventede ham i sin bolig, og da hun så ham gøre indvendinger imod dette,

tilføjede hun, at Gabrielle, efter at have rådført sig med hende, var kommet til den overbevisning, at ingen plet i hele slottet kunne være helligere, bedre forsvaret eller på en naturligere måde bevogtet af hertuginden selv. Desuden ville hun, for at få en større frihed, lade som om hun var træt og syg og derfor måtte blive i sit værelse. Esperance gjorde nu ingen indvendinger mere; han trykkede sin hat ned over øjnene og fulgte Gratienne med hjertet bankende ved tanken om at han skulle gense Gabrielle.

Mens han går med sin ledsagerinde gennem de lange korridorer og de øde sale, vil vi orientere læseren i slottet. Klokken var netop slået syv. Kongens aftensmåltid befandt sig endnu på spiddene og i gryderne, men taflet var dækket. Jagten havde først sent fået ende, og kongen havde nylig klædt sig om. Han havde pyntet sig, for at fremtræde i et så fordelagtigt lys for sine gæster som muligt. Mens kammertjenerne klædte ham på og parfumerede hans skæg, underholdt han sig med Zamet, der stod ærbødigt ved kaminen overfor kongens lænestol.

"Ja," sagde Henrik, "hvad jeg har besluttet i forståelse med hertuginden, vil give pariserne et godt eksempel. De skal se, at mine hoffolk ikke er ugudelige. Hertuginden vil tilbringe de sidste dage af den hellige uge i Paris; man vil se hende bede i kirkerne."

Zamet bukkede.

"Hvad mig angår," vedblev Henrik, "så har jeg her mange arbejder for ... dem vil jeg udføre og så opsøge hertuginden hos dig i Paris."

"Hos mig, sire?"

"Ja, giv hende logi hos dig! Dit hus er et paradis på Jorden. Du er rigere på møbler end jeg, mester Zamet; bevært hertuginden godt; hun vil gengælde dig det, når hun bliver dronning."

Det være nu lysets uvisse skær eller en hemmelig sindsbevægelse ... men man kunne se en dødelig bleghed udbrede sig over florentinerens ansigt.

"Det er en stor ære for mig, sire," sagde han, "og jeg skal gøre mit bedste. Jeg tilstår imidlertid, at jeg i dette øjeblik ikke er godt forberedt."

"Bah! Hvis taflet er tarveligt, vil vi undskylde dig med fastetiden. Vi vil imidlertid i dag for sidste gang spise kød til middag. Jeg har dispensation af paven for ét måltid. Lad la Varenne komme ind."

La Varenne adlød. Flere adelsmænd ventede i den tilstødende sal og blev indladt af kongen.

Foruden de mest ansete hofmænd så man også greven af Auvergne, som forestillede sin stedfader, herr d'Entragues, for kongen. Entragues'erne havde endelig fået en indbydelse til Fontainebleau. Herr d'Entragues blev modtaget på det venligste af kongen, trods det ironiske smil, som ikke forlod den sidstes læber under forestillingen.

"Men jeg ser ikke damerne," sagde Henrik og kastede et forskende blik omkring sig.

"Sire," skyndte greven af Auvergne sig at svare, "damernes vogn væltede og knustes i Bas-Breau under tilbagevejen fra jagten; de ønskede, at Deres Majestæt ville bevillige dem nogle timers ro."

"De vil ikke dinere?" udbrød Henrik.

"Jeg er bange for, at deres maver har lidt ved væltningen, ligesom alt andet," svarede den unge mand leende.

"En ubehagelig streg i regningen," sagde kongen fortrædelig. "Nå, jeg undskylder damerne d'Entragues; vi vil drikke på deres sundhed. Heldigvis vil hertugindens nærværelse holde os skadesløse."

Næppe havde han talt færdig, ikke uden at have bemærket den sky, som disse ord fremkaldte på den gamle Entragues' pande, førend herr de Beringhen, kongens første kammertjener, trådte ind og talte sagte til Henrik, hvis træk straks antog et iøjnefaldende udtryk af misfornøjelse.

"Det kalder jeg ulykke!" udbrød kongen. "I samme øjeblik, jeg glæder mig over hertugindens nærværelse ved taflet, underretter hun mig om, at jagten har trættet hende, og at hun ikke kan deltage i måltidet. Men lige meget, hendes ønsker er befalinger. Gå, Beringhen, bevidn hende min deltagelse og meld hende, at jeg skal indfinde mig efter måltidet, for at erkyndige mig om hendes befindende."

Alle nærmede sig ivrigt kammertjeneren, for at bede ham overbringe hertuginden en ærbødig kompliment.

Imidlertid gik Henrik frem og tilbage foran kaminen og mumlede ved sig selv:

"Nu begynder min kval. Og den er retfærdig. Henriette vil ikke spise i mit selskab med Gabrielle, og Gabrielle vægrer sig ved at tage plads ved det samme bord, som mademoiselle d'Entragues. Hun har uret; jeg skal uforbeholdent sige hende, hvad jeg tænker om det. Hun vil spille herre for tidligt. Gabrielle har ret. Den arme, dyrebare veninde! jeg skal berolige hende; men hvorledes får jeg alt bilagt med det gode?"

Hushovmesteren trådte ind tillige med sine underordnede.

"Lad os gå til bords, mine herrer," sagde kongen med så megen større ilsomhed, som han ville kvæle et suk.

Mens hele forsamlingen gik ind i galleriet, sad en tjensthavende gardist, med ansigtet lænet mod begge sine arme, der holdt musketten, på en bænk, døv og ubevægelig som en statue. Hverken lyden af skridtene og stemmerne eller kerternes skin formåede at vække ham.

"Den krabat sover som en sten!" udbrød kongen godmodigt. "Ah, god aften, min kære Crillon! Det er en af dine gardister."

"Gud forlade mig, ja, det er," svarede chevalieren, idet han gjorde mine til med et næveslag at vække syvsoveren, der på en så uforskammet måde overtrådte sine forskrifter; men kongen holdt ham tilbage.

Han lod en af pagerne, der bar en armstage med seks kerter, træde nærmere, og det klare skær faldt på gardistens ansigt.

Denne rejste sig nu, idet han fremviste et forbløffet, forstyrret ansigt. Det var den blege, utrøstelige Pontis, som nu, i fuld bevidsthed om sin fejl, rettede sig i vejret som en fjeder.

"Jeg kender dette ansigt," sagde kongen leende.

"Det er den arme Pontis; jeg genkendte ham ikke, så mager er han blevet; De må undskylde ham," hviskede Crillon.

"Ja, ja," svarede kongen. "Fortsæt din søvn, junker; vi står ikke overfor fjenden."

"Gud give, vi gjorde!" mumlede junkeren med en mørk og determineret mine.

Da toget var kommet forbi, lod Pontis sin arm og musket synke; galleriet blev atter mørkt; gardisten indtog sin forrige plads på bænken.

Kongen tog plads, men idet Henrik udfoldede sin serviet, fandt han en billet under den.

"O!" sagde han og rynkede panden. "Det er sjældent, at en således overleveret billet melder en fyrste noget behageligt. Eksisterer der måske en sammensværgelse mod min appetit? ... Bliv ved at lægge for! ... Ingen underskrift! Så meget des værre!" tænkte han.

Han begyndte at læse. En let gysen løb ham ned af ryggen og sammentrak hans ansigtsmuskler; men da han mærkede, at alles øjne hvilede på ham, holdt han op at læse.

"Sire," lød brevet, "en vis dame, om hvem De tror at hun er alene i aften, har indrettet det således, for at have selskab. Hvis Deres Majestæt ikke forstyrrer denne underholdning mellem fire øjne, er det et bevis på, at De har for megen tålmodighed og for liden nysgerrighed."

Denne billet hentydede til en af de i Fontainebleau boende damer – øjensynlig enten til Gabrielle eller Henriette – tænkte kongen.

"Ved bordet her må en eller anden befinde sig, som kender eller gætter indholdet. Forfatteren stirrer måske på mig i dette øjeblik."

Roligt brændte kongen papiret og sagde smilende:

"En behagelig efterretning! ... Lad os tiltale retterne!"

Han forsøgte virkelig at spise, men hans appetit var forsvundet. Larmen af festen og den tvang han pålagde sig, for at synes munter, lagde noget overspændt og eksalteret i hans væsen. I almindelighed kunne intet være naturligere end kongens munterhed. Det lykkedes imidlertid Henrik at redde

skinnet. Alle disse travle tanker førte til en under spøg og latter møjsommeligt udarbejdet plan.

Under hele dette optrin underholdt Zamet sig med sine naboer, uden at ophøre med at iagttage kongen. Men denne florentinerens vagtsomhed var en sådan mester værdig; hans øvede, smidige øje benyttede kun de gunstige øjeblikke til at fiksere Henrik. Denne, der ikke var mindre snu, betragtede alle i selskabet og, idet han beskæftigede sig med alle, søgte han i ethvert ansigt et symptom, der kunne bekræfte hans mistanke.

Måltidet varede længe for den stakkels plagede fyrste, han opdagede intet og til sidst blev han stående ved sin første tanke.

To midler frembød sig, som var naturlige: At aflægge hertuginden et besøg, således som han havde lovet … Ingen ville undre sig over det; – at aflægge Henriette et besøg, det ville alle tale om, det ville vække opsigt, foranledige en skandale. Og desuden, hvad nytte kunne han drage af et sådant? Hvad beviste denne billet denne anklage? Hvor ofte var Gabrielle og selv Henriette ikke blevet bagvasket? Anklageren havde løjet denne gang, som så mange andre.

Men hvis han ikke havde løjet … hvad var der at gøre?

Henrik fandt et middel under desserten. Han huskede, at Beringhen havde betegnet Entragues'ernes værelser som beliggende ved den yderste ende af en korridor, der førte til hertugindens gemakker. Denne forsigtighedsregel af den kloge Beringhen tillod kongen at lade sig overraske i denne korridor, uden at det kunne undre nogen. Gangen var meget lang, øde og dunkel, da enhver lejlighed var forsynet med sin egen særlige trappe. Henrik, den dygtige taktiker, betænkte, at fra dette sted ville udsigten være bekvem og sikker og ikke kompromittere

nogen. Det gjaldt kun om at finde en spion. Men valget var ikke let.

Han besluttede også, at han ikke ville ymte et ord om mademoiselle d'Entragues; han ville anstille sig som om han både havde forglemt hende og hendes i Bas-Breau læderede ribben; denne neutralitet ville være en begyndelse til at vildlede de spioner, der efter al sandsynlighed befandt sig ved taflet, spioner, som havde det hverv at iagttage den virkning, billetten gjorde.

Henrykt over, at han på denne måde havde reddet sin egen og den kvindes værdighed, han ville ægte, anstrengte Henrik alle sine åndskræfter for at træffe det rette valg af sin fortrolige.

Under disse omstændigheder krævedes åndsnærværelse, en fast arm, et modigt hjerte, og alt dette hos en ringe og ubekendt person. Kongens øje hvilede på Pontis, som nu stod ligesom en snor og med flammende øjne på sin post, da kongen kom forbi, for at begive sig til sit gemak.

Ved synet af dette blik gættede Henrik, at han havde fundet sin mand og blev stående. Idet han nu vendte sig til de tilstedeværende, sagde han:

"Vi vil spille, mine herrer. Lad de syge damer sove, de trænger til ro. Det er navnlig Dem, jeg taler til, grev d'Auvergne; De må i mit navn sige Deres moder og Deres søster godnat. Godnat, herr d'Entragues! Jeg udtaler også dette ønske for vor elskede hertuginde, som afrejser i morgen tidlig, for at forrette sin andagt i Paris. Ikke sandt, mester Zamet?"

"Hvad tid, sire?"

"Hun vil være hos dig hen ad aften."

"Jeg vil da tage bort endnu i aften, sire, for at forberede alt og sørge for at hertuginden ikke får årsag til at beklage sig for meget over min tarvelige gæstfrihed."

"Gå, mester! – Hav Eders dalere på rede hånd, mine herrer; jeg føler at jeg vil have lykken med mig," tilføjede kongen med et mere sørgmodigt end spøgende smil; for han tænkte uvilkårligt på det ordsprog, som siger, at den der er ulykkelig i kærlighed, er heldig som spiller. "Ah, der er jo min gardist lysvågen!" sagde Henrik, idet han lod sine omgivelser gå videre, "fortsæt Eders vej, mine herrer! Jeg må trøste denne stakkels mand med hensyn til den fejl, han har begået. Gå, jeg kommer straks!"

Han nærmede sig Pontis.

Begge befandt sig alene midt i galleriet; en page stod i nogen afstand med en armstage i hånden. Ingen kunne høre dem. Kongen talte nu ganske sagte til gardisten, hvis intelligente øjne røbede mere hengivenhed end overraskelse.

"Du har forstået mig?" sagde kongen.

"Fuldkommen."

"Tror du det vil lykkes dig?"

"Jeg er overbevist om det."

"Årvågen som en kat, stum som en fisk!"

"Ja, sire."

"Men hvis man gør modstand ... hvis man undløber? Du er just ikke stærk!"

"Sku ikke hunden på hårene; jeg er i et bestemt humør, sire."

"Vær forsigtig! Her er en nøgle, som du ikke kan undvære. Gå nu; jeg lægger mig ikke, førend du har afgivet din rapport."

Kongen gav Pontis en nøgle og vendte tilbage til sit kabinet for at spille.

16. Kærlighed

Da øjeblikket var kommet, førte Gratienne Esperance ind i et med violet silkedamask behængt kabinet.

Gratienne lod en klokke lyde og bortfjernede sig ilsomt. Snart fik lyden af hurtige skridt den unge mands sjæl til at bæve; man hørte lyden af et raslende stof, og dørforhænget blev løftet. Med kinder, der blussede af glæde, ilede Gabrielle sin ven i møde, hendes elskelige øjne var opfyldte med perlende tårer. Hun åbnede sine arme og holdt ham længe trykket til sit hjerte, uden at de, hverken den ene eller den anden, havde kraft eller lyst til at udtale et eneste ord.

Hun greb imidlertid sin vens hånd og betragtede med et rørt blik sporene af de ødelæggelser, som så mange smerter havde hjemsøgt hans guddommelige skønhed med.

Hun var den første, der brød tavsheden.

"Frem for alt," sagde hun, "må De hverken nære bekymringer eller vise tilbageholdenhed. Dette sted, tilsyneladende det farligste af alle, er i virkeligheden det eneste sikre; for det er det eneste, som vore spioner ikke formår at nærme sig. Over os er Gratiennes værelse. Ingen af mine folk er til stede for øjeblikket i mine gemakker; de tror jeg er i seng, og spiser nu til aften. Det eneste, jeg har at befrygte, er et besøg af kongen; men han spiser selv til aften, og enhver af hans bevægelser vil blive mig meldt et kvarter førend nogen kan indfinde sig her. Hvis kongen, som Beringhen har meldt mig, kommer her op efter taflet, vil De ti gange få tid til at fjerne Dem ad den trappe, som står i forbindelse med min alkove."

"Desuden," svarede Esperance, idet han trykkede hendes hænder, "bliver kongen længe ved bordet efter jagten, og jeg vil sandsynligvis ikke længere være hos Dem, når måltidet er endt."

"Det skal De ikke sige," afbrød Gabrielle ham. "Jeg har så meget at sige Dem, at øjeblikkene altid vil forekomme os korte, hvor længe de end måtte være."

"Hvad interessen angår, knytter den sig fornemmelig til hvad jeg har at meddele Dem, min Gabrielle. Havde jeg ikke modtaget Deres billet i går, havde jeg i dag ladet Dem anmode om en audiens. Deres fjender triumferer, de blive ikke længere stående ved trusler. De bereder sig til at føre det afgørende slag."

"Hvilke fjender?" spurgte Gabrielle med en feberagtig munterhed, der skar Esperance i hjertet.

"Skønt min meddelelse er noget dunkel, må jeg desuagtet oplyse Dem om de farer, der vente Dem. Jeg tilstår, at jeg ikke formår at fremhæve noget med bestemthed; men netop derfor lægger jeg vægt på alle formodninger."

"Så hør da," afbrød hertuginden ham, idet hun satte sig og med en smigrende fortrolighed, som han hidtil aldrig havde set Gabrielle så ødsel med, trak den ligefrem skælvende unge mand ned ved siden af sig på puderne, "De ved intet, De kan intet bestemme; nuvel, således forholder det sig ikke med mig. Jeg ved alt, og vil udførligt skildre Dem det ubestemte, der sætter Dem i en heftig bevægelse. Jeg bævede af frygt for at De ikke ville komme, De, der er så fintfølende, De, som hverken er konge eller ridder og dog under en eneste af deres smukke negle dølger mere ære og delikatesse end hele verdens kronede

ridderskab. Men lad os ikke forvilde os, min ven, vejen er lang. Så hør da!"

Esperance gav hende et tegn på, at han hørte med hele sin sjæl.

"Den fjende, der ængster Dem," vedblev Gabrielle, idet hun vendte sit ansigt mod hans og så ham lige i øjnene, "er mademoiselle Henriette d'Entragues; hun truer min fremtid, ikke sandt? Hun har kastet sine øjne på kongen; hun skrider fremad med kæmpeskridt; det er det, De ville sige mig."

"Ja … og tag det ikke så let, hertuginde! … Ja, hun når målet!"

"Hun har nået det," sagde Gabrielle med et ringeagtende smil, "for tre dage, eller rettere for tre nætter siden beærede kongen hende med et besøg, og hun ham med sin gunst. De beærede hinanden gensidigt, det kan jeg forsikre Dem. De gyser? … Se på mig; jeg ler af medlidenhed. Ja, æren har været gensidig, det hele er gået af på en ærlig måde. Den ene har købt billigt, den anden solgt billigt. Hvilken fordelagtigere handel kan der tænkes? Med hundrede tusind daler og et ægteskabsløfte har kongen betalt den skønne Henriettes knibske dyd. Det er jo dog næsten gratis … le dog, min ven, le!"

Esperance blegnede af vrede og ville ikke tro det.

"Jeg har set Sully udbetale pengene," vedblev Gabrielle, "jeg så det gennem et vinduesgardin lige overfor; den fornøjelse ville jeg dog unde mig. Ministeren havde skrabet summen sammen i hårde dalere; det havde været ham et surt arbejde, og for at ryste sin herres hjerte, havde den stakkels finansmand haft det indfald at dække hele det omfangsrige gulv med disse dalere. En uhyre masse! Det så ud som en million. Kongen kom,

hidkaldt af sin minister, for at udstede dokumentet, og Sully viste ham sølvgulvet.

"Det er en dyr fornøjelse," mumlede Henrik, – ... ja, det sagde han ... O, hvor stor den marter end kan være, som en forsmået og forladt kvinde må føle, må hun dog prise sig lykkelig ved bevidstheden om, at hun ikke var til fals da man valgte hende."

"Gabrielle," sagde Esperance, "penge er intet ... Men dette ægteskabsløfte ... det taler De ikke om. Det er imidlertid det væsentlige punkt."

"Hvorfor? Og hvad vedkommer det os?"

"Men andre rettigheder, der gør sig gældende ved siden af Deres ..."

"O, kan her vel være tale om mine rettigheder? ... Tror De, jeg holder på hvad mademoiselle d'Entragues kan fordre?"

"Men Deres søn ..."

"Nok om det, Esperance ... jeg beder Dem!"

"Gabrielle, man skal ikke sige, at jeg, der elsker Dem højere end livet, opofrer mig for at lade mademoiselle d'Entragues triumfere, når jeg kun behøver at sige et eneste ord for at styrte hende. Et eneste ord til kongen, tre linjer af en vis hånd, forelagt Hans Majestæt ... og mademoiselle Henriettes kongedømme dør, inden det har blomstret. Det skridt er vanskeligt, måske farligt; men jeg vil gøre det i morgen."

"Man skulle virkelig tro, at De søgte at trøste mig, Esperance," svarede Gabrielle med et levende udtryk af krænket værdighed. "Tale med kongen! ... gøre mademoiselle d'Entragues hendes ægteskabsløfte stridigt! ... angribe hende, for at blive i min stilling! ... O, det ville måske en Entragues gøre, men jeg! Sine penge har hun fortjent, sit løfte har hun

købt; lad os tie om alt dette, min Esperance, og i stedet for at tale om min tabte ære, om min sønderbrudte krone, i stedet for at besudle vor ånd og vore læber med at tale om alle disse smudsige intriger, vil vi, min ædle ven, tale lidt om os selv, om vore tro eder, om vore så modigt udståede prøvelser; vi vil udhvile os efter så megen nederdrægtighed, idet vi trykker hinandens hænder og glæder os ved hinandens ømme og trofaste smil. Lad os gøre mere end smile, min Esperance, lad os le over vore flove betænkeligheder, over vor tåbelige delikatesse!"

"Ja, mens du elskede mig, mens du måske grædende rejste bort – ikke sandt, du græd? – for at overlade mig ren og uplettet til en herre, en ægtefælle … mens jeg af taknemmelighed, af venskab, af agtelse for den svorne troskab, med ét ord for alt, hvad der er ædelt og retskaffent, lod dig dø, idet jeg selv var nær ved at dø af kærlighed, påbegyndte disse mennesker, som vi begge ofrede vore hjerter og vort blod, i mørket deres feje og smudsige handel. Den ene solgte sin person, den anden en løgnagtig underskrift, og du dåre, som styrtede dig i en afgrund af flammer, for at spare kongen for en mistanke, du valgte eksilet og døden, for at gøre den søn legitim, som denne konge med et pennestrøg har erklæret for en elendig bastard. For hvis jeg dør i dag, vil mademoiselle d'Entragues i morgen tage min arv i besiddelse, og du vil blive tvunget til at kalde hende din dronning. Nej, lad os le, min dyrebare, og lad denne vor foragts flamme opbrænde disse jammerligheder lige til erindringen, ligesom ilden; dette af min sjæl udåndede kys fortære heltemodets illusioner og højmodighedens falske ære i os!"

Esperance betragtede Gabrielle med forbavselse. Aldrig havde han anset hende for så stolt og heftig; hun havde omslynget ham med sin arm, hun opflammede ham med sit blik, med sin ånde, med sine læber.

"Veninde," hviskede han bestyrtet over at føle sig henrevet af denne uimodståelige kraft, "veninde, tag Dem i agt! Hvis alt, hvad De har sagt mig, kun indgives Dem af et retfærdigt nag, hvis dette elskovsudbrud kun dikteres Dem af Deres indignation, hvis denne ild, hvormed De fortærer mig, kun er vredens, så vogt Dem! Den vil snart slukkes, og i morgen vil De skamme Dem over den og bebrejde mig min svaghed. O, Gabrielle, lad mig dø mens jeg tilbeder Dem!"

"Esperance!" udbrød hun med en berusende begejstring, som gav hendes skønhed et præg af overnaturlig majestæt. "Tilgiv, o, tilgiv, at jeg et øjeblik troede, min pligt bestod i at træde en opofrelse som din under fode. Og når jeg nu åbner dig mine arme, når jeg siger til dig: – Esperance, jeg elsker dig inderligt, Esperance, du er ilden i mine årer, du er mit livs kilde; i mit indre føler jeg intet, som jo ikke tilhører dig; og siden du ikke vil indvie mig dit liv, siden du taler om at dø, så giv mig i det mindste ret til at dø med dig!"

Han ville fremmumle nogle ord … hun kvalte alt med sine kys. Han følte sig hævet over skyerne. Ja, i disse korte øjeblikke var begge disse sjæle, som kærligheden løsrev fra det jordiske ler, atter steget mod Himlen.

"O, hvorfor vil du være bedrøvet? Hvorfor vil du tænke? Det er ikke længere umagen værd. Tænker du måske på marquisen af Liancourt, på hertuginden af Beaufort? Hvorfor? Her er kun tale om Gabrielle, din ægtefælle."

"Min ægtefælle!" gentog han forbavset.

"Du tror dog ikke," tilføjede hun med et himmelsk smil, "at jeg fra nu af kan være andet? Ethvert andet ægteskab er blevet en umulighed. Nu er jeg lykkelig, nu er jeg fri! Esperance er min, verden er vor!"

Man hørte Gratienne støde til et møbel i sideværelset. Det var det aftalte tegn, når hun havde noget nyt at meddele sin herskerinde. Begge de elskende lyttede. Efterretningen om et overfald af deres fjender ville ikke have fået dem til at bæve i dette øjeblik.

"Kongen har rejst sig fra taflet," sagde den unge pige, "men i stedet for at begive sig hid, går han ind i sit kabinet for at spille med sine gæster. Alt er roligt."

"Gud være lovet!" udbrød Gabrielle. "Hvor vi er lykkelige."

"At miste dig, da jeg ikke kendte dig, oversteg alle mine kræfter. At miste dig nu ... umuligt! Frygt ikke! Du skal ikke længere høre mig tale om pligter og ære; jeg vil aldrig give afkald på dig mere. Du er min ejendom; jeg vil forsvare den mod alverden."

"Det burde du have sagt mig i La Chaussée, min Esperance. Hvor mange lykkelige dage er vi ikke gået glip af!"

"Andre langt renere, lettere købte og ubestridelige venter os."

"Men vi tør ikke længere forskertse denne lykke; og da vi nu er hos hinanden, så lad os ikke mere skilles ad. Esperance, disse elendige vil ombringe mig, hvis du ikke fører mig bort."

"Sig et ord! Hvorledes? Tal, jeg er rede."

"Jeg har på min side forberedt alt. Jeg er kommet overens med kongen om at tilbringe den hellige uge hos Zamet."

"Hos Zamet? Gør det ikke!" råbte Esperance blegnende, "det er en slangerede! Vov ikke at betræde den!"

"Jeg ved det lige så godt som du; ja, jeg ved, at Zamet står i forståelse med Entragues'erne. Men Zamet bor ved siden af dig; dette har fået mig til at sætte mig ud over al frygt. Når jeg føler dig så nær mig, har jeg mod til at gå gennem ild."

"Gå ikke til Zamet; jeg beder dig indstændigt," gentog Esperance, der med gysen tænkte på italienerindens truende spådom.

"Du ved altså noget?" spurgte Gabrielle med en let bæven i stemmen.

"Jeg ved intet, men jeg er overbevist om, at du vil være dødsens, hvis du begiver dig derhen."

"Dø nu?" hviskede hun, "nej, jeg vil ikke dø!"

"Hvorledes agter du at gøre rejsen fra Fontainebleau til Paris? Med vagt?"

"Nej; men spioner omgiver mig, og det kunne falde kongen ind at lade mig ledsage. Førend jeg kommer til Paris, tør jeg ingen frihed håbe. Desuden skal jeg tage til vands ned ad Seinen og vil finde min karet i havnen ved Bercy."

"Det er tilstrækkeligt. Træk tiden i langdrag, således, at du først ankommer i havnen ved aftenens frembrud."

"Det er let."

"Tag Gratienne med."

"Ja."

"Når kareten har tilbagelagt et par hundrede skridt, lader du gøre holdt under et eller andet påskud, og mens Gratienne beskæftiger kusken og tjenerne, lister du dig ud af kareten; jeg skal være til stede med gode heste."

"Godt! Gratienne skal køre videre, ikke sandt – og ankomme alene til Zamet?"

"Som hun skal fortælle, at du har aflagt et besøg i byen."

"For eksempel hos min tante de Sourdis."

"Ja, og at du først kommer noget sent hjem. Imidlertid vil vi være langt borte. Jeg har to heste, som er i stand til at tilbagelægge tolv mile i et ridt. I morgen aften ville vi være forenede eller adskilte for stedse; for jeg siger dig forud, at jeg vil forsvare mig, hvis man anholder os!"

"Vi vil forsvare os, Esperance," sagde hertuginden. "Det er bedre at bukke under sammen end at smægte, afsondret fra hinanden, i et fængsel."

"I morgen vil intet forstyrre os mere. Men i aften ... tilgiv mig, at jeg minder dig om det, Gabrielle: klokken er mange."

"Hvad? Du vil gå?" udbrød hun i en tone, der gjorde indtryk på Esperance.

"Jeg tør ikke blive ..."

"Jo, jo, bliv! ... Kun hos mig er du i sikkerhed!"

"Udsæt dig ikke for den fare at holde mig skjult. Fat dig, min inderligt elskede, befal Gratienne at føre mig ud!"

"O, nej!" indvendte den unge pige, som havde hørt det. "Lige så let som jeg kunne introducere Dem ved Deres ankomst lige så mistænkeligt ville det være, om jeg førte Dem tilbage. Madame vil give Dem nøglen, den åbner alle slottets døre; kun kongen har en lignende. Når De har denne nøgle, behøver De ingen ledsagelse; og det er af vigtighed på en sådan tid; for det er sent."

"Hører du, Gabrielle? Det er sent. I morgen genforenes vi ..."

"For stedse. Esperance!" afbrød hun sig selv, idet hun holdt ham tilbage, "tilbring denne nat i Gratiennes værelse … hun kan blive nede hos mig … og i morgen ved daggry –"

"Lad ham gå, madame," sagde Gratienne, "om dagen vil man genkende ham."

"Så lad ham da gå! … Men vil man ikke genkende ham trods mørket? … Lad din hat og din brogede vams blive her, Esperance, og ifør dig min hushovmesters! De, der ser dig komme forbi, vil holde dig for en af mine folk."

Hun havde allerede rakt den unge mand den af Gabrielle betegnede vams, og i denne forklædning var han ikke til at genkende.

"I morgen!" gentog hertuginden. "I morgen! I morgen! Hvilken vej skal han tage, Gratienne?"

"Ligefrem, gennem korridoren og så ned ad trappen, madame; jo naturligere han fjerner sig, desto lettere vil det lykkes ham."

"Velan, lev da vel! Vi ses i morgen!"

De udvekslede en sidste omfavnelse.

"Jeg beder Dem, min herre, gå!" sagde Gratienne, idet hun anvendte magt for at rive ham løs fra Gabrielle, der sank afmægtig i hendes arme.

Korridoren var mørk, og en uhyggelig stilhed herskede overalt. Forsynet med nøglen lukkede Esperance selv døren og efter at han havde lyttet og set sig om, trådte han med faste skridt over dørtærsklen og forsvandt snart i mørket.

17. Afskeden

Esperance var allerede kommet ud af korridoren og begyndte at gå ned ad trappen, da han troede at høre en larm bag ved sig. Han vendte sig om og så, trods mørket, en menneskelig skikkelse træde ud af en vinduesniche. Esperance blev stående-, skyggen gik ved hans side, men blev nu også stående. Urolig over dette skyndte han sig videre, og snart lød skridt efter ham på trappens øverste trin.

"Skulle man forfølge mig?" tænkte han bekymret.

Esperance indså, at han måtte vælge den korteste vej, nå en dør og, hvis man vovede at følge ham ud, se at blive færdig med fjenden. Han fremskyndte sit løb, idet han vendte sig mod den dør, der fører fra orangeriet til Prinsegården. Men der bemærkede hans skarpe øjne, at gitteret var lukket, og bag ved samme så han en hel klynge soldater, der var i begreb med at antænde et bål, som den fine støvregn dog, trods alle bestræbelser, slukkede gang på gang.

Han trykkede sig op i et hjørne, for at lade sin forfølger gå forbi. Hans forventning blev ikke skuffet. Manden kom løbende forbi ham i tre skridts afstand og stønnede allerede som en hund, der forfølger en hjort.

Esperance ilede frem af sin krog, og grebet af en ny idé, vendte han atter om, mens spionen ved gitteret grundede over, ad hvilken vej byttet var undsluppet ham. Atter at bestige trappen, tage den nøgle, Gratienne havde givet ham, og åbne døren i en korridor til venstre var et øjebliks værk for den unge mand. Esperance tillåsede døren efter sig og begyndte at le sagte ved tanken om spionens skuffede forventning.

Pludselig fik en hånds famlen på døren ham til at bæve; der var nogen der tog i låsen. Han kunne ikke tvivle om at spionen havde opdaget hans spor og ville træde ind. Ja ... men lukke op. Slåen i låsen blev drejet tilbage, døren gik op, Esperance følte sin pande dækket med en kold sved: spionen havde også en nøgle. Denne nøgle, der åbnede alle døre i Fontainebleau, havde, som Gabrielle havde sagt, kongen alene; det var altså kongen, der forfulgte Esperance, eller dog en, som kongen havde afsendt. Der måtte altså finde mistanke sted; Gabrielles hemmelighed var i fare. Her var ingen modstand mulig længere; han måtte fly, og fly så hastigt, at fjenden inden ti minutter var langt tilbage.

Esperance begyndte atter sit løb og forsvandt gennem den anden udgang. Men i den ovale gård så han atter skildvagter. Der var ingen tvivl om, at alle udgange var besatte.

Hvad skulle han gøre? Det ville altid være tids nok at tage sin tilflugt til magt, når stillingen blev fortvivlet.

Han løb, idet han søgte efter udgange, og det syntes allerede at det ville lykkes ham at undkomme: spionen var langt borte; han hørte ingen lyd mere. Esperance blev stående for at trække vejret. Pludselig nåede en lydelig stønnen hans lyttende øren. Manden var der igen, lige i nærheden af Esperance; han ledte efter ham i mørket. Hvorledes havde han kunnet nærme sig så lydløst? Han kom nærmere, og man hørte ikke hans trin mere; dog følte man hans brændende ånde.

"Jeg forstår," tænkte Esperance. "For ikke uophørligt at varsko mig ved lyden af sine skridt, har spionen taget sine sko af; han har derimod stadig hørt mig, uden at jeg har anet det. Nu ingen skånsel længere, ellers er jeg fortabt!"

En famlende hånd udstrakte sig mod den ved denne berørelse skælvende unge mand. Han svarede derpå med et så kraftigt næveslag, at fjenden styrtede til jorden, og da halve midler nu var utilstrækkelige, åbnede Esperance et vindue og sprang ned på orangeriets bløde jordbund. En dump, mat, med forbandelser blandet lyd underrettede ham om at spionen ligeledes havde vovet springet. Endnu mere, gennem nattetågen så Esperance en blinkende sabelklinge. Forfølgelsen ville forvandle sig til kamp.

Esperance fattede øjeblikkelig en ny plan. I tyve skridts afstand fra ham, knejsede en med et spalier af vinranker dækket mur. Han ville bestige denne mur, fra tværstang til tværstang nå vinduet i en bygning, der vendte ud til fontænegården, og når han først var kommet der, ville han være reddet.

Men først måtte han standse fjenden i sin forfølgelse. Øjeblikket var kommet, da der måtte gøres ende på sagen. Under løbet mod muren aftog han sin vams. Derpå sprang han ved enden af en allé til en side, og i farten kom den anden forbi ham. Behændig som en tiger kastede Gabrielles elsker sig med sænket hoved over spionen, som søgte at genfinde ham i halvmørket; han kastede ham til jorden, dækkede ham med sin vams, viklede ham ind i den og sønderbrød den lange kårde, som den anden ikke havde givet slip på. Esperance gjorde sin sejr fuldstændig ved nogle kraftige puf, som afpressede fjenden en dump brølen, og da han troede ham i god forvaring i svøbet, forsatte han atter sit løb hen til muren, hvor han klamrede sig til gelænderet og begyndte sin dristige opstigen.

Men skummende af raseri og smerte, spaltede eller sønderrev den anden vamsen med stumpen af sin klinge, rejste sig op på knæene, bedøvet og ligesom beruset, hørte gelænderet knage under Esperances vægt og ville ile hen til samme side, men faldt atter tilbage, indviklet i vamsens klæbrige folder. Endnu to tværstænger, og hans fjende befandt sig ved randen af vinduet; han lagde allerede sin hånd på den; han var i begreb med at undkomme.

"Holdt, eller jeg dræber dig;" ville den besejrede råbe, men stemmen ville ikke trænge gennem hans fortørrede svælg; hans raseri blev til vanvid, han spændte hanen på en pistol og affyrede den mod muren, som et øjeblik blev oplyst af krudtets lyn.

Flygtningen standsede, hans hænder åbnedes, hans hoved sænkede sig. Han styrtede ned, som en fugl fra grenen og hans fjende kastede sig over ham, idet han med vild glæde brummede:

"Guds blod! Nu vil jeg dog se dig i ansigtet!"

Han løftede legemet op og bragte sine øjne i nærheden af den såredes blege ansigt. Men pludselig undergik hans blik en sælsom forandring, hans hår rejste sig på hovedet, hans hænder stivnede i det varme blod.

"Pontis!" mumlede en stemme, svag som et åndedræt, "Pontis! er det dig, der har dræbt mig?"

"Esperance!" råbte den ulykkelige gardist og fo'r tilbage med et udtryk af vanvittig forfærdelse.

"Du har dræbt mig!"

"O, min Gud, min Gud! ... Jeg har dræbt Esperance ... Jeg har dræbt min ven! ... O, Gud! O, Gud!"

Pontis, som endnu lå på knæ, rev håret af sit hoved og vred sine hænder, idet han udstødte uartikulerede skrig.

"Du genkendte mig altså ikke, Pontis?"

"Det spørger han om! Han beskylder mig for at ville dræbe ham … jeg, som elskede ham højere end mit liv."

"Men kongen havde befalet dig …"

"At følge og søge at genkende en mand, der ville komme ud fra hertuginden eller fra mademoiselle d'Entragues; for han var ikke sikker i sin sag …"

"Hvad? Han tvivlede? … Så er ikke alt tabt!" udbrød Esperance. "Man kan altså endnu redde Gabrielle! Intet andet anklager hende end min nærværelse. Hjælp mig … jeg har kræfter endnu til at stige over muren! … Ak, nej, rør mig ikke! … Jeg kvæles … Jeg dør!"

"Sig ikke det, hvis du ikke vil se mig rive mit hjerte ud ved dine fødder!"

Pontis sønderrev sit eget kød, idet han hulkede højt.

"Græd ikke! … Man kan komme … Sig hellere, hvad jeg skal gøre, for at hertuginden ikke bliver vanæret … O, hvorfor har du truffet mig, Pontis! … Jeg ville være undkommet, alt var da reddet!"

Pontis knælede ned, og begyndte derpå at ville stille den ædle blodstrøm, der blev ved at flyde. Pludselig stødte hans sitrende fingre på den gyldne kapsel, den første årsag til deres strid.

"Ha!" udbrød han, oplyst af en guddommelig stråle, "i denne medaljon ligger jo et brev fra Henriette? Et rendezvous, som hun engang gav dig? Uden dato eller nogen bestemt tids- eller stedsangivelse?"

"Ja, ja!"

"Nuvel, min ven, denne billet er fra i går; det er mademoiselle d'Entragues, der har kaldt dig til Fontainebleau; det var fra hende, du nys kom, da jeg overraskede dig. Gabrielle har intet mere at befrygte. Vor dødsfjende er fanget i sin egen snare; hun er vanæret!"

"O, jeg forstår!" råbte Esperance. "Hav tak, Pontis, min broder, min velgører! Pontis, jeg elsker dig, jeg velsigner dig!"

"Hører du?" sagde Pontis, idet han rejste sig.

"Ja, stemmer, skridt ... pistolskuddet har gjort dem opmærksomme, og de kommer ... lad os skynde os at åbne kapslen ... nu er den åben! Kast kapslen bort! ... Godt, nu kan jeg dø!"

"Du skal ikke dø ... Hjælp! Hjælp!"

"Stille! Jeg føler din kugle for nær mit hjerte. Inden fem minutter er det forbi med mig, men Gabrielle er reddet! ... Gud er god ..."

Han blev afbrudt af en stemme, som lød fra havens baggrund:

"Er det her, man har skudt? ... Hvor er I?"

En mand med en lygte nærmede sig.

"Herr de Sully!" hviskede han sin ven i øret. "Hvad skal jeg gøre?"

"Svar ham," sagde Esperance, "for jeg føler mig for svag."

"Herhid!" råbte Pontis med kvalt stemme.

"Sire, her hen!" sagde Sully, idet han i den mørke alle lyste for en skygge, der kom bag ved ham.

"Kongen! – Det er godt!" hviskede Esperance. "Nuvel, øjeblikket er kommet; hævn os!"

"Ingen indlades i haven!" befalede Henrik sin gardekaptajn, og nærmede sig gruppen med raske skridt og med en kårde under armen. Pontis stod der.

"Er det dig?" spurgte Henrik. "Nuvel?"

"Manden ligger udstrakt der, sire."

Kongen bukkede sig ned over den døende, mens Sully sænkede lygten, for at belyse de blege træk.

"Esperance!" udbrød Henrik bestyrtet. "Det var ham? ... Men hvorfra kom han?"

"Fra mademoiselle d'Entragues, som havde sat ham stævne," sagde Pontis med en stemme, klar som en triumfsang.

Esperance opløftede sine af glæde tindrende øjne.

"Et rendezvous ... fra hende?" mumlede kongen.

"Læs, sire," svarede Pontis, idet han rakte ham brevet, som han tog ud af Esperances hænder.

Sully løftede sin lygte, og kongen læste med rynket pande:

"Dyrebare Esperance! Du ved, hvor du kan finde mig; du har hverken forglemt tiden eller stedet, som din dig elskende Henriette har berammet. Kom! – Vær forsigtig!"

Mens Henrik læste, fulgte Esperance, der syntes at være besjælet af nyt liv, alle hans bevægelser med funklende øjne. Henrik rakte brevet til Sully, der ikke formåede at undertrykke et foragteligt smil.

Pludselig hørte man en stærk stemme råbe i indgangen til orangeriet:

"Jeg siger Dem, jeg hørte skud fra denne kant. Hvor er kongen? ... Er der måske skudt på kongen? ... Jeg vil herind, for at forvisse mig om det! ... *Harnibieu,* hvis ..."

"Crillon! Bliv! ... Det har intet at betyde!" sagde Henrik, rødmende af skamfuldhed, idet han ilede chevalieren i møde, "det har intet at betyde, min værdige ven."

Og han søgte at fjerne ham.

"Gud være lovet, De er uskadt!" sagde den gamle kriger glad. "Men, sire ... Jeg ser nogen udstrakt derhenne ... Hvem er det?"

"Det er mig ... Esperance," svarede den sårede med en så rørende stemme, at kongen skjulte sit ansigt i sine hænder, mens Crillon, bleg af skræk, udstødte et skrig og ilede hen ad den kant, hvor stemmen lød fra.

"Du? Du såret! ... O, min Gud! Stakkels barn! ... I brystet, så nær ved hjertet! ... Men hvem er da hans morder?"

"Jeg," svarede Pontis, idet han sank på knæ med et udbrud af fortvivlelse, hvis rystende energi intet formår at skildre. "Jeg, som ikke kendte ham ... Jeg, som for at adlyde kongen, har myrdet min egen broder!"

"Tro det ikke, Crillon!" udbrød kongen, opfyldt af anger og skam. "Jeg ville blot, han skulle pågribes. Jeg sagde ikke, man skulle bruge vold."

Sully viste Crillon Henriettes billet.

Crillon forstod alt, den hemmelighedsfulde, under taflet læste advarsel, kongens skinsyge, Esperances ædle opofrelse. Og hans retfærdige vrede steg som en bitter strøm fra hans hjerte op til hans læber.

"Ah, sire," sagde han og rettede sig langsomt i vejret, "det er Dem, som for elendige kvinderænkers skyld lader den ene ven myrde den anden!"

"Crillon!"

"Ligesom niddingen Charles den Niende plejede at handle," vedblev chevalieren, forfærdelig at se til i sin smerte og forbitrelse.

"Crillon, De fornærmer mig i samme øjeblik, jeg retfærdiggør mig."

Men intet formåede at holde denne rasende strøm tilbage.

"Jeg tjener altså en snigmorderisk konge!" begyndte chevalieren igen med en stemme, der bævede af raseri. "Jeg har altså så ofte udgydt mit blod for Dem, så ofte sat mit liv i vove, for at høste den belønning, at man myrder dem, jeg elsker? ... Sire, De forlanger virkelig for meget af mig!"

"Er det virkelig Crillon, der taler? ... Crillon, der ofrer sin konge for en fremmed?"

"En fremmed? ... Min Esperance?"

"Hvad er han da?"

"Han er min søn!"

Ved disse ord, som blev afpresset chevalieren af en overmenneskelig smerte, vaklede kongen, lænede sig tungt op til Sully og formåede ikke at tilbageholde sine tårer. Pontis faldt tilintetgjort med ansigtet til jorden; men smilende som en engel opløftede Esperance sine stivnede arme og omslyngede chevalieren, efter at denne, nær ved at kvæles af fortvivlelse, havde lagt sig ved siden af sønnen.

"O," sagde han, "hvilken ulykke at dø i det øjeblik, man genfinder en sådan fader! ... Men jeg er endnu såre lykkelig over at jeg har fået tid til at omfavne Dem. Fader," tilføjede han, kæmpende med døden, der allerede kastede sin skygge over ham, "min fader ... dette kys ... for Dem!"

Og han trykkede sine læber til chevalierens tårevædede ansigt. Idet han derpå gjorde en anstrengelse for at nærme sig hans øre, hviskede han sagte:

"Dette … for Gabrielle …"

Og han udåndede det sidste suk, hans halvt åbenstående læber fuldendte ikke dette sidste kys.

18. Det sidste rendezvous

Næste morgen var kongen stået tidligere op end nogen anden i slottet. Da de tjensthavende kammertjenere trådte ind til ham, erfarede han at herr d'Entragues var afrejst til Paris med sine damer. Da han aflagde Gabrielle en visit fandt han hende i rejsedragt.

Gabrielle vendte sig om, da hun hørte skridt, og da hun så kongen, formørkede hendes ansigt sig straks.

Denne sky undgik ikke Henrik; men han var fattet på den. Skuffet med hensyn til den natlige katastrofe, som det var lykkedes ham at dølge for enhver, troede han fuldt og fast, at Esperance kun for mademoiselle d'Entragues skyld var kommet til Fontainebleau. Han troede derfor, at den under hans serviet lagte advarende billet var fra Gabrielle, og at denne var vred og opbragt på ham på grund af denne ny utroskab.

Henrik satte sig ved siden af hende, greb hendes hænder og så længe og kærligt på hende.

"Jeg vil besøge Dem så tidligt på morgenstunden," sagde Henrik, "for ikke at spilde et øjeblik af Deres dyrebare selskab. Ved De vel, Gabrielle, at efterretningerne fra Rom er fortræffelige, og at året ikke vil gå til ende, førend man kalder Dem dronning?"

"Virkelig?" sagde hun med et tvungent smil. "Hvor De er god imod mig!"

"Fortjener De det ikke ... og endnu mere? Gives der en værdighed i verden, som Gabrielle ikke ved at forhøje ved sine fortjenester? Den skønneste, den bedste kvinde, den reneste, man kan finde!"

"Jeg ved ikke, sire, hvorfor Deres Majestæt overvælder mig i den grad med lovtaler ..."

"Fordi jeg nu skal skilles fra Dem, Gabrielle, og fordi man først ret lærer at skatte, hvad man har, når man skal skille sig ved det."

"Ja, sire," stammede hertuginden, ude af sig selv; for hun følte, hvorledes kræfterne forlod hende, og hvor hendes hjerte blev svagt.

"Og for at trøste mig i mit savn," tilføjede Henrik, "vil jeg have vor lille Cèsar hos mig. De overlader mig dette dyrebare pant på vor kærlighed, ikke sandt?"

"Cèsar ... vor søn Cèsar," hviskede Gabrielle. "Ja, sire, hav tak fordi De talte om ham! ... Jeg anbefaler ham til Deres kærlige varetægt. O, sire, husk altid mine ord ... jeg anbefaler Dem mit barn. Tilsværg mig, at De vil mindes mig, min dyrebare herre ... uden vrede, uden onde tanker ... tilsværg mig, at De, hvad der end sker, vil elske vort barn!"

"Gabrielle, De gennemborer mit hjerte!"

"Lev vel, sire! Dette ord sønderriver hjertet ..."

"Sig, vi ses igen, Gabrielle!"

"Lev vel!" gentog hertuginden, idet hun kastede et af tårer fordunklet blik omkring sig; og da hun så at enhver af de omstående græd, – for hun havde været en god herskerinde og en ædel veninde mod alle, – sagde hun med det uimodståelige smil, som henriver og fængsler:

"Jeg takker. Tag min søn bort, Gratienne, ellers vil jeg ikke kunne opbyde kraft til at rejse herfra."

Og for at unddrage sig dette optrin, skred hun hen til trappen. Kareten stod rede. En glimrende mængde omgav

hende, beredt til at udgøre hendes eskorte til det sted, hvor hertuginden skulle indskibe sig.

Rejsen fandt sted i et roligt vejr, under en af hvide småskyer dækket himmel, som smykkede flodens smilende flade med regnbuefarver. En del af hoffolkene landede i Melun. Gabrielle havde vidst at give enhver af disse kommissioner eller befalinger, som holdt dem fjernt fra hende.

Da chaluppen landede i Villeneuve-Saint-Georges, ville hertuginden tilbyde sine damer forfriskninger, og under den lystige forvirring der fulgte på dette improviserede måltid, som Gabrielle ikke tog del i, blev hun tiltalt af en sælsom skikkelse, et slags formummet tiggermunk, der trykkede hende et sammenrullet stykke papir i hånden, mens han bad hende om en almisse, og trak sig derpå så hastigt tilbage, at hun ikke fik øje på ham mere.

Hun rullede papiret op og læste:

"Gå ikke til Zamet, og fremfor alt, nyd intet der, ikke engang en fersken, hvis man skulle byde Dem en sådan."

Til enhver anden tid ville denne uhyggelige advarsel have fået hende til at blegne. Men hvad brød hun sig om Zamet og hans forgiftede frugter? Gabrielle tog ikke til Zamet, da hun om to timer skulle genfinde Esperance.

"Man stoler altså på en fersken, for at gøre ægteskabsløftet til mademoiselle d'Entragues gyldigt;" tænkte hun, "i morgen vil jeg le over det, når jeg og Esperance spiser skønne æbler i Normandiet."

Aftenen brød frem, Gabrielle lod nogle af sit følge lande ovenfor Bercy og bad de øvrige sejle ned af Seinen til Louvre. Hun ville, sagde hun, undgå larmen og folkets nysgerrige

sammenstimlen. Gabrielle steg i land ved Bercy med den uundgåelige la Varenne og herr de Bassompierre. Kareten ventede; men Esperance var så godt skjult med sine heste, at hun ikke kunne få øje på ham.

Hun sendte begge mændene forud, idet hun gav den ene det ærinde at melde og vente hende hos Zamet, og takkede den anden for hans behagelige selskab, hvilket var så godt som en bestemt affærdigelse. Og da begge rytterne havde fjernet sig, blev hun alene tilbage i vognen med Gratienne.

Gabrielle befalede Gratienne at køre til Zamet for at sige ham, at hendes herskerinde havde villet aflægge madame de Sourdis et besøg og først senere indtræffe i Rue Lesdiguiéres. Gratienne fjernede sig i kareten, og Gabrielle blev alene tilbage på det af Esperance bestemte sted.

Ti minutter, et kvarter, en halv time forløb … endelig en time! O, det var en hel evighed af kvaler!

Hvilken situation! Ene, forladt i mørket … denne dronning, hvis liv udstrømmede dråbe på dråbe under den uendelige dødskamp i disse tre tusinde og seks hundrede sekunder!

Hun kunne ikke holde det ud, hun måtte have lys i dette gruelige mørke. Hun ilede til Esperance; Rue de la Cerisaie lå kun hundrede skridt derfra.

Hun kom til stedet. Portene stod åbne. Gården var mørk og tom. Ikke et lys, ikke et væsen, ikke den sagteste larm i paladset.

Gabrielle følte sit hjerte banke af den største angst, hun endnu havde følt. Hun gik videre.

Foran hende lå et værelse, gennem hvis dørforhæng en lysstråle faldt ind i korridoren. To mænd befandt sig derinde.

Den ene sad med ansigtet begravet i sine hænder; den anden lå på knæ; ved siden af dem brændte store vokskerter.

Men hvad var det hvide, der befandt sig mellem disse to mænd?

Gabrielle trak dørforhænget tilbage, for at kunne se bedre. Ved denne sagte raslen opløftede den siddende sit hoved; det var Crillon; den knælende rejste sig; det var Pontis. Begge udstødte et skrig, da de så hertuginden. Mellem dem lå Esperance, klædt i hvidt og udstrakt i hele sin længde. Esperance, skøn som en dødsengel ... den ved hans fødder liggende hind betragtede ham bekymret.

Ud af hjertets dyb trængte Gabrielles råb: "Esperance!" – Han svarede ikke, han var død. Hun åbnede sine arme; hendes sjæl steg op til læberne; hun sank livløs ned over sin elskedes lig.

Man skulle have sagt, at hun enten søgte at indånde ham sit liv eller selv indsuge hans død. Crillon frygtede for at hun ville dø således, og i dette hus efterlade den skæbnesvangre ære, som Esperance nu havde reddet med sit blod.

"Kom, min datter," sagde han med smerte, "tænk på Dem selv, tænk på kongen, tænk på Deres søn. De kan ikke blive her; Esperance ønsker det ikke ... Hvor skal jeg bringe Dem hen?"

Gabrielle betragtede sin elskede længe, uden at svare.

"Esperance er død!" sagde hun endelig med rolig stemme. "Bring mig til Zamet!"

19. En aftenmesse i den hellige uge

Hos finansmanden fandt en stor trængsel sted. Alle kongens venner, hvortil dengang hele Paris regnede sig, havde begivet sig til Rue Lesdiguiéres, for at yde Henrik deres hyldest i den tilkommende dronnings person. Hertugindens søvn syntes at vare længe; for nu ville klokken snart slå tolv, og siden den foregående aften, da Gabrielle straks ved sin ankomst havde lagt sig, havde hun ikke vist sig, ikke engang ladet sine piger kalde. Kun havde et af Gratienne afsendt ilbud besørget et brev fra hertuginden til munkene i Bezons.

Middagsmaden ventede og de mange gæster begyndte at blive utålmodige.

Da kom Gratienne til syne med den besked, at hendes herskerinde var i begreb med at indfinde sig.

Zamets pande opklaredes. Eleonora syntes at blive mindre adspredt. Alle tilstedeværende, herrer og damer, kappedes om at indtage de bedste pladser ved foden af trappen; de bedste pladser var de, der tillod beskuerne at opfange hertugindens første smil og første hilsener.

Gabrielle kom til syne oppe på trappen; hun var klædt i sort. Hun steg langsomt ned, ret ligesom en af en hemmelig mekanisme oplivet voksstatue. Hendes ansigt var smykket med roser; hendes øjne funklede; man behøvede kun at betragte hende flygtigt for at bemærke feberglansen i hendes sælsomme blikke og den sminke, Gabrielle for første gang i sit liv havde dækket sine kinder med. Ingen tænkte på, at den kunne dække dødens bleghed.

Zamet ilede hen til hende, og idet han kyssede hendes hånd, mens hun hilste på forsamlingen, sagde han:

"O, madame, man begyndte at blive urolig for Deres skyld; men nu, da De er kommet, vil glæden og appetitten atter indfinde sig hos os alle. De befinder Dem dog vel, håber jeg!"

"Fuldkommen vel," svarede Gabrielle alvorligt.

"Ønsker De ikke at tage plads, madame? Det trætter Dem vist at stå."

Gabrielle vaklede virkelig.

"Nej, lad os gå ... lad os skynde os at gå!" svarede hun.

"Men ... middagsmaden er anrettet, madame."

"Ah, middagsmaden!" sagde Gabrielle og blev pludselig stående.

"Man ventede kun på Dem."

"Hvorfor venter man på mig? Det er skærtorsdag i dag, en sorgens dag. Jeg faster i dag, Zamet."

Disse ord gjorde et ubeskriveligt indtryk på de tilstedeværende.

"Det er altså overraskende, at man faster på en dag som denne?" begyndte Gabrielle igen. "Kongen ønsker, at jeg fromt skal iagttage de ceremonier, som kirken i denne uge pålægger hele kristenheden, jeg adlyder kongen. Men det er en selvfølge, at jeg ikke vil pålægge nogen mit eksempel til efterfølgelse. Ja hvad mere er, hvis man følte sig forpligtet til at følge det, ville man bedrøve mig. Jeg beder Dem, Zamet, spis og indbyd Deres gæster til at gøre det samme."

"Madame," stammede florentineren, "hvad skal festen blive til uden Dem?"

"O, i dag er ingen fest mulig, Zamet, i det mindste ikke for mig. Jeg har aflagt et løfte. Og hvis jeg skal sige hele sandheden, for at undskylde mig hos disse damer, der måske kunne blive vrede over at jeg lod dem hungre ... jeg har lovet paven dette lille offer."

"Til gengæld for de behagelige efterretninger, han sendte Dem fra Rom?" udbrød Bassompierre.

"Netop. Alle I, som ikke står i sådanne gensidighedsforhold til den hellige fader, spiser og drikker ... jeg forlanger, jeg fordrer det."

Og Gabrielle beseglede denne befaling med et heroisk smil.

Mer end trøstede gjorde de tilstedeværende hertuginden deres komplimenter og begav sig i grupper til festsalen,

"Men, madame," sagde Zamet, fortvivlet over at se så mange planer strande på en så simpel omstændighed, "vil De ikke bevise os den ære at tage plads ved bordet?"

"Hvis De absolut vil det, er jeg beredt til det," svarede Gabrielle, "hvis ikke, vil jeg spadsere lidt i haven, mens De gør husets honneurs. I haven vil De finde mig ... Jeg venter Dem."

Zamet følte, at den tilsyneladende føjelighed indeholdt en bestemt vægring.

"Alt er mislykket; vi er blevet forrådt," sagde han sagte til Eleonora.

"Endnu ikke," svarede italienerinden.

Da Gabrielle befandt sig ene med Gratienne, sagde hun hastigt og ivrigt til denne:

"Er der kommet svar fra Bezons?"

"Endnu ikke, madame."

"Se ad, om stafetten ikke kommer!"

"Ja, madame."

"Hvor han lader mig vente! Hvor han lader mig lide!" mumlede hertuginden, "o, broder Robert, jeg troede din hengivenhed var større ... Hav dog barmhjertighed med en stakkels korsdragerinde, broder Robert! ... Og du, min elskede, min Esperance," tilføjede hun, idet hun betragtede det nærliggende hus med et smerteligt udtryk, "tilgiv, at jeg tøver så længe! Inden jeg bryder op til denne rejse, har jeg noget at udbede mig af broder Robert, af vor ven, af ham, som måske var den første, der gættede vor kærlighed. Så snart jeg har fået den gode broders svar, er Zamets drivhuse ikke langt borte, og vær da rolig, jeg skal ikke nøle et øjeblik."

Under denne enetale havde Gratienne atter nærmet sig. Gabrielle hørte hende ikke, og med et udbrud af smerte og utålmodighed råbte hun:

"O, broder Robert, forkort min dødskamp!"

"Hvad siger De, madame?" spurgte Gratienne forfærdet over disse sælsomme ord. "De taler om Deres dødskamp?"

"Ti! Der kommer nogen!"

Det var Zamet, som efter at have placeret sine gæster kom tilbage, for at bevise hertuginden, at han ikke forsømte hende.

"Madame," sagde Zamet, "man faster ikke længere end til middag. Nu er klokken halv to; vogt Dem for at skade Deres sundhed; kongen ville bebrejde Dem det, og mig med."

"Tror De?" sagde hun.

"Jeg er vis på det," svarede han hastigt, i den mening, at hun vaklede i sin beslutning. "Tag ..."

"Endnu ikke, Zamet ... siden. O, jeg skal nok bede Dem om noget at spise, vær ganske rolig for det. De forberedelser, De

har truffet for min skyld, skal ikke være spildt."

Han bævede ... han blegnede.

"Vil De vise mig Deres drivhuse!" sagde hun; "man siger, at de skulle være pragtfulde i år ... især hvad frugterne angår."

"Druerne er ikke lykkedes, madame."

"Har De mange ferskener?"

Zamet blev dødbleg. Gabrielle trådte ind i drivhuset, han fulgte hende. Hun skred lige hen til ferskentræerne.

"Jeg ser kun en på dette træ; har De allerede plukket de andre af?"

"Træet har kun båret en i år, madame," stammede florentineren.

"Det er en dejlig frugt ... jeg har aldrig set så skøn en fersken før ... fastede jeg ikke, ville jeg nu kunne spise den."

Sveden perlede på Zamets pande.

"For jeg er overbevist om, at De ikke ville nægte mig den," vedblev Gabrielle, stedse smilende, mens forbryderen, ude af sig selv, begyndte at tabe fatningen.

"Stafetten!" udbrød Gratienne, idet hun ilede buddet i møde og modtog det skriftlige svar, som hun vidste at hendes herskerinde ventede med så megen utålmodighed.

Gabrielle greb hastigt papiret og læste det. Hendes skønne øjne strålede, idet hun løftede dem mod himlen.

"Er det en behagelig efterretning?" spurgte Zamet, som atter havde fattet sig, da han så Eleonora lure indenfor en vinduesrude, der beskyggedes af en bred kaktus.

"En fortræffelig efterretning. En ven ønsker at tale med mig under aftenmessen i kirken Petit Saint Antoine."

"Der er kun en time til, madame!"

"Gratienne, lad en tjener bestille et af de små sidekapeller for mig, og giv ordre til at min vogn kører frem!"

Zamet så og hørte uroligt på Gabrielle.

"Undskyld, madame," sagde han, "men jeg finder Deres stemning ganske sælsom."

"Sågar lunefuld! Nys vægrede jeg mig for eksempel ved at spise ... ikke sandt?"

"Og nu modtager De tilbuddet? Jeg vil skynde mig ind og give ordre til ..."

"Behøves ikke ... jeg har her, hvad jeg ønsker."

Hun strakte hånden ud mod ferskenen.

"Denne frugt?" stammede Zamet.

Gabrielle rev ferskenen af, som en skjult tråd holdt befæstet til grenen. Hun betragtede den nogle øjeblikke i tavshed.

"De kender mig godt," sagde hun, "De vidste, at jeg ikke ville modstå den fornøjelse at plukke den. Det er en snare, Zamet. Jeg tør sværge på, at hvis jeg ikke havde tænkt på at tage den selv, ville De have bragt mig den."

"Men hvorfor siger De mig det, madame?" spurgte Zamet, der skælvede mere og mere.

Gabrielle åbnede ferskenen, tog stenen ud, og spiste derpå ganske roligt halvdelen af frugten. Et lyn trængte gennem vinduesruden. Det kom fra Eleonoras øjne.

"Vil De have den anden halvdel, Zamet?" spurgte hertuginden med isnende ironi.

"I sandhed, madame," udbrød Zamet, hvis oprørte samvittighed forvandlede til et spøgelse, "når man hørte Dem, kunne man virkelig tro ..."

"Hvad kunne man tro, Zamet?" sagde hertuginden stolt. "At denne frugt er blevet tilberedt til mig, at den er forgiftet? At De vil skaffe Frankrig en dronning, og at Gabrielle dør? ... nær ingen frygt; man vil ikke mistænke Dem; jeg vil hverken gøre Dem eller Deres medskyldige ulykkelige."

Han vaklede og måtte støtte sig op til spalieret.

"Jeg forlanger kun en tjeneste af Dem, den sidste. Sig mig blot, om jeg vil lide længe," tilføjede Gabrielle.

"Madame ... Madame ... skån en ulykkelig ..."

"Svar ja eller nej! Vis i det mindste så meget mod! ... Vil jeg lide længe på denne Jord?"

Han foldede hænderne, sank på knæ og hviskede:

"Nej!"

"Du hører det, min Esperance!" hviskede hun sagte. "Zamet, jeg takker og tilgiver Dem!"

Med disse ord fjernede hun sig, steg op i sin karet og kørte til kirken Petit Saint-Antoine.

I en dunkel afkrog af kirken bemærkede man ved hertugindens side en munk af den hellige Genovevas orden.

Mens den sørgelige musik rullede hen under hvælvingerne og sangernes alvorlige og klare stemmer udbredte deres dødsharmonier i luften, sagde Gabrielle til den ved siden af hende knælende munk:

"Broder, måske elsker Gud mig ikke mere? Måske jeg ikke kommer i den himmel, hvor min Esperance allerede dvæler, og da vil jeg altså aldrig gense ham mere! O, jeg besværger dig, broder Robert, foren mig med Esperance ... bland vore hjerters aske!"

Hun holdt inde. En febergysen gennemfo'r hende. Man bar hende bevidstløs ud i kareten og derfra til madame de Sourdis.

"Jeg bliver dronning," tænkte Henriette, da hun så hende komme forbi, næsten som lig.

Zamet havde ikke løjet; næste morgen led hun ikke mere. La Varenne meldte kongen i et og samme brev, at hun var syg og at hun var død. Man må lade Henrik vederfares den ret, at han i begyndelsen begræd hende bittert. Men det lykkedes endelig Sullys veltalenhed at trøste ham. Han havde grædt i fjorten dage.

20. Epilog

Et år var henrundet. Der herskede lystighed og liv ved det franske hof. Aldrig havde man hørt mere interessante kærlighedshistorier og elskovseventyr, aldrig havde man set en større pragt, aldrig havde hoffolkene moret sig bedre.

Det kunne Frankrig takke mademoiselle d'Entragues for, festernes, det kongelige hjertes dronning og monarkens erklærede, uindskrænkede maitresse.

Allerede for længere tid siden havde Henriette atter indtaget sin plads i de kongelige livsvaner.

Et år var henrundet uden at Entragues'erne havde rettet en eneste opfordring til kongen angående opfyldelsen af den underskrevne kontrakt. Et år! Den strengeste anstændighedsfølelse ville have ladet sig nøje med tre måneders sorg.

Under deres hyppige sammenkomster opfordrede derfor også faderen, moderen, stedsønnen og datteren gensidigt hinanden til at komme skyldnerens hukommelse til hjælp.

Man enedes om gennem herr de Sully, at tvinge kongen til at holde sit ægteskabsløfte, og ansøgte derfor ministeren om en audiens, som også bevilgedes. Den vordende dronning kørte til Arsenalet med sin fader.

Sully arbejdede i sit kabinet, hvis vinduer, lige overfor øen Entragues, gik ud til floden. Ved synet af Henriette antog han en næsten galant mine og bød hende en stol.

"Hvilket vigtigt ærinde fører Dem midt ind i mit svære artilleri?" spurgte han.

"En højst vigtig grund, herr de Rosny, og min fader vil forklare Dem den," svarede Henriette.

"Lad høre, min herre," sagde Sully koldblodigt. "Men De er vel så god, at tillade mig at forsegle dette brev, som kongen har befalet mig at tilskrive herr de Crillon i Provence. Det er en kondolenceskrivelse i anledning af en højst sørgelig årsdag ... da en elskværdig ung mand døde," sagde han. "De må sikkert have kendt ham ... Esperance ... en fuldkommen kavaler."

"Hvad? Er det allerede et år siden?" udbrød herr d'Entragues. "Det er altså også et år siden hertuginden af Beaufort døde. Hvor tiden løber!"

"Nu står jeg ganske til Deres tjeneste," sagde Sully, der havde afsendt brevet. Han satte sig over for sine gæster.

"Herr minister," begyndte klageren, "vi kommer til Dem, der er retskaffenheden selv, for at tale med Dem om en mislig stilling, som kongen har bragt vor familie i."

"Bah! Hvorledes da?" spurgte Sully.

"Genstanden er kilden, og jeg frygter for at forklare mig for tydeligt ..."

"Det har De uret i, fader," afbrød Henriette ham utålmodigt. "Vi vil netop nu intet mere have at bestille med halve forklaringer. Herr minister, kongen behandler mig som sin maitresse, og jeg er ikke hans maitresse."

"Ikke?" udbrød Sully med godt forstilt forbavselse, "da har jeg hidtil været overbevist om det modsatte."

"Jeg er hans ægtefælle, min herre."

"Det overrasker mig endnu langt mere."

"Her er det af kongen skrevne og undertegnede ægteskabsløfte," sagde Entragues. "Jeg mener, det er i behørig

form ... og De?"

"Hvorledes? Kongen har undertegnet et ægteskabsløfte?" sagde Sully med øjnene fæstet på det papir, som Entragues holdt hen for ham, uden at slippe det af hænderne. "Ja, på min tro, det ligner livagtigt kongens underskrift."

"Hvad? Det ligner?" udbrød faderen. "Tvivler De måske på ægtheden?"

"Ingenlunde; men jeg forundrer mig over, at kongen har undertegnet dette løfte. Det er ikke rigtigt."

"Hvad vil De sige med det, min herre?"

"Hans Majestæt har der gjort sig skyldig i uordholdenhed," sagde han nølende.

"Mod hvem, min herre?" spurgte Henriette urolig.

"Mod Dem, mademoiselle. De har et sådant løfte i Deres hænder ..."

"Og?"

"De vil ikke tro mig, når jeg siger Dem det uden at kunne fremføre vidner ... Ah!" udbrød han, idet han slog sig for panden, "jeg glemte, at jeg i forsalen har det bedste, det gyldigste vidne ..."

Sully ringede.

"Lad den dame, som venter i forsalen træde ind," sagde han til dørvogteren.

Der hørtes lyden af en raslende kjole langs med korridorens vægge, og italienerinden trådte ind i et lige så glimrende som stolt båret kostume. Eleonora hos Sully! Eleonora en fornem dame! Henriette udstødte i sin overraskelse et halvkvalt råb og fo'r sammen.

Italienerinden tilkastede hende et koldt og ligegyldigt blik.

"Hvad ønsker herr de Sully af sin tjenerinde?" sagde hun.

"Signora de Galigai, vil De have den godhed at sige os, på hvilken dag De afsendte akten til Firenze?"

"Den samme dag, den blev undertegnet … i forgårs, nådige herre," svarede Eleonora med øjnene fæstet på Henriette, som dette udfordrende blik fik til at blegne.

"Hvilken akt er talen om?" spurgte herr d'Entragues.

"Om kongens ægteskab," svarede Eleonora med fast stemme, "med min herskerinde, prinsesse Maria af Medici, storhertugen af Toscanas datter."

"Kongen er gift!" råbte herr d'Entragues.

"Ja," svarede Sully.

Mademoiselle d'Entragues sank i sin faders arme; men raseriet gengav hende snart hendes kræfter. Hun rejste sig atter, sitrende og med et glubende blik. Faderen blev derimod siddende med bøjet hoved, tilintetgjort under byrden af sine illusioner.

"Det er et skændigt forræderi," mumlede Henriette, "og jeg skal opfordre kongen til at give mig satisfaktion i hele verdens påsyn."

"Satisfaktion?" gentog Sully med et sælsomt smil. "Vil De, at jeg først skal give Dem den?"

Ved hjælp af en lille nøgle åbnede han sin pult, af hvilken han tog et med nogle bloddråber bestænket papir. Det var Henriettes brev til Esperance, den billet, som var blevet kongen overleveret i Fontainebleau, og som Sully havde gemt, for i nødstilfælde at benytte den. Den ulykkelige Henriette var ved at dø af skam og skræk, da hun genkendte brevet.

"Hør," vedblev Sully sagte, "jeg har et forslag at gøre Dem. Kongens ægteskab hæver det Dem givne løfte, det er et papir, som nu ingen værdi har mere. Imidlertid vil jeg afkøbe Dem det. Jeg betaler det med Deres billet ... Går De ind på det?"

Henriette betænkte sig længe.

"Nuvel, jeg går ind på det," svarede hun.

Sully modtog det skriftlige løfte og rakte hende billetten, han brændte roligt det første papir; med en iver, der grænsede til vanvid, rev hun det sidste i tusinde stykker.

"O," sagde hun, idet hun skar tænder ved hvert et stykke, som hendes negle søndersled, "jeg betaler dig dyrt, du djævelske brev! Men nu eksisterer du da endelig ikke mere! ... Hvad kongen angår ... hvad hævnen angår ... nu, vi vil se tiden an!"

Hun tog sin faders arm. Han stirrede hen for sig med meningsløse blikke, uden at se. Hun rev ham op fra stolen og fjernede sig, uden at vove at se på Elenora, der lo sagte, eller på Sully, der fulgte hende til døren med dybe buk.

Kort tid efter holdt dronning Maria af Medici sit indtog i Paris. Folket i den store by flokkede sig sammen i gaden Saint-Antoine, i omegnen af Bastillen, på den vej, som den ny dronnings suite måtte tage.

Da kongens ægteskab var blevet publiceret og fuldbyrdet og da det rygte senere udbredte sig, at denne forbindelse allerede lovede frugter, fik Crillon, der havde trukket sig tilbage til sine godser i Provence, følgende brev fra munken i Genoveva-klosteret:

"Nådige og kære herre!

Hertugindens sidste ønske var at blive jordet i vor kirke i Bezons, men hun ytrede, som De ved, også et andet ønske, der skulle gå i opfyldelse på den dag, verden havde ophørt at mindes hende. Men jeg, som ikke glemmer, jeg minder Dem om det denne ophøjede dame givne løfte og venter Dem i Paris, for at hjælpe mig at bringe det i udførelse. Jeg har ligeledes underrettet chevalier de Pontis om det; i den anledning har han fået orlov og venter Deres befalinger.

Broder Robert."

Crillon lod ikke vente på sig. Han fandt Pontis i Rue de la Cerisaie på det sted, hvor Esperances hus havde stået året i forvejen. Bygningerne var forsvundet. Der var ikke efterladt en eneste sten.

Ved det første blik, munken kastede på begge disse mænd, bemærkede han, at de heller ikke hørte til de mennesker, som glemmer. De glansløse øjne og hærgede ansigtstræk gav Pontis et ti år ældre udseende. Crillon, som krigens besværligheder hidtil havde skånet, havde pludselig krummet sig som en olding.

Da den ulykkelige gardist nærmede sig generalen og med ærbødig smerte bøjede knæ for ham, løftede Crillon ham op og trykkede hans hånd; men broder Robert bemærkede, at han ikke omfavnede ham. Ved synet af denne skyggefulde, med vellugt opfyldte have, sagde den gamle kriger:

"Esperance vil altså miste alle disse friske blomster, når han flytter herfra?"

"Han vil finde skønnere blomster," svarede broder Robert, "som jeg i et helt år har opelsket i Bezons, fordi jeg ventede

ham."

Under grantræerne ved fontænen hvilede Esperances lig. Broder Robert, Crillon og Pontis bar det bort om natten. Næste morgen skulle det i en karet bringes til klosteret. Da et hjul var gået itu og smeden først måtte udbedre det, kunne vognen først afgå fra Paris klokken to om eftermiddagen.

Den kom over Saint-Antoine-pladsen i samme øjeblik som kongens og dronningens forgyldte karet under det af glæde berusede folks jubel rullede ud af forstaden. I suiten bemærkede man greven af Auvergne, Eleonora og Concino, der begge strålede af stolthed. Triumfvognen måtte gøre holdt et øjeblik, for at lade ligvognen passere.

Det var livets glæde, der mødte dødens.

Henrik førte sin gemalinde til Louvre for at sove der. Esperance gik til Bezons, for at hvile der ved siden af sin forlovede.

Om "Den skønne Gabrielle"

Forfatter: Auguste Maquet (1813-1888).
Org.udgave: *La belle Gabrielle.* Alphonse Lebéque, Bruxelles Samtidig udgave hos forlaget L. de Potter i Paris. 1854.
Denne udgave baseret på: *Den skønne Gabrielle. Historisk Roman af Alexander Dumas. Forfatter til "De tre Musketerer."* W. Janssens Forlag. København 1899.
Oversætteren er ikke oplyst i det trykte forlæg.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Portræt af Gabrielle d'Estrées, stik af Jean François Janinet efter Frans Porbus d. Y. (ca. 1570-1622).

ISBN 978-87-7628-119-9
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-362-0 (Ølstykke 2014).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk